

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
سبعت کالی

شماره: ۹۸/۱۹۴۰۶۳
تاریخ: ۱۳۹۸/۰۶/۱۰
پوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می‌شود.

باسلام؛

احتراماً؛ همان‌گونه که مستحضرنند مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به منظور تسهیل دسترسی همگان به قوانین و مقررات ناظر بر نظام بانکی کشور، هر ساله اقدام به انتشار مجموعه بخشنامه‌های ابلاغی این حوزه طی یک سال گذشته می‌نماید. لذا پیرو سنوات پیشین، بخشنامه‌های ابلاغی این مدیریت کل در سال ۱۳۹۷ نیز در قالب فایلی یکپارچه تدوین شده که نسخه‌ای از آن به پیوست ایفاد می‌گردد. خواهشمند است دستور فرمایید فایل مزبور به نحو مقتضی در دسترس کارشناسان آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی قرار گیرد. مزید استحضار فایل یادشده از پایگاه اطلاع‌رسانی این بانک به نشانی www.cbi.ir، بخش نظارت بانکی نیز قابل دریافت می‌باشد. /۴۲۶۴۴۷۳/ف

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

مجموعه بخشنامه‌های

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی

و مبارزه با پولشویی

سال ۱۳۹۷

به نام خدا

پیش‌گفتار

مجموعه پیش‌رو که مجموعه‌ای منسجم از بخشنامه‌های ابلاغی مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طی سال گذشته «سال ۱۳۹۷» می‌باشد، به سیاق سنوات قبل، گردآوری شده و در ادامه تقدیم حضور می‌گردد. امید است انتشار این مجموعه، تسهیلگر دسترسی عموم به مقررات، ضوابط و پژوهش‌های ناظر بر شبکه بانکی کشور باشد.

حمیدرضا غنی‌آبادی

مدیر کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تأبستان ۱۳۹۸

فهرست

عنوان	شماره صفحه
بخش اول: بخشنامه‌های اداره مطالعات و مقررات بانکی	۸
۱- بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۳۱۲ مورخ ۹۷/۰۲/۰۵؛ ابلاغ ترجمه سند ”ویژگی‌های اصلی نظام‌های حل و فصل موثر موسسات مالی“ (از انتشارات هیات ثبات مالی).....	۹
۲- بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۴۳۴ مورخ ۹۷/۰۲/۰۵؛ ابلاغ نسخه اصلاحی ”دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه موسسات اعتباری“	۱۰۳
۳- بخشنامه شماره ۹۷/۳۴۶۶۰ مورخ ۹۷/۰۲/۰۹؛ لزوم اتخاذ سازوکارهای کنترل داخلی صحیح با رویکردی پیشگیرانه جهت کاهش ریسک تقلب در بانک‌ها و موسسات اعتباری.....	۱۲۲
۴- بخشنامه شماره ۹۷/۴۵۸۲۱ مورخ ۹۷/۰۲/۱۸؛ ابلاغ برخی از تکالیف شبکه بانکی کشور مقرر در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور	۱۲۴
۵- بخشنامه شماره ۹۷/۷۶۱۰۷ مورخ ۹۷/۰۳/۰۷؛ جدول سقف قابل پرداخت و حداکثر مدت بازپرداخت انواع قرض الحسنه اعطایی با عنایت به قوانین و مقررات مربوط	۱۲۵
۶- بخشنامه شماره ۹۷/۹۳۸۹۸ مورخ ۹۷/۰۳/۲۳؛ ابلاغ نسخه بازنگری شده دستورالعمل حساب جاری (ریالی).....	۱۲۷
۷- بخشنامه شماره ۹۷/۹۶۷۷۸ مورخ ۹۷/۰۳/۲۷؛ ابلاغ دستورالعمل شناسایی درآمد موسسات اعتباری	۱۳۹
۸- بخشنامه شماره ۹۷/۱۳۷۰۴۱ مورخ ۹۷/۰۴/۲۶؛ ابلاغ قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	۱۴۹

- ۹- بخشنامه شماره ۹۷/۱۵۲۴۲۶ مورخ ۱۳۹۷/۵/۷؛ ابلاغ مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی به شبکه بانکی کشور با موضوع واگذاری سهام بنگاه‌های در اختیار از طریق بورس ۱۵۲.....
- ۱۰- بخشنامه شماره ۹۷/۱۶۷۴۳۳ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶؛ ابلاغ بخش پنجم و نهمی ترجمه سند بال ۲ ۱۵۳..
- ۱۱- بخشنامه شماره ۹۷/۱۸۴۶۶۴ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۹؛ امکان تمدید قراردادهای سپرده‌گذاری منعقد در بازه زمانی ۱۳۹۶/۰۶/۰۲ لغایت ۱۳۹۶/۰۶/۱۱ به مدت یک‌ماه با شرایط قرارداد اولیه ۲۹۰.....
- ۱۲- بخشنامه شماره ۹۷/۱۹۳۹۰۴ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۰۶؛ ابلاغ توضیحات درخصوص بخشنامه امکان تمدید یک‌ماهه قرارداد سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار (با امعان نظر به پرسش‌ها و برداشت‌های متفاوت شبکه بانکی کشور از مفاد بخشنامه شماره ۹۷/۱۸۴۶۶۴ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۲۹) ۲۹۱.....
- ۱۳- بخشنامه شماره ۹۷/۱۹۶۷۰۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۰؛ ابلاغ "قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی" به شبکه بانکی کشور ۲۹۳.....
- ۱۴- بخشنامه شماره ۹۷/۲۱۳۲۱۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۲۱؛ توضیحات درخصوص اجرای بند (و) تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور ۳۰۳.....
- ۱۵- بخشنامه شماره ۹۷/۲۹۱۷۲۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۲۱؛ ابلاغ دستورالعمل نحوه تاسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران ۳۰۵.....
- ۱۶- بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۸۱۷۵ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۱؛ ابلاغ شیوه و شرایط جدید صدور و استفاده از چک‌های تضمین شده ۳۲۴.....
- ۱۷- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۰۴۶۵ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۲؛ ابلاغ "قانون اصلاح قانون صدور چک" ۳۲۶.....
- ۱۸- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۰۸۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۳؛ ترجمه دستورالعمل‌های مدیریت ریسک اعتباری در بانک‌ها و موسسات مالی توسعه‌ای (مجموعه رهنمودهای بانک مرکزی مالزی) ۳۴۰.....
- ۱۹- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۱۸۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۳؛ ابلاغ نسخه اصلاحی "دستورالعمل نحوه ی احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران موسسات اعتباری" - الحاق یک تبصره به ماده (۴) دستورالعمل ۴۰۳

- ۲۰- بخشنامه شماره ۹۷/۳۴۴۳۳۶ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۰۱؛ تغییر معیار پرداخت سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی از روزشمار به ماه‌شمار؛ حداقل مانده حساب در ماه مبنای محاسبه سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی ۴۱۹
- ۲۱- بخشنامه شماره ۹۷/۳۶۲۰۱۳ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۲؛ ابلاغ "دستورالعمل نحوه پذیرش اوراق اسناد مالی اسلامی به عنوان ضمانت اعطای تسهیلات به پیمانکاران مجری طرح‌های عمرانی" موضوع بند «ح» ذیل تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور ۴۲۱
- ۲۲- بخشنامه شماره ۹۷/۳۶۲۰۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۲؛ ابلاغ مصوبه شورای عالی امنیت ملی در خصوص امکان اعطای خدمات بانکی به اتباع غیرایرانی دارای مدرک اقامت ویژه ۴۲۴
- ۲۳- بخشنامه شماره ۹۷/۴۲۹۷۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۴؛ ابلاغ بخش دوم و پایانی ترجمه بال (۳) ۴۲۵
- ۲۴- بخشنامه شماره ۹۷/۴۴۴۶۳۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۳؛ ابلاغ ترجمه "اصول آزمون بحران" - سند جدید منتشره توسط کمیته نظارت بانکی بال در سال ۲۰۱۸ ۴۹۸
- بخش دوم: بخشنامه‌های اداره مجوزهای بانکی ۵۱۵
- ۱- بخشنامه شماره ۹۷/۵۰۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵؛ اعلام امکان تأسیس شعبه در شهرهای سلیمانیه و اربیل کشور عراق ۵۱۶
- ۲- بخشنامه شماره ۹۷/۸۸۹۲۷ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۰؛ تأسیس واحدهای بانکی در خارج از کشور ۵۱۸
- ۳- بخشنامه شماره ۹۷/۹۰۶۴۲ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۱؛ لزوم اصلاح اساسنامه مطابق اساسنامه نمونه شرکت‌های واسپاری ۵۲۰
- ۴- بخشنامه شماره ۹۷/۹۱۲۳۷ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۲؛ لزوم اصلاح اساسنامه مطابق اساسنامه نمونه شرکت‌های واسپاری ۵۲۱
- ۵- بخشنامه شماره ۹۷/۳۶۸۴۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۷؛ درخواست معرفی نماینده تام‌الاختیار بانک‌ها و موسسات اعتباری به اداره مجوزهای بانکی ۵۲۲

- ۶- بخشنامه شماره ۹۷/۳۹۳۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۴ اعلام فرآیند رسیدگی به کلیه درخواست های مربوط به ایجاد، جابجایی، تعطیلی و ادغام، تبدیل و هرگونه تغییر در اطلاعات هریک از شعب، بوجه‌ها و یا دفاتر نمایندگی نهادهای مزبور صرفاً به صورت الکترونیکی و لزوم ثبت درخواست‌های فوق در سامانه مدیریت شعب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ۵۲۳
- ۷- بخشنامه شماره ۹۷/۳۹۵۶۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۶؛ ارسال فرم به روز شده «حداقل اطلاعات مورد نیاز از مؤسسات حسابرسی جهت تأیید صلاحیت حسابرسان منتخب لیزینگ‌ها» و تأکید بر لزوم تکمیل فرم مزبور پیش از برگزاری مجامع عمومی و اخذ تأییدیه از این بانک ۵۲۵
- ۸- بخشنامه شماره ۹۷/۴۱۱۰۷۶ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۷؛ لزوم رعایت مفاد "اساسنامه نمونه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی غیردولتی" و "دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی" در خصوص تفویض اختیار به اعضای هیأت عامل ۵۲۸
- ۹- بخشنامه شماره ۹۷/۴۳۶۵۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۷؛ لزوم ارسال نمونه امضاء کلیه صاحبان امضای مجاز در مؤسسات اعتباری به پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا ۵۲۹
- بخش سوم: بخشنامه‌های اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم ۵۳۱
- ۱- بخشنامه شماره ۹۷/۱۹۷۷۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۸ در خصوص بیت کوین- ارزهای مجازی ۵۳۲
- ۲- بخشنامه شماره ۹۷/۲۴۷۵۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۲ در خصوص ماده (۹) اصلاحی آئین‌نامه کاربردی شدن کارت شناسایی ملی ۵۳۳
- ۳- بخشنامه شماره ۹۷/۱۴۴۵۶۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۱ در خصوص تمدید مدت اعتبار مدارک شناسایی آمایش مرحله ۱۲ و هویت ۱۱ اتباع خارجی ۵۳۸
- ۴- بخشنامه شماره ۹۷/۲۰۸۴۴۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۸ در خصوص ابلاغ قانون اصلاح قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم ۵۴۰

- ۵- بخشنامه شماره ۹۷/۲۱۰۳۰۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۹؛ تاکید بر لزوم اجرای دقیق مقررات مبارزه با پولشویی در شبکه بانکی ۵۴۵
- ۶- بخشنامه شماره ۹۷/۲۶۹۰۵۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۲ در خصوص روادید الکترونیکی (بدون برچسب). ۵۴۶
- ۷- بخشنامه شماره ۹۷/۳۰۵۱۰۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۳۰ در خصوص تمدید مدت اعتبار روادید گذرنامه اتباع افغانستانی مشمول طرح خانواری تا تاریخ ۱۳۹۸/۰۳/۳۱ ۵۴۷
- ۸- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۳۰۵۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۴ در خصوص استعلام شماره اختصاصی اتباع خارجی به بانک‌ها و موسسات اعتباری ۵۴۹
- ۹- بخشنامه شماره ۹۷/۳۳۹۹۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۲۷ در خصوص مطابقت آمار مشتریان با اطلاعات سامانه نهاب ۵۵۰

بخش اول:

بخشنامه‌های اداره مطالعات و مقررات بانکی

۱- بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۳۱۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۵؛ ابلاغ ترجمه سند "ویژگی‌های اصلی نظام‌های حل و فصل موثر

مؤسسات مالی" (از انتشارات هیات ثبات مالی)

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند بحران‌های مالی و بالأخص بحران‌های بانکی تهدیدهایی هستند که به‌طور بالقوه می‌توانند ثبات و سلامت نظام مالی و بانکی را در هر کشوری با مخاطرات جدی مواجه سازند. بر همین اساس، ضروری است مقامات سیاستگذار و ناظر بازارهای مالی، اقدامات و تدابیر لازم برای پیشگیری و مدیریت بحران‌ها را اتخاذ نمایند تا بتوانند علاوه بر نشان‌دادن واکنش سریع به وقایع بحرانی با کمترین هزینه آن را مدیریت نمایند. در همین خصوص بحران مالی سال ۲۰۰۷ میلادی و آثار آن بر بخش واقعی اقتصاد در کشورهای درگیر به خوبی نشان داد که مقامات بخش‌های مختلف مالی در کشورهای ذی‌ربط در انجام واکنش‌های سریع جهت کنترل ریسک‌ها و ضعف‌هایی که آن‌ها را تهدید می‌کرد، ضعف‌ها و کاستی‌های جدی داشتند. لذا برای رفع این نقیصه، سازمان‌های بین‌المللی نظیر هیأت ثبات مالی، بانک تسویه بین‌المللی و همچنین مقامات ناظر مالی در کشورهای عمدتاً توسعه‌یافته، اصلاحات مختلفی را در حوزه‌های سه‌گانه ایجاد تریبیت نهادی مناسب، تدارک اطلاعات کافی و مربوط و تدارک ابزارهای قوی و کارا در چارچوب‌های قانونی و مقرراتی خود اعمال نمودند. از جمله مهمترین این نوآوری‌ها در پیشگیری و مواجهه با بحران‌های مالی و بانکی، ایجاد چارچوب‌های نهادی و ابزارهای اجرایی قوی در خصوص موضوعات بازسازی (Recovery) و حل و فصل مالی (Resolution) بانک‌ها و سایر مؤسسات مالی مشکل‌دار بوده است. چه قبل از آن بسیاری از کشورها فاقد حمایت قانونی، سیاست‌ها و رویه‌های لازم برای بازسازی و حل و فصل بانک‌های مشکل‌دار بودند و ابزار کمک به چنین بانک‌هایی عمدتاً روش نجات از بیرون (Bail-out) بود.

در همین راستا، کشورهای عضو گروه بیست در سال ۲۰۰۹ با افزایش دامنه اهداف و وظایف مجمع ثبات مالی اقدام به تأسیس هیأت ثبات مالی (Financial Stability Board (FSB)) نمود. هیأت مزبور در سال ۲۰۱۱ ویژگی‌های اصلی نظام‌های حل و فصل مالی مؤثر مؤسسات مالی را با عنوان «*the Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions (Key Attributes)*» مشتمل بر ۱۲ سرفصل تهیه و برای اعضای گروه بیست الزام‌آور نمود. علاوه بر این، در سال ۲۰۱۴ هیأت ثبات مالی به منظور تکمیل پیوست‌های سند مزبور، رهنمودهایی را در خصوص اشتراک‌گذاری اطلاعات مربوط به حل و فصل مالی و اجزای بازار ارایه نمود که مبتنی بر آن، ویژگی‌های تکمیلی برای استفاده در بازارهای بیمه، زیرساخت‌های بازار مالی (FMIs) و حمایت از دارایی‌های مشتری در فرآیند حل و فصل مالی به ویژگی‌های اصلی اضافه گردید. اسناد فوق‌الذکر به عنوان ضمیمه‌هایی در ویرایش سال ۲۰۱۴ سند ویژگی‌های اصلی لحاظ شده است. لیکن هیچ‌گونه تغییری در متن

ویرایش سال ۲۰۱۱ سند دوازده ویژگی اصلی روی نداده است. همچنین سند ویژگی‌های اصلی مشتمل بر مبانی کلیدی برای نظام‌های حل و فصل مالی انواع مؤسسات مالی که می‌توانند در مواقع شکست دارای آثار سیستمی باشند، است. در یک جمع‌بندی می‌توان چنین عنوان داشت که سند *Key Attributes* رهنمود مهمی در خصوص عناصر لازم برای حل و فصل مالی بانک‌ها و مؤسسات مالی است به نحوی که کمترین آثار مخرب بر ثبات مالی را داشته و متکی به وجوه منابع عمومی نباشد. امروزه بسیاری از کشورهای جهان دارای قوانین مشخص چه به صورت قانون مجزا یا به صورت اصلاحیه قانون بانکداری یا سایر قوانین مشابه در خصوص موضوع بازسازی و حل و فصل بانک‌های مشکل‌دار هستند. بر این اساس و نظر به اهمیت موضوع و بسط و نشر مبانی نظری آن و نیز لزوم ایجاد آمادگی و انجام اقدامات پیشگیرانه و همچنین افزایش توان واکنش سریع به تحولات بازارهای پولی و مالی و تعامل با بانک‌های مشکل‌دار در کشور با رویکرد صیانت از حقوق و منافع عامه و پیشگیری از وقوع بحران‌های بانکی و ارتقای ثبات و سلامت نظام بانکی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در اولین گام ترجمه سند *Key Attributes* به عنوان یکی از مهمترین اسناد بین‌المللی در این خصوص را در دستور کار خود قرار داد که به پیوست نسخه‌ای از ترجمه سند مزبور جهت استحضار و بهره‌برداری ایفاد می‌شود. در پایان، ضمن اعلام این که ترجمه سند مزبور در پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی زیر بخش نظارت بانکی در دسترس است، موجب امتنان خواهد بود چنانچه در صورت وجود هرگونه نظر و پیشنهاد اصلاحی و تکمیلی، این بانک را از نظرات خود بهره‌مند فرمایند.

امید است ماحصل انتشار چنین آثاری، به بسط و تعمیق ادبیات نوین نظارت بانکی در شبکه بانکی و ارتقای ثبات و سلامت نظام بانکی کشور بیانجامد. انشاء...

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ویژگی‌های اصلی نظام‌های حل و فصل

مؤثر مؤسسات مالی

(به انضمام پیوست‌های مربوطه)

۱۵ اکتبر ۲۰۱۴

از انتشارات هیأت ثبات مالی

گروه مترجمین:

دکتر فرهاد علی‌نژاد مهربانی

محمد هاتفی سراجی

فردین فدایی

معاونت نظارتی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

بلوار میرداماد، شماره ۱۹۸

تلفن: ۳۹۹۵۱ (۰۲۱-۹۸۲۱)

وب سایت: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت نظارتی

استفاده از مطالب این سند با ذکر منبع بلامانع است.

فهرست مطالب

پیشگفتار

مقدمه

۱- دامنه

۲- مقام حل و فصل مالی

۳- اختیارات حل و فصل مالی

۴- تهاوتر بدهی‌ها در مقابل طلب‌ها، تسویه قراردادی، وثیقه‌گیری، تفکیک دارایی‌های مشتریان

۵- تمهیدات حفاظتی (قانونی)

۶- تأمین مالی مؤسسات مالی در حال حل و فصل

۷- شرایط چارچوب قانونی برای همکاری‌های برون مرزی

۸- گروه‌های مدیریت بحران

۹- توافقات همکاری برون مرزی نهاد محور

۱۰- ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری

۱۱- برنامه ریزی بازسازی و حل و فصل مالی

۱۲- دسترسی و به اشتراک گذاری اطلاعات

ضمیمه یک- رهنمود کلی برای اجرای ویژگی‌های اصلی

پیوست یک- به اشتراک گذاری اطلاعات برای اهداف حل و فصل مالی

پیوست دو- عناصر ضروری موافقت‌نامه‌های همکاری برون مرزی نهاد محور

پیوست سه- ارزیابی حل و فصل‌پذیری

پیوست چهار- عناصر ضروری برنامه‌های بازسازی و حل و فصل

پیوست پنجم- تعلیق موقت حقوق انقضا پیش از موعد

ضمیمه دو- رهنمود بخش محور

پیوست یک- حل و فصل مالی زیرساخت‌های بازار مالی و فعالان بازارهای مالی

پیوست دو- حل و فصل بیمه گران (فعالان بازار بیمه)

پیوست سه- حفاظت از دارایی مشتری در حل و فصل مالی

پیشگفتار

ویژگی‌های اصلی نظام‌های حل و فصل مؤثر مؤسسات مالی^۱ به عناصر اصلی ضروری اشاره دارد که هیأت ثبات مالی^۲ برای داشتن یک نظام حل و فصل مالی مؤثر تعیین نموده است. از جمله دلالت‌های ویژگی‌های مذکور این است که مقامات مسئول، مؤسسات مالی را در حالی که ارائه خدمات کلیدی آن‌ها تداوم می‌یابد، بدون این که زبانی متوجه مالیات‌دهندگان شود، مورد حل و فصل قرار دهند.

هیأت ثبات مالی ویژگی‌های اصلی را در نشست Plenary سال ۲۰۱۱ ارائه نمود و سران کشورهای گروه بیست آن را در نشست Cannes با عنوان استانداردهای بین‌المللی جدید برای نظام‌های حل و فصل مالی امضا نمودند. ویژگی‌های اصلی به مجموعه دوازده‌بندی اشاره دارد که باید در نظام حل و فصل مالی همه کشورهای عضو لحاظ گردد که شامل موارد ذیل می‌گردد:

- ۱- دامنه
- ۲- مقام حل و فصل مالی
- ۳- اختیارات حل و فصل مالی
- ۴- تهاتر بدهی‌ها در مقابل طلب‌ها، تسویه قراردادی، وثیقه‌گیری، تفکیک دارایی‌های مشتریان
- ۵- تمهیدات حفاظتی (قانونی)
- ۶- تأمین مالی در حل و فصل مالی
- ۷- شرایط چارچوب حقوقی برای همکاری‌های برون مرزی
- ۸- گروه‌های مدیریت بحران
- ۹- توافقات همکاری برون مرزی نهاد محور
- ۱۰- ارزیابی‌های حل و فصل پذیری
- ۱۱- طراحی بازسازی و حل و فصل مالی
- ۱۲- دسترسی و به اشتراک گذاری اطلاعات

نسخه ۲۰۱۴ سند

زمانی که اعضای هیأت ثبات مالی سند ویژگی‌های اصلی را در سال ۲۰۱۱ تکمیل می‌کردند موافقت نمودند که رهنمودهای بیشتری برای تکمیل ویژگی‌های مرتبط با نظام‌های حقوقی، شرایط بازار و بطور اخص بازارهای

^۱ - The Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions (KAs)

^۲ Financial Stability Board (FSB)

هدف (نظیر زیرساخت‌های بازار بیمه و بورس) کشورهای مختلف به نگرارش درآوردند تا اثر بخشی و ثبات ویژگی‌های اصلی در کشورهای مختلف تقویت شود.

در سال ۲۰۱۴، هیأت ثبات مالی رهنمودهایی در خصوص اشتراک‌گذاری اطلاعات مربوط به حل و فصل مالی و اجزای بازار را ارائه نمود که بر آن اساس، ویژگی‌هایی را برای استفاده در بازارهای بیمه، زیرساخت‌های بازار مالی و حمایت از دارایی‌های مشتری در فرآیند حل و فصل مالی به ویژگی‌های اصلی اضافه گردید.

اسناد فوق‌الذکر به عنوان ضمیمه‌هایی در ویرایش جدید سند ویژگی‌های اصلی سال ۲۰۱۴ لحاظ شده است و هیچ‌گونه تغییری در متن دوازده ویژگی اصلی سند اکتبر ۲۰۱۱ روی نداده است. دوازده ویژگی اصلی به عنوان استانداردهای اصلی برای نظام‌های حل و فصل مالی همه انواع مؤسسات مالی که می‌توانند در مواقع شکست دارای آثار سیستمی باشند، را پوشش داده‌اند.

هیأت ثبات مالی برای فراهم نمودن رهنمودهای بیشتر به منظور ارتقای اجرای سازگار و موثر ویژگی‌های اصلی اقدام خواهد نمود.

پیوست‌های ویژگی‌های اصلی

پیوست‌های ویژگی‌های اصلی، رهنمودهایی برای اجرا و تفسیر ویژگی‌های اصلی فراهم می‌کند. آنها به عنوان بخشی از ویژگی‌های اصلی محسوب نمی‌شوند. در حالی که اجزای پیوست‌ها برای اهداف ارزیابی تطبیق با ویژگی‌های اصلی مهم به نظر می‌رسند لیکن این اجزا در روش‌شناسی ارزیابی ویژگی‌های اصلی نشان داده شده‌اند.^۳ پیوست‌های ویژگی‌های اصلی در دو ضمیمه قابل بیان است:

ضمیمه یک: رهنمود کلی برای اجرای ویژگی‌های اصلی

- پیوست یک- به اشتراک‌گذاری اطلاعات برای اهداف حل و فصل مالی
- پیوست دو - عناصر اصلی ترتیبات همکاری مؤسسه محور بین‌المللی
- پیوست سه - ارزیابی‌های حل و فصل پذیری
- پیوست چهار - عناصر اصلی طرح‌های بازسازی و حل و فصل مالی
- پیوست پنج - تعلیق موقت حقوق انقضای پیش از موعد قراردادها

ضمیمه دو: رهنمود بخش محور

- پیوست یک- حل و فصل مالی زیرساخت‌های بازار مالی و فعالان بازارهای مالی
- پیوست دو - حل و فصل مالی بیمه‌گران
- پیوست سه - حمایت از دارایی مشتریان در حل و فصل مالی

^۳ - نسخه نهایی روش‌شناسی ارزیابی انتظار می‌رود در اوایل ۲۰۱۵ منتشر گردد.

رهنمود بخش محور به تشخیص این موضوع می‌پردازد که نه تنها همه ویژگی‌های اصلی برای همه بخش‌ها مناسب است بلکه برخی بخش‌ها نیازمند توضیح، تفسیر و تطبیق بیشتر به منظور اجرای موثر هستند. رهنمود بخش محور نشان می‌دهد که چگونه ویژگی‌های اصلی در بخش خاصی قابل درک است. رهنمود مذکور ویژگی‌های اصلی را تکمیل می‌کند و این رهنمود باید در یک ویژگی خاص در ارتباط با ویژگی‌های اصلی مرتبط با آن مورد ملاحظه قرار گیرد. از این مطلب نباید چنین برداشت شود که ویژگی‌های اصلی یا بخشی از آن بطور ساده‌ای قابل اعمال است، زیرا هیچ‌گونه توضیحات اضافه در پیوست مربوطه وجود ندارد.

مقدمه

اهداف یک نظام حل و فصل مالی موثر این است که حل و فصل مالی مؤسسات مالی را بدون آسیب جدی سیستمی و بدون تحمیل زیان به مالیات دهندگان امکان پذیر نماید. ضمن آن که از عملکردهای حیاتی اقتصادی از طریق ایجاد سازوکارهای جذب زیان برای سهامداران و طلبکاران تضمین نشده و بیمه نشده که در سلسله مراتب تصفیه بدهی‌ها لحاظ می‌شوند، حفاظت نماید.

یک نظام حل و فصل مالی موثر (دارای ترتیبات و طرح‌های کاربردی برای حمایت از سپرده گذاران، بیمه گذاران و سرمایه گذاران خرد) باید:

۱- از تداوم خدمات مالی مهم و سیستمی و عملکردهای نظام پرداخت، تسویه، باز پرداخت اطمینان حاصل نماید؛

۲- از سپرده گذاران، بیمه گذاران و سرمایه گذارانی که توسط ترتیبات و طرح‌های بیمه‌ای پوشش داده شده اند، حمایت کند و همچنین از استرداد سریع دارایی‌های تفکیک شده مشتریان اطمینان حاصل کند؛

۳- زیان‌ها به مالکان (سهامداران)، طلبکاران بیمه نشده و تضمین نشده با توجه به سلسله مراتب مطالبات آن‌ها تخصیص یابد؛

۴- به حمایت مالی عمومی و عدم ایجاد انتظارات در خصوص در دسترس بودن چنین حمایت‌هایی اتکا ننماید؛

۵- از تخریب غیر ضروری ارزش‌ها اجتناب کند و بنابراین هزینه‌های کلی حل و فصل مالی در کشورهای میزبان و مبدأ را به حداقل برساند و همچنین در هماهنگی با سایر اهداف نسبت به حداقل‌سازی زیان وارده به طلبکاران اقدام نماید.

۶- زمینه‌های قانونی را برای ایجاد سرعت، شفافیت و پیش بینی پذیر بودن و همچنین ایجاد رویه‌های شفاف و طرح‌های پیشرفته برای حل و فصل مالی نظام‌مند فراهم نماید؛

۷- زمینه‌های حقوقی برای همکاری، تبادل اطلاعات، هماهنگی داخلی و حسب مورد هماهنگی با مقامات حل و فصل مالی خارجی، قبل و حین حل و فصل مالی فراهم نماید؛

۸- اطمینان از اینکه مؤسسات مالی متوقف می‌توانند به روش نظام‌مند از بازار خارج شوند؛

۹- معتبر باشد و از این طریق نظم بازار را ارتقا دهد و انگیزه‌هایی را برای راه‌حل‌های بازار محور در حل و فصل مالی ایجاد نماید.

کشورها بایستی نظام حل و فصل مالی داشته باشند که مقام حل و فصل، دامنه وسیعی از ابزارها و اختیارات برای حل و فصل یک مؤسسه مالی که قابل احیا نیست و یا انتظار معقولی برای احیا شدن آن وجود ندارد، دارا باشد. نظام حل و فصل مالی باید دارای ابزارهای ذیل باشد:

۱- ابزارهای تثبیت‌کننده نظیر فروش بخشی از مؤسسه مالی یا همه آن به شخص ثالث به طور مستقیم یا از طریق مؤسسه واسطه بطور غیرمستقیم، و یا تجدید سرمایه از طریق طلبکاران آن مؤسسه به منظور تداوم عملکردهای مهم سیستمی؛

۲- ابزارهای تصفیه به منظور انحلال نظام‌مند و واگذاری همه یا بخشی از خطوط تجاری مؤسسه مالی به منظور حمایت از سپرده‌گذاران بیمه شده، طلبکاران ضمانت شده و سایر مشتریان خرد. به منظور تسهیل حل و فصل مالی مشترک مؤسساتی که در چندین کشور فعالند و همچنین ایجاد همگرایی در نظام‌های حل و فصل مالی، کشورها باید نسبت به انجام تغییرات قانونی ضروری برای ایجاد ابزارها و اختیارات مشخص شده در ویژگی‌های اصلی، اقدام نمایند.

۱- دامنه^۴

۱-۱- هر نهاد مالی که از نظر سیستمی مهم باشد یا ورشکستگی آن حیاتی باشد، باید تحت یک نظام حل و فصل مالی که دارای ویژگی‌های مندرج در این سند است، قرار گیرد. نظام مذکور باید نسبت به مؤسسات مالی شفافیت عمل داشته باشد. دامنه عملیات نظام حل و فصل مالی شامل:

الف- مؤسسات مالی هلدینگ یک مؤسسه مالی؛

ب- واحدهای اجرایی در داخل یک نهاد یا مجموعه یا گروه مالی که تحت نظارت نیستند، لیکن حائز اهمیت برای کسب و کار مجموعه یا گروه مالی می باشند؛

ج- شعب مؤسسات مالی خارجی^۵.

۱-۲- زیرساخت‌های بازار مالی^۶ باید مبتنی بر نظام حل و فصل مالی باشند که اهداف و الزامات ویژگی‌های کلیدی به نحوی که برای مؤسسات مالی و نقش حیاتی آنها در بازارهای مالی مناسب است، قابل اجرا باشند. انتخاب اختیار حل و فصل مالی باید با توجه به نیاز به حفظ استمرار کارکردهای مهم زیرساخت‌های بازار مالی صورت گیرد.

^۴ Scope

^۵ این مورد نباید در خصوص کشورهایی که الزامات محدودکننده خاصی در مورد حل و فصل مالی مؤسسات مالی توسط کشور مبدأ اعمال می‌گردد، بکاربرده شود. (برای مثال دستورالعمل‌های تجدید ساختار و انحلال اتحادیه اروپا)

۱-۳- نظام حل و فصل مالی باید حداقل نهادهای مالی داخلی که اهمیت سیستمی بین‌المللی دارند، را ملزم کند تا:

الف- یک برنامه بازسازی و حل و فصل مالی که شامل برنامه حل و فصل مالی گروه مالی است، را بر

اساس اجزای ارزیابی شده در پیوست چهار داشته باشند. (ویژگی شماره (۱۱) را ببینید).

ب- مشمول ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری منظم قرار گیرند. (ویژگی شماره (۱۰) را ببینید).

ج- مشمول توافقات همکاری برون مرزی مربوط به نهادهای مالی باشند. (ویژگی شماره (۹) را ببینید).

۲- مقام حل و فصل مالی^۷

۲-۱- هر کشوری باید مقام اجرایی یا مسئول برای اجرای حل و فصل مالی نهادهای مالی مشمول نظام حل و

فصل مالی را داشته باشد (مقام حل و فصل). در صورتی که بیش از یک مقام حل و فصل مالی در داخل یک

کشور وجود داشته باشد، الزامات، نقش‌ها و مسئولیت‌های آن‌ها باید بطور شفاف تعریف و هماهنگ شده باشد.

۲-۲- در صورتی که در کشوری مقامات حل و فصل مالی متعددی مسئول حل و فصل مالی نهادهای مختلف متعلق

به یک گروه مالی را بر عهده داشته باشند، نظام حل و فصل مالی آن کشور باید یک مقام مسئول را به منظور

راهبری و هماهنگی انجام حل و فصل مالی نهادهای حقوقی مذکور تعیین نماید.

۲-۳- مقام حل و فصل مالی به عنوان بخشی از اهداف و عملکردهای قانونی وی، با هماهنگی سایر مقامات در

صورت لزوم، باید:

الف- بدنبال ثبات مالی بوده و استمرار خدمات مالی، پرداخت‌ها، عملیات وصول و تسویه را که از لحاظ

سیستمی مهم می باشند، تضمین نماید؛

ب- با هماهنگی و بکار بردن طرح‌های بیمه و ترتیبات مربوطه، از سپرده گذاران، بستانکاران و سرمایه‌گذاران

مشمول حمایت بیمه‌ای که به واسطه طرح‌های بیمه‌ای پوشش داده شده‌اند، محافظت نماید؛

ج- از تخریب غیرضروری ارزش دارایی‌ها جلوگیری کرده و هزینه‌های کلی حل و فصل مالی را در داخل و

خارج از کشور به حداقل برساند و ضرر و زیان طلبکاران را مطابق با اهداف قانونی به حداقل برساند.

^۶ Financial market infrastructures (FMIs) : عبارت زیرساخت‌های بازار مالی در این سند به عنوان یک سیستم چندگانه مربوط به مؤسسات مالی است که برای اهداف ثبت، تسویه پرداخت‌ها، اوراق بهادار و مشتقه و یا سایر معاملات مالی بکاربرده می‌شوند. این زیرساخت‌ها شامل سیستم‌های پرداخت، سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار، سیستم تسویه اوراق بهادار، تسویه مرکزی وجوه (CCP) و سپرده‌گذاری تجاری می‌باشند.

^۷ Resolution authority

د- تأثیر بالقوه اقدامات حل و فصل مالی را بر ثبات مالی در سایر کشورها لحاظ کند.

- ۲-۴- مقام حل و فصل مالی باید اختیار انعقاد قرارداد با مقامات حل و فصل مالی سایر کشورها را داشته باشد.
- ۲-۵- مقام حل و فصل مالی باید استقلال عملیاتی متناسب با مسئولیت‌های قانونی خود، فرآیندهای شفاف، حاکمیت سالم و منابع کافی داشته باشد و تحت سازوکار ارزیابی و حسابرسی دقیق به منظور ارزیابی اثربخشی هر اقدام حل و فصل مالی قرار گیرد. مقام مذکور باید دارای کارشناسان، منابع و توان عملیاتی به منظور اجرای اقدامات حل و فصل مالی در رابطه با نهادهای مالی بزرگ و پیچیده باشد.
- ۲-۶- مقام حل و فصل مالی و کارکنان آن باید در مقابل تعهدات ناشی از اقدامات انجام شده و تسامح‌های صورت گرفته در حین انجام وظیفه حل و فصل مالی، نظیر اقداماتی در راستای اجرای فرآیندهای حل و فصل مالی خارجی که در کمال حسن نیت بوده، مورد حمایت قرار گیرند.
- ۲-۷- مقام حل و فصل مالی باید به مؤسسات مالی که در تحقق اهداف حل و فصل مالی، کسب آمادگی و اجرای اقدامات مربوط به حل و فصل از اهمیت بالایی برخوردار هستند، دسترسی بی‌قید و شرط داشته باشد.

۳- اختیارات حل و فصل مالی^۸

ورود به حل و فصل مالی

- ۳-۱- حل و فصل مالی باید در صورتی انجام پذیرد که نهاد مربوطه قابل احیا نبوده یا هیچ چشم‌انداز معقولی برای بازسازی آن وجود ندارد. نظام حل و فصل مالی باید قبل از اینکه مؤسسه مالی یا نهاد مذکور به بی‌مایگی ترازنامه‌ای برسد و قبل از اینکه تمام سرمایه آن به طور کامل از بین برود، ورود به موقع و به هنگام به امر حل و فصل مالی آن داشته باشد. باید استانداردهای شفاف یا شاخص‌های مناسب مبنی بر عدم امکان بازسازی نهاد مزبور وجود داشته باشد تا مقام حل و فصل بتواند در تصمیم‌گیری در جهت اینکه نهاد مذکور شرایط ورود به امر حل و فصل مالی را دارد کمک کند.

اختیارات عمومی حل و فصل مالی

- ۳-۲- مقامات حل و فصل مالی باید اختیارات گسترده‌ای را در رابطه با حل و فصل مالی داشته باشند. اختیارات مذکور برای انجام موارد زیر بکار گرفته می‌شود:
- الف- عزل و جایگزینی مدیریت و مدیران ارشد و بازگرداندن پول‌ها از افراد مسئول از جمله استرداد جبران خدمات متفاوت پرداخت شده.

^۸ Resolution powers

ب- انتصاب یک مدیر اجرایی به منظور کنترل و مدیریت مؤسسه مالی با هدف بازگرداندن مؤسسه مالی یا بخشی از کسب و کار آن به حالت پایدار و مستمر.

ج- اداره کردن و حل و فصل مؤسسه مالی از جمله داشتن اختیارات جهت پایان دادن به قراردادهای، ادامه یا امضای قراردادهای، خرید یا فروش دارایی‌ها، ارزش‌گذاری بدهی‌ها و انجام هر اقدام لازم جهت تجدید ساختار یا جمع کردن عملیات مؤسسه یا نهاد مذکور.

د- تضمین استمرار خدمات و کارکردهای مهم با ملزم کردن سایر مؤسسات مالی هم‌گروه به ادامه ارایه خدمات مذکور به مؤسسه مالی تحت حل و فصل مالی، مؤسسه جایگزین یا خریدار؛ اطمینان از اینکه باقیمانده مؤسسه در حال حل و فصل مالی بتواند به طور موقت خدمات مذکور را به نهاد جایگزین یا نهاد تملیک‌کننده ارایه نماید؛ یا خدمات ضروری را از نهاد ثالثی دریافت نماید.

ه- اختیار لغو حقوق سهامداران مؤسسه مالی در حال حل و فصل مالی از جمله لغو نیاز به تأیید سهامداران در رابطه با نقل و انتقالات خاص را به منظور انجام ادغام، تملیک، فروش بخش عمده‌ای از عملیات کسب و کار، تجدید سرمایه و سایر اقدامات جهت تجدید ساختار و واگذاری کسب و کار مؤسسه مالی یا بدهی‌ها و دارایی‌های آن، داشته باشد.

و- انتقال یا فروش دارایی‌ها و بدهی‌ها، حقوق و تعهدات قانونی از جمله بدهی‌های سپرده‌ای و فروش سهام به یک مؤسسه مالی ثالث دارای توانایی مالی، را بدون نیاز به کسب رضایت یا تغییر تعهدات داشته باشد. (ویژگی شماره ۳-۳ را ببینید.)

ز- تأسیس نمودن یک نهاد انتقالی موقت به منظور در دست گرفتن امور و تداوم اجرای امور و عملیات ضروری و سالم مؤسسه مالی ورشکست شده. (ویژگی شماره ۳-۴ را ببینید.)

س- تأسیس یک نهاد مدیریت دارایی مجزا (برای نمونه نهاد مذکور می‌تواند به عنوان یک مؤسسه مالی تابعه از مؤسسه مالی بحران زده باشد که دارای اساسنامه جداگانه باشد یا یک مؤسسه مالی مدیریت دارایی یا یک مؤسسه مالی امانی باشد) و انتقال وام‌های معوق یا دارایی‌هایی که ارزش‌گذاری آنها دشوار می‌باشد به نهاد مذکور جهت مدیریت آن‌ها.

ش- اجرای عملیات نجات از درون در حل و فصل مالی به عنوان ابزاری جهت دستیابی یا کمک به دستیابی به تداوم عملیات ضروری مؤسسه مالی به وسیله ۱- تجدید سرمایه در نهاد متوقف به منظور ایجاد توان انجام فعالیت‌های ضروری؛ ۲- اعطای سرمایه به نهادهای جدید یا نهاد واسطه که عملیات

ضروری مؤسسه مالی متوقف به آن‌ها انتقال یافته است (که به این ترتیب، باقیمانده کسب و کار مؤسسه مالی به پایان رسیده و مؤسسه مالی تصفیه می‌شود.) (ویژگی شماره ۳-۵ را ببینید.)

ص- تعلیق موقت اجرای حقوق انقضای پیش از موعد قراردادها که در مواقع آغاز حل و فصل مالی یا استفاده از اختیارات حل و فصل مالی، تعلیق موقت اجرای حقوق مذکور را امکان‌پذیر می‌سازد. (ویژگی شماره ۳-۴ و پیوست چهارم را ببینید.)

ط- معوق کردن بدهی‌ها از طریق به تعویق انداختن پرداخت‌ها به طلبکاران و مشتریان تضمین‌نشده (به غیر از پرداخت‌ها و انتقال دارایی‌ها به مؤسسه مالی تسویه مرکزی (CCP) و پرداخت‌ها و انتقال‌هایی که در نظام پرداخت و تسویه ثبت شده‌اند) و تعلیق اقدامات طلبکاران جهت توقیف دارایی‌ها یا دریافت پول یا دارایی‌های مالی از مؤسسه مالی، در حالی که الزامات تسویه قراردادی^۹ و توافقات وثیقه‌گیری مورد حمایت می‌باشد.

ظ- متوقف کردن مؤسسه مالی در حال ورشکستگی و انجام تصفیه عادی تمام یا بخشی از آن با پرداخت زمان‌بندی شده یا انتقال سپرده‌های بیمه شده و دسترسی سریع (برای مثال در مدت هفت روز) به حساب‌های معاملاتی (جاری) و تفکیک وجوه مشتریان.

انتقال دارایی‌ها و بدهی‌ها

۳-۳- مقامات حل و فصل مالی باید اختیار انتقال دارایی‌ها و بدهی‌های منتخب مؤسسه مالی متوقف را به نهاد ثالث یا نهاد جدید التاسیس واسطه داشته باشند. هرگونه انتقال دارایی یا بدهی نباید:

الف- مستلزم اخذ رضایت از اشخاص ذینفع یا طلبکاران به منظور قانونی نمودن اقدامات مذکور باشد.

ب- به ایجاد وضعیت نکول یا نقض قرارداد در ارتباط با دارایی‌ها یا بدهی‌ها و هرگونه تعهد انتقالی که مؤسسه مالی متوقف عضوی از طرف تعهد آن‌هاست، منجر گردد. (ویژگی شماره ۴-۲ را ببینید.)

نهاد انتقالی

۳-۴- مقامات حل و فصل مالی باید اختیار ایجاد یک یا چند نهاد واسطه جهت به دست گرفتن امور و ادامه فعالیت عملیات ضروری و حیاتی مؤسسه مالی متوقف را داشته باشند، از جمله:

الف- اختیار ورود به توافقات قانونی قابل اجرا که بر اساس آن‌ها مقامات تصفیه بتوانند دارایی‌ها و بدهی‌های منتخب مؤسسه مالی متوقف را به نهاد واسطه انتقال دهند.

۹- netting

ب- اختیار ایجاد شرایط و ضوابطی که به واسطه آن‌ها نهاد انتقالی، نهادی فعال^{۱۰} باشد، را داشته باشد؛ از جمله شیوه‌ای که به موجب آن سرمایه، تأمین مالی عملیاتی و سایر پشتیبانی‌های نقدی حاصل گردد، الزامات و مقررات احتیاطی در خصوص عملیات نهاد واسطه اعمال گردد، انتخاب مدیریت و نحوه اداره حاکمیت نهاد انتقالی و انجام سایر عملیات موقت توسط نهاد انتقالی که مقامات در زمان‌های مختلف تجویز می‌کنند، شامل گردد.

ج- اختیار معکوس نمودن انتقال دارایی و بدهی به نهاد انتقالی در مواقع ضروری مشروط به وجود تمهیدات حفاظتی قانونی مناسب از جمله محدوده‌های زمانی.

د- اختیار برنامه‌ریزی برای فروش یا به پایان رساندن فعالیت نهاد انتقالی، یا فروش بخشی یا کل دارایی‌ها و بدهی‌ها به نهاد خریدار بطوری که به بهترین وجه اهداف مقامات حل و فصل مالی تأمین گردد.

نجات از درون در فرآیند حل و فصل مالی

۳-۵- داشتن اختیار اجرای نجات از درون در فرآیند حل و فصل مالی باید بتواند مقامات حل و فصل مالی را قادر کند تا موارد ذیل را انجام دهند:

الف- کاهش ارزش^{۱۱} سهام یا سایر ابزار مالکیت مؤسسه مالی و مطالبات تضمین نشده و بیمه نشده به منظور جذب کامل زیان وارده، به نحوی که سلسله مراتب تصفیه مطالبات در فرآیند تصفیه، رعایت گردد. (ویژگی ۵-۱ را ببینید)

ب- تبدیل تمام یا بخشی از مطالبات تضمین نشده یا بیمه نشده به سهام یا سایر ابزارهای مالکیت مؤسسه مالی در حال حل و فصل مالی (یا هر جایگزین دیگر در حل و فصل مالی یا مؤسسه مالی مادر در داخل همان کشور)، به نحوی که سلسله مراتب مطالبات در تصفیه رعایت گردد.

ج- با ورود به حل و فصل مالی، در خصوص هرگونه ابزارهای نجات از درون قابل تبدیل و محتمل، که بر حسب قرارداد مربوطه، شرایط آن‌ها پیش از آغاز حل و فصل مالی تأمین نشده باشد، تبدیل نموده یا کاهش ارزش دهد و آن‌ها را به عنوان ابزارهای اشاره شده در بندهای (الف) و (ب) است، محسوب نماید.

۳-۶- نظام حل و فصل مالی باید امکان بکارگیری ابزار نجات از درون را با سایر ابزارهای حل و فصل مالی فراهم نماید، (برای مثال از میان برداشتن دارایی‌های مشکل‌دار، جایگزینی مدیریت ارشد و تعیین و اجرای برنامه

^{۱۰} - going concern

^{۱۱} write down

کسب و کار جدید) تا از امکان ادامه فعالیت مؤسسه مالی یا نهاد تازه تأسیس شده پس از اجرای عملیات نجات از دوران اطمینان حاصل نماید.

حل و فصل مالی بیمه گران

۳-۷- در مورد مؤسسات مالی بیمه، مقامات حل و فصل مالی باید اختیارات ذیل را داشته باشند:

الف- انتقال تمام یا بخشی از کسب و کار بیمه به بیمه‌گر دیگر، بدون نیاز به اخذ رضایت یا تأییدیه از هر

یک از بیمه‌گذاران؛

ب- توقف انجام کسب و کار جدید توسط مؤسسه مالی بیمه در حال حل و فصل مالی، در حالی که اجرای

تعهدات قراردادهای بیمه برای کسب و کار موجود ادامه می‌یابد.

اجرای اختیارات حل و فصل مالی

۳-۸- مقامات حل و فصل مالی باید ظرفیت قانونی و عملیاتی جهت انجام امور ذیل را داشته باشند:

الف- اعمال اختیارات حل و فصل مالی به صورت تکی یا ترکیبی و انجام اقدامات حل و فصل مالی به صورت

ترکیبی یا سلسله مراتبی؛

ب- اعمال ابزارهای مختلف حل و فصل مالی به بخش‌های مختلف کسب و کار مؤسسه مالی (برای مثال

بانکداری تجاری و خرد، عملیات تجاری، بیمه)؛

ج- اقداماتی را جهت پایان دادن به فعالیت‌هایی که از نظر مقامات برای نظام مالی یا اقتصادی حائز

اهمیت چندانی نیستند، آغاز نماید. (ویژگی ۳-۲ را ببینید).

۳-۹- در اعمال اختیارات حل و فصل مالی در خصوص تک تک اجزای یک گروه مالی در یک کشور، مقام حل و

فصل مالی باید تأثیراتی را که اقدامات وی بر کل گروه و بر ثبات مالی در سایر کشورها ایجاد می‌نماید را

لحاظ کرده و تلاش نماید تا از اقداماتی که باعث ایجاد عدم ثبات در سایر بخش‌های گروه یا در نظام مالی

می‌گردد، جلوگیری کند.

۴- تهاتر بدهی‌ها در مقابل طلب‌ها، تسویه قراردادی، وثیقه‌گیری، تفکیک دارایی‌های مشتریان^{۱۲}

۴-۱- چارچوب قانونی حاکم بر حقوق تهاتر بدهی‌ها در مقابل طلب‌ها، تسویه قراردادی، توافقات وثیقه‌گیری و

تفکیک دارایی‌های مشتریان در طی دوران بحران یا حل و فصل مالی مؤسسات مالی باید روشن، شفاف و

الزام‌آور باشد و نباید در اجرای اثربخش اقدامات حل و فصل مالی مانعی ایجاد نماید.

^{۱۲} Set-off, netting, collateralisation, segregation of client assets

۴-۲- مشروط به وجود تمهیدات قانونی، ورود به حل و فصل مالی و اجرای اختیارات حل و فصل مالی نباید موجب ایجاد حق و قراردادی به منظور تهاثر بدهی‌ها در مقابل طلب‌ها شود یا اینکه شرایطی را ایجاد کند که طرف‌های تجاری مؤسسه مالی بتوانند از حقوق تسریع در قراردادهایشان یا انقضای پیش از موعد تعهداتشان استفاده کنند.

۴-۳- در صورتی که حقوق تسریع در قراردادهای یا انقضای پیش از موعد آنها امکان‌پذیر باشد، مقام حل و فصل مالی صرفاً به دلیل ورود به فرآیند حل و فصل مالی یا در ارتباط با اجرای ابزارهای حل و فصل باید اختیار متوقف ساختن چنین امتیازاتی را به طور موقت داشته باشد. توقف مورد نظر در جریان امور باید دارای شرایط ذیل باشد:

الف - محدود بودن به لحاظ مدت (برای مثال بازه زمانی که بیش از دو روز کاری نباشد)

ب - دارای پوشش قانونی مناسب جهت محافظت از انسجام قراردادهای مالی باشد و در طرف‌های تجاری اطمینان ایجاد کند. (در رابطه با شرایط توقف موقت به پیوست ۵ پیوست یک مراجعه شود).

ج - عدم تأثیرگذاری بر اجرای حقوق ناظر بر انقضای پیش از موعد قرارداد توسط طرف‌های تجاری در مقابل مؤسسه مالی در حال حل و فصل مالی منوط به این که نقض قرارداد مذکور با ورود مؤسسه فوق به مرحله حل و فصل یا اجرای اختیارات مقام حل و فصل مالی را قبل، حین و بعد از توقف ارتباطی نداشته باشد. (برای مثال، ناتوانی مؤسسه مالی در حال حل و فصل مالی در انجام پرداخت و تحویل یا استرداد وثیقه در زمان سررسید)

توقف مذکور به دو صورت صلاح‌دید (در اختیار مقام حل و فصل مالی) یا خودکار در حین عملیات می‌تواند انجام گیرد. در هر دو حالت، کشورها باید اطمینان حاصل کنند که در شروع و پایان توقف شفافیت وجود داشته باشد.

۴-۴- مقامات حل و فصل مالی باید توقف در استفاده از حقوق انقضای پیش از موعد قراردادهای را مطابق رهنمودهای پیوست پنج ضمیمه یک اجرا کنند تا اطمینان حاصل کنند که ایمنی و انضباط عملیات مبادلات و زیرساخت‌های بازار مالی به خطر نیفتد.

۵- تمهیدات حفاظتی (قانونی)^{۱۳}

مدنظر قراردادن اصل اولویت‌بندی طلبکاران و اصل «وضعیت هیچ طلبکاری در جریان حل و فصل مالی بدتر نمی‌شود»^{۱۴}.

^{۱۳} -Safeguards

^{۱۴} no creditors worse off (NCWO)

۵-۱- ابزارهای حل و فصل مالی باید به نحوی اجرا شوند که سلسله مراتب مطالبات را رعایت گردد، لیکن در صورت ضرورت می‌توان به منظور کنترل تأثیرات بالقوه سیستمی مؤسسه مالی ورشکسته یا حداکثر کردن منافع همه طلبکاران به صورت کل، از اجرای اصل عمومی برخورد یکسان با طلبکاران هم عرض با ارائه دلایل شفاف خودداری نمود. به طور خاص، در وهله اول حقوق صاحبان سهام باید متحمل زیان‌های وارده باشد و هیچ خسارتی نباید متوجه صاحبان بدهی ممتاز باشد تا وقتی که بدهی‌های تبعی (که شامل همه ابزارهای سرمایه نظارتی می‌گردد) به طور کل به میزان زیان وارده کاهش ارزشش داشته باشند. (بدون توجه به اینکه جذب زیان‌ها توسط بدهی‌های تبعی همراه با تبدیل آنها به سهام بوده باشد یا خیر).

۵-۲- طلبکاران حق دارند در شرایطی که آن‌ها حداقل مبلغی که می‌توانستند در صورت ورود به تصفیه مؤسسه مالی تحت نظام ورشکستگی دریافت کنند را بدست نیاورند، مورد جبران خسارت واقع شوند. (تضمین اصل «وضعیت هیچ طلبکاری در جریان حل و فصل مالی بدتر نمی‌شود.»)

۵-۳- مدیران و کارشناسان مؤسسه مالی در حال حل و فصل باید از لحاظ حقوقی در مقابل اقداماتی که در تبعیت از تصمیمات مقامات حل و فصل مالی انجام داده‌اند، (برای مثال در مقابل دادخواهی قانونی سهامداران و بستانکاران) مورد حمایت (قانونی) قرار گیرند.

اصلاحات قانونی و اقدام قضایی

۵-۴- مقام حل و فصل مالی باید بر اساس راهکارها و رویه‌هایی که بطور اساسی توسط قانون حمایت شده باشند، توانایی اجرای ابزارهای حل و فصل مالی را با سرعت و انعطاف‌پذیری لازم داشته باشد. در کشورهایی که لازم است به منظور اجرای اقدامات حل و فصل مالی تصمیم دادگاه صادر شود، مقامات حل و فصل مالی باید این امر را در برنامه‌ریزی فرآیند حل و فصل لحاظ کنند تا مطمئن شوند که زمان لازم برای اقدامات دادگاه، اجرای اثربخش اقدامات حل و فصل مالی را به خطر نمی‌اندازد.

۵-۵- مقام قانون‌گذار که نظام‌های حل و فصل مالی را ایجاد می‌کند، نباید اقدامات قضایی را مورد تصویب قرار دهد که موجب ایجاد محدودیت در اجرای اقدامات صورت گرفته توسط مقامات حل و فصل مالی یا معکوس نمودن آن اقدامات گردد که در چارچوب اختیارات قانونی آن‌ها و بر اساس حسن نیت انجام شده است. در

عین حال، مقام قانون‌گذار باید در صورت توجیه پذیر بودن، با اعطای غرامت موجبات جبران خسارت را هم فراهم نماید.

۵-۶- به منظور حفظ اعتماد بازار، کشورها باید با هدف افزایش انعطاف‌پذیری، امکان مستثنی شدن موقت مؤسسات مالی از الزامات افشاء یا به تعویق انداختن آن را فراهم کنند. برای مثال، در صورتی که الزامات افشاء تحت قواعد ناظر بر گزارش دهی بازار، مقررات اداره موقت و احصای دارایی‌ها، اجرای موفقیت‌آمیز اقدامات حل و فصل مالی را تحت تأثیر قرار دهد، افشای اطلاعات مزبور به تعویق افتد.

۶- تأمین مالی مؤسسات مالی در حال حل و فصل^{۱۵}

۶-۱- کشورها باید قوانین و سیاست‌هایی را داشته باشند تا مقامات حل و فصل مالی را به استفاده از مالکیت عمومی یا منابع مالی نجات از بیرون (منابع عمومی) به عنوان ابزارهای حل و فصل مالی محدود نمایند.

۶-۲- در صورتی که منابع موقت تأمین مالی برای حفظ کارکردهای ضروری و به منظور دستیابی به حل و فصل مالی نظام‌مند لازم باشد، مقام حل و فصل مالی یا مقامی که تأمین مالی موقت را انجام می‌دهد، باید تمهیداتی را برای پوشش زیان‌های وارده از جانب ۱- سهامداران و بستانکاران ضمانت نشده مشروط به لحاظ نمودن اصل « وضعیت هیچ طلبکاری در جریان حل و فصل مالی بدتر از وضعیت زمان تصفیه نمی‌شود.» فراهم نماید (بند ۵-۲ را ببینید)، یا ۲- در صورت لزوم، از نظام مالی بطور گسترده‌تر کمک بگیرد.

۶-۳- کشورها باید نظام بیمه سپرده یا صندوق‌های حل و فصل مالی مبتنی بر تأمین مالی خصوصی یا سازوکار تأمین مالی پوششی مبتنی بر صنعت (بانکداری) با هدف فراهم‌نمودن منابع مالی موقت و تسهیل فرآیند حل و فصل مالی مؤسسه مالی تحت حل و فصل، داشته باشند.

۶-۴- هر گونه تمهیداتی که از سوی مقامات حل و فصل مالی به منظور تأمین مالی موقت اتخاذ گردد، باید مشمول شرایط سخت‌گیرانه‌ای باشد که مسأله مخاطرات اخلاقی را به حداقل برساند و شامل موارد ذیل گردد:
الف- مشخص نمودن این که تمهیدات تأمین مالی موقت به منظور ایجاد ثبات مالی ضروری بوده و اجرای حل و فصل مالی را که به بهترین نحو بتواند اهداف یک حل و فصل مالی نظام‌مند را به ثمر برساند، تسهیل می‌نماید. همچنین مشخص گردد که منابع مالی خصوصی تأمین مالی به اتمام رسیده یا منابع مذکور برای دستیابی به اهداف فوق‌الذکر کفایت نمی‌کند؛

^{۱۵} Funding of firms in resolution

ب- زیان‌های وارده بین صاحبان سهام توزیع شده و باقیمانده آن بین طلبکاران فاقد بیمه و ضمانت نشده، صنعت (بانکداری) از طریق ابزارهای ارزیابی‌های پوششی قبلی، حق عضویت بیمه یا سایر سازوکارها بطور مناسب توزیع شده است.

۵-۶- بعضی از کشورها به عنوان آخرین گزینه و به منظور سعی در دستیابی به هدف حفظ ثبات مالی، ممکن است تصمیم بگیرند که این اختیار را داشته باشند که مؤسسه مالی تحت حل و فصل را به منظور ادامه فعالیت‌های حیاتی آن، تحت مالکیت و کنترل موقت دولتی قرار دهند، ضمن آن که به دنبال یک راه حل دائمی مثل فروش مؤسسه مذکور یا ادغام آن با یک خریدار تجاری بخش خصوصی می‌باشند. در صورتی که کشورها از چنین ابزارهای بهره‌مند باشند، آن‌ها باید تمهیدات لازم برای پوشش هر زیان وارده به دولت را از محل بستنکاران ضمانت نشده یا در صورت لزوم، از نظام مالی بطور گسترده‌تر فراهم نمایند.

۷- شرایط چارچوب قانونی برای همکاری‌های برون مرزی^{۱۶}

۱-۷- الزامات قانونی باید به مقام حل و فصل مالی قدرت، اختیار و انگیزه لازم به منظور اقدام برای دستیابی به راه حل همکاری با مقامات حل و فصل مالی خارجی را اعطا نماید.

۲-۷- قوانین و مقررات در کشورها نباید بگونه‌ای باشد که مداخله رسمی یا شروع امر حل و فصل مالی یا اقدامات مربوط به ورشکستگی مؤسسه مالی در یک کشور منجر به وقوع اقدامات خودکار در کشوری دیگر گردد، در حالی که حق اقدام ملی صلاح‌دیددی جهت دستیابی به ثبات داخلی در صورت عدم وجود همکاری مؤثر بین‌المللی و عدم مشارکت در اطلاعات محفوظ است. در صورتی که مقام حل و فصل مالی بنا به صلاح‌دید ملی اقدامی انجام دهد، باید تأثیر آن بر ثبات مالی در سایر کشورها را در نظر بگیرد.

۳-۷- مقام حل و فصل مالی باید ضمن داشتن اختیار حل و فصل مالی شعب داخلی مؤسسات مالی خارجی، توانایی استفاده از اختیاراتش را در حمایت از حل و فصل مالی صورت گرفته توسط مقام حل و فصل مالی کشور مبدأ را داشته باشد (برای مثال، صدور حکم انتقال دارایی در کشور خود به یک نهاد انتقالی که توسط مقام کشور مبدأ خارجی ایجاد شده است). همچنین مقام حل و فصل مالی باید در شرایط استثنایی که کشور مبدأ اقدامی انجام نمی‌دهد یا به نحوی اقدام می‌کند که به اندازه کافی نیاز حفظ ثبات مالی کشور میزبان را برآورده نمی‌کند، بتواند اقدامات لازم را بر اساس ابتکارات خود انجام دهد. در عین حال، مقام حل و فصل مالی

^{۱۶} Legal framework conditions for cross-border cooperation

که به عنوان مقام میزبان، اقدامات ملی مصلحتی انجام می‌دهد، باید از قبل در این زمینه به کشور مبدأ اطلاع‌رسانی نموده و با آن کشور مشورت نماید.

۴-۷- قوانین و مقررات ملی نباید بین طلبکاران بر اساس ملیت آن‌ها، محل مطالبه یا حوزه حاکمیتی که در آن مطالبه قابل پرداخت است تبعیض قایل شوند. نحوه برخورد با طلبکاران و رتبه‌بندی آن‌ها در موقع ورشکستگی باید به طور شفاف و بطور مناسب برای سپرده‌گذاران، بیمه‌شده‌ها و سایر بستانکاران افشا شود.

۵-۷- کشورها باید رویه‌های شفاف و تسریع‌کننده‌ای برای اثربخشی اقدامات حل و فصل مالی از سوی کشور خارجی بکارگیرند. این امر به دو روش میسر است که عبارتند از: ۱- به رسمیت شناختن رویه‌های تشخیص متقابل یا ۲- از طریق اجرای اقداماتی مطابق با نظام حل و فصل مالی داخلی که با اقدامات حل و فصل مالی که توسط مقام حل و فصل مالی خارجی صورت می‌گیرد همراستا بوده و سازگاری دارد. چنین اقدامات تشخیصی و حمایتی، به مقام حل و فصل مالی خارجی را قادر می‌سازد تا در شرایطی که مؤسسه مالی که تحت قانون کشور مزبور حل و فصل می‌گردد، مقام مزبور بتواند به طور مناسب کنترل سریع بر مؤسسه مالی (شعبه یا سهام در مؤسسه مالی وابسته) یا دارایی‌هایی از آن را که در کشور میزبان قرار دارند، داشته باشد. به رسمیت شناختن یا حمایت از اقدامات خارجی باید مشروط به برخورد عادلانه با طلبکاران در فرآیند حل و فصل مالی خارجی باشد.

۶-۷- در شرایطی که به اشتراک‌گذاری اطلاعات برای برنامه‌ریزی انجام بازسازی و حل و فصل مالی یا برای اجرای هماهنگ حل و فصل مالی ضرورت داشته باشد، مقام حل و فصل مالی باید این ظرفیت قانونی را داشته باشد که مشروط به رعایت الزامات و تمهیدات حفظ محرمانگی در اطلاعات مهم، اطلاعات لازم از جمله برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی (RRP) مربوط به گروه را به طور کل یا هر یک از شعب یا نمایندگی‌ها را با مقامات خارجی مربوطه (برای مثال اعضای یک گروه مدیریت بحران یا CMG) به اشتراک بگذارد.

۷-۷- کشورها باید الزامات محرمانگی و تضمین‌های قانونی را به منظور حفاظت از اطلاعات دریافت شده از مقامات خارجی فراهم کنند.

۸- گروه‌های مدیریت بحران^{۱۷}

۸-۱- مقامات کشور مبدأ و مقامات اصلی کشور میزبان مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی (G-SIFI)، باید گروه‌های مدیریت بحران با هدف تقویت آمادگی و تسهیل مدیریت و حل و فصل مالی مؤسسات مذکور در

^{۱۷} Crisis Management Groups (CMGs)

مواقع بحران‌های مالی بین‌المللی تأثیرگذار بر مؤسسه مالی را داشته باشند. گروه‌های مدیریت بحران باید از مقامات نظارتی، بانک‌های مرکزی، مقامات حل و فصل مالی، وزارتخانه‌های مالی و مقامات دولتی مسئول صندوق‌های ضمانت کشورها اعم از کشور مبدأ یا کشورهایی که میزبان نهادهای مرتبط با مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی می‌باشند (که حل و فصل مالی آن‌ها مهم است)، تشکیل شده باشند. گروه‌های مدیریت بحران باید با مقامات سایر کشورها که در آنها مؤسسات مالی حضور سیستمی دارند، همکاری داشته باشند.

۸-۲- گروه‌های مدیریت بحران باید موارد ذیل را بطور فعال بازنگری نموده و بصورت مناسب به هیأت ثبات مالی (FSB) و شورای بازنگری مشترک هیأت ثبات مالی گزارش کنند:

۱- پیشرفت در همکاری و به اشتراک‌گذاری اطلاعات در داخل گروه‌های مدیریت بحران و با مقامات

کشور میزبان که در گروه‌های مدیریت بحران معرفی نشده‌اند؛

۲- فرآیند برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل مالی مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی تحت

قراردادهای همکاری خاص نهاد محور؛

۳- حل و فصل پذیری مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی.

۹- توافقات همکاری برون مرزی نهاد محور^{۱۸}

۹-۱- برای تمام مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی، حداقل باید توافقات همکاری بین‌المللی نهاد محور

بین مقامات کشور مبدأ و میزبان، که شامل موارد اساسی مندرج در پیوست یک بوده و برای مراحل

برنامه‌ریزی و حل و فصل مالی بحران ضرورت دارد، وجود داشته باشد. این توافقات علاوه بر سایر موارد باید

شامل موارد ذیل باشند:

الف- اهداف و فرآیندهای همکاری از طریق گروه مدیریت بحران را ایجاد کنند.

ب- نقش‌ها و مسئولیت‌های مقامات را قبل از بحران (یعنی مراحل برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل

مالی) و در حین بحران تعریف کنند.

ج- فرآیندی برای به اشتراک‌گذاری اطلاعات از جمله به اشتراک‌گذاری اطلاعات با هر مقام کشور میزبان

که در گروه مدیریت بحران معرفی نشده باشد، قبل و در حین بحران ایجاد کند؛ این امر باید به طور

شفاف بر پایه قوانین ملی مشارکت در اطلاعات و با ترتیبات محافظت از محرمانه بودن اطلاعات به

اشتراک‌گذاشته شده، صورت گیرد.

^{۱۸} Institution-specific cross-border cooperation agreements

د- فرآیندهایی را به منظور هماهنگی در تهیه برنامه‌های بازسازی و حل و فصل برای مؤسسه مالی، شامل مؤسسه مالی مادر یا مؤسسه مالی هلدینگ و واحدهای تابعه مهم، شعب و مؤسسات مالی وابسته که در محدوده توافق قرار دارند و همچنین فرآیند تعامل با مؤسسه مالی به عنوان بخشی از این فرآیند را ایجاد کند.

ه- فرآیندهای لازم برای هماهنگی بین مقامات کشور میزبان و کشور مبدأ در اجرای ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری را ایجاد کند.

و- در شرایطی که جریان نامطلوب مهمی مؤسسه مالی را تهدید می‌کند، قبل از هر نوع اقدام صلاح‌حیدی یا اقدام مربوط به مدیریت بحران، رویه‌های مورد توافق مقام کشور میزبان را به منظور اطلاع‌رسانی و مشاوره با مقام کشور مبدأ در مدت زمان مشخص، در برگیرد.

ز- در رابطه با اجرای ابزارهای خاص حل و فصل مالی برون مرزی، از جمله در رابطه با استفاده از ابزارهای نهاد انتقالی و نجات از درون، جزئیات را بطور مناسب و کافی ارائه دهد.

س- زمینه برگزاری جلسات به منظور بازنگری دوره‌ای (حداقل سالیانه) قدرت و استحکام کلی استراتژی حل و فصل مالی را برای نهادهای مهم سیستمی بین‌المللی را با حضور مقامات ارشد رسمی کشور میزبان و مقامات مربوط کشور مبدأ، فراهم نماید.

ش- زمینه بازنگری‌های دوره‌ای (حداقل سالانه) توسط مقامات ارشد ذی‌صلاح در رابطه با برنامه‌های عملیاتی اجرای استراتژی‌های حل و فصل مالی، ایجاد نماید.

۹-۲- اجرای توافقات باید به عموم اطلاع داده شود. در صورت موافقت مقاماتی که جزء طرفین قرارداد می‌باشند، مقامات کشور مبدأ می‌توانند چارچوب کلی توافقات را منتشر کنند.

۱۰- ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری^{۱۹}

۱۰-۱- مقامات حل و فصل مالی باید بطور منظم، حداقل برای نهادهای مهم سیستمی بین‌المللی (G-SIFI)، ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری را به منظور بررسی امکان‌پذیری و معتبر بودن استراتژی‌های حل و فصل مالی در خصوص آثار شکست احتمالی مؤسسه مالی بر نظام مالی و بطور کلی اقتصاد، انجام دهند. ارزیابی‌های مذکور باید مطابق با رهنمودهای پیوست سه ضمیمه یک صورت گیرد.

^{۱۹} Resolvability assessments

۱+۲- در انجام ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری، مقامات حل و فصل مالی باید هماهنگ با سایر مقامات مربوطه، موارد ذیل را بطور خاص ارزیابی کنند:

- الف- حدود و میزانی که خدمات مالی ضروری و عملیات تهاتر، پرداخت و تسویه می‌توانند ادامه یابند.
- ب- ماهیت و اندازه دارایی‌های در معرض ریسک داخل گروه و تأثیر آن‌ها بر حل و فصل مالی در صورتی که نیاز به حفظ آن‌ها وجود داشته باشد.
- ج- توانایی مؤسسه مالی در ارائه اطلاعات با جزئیات کافی، دقیق و به موقع برای حمایت از فرآیند حل و فصل مالی.

د- تحکیم همکاری‌های بین‌المللی و ترتیبات به اشتراک‌گذاری اطلاعات.

۱+۳- ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری گروه باید توسط مقامات کشور مبدأ که نهادهای مهم سیستمی بین‌المللی در آن واقع هستند، انجام گیرد و هماهنگی‌ها در کشور میزبان توسط گروه مدیریت بحران مؤسسه مالی با در نظر گرفتن ارزیابی‌های ملی توسط مقامات میزبان، صورت می‌پذیرد.

۱+۴- مقامات حل و فصل مالی کشور میزبان که ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری را برای مؤسسات مالی تابعه در حوزه حاکمیتشان انجام می‌دهند، باید حداقل امکان با مقامات حل و فصل مالی کشور مبدأ که ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری را برای کل گروه انجام می‌دهند، هماهنگ شوند.

۱+۵- به منظور بهبود حل و فصل‌پذیری یک مؤسسه مالی، مقامات نظارتی یا مقامات حل و فصل مالی باید اختیار داشته باشند که در صورت نیاز، مؤسسه مزبور را به انجام اقدامات مناسب نظیر تغییرات در کسب و کار، ساختار و چارچوب مؤسسه ملزم نمایند تا هزینه‌ها و پیچیدگی‌های حل و فصل مالی کاهش یابد. این امر باید با لحاظ تأثیر ایجاد شده بر سلامت و ثبات کسب و کار جاری مؤسسه صورت گیرد. به منظور امکان‌پذیر ساختن استمرار اموری که به لحاظ سیستمی مهم می‌باشند، مقامات باید ارزیابی‌هایی را در خصوص تفکیک امور مزبور در شکل نهادهایی مستقل حقوقی و عملیاتی به نحوی که از مشکلات گروه در امان باشند، انجام دهند.

۱۱- برنامه ریزی بازسازی و حل و فصل مالی^{۲۰}

^{۲۰} Recovery and resolution planning

۱۱-۱- کشورها باید فرآیند مستمری در رابطه با برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل مالی داشته باشند که حداقل، مؤسسات مالی داخلی که از لحاظ سیستمی قابل توجه بوده یا ورشکستگی آنها بحران‌زا خواهد بود، را پوشش دهند.

۱۱-۲- کشورها باید الزام نمایند تا برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی مستحکم و معتبر، که اجزای اساسی برنامه‌های مزبور طرح شده در پیوست چهارم، برای تمام نهادهای مهم سیستمی در سطح بین‌المللی و برای هر مؤسسه مالی که بنا به تشخیص مقام حل و فصل مالی مبدأً مربوطه، ورشکستگی آن بر ثبات مالی تأثیر خواهد داشت، وجود داشته باشند.

۱۱-۳- برنامه بازسازی و حل و فصل مالی باید به وسیله ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری تکمیل گردد. (به ویژگی کلیدی ۱۰ مراجعه شود) و باید شرایط خاص مؤسسه مالی، ماهیت، پیچیدگی، به هم تنیدگی و سطح جایگزین‌پذیری و اندازه آن را منعکس کند.

۱۱-۴- کشورها باید مدیریت ارشد مؤسسه مالی را ملزم کنند تا مسئولیت ارائه اطلاعات لازم به مقامات حل و فصل مالی جهت اجرای موارد ذیل را بپذیرد:

الف- ارزیابی برنامه بازسازی؛

ب- آماده سازی برنامه‌های حل و فصل مالی توسط مقام حل و فصل مالی.

برنامه بازسازی

۱۱-۵- مقامات نظارتی و حل و فصل مالی باید اطمینان حاصل کنند که مؤسسات مالی که برای آن‌ها برنامه‌ها بازسازی و حل و فصل مالی الزام‌آور است، برنامه بازسازی ارابه می‌دهند که در آن راهکارهای بازگرداندن قدرت مالی و امکان ادامه حیات را برای مؤسسه در زمانی که تحت شرایط سخت قرار می‌گیرد، مشخص شده است. برنامه‌های بازسازی باید شامل موارد ذیل باشند:

الف- ابزارهای معتبری که بتوانند با مجموعه‌ای از سناریوها در شرایط بحرانی خاص و یا گسترده مواجهه شوند.

ب- سناریوهایی که کمبودهای سرمایه و فشارهای نقدینگی را لحاظ کنند.

ج- فرآیندهایی که اجرای به موقع ابزارهای بازسازی را در شرایط بحرانی مختلف ضمانت کنند.

طرح حل و فصل مالی

۱۱-۶- طرح حل و فصل مالی به منظور تسهیل در استفاده موثر از ابزارهای حل و فصل مالی برای حفظ عملکردهای مهم سیستمی و با هدف اجرایی کردن حل و فصل هر مؤسسه مالی بدون ایجاد اختلال شدید و بدون تحمیل زیان به مالیات‌دهندگان تهیه می‌گردد. برنامه مذکور باید ضمن دارای بودن استراتژی دقیقی که مورد موافقت مقامات ارشد قرار گرفته، دارای طرح عملیاتی برای اجرای برنامه بوده و موارد ذیل را نیز مشخص نماید:

الف- فعالیت‌های حیاتی و ضروری مالی و اقتصادی مؤسسه مالی؛

ب- ابزارهای مناسب حل و فصل مالی برای تداوم فعالیت‌های مذکور یا پایان دادن به آن‌ها بصورت نظام‌مند؛

ج- الزامات اطلاعاتی مربوط به عملیات، ساختارها، عملکردهای مهم سیستمی مؤسسه مالی؛

د- شناسایی موانع موجود در انجام حل و فصل مالی مؤثر و اقدامات لازم جهت رفع آنها؛

و- اقدامات لازم به منظور محافظت از سپرده‌گذاران بیمه‌شده و بیمه‌گذاران و اطمینان از بازگشت سریع دارایی‌های تفکیک‌شده مشتریان؛

ه- ابزارها یا اصول مشخص برای خروج از فرآیند حل و فصل مالی.

۱۱-۷- مؤسسات مالی باید ملزم شوند تا اطمینان یابند که توافقات صورت گرفته در خصوص خدمات با اهمیت در زمان‌های بحرانی و در حل و فصل مالی برقرار هستند و اینکه قراردادهای منعقد شده باید دارای شرایطی باشند که از خاتمه خدمات با اهمیت مزبور به واسطه وقوع بازسازی یا حل و فصل مالی جلوگیری کنند و انتقال قرارداد را به بانک انتقالی یا شخص ثالث تملیک کننده، تسهیل کنند.

۱۱-۸- مقام حل و فصل مالی کشور مبدأ باید حداقل برای نهادهای مالی مهم سیستمی بین‌المللی، با هماهنگی تمام اعضای گروه مدیریت بحران مؤسسه مالی، برنامه حل و فصل مالی مربوط به گروه را تهیه و راهبری نماید. مقامات کشور میزبان که با گروه مدیریت بحران سر و کار دارند یا مقامات کشورهایی که مؤسسه مالی حضور سیستمی در آنها دارد، باید به برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی و اطلاعات و اقداماتی که در کشور آنها تاثیر خواهد داشت، دسترسی داشته باشند.

۱۱-۹- مقامات حل و فصل مالی کشور میزبان می‌توانند برنامه‌های حل و فصل مالی مربوط به عملیات مؤسسه مالی در حوزه‌های حاکمیتی خود را داشته باشند و به منظور مطمئن شدن از مطابقت حداقل امکان برنامه‌های فوق‌الذکر با برنامه گروه، با مقامات حل و فصل مالی کشور مبدأ همکاری کنند.

بروزرسانی‌های دوره‌ای و بازنگری

۱۱-۱۰- مقامات نظارتی و حل و فصل مالی باید اطمینان حاصل کنند که برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی به صورت دوره‌ای حداقل یک‌بار در سال یا وقتی که تغییرات اساسی در کسب و کار یا ساختار مؤسسه مالی اتفاق می‌افتد، به روزرسانی می‌شوند و برنامه‌های مزبور بطور منظم در گروه مدیریت بحران مؤسسه مالی مورد بازنگری قرار می‌گیرند.

۱۱-۱۱- استراتژی اساسی حل و فصل مالی برای هر نهادی که از لحاظ سیستمی در سطح بین‌الملل مهم می‌باشد، باید حداقل بطور سالانه توسط مقامات ارشد کشور مبدأ و مقامات مربوط کشور میزبان مورد بازنگری قرار گیرد و در صورت لزوم، بازنگری مذکور باید شامل بازنگری در مدیرعامل مؤسسه مالی نیز باشد. برنامه‌های عملیاتی برای اجرای هر استراتژی حل و فصل مالی باید حداقل سالانه توسط مقامات ارشد ذی‌صلاح کشور مبدأ و مقامات مربوط کشور میزبان بازنگری شود.

۱۱-۱۲- در صورتی که مقامات حل و فصل مالی از برنامه بازسازی و حل و فصل مؤسسه مالی رضایت نداشته باشند، باید اقدامات مناسب را جهت رفع کمبودها الزام نمایند. مقامات مربوط کشور مبدأ و میزبان باید بدو در رابطه با اقدامات منظور شده مشورت داشته باشند.

۱۲- دسترسی و به اشتراک گذاری اطلاعات^{۲۱}

۱۲-۱- کشورها باید اطمینان حاصل کنند که هیچ‌گونه مانع قانونی، مقرراتی یا سیاستی در رابطه با تبادل مناسب اطلاعات از جمله اطلاعات مختص به مؤسسه مالی، بین مقامات نظارتی، بانک‌های مرکزی، مقامات حل و فصل مالی، وزارتخانه‌های مالی و مقامات دولتی مسئول طرح‌های ضمانت سپرده، وجود نداشته باشد. بویژه این که:

الف- به اشتراک گذاری تمامی اطلاعات مربوط به برنامه بازسازی و حل و فصل مالی صورت گیرد و در خصوص حل و فصل مالی باید در مواقع عادی و در حین بحران در سطح داخلی و برون مرزی چنین دسترسی امکان پذیر باشد.

ب- دستورالعمل‌های مربوط به اشتراک‌گذاری اطلاعات نهادهایی که از لحاظ سیستمی در سطح بین‌المللی مهم می‌باشند، باید در توافقات همکاری خاص هر نهاد لحاظ شود. (به پیوست یک رجوع شود).

^{۲۱} Access to information and information sharing

ج- در شرایطی که نیاز به لحاظ ویژگی محرمانگی اطلاعات وجود داشته باشد، به اشتراک‌گذاری اطلاعات می‌تواند محدود گردد، هر چند که باید در بین مقامات ارشد مربوط به کشور مبدأ و کشور میزبان، اشتراک‌گذاری اطلاعات مزبور امکان پذیر باشد.

۱۲-۲- کشورها باید مؤسسات مالی را ملزم کنند که سیستم‌های اطلاعات مدیریت (MIS) داشته باشند که توانایی تولید اطلاعات به موقع، در زمان‌های عادی برای برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی و همچنین در زمان انجام حل و فصل مالی را داشته باشند. اطلاعات باید در سطح گروه و سطح نهادهای قانونی داخل گروه با لحاظ نیازهای اطلاعاتی در سناریوهای مختلف حل و فصل مالی از جمله در حالت تفکیک نهادهای مزبور از گروه، قابل دسترسی باشد. مؤسسات مالی به طور خاص باید ملزم شوند که:

الف- بانک اطلاعات مبسوطی را شامل معرفی و جایگاه سیستم‌های اطلاعات مدیریت، واقع شده در نهادهای قانونی مهم آنها، که برای ارائه خدمات اصلی و عملیات حیاتی آنها ضروری هستند، را ایجاد و نگهداری نمایند.

ب- محدودیت‌های قانونی محیطی در تبادل اطلاعات مدیریتی بین نهادهای تشکیل دهنده یک گروه مالی (برای مثال جریان اطلاعات از نهادهای یک گروه به نهاد مادر) را شناسایی و تعیین نمایند.

ج- اثبات این که سیستم مزبور توانایی تولید اطلاعات اساسی مورد نیاز جهت اجرای برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی را در مدت کوتاه دارد. (برای مثال ۲۴ ساعت)

د- حفظ اطلاعات خاص در سطح نهاد قانونی، برای مثال، شامل اطلاعات در مورد ضمانت‌ها و مبادلات بین گروهی که به روش اتکایی^{۲۲} ثبت شده است.

ضمیمه یک

رهنمود کلی برای اجرای ویژگی‌های اصلی

پیوست یک- به اشتراک‌گذاری اطلاعات برای اهداف حل و فصل مالی

این بخش برای کشورها و مقامات ملی به منظور ایجاد استانداردهای به اشتراک‌گذاری اطلاعات (اشاره شده در بندهای ۷،۶، ۷،۷ و ۱۲ ویژگی‌های اصلی) و همچنین گروه‌های مدیریت بحران که بر اساس توافقات همکاری

^{۲۲} back-to-back basis

برون مرزی و بخش محور ایجاد شده‌اند، رهنمود اجرایی ارائه می‌نماید. این بخش موضوعات مقرر در بخش دو پیوست یک را که به اجزای اصلی توافقات همکاری برون مرزی مؤسسه محور و بطور ویژه در بند ۶ بخش فوق‌الذکر که به موضوع سازوکارهای همکاری و چارچوب به اشتراک‌گذاری اطلاعات اشاره دارد، تکمیل می‌نماید.

اجزای فوق‌الذکر به دو بخش تقسیم می‌شوند:

۱- **به اشتراک‌گذاری اطلاعات جهت اهداف حل و فصل مالی؛** ایجاد اصولی برای طراحی چارچوب حقوقی و نظام‌های محرمانگی ملی مربوطه که به اشتراک‌گذاری موثر اطلاعات غیرعمومی بین مقامات داخلی و خارجی برای اهداف انجام عملکردهای مربوط به حل و فصل مالی را تسهیل می‌نماید. این بخش بر اساس استانداردهای به اشتراک‌گذاری اطلاعات، الزامات محرمانگی و حمایت قانونی مقرر در بندهای ۷،۶، ۷،۷ و ۱۲ ویژگی‌های اصلی ایجاد می‌شود.

۲- **الزامات به اشتراک‌گذاری اطلاعات برای توافقات همکاری برون مرزی مؤسسه محور**^{۲۳}؛ ایجاد الزاماتی که باید در ارتباط با به اشتراک‌گذاری اطلاعات در توافقات همکاری برون مرزی مؤسسه محور لحاظ شوند. الزامات مذکور شامل اطلاعاتی است که باید به اشتراک‌گذارده شود، محرمانگی اطلاعات، فرآیندهای به اشتراک‌گذاری اطلاعات، ایجاد تعهداتی برای به اشتراک‌گذاری اطلاعات و بازنگری دوره‌ای باشد. این بخش تکمیل‌کننده است و باید به همراه بخش دو پیوست یک خوانده شود.

لغت نامه

- ❖ «**عملکرد مرتبط با حل و فصل مالی**^{۲۴}»: برنامه‌ریزی حل و فصل مالی و آمادگی برای اجرای آن و هماهنگی اقدامات حل و فصل مالی شامل اقدامات مقرر در پاراگراف ۹ پیوست یک ضمیمه یک.
- ❖ «**اطلاعات**^{۲۵}»: اطلاعات غیر عمومی که شامل اطلاعات مشتریان و طرف مقابل^{۲۶}، اطلاعات در خصوص مؤسسات مالی که تحت مقررات عادی افشاء قرار نمی‌گیرند، و تحلیل و ارزیابی و سایر موارد مرتبط که از اطلاعات غیر عمومی استخراج می‌شود.

^{۲۳} Institution-specific Cross-border Cooperation

^{۲۴} Functions relating to resolution

^{۲۵} Information

^{۲۶} counterparty

❖ «بسترهای قانونی^{۲۷}»: الزامات مقرر در قانون یا سایر الزامات قانونی که افشای اطلاعات غیرعمومی برای دریافت کنندگان خاص یا برای اهداف خاص را ممکن می‌سازد. چارچوب حقوقی ممکن است به وسیله تفاهم‌نامه یا سایر اشکال توافق بین مقامات ایجاد کننده و دریافت کننده اطلاعات ایجاد یا پشتیبانی گردد.

❖ «طرف^{۲۸}»: مقامی که توافقات همکاری برون مرزی را امضا کرده است.

۱- اصول به اشتراک گذاری اطلاعات به منظور اهداف حل و فصل مالی

چارچوب قانونی برای افشای اطلاعات غیرعمومی

۱-۱- کشورها باید اطمینان یابند که چارچوب قانونی آنها دارای بسترهای قانونی شفاف است که مقامات ملی را نسبت به افشاء به موقع اطلاعات مربوط به مؤسسه مشمول حل و فصل مالی به سایر مقامات داخلی و مقامات خارجی که کارکردهای آنها مرتبط با حل و فصل مالی مؤسسه بوده و اطلاعات فوق‌الذکر برای انجام کارکردهای مربوط به حل و فصل مالی مؤسسه ضرورت دارد، الزام می‌نماید. مقاماتی که عملکردشان به حل و فصل مالی مرتبط است می‌توانند شامل مقامات حل و فصل مالی تعیین شده، مقامات نظارت، بانک‌های مرکزی، وزرای مالی و اقتصادی و همچنین نهادهای عمومی که منابع حل و فصل مالی را اداره می‌نمایند، صندوق بیمه سپرده‌ها و سایر صندوق‌های حمایتی باشد.

۱-۲- چنین بسترهای قانونی باید به مقاماتی که کارکردی در ارتباط با حل و فصل مالی ندارند، نظیر مقامات نظارتی عادی، اجازه دهد که اطلاعات ضروری به منظور انجام کارکردهای مربوط به حل و فصل مؤسسه مالی را برای مقامات داخلی و خارجی که کارکردهای آنها مرتبط با حل و فصل مالی مؤسسه مزبور است، افشا نمایند.

۱-۳- در صورت وجود الزامات کاربردی در خصوص حفاظت اطلاعات و اسرار بانکی، بسترهای قانونی مذکور باید دسترسی به اطلاعات حساس تجاری و قانونی نظیر اطلاعات مشتریان و شرکای مؤسسه را برای مقامات داخلی و خارجی، به شرط آنکه آگاهی مقامات مزبور از آن اطلاعات در انجام عملیات حل و فصل مالی ضرورت داشته باشد، امکان‌پذیر نماید.

^{۲۷} Legal gateways

^{۲۸} Party

- ۴-۱- افشای اطلاعات تحت چنین بسترهای قانونی شامل الزامات محرمانگی کافی و حمایت قانونی مرتبط با نوع اطلاعات و سطح حساسیت آنها، باید از طرف مقام دریافت کننده کاملاً محرمانه باشد. (پاراگراف های ۱۰-۱ و ۱۴-۱ را ملاحظه فرمایید).
- ۵-۱- چارچوب قانونی باید نسبت به شرايطی که تحت آن، اطلاعات دریافت شده از یک کشور خارجی قابلیت افشاء برای مقامات داخلی و یا خارجی دیگر به منظور انجام عملیات مرتبط با حل و فصل مالی را داشته باشد، شفاف گردد.
- ۶-۱- چارچوب قانونی باید از مقامات و کارکنان و کارگزارهای فعلی و قبلی آنها در برابر اقدامات کیفری و حقوقی مرتبط با نقض اصول محرمانگی که بر اساس افشای اطلاعات منطبق با بسترها و حمایت‌های قانونی صورت گرفته است، حمایت نماید.
- ۷-۱- در حالتی که بسترهای قانونی مشروط به تبادل اطلاعات است (بدین معنا که افشای اطلاعات، زمانی مجاز است که کشور دریافت کننده اطلاعات یک چارچوب همتراز برای مجاز بودن افشاء اطلاعات متقابل برای کشور مذکور داشته باشد)، چارچوب قانونی باید معیارها و رویه‌های شفاف برای تعیین همترازی ایجاد نماید.
- ۸-۱- بسترهای قانونی نباید مقام دریافت کننده اطلاعات که عملیات مرتبط با حل و فصل مالی را انجام می‌دهد، از استفاده منطقی و مؤثر از اطلاعات مذکور منع یا محدود نماید. (برای مثال، الزام به این که افشاء اطلاعات مشروط به شرايطی در خصوص چگونگی نگهداری و استفاده اطلاعات به وسیله مقام دریافت کننده است که این شرايط محدودیت‌هایی نامناسب قلمداد می‌شوند).

اهدافی که به خاطر آنها اطلاعات افشا می‌شوند

- ۹-۱- به منظور تحقق اهدافی به شرح ذیل، بسترهای قانونی باید زمینه کافی برای افشای مناسب اطلاعات برای مقامات مسئول عملیات حل و فصل مؤسسه مالی، فراهم نمایند:
- الف) ارزیابی حل و فصل‌پذیری؛
- ب) ایجاد استراتژی‌های حل و فصل مالی؛
- ج) ایجاد طرح‌های حل و فصل مالی عملیاتی؛
- د) اجرای عملیات شبیه سازی و تحلیل سناریو برای اهداف برنامه‌ریزی حل و فصل مالی؛
- ه) کشف زود هنگام و کنترل، نظارت، مقررات گذاری و بازرسی مؤسسات مالی؛

و) اجرای ابزارهای بازسازی؛

ز) ارزیابی اثربخشی ابزارهای بازسازی برای بازسازی مؤسسه و ارزیابی احتمال اینکه ابزارهای حل و

فصل مالی مورد نیاز باشد و بازه زمانی که ابزارهای مذکور باید به کار برده شوند؛

ح) آمادگی برای اجرای ابزارهای حل فصل مالی؛

ط) استفاده از اختیارات حل و فصل مالی.

محرمانگی

۱-۱-۱) کشورها باید اطمینان یابند که چارچوب قانونی آن‌ها نظامی را برای حمایت از اطلاعات محرمانه ایجاد

کرده و برای این منظور الزامات محرمانگی کافی را برای مقامات و کارکنان و کارگزاران قبلی و جاری

آن‌ها که اطلاعات محرمانه را دریافت کرده یا می‌کنند، اعمال می‌کند و محرومیت‌ها و جریمه‌های موثری

را برای تخطی از الزامات محرمانگی در نظر می‌گیرد. زمانی که به چگونگی مشروط بودن مقام دریافت

کننده اطلاعات به الزامات محرمانگی کافی اشاره می‌کنیم باید توجه داشت که مقامات دریافت کننده یا

کارکنان و کارگزاران قبلی و جاری باید در نظر داشته باشند که:

الف) ملزم به حفظ محرمانگی اطلاعات دریافتی از سایر مقامات هستند.

ب) فقط در راستای اهداف و شرایطی که آن اطلاعات عرضه شده‌اند، ملزم به محدود سازی استفاده از

اطلاعات دریافتی از سایر مقامات هستند.

ج) از افشای اطلاعات دریافتی به شخص ثالث که دریافت کننده اصلی اطلاعات نبوده و دستور قبلی و

رضایت بخش ارایه کننده اطلاعات برای چنین افشایی اخذ نشده باشد، خودداری نمایند.

د) در صورت تخطی از الزامات محرمانگی، مشمول تحریم‌ها و جرایم مؤثر هستند.

مقامات باید در ارزیابی‌های مربوط به الزامات محرمانگی مربوط به آن‌ها همکاری نمایند.

۱-۱-۱) در حالی که مقام دریافت کننده اطلاعات به الزامات محرمانگی کافی متعهد شده است و از نوع و

حساسیت اطلاعات آگاهی دارد، مقامات دیگر نباید از افشای اطلاعات برای اهداف عملیات مربوط به حل

و فصل مالی به ایشان به دلایلی چون محرمانگی اطلاعات امتناع ورزند.

۱-۱-۲) دسترسی به اطلاعات محرمانه دریافت شده از مقامات خارجی یا سایر مقامات داخلی باید بر اساس یک

قانون و سیاست (یا در عمل) برای مقامات رسمی، کارکنان و کارگزاران آن‌ها که اطلاعات دریافتی برای

عملکرد ایشان در خصوص حل و فصل مالی موثر است، یا برای هر شخص دیگری که تحت قرارداد مشخصی، خدماتی به مقامات مذکور ارائه می‌نماید، محدود گردد.

۱-۱۳- مقامات باید برای کنترل و ارزیابی انتشار اطلاعات محرمانه در سطح آن مقام و با مسئولیت‌پذیری و نظارت مقامات ارشد مربوطه، سیاست‌ها، رویه‌های اجرایی و تمهیدات حفاظتی (قانونی) فنی داشته باشند. موضوعات پوشش داده شده توسط رویه‌ها، سیاست‌ها و تمهیدات مذکور باید شامل نحوه دسترسی، ذخیره سازی، اشکال انتقال و بازتولید اطلاعات، دوره‌های نگهداری و امحای اطلاعات و حفظ امنیت فیزیکی آن‌ها باشد.

۱-۱۴- چارچوب قانونی باید کاربرد قانون آزادی اطلاعات را برای اطلاعات دریافتی از مقامات خارجی محدود نمایند یا چنین اطلاعاتی را به عنوان استثنایی در قانون مذکور قلمداد نماید.

۲- الزامات به اشتراک گذاری اطلاعات برای توافقات همکاری‌های برون مرزی

محتوای حداقلی

۲-۱- به منظور حمایت از تعهدات و الزامات مقرر در پیوست دو (عناصر اصلی در توافقات همکاری برون مرزی و بخش محور) در ارتباط با به اشتراک گذاری اطلاعات و به ویژه موارد مندرج در پاراگراف‌های ۳-۸، ۳-۹، بند ج ۴-۱، بند الف ۵-۱، ۶-۳، ۶-۴ و ۶-۶ پیوست مذکور، توافق همکاری برون مرزی یا اسناد کمکی آن، باید دربرگیرنده موارد ذیل باشد:

الف) عملیات مرتبط با حل فصل مالی برای بخش‌هایی که ممکن است نیاز به دریافت اطلاعات محرمانه داشته باشند.

ب) وضعیت‌هایی که در آن بخش‌های مختلف در به اشتراک گذاری اطلاعات به صورت اختصاصی توافق می‌کنند. (برای مثال، شبیه سازی های وضعیت بحران، اجرای ابزار های بازسازی، ورود واقعی و قطعی به حل و فصل مالی یا تغییرات مهم در چارچوب قانونی که در کارکرد توافق همکاری برون مرزی موثر است.)

ج) توصیف دقیق طبقه بندی اطلاعات که به صورت منظم و یا بطور ویژه به اشتراک گذارده خواهد شد.
د) الزامات محرمانگی قابل اعمال؛ هر گونه محدودیت ها یا شرایط مناسب و هر گونه اقدامات یا رویه های به کار گرفته توسط مقامات برای حفاظت اطلاعات محرمانه (پاراگراف ۲،۴ را ببینید.)

ه) رویه‌هایی برای به اشتراک گذاری اطلاعات بین مقامات در گروه مدیریت بحران (برای مثال، اطلاعات چگونه به طور منظم به اشتراک گذاشته خواهند شد و چگونه و بنا به درخواست چه کسی اطلاعات اضافی باید ارائه گردد). (پاراگراف ۲،۶ الی ۲،۱۰ را ببینید).

و) بازه زمانی که در آن مقامات توافق کرده‌اند تا در مورد پاسخگویی به درخواست اطلاعات، تلاش منطقی داشته باشند.

ز) ابزارهایی که به وسیله آن اطلاعات مبادله خواهند شد.

ح) رویه‌ای برای بازنگری منظم عملیات مربوط به توافقات برون‌مرزی و عوامل مختص مؤسسه مالی (پاراگراف ۲،۱۴ را ببینید).

۲-۲- شرایط به اشتراک گذاری اطلاعات در توافقات همکاری برون‌مرزی باید به صورت هدف‌مند و نتیجه محور ایجاد شود و از انعطاف کافی برای انطباق با تغییر وضعیت‌ها برخوردار باشد.

۲-۳- توافق همکاری برون‌مرزی باید در نظر داشته باشد که نوع، میزان و ماهیت اطلاعات مورد نیاز و همچنین سرعت و تناوب نیاز به اطلاعات با توجه به تغییرات در وضعیت مؤسسه مالی یا شرایط بازارهای خارجی تغییر می‌کند و در مواقع بروز بحران می‌تواند تشدید گردد. توافق همکاری برون‌مرزی هر جا که مناسب بود باید چنین تغییرات احتمالی را ذکر نماید.

محرم‌انگی اطلاعات ارائه شده در توافق همکاری برون‌مرزی

۲-۴- توافق همکاری برون‌مرزی باید توافق طرفین را در خصوص ترتیبات حفاظت از محرم‌انگی اطلاعات به اشتراک گذارده شده تحت توافق مذکور که حداقل شامل موارد زیر می‌باشد، تعیین نماید:

الف- اطلاعات ارائه شده به وسیله یک بخش به سایر بخش‌ها فقط برای اهداف انجام عملیات مرتبط با حل و فصل مالی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

ب) انتشار اطلاعات دریافتی از یک بخش در داخل بخش دریافت‌کننده به کارکنانی محدود خواهد بود که برای انجام عملیات حل و فصل مالی به چنین اطلاعاتی نیاز خواهند داشت.

ج) اطلاعات دریافتی به وسیله یک بخش از سایر بخش‌ها، نباید توسط آن بخش به بخش‌هایی که دریافت‌کننده اصلی اطلاعات نیستند یا شخص ثالث، بدون اطلاع قبلی و اخذ رضایت طرف ارائه‌کننده اطلاعات، افشا گردد. (وضعیت‌های توصیه شده در بند ه)

د) زمانی که رضایت افشای اطلاعات دریافت شد، اطلاعات تنها باید در حدود و اهداف مورد توافق به وسیله طرف ارائه کننده افشا گردد.

ه) زمانی که یک بخش تحت درخواست الزام آور قانونی (برای مثال دستور قاضی یا وظیفه مقرر در قانون) ملزم به افشای اطلاعات دریافتی از نهاد دیگر است، بخش مزبور باید به جز در مواردی که توسط قانون ممنوع شده است، مراتب را در اسرع وقت به مقام ارائه دهنده اطلاعات اعلام نماید و همه اقدامات منطقی را که در قوانین و مقررات برای مقابله با افشای اطلاعات محرمانه وجود دارد، به کار گیرد.

۲-۵- وقتی که تحت توافق همکاری برون مرزی اطلاعات را ارائه می دهد در صورتی که اطلاعات ارائه شده دیگر حالت محرمانگی نداشته باشند، باید بخشهای دریافت کننده اطلاعات را از این موضوع آگاه نماید.

رویه‌هایی برای به اشتراک گذاری اطلاعات بین بخش‌ها در توافق همکاری برون مرزی

۲-۶- یک درخواست باید به طور عمومی هدف و منظور اطلاعات مورد درخواست را مشخص نماید و به فوریت درخواست خود اشاره نماید.

۲-۷- طرفی که درخواست اطلاعات را دریافت می کند، با لحاظ فوریت درخواست، باید تمام تلاش خود را برای ارائه پاسخ در زمان معقول و در بازه زمانی که در توافق همکاری مقرر شده است، به انجام رساند.

۲-۸- به عنوان یک اصل کلی، اطلاعات باید از طریق روش های مطمئن انتقال که مناسب اطلاعات و سطح حساسیت آنهاست، افشا شوند.

۲-۹- توافقات همکاری برون مرزی ممکن است یک مقام اصلی را در کشورهای مبدأ برای هماهنگی در خصوص تبادل اطلاعات بین گروه مدیریت بحران تعیین کند. کشورها نیز ممکن است یک مقام داخلی را برای هماهنگی تبادل و ارائه اطلاعات در سطح داخلی تعیین نمایند.

۲-۱۰- جزئیات عملیات فرعی نظیر جزئیات تماس کارکنان در هر طرف که به عنوان مراکز ارتباط برای تبادل اطلاعات مشخص شده اند، ممکن است در اسناد پیوست توافق همکاری برون مرزی برای تسهیل رویه به روز رسانی چنین اطلاعاتی تهیه شوند. (برای مثال برای اجتناب از نیاز همه بخش ها به توافق در خصوص اصلاحات رسمی در توافق همکاری)

محافظت از توافق همکاری و بازنگری دوره ای

۲-۱۱- طرف‌ها باید بیشترین تلاش خود را برای تطبیق با شرایط توافقات همکاری برون مرزی انجام دهند. زمانی که یک طرف با موانع عملیاتی و قانونی برای افشای اطلاعات مطابق با توافق همکاری روبرو شود،

باید با سایر طرف‌ها برای شناسایی ابزارهای مناسب برای نشان دادن چنین موانعی و اتخاذ اقدامات منطقی برای حذف موانع و یافتن راه‌های عملی مشورت نماید.

۲-۱۲- طرف‌ها باید در صورتی که قادر به افشای بخش‌های اصلی طرح‌ها و استراتژی‌های حل و فصل مالی یا سایر اطلاعات مناسب در خصوص اهداف حل و فصل مالی نیستند، سایر طرف‌ها را از طریق کارکنان و مقامات رسمی در سطوح بالا و مناسب مطلع سازند و موانع افشا را توضیح دهند. طرف‌ها باید بیشترین تلاش خود را برای تطبیق با شرایط توافقات همکاری برون‌مرزی به کار گیرند.

۲-۱۳- زمانی که موانع محدود کننده افشای اطلاعات در خصوص یک مقام حل و فصل توسط چارچوب قانونی اعمال شده است، مقام فوق باید اقدامات منطقی را برای اعلام هشدار به مقامات قانون‌گذار ملی در خصوص موانع مذکور و آثار آن بر توانایی ایشان در به اشتراک گذاری اطلاعات ضروری برای انجام عملیات حل و فصل مالی انجام دهد.

۲-۱۴- الزامات مقرر در توافقات همکاری برون‌مرزی به منظور به اشتراک گذاری اطلاعات شامل طبقه بندی اطلاعات به اشتراک گذارده شده در دوره‌های منظم و تناوب آن، باید به طور منظم به وسیله اعضای ذی صلاح همه طرف‌ها بازنگری شود. این بازنگری باید در ارتباط با بازنگری دوره‌ای طرح‌های حل و فصل مالی بوده و طرف‌ها باید در هر زمان که ضرورت داشت، فرآیندهایی را برای اطمینان از اینکه الزامات به اشتراک گذاری اطلاعات در توافق همکاری و اسناد پیوست آن، با هدف انطباق شرایط آنها با هر گونه اصلاحیه و تداوم حمایت عملیاتی از آن‌ها بروزرسانی می‌شوند، داشته باشند.

پیوست دو- عناصر ضروری موافقت‌نامه‌های همکاری برون‌مرزی نهاد محور ۲۹

موافقت‌نامه‌های همکاری برون‌مرزی باید به تسهیل برنامه‌ریزی مدیریت بحران نهاد محور و همکاری میان مقامات مربوطه با فرض همکاری در مواقع حل و فصل مؤسسه مالی، کمک نمایند. آنها باید از آماده‌سازی برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی و اجرای اثربخش اقدامات حل و فصل مالی در جریان بحران، با ایجاد یک چارچوب از راه‌های محتمل برای موانع قانونی یا سایر موانع ممکن حمایت نمایند. برای دستیابی به این امر لازم است که موافقت‌نامه‌های نهاد محور، تمامی اعضای یک گروه مدیریت بحران برون‌مرزی^{۳۰} شامل مقامات مربوطه کشور مبدأ و تمام عناصر کلیدی کشور میزبان را درگیر نماید. توافقات برون‌مرزی میان مقامات مربوطه کشور مبدأ و کشور میزبان باید مشخص نماید که قوانین ملی و نظام‌های حل و فصل، چگونه با کسب و کار مؤسسه مالی تعامل خواهد داشت.

^{۲۹} - Institution-Specific

^{۳۰} - cross-border CMG

اثربخشی موافقت‌نامه‌های همکاری نهاد محور، وابسته به این امر می‌باشد که مقامات کشور مبدأ و میزبان در ارتباط با عملکرد مؤسسه مالی، از جمله عملکرد شعبه مؤسسه خارجی، اختیار کافی برای حل و فصل داشته باشند.

موافقت‌نامه همکاری نهاد محور، چارچوبی را به منظور توسعه برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی، بر مبنای رفتار ارزیابی‌های حل و فصل پذیری پیش از بحران و به منظور همکاری و هماهنگی در بحران، بر اساس برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی مورد توافق ایجاد می‌کند. انتظار می‌رود برنامه‌های و بازسازی و حل و فصل مالی، موافقت‌نامه‌های همکاری به صورت منظم به روزرسانی شده و در طول زمان تکامل یابند. موافقت‌نامه‌های همکاری برون‌مرزی نهاد محور باید حداقل شامل اجزای زیر باشند:

اهداف، ماهیت و قلمرو موافقت‌نامه

- ۱-۱- بیانیه‌ای رسمی از اهداف و قلمرو آن (به عنوان مثال، "ما به عنوان مقامات کشور مبدأ و میزبان (مؤسسه مالی)، این موافقت‌نامه همکاری را امضاء کرده‌ایم که به منظور تعیین نحوه همکاری با یکدیگر با دیدگاه تسهیل نمودن برنامه‌ریزی مدیریت بحران نهاد محور و همکاری بین مقامات مربوطه با تأکید بر همکاری در رخداد حل و فصل مؤسسه مالی... هدف حداقل نمودن تأثیر شکست مؤسسه مالی در هریک از کشورهای ارایه شده توسط طرفین موافقت‌نامه‌ها می‌باشد.")
- ۲-۱- مقامات کشور مبدأ و میزبان که موافقت‌نامه را امضاء نموده‌اند (طرفین قرارداد)؛
- ۳-۱- توصیف مؤسسه مالی، مؤسسه مالی مادر یا هلدینگ و مؤسسات مالی تابعه مهم، شعب و نمایندگی‌هایی^{۳۱} که در قلمرو موافقت‌نامه می‌باشند.
- ۴-۱- ماهیت قانونی موافقت‌نامه (موافقت‌نامه تا چه میزان الزام آور می‌باشد).
- ۵-۱- قوانین مربوط به افشاء (به عنوان مثال، اینکه تا چه میزان محتوای آن باید در اختیار عموم قرار گیرد).

چارچوب عمومی همکاری

^{۳۱} - affiliates

- ۶-۱- نقش‌ها، مسئولیت‌ها و اختیار طرفین "پیش از بحران" (که در مرحله برنامه بازسازی و حل و فصل مالی است) و "در خلال بحران" با توجه به نوع مؤسسه مالی، شامل مؤسسه مالی مادر یا هلدینگ و مؤسسات مالی تابعه مهم، شعب و نمایندگی‌هایی که در قلمرو موافقت‌نامه می‌باشند.
- ۷-۱- اجزاء برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مؤسسه مالی، مؤسسات مالی تابعه مهم، شعب و نمایندگی‌هایی که در ارتباط با آماده‌سازی و اجرای معیارهای حل و فصل در حوزه برون‌مرزی می‌باشند (با لحاظ این که برنامه به طور منظم بازبینی و به روز رسانی گردد).

تعهدات همکاری

- ۸-۱- موافقت‌نامه طرفین مبنی بر این که ویژگی‌های اصلی باید فعالیت‌های آنها را در مدیریت بحران راهنمایی نماید و اقدامات حل و فصل مالی در رابطه با مؤسسه مالی مورد تصویب قرار گیرد.
- ۹-۱- طرفین قرارداد با توجه به تأثیر بالقوه اقدامات حل و فصل مالی آنها بر ثبات مالی سایر کشورها، متعهد به اجرای موارد حل و فصل مالی هستند که نتیجه آن منجر به ثبات مالی، حمایت از سپرده‌گذاران بیمه شده، بیمه‌گذاران و سایر مشتریان خرد گردد.
- ۱۰-۱- تعهدات طرفین به همکاری در فرایند برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل مالی و به اشتراک‌گذاری تمام اطلاعات مرتبط، شامل برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی مرتبط با گروه یا اشخاص تابعه به شرط که برنامه‌های آنها به منظور اطمینان از اینکه برنامه‌ها سازگار هستند و به آماده‌سازی برای حل و فصل هماهنگ کل مؤسسه مالی کمک می‌نمایند، تدوین شده باشد.
- ۱۱-۱- تعهد طرفین به مشارکت در امر بازبینی استراتژی کلی حل و فصل مؤسسه مالی در سطح مدیران ارشد و همچنین تعهد به مشارکت از طریق نمایندگی در گروه مدیریت بحران در سطح مناسب، به منظور توسعه و نگهداری برنامه حل و فصل مؤسسه مالی در سطح گروه مربوطه.
- ۱۲-۱- تعهد طرفین به مشارکت در شبیه‌سازی‌های دوره‌ای یا سناریوسازی در گروه‌های مدیریت بحران به منظور اطمینان از اینکه برنامه‌ها مستمر باشند و به اجرای فرایند حل و فصل مالی هماهنگ کمک می‌نمایند.
- ۱۳-۱- تعهد طرفین به انجام ارزیابی حل و فصل‌پذیری مؤسسه مالی، با استفاده از راهنمای حل و فصل‌پذیری ارایه شده در پیوست سوم، شامل امکان توصیف مؤسسه مالی به عنوان بخشی از فرایند برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل مالی با هدف تولید به موقع اطلاعات ضروری مورد نیاز در اجرای

این برنامه‌ها در مواقع بروز بحران؛ در راستای به اشتراک گذاری نتایج ارزیابی‌ها و استفاده از آنها به منظور اطلاع رسانی فرایند برنامه‌ریزی حل و فصل در رابطه با اجرای اقدامات برون‌مرزی حل و فصل. ۱-۱۴- تناوب مورد توافق در موارد زیر به منظور بازبینی و به اشتراک گذاری برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی.

الف- استراتژی حل و فصل مالی مستقل برای هر یک از مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی باید حداقل یکبار در سال توسط مقامات ارشد کشور مبدأ و مقامات مربوطه کشور میزبان بازبینی شود.

ب- هر یک از برنامه‌های عملیاتی حداقل سالی یکبار توسط مقامات ارشد کشور مبدأ و مقامات مربوطه کشور میزبان بازبینی شود.

۱-۱۵- تعهد طرفین به اطلاع رسانی به موقع و مشورت با یکدیگر پیش از انجام هرگونه مدیریت بحران و یا اقدامات مربوط به حل و فصل مالی.

۱-۱۶- تعهد طرفین به اطلاع رسانی فوری به یکدیگر در خصوص تغییر مفاد چارچوب مدیریت بحران و حل و فصل مالی.

۱-۱۷- طرفین متعهد می‌شوند که اطلاعات را در هر دو سطوح فنی و مدیریت ارشد به طور مناسبی بر اساس ترتیبات محرمانه به اشتراک گذارند.

تعهدات مقامات کشور مبدأ

۱-۱۸- مقامات (حل و فصل مالی یا نظارت) کشور مبدأ متعهد می‌شوند که:

الف- در گروه مدیریت بحران با بهره‌مندی از مشارکت فعال سایر طرفین، در خصوص ارزیابی حل و فصل‌پذیری مؤسسه مالی با توجه به رهنمودهای ارزیابی حل و فصل‌پذیری (پیوست سه مشاهده گردد) و شناسایی فعالیت‌هایی که مقامات کشور مبدأ یا کشور میزبان یا مؤسسه مالی ممکن است برای اطمینان از حل و فصل‌پذیری مؤسسه مالی لازم باشد، هماهنگی‌های لازم را به عمل آورند؛

ب- جلسات گروه مدیریت بحران را تشکیل و اداره نموده و بازنگری برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی در گروه مدیریت بحران را با مشارکت فعال سایر طرفین و در راستای ویژگی‌های اصلی برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی راهبری نماید. (پیوست چهار مشاهده گردد)؛

ج- اگر مؤسسه مالی با مشکلاتی مواجه گردد یا محرز شود که مؤسسه مالی تحت نظام حل و فصل مالی کشور مبدأ با احتمال زیاد مشمول حل و فصل می‌گردد، باید بدون تأخیر غیرموجه مراتب را به سایر طرفین هشدار داده و همچنین اجازه همکاری عملی دهند.

د- اثرگذاری بر کل گروه و بر ثبات مالی در سایر کشورهای مرتبط در نظر گرفته شود و حداکثر تلاش‌ها به منظور جلوگیری از اقداماتی که می‌تواند منجر به ایجاد بی‌ثباتی در سایر بخش‌ها یا در سیستم مالی شود، صورت پذیرد؛

ه- بطور کلی هر جا که امکان پذیر باشد، حل و فصل مؤسسه مالی را با هدف حفظ ثبات مالی، حمایت از سپرده‌گذاران، بیمه‌گذاران و سرمایه‌گذاران خرد در تمامی کشورهای مرتبط هماهنگ نمایند.

تعهدات مقامات کشور میزبان

۱-۱۹- تعهدات مقامات میزبان

الف- هرگاه یک شعبه محلی یا شخصیت حقوقی زیرمجموعه مؤسسه مالی با مشکلاتی مواجه شود یا محرز گردد که تحت نظام حل و فصل مالی کشور میزبان با احتمال زیاد مشمول حل و فصل می‌گردد، باید بدون تأخیر غیرموجه مراتب را به سایر طرفین هشدار دهند.

ب- همکاری با سایر طرفین در راستای حل و فصل هماهنگ مؤسسه مالی و با هدف حفظ ثبات مالی و حمایت از سپرده‌گذاران، بیمه‌گذاران و سرمایه‌گذاران خرد در تمامی کشورهای مرتبط؛

ج- عدم انجام اقداماتی که اقدامات حل و فصل مالی انجام شده از سوی مقامات کشور مبدأ را بی‌اثر نماید؛ در حالی که اگر لازم باشد به منظور دستیابی به ثبات داخلی در شرایط عدم انجام اقدام مؤثر توسط کشور مبدأ، حق اقدام طبق برنامه‌های خود را محفوظ می‌دارد.

سازوکارهای همکاری و چارچوب به اشتراک‌گذاری اطلاعات

۱-۲۰- تدارک جلسات منظم بین طرفین (به عنوان مثال، تعداد جلسات در هر سال، سطح مشارکت و غیره) و ارتباط با ساختارهای همکاری موجود.

۱-۲۱- مبانی قانونی و قراردادی به منظور تبادل سریع اطلاعات، شامل تبادل اطلاعات میان اعضای مختلف گروه مدیریت بحران و با هریک از مقامات میزبان که در گروه مدیریت بحران معرفی نشده‌اند؛ محدودیت‌های موجود و اینکه چگونه می‌شود با آن برخورد نمود.

۲۲-۱- سطح جزییات در رابطه با به اشتراک گذاری اطلاعات و این که آیا موارد مدنظر پیش از بحران و حین بحران تغییر خواهد نمود و این تغییر چگونه خواهد بود.

۲۳-۱- روش‌های به اشتراک‌گذاری اطلاعات در سطوح مدیریت ارشد و فنی، ابزارهای تبادل اطلاعات (به عنوان مثال استفاده از وبسایت امن).

۲۴-۱- تعهد به این که لیست تماس‌های به‌روز رسانی شده به همراه جزئیات آنها، برای کارکنان سطوح ارشد و اجرایی امکانات متعدد ارتباطی را پوشش دهد.

۲۵-۱- تعهد به حفظ محرمانه اطلاعات به اشتراک گذاشته شده و اقدامات در راستای اطمینان از محرمانگی (به عنوان مثال، محدود نمودن دسترسی اشخاص به داده‌ها، توافقنامه‌های محرمانه، رویه و مسئولیت‌ها چنانچه باعث نقض اصول محرمانگی می‌گردند).

اجرای برون مرزی اقدامات حل و فصل مالی

۲۶-۱- فرایند ارزشیابی استفاده از ابزارها و فرایندهای حل و فصل مؤسسه مالی، مؤسسه مالی هلدینگ یا مادر و مؤسسات تابعه مهم، شعب و زیرمجموعه‌هایی که در قلمرو موافقت‌نامه قرار دارند را شامل می‌شود.

۲۷-۱- تعهد به مورد توجه قرار دادن موانع عملیاتی و قانونی اجرای اقدامات حل و فصل مالی برون‌مرزی و تعهد به تعیین رویه‌های قانونی و عملیاتی به منظور اجرای استراتژی‌های حل و فصل مالی در یک ساختار برون مرزی. به عنوان مثال:

الف- شرایط و الزامات آیین‌نامه‌ای برای ۱- تشخیص انتقال دارایی‌ها و بدهی‌های مرتبط با شعب مؤسسه مالی متوقف در کشور میزبان به یک نهاد واسطه یا شخص ثالث خریدار؛ ۲- تشخیص انتقال دارایی‌ها یا سهام اکثریت یا کامل مؤسسات مالی تابعه در کشور میزبان به یک نهاد واسطه یا شخص ثالث خریدار؛ ۳- اجرای اقدام نجات از درون^{۳۲} طی برنامه حل و فصل مالی؛

ب- تعیین انواع قراردادهای مالی و دارایی‌هایی که با قطعیت قانونی قابل انتقال نباشند (به عنوان مثال، قراردادهای تحت حاکمیت قانون کشوری که مؤسسه مالی حضور فیزیکی در آن ندارد) و پیامدهای اجرای موفق ابزارهای حل و فصل مالی؛

^{۳۲} Bail-in

- ج- در دسترس بودن ترتیبات تأمین مالی در کشورهای مبدأ و میزبان به منظور پشتیبانی از اقدامات حل و فصل مالی و بازیابی اعتماد بازار^{۳۳}؛
- د- بکارگیری طرح‌های تضمین (برای سپرده‌گذاران، بیمه‌گذاران و سرمایه‌گذاران خرد) و قوانین حفاظت از دارایی مشتری.

^{۳۳} -market confidence

پیوست سه - ارزیابی حل و فصل پذیری^{۳۴}

تعریف حل و فصل پذیری

یک مؤسسه مالی سیستمی مهم حل و فصل پذیر^{۳۵} است اگر برای مقامات حل و فصل امکان پذیر و باور پذیر^{۳۶} باشد که حل و فصل آن به طریقی انجام می‌پذیرد که بدون اخلال شدید سیستمی و بدون در معرض زیان قرار گرفتن مالیات دهندگان، از عملکردهای سیستمی مهم حفاظت می‌شود. به منظور امکان پذیر بودن حل و فصل مالی، مقامات باید اختیار قانونی لازم و ظرفیت عملی برای استفاده از آن را داشته باشند. برای این که حل و فصل معتبر باشد، کاربرد ابزارهای حل و فصل نباید موجب آثار زیان‌بار گسترده و غیرقابل قبول برای سیستم مالی و بخش واقعی اقتصاد گردد.

اهداف ارزیابی‌های حل و فصل پذیری

اهداف ارزیابی‌های حل و فصل پذیری عبارتند از:

۱- آگاه‌سازی مقامات و مؤسسات مالی از پیامدهای اجرای حل و فصل مالی بر ریسک سیستمی ملی و

جهانی؛

۲- شناسایی عوامل و شرایط اثرگذار بر اجرای اثربخش اقدامات حل و فصل درون‌زا (مربوط به ساختار

مؤسسه مالی) و برون‌زا (مربوط به نظام حل و فصل مالی و چارچوب همکاری‌های برون‌مرزی)، در ارتباط

با مؤسسات مالی و درجه آمادگی احتمالی (یعنی کفایت برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی)

۳- کمک به شناسایی اقدامات خاص مورد نیاز به منظور دستیابی به حل و فصل پذیری بیشتر بدون اختلال

سیستمی زیان‌بار و بدون در معرض زیان قرار دادن مالیات‌دهندگان در حالی که از عملکردهای سیستمی

مهم حفاظت می‌شود.

فرایند ارزیابی حل و فصل پذیری

ارزیابی‌های حل و فصل پذیری لزوماً کیفی است و جنبه کمی ندارد. ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری گروهی

مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی باید توسط مقامات کشور مبدأ و با همکاری گروه مدیریت بحران

مؤسسه مالی و با در نظر گرفتن ارزیابی‌های ملی کشور میزبان انجام پذیرد. فرایند ارزیابی حل و فصل‌پذیری

در سطح گروه باید در یک موافقت‌نامه همکاری نهاد محور برون‌مرزی برقرار شود. مقامات کشور میزبان که

^{۳۴} - resolvability

^{۳۵} - resolvable

^{۳۶} - credible

ارزیابی‌های حل و فصل پذیری مؤسسات مالی تابعه یک مؤسسه مالی خارجی را اجرا می‌نمایند، باید تا جایی که امکان‌پذیر است با مقامات کشور مبدأ که ارزیابی حل و فصل پذیری گروهی را اجرا می‌نمایند، همکاری نمایند. نتایج حاصل از این ارزیابی‌های حل و فصل پذیری باید در برنامه ریزی بازسازی و حل و فصل مؤسسه مالی مورد استفاده قرار گیرد. فرایند ارزیابی حل و فصل پذیری از سه مرحله تشکیل شده است:

مرحله اول - مطالعه امکان‌سنجی استراتژی‌های حل و فصل مالی:

مشخص نمودن مجموعه‌ای از استراتژی‌های حل و فصل مالی که امکان‌پذیر خواهند بود، ابزارهای فعلی حل و فصل مالی در دسترس، برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مؤسسه مالی و ظرفیت‌های مقامات برای به‌کار بستن آنها در مورد مؤسسه مالی مورد نظر در کوتاه مدت.

مرحله دوم - ارزیابی اثر سیستمی:

تعیین معتبر بودن تمامی استراتژی‌های حل و فصل امکان‌پذیر با در نظر گرفتن تأثیر احتمالی شکست مؤسسه مالی و حل و فصل بر سیستم‌های مالی ملی و بخش واقعی اقتصاد.

مرحله سوم - اقدامات در راستای بهبود حل و فصل‌پذیری:

هرجا که حل و فصل مؤسسه مالی به احتمال زیاد امکان‌پذیر و معتبر باشد، ارزیابی حل و فصل‌پذیری مؤسسه به پایان می‌رسد و هرگونه تغییر در برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی یا ساختار و عملکرد مؤسسه مالی که برای بهبود حل و فصل‌پذیری ضروری است، شناسایی می‌گردد. جدول زمانی برای تکمیل تغییرات لازم باید ایجاد شود. پیشرفت کار نیز باید پایش شود.

ارزیابی‌های حل و فصل‌پذیری و اقدامات متعاقب آن یک بخش مهم از فرایند برنامه‌ریزی حل و فصل مالی را تشکیل می‌دهد و یک فرایند مستمر است که از مراحل زیر تشکیل شده است:

۴- ارزیابی‌های کیفی توسط مقامات ملی برای تعیین اینکه تا چه حد یک مؤسسه مالی بر اساس ساختار و

نظام حل و فصلی که تحت آن قرار دارد، قابل حل و فصل می‌باشد؛

۵- ارزیابی‌های انجام گرفته توسط مقامات کشور مبدأ و هماهنگ شده در گروه مدیریت بحران مؤسسه

مالی، بر اساس ارزیابی‌های ملی به اشتراک گذاشته شده در خصوص حل و فصل مؤسسات مالی تابعه

توسط اعضای گروه مدیریت بحران و شناسایی مسائلی که توسط مؤسسه مالی و یا مقامات ذی صلاح به آنها اشاره شده است.

۶- شفاف سازی مسایلی که مؤسسه مالی یا مقامات مربوطه باید به آن توجه نماید؛

۷- اصلاحات لازم توسط مؤسسه مالی یا مقامات قانونی مربوطه؛

۸- ارزیابی مجدد حل و فصل پذیری هماهنگ شده توسط مقامات کشور مبدأ.

ارزیابی امکان‌پذیری استراتژی‌های حل و فصل مالی

مجموعه زیر برخی از حداقل سوالاتی است، که نیاز است به منظور ارزیابی امکان‌پذیری استراتژی‌های حل و فصل مالی به آنها پاسخ داده شود:

ساختار و عملیات مؤسسه مالی

۹- عملکردهای ضروری و عملکردهای سیستمی مهم مؤسسه مالی

براساس تحلیل‌های استراتژیک مؤسسه مالی، کسب و کار و خدمات اصلی ارزش آفرین آن کدام هستند؟ چه عملکردهای اقتصادی و مالی حیاتی را برای سیستم‌های مالی بین‌المللی و ملی و بخش غیر مالی انجام می‌دهد؟

۱۰- ایجاد نقشه عملکردهای ضروری و عملکردهای مهم سیستمی و ساختارهای مؤسسه مالی

ساختارهای قانونی و مؤسسه مالی چگونه با خطوط کسب و کار و عملکردهای اصلی و حیاتی مرتبط می‌باشد؟

۱۱- تداوم توافقنامه‌های خدماتی

حدود هر یک از عملکردهای عملیاتی مهم نظیر عملیات پرداخت و تسویه مبادلات که به سایر مؤسسات مالی گروه یا سایر مؤسسات مالی ارایه دهنده خدمات، برون سپاری شده، به چه میزان است؟ توافقنامه‌های خدماتی موجود تا چه میزان تضمین می‌نماید که عملکردهای مهم عملیاتی مؤسسه در هنگامی که لازم است به یک نهاد واسطه و یا بخش‌های بازمانده مؤسسه مالی حل و فصل شده واگذار گردند، تداوم خواهند یافت؟

۱۲- ارزیابی

موانع تفکیک عملکردهای سیستمی حیاتی از سایر عملکردهای مؤسسه مالی در فرایند حل و فصل مالی برای اطمینان از تداوم آن‌ها، با توجه به مسایل مطروحه در بندهای ۴-۱ تا ۴-۳ کدامند؟

درهم‌تنیدگی داخلی

۱۳- دارایی‌های در معرض ریسک^{۳۷} درون گروهی

میزان استفاده از ضمانتنامه‌های درون گروهی، شیوه‌های ثبت و شرایط نکول آن‌ها چیست؟ آیا مبادلات درون گروهی به خوبی مستندسازی می‌گردد؟ مدیریت ریسک مرتبط چه قدر قوی است؟ تا چه میزان این مبادلات با رعایت حدود اشخاص مرتبط^{۳۸} انجام می‌گیرد؟ آیا در صورت نیاز مبادلات اتکایی^{۳۹} قابل فسخ است؟ آیا مؤسسات مالی در خصوص ضمانتنامه‌های درون گروهی و مبادلات درون گروهی ثبت شده اتکایی، اطلاعات را در سطح شخصیت حقوقی نگهداری می‌نمایند؟

۱۴- ارزیابی

آیا مبادلات درون گروهی به ایجاد عدم تعادل مهم در ارزش شخصیت‌های حقوقی، به نحوی که انگیزه‌های همکاری را تحت تأثیر قرار دهند، منجر می‌گردد؟

عضویت در زیرساخت‌های بازار مالی (FMIS^{۴۰})

۱۵- تداوم عضویت در زیرساخت‌های بازار مالی

آیا مؤسسه مالی که تحت حل و فصل مالی قرار گرفته، می‌تواند عضو زیرساخت‌های بازار مالی باقی بماند؟ آیا نهاد انتقالی تازه تأسیس توان دسترسی به زیرساخت‌های بازار مالی را خواهد داشت؟

۱۶- انتقال قراردادهای تسویه مرکزی به یک نهاد واسط

آیا قراردادهای مالی تسویه مرکزی یک مؤسسه متوقف می‌توانند به یک نهاد واسط انتقال داده شود؟

۱۷- قابلیت انتقال عملیات پرداخت

آیا مؤسسات مالی تمهیدات فوری به منظور تسهیل انتقال عملیات پرداخت به یک نهاد واسط یا خریدار شخص ثالث را دارند؟ به طور ویژه آیا موارد زیر وجود دارد:

۱- یک مرکز داده برای تمامی موافقت‌نامه‌های عضویت در زیرساخت‌های بازار مالی؛

^{۳۷} exposures

^{۳۸} - arm's length

^{۳۹} - back-to-back

^{۴۰} -Financial market infrastructures(a multilateral system among participating financial institutions, including the operator of the system, used for the purposes of recording, clearing, or settling payments, securities, derivatives, or other financial transactions)

۲- مستندسازی استاندارد برای خدمات پرداخت، پوشش مسائل مربوط به دوره‌های اطلاع

رسانی، شرایط انقضا و تداوم تعهدات، به منظور تسهیل خروج نظام‌مند؛

۳- پیش نویس موافقت‌نامه خدمات انتقالی به عنوان بخشی از برنامه‌های بازسازی و حل و

فصل مالی؛ چنانچه نیاز باشد به مؤسسه مالی اجازه خواهد داد که از طرف خریدار جدید و

با استفاده از زیرساخت و نیروی موجود، بدون وقفه به فراهم نمودن خدمات پرداخت ادامه

دهد؛

۴- «بسته خریدار^{۴۱}» برای تسهیل انتقال عملیات پرداخت به مؤسسه مالی نجات‌دهنده^{۴۲}، نهاد

واسط یا خریدار که باید شامل اطلاعات مربوط به عملیات پرداخت و دارایی‌های در معرض

ریسک اعتباری و فهرستی از کارمندان اصلی باشد.

۱۸- مؤسسات مالی لایه دوم^{۴۳}

آیا مؤسسات مالی که مستقیماً در زیرساخت‌های بازار مالی مشارکت ندارند، ترتیبات اقتضایی را به منظور

دسترسی به زیرساخت‌های بازار مالی از طریق بیش از یک مؤسسه مالی در نظر گرفته‌اند؟ اگر یکی از فعالان

اصلی شکست بخورد، آیا آن‌ها می‌توانند سریعاً موقعیت خود را تغییر دهند؟

۱۹- ارزیابی

آیا عملکردهای حیاتی پرداخت می‌توانند تداوم یابند؟ آیا دسترسی به زیرساخت‌های بازار مالی می‌تواند

حفظ شود؟

سیستم‌های اطلاعات مدیریت^{۴۴}

۲۰- کفایت سیستم‌های اطلاعات مدیریت

ظرفیت‌های سیستم اطلاعات مدیریت مؤسسه مالی تا چه حدی به آن اجازه ساخت یک دیدگاه دقیق و

کامل از پروفایل ریسک تجمعی آن تحت شرایط به سرعت در حال تغییر را می‌دهد؟ آیا مؤسسه مالی می‌تواند

اطلاعات کلیدی همچون دارایی‌های در معرض ریسک، وضعیت نقدینگی، سپرده‌های بین بانکی و دارایی‌های

در معرض کوتاه مدت به/از شرکای اصلی را به صورت روزانه فراهم نماید؟ اگر مؤسسه مالی یا یک یا بیش از

۴۱ - purchaser's pack

۴۲ - surviving entity

۴۳ - Second-tier firms

۴۴ - MIS

یکی از نهادهای قانونی آن وارد فرایند حل و فصل و یا بی‌مایگی شده باشد، آیا مؤسسه مالی می‌تواند از تداوم سیستم اطلاعات مدیریت برای مجموعه باقیمانده و تابعه اطمینان حاصل نماید؟ آیا سیستم‌های اطلاعات لازم در سطح شخصیت حقوقی شامل مبادلات درون گروهی و وثایق در دسترس می‌باشد؟

۲۱- ارائه سریع اطلاعات لازم برای مقامات مربوطه

اطلاعات با چه سرعتی می‌توانند برای ناظرین کشور مبدأ، ناظرین میدانی، مقامات حل و فصل مالی و ناظرین کشور میزبان به طور مناسبی فراهم گردند؟ چه نوع منع قانونی، مانع اشتراک اطلاعات میان مقامات می‌شود؟ آیا مؤسسه مالی دارای فرآیندها و ابزارهایی هست که اطلاعات لازم جهت شناسایی سریع سپرده‌گذاران و مقادیر تضمین شده توسط طرح بیمه سپرده را در اختیار مقامات قرار دهد؟

۲۲- ارزیابی

تا چه حد احتمال دارد که مؤسسه مالی بتواند اطلاعات دقیق، صحیح و به موقع را برای حمایت از یک فرایند حل و فصل اثربخش ارائه کند؟

هماهنگی نظام‌ها و ابزارهای حل و فصل ملی

۲۳- اختیارات و ابزارهای داخلی به منظور حفظ تداوم عملکردهای مهم سیستمی.

آیا نظام‌های حل و فصل مالی در کشورهایی که مؤسسات مالی مهم سیستمی که عملکردهای مهم سیستمی را در آنها انجام می‌دهد، اختیارات حل و فصل مالی معین شده در ویژگی اساسی شماره ۳ را فراهم می‌نمایند؟

۲۴- اختیارات حل و فصل برون مرزی

آیا مقامات کشورهای مبدأ و مقصد دارای اختیارات اجرایی لازم به نحوی می‌باشند که از اجرای یک حل و فصل هماهنگ مطابق با آن چه در ویژگی‌های اصلی تعیین شده است، پشتیبانی نماید. به عنوان مثال:

۱- زمانی که مقام مبدأ تصمیم گرفته است از چنین ابزاری به عنوان بخشی از رویه حل و فصل

استفاده نماید؛ چه سازوکارهای فوری به منظور هماهنگی با یک مقام کشور مقصد، عملیات

برون مرزی و شناسایی یک نهاد واسط وجود دارد؟

۲- آیا نظام‌های حل و فصل مالی در خصوص برخورد متفاوت با طلبکاران بر اساس محل

مطالبه و یا کشوری که طلب قابل پرداخت است، تمهیداتی پیش‌بینی نموده‌اند؟

۳- آیا معیارهای حل و فصل مالی در یک کشور خارجی می‌تواند باعث اقدام در سایر کشورها شود؟ این امر چگونه بر روند حل و فصل مالی و احتمال دستیابی به راه حل هماهنگ تاثیر می‌گذارد؟

۲۵- تبادل اطلاعات بین مقامات کشورهای مبدأ و میزبان

آیا برای تبادل اطلاعات موانع قانونی وجود دارد؟ مقامات کشور مبدأ و میزبان چه میزان مشتاق و قادر به تبادل اطلاعات لازم برای تأثیر بر یک حل و فصل هماهنگ می‌باشند؟

۲۶- هماهنگی‌های عملیاتی برون مرزی

آیا موافقت‌نامه‌های همکاری بین‌المللی موجود، منعکس کننده الزامات تعیین شده در ویژگی‌های اصلی است و این اطمینان را به مقامات می‌دهند که دارای قابلیت کاربردی، عملیاتی و قانونی برای هماهنگی مؤثر با هم‌تایان خارجی خود هستند؟

۲۷- ارزیابی

آیا مقامات اطمینان دارند که ابزار قانونی لازم و ظرفیت عملیاتی برای دستیابی به حل و فصل هماهنگ برون مرزی یک مؤسسه مالی مهم سیستمی را در اختیار دارند؟

ارزیابی تأثیر سیستمی

ارزیابی عواقب ناگوار مورد انتظار ناشی از شکست، برای سیستم مالی و کل اقتصاد باید به شناسایی و توسعه معیارهایی که اثر شکست مؤسسه مالی را به طور سیستمی کاهش می‌دهد، منجر شود. تأثیر سیستمی باقی مانده^{۴۵} از شکست مؤسسه مالی، منعکس کننده مجموعه عوامل سه‌گانه زیر است:

۱- ریسک‌های سیستمی ذاتی در نمایه کسب و کار مؤسسه مالی؛

۲- اقدامات کاهنده انجام شده توسط مؤسسه مالی از طریق اعمال ساختارهای سازمانی

مناسب، حکمرانی، شیوه‌های مدیریت و برنامه‌ریزی دقیق حل و فصل؛

۳- دقت راهبردهای حل و فصل مؤسسه محور شناسایی شده.

تعیین شاخص‌های ارزشیابی اثرات سیستمی شکست مؤسسه مالی هنوز در مراحل اولیه می‌باشند، بنابراین فرایند ارزشیابی، تا حد زیادی کیفی و برپایه قضاوت است. در هر حال تجزیه و تحلیل اصلی در این

^{۴۵} - residual

خصوص به ارزیابی ریسک‌های سیستمی باقی مانده مرتبط با کانال‌های اصلی به هم تنیدگی سیستمی مربوط می‌شود. در زیر برخی از معیارهای کیفی پیشنهاد شده برای کمک به قضاوت مقامات در خصوص استراتژی حل و فصل ارائه شده است. معیارها باید به صورت جداگانه برای هر کشور مورد بررسی قرار گیرد و مجموعاً برای مؤسسه مالی به طور کلی ارزیابی شود.

۱- تأثیر بر بازارهای مالی

حل و فصل مؤسسه مالی تا چه حد احتمال دارد که موجب اختلال در بازارهای مالی بین‌المللی یا داخلی گردد، به عنوان مثال بخاطر آثار کاهش اطمینان و یا عدم وجود آن؟

۲- تأثیر بر زیرساخت‌های بازار مالی

آیا حل و فصل مؤسسه مالی می‌تواند از طریق زیرساخت‌های مالی، برای مثال با تغییر ترتیبات اولیه زیرساخت‌های مالی یا عدم دسترسی به زیرساخت‌های مالی سایر مؤسسات مالی به زیرساخت‌های مزبور، منجر به ایجاد ریسک سرایت گردد؟

۳- تأثیر بر شرایط منابع مالی

تاثیرات احتمالی حل و فصل مؤسسه مالی در سایر مؤسسات مالی مشابه در تجدید یا افزایش منابع مالی

چیست؟

۴- تأثیر بر سرمایه

قرار گرفتن در معرض ریسک مؤسسه مالی که در شرایط حل و فصل قرار دارد، تا چه حد می‌تواند منجر به کاهش سرمایه شرکای مهم سیستمی آن، به صورت فردی یا جمعی، به سطوح پایین‌تر از حدود مقرراتی شود؟

۵- تأثیر بر اقتصاد

حل و فصل مؤسسه مالی و عواقب آن تا چه حد و از طریق چه کانال‌هایی می‌تواند بر اقتصاد تأثیر گذارد؟ آیا پتانسیل انقباض جریان‌های اعتبار و سرمایه وجود دارد؟ آیا اثرات ثروت معنی‌دار وجود دارد؟

پیوست چهار-عناصر ضروری برنامه‌های بازسازی و حل و فصل

ویژگی‌های اصلی (نظام حل و فصل مالی) از کشورها می‌خواهد به منظور تسهیل حل و فصل پذیری، فوراً یک فرایند برنامه ریزی مداوم بازسازی و حل و فصل را به عنوان بخشی از فرایند نظارت کلی خود ایجاد

نمایند (به ویژگی‌های اصلی ۱۱ رجوع شود). فرایند باید مقامات حل و فصل و تمامی مقامات مربوطه را درگیر نماید.

اهداف و حاکمیت برنامه‌های بازسازی و حل و فصل

۱- یک برنامه بازسازی و حل و فصل معتبر و مناسب برای هر مؤسسه مالی زمانی لازم است که بر اساس ارزیابی مقامات مبدأ شکست آن مؤسسه اثر بالقوه ای بر ثبات مالی داشته باشد. این حداقل شامل تمامی مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی خواهد بود (به ویژگی اصلی شماره ۱۱-۲ رجوع شود).

۲- برنامه بازسازی و حل و فصل باید به شرایط خاص مؤسسه مالی توجه نماید و ماهیت، پیچیدگی، درهم‌تنیدگی، سطح جایگزین‌پذیری و اندازه مؤسسه مالی را منعکس نماید.

۳- فرضیات اساسی برنامه بازسازی و حل و فصل و سناریوهای بحران باید به اندازه کافی سخت‌گیرانه باشند. سناریوهای بحران مؤسسه مالی (گروه) و در سطح گروه آن، باید اثر بالقوه سرایت برون مرزی در سناریوهای بحران و همچنین شرایط بحران همزمان در چندین بازار مهم را مورد توجه قرار دهند.

۴- برنامه‌های بازسازی و حل و فصل در یک سناریو حل و فصل یا بازسازی برای مؤسسات مالی و مقامات، باید به عنوان رهنمود به کار گرفته شود. تحت هیچ شرایطی نباید فرض شود که مقامات مجبور به اجرای آن خواهند بود یا از اجرای استراتژی متفاوت در مواقعی که نیاز است مؤسسه مالی منحل گردد، جلوگیری نماید.

برنامه بازسازی

۵- برنامه بازسازی به عنوان رهنمود بازسازی یک مؤسسه مالی بحران‌زده مورد استفاده قرار می‌گیرد. در مرحله بازسازی مؤسسه مالی هنوز با شرایط منجر به حل و فصل یا ورود به نظام حل و فصل، مواجه نشده است. در صورتی که معیارهای بازسازی مناسبی انتخاب شود، چشم‌انداز معقولی برای بازسازی وجود خواهد داشت. برنامه بازسازی باید شامل معیارهای کاهش نمایه ریسک مؤسسه مالی و حفظ سرمایه، همچنین گزینه‌های راهبردی همچون واگذاری خطوط کسب و کار و تجدید ساختار بدهی‌ها باشد.

۶- مسئولیت فراهم‌آوری و حفظ و در صورت لزوم اجرای برنامه بازسازی بر عهده مدیریت ارشد مؤسسه مالی می‌باشد. مقامات باید اعتبار و قابلیت پیاده‌سازی اثربخش برنامه بازسازی را به عنوان

بخشی از فرایند کلی نظارت ارزیابی نمایند. مقامات باید دارای اختیار لازم برای درخواست اجرای اقدامات بازسازی باشند.

۷- مؤسسات مالی باید ملزم شوند که برنامه بازسازی را در فواصل زمانی منظم و بر اساس وقوع رویدادهایی که به طور قابل توجهی ساختار، عملیات مؤسسه مالی، استراتژی یا منابع در معرض ریسک مؤسسه مالی را تغییر می‌دهند، به روز رسانی نمایند. آنها باید به بازبینی منظم فرضیات بیرونی و درونی مؤسسه مالی که برنامه بازسازی بر اساس آن تدوین شده است، ملزم شوند و همچنین مرتبط و کاربردی بودن برنامه‌ها را ارزیابی نمایند. در صورت لزوم، مؤسسات مالی باید برنامه بازسازی خود را مطابق با آن تغییر دهند.

برنامه حل و فصل مالی

۸- برنامه حل و فصل در حالی که از عملکردهای مهم سیستمی حفاظت می‌نماید، باید استفاده اثربخش از اختیار مقامات را با هدف امکان پذیر ساختن حل و فصل هر مؤسسه مالی بدون اختلال نظام‌مند شدید و بدون در معرض زیان قرار دادن مالیات‌دهندگان، تسهیل نماید. در رویدادهایی که معیارهای بازسازی امکان پذیر یا اثربخش نباشند، این برنامه باید به عنوان یک رهنمود برای مقامات به منظور دستیابی به یک حل و فصل نظام‌مند بکار گرفته شود.

۹- مسئولیت فراهم نمودن و نگهداری و در صورت لزوم اجرای استراتژی‌های معین شده در برنامه حل و فصل برعهده مقامات می‌باشد.

۱۰- تمامی مقامات ملی مرتبط با امر نظارت، اجرای اقدامات اصلاحی و حل و فصل، باید در فرایند برنامه بازسازی و حل و فصل مالی مشارکت نمایند.

۱۱- مؤسسات مالی باید به ارائه آمار و اطلاعات لازم (شامل تحلیل‌های استراتژی و سناریو) به منظور برنامه ریزی حل و فصل به موقع به مقامات مربوطه ملزم شوند. مقامات باید اطلاعات خاص مورد نیازشان را تعیین نمایند و از اینکه مؤسسه مالی ظرفیت ارائه به موقع اطلاعات بر اساس درخواست ایشان را دارد، اطمینان حاصل نمایند.

۱۲- مقامات باید برنامه‌های حل و فصل را تا جایی که لازم باشد به همراه مؤسسه مالی بازنگری نمایند. ممکن است مقامات تصمیم بگیرند که بخشی از برنامه حل و فصل را برای مؤسسه مالی افشاء ننمایند.

اجرا و نظارت بر برنامه بازسازی و حل و فصل مالی

مقامات

۱۳- مقامات می‌بایست یک ساختار حاکمیتی قوی به منظور نظارت بر فرایندهای برنامه ریزی بازسازی و حل و فصل مالی شامل به روزرسانی و مرور برنامه‌های بازسازی و حل و فصل به منظور لحاظ هرگونه تغییرات در شرایط مؤسسه مالی یا سیستم مالی ایجاد نمایند. مسئولیت فراهم کردن، بازنگری، تأیید و نگهداری برنامه‌های بازسازی و حل و فصل باید صریحاً مشخص گردد. مقامات باید یک فرایند مشخص را به منظور تعامل با مؤسسات مالی در حال بازسازی و حل و فصل داشته باشند. در کشورهایی که به منظور کاربرد معیارهای حل و فصل، دستور دادگاه لازم است، به منظور اطمینان از اینکه زمان مورد نیاز برای اقدامات دادگاه، اجرای اثربخش اقدامات حل و فصل را به خطر نمی‌اندازد، مقامات حل و فصل باید این مورد را در فرایند برنامه ریزی حل و فصل مدنظر قرار دهند.

۱۴- مقامات باید منابع و تخصص کافی به منظور حمایت از تهیه و ارزیابی پیوسته برنامه‌های بازسازی و حل و فصل را داشته باشند.

۱۵- مقامات باید برنامه بازسازی و حل و فصل را مورد بازبینی قرار داده و هر جا که لازم است تغییراتی را در فرضیات و سایر سناریوهای بحران یک مؤسسه مالی اعمال نمایند و مؤسسات مالی را به تهیه سناریوهای بحران مضاعف ملزم نمایند. سناریوهای بحران باید به قدر کفایت تمامی ریسک‌های درونی و بیرونی را که مؤسسه مالی با آنها مواجه می‌گردد، مورد توجه قرار دهند و شرایط خاص مؤسسه مالی، استراتژی و وضعیت‌ها را در نظر بگیرند. مقامات باید به دنبال دستیابی به درجه معقولی از ثبات در شدت سناریوهای بحران مورد استفاده توسط مؤسسات مالی مختلف باشند.

۱۶- مقامات باید تمایل مدیریت مؤسسه مالی به اجرای معیارهای اصلاحی را ارزیابی نمایند و در جایی که لازم است اجرای معیارهای بازسازی را الزام‌آور نماید.

۱۷- در صورتی که معیارها توسط اکثر مؤسسات مالی به طور هم‌زمان اجرا گردد، مقامات باید اثر سیستمی آن را در نظر داشته باشند.

۱۸- به منظور حمایت از فرایند برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل، مؤسسات مالی باید ملزم به داشتن یک ساختار حاکمیت قوی و منابع کافی شوند. این امر شامل مسئولیت‌های مشخص واحدهای کسب و کار، مدیران ارشد و اعضای هیأت مدیره می‌باشد، و همچنین تعیین یک مسئول ارشد اجرایی به

- منظور اطمینان از اینکه مؤسسه مالی با برنامه‌های بازسازی و حل و فصل منطبق است و برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل در فرایندهای کلی حکمرانی مؤسسه مالی منظور شده است.
- ۱۹- مؤسسات مالی باید ملزم به داشتن سیستم‌هایی به منظور تولید به موقع اطلاعات مورد نیاز برای حمایت از فرایند برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل شوند، تا هم مؤسسه مالی و هم مقامات به طور اثربخش قادر به برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل و در صورت لزوم اجرای آن باشند.
- ۲۰- مؤسسات مالی باید ملزم به تهیه سناریوهای بحران عینی در دو سطح مؤسسه محور و بازار محور شوند و حسب درخواست، استراتژی و تحلیل سناریو را تهیه نمایند.
- ۲۱- به منظور ارزیابی امکان‌پذیری و معتبر بودن برنامه‌های بازسازی و حل و فصل، مؤسسات مالی در صورت درخواست، باید بطور دوره‌ای در برنامه‌های اجرایی سناریوها یا شبیه‌سازی‌ها با مقامات کشور میزبان و مبدأ مؤسسه مالی مشارکت نمایند.

هماهنگی برون مرزی

- ۲۲- مقامات ارشد کشور مبدأ و مقامات اصلی کشور میزبان مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی، باید جلساتی را با هم برگزار نمایند و هر جا ضرورت داشت با مدیرعامل مؤسسه مالی دیدار داشته باشند و حداقل به صورت سالانه استراتژی کلی حل و فصل را بازبینی نمایند.
- ۲۳- مقامات ارشد ذی‌صلاح کشور مبدأ و میزبان باید حداقل به طور سالانه برنامه‌های عملیاتی حل و فصل را برای هر یک از مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی بازبینی نمایند و به منظور سنجش پایداری برنامه‌ها، در برنامه‌های اجرایی سناریوها یا شبیه‌سازی‌های مؤسسه مالی مشارکت نمایند.
- ۲۴- مقامات کشور مبدأ باید تهیه برنامه حل و فصل گروهی را در هماهنگی با سایر اعضای گروه مدیریت بحران مؤسسه مالی، حداقل برای مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی، راهبری نمایند. مقامات حل و فصل کشور میزبان ممکن است برنامه‌های خود را برای حل و فصل مؤسسه مالی در کشورشان اجرا نمایند. این مورد باید حتی‌الامکان در همکاری با مقامات کشور مبدأ به منظور اطمینان از سازگاری برنامه با برنامه گروه صورت پذیرد.
- ۲۵- برای تمام مؤسسات مالی مهم سیستمی بین‌المللی، مقامات کشور مبدأ باید فرآیندی برای اطمینان از این‌که چه کشورهای غیر عضو گروه مدیریت بحران، اثرات سیستمی فعالیت مؤسسات مالی مهم بین‌المللی را بر اقتصاد داخلی خود ارزیابی می‌نمایند و دلایل چنین ارزیابی‌هایی چیست، داشته

باشند. مقامات کشور میزبان باید فرایندی را به منظور حفظ ارتباط با چین کشورهای خارج از گروه مدیریت بحران، ایجاد نموده و اطمینان حاصل نمایند که شرایط مناسب برای همکاری و به اشتراک گذاری اطلاعات وجود دارد.

طرح کلی برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی

ساختار برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی

۲۶- به منظور حمایت از اجرای سریع، برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی باید شامل موارد ذیل شوند:

- ۱- یک خلاصه واقع‌گرایانه از استراتژی‌های مهم بازسازی و حل و فصل مالی و یک برنامه عملیاتی؛
- ۲- تحلیل راهبردی که مبنای استراتژی‌های بازسازی و حل و فصل مالی باشد؛
- ۳- شرایط مداخله، توصیف پیش‌نیازهای لازم و کافی برای شروع عملیات بازسازی یا حل و فصل مالی؛
- ۴- گزینه‌های عینی و عملی برای اقدامات بازسازی و حل و فصل مالی؛
- ۵- آماده‌سازی‌های اولیه برای اطمینان از اینکه اقدامات می‌توانند به طور موثر و به موقع اجرا شود؛
- ۶- جزئیات هر گونه مانع بالقوه در راه اجرای موثر و به موقع برنامه؛
- ۷- مسئولیت اجرای اقدامات آماده‌سازی، شروع اجرای طرح و اقدامات واقعی؛

استراتژی‌های بازسازی و حل و فصل مالی

۲۷- برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی باید شامل خلاصه مدیریتی در سطح بالا از استراتژی‌های مهم بازسازی و حل و فصل و همچنین یک برنامه عملیاتی اجرای آنها باشد. این مورد باید شامل شناسایی عملکردهای سیستمی مهم و حیاتی مؤسسه مالی (به عنوان مثال نشان دادن عملیات اصلی مؤسسه مالی با یک نمودار سازمانی)، توصیفی از معیارهای حیاتی اجرای استراتژی‌های مهم بازسازی و حل و فصل مالی و یک ارزیابی از موانع احتمالی اجرای موفقیت آمیز آن و همچنین شامل

تغییرات اساسی یا اقدامات انجام شده از زمان آخرین برنامه بازسازی و حل و فصل ثبت شده توسط مؤسسه مالی باشد.

تحلیل راهبردی

۲۸- یکی از اجزای مهم برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی تحلیل راهبردی است، که عملکردهای

حیاتی و مهم سیستمی مؤسسه مالی را شناسایی نموده و مراحل اصلی حفظ آنها را در سناریوهای

بازسازی و حل و فصل مشخص می‌کند. سایر اجزای اصلی باید شامل موارد زیر باشد:

۱- شناسایی عملکردهای ضروری و سیستمی مهم و مرتبط نمودن آن عملکردها با اشخاص حقوقی زیرمجموعه آن؛

۲- اقدامات مورد نیاز به منظور حفظ عملیات و تأمین مالی آن دسته از عملکردهایی که ضروری و از لحاظ سیستمی مهم می‌باشند؛

۳- ارزیابی پایداری^{۴۶} هریک از خطوط کسب و کار و شخصیت‌های حقوقی که ممکن است در جریان سناریوهای بازسازی و حل و فصل جدا شوند، همچنین ارزیابی اثر چنین تفکیکی بر پایداری و ساختار باقیمانده گروه؛

۴- ارزیابی اثربخشی احتمالی و ریسک بالقوه هریک از جنبه‌های اصلی اقدامات بازسازی و حل و فصل مالی، شامل اثر بالقوه بر مشتریان، شرکاء و اعتماد بازار؛

۵- برآورد ترتیب و زمان مورد نیاز برای اجرای هریک از ابعاد اصلی برنامه؛

۶- فرضیه‌های پیش‌بینی شده به منظور آماده سازی برنامه‌های بازسازی و حل و فصل مالی؛

۷- موانع اساسی بالقوه در راه اجرای به موقع و اثربخش برنامه؛

۸- فرایندهای تعیین ارزش و قابلیت فروش خطوط اصلی کسب و کار، عملیات و دارایی‌ها.

اجزاء اصلی برنامه بازسازی

۲۹- مؤسسات مالی باید اقدامات بازسازی ممکن، مراحل لازم و زمان مورد نیاز اجرای این اقدامات را

مشخص کند و ریسک‌های مرتبط را ارزیابی نمایند. دامنه اقدامات امکان‌پذیر بازسازی، باید شامل

موارد زیر باشد:

^{۴۶} -viability

- ۱- اقدامات در راستای تقویت وضعیت سرمایه، به عنوان مثال افزایش سرمایه پس از تحقق زیان شدید، اقدامات حفاظت سرمایه همچون تعلیق سود سهام و پاداش متغیر؛
 - ۲- فروش احتمالی مؤسسات مالی تابعه و تعلیق فعالیت‌های واحدهای تجاری مربوطه؛
 - ۳- تجدید ساختار داوطلبانه عملی بدهی‌ها از طریق تبدیل بدهی به سهام؛
 - ۴- اقدامات لازم برای تأمین مالی کافی، درحالی که تنوع منابع مالی و دسترسی به وثایق از نظر حجم، کیفیت و وضعیت را تضمین نماید.
- ۳۰- مؤسسات مالی باید به منظور حفظ عضویت خود در زیرساخت‌های بازار مالی (به عنوان مثال، تأمین مالی پیش از موعد و توثیق وضعیت‌ها)، تمهیدات مضاعفی که ممکن است در شرایط بحرانی اهمیت یابند، را ارزیابی نموده و برای اجرای تمهیدات مذکور ابزارهایی را (برای مثال ارایه طرح‌هایی برای نحوه تأمین منابع وثایق مازاد و ارزیابی محدودیت‌های بالقوه در جریان پرداخت مؤسسه مالی) شناسایی نمایند.
- ۳۱- مؤسسات مالی باید اطمینان حاصل نمایند که دارای تمهیدات مناسبی (به عنوان مثال عملکرد فرایندهای داخلی، سیستم‌های فناوری اطلاعات، امکانات تسویه و پرداخت، قراردادهای مربوط به تأمین کنندگان و کارمندان) هستند که آنها را در حین اجرای اقدامات مربوط به بازسازی قادر به ادامه فعالیت می‌سازد.
- ۳۲- مؤسسات مالی باید سازوکارهای اجرایی توقف و تسریع (فرآیند بازسازی) را به طور شفاف تعریف نمایند، همچنین معیارهای کمی و کیفی که باعث شروع برنامه بازسازی می‌شوند یا اقدامات خاصی که توسط مدیریت مؤسسه مالی در مشورت با مقامات ذی صلاح به اجرا گزارده می‌شوند را تعیین نمایند. چنین معیارهایی باید به منظور جلوگیری از تأخیرهای ناموجه در اجرای اقدامات بازسازی طراحی شده باشد.
- ۳۳- مؤسسات مالی باید یک استراتژی ارتباطی مناسب با مقامات، عموم مردم، بازارهای مالی، کارکنان و سایر فعالان ایجاد کنند.

اجزای ضروری برنامه حل و فصل

۳۴- مقامات باید با توجه به ترتیبات ناظر بر هماهنگی‌های بین‌المللی، استراتژی‌های حل و فصل بالقوه را

شناسایی کنند و پیش شرط‌های لازم و الزامات عملیاتی برای اجرای آنها را ارزیابی نمایند. علاوه بر

استراتژی حل و فصل کلی و تحلیل راهبردی، مقامات باید موارد زیر را تعیین نمایند:

۱- آستانه مقرراتی و شرایط قانونی که زمینه را برای شروع اقدامات رسمی فراهم می‌نماید (از جمله

آستانه ورود به حل و فصل) و محدوده اختیارات مقامات (به عنوان مثال میزان این که؛ مقامات تحت

شرایط خاصی می‌توانند از برخی اقدامات خودداری کنند یا خیر)؛

۲- وابستگی‌های حیاتی و اثرگذاری اقدامات حل و فصل بر سایر خطوط کسب و کار و شخصیت‌های

حقوقی (آیا سایر نهادها قادر به ادامه کارکرد هستند؟)، قراردادهای مالی (آیا مقامات دارای اختیار

محدود نمودن یا تعلیق هستند؟)، بازارها و سایر مؤسسات مالی با خطوط کسب و کار مشابه،

برآورد نسبی از زیان‌هایی که طلبکاران در ارتباط با استراتژی‌های گوناگون حل و فصل متحمل آن

می‌گردند؛

۳- گستره منابع در دسترس به منظور تأمین مالی حل و فصل؛

۴- فرایند پرداخت‌های صندوق ضمانت و سایر طرح‌های بیمه سپرده (به عنوان مثال مشخص نمودن

سپرده‌های بیمه شده و بیمه نشده)؛

۵- فرایندهای حفظ دسترسی بی وقفه به نظام پرداخت، امکانات تسویه یا تهاتر، سامانه‌های کسب و

کار و معاملات؛

۶- فرایندهای داخلی و سیستم‌های لازم برای حمایت از عملکرد مداوم کارکردهای حیاتی مؤسسه

مالی؛

۷- فرایندهای اجرای برون‌مرزی برنامه‌ها؛

۸- راهبردها و فرایندهای ارتباطی مناسب برای هماهنگی ارتباط با مقامات خارجی؛

اطلاعات مورد نیاز به منظور برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل مالی

مؤسسات مالی باید ظرفیت فراهم آوردن اطلاعات ضروری مورد نیاز برای پیاده‌سازی به موقع برنامه‌های

بازسازی و حل و فصل را برای اهداف برنامه‌ریزی بازسازی و حل و فصل و همچنین در شرایط بحرانی داشته

باشند، این اطلاعات عبارتند از:

۳۵- ارتباطات بین‌المللی درون گروهی^{۴۷}، به عنوان مثال، عملیات کسب و کار اصلی و درهم‌تنیدگی آن با سایر خطوط کسب و کار، شخصیت‌های حقوقی و کشورها، منابع در معرض ریسک درون گروهی از طریق وام‌ها و ضمانت‌های درون گروهی، مبادلات ثبت شده اتکایی^{۴۸}، وابستگی شخصیت‌های حقوقی مؤسسه مالی به گروه دیگر برای پشتیبانی نقدینگی یا سرمایه و همچنین سایر حمایت‌ها.

۳۶- داده‌های عملیاتی، برای مثال، میزان دارایی بلوکه شده^{۴۹}، میزان دارایی‌های نقد، تعهدات زیر خط ترازنامه و غیره.

۳۷- سازمان‌ها و عملیاتی که اجرای اقدامات بازسازی و حل و فصل را پشتیبانی می‌نماید. به عنوان مثال؛ عملیات اتاق مبادلات^{۵۰}، شبیه‌های ثبت معاملات تجاری^{۵۱}، استراتژی‌های پوشش، توثیق دارایی‌ها^{۵۲}؛ اطلاعات نظام پرداخت، سیستم‌های تسویه و تهاتر؛ فهرست سیستم‌های اطلاعات مدیریت مهم شامل سیستم‌های حسابداری، ریسک و حفظ وضعیت.

۳۸- مسئولیت‌ها و نقش‌های مهم مدیریت بحران؛ به عنوان مثال: اطلاعات تماس، امکانات ارتباطی به منظور ارتباط در حین بحران، رویه‌های مؤسسه مالی به منظور فراهم نمودن امکان دسترسی مقامات ذی‌ربط کشور مبدأ و میزبان، به اطلاعات، در زمان عادی و در حین بحران.

۳۹- چارچوب قانونی و مقرراتی که مؤسسه مالی در آن فعالیت می‌کند. به عنوان مثال: مقامات ذی‌ربط کشور مبدأ و میزبان و نقش هر یک، عملکردها و مسئولیت‌ها در مدیریت بحران مالی، نظام‌های حل و فصل مالی شامل ابعاد کاربردی قوانین مرتبط با شرکت‌ها، تجارت، ورشکستگی، اوراق بهادار و نظام‌های ورشکستگی که بخش زیادی از گروه را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ منابع نقدینگی، شامل منابع خصوصی و منابع بانک مرکزی.

^{۴۷} - Intra-group

^{۴۸} - back to back

^{۴۹} - asset encumbrance (asset encumbrance is the process banks go through to secure or collateralize a claim. In accounting, it refers to restricted funds that are reserved for a specific liability)

^{۵۰} - dealing room

^{۵۱} - trade booking practices

^{۵۲} - custody of assets

پیوست پنجم - تعلیق موقت حقوق انقضا پیش از موعد

اهداف

۱- تحت مستند سازی استاندارد بازار برای قراردادهای مالی و نبود هرگونه تمهیدات قانونی و مقرراتی مغایر آن، حقوق مربوط به تسریع، انقضا و یا سایر روش‌های خاتمه قراردادهای (به طور کلی، حقوق انقضا پیش از موعد) در قراردادهای مالی ممکن است با ورود مؤسسه مالی به حل و فصل یا در ارتباط با استفاده از اختیارات حل و فصل بکارگرفته شود. در مورد یک مؤسسه مالی مهم سیستمی فسخ نمودن حجم بالای قراردادهای مالی بر اساس ورود به حل و فصل می‌تواند منجر به بی‌نظمی در خروج گردد که این موضوع عدم ثبات بیشتری در بازار به وجود آورده و در اجرای اقدامات حل و فصل که هدفش دستیابی به پایداری است، اختلال ایجاد نماید.

۲- مشخصه‌های اصلی (مشخصه اصلی ۴-۳) تصریح می‌نماید که تحت تدابیر حفاظتی کافی، ورود به حل و فصل و اعمال هر یک از اختیارات حل و فصل نباید شرایطی را ایجاد نماید که شریک تجاری (طرف قرارداد) مؤسسه مشمول حل و فصل، در صورتی که تعهدات اساسی تحت قرارداد شامل تعهدات پرداخت و تحویل و همچنین تهیه وثایق همچنان در حال انجام می‌باشند، محق به استفاده از حقوق انقضای پیش از موعد گردد. با وجود اینکه حقوق انقضای پیش از موعد باید قابل اجرا باشد، مقامات حل و فصل باید در جایی که این حقوق تنها به دلیل ورود به حل و فصل یا در ارتباط با استفاده از اختیارات حل و فصل ایجاد شده و در صورتی که تعهدات اساسی تحت قرارداد شامل تعهدات پرداخت و تحویل و تأمین وثایق همچنان در حال انجام می‌باشند، قدرت تعلیق موقت این حقوق را داشته باشند.

۳- محدودیت‌های مقرر بر حقوق انقضای پیش از موعد که در پاراگراف قبلی تبیین شده است سایر حقوق طرفین را تحت موافقت‌نامه‌های تسویه و وثیقه‌گذاری، تحت تأثیر قرار نمی‌دهد و در پرداخت یا تعهدات تحویل به زیرساخت‌های مالی دخالت نمی‌نماید. اگر مؤسسه مالی تحت حل و فصل در ایفای تعهدات تسویه یا تضمین دچار شکست شود که ناشی از یک قرارداد مالی یا نتیجه عضویت مؤسسه در یک زیرساخت بازار مالی باشد، طرف مقابل یا زیر ساخت بازار مالی حق فوری استفاده از حقوق انقضای پیش از موعد مؤسسه مشمول حل و فصل را خواهد داشت. طرف مقابل و زیرساخت بازار مالی نمی‌توانند قرارداد را صرفاً به دلیل ورود مؤسسه به حل و فصل یا استفاده از اختیارات حل و فصل، فسخ یا منقضی نمایند. آنها صرفاً در صورتی چنین حقی خواهند داشت که مؤسسه تحت حل و

فصل یا مقام حل و فصل در ایفای تعهدات تسویه و تضمین ناشی از قرارداد مالی یا در نتیجه عضویت آن در زیرساخت بازار مالی، دچار شکست شوند.

شرایط تعلیق موقت

۴- تعلیق موقت اجرای حقوق انقضای پیش از موعد باید بر اساس شرایط زیر صورت پذیرد:

- ۱- تعلیق تنها در مورد حقوق انقضای پیش از موعدی که ناشی از دلایل ورود به حل و فصل یا مرتبط با استفاده از اختیارات حل و فصل باشد، به کار گرفته می‌شود (به عنوان مثال: تغییر در کنترل مؤسسه مربوطه یا کسب و کار آن ناشی از چنین فرایندی)؛
- ۲- تعلیق اکیداً از نظر زمانی دارای محدودیت است (به عنوان مثال برای مدت زمان حداکثر ۲ روز کاری)؛
- ۳- مقام حل و فصل باید صرفاً مجاز به انتقال تمامی قراردادهای واجد شرایط با یک طرف مقابل خاص به یک نهاد جدید می‌باشد و مجاز نیست تا قراردادهای تکی را به یک طرف مقابل یکسان که مشمول قرارداد خالص سازی یکسان نیز است، انتقال دهد.
- ۴- برای قراردادهایی که به یک نهاد واسط یا شخص ثالث منتقل شده‌اند، نهاد پذیرنده باید تمام حقوق و الزامات مؤسسه مالی ناشی از قراردادهای منتقل شده را بر عهده گیرد.
- ۵- حقوق انتقضای پیش از موعد طرف مقابل در برابر مؤسسه مالی مشمول حل و فصل در حالت بروز هرگونه نکول قبل، حین یا بعد از دوره تعلیق که به ورود آن مؤسسه به حل و فصل یا اعمال اختیارات حل و فصل مرتبط نیست، محفوظ است. (برای مثال، عدم توانایی مؤسسه در انجام پرداخت یا عدم تحویل یا بازگرداندن وثایق در سررسید مربوطه)
- ۶- به دنبال انتقال قراردادهای مالی، حقوق تعلیق پیش از موعد طرف مقابل در برابر نهاد خریدار مؤسسه در حالتی که عدم توانایی نهاد مذکور محرز گردد، محفوظ می‌باشد.
- ۷- طرف مقابل می‌تواند حق خاتمه سریع در برابر مؤسسه مشمول حل و فصل را در موقع انقضای تعلیق یا زودتر از آن، به شرط آن که مقامات ذی صلاح مؤسسه مالی را در خصوص این که قراردادهای مربوطه قابل انتقال نیستند مطلع نمایند، به اجرا گذارد.

۸- بعد از دوره تعلیق، حقوق انقضای پیش از موعد برای قراردادهای مالی که به یک مؤسسه مالی سالم، نهاد انتقالی یا سایر نهادهای عمومی انتقال داده نشده‌اند، می‌تواند به اجرا گذارده شود.

عملیات تعلیق

۹- تعلیق می‌تواند در عمل بصورت صلاح‌دیدی (که به وسیله مقامات حل و فصل بصورت مورد به مورد قابل اعمال است.) یا بصورت خودکار باشد. در حالت اول، کشورها باید اطمینان یابند که طرف‌های مقابل مؤسسه مالی مشمول حل و فصل در شروع و پایان تعلیق شفاف عمل می‌نمایند.

۱۰- به عنوان بخشی از فرآیند طرح‌ریزی حل و فصل و ارزیابی حل و فصل‌پذیری، مقامات باید به ملاحظات مربوط به تعلیق موقت در اجرای حقوق انقضای پیش از موعد در خصوص زیرساخت‌های بازار مالی و سایر طرف‌های مقابل مؤسسه مالی توجه نمایند. (پیوست شماره ۳، ۴-۸، پیوست شماره ۴، ۴-۱ رجوع شود).

ضمیمه دو:

رهنمود بخش محور

پیوست یک- حل و فصل مالی زیرساخت‌های بازار مالی و فعالان بازارهای مالی

بخش نخست این پیوست (حل و فصل زیرساخت‌های بازار مالی) رهنمودهایی را در باب بکارگیری ویژگی‌های اصلی نظام‌های حل و فصل مؤثر مؤسسات مالی مرتبط با نظام‌های سیستم‌های زیرساخت‌های بازار مالی (FMIs) دارای اهمیت سیستمی، ارائه می‌دهد.

بخش دوم این ضمیمه (حل و فصل فعالان زیر ساخت‌های بازار مالی)، به موضوع حل و فصل فعالان زیرساخت‌های بازار مالی می‌پردازد که در مواقع شکست یا وقوع بحران، دارای اهمیت سیستمی بوده و کارکردشان حیاتی باشد.

بخش یک- حل و فصل زیرساخت‌های بازار مالی

ویژگی‌های اصلی تصریح می‌کند که زیرساخت‌های بازار مالی (FMIs) - شامل نظام‌های پرداخت، سپرده گذاری‌های مرکزی اوراق بهادار (CSDs)^{۵۳}، سیستم‌های تسویه اوراق بهادار (SSSs)، سیستم تسویه مرکزی (CCPs) و مراکز ثبت تجاری (TRs) - باید تابع نظام‌های حل و فصلی باشند که اهداف و تمهیدات ویژگی‌های اصلی را، به شیوه‌ای مناسب نسبت به زیرساخت‌های بازار مالی و نقش حیاتی آنها در این بازارها، اجرا می‌کنند. (ویژگی اصلی شماره ۱-۲)

این رهنمود، ویژگی‌های اصلی - که به طور کلی در نظام‌های حل و فصل مالی مرتبط با همه مؤسسات مالی دارای اهمیت سیستمی و زیرساخت‌های بازار مالی اعمال می‌گردد- را از طریق نشان دادن این موضوع که چگونه ویژگی‌های اصلی یا عناصر خاصی از آن باید در زمان حل و فصل زیرساخت‌های بازار مالی یا یکی از اجزای خاص آنها تفسیر گردند، تکمیل می‌کند.

فرض بر این است که تمام زیرساخت‌های بازار مالی به طور سیستمی، حداقل در قلمرو داخلی که آنها مستقر هستند، به طور نوعی به خاطر کارکردهای حیاتی شان در بازارهایی که خدمات دهی می‌کنند پر اهمیت یا حیاتی هستند. در هر حال، یک مقام می‌تواند تشخیص دهد که زیرساخت بازار مالی، در قلمرو داخلی خویش از نظر سیستمی پر اهمیت یا حیاتی محسوب نشده و لذا ارتباطی با ویژگی‌های اصلی ندارد. گستره این رهنمود با اصول CPSS-IOSCO

در خصوص زیرساخت‌های بازار مالی^{۵۴} منطبق بوده و مشخص می‌نماید که زیرساخت‌های بازار مالی تحت تملک و اختیار بانک‌های مرکزی، ارتباطی با ویژگی‌های اصلی ندارد.

هر زمان که ضرورت دارد، این رهنمود ابعاد خاصی از نظام‌های حل و فصل مالی را که برای انواع مختلف زیرساخت‌های بازار مالی مناسب است را ایجاد می‌کند. این ضمیمه باید با ویژگی‌های اصلی مطالعه شود و رهنمود مربوط به هر کدام از ویژگی‌های اصلی باید با لحاظ ویژگی اصلی مرتبط با آن، مورد توجه قرار گیرد. ضمیمه، جایگزین ویژگی‌های اصلی نمی‌گردد. لذا نباید چنین استنباط شود که یک ویژگی اصلی خاص یا جزئی از آن، به سادگی نسبت به یک زیرساخت بازار مالی اعمال نمی‌گردد، صرفاً به این دلیل که در این ضمیمه هیچ تمهیدات حمایتی وجود ندارد^{۵۵}.

این ضمیمه همچنین باید در کنار اصول ناظر بر زیرساخت‌های بازار مالی مطالعه شود که مستلزم این است که زیرساخت‌های بازار مالی، برنامه بازسازی^{۵۶} جامع و مؤثر داشته باشند از جمله، اصول ناظر بر زیرساخت‌های بازار مالی مستلزم این است که هر کدام از زیرساخت‌های مزبور قواعد و رویه‌هایی شفاف را ایجاد کنند که به طور کامل هرگونه خسارات و زیان اعتباری که ممکن است به صورت شخصی یا ترکیبی توسط فعالان بازار به جهت تعهداتی که به زیرساخت بازار مالی دارند، ایجاد نمایند؛ چگونگی توزیع احتمالی خسارات اعتباری بدون پوشش؛ و چگونگی افزایش منابع مالی زیر ساخت بازار مالی در مواجهه مجدد با موقعیت بحرانی^{۵۷}. همچنین اصول ناظر بر زیرساخت‌های بازار مالی، زیرساخت‌های بازار مالی را ملزم می‌نماید قواعد و شیوه‌های شفاف را ایجاد کنند که آن‌ها را قادر سازد بر روی تعهدات تسویه پرداخت روزانه، پایان روز و چند روزه همزمان با هر گونه عدم ایفای تعهد فردی یا جمعی فعالان آن بازارها تأثیر بگذارند^{۵۸}.

با این وجود، ممکن است شرایطی وجود داشته باشد که در آن، حل و فصل زیرساخت بازار مالی، مشروط به تشخیص مقامات (یا مراجع) ذیربط، ضروری باشد اگر، برنامه بازسازی و هرگونه قواعد و راهکارهای تخصیص زیان در جهت ادامه حیات و بازسازی زیرساخت بازار مالی، با شکست مواجه شده یا به موقع تکمیل نشده باشد، یا حتی زمانی که هنوز برنامه بازسازی به طور کامل اجرا نشده، مراجع و مقامات مقررات‌گذار، ناظر و مقامات حل و فصل تشخیص دهند که اقدامات بازسازی برای ادامه حیات زیر ساخت بازار مالی منطقی نبوده یا ثبات مالی را به خطر

^{۵۴} <http://www.bis.org/cpmi/publ/d101.htm>

^{۵۵} - از آنجایی که محتوای (اجزاء) این پیوست، در جهت اهداف ارزیابی، در تطابق با ویژگی‌های اساسی، بر اهمیت در نظر گرفته شده است؛ آن اجزاء به وضوح در روش شناسی ارزیابی ویژگی‌های اساسی، منعکس می‌گردد.

^{۵۶} - رهنمودهای بیشتر راجع به فرایند برنامه ریزی بازسازی و محتوی برنامه‌های آن در گزارش CPMI-IOSCO پیرامون بازسازی زیرساخت‌های بازار مالی اشاره شده است.

^{۵۷} - بند ۴- ویژگی اصلی شماره ۷

^{۵۸} - بند ۷- ویژگی اصلی شماره ۱۰

می‌اندازد. این امر مستلزم این است که زیرساخت‌های بازار مالی، تابع نظام‌های حل و فصلی باشند که اهداف و تمهیدات ویژگی‌های اصلی را به شیوه‌ای مناسب نسبت به زیرساخت‌های بازار مالی و نقش حیاتی آن در آن بازارها، اعمال می‌کنند. (ویژگی شماره ۲-۱)

۱- اهداف (مقدمه ویژگی اصلی)

۱-۱- یک نظام حل و فصل مالی مؤثر برای زیرساخت‌های بازار مالی، باید به دنبال ثبات مالی بوده و ادامه کارکردهای حیاتی زیرساخت بازار مالی را بدون در معرض زیان قراردادن مالیات دهندگان و همچنین از طریق بازسازی توانایی زیرساخت بازار مالی برای انجام آن کارکردها به عنوان فعالیت جاری و یا اطمینان از اجرای آن کارکردها توسط نهادی دیگر یا تمهید ترتیبات هماهنگ با تصفیه زیرساخت بازار مالی در حل و فصل، طبق برنامه (اتمام تدریجی فعالیت‌ها)، مجاز بدانند. این امر باید به عنوان راهبردی قابل اعمال در جهت نیل به اهداف ذیل باشد:

۱- دستیابی به تداوم و اجرای به موقع پرداخت‌های ضروری، تسویه شفاف و کارکرد نظام ثبتي؛

۲- تسهیل ایفای به موقع تعهدات زیرساخت بازار مالی

۳- حفظ دسترسی مداوم فعالان به اوراق بهادار یا حساب‌های نقدی ارائه شده توسط زیرساخت بازار مالی و اوراق بهادار یا وثیقه نقدی ارسال شده یا نگاهداشته شده توسط زیرساخت بازار مالی که در زمره مطالبات چنین فعالانی قرار می‌گیرد.

۴- اجتناب از هرگونه اختلال در عملیات ارتباطات میان زیرساخت بازار مالی با سایر زیرساخت‌های بازار مالی در (نظام) حل و فصل مالی که تأثیر منفی ملموسی بر ثبات مالی یا عملکرد بازارها دارند؛

۵- محافظت، مراقبت و ایجاد امکان پردازش مستمر و دسترسی به اطلاعات ذخیره شده در مرکز ثبت تجاری (TR).

۲- دامنه نظام‌های حل و فصل مالی برای زیرساخت‌های بازار مالی (ویژگی اصلی شماره ۱)

➤ کاربرد در زیرساخت‌های بازار مالی دارای اهمیت سیستمی

۱-۲- زیرساخت‌های بازار مالی که از منظر سیستمی پر اهمیت هستند، باید صرف نظر از وضعیت صدور مجوز آنها (به عنوان مثال، زیرساخت‌های بازار مالی دارای مجوز تحت عنوان بانک)، تابع نظام‌های حل و فصلی باشند که ویژگی‌های اصلی را به شیوه‌ای مناسب نسبت به ویژگی‌های خاص نوع زیرساخت بازار مالی در موضوع و نقش

حیاتی آن در بازارهای مالی، اعمال نماید. نظام‌های حل و فصل مالی باید دربرگیرنده ویژگی‌هایی که مربوط به انواع خاصی از زیرساخت بازار مالی تحت پوشش گستره آن نظام هستند، باشند.

۲-۲- ویژگی‌های اساسی و رهنمودهای مورد اشاره در این ضمیمه، نسبت به زیرساخت‌های بازار مالی تحت اداره و مالکیت بانک‌های مرکزی، اعمال نمی‌شوند.

➤ اهمیت سیستمی

۳-۲- مقامات باید ضمن در نظر داشتن اهمیت سیستمی زیرساخت‌های بازار مالی، به فروض و حالات مورد اشاره در پاراگراف (۱-۲) در رابطه با اصول ناظر بر زیرساخت‌های بازار مالی (CPSS-IOSCO) برای زیرساخت‌های مذکور، توجه داشته باشند.

۳- مقام مسؤل حل و فصل ۵۹ زیرساخت‌های بازار مالی (ویژگی اصلی شماره ۲)

➤ اهداف قانونی

۳-۱- به عنوان بخشی از کارکردها و اهداف مقرر قانونی، یک مقام صلاحیت دار مسؤل حل و فصل زیرساخت‌های بازار مالی، باید در بکارگیری اختیارات حل و فصل از طریق اهداف خاص رسیدن به ثبات مالی و حفظ استمرار کارکردهای حیاتی یک زیرساخت بازار مالی در نظام حل و فصل، بدون تحمیل زیان بر مالیات دهندگان، مورد رهنمود قرار گیرد. (رجوع کنید به بند اول ویژگی اصلی (۲-۳) و پاراگراف (۱-۱) علاوه بر سایر اهداف کلی مربوطه مورد اشاره در ویژگی اصلی (۲-۳).

➤ تعیین یک مدیر، سرپرست یا سایر مسؤلین

۳-۲- حل و فصل یک زیرساخت بازار مالی، ممکن است مستقیماً توسط مقام مسؤل حل و فصل و یا مدیر ویژه، سرپرست، دریافت کننده و یا سایر مسؤلین با مسؤلیت‌های مشابه، انجام گیرد. این افراد باید در موقع انجام امور حل و فصل، بر اساس اهداف تعیین شده در پاراگراف‌های (۱-۱) و (۳-۱) راهنمایی شوند. (از طریق موارد مورد اشاره در ویژگی اصلی (۲-۳))

^{۵۹} - هم راستا با ویژگی اصلی شماره (۲-۱) که به مقام حل و فصل اشاره دارد، شامل بیش از یک مقام حل و فصل، در جایی که دو مقام یا بیشتر مسؤل اجرای اختیارات حل و فصل تحت نظام حل و فصل هستند، می‌باشد.

➤ مهارت‌های مقام حل و فصل

۳-۳- کارکنان مرجع حل و فصل مالی، باید دانش کافی و صلاحیت‌های ضروری را در ارتباط با زیرساخت‌های بازار مالی دارای اهمیت سیستمی، داشته باشند. در جایی که مقام حل و فصل، مجزا از مقام نظارتی است، باید قادر باشد به مهارت‌های مورد اخیر (مقام ناظر) دست یابد.

➤ مشاوره و همکاری با بانک‌های مرکزی و سایر مراجع

۳-۴- در جایی که بانک مرکزی مقام حل و فصل، ناظر یا مرجع پایش زیرساخت بازار مالی محسوب نمی‌گردد که از طریق سیستم یا ارتباط با سایر سیستم‌ها اقدام به حل و فصل مالی ریزساخت بازار مالی بنماید، مقام حل و فصل یا مدیر منصوب، باید در زمان طرح ریزی و اجرای برنامه حل و فصل آن زیرساخت بازار مالی، با بانک مرکزی همکاری و مشورت نماید.

۳-۵- مقام حل و فصل مالی یا مدیر منصوب، باید با تمام مراجع و مقامات مقررات‌گذار بازارهای دیگر نیز مشورت نماید، جایی که خدمات زیرساخت بازار مالی، برای تنظیم کارکرد مناسب بازارهای سرمایه‌ای که توسط آن مقام تحت نظارت هستند، ملموس است.

۴- اختیارات حل و فصل زیرساخت‌های بازار مالی (ویژگی اصلی شماره ۳)

➤ انتخاب اختیارات حل و فصل

۴-۱- در انتخاب اختیارات حل و فصلی که نسبت به یک زیرساخت بازار مالی، اعمال می‌شود، باید موارد ذیل مدنظر قرار گیرد:

۱- نوع زیرساخت بازار مالی و کارکردهای حیاتی که ارایه می‌نماید؛

۲- نمایه ریسک زیرساخت بازار مالی، که دربرگیرنده منابع در معرض ریسک آن شامل منابع در معرض ریسک اعتباری، ریسک نقدینگی و سایر ریسک‌های تجاری بوده و به ویژه، منابع در معرض ریسک اعتباری ناشی از منابع در معرض به فعالان آن بازار به عنوان فعالیت اصلی؛

۳- ساختار سرمایه زیرساخت‌های بازار مالی، دارایی‌های در دسترس (موجود)، منابع پیش فرض، ترتیبات تخصیص زیان؛

۴- تمام اقدامات بازسازی و بازسازی اتخاذ شده توسط زیرساخت بازار مالی؛

۵- در حالتی که زیرساخت بازار مالی، دارای سازوکارها و شیوه‌های تخصیص زیان مقررات محور می باشد، تا حدی که آن شیوه‌ها، قبل از ورود به نظام حل و فصل، از بین نرفته‌اند؛

۶- نوع بحران (برای مثال، زیان‌های اعتباری یا کمبود نقدینگی) و منشأ آن (برای مثال فشار ناشی از سهامداران اصلی یا سایر دلایل نظیر امور تجاری و ضعف‌های ساختاری و عملیاتی)؛

۷- ساختار بازار که در آن فعالیت می کند. (برای مثال وجود عرضه‌کنندگان جایگزین).

۴-۲ در انتخاب ابزارهای حل و فصل باید تأثیر مورد انتظار آن ابزارها بر فعالان مستقیم و غیرمستقیم زیرساخت بازار مالی و هرگونه زیرساخت‌های بازار مالی مرتبط و اشخاص ثالث را صرف نظر از موقعیتی که در آن قرار دارند، و به طور گسترده‌تر تأثیر مدنظر روی بازارهای مالی را در نظر گرفته شود.

➤ ورود به (نظام) حل و فصل (ویژگی اصلی شماره ۱/۳)

۴-۳- ورود به حل و فصل باید زمانی امکان پذیر باشد که زیرساخت بازار مالی قابلیت بقا یا ادامه حیات نداشته و احتمال آن هم وجود ندارد و یا قادر به انطباق با الزامات مقرراتی و قانونی به صورت پایدار نبوده و فاقد چشم انداز معقولی برای بازسازی آن از طریق بکارگیری سایر اقداماتی که می توانست توسط زیرساخت بازار مالی مطابق با چابوب زمانی اتخاذ شود، است. ورود به نظام حل و فصل باید امکان پذیر شود به ویژه اگر :

- ۱- تدابیر موجود مربوط به احیا و بازسازی زیرساخت بازار مالی که دربرگیرنده استفاده از دارایی‌ها و منابع موجود و کاربرد هرگونه قواعد تخصیص زیان برای بازسازی زیرساخت بازار مالی و تطبیق پایدار آن با الزامات مقرراتی و قانونی قابل اعمال، ازبین رفته یا با شکست مواجه گردیده و یا در زمان مقتضی اجرایی نگردیده است. یا :
- ۲- مقام بررسی نظارتی یا حل و فصل مربوطه، تشخیص دهد که تدابیر موجود برای بازسازی و اعاده وضعیت زیرساخت بازار مالی فاقد احتمال معقول و منطقی برای بازسازی آن در چهارچوب زمانی مورد نیاز به منظور امکان انطباق آن با الزامات مقرراتی و قانونی قابل اعمال است. یا اینکه این تدابیر به احتمال زیاد، ثبات مالی زیرساخت بازار مالی را به خطر می اندازند.

➤ اجرای قواعد تخصیص زیان و سازوکارهای اجرایی پیش از ورود به نظام حل و فصل

۴-۴- جایی که زیرساخت بازار مالی، قواعد و شیوه‌هایی برای توزیع یا تهاتر زیان دارد، این راهکارها و شیوه‌ها قبل از ورود به حل و فصل زیرساخت بازار مالی باید از بین برود؛ مگر اینکه برای نیل به اهداف حل و فصل، به منظور شروع

حل و فصل قبل از آنکه آن قواعد و سازوکارها منسوخ شده باشند، لازم یا مناسب باشد. (پاراگراف ۳-۱). در موقعی که چنین قواعد و شیوه‌هایی قبل از ورود به حل و فصل منسوخ نشده باشند، مقام حل و فصل مالی باید این اختیار را داشته باشد که اجرای این شیوه‌ها و قواعد را الزامی نماید. (پاراگراف اول بند (۴-۹))

➤ تداوم و استمرار هنگام ورود به حل و فصل

۴-۵- قواعد ناظر بر پایان تسویه، باید در نظام حل و فصل تداوم یابد.

۴-۶- هرگونه مجوز، اعطای اختیار، تشخیص و تصدیق قانونی در زیرساخت بازار مالی (اعم از داخلی یا خارجی) از جمله شناخت چگونگی اعمال قواعد خاتمه تسویه که در جهت اجرای مستمر کارکردهای حیاتی زیرساخت‌های بازارهای مالی در حل و فصل ضرورت دارد، نباید به طور خودکار و صرفاً به عنوان پیامد ورود به حل و فصل (تحت قانون داخلی و یا خارجی) فسخ گردد و باید به منظور مجاز بودن تداوم کارکردهای حیاتی زیرساخت بازار مالی در حل و فصل تا حد لازم مؤثر باقی بماند.

۴-۷- ورود به نظام حل و فصل یک زیرساخت بازار مالی، نباید به طور خودکار منجر به ایجاد محدودیت، تعلیق یا پایان مشارکت آن- یا ارتباط آن- با سایر زیرساخت‌های بازار مالی (هرجا که مستقرند) گردد. زیرساخت‌های بازار مالی نباید (از طریق قانون یا مقررات) از مشارکت- یا ارتباط- با زیرساخت بازار مالی که مشمول حل و فصل است، منع شود به شرط آن که زیرساخت بازار مالی مشمول حل و فصل تعهدات دریافت و پرداخت خود را در زمان معین ایفا نماید و با سایر تعهدات قابل اعمال تحت قواعد زیرساخت بازار مالی انطباق داشته باشد.

➤ مدیریت موقت

۴-۸- مقام حل و فصل مالی یا یک مدیر منصوب، سرپرست یا مدیر تصفیه یا سایر مقامات مشابه، باید اختیار و قابلیت لازم را جهت اطمینان از استمرار کارکردهای حیاتی زیرساخت بازار مالی مشمول حل و فصل و انجام به موقع تعهدات مالی که دربرگیرنده زمان ورود زیرساخت‌های بازار مالی به حل و فصل تا زمانی که زیرساخت بازار مالی بازسازی می‌گردد یا زمانی که کارکردهایی به عرضه‌کننده دیگری منتقل یا جایگزین گردد یا به شیوه‌ای نظام‌مند خاتمه یابد، داشته باشد.

➤ **اختیارات توزیع زیان‌ها و واگذاری یا خاتمه قراردادهای (بند ۳ از ویژگی اصلی شماره ۳-۲ و ویژگی اصلی ۳-۵)**

۹-۴- مشروط به وجود تمهیدات حفاظتی (قانونی) مورد اشاره در پاراگراف ۴-۱۱ و ویژگی اصلی شماره ۵ (آن‌طور که در پاراگراف ۶-۱ توضیح داده شده است) مقامات حل و فصل باید نسبت اعمال موارد ذیل قدرت و اختیار لازم را داشته باشند:

۱- الزام تمام تعهدات قراردادی موجود و جاری فعالان زیرساخت‌های بازار مالی به تأدیه درخواست‌های نقدینگی یا مشارکت بیشتر در پرداخت وجوه معین یا تضمین شده، یا سایر قواعد و شیوه‌های زیرساخت بازار مالی برای توزیع زیان (از جمله در بازپرداخت به عرضه‌کنندگان نقدینگی) در صورتی که آنها هنوز به طور جامع و مفصل، توسط زیرساخت بازار مالی قبل از ورود آن به حل و فصل، بکار گرفته نشده‌اند.

۲- الزام تمام تعهدات جاری و موجود فعالان زیرساخت‌های بازار مالی به پیروی از قواعد و شیوه‌های زیرساخت بازار مالی، در جهت پذیرش توزیع وضعیت‌های یک فعال دارای مشکل.

۳- کاهش ارزش سرمایه زیرساخت بازار مالی (به طور کلی یا جزئی)

۴- کاهش ارزش یا تبدیل به سرمایه نمودن بدهی‌های تضمین نشده زیرساخت بازار مالی (نجات از درون) به شیوه‌ای که اولویت بندی مطالبات تحت نظام ورشکستگی قابل اعمال را مدنظر قرار دهد.

۵- کاهش ارزش تمام انواع سودهای قابل پرداخت به فعالان توسط زیرساخت بازار مالی (برای مثال بوسیله تغییر میزان حاشیه hair cut)

۶- فسخ یا انقضای قراردادها

پایان دادن به برخی قراردادهای و نه همه آن‌ها (خاتمه جزئی) و یا هرگونه کاهش در نرخ سودهای قابل پرداخت توسط زیرساخت بازار مالی به فعالان، باید صرفاً موقعی انجام پذیرد که با چارچوب قانونی و قواعد زیرساخت بازار مالی که در تطابق با چارچوب قانونی ترسیم شده است، سازگار باشد.

۴-۱۰- مقامات حل و فصل می‌توانند میزان حاشیه سود اولیه فعالان مستقیم و در صورت امکان، فعالان غیرمستقیم را زمانی که حاشیه سود اولیه با توقف زیرساخت بازار مالی قرابت داشته و با چارچوب قانونی و قواعد زیرساخت بازار مالی ترسیم شده در تطابق با چارچوب قانونی سازگار است، کاهش دهند.

۴-۱۱- هرگونه اختیار در جهت تخصیص زیان‌ها به فعالان زیرساخت مالی از طریق کاهش نرخ سود قابل پرداخت به چنین فعالانی (برای مثال بوسیله تغییر میزان حاشیه hair cut) در تطابق با پاراگراف ۴-۹ یا از طریق کاهش حاشیه سود اولیه در تطابق با پاراگراف ۴-۱۰ باید مشروط به موارد ذیل باشد:

۱- منابع از پیش تأمین شده زیرساخت های بازار مالی، از بین رفته و سایر مکانیسم های تحت قواعد آن نیز در جهت پوشش زیان ها و بازسازی آن ناموفق بوده یا قابلیت اجرایی شدن نداشته است (به این دلیل که بنا به تشخیص مراجع و مقامات حل و فصل، اعمال یا اجرای آنها احتمالاً باعث به خطر افتادن ثبات مالی گردیده و یا احتمال موفقیت با توجه به شرایط و اوضاع و احوال بعید می باشد و یا بنا به سایر دلایل)

۲- تخصیص زیان، قواعد زیرساخت بازار مالی و سلسله مراتب مطالبات تحت نظام توقف قابل اعمال را حفظ نماید.

۳- استفاده از تخصیص زیان نسبت به وثیقه و سود ناخالص، صرفاً تا حدی که چنین وثیقه یا سودی در جهت پوشش زیان ها استفاده بشود؛ به استثنای زیان های مرتبط با تعهدات فعالانی که تحت قواعد تخصیص زیان زیرساخت بازار مالی یا ورود زیرساخت بازار مالی به مرحله ورشکستگی، اعلام گردیده است.

در حالتی که یک فعال زیرساخت بازار مالی در ایفای تعهداتش نسبت به زیرساخت مربوطه، تحت قواعد و شیوه های زیرساخت بازار مالی و پیش از ورود این زیرساخت ها به مقوله حل و فصل، ناتوان شده است، این شرایط مانع استفاده از حاشیه سود اولیه آن فعال، به منظور ایفای تعهدات مطابق با چارچوب قانونی و قواعد زیرساخت بازار مالی نمی شود.

➤ انقضا یا فسخ قراردادها

۴-۱۲- زمان تصمیم گیری و بررسی راجع به خاتمه دادن به قراردادهای جاری مربوط به تسویه مرکزی (CCP)، مقام حل و فصل مالی باید در میان سایر مسائل، تأثیر آن اقدام را روی موارد ذیل در نظر داشته باشد:

۱- مدیریت ریسک فعالان تسویه مرکزی CCP

۲- ثبات مالی

➤ انتقال کارکردهای حیاتی به یک نهاد واسط انتقالی یا شخص ثالث دارای توان مالی (بند ۵ ویژگی اصلی شماره ۳-۲ و بند ۷ ویژگی اصلی شماره ۳-۳ و ویژگی اصلی شماره ۳-۴)

۴-۱۳- مقام حل و فصل باید اختیار لازم توأم با حمایت های قانونی را نسبت به طرفین مربوطه به ویژه در ارتباط با خالص سازی و ترتیبات وثایق به منظور انتقال مالکیت زیرساخت بازار مالی به یک خریدار شخص ثالث یا نهاد انتقالی یا تمام یا بخشی از عملیات حیاتی زیرساخت های بازار مالی (برای مثال، تعیین وضعیت یک محصول خاص) که شامل

همه حقوق و تعهدات مربوطه و توافقات لازم در سطح خدمات می‌گردد، را داشته باشد. چنین اختیاراتی باید بدون توجه به الزامات مورد نیاز برای اخذ رضایت و روش‌های جدید قابل اعمال، باید قابل اجرا باشد.

۴-۱۴- زمانی که کارکردهای یک زیرساخت بازار مالی به خریدار شخص ثالث یا یک نهاد واسطه انتقالی منتقل می‌شود، مقام حل و فصل مالی باید از تداوم ترتیبات فنی و قانونی زیرساخت‌های بازار مالی، نظیر ترتیبات «تحویل در برابر پرداخت»، تعاملات داخلی یا برون مرزی با سایر زیرساخت‌های بازار مالی یا سایر ارائه‌کنندگان خدمات ضروری و ترتیبات قراردادی مربوطه، اطمینان حاصل کند.

۴-۱۵- زمانی که کارکردهایی به یک نهاد واسطه انتقالی منتقل می‌شود، هرگونه مجوز، تعیین و تشخیص قانونی زیرساخت بازار مالی که برای تداوم آن کارکردها در حل و فصل ضرورت دارند و شامل شناخت آن برای اهداف اعمال قواعد خاتمه قراردادهای مربوطه است، باید منتقل گردند یا در غیر آن در مورد نهاد انتقالی اعمال گردد.

۴-۱۶- اختیارات انتقال قابل اعمال توسط مقامات حل و فصل باید آنها را قادر سازد در مواقعی که زیرساخت مشمول حل و فصل، دارایی‌های مشتری را به عنوان قیم نگه می‌دارد، این اموال را بدون تأثیرگذاری روی حقوق مالکیت یا حقوق مشتریان مربوطه، به مؤسسه‌ای دیگر به عنوان قیم منتقل کند.

➤ استمهال (بند ۱۱ ویژگی اصلی شماره ۳-۲)

۴-۱۷- یک مقام حل و فصل مالی نباید از طریق زیرساخت بازار مالی، مواعد پرداخت به فعالان یا نسبت به هرگونه زیرساخت بازار مالی مرتبط، تحمیل نماید، چنانچه این استمهال:

۱- روی جریان معمول پرداخت‌ها، توافق‌ها و نقل و انتقالات تحت ارزیابی توسط زیرساخت بازار مالی در زمان کارکردهای اصلی آن تأثیر بگذارد و یا:

۲- در غیرانصورت مانع تداوم سایر کارکردهای حیاتی انجام شده توسط زیرساخت بازار مالی در حل و فصل یا زیرساخت بازار مالی مرتبط شده و یا باعث به خطر افتادن آنها شود.

این موضوع نباید از اعمال استمهال پرداخت‌ها توسط مقام حل و فصل مالی در خصوص طلبکاران عمومی، یعنی طلبکارانی که مطالباتشان پیامد (الف) استفاده از کارکردهای حیاتی زیرساخت‌های بازارهای مالی نیستند یا (ب) خدماتی که برای تمهید کارکردهای مذکور ضروری است، به وجود نیامده‌اند؛ جلوگیری کند.

۴-۱۸- مقام حل و فصل، نباید از استفاده از هرگونه اختیارات توزیع زیان مورد اشاره در پاراگراف ۴-۹ و ۴-۱۰ در رابطه با پرداخت‌ها، توافقات و نقل و انتقالات مربوط به استمهال، منع شود.

۵- تهاتر، خالص‌سازی، وثیقه‌گیری، تفکیک و تجزیه دارایی‌های مشتریان (ویژگی اصلی شماره ۴)

➤ تعلیق موقت حقوق انقضای پیش از موعد

۵-۱- ورود به مقوله حل و فصل یا اجرای هرگونه ابزار حل و فصل در ارتباط با یک زیرساخت بازار مالی، نباید نقطه آغاز اجرای حق تسریع یا انقضای پیش از موعد توسط هر فعال در زیرساخت بازار مالی یا طرف مقابل آن باشد. چنین حقوقی زمانی که زیرساخت بازار مالی (یا مقام، مدیر موقت، مدیر تصفیه یا هر شخصی دیگری که روی زیرساخت بازار مالی در فرایند حل و فصل اعمال کنترل دارد) در انجام پرداخت یا ایفای تعهداتی که شامل نقل و انتقال وثیقه، زمانی که سررسید موعد در تطابق با قواعد آن ولی منوط به هرگونه اعمال تخصیص زیان نسبت به سود یا وثیقه تحت قواعد زیرساخت بازار مالی یا از طریق اجرای اختیارات تخصیص زیان قانونی، با شکست مواجه می‌شود، باید قابل اجرا باقی بماند.

۵-۲- اگرچه حقوق ناظر بر تسریع یا انقضای زود هنگام، صرفاً به دلیل ورود به مقوله حل و فصل یا اجرای هرگونه ابزارهای مربوط به آن (توسط مقام حل و فصل) به وجود می‌آید، مقام حل و فصل باید اختیار توقف موقت اجرای حقوق مزبور را داشته باشد. زمان بررسی امکان تحمیل توقف موقت اجرای حق توسط فعالان و سایر شرکای مربوط به حقوق تسریع و انقضای سریع زیرساخت بازار مالی، با ورود به حل و فصل زیرساخت بازار مالی آغاز می‌شود. مقام حل و فصل باید تأثیر اقدام فوق را بر بازارهای مالی و عملیات باثبات و نظام‌مند زیرساخت بازار مالی و هرگونه زیرساخت‌های بازار مالی مرتبط را مد نظر قرار دهد.

۶- تمهیدات حفاظتی (ویژگی اصلی شماره ۵)

➤ اصل «اوضاع هیچ طلبکاری بدتر نمی‌شود» (ویژگی اصلی شماره ۵-۲)

۶-۱- با هدف تشخیص اینکه آیا اوضاع یک شریک به عنوان پیامدی از اقدامات حل و فصل، وخیم تر از وضعیت تصفیه نمی‌شود (اعمال اصل «وضع هیچ بستانکاری بدتر نمی‌شود» مورد اشاره در ویژگی اصلی شماره ۵-۲)، ارزیابی خساراتی که وارد گردیده است و بازسازی‌هایی که توسط فعالان زیرساخت بازار مالی انجام شده است؛ چنانچه زیر ساخت بازار مالی به این موضوع مرتبط بوده باشد، باید به اجرای کامل قواعد و شیوه‌های زیرساخت‌های بازار مالی در توزیع زیان مفروض گردد.

۷- تأمین مالی حل و فصل زیرساخت بازار مالی (ویژگی اصلی شماره ۶)

۷-۱- کشورها باید تمهیدات و اختیارات مناسب را در جهت فراهم آوردن منابع مالی موقت به منظور تسهیل حل و فصل و جبران زیان‌های وارده به وجوه و منابع عمومی ناشی از اقدامات حل و فصل، بستانکاران تضمین نشده (از جمله شرکا و فعالان زیرساخت بازار مالی) یا چنانچه ضرورت دارد، فعالان نظام مالی، به طور گسترده تر (به ویژگی‌های اصلی شماره ۶-۲ و ۶-۴ رجوع کنید) داشته باشند.

۷-۲- در مواقعی که کشورها دارای اختیار یا قدرتی هستند که یک زیرساخت بازار مالی را در جهت اطمینان از تداوم کارکردهای حیاتی آن، تحت مالکیت موقت و کنترل عمومی قرار می‌دهند، آنها باید تمهیداتی اتخاذ کنند که خسارات وارده به وجوه و منابع عمومی از زیرساخت بازار مالی، بستانکاران ضمانت نشده آن (از جمله فعالان زیرساخت بازار مالی) یا عنداللزوم به طور گسترده تر فعالان نظام مالی، جبران گردد. (ویژگی اصلی شماره ۶-۵ را ببینید)

۸- همکاری برون مرزی (ویژگی اصلی شماره ۷)

۸-۱- چارچوب قانونی نباید متضمن فسخ خودکار هیچ‌گونه مجوز، اعطای اختیار، تشخیص و تصدیق قانونی در زیرساخت بازار مالی از جمله شناخت چگونگی اعمال قواعد خاتمه تسویه که در جهت اجرای مستمر کارکردهای حیاتی زیرساخت‌های بازارهای مالی در حل و فصل ضرورت دارد، صرفاً به عنوان پیامد ورود به حل و فصل، گردد. همچنین چارچوب قانونی نباید به طور خودکار، مشارکت یا ارتباط زیرساخت بازار مالی را با سایر زیرساخت‌های بازار مالی به عنوان پیامد مداخله رسمی یا ورود آن به مقوله حل و فصل در قلمرو صلاحیتی کشور دیگر، محدود، تعلیق و خاتمه دهد.

۹- همکاری، هماهنگی و به اشتراک گذاری اطلاعات (ویژگی‌های اصلی شماره ۸، ۹ و ۱۲)

۹-۱- گروه‌های مدیریت بحران یا سایر ترتیبات مبتنی بر همکاری تحت مسئولیت E۶۰ که نتیجه برابری از آنها بدست می‌آید، باید همانطور که توسط مقامات نظارتی و مقامات حل و فصل در آن کشورها تعیین گردیده، برای تمام زیرساخت‌های بازار مالی که در بیش از یک قلمرو سرزمینی واجد اهمیت سیستمی هستند، مورد حمایت قرار گرفته و تداوم یابند.

۶۰ - مسئولیت E از مسئولیت‌های بانک‌های مرکزی، ناظران و تنظیم‌گران بازار و سایر مراجع مربوطه، برای زیرساخت‌های بازار مالی CPSS-IOSCO اصولی برای زیرساخت‌های بازار مالی. بخش ۴. <http://www.bis.org/cpmi/publ/d101.htm>

۹-۲- برای چنین زیرساخت‌هایی، گروه مدیریت بحران (یا ترتیبات مشابه آن) باید در برگیرنده مقامات حل و فصل مسؤل زیرساخت بازار مالی، مقاماتی که در تمهیدات و تدابیر مورد پذیرش ناظر بر همکاری مشارکت می‌کنند، در تطابق با مسؤلیت E، و سایر مقامات مربوطه از کشورهایی که زیرساخت بازار مالی در آنها دارای عملیاتی است که برای حل و فصل آن حائز اهمیت است.

۹-۳- الزامات توافقات همکاری نهاد- محور برون مرزی (ویژگی اصلی شماره ۹) ممکن است با توافقات هماهنگی و ارتباطات بحران، پروتوکل‌ها و تفاهم‌نامه‌های منطبق با مسؤلیت E هم‌راستا باشد، به شرط آن که ترتیبات مذکور در راستای حمایت از همکاری، هماهنگی و به اشتراک‌گذاری اطلاعات مورد نیاز برای انجام کارکردهای مرتبط با بازسازی و حل و فصل که در ویژگی‌های اصلی تعیین شده، منطبق، تصحیح و تکمیل گردیده باشد. به ویژه اینکه آنها باید:

۱- برای مقامات حل و فصل و سایر مقامات مربوطه که در تمهیدات مورد پذیرش تحت مسؤلیت E مشارکت ندارند، مقرر نمایند که (با هدف تنظیم، نظارت یا پایش زیرساخت بازار مالی) در برنامه ریزی، آماده‌سازی و اجرای برنامه حل و فصل زیرساخت بازار مالی مشارکت نمایند.

۲- نقش‌ها و مسؤلیت‌های مقامات درگیر در برنامه ریزی، آماده‌سازی و اجرای برنامه حل و فصل را تبیین کنند؛

۳- شامل تمهیدات و سازوکارهایی در جهت انتشار اطلاعات مورد نیاز به منظور برنامه ریزی، آماده‌سازی مقدمات و اجرای حل و فصل باشد؛

۴- در برگیرنده جزییات نهاد-محور مرتبط با اجرای اقدامات حل و فصل تعیین شده در برنامه حل و فصل برای زیرساخت بازار مالی باشد؛

۱۰- ارزیابی های حل و فصل پذیری زیرساخت های بازار مالی (ویژگی اصلی شماره ۱۰)

۱۰-۱- زیر ساخت های بازار مالی دارای اهمیت سیستمی، باید همگام و هم راستا با گستره این رهنمود (به بخش ۲ رجوع کنید) تحت ارزیابی های حل و فصل پذیری مرتب قرار بگیرند که در تطبیق با (ویژگی اصلی شماره ۱۰) و پیوست سه اعمال می گردند.

۱۰-۲- در مورد زیرساخت بازار مالی که در بیش از یک کشور دارای اهمیت سیستمی است، ارزیابی حل و فصل پذیری باید توسط مقامات میزبان زیرساخت بازار مالی و هماهنگ با گروه مدیریت بحران زیرساخت های بازار مالی و یا تحت تدابیر و تمهیدات یکسانی انجام گیرد.

۱۰-۳- در هنگام اجرای ارزیابی حل و فصل پذیری یک زیرساخت بازار مالی، مقامات مربوطه باید امکان‌پذیری و اعتبار اجرای استراتژی حل و فصل و برنامه عملیاتی برای زیرساخت مذکور را با لحاظ موارد ذیل بررسی نمایند:

- ۱- الزامات احتمالی حل و فصل شامل در دسترس بودن منابع برای بازپرداخت به تامین کنندگان نقدینگی و اجرای برنامه بازسازی زیرساخت بازار مالی شامل تمام قواعد و رویه‌های توزیع زیان و یا تخصیص قراردادها؛
- ۲- موانع قانونی و فنی برای انتقال کارکردهای حیاتی زیرساخت بازار مالی به نهادی دیگر، از جمله مواردی ناشی از ماهیت اقتضایی مدیریت ریسک و فرایندهای فنی یک زیرساخت بازار مالی.
- ۳- زمانی که برنامه حل و فصل مستلزم انتقال کارکردهای حیاتی زیرساخت بازار مالی به نهادی دیگر یا به یک نهاد انتقالی است، میزان استحکام هرگونه ترتیبات تسهیل‌کننده انتقال و حفظ تداوم کارکردهای ضروری، شامل ترتیبات فنی و قانونی نظیر ترتیبات مربوط به تحویل در برابر پرداخت؛
- ۴- تأثیر استراتژی‌های حل و فصل و اقدامات تعیین شده در طرح عملیاتی حل و فصل بر فعالان زیرساخت بازار مالی و سایر زیرساخت بازارهای مالی مرتبط، از جمله توانایی فعالان و سایر زیرساخت‌های بازار مالی مرتبط در حفظ دسترسی مداوم به کارکردهای حیاتی زیرساخت بازارهای مالی در طول حل و فصل مالی.
- ۵- توانایی زیرساخت بازار مالی مشمول حل و فصل یا یک نهاد ثانویه یا نهاد انتقالی که کارکردهای حیاتی زیرساخت بازار مالی به آن‌ها منتقل شده است، در حفظ دسترسی به خدمات هرگونه زیرساخت‌های بازار مالی مرتبط و سایر عرضه‌کنندگان خدمات در طول انجام حل و فصل مالی.
- ۶- حقوق و تعهدات زیرساخت‌های بازار مالی مرتبط در صورت شکست یکی از آن زیرساخت‌ها که می‌توانست روی اجرای حل و فصل و توانایی حفظ حقوق مربوط به اجرای وثایق تأثیر گذار باشد.
- ۷- هرگونه توافقات همکاری و یا منافع متقابل و یا تمهیدات تقسیم زیان با سایر زیرساخت‌های بازارهای مالی.

۱۰-۴- مقامات نظارت، بازرسی و حل و فصل زیرساخت‌های بازار مالی، باید، هر جا که ضروری و مناسب بود، اختیارات لازم را برای ملزم کردن زیرساخت بازار مالی در جهت انطباق با اقدامات هماهنگ با چارچوب قانونی به منظور بهبود حل و فصل پذیری زیرساخت بازار مالی، اعمال نمایند که شامل موارد زیر است:

- ۱- اعمال تغییرات قانونی، ساختاری یا عملیاتی، به طوری که کارکردها و خدمات مختلف زیرساخت بازار مالی، (برای مثال، شفاف‌سازی محصولات مختلف) در حل و فصل مالی بصورت تفکیک‌پذیری مدنظر قرار گیرد.
- ۲- اعمال تغییرات در شرایط یا عملیات ارتباطات آن با سایر زیرساخت‌های بازار مالی
- ۳- اعمال تغییرات در ترتیبات تحویل، تفکیک و قابلیت انتقال وضعیت فعالان یا وثایق مربوطه

تمامی چنین الزاماتی باید با در نظر گرفتن تأثیرات احتمالی این تغییرات روی سلامت عملیات زیرساخت بازار مالی، اتخاذ گردد که شامل مدیریت ریسک آن، وضعیت کارکرد بازارها، فراهم کردن نقدینگی و انگیزه های فعالان مستقیم و غیر مستقیم برای استفاده از زیرساخت بازار مالی می باشد.

۱۱- برنامه ریزی بازسازی و حل و فصل مالی برای زیرساخت‌های بازار مالی (ویژگی اصلی شماره ۱۱)

۱۱-۱- زیرساخت های بازار مالی که دارای اهمیت سیستمی هستند، باید مشروط به داشتن الزاماتی برای برنامه‌ریزی مداوم بازسازی و حل و فصل مالی گردند.

۱۱-۲- برنامه‌های بازسازی و حل و فصل، باید با ریسک‌های خاص و و ملاحظات سیستمی که نوع خاصی از زیرساخت بازار مالی ممکن است در معرض آن بوده یا آن‌ها را ایجاد می‌نماید؛ مطابقت داشته باشد.

➤ برنامه‌های بازسازی

۱۱-۳- برنامه‌های بازسازی زیرساخت بازار مالی باید در تطابق با اصول CPSS-IOSCO برای زیرساخت‌های بازار مالی (شامل اصل ۳. ملاحظه کلیدی ۴) بوده و رهنمود موجود در گزارش CPSS-IOSCO در باب بازسازی زیرساخت‌های بازار مالی را مد نظر داشته باشند.

➤ برنامه‌ها و استراتژی‌های حل و فصل

۱۱-۴- مقامات حل و فصل یک زیرساخت بازار مالی باید در هماهنگی با مقامات نظارت و بازرسی (هر جا که آن‌ها متمایز از مقام حل و فصل مالی هستند)، استراتژی‌ها و برنامه‌های عملیاتی حل و فصل را در جهت تسهیل حل و فصل مؤثر زیرساخت بازار مالی، به شیوه ای که تضمین‌کننده تداوم کارکردهای حیاتی انجام شده توسط زیرساخت بازار مالی، توسعه دهند.

۱۱-۵- در حالتی که یک زیرساخت بازار مالی در بیش از یک کشور دارای اهمیت سیستمی است، برنامه و استراتژی حل و فصل باید توسط مقام میزبان زیرساخت بازار مالی و در همکاری صورت گرفته با گروه مدیریت بحران این زیرساخت‌ها یا ترتیبات مشابه آن ایجاد شود.

۱۱-۶- برنامه‌های حل و فصل زیرساخت بازار مالی باید:

- ۱- سناریوهایی را که به موجب آن تمام یا برخی از ترتیبات توزیع زیان موجود میان فعالان تحت قواعد زیرساخت بازار مالی، به طور کامل یا جزئی به اجرا گذاشته شده یا اجرایی نشده‌اند، را مدنظر قرار دهد.
- ۲- سناریوهایی را که ممکن است در آن، هیچ ارائه‌کننده جایگزینی که کارکردهای حیاتی یک زیرساخت بازار مالی به موجب آن بتواند طی دوره کوتاهی انتقال یابد، وجود نداشته نباشد، مد نظر قرار دهد ۶۱.
- ۳- موانع قانونی و فنی موجود در راستای انتقال کارکردهای حیاتی را مد نظر قرار دهد ۶۲.
- ۴- جایی که لازم است از استمرار ترتیبات فنی و قانونی اطمینان حاصل شده و از انتقال کارکردهای حیاتی آن حمایت گردد، توافق اولیه با سایر زیرساخت‌های بازار مالی یا ارائه‌کنندگان خدمات مربوطه تمهید کنند.
- ۵- مکانیسم قانونی که طی آن وثیقه ارائه می‌شود، از جمله اینکه آیا وثیقه به عنوان حافظ منافع یا تعهدات است یا در خصوص موضوع انتقال، وضعیت وثیقه را در شرایط ناتوانی مالی (که ایا می‌تواند به عنوان مانع ورشکستگی محسوب شود؟) و ملاحظات مربوط به آن را تا حدودی که زیان‌ها تحت قواعد مربوط به تخصیص زیان زیرساخت بازار مالی و اعمال اختیارات قانونی، می‌توانند اعمال گردند، را نیز مدنظر قرار دهند.
- ۶- این موضوع را که ایا دارایی‌های موجود یا مورد ترهین زیرساخت بازار مالی برای استفاده در فرایند حل و فصل قابل دسترسی است یا اینکه چنین استفاده یا انتقال کارکردها، می‌تواند باعث اختلال گردیده یا از مزایا و منافع باقی مانده فعالان مستقیم و غیرمستقیم، در آن دارایی‌های جلوگیری کند، را مدنظر قرار دهند.
- ۷- اگر اقدامات حل و فصل باعث تجزیه دسته‌بندی‌های خالص‌سازی گردد، تأثیر تجزیه صورت گرفته بر الزامات نقدینگی و وثیقه‌ای را مدنظر قرار دهد.
- ۸- به این موضوع توجه داشته باشد که چگونه ارائه‌کنندگان نقدینگی به زیرساخت بازار مالی، قبل و در طول دوره حل و فصل به پول خود خواهند رسید.
- ۹- ساختار زیرساخت بازار مالی را مورد لحاظ قرار دهند. برای مثال ایا بخشی از زیرساخت‌های مالی گروه گسترده تر است؟ و نظام‌های نظارتی و قانونی که تحت آن فعالیت می‌کنند.
- ۱۰- هرگونه ضرورت حفظ ارتباط با سایر زیرساخت‌های بازار مالی (داخلی و خارجی) که برای تداوم خدمات حیاتی زیرساخت بازار مالی در هر کشور ضرورت دارد، را مورد توجه قرار دهد. و در نهایت؛

۶۱- برای بسیاری از زیرساخت‌های بازار مالی، ارائه‌دهندگان جایگزین برای ارائه کارکردهای حیاتی آنها که از آن طریق عملیات آنها بتواند منتقل گردد، وجود نخواهد داشت.

۶۲- چالش‌های اجرایی (همچون عدم تطبیق فناوری اطلاعات) ممکن است باعث دشوار شدن انتقال گردد. مگر اینکه ارائه‌دهنده جایگزین بخواهد و قادر باشد عملیات در حال شکست زیرساخت بازار مالی را به طور یکدست و کامل بازسازی نماید و تازمان تلفیق و ادغام به صورت مجزا اقدام به اجرای آنها نماید. وقتی که یک ارائه‌دهنده جایگزین وجود دارد (ایجاد می‌شود) مقامات زیرساخت بازار مالی و مراجع حل و فصل باید از پیش به موانع فنی و حقوقی بالقوه در رابطه با انتقال فعالیت‌ها و تلاش در جهت رفع آنها توجه داشته باشند.

۱۱- تأثیر روی فعالان مستقیم و غیر مستقیم را مد نظر قرار دهد.

۷-۱۱- برنامه‌های حل و فصل زیرساخت‌های بازار مالی، باید دربرگیرنده عناصر اصلی تعیین شده در پیوست چهار ضمیمه یک، نسبت به ویژگی‌های اصلی بوده و بعلاوه، آن طور که مناسب است دربرگیرنده نوع و ویژگی‌های خاص هر زیرساخت بازار مالی و کارکردهای حیاتی آن، به ویژه عناصر ذیل باشد:

۱- پیش نویس توافقات انتقال که زیرساخت بازار مالی را مجاز به تداوم ارائه خدمات حیاتی از جانب یک خریدار یا نهاد واسط انتقالی با استفاده از زیرساخت‌ها و کارکنان موجود می‌نماید، تهیه کند و یا در موردی که تهیه پیش نویس توافق مذکور از پیش ممکن نیست، لیست مسائل و اطلاعات مورد نیاز برای طراحی چنین توافقی را در یک اعلامیه کوتاه تهیه نماید.

۲- اطلاعات اصلی راجع به عملیات حیاتی، شیوه‌ها و سازوکارهای فن اوری اطلاعات، بستانکاران و فهرست کارکنان اصلی و ارائه دهندگان خدمات که برای تسهیل تداوم عملیات کارکردهای حیاتی در حل و فصل یا انتقال تمام یا برخی از عملیات به زیرساختی دیگر یا نهاد واسط انتقالی لازم است.

۱۲- دسترسی به اطلاعات و به اشتراک‌گذاری آن‌ها (ویژگی اصلی شماره ۱۲)

۱-۱۲- به منظور تسهیل اجرای اقدامات مربوط به حل و فصل، زیرساخت‌های بازار مالی باید ملزم به ایجاد و نگهداری سیستم‌های اطلاعاتی و کنترل‌هایی گردند که آن‌ها را قادر سازد اطلاعات مرتبط و مورد نیاز مقامات در راستای زمانبندی برنامه‌ریزی حل و فصل و انجام حل و فصل، چه در شرایط عادی و چه در زمان حل و فصل، به ویژه در موارد ذیل را به سرعت تولید و در دسترس قرار دهند:

- ۱- قواعد زیرساخت بازار مالی، منابع مالی در نظر گرفته شده و سایر ترتیبات توزیع زیان؛
- ۲- فعالان، از جمله فعالان مستقیم و غیرمستقیم زیرساخت بازار مالی، مالکان، کارگزاران تسویه، ارائه دهندگان نقدینگی، زیرساخت‌های بازار مالی مرتبط، دریافت‌کنندگان وثایق و سایر ارائه دهندگان خدمات؛
- ۳- داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز برای کنترل به موقع و مؤثر ریسک در طول دوران حل و فصل، شامل دارایی‌های در معرض ریسک خالص و ناخالص و الزامات مربوط به ریسک و حاشیه سود، در موارد مقتضی، میان زیرساخت بازار مالی و هر فعال؛
- ۴- وضعیت تعهدات فعالان زیرساخت بازار مالی، (برای مثال میزان تعهدات ایفا شده‌ای که فعالان زیرساخت بازار مالی برای تأمین سهم شرکتی که مربوط به انجام رسانیده‌اند)؛

- ۵- ترتیبات ارتباطات و عملیات متقابل با سایر زیرساخت‌های بازار مالی، شامل دارایی‌های در معرض ریسک و وثایق ارائه شده و دریافت شده از زیرساخت بازار مالی مرتبط؛
- ۶- جایگاه وثیقه شریک، ترتیباتی که وثایق تحت آن نگهداری می‌شوند و هرگونه حقوق بهره برداری و ترهین مجدد که در ارتباط با وثایق اجرایی گردیده است؛
- ۷- ترتیبات خالص‌سازی در جهت اینکه مقامات بتوانند تأثیر انتقالات امکان پذیر بخشی از کسب و کارهای یک زیرساخت بازار مالی را روی حقوق خالص‌سازی فعالان ارزیابی کنند؛

۱۲-۲- مقامات نظارت، بازرسی و حل و فصل باید تأثیر هرگونه توافق قراردادی میان یک زیرساخت بازار مالی با فعالان مستقیم آن و در مواقع مقتضی، فعالان غیر مستقیم را بر روی اطلاعات موجود پیرامون وضعیت‌ها یا فعالان غیرمستقیم مدنظر قرار دهند.

بخش دو- حل و فصل فعالان زیرساخت بازار مالی

مقدمه این ویژگی‌های اصلی نشان می‌دهد که یک نظام حل و فصل مؤثر، باید از استمرار کارکردهای مربوط به نقل و انتقال و دریافت و پرداخت وجوه و ارائه خدمات مالی مهم سیستمی اطمینان حاصل نماید. زیرساخت‌های بازارهای مالی نقش حیاتی را در حل و فصل هریک از فعالان ایفا کرده و باید تلاش نمایند که اختلال ایجاد شده ناشی از شکست هر یک از فعالان در هرکدام از کارکردهای مذکور که توسط زیرساخت بازار مالی ارائه می‌شود را کاهش دهند. به منظور حل و فصل یک مؤسسه در حال شکست (در معرض توقف) به شیوه‌ای که منجر به استمرار کارکردهای حیاتی آن بشود، لازم است که مؤسسه تحت حل و فصل (یا یک نهاد جانشین^{۶۳}) بتواند اتکا روی خدمات ارائه شده توسط زیرساخت‌های بازار مالی را که در آن ذینفع است، مادامی که به فوریت و قطعیت تعهدات مربوط به تأدیه یا وثیقه یا سود ناخالص خویش را که به موجب یک قرارداد مالی یا در نتیجه سهام بودن آن در زیرساخت بازار مالی ایفا می‌گردد، استمرار ببخشد. این موضوع حائز اهمیت است که قواعد و شیوه‌ها و سازوکارهای زیرساخت‌های بازار مالی، به طور مناسب و کافی شرایط و موقعیت‌هایی که فعالان بازار مالی وارد حل و فصل می‌شوند، تعیین نموده و اینکه برنامه‌های حل و فصل فعالان زیرساخت بازار مالی منطبق بر قواعد و سازوکارهایی از زیرساخت بازار مالی است که در آن سهام هستند.

این رهنمود اهداف معینی را در خصوص برنامه حل و فصل فعالان بازار مالی، قواعد و شیوه‌های آن برای اطمینان از سازگاری و حمایت از اقدامات توسط یک مقام حل و فصل در جهت مدیریت شکست یک فعال زیرساخت بازار مالی که توقف آن از منظر سیستمی دارای اهمیت بوده و حیاتی باشد، تعیین می‌نماید.

۶۳- ممکن است شامل یک مؤسسه انتقالی (پل) یا نهاد بخش خصوصی باشد که کارکردهای مؤسسه در حال حل و فصل به آن منتقل شود.

۱- قواعد و شیوه‌ها و سازوکارهای کنترل قصور فعالان

۱-۱- مقامات ذی صلاح در کشورهای مختلف باید اطمینان یابند که الزامات مشارکت، قواعد و سازوکارهای کنترل قصور یک فعال زیرساخت بازار مالی (به اصل ۱۳ از اصول CPSS IOSCO)، احتمالاً به صورت غیر ضروری مانع حل و فصل نظام‌مند فعالان در زیرساخت بازار مالی نمی‌باشد.

۱-۲- ورود به مقوله حل و فصل یک فعال بازار مالی یا استفاده از یک ابزار حل و فصل نباید منجر به خاتمه خودکار مشارکت وی در زیرساخت بازار مالی گردد. مراجع ذی صلاح کشورها باید اطمینان یابند که قوانین و مقررات قابل اعمال نسبت به زیرساخت بازارهای مالی، مشروط به این که که عملیات باثبات و نظام‌مند زیرساخت بازار مالی دچار مخاطره نشود، مانع از حفظ مشارکت یک مؤسسه توسط زیرساخت بازارهای مالی نگردد. قواعد زیرساخت بازار مالی باید تمهیدات یک زیرساخت بازار مالی با انعطاف پذیری کافی در جهت همکاری با مقام حل و فصل مالی فعال زیرساخت بازار مالی را به منظور تمهید مقدمات و اجرای یک حل و فصل نظام‌مند به شیوه ای که منجر به افزایش ریسک نسبت به زیرساخت بازار مالی، مدیریت ریسک یا عملیات باثبات و نظام‌مند آن نگردد، ایجاد نمایند.

۱-۳- به منظور حمایت از تداوم کارکردهای حیاتی یک فعال مشمول حل و فصل، قواعد زیرساخت بازار مالی باید:

۱- به یک مؤسسه یا نهاد جانشین اجازه دهد مشارکتش را در طول یک فرایند حل و فصل، مشروط به وجود تمهیدات حفاظتی کافی برای حفظ عملیات نظام‌مند، باثبات و مستمر زیرساخت بازار مالی شامل وضعیتی که مؤسسه یا نهاد جانشین در زمان انطباق با سایر تعهدات فعالان تحت قواعد زیرساخت بازار مالی، به ایفای پرداخت‌ها و تعهدات مربوط به انتقال سررسید شده خویش ادامه می‌دهد، حفظ نماید.

۲- تسهیل مشارکت یک مؤسسه انتقالی یا نهاد جانشین طرف سوم، برای مثال از طریق ایجاد فرآیند درخواست سریع، به نحوی که کارکردها یا وضعیت‌های خاصی از مؤسسه مالی در معرض توقف را منوط به حفظ استانداردهای کنترل ریسک کافی بر عهده بگیرد.

۳- هر زمان که مناسب است، انتقال وضعیت‌های مشتریان یک فعال زیرساخت بازار مالی مشمول حل و فصل به سایر فعالان زیرساخت بازار مالی.

۲- ارزیابی‌های مربوط به حل و فصل پذیری فعالان زیرساخت بازار مالی (تعامل مقامات حل و فصل با زیرساخت‌های

بازار مالی)

۱-۲- به عنوان بخشی از برنامه حل و فصل و ارزیابی های حل و فصل پذیری برای مؤسساتی که جزو فعالان زیرساخت بازار مالی هستند، مقامات حل و فصل باید مرتباً با زیرساخت های بازار مالی به منظور ایجاد درک شفاف از موارد ذیل که آن مؤسسات در آن‌ها ذینفع هستند، تعامل داشته باشند:

۱- مفهوم کاربرد ابزارهای حل و فصل در خصوص عضویت زیرساخت بازار مالی مربوط به مؤسسه

مالی (شامل شرایط و اوضاع و احوالی که حل و فصل منجر به تغییر کنترل ذینفع می‌شود)؛

۲- وضعیت‌هایی که مؤسسه به منظور انطباق در جهت حفظ مشارکت خویش در زیرساخت بازار مالی نیازمند است.

۳- مفهوم تلویحی مدیریت ریسک زیرساخت بازار مالی و سایر فعالان در مشارکت مستمر حل و فصل یک فعال؛

۴- شرایطی که یک نهاد واسط انتقالی یا مؤسسه مالی دیگر، به منظور مشارکت در زیرساخت بازار مالی، کارکردهای مؤسسه مشمول حل و فصل می‌تواند به آن‌ها انتقال یابد و مدت زمانی که برای درخواست هر کدام از فرایندهای اجرایی مورد نیاز است؛

۵- تغییرات فنی مورد نیاز برای اجرای تدابیر حل و فصل؛ برای مثال انتقال یا ادغام سیستم‌های فن‌آوری اطلاعات و تمهیدات مورد نیاز به منظور تسهیل اجرای سریع چنین انتقال یا ادغامی؛

۶- تمهیدات عملیاتی ضروری به منظور اطمینان از اینکه تمامی تعهدات مؤسسه مالی نسبت به زیرساخت بازار مالی شامل سود و وثیقه و تعهدات تسویه، در زمان سررسید، چه توسط خود مؤسسه مالی و یا در صورت ورود مؤسسه به حل و فصل مالی، توسط مقام حل و فصل، اجرایی می‌گردد.

۷- تفکیک زیرساخت بازار مالی و نظام انتقال پذیری، هر جا که لازم است، و دلالت آن بر دارایی‌های مشتریان فعالان زیرساخت بازار مالی به منظور اطمینان از اینکه آن دارایی‌ها به گونه ای سازگار با قوانین و مقررات داخلی تفکیک شده‌اند.

۸- فرایند و پیامدهای انقضای عضویت و تأثیر آن بر سایر فعالان، هرگونه زیرساخت بازارهای مالی مربوطه و عملیات زیرساخت بازار مالی؛

۹- خط‌مشی‌ها و رویه‌های حکمرانی داخلی زیرساخت بازار مالی به منظور ایجاد ارتباطات در مواقع بحران.

۱۰- سازوکارها و شیوه‌های زیرساخت بازار مالی در جهت ارزیابی سلامت مالی فعالان آن.

۱۱- قابلیت زیرساخت بازار مالی به منظور تفکیک اطلاعات مربوط به فعالیت و تعهدات معوقه مربوط به

زیرساخت بازار مالی یک فعال و گزارش فوری آن به مقام حل و فصل مالی تحت قالبی سازماندهی

شده؛

۱۲- پروتوکول‌های مدیریت ریسک زیرساخت‌های بازار مالی با توجه به ذینفعی که تعیین می‌کند که در

خطر نکول باشد.

۲-۲- زیرساخت‌های بازار مالی باید ملزم شوند که به عنوان بخشی از ترتیبات اقتضایی، اثربخشی فرآیندهای خود را

چنانچه یک فعال اصلی مشمول حل و فصل می‌گردد، مورد سنجش قرار دهند. که دربرگیرنده شرایط و الزاماتی در جهت

تداوم مشارکت فعال فوق یا پذیرش فعال جدیدی است که فعالیت‌های فعالان قبلی به آن انتقال می‌یابد.

۳- تعلیق موقت حق انقضای پیش از موعد قرارداد در زیرساخت‌های بازار مالی

۳-۱- چنانچه یک فعال مشمول حل و فصل در ایفای هرگونه تعهدات مربوط به حاشیه سود، وثیقه یا تعهدات تسویه

زیرساخت بازار مالی قصور نماید، زیرساخت بازار مالی باید حق اجرای هرگونه تسریع یا حقوق مربوط به انقضای پیش از

موعدی که به عنوان پیامد آن شکست حاصل می‌شود، را داشته باشد.

۳-۲- اختیار مقامات حل و فصل در اعمال تعلیق موقت اجرای حقوق مربوط به انقضای پیش از موعد یا تسریع قراردادی،

باید نسبت به تمامی چنین حقوقی که توسط زیرساخت بازار مالی، صرفاً به دلیل ورود فعال زیرساخت بازار مالی به مقوله

حل و فصل یا اجرای اختیارات حل و فصل مربوطه ایجاد می‌گردد، اعمال گردند. هرگونه استفاده از چنین اختیاراتی در

رابطه با زیرساخت بازار مالی باید با توجه به ضرورت کسب اطمینان از اجرای حقوق فوق بدون متأثر نمودن عملیات

نظام‌مند و باثبات زیرساخت بازار مالی اجرا گردد.

۴- موانع بالقوه حل و فصل پذیری

۴-۱- مقامات حل و فصل باید زیرساخت‌های بازار مالی و سایر مقامات نظارت و بازرسی زیرساخت‌های بازار مالی را از

هرگونه موانع ناشی از تغییر رویه‌های زیرساخت بازار مالی و شیوه‌ها و سازوکارهایی که قادر است روی اجرای مؤثر حل و

فصل یک فعال زیرساخت بازار مالی اثرگذار باشد، آگاه نمایند. مقامات حل و فصل و نظارت و پایش باید تغییرات رویه‌ها یا

سایر تدابیری را که می‌توان برای رفع موانع مذکور اتخاذ نمود، بدون به خطر افتادن مدیریت ریسک و عملیات باثبات

زیرساخت بازار مالی، مدنظر داشته باشند.

۵- ارائه اطلاعات توسط مقامات حل و فصل به زیرساخت‌های بازار مالی

۵-۱- مقامات حل و فصل باید حتی الامکان در اولین فرصت ممکن زیرساخت های بازار مالی را از جریان حل و فصل یک فعال و در صورت امکان پیش از ورود مؤسسه مالی به حل و فصل، آگاه نمایند. در تمام مراحل حل و فصل یک فعال زیرساخت بازار مالی، مراجع باید اطلاعاتی پیرامون فعال مزبور یا هر نهاد انتقالی که کارکردهای آن فعال به آن نهاد منتقل شده است، به منظور تداوم مشارکت آن فعال یا نهاد انتقالی در زیرساخت بازار مالی، ارائه نمایند.

پیوست دو- حل و فصل بیمه گران (فعالان بازار بیمه)

این پیوست به دلیل عدم ارتباط موضوعی آن با موضوعات بخش بانکی در این نسخه ترجمه نشده است.

پیوست سه- حفاظت از دارایی مشتری در حل و فصل

این پیوست رهنمودهایی را درباره تفسیر و اجرای ویژگی های اصلی نظام های حل و فصل مؤثر مؤسسات مالی ارایه می دهد. ویژگی های اصلی که مرتبط با عناصری در نظام های حل و فصل است که برای بازسازی و حل و فصل یک مؤسسه مالی توأم با حفظ دارایی های مشتری لازم است. ویژگی های اصلی بیان می کند که چارچوب قانونی حاکم بر تفکیک دارایی های مشتری باید واضح، شفاف و در طول یک بحران و یا در جریان حل فصل مؤسسات، قابل اجرا باشد و نباید به اجرای مؤثر اقدامات حل و فصل آسیب برساند. (ویژگی اصلی شماره ۴-۱). نظام های حل و فصل مؤثر باید اجازه استرداد سریع دارایی های تفکیک شده مشتری یا انتقال این اموال به یک خریدار ثالث یا نهاد انتقالی موضوع حفاظت از دارایی های مشتریان را بدهند.

این پیوست مکمل ویژگی های اصلی بوده و باید در ارتباط با مؤسساتی که مستقیم یا به طور غیرمستقیم اقدام به نگهداری دارایی های مشتریان می نماید و دارای اهمیت سیستمی در زمان بروز شکست می باشند، مدنظر قرار گیرد.^{۶۴}

نظام های ملی حفاظت از دارایی های مشتری، به طور قابل توجهی با روش هایی که به موجب آن دارایی های مشتری نگهداری می شوند، متمایز است، زیرا چنین حفاظتی بستگی به قوانینی دارد که در حوزه داخلی هر کشوری، حقوق مالکیت و نظام های حل و فصل و توقف ۶۵ را تعریف می کند. نظام های حفاظت از دارایی های مشتری بر اساس طبقه بندی IOSCO

۶۴- از آنجایی که محتوای این پیوست، در جهت اهداف ارزیابی، در تطابق با ویژگی های اصلی، پر اهمیت در نظر گرفته شده است؛ محتوای یاد شده به وضوح در روش شناسی ارزیابی ویژگی های اصلی، منعکس می گردد.

^{۶۵} resolution and insolvency regimes

در غالب سه طبقه «نظام های توقیف دارایی‌ها»، «نظام های امانی» و «نظام های نمایندگی»^{۶۶} مبتنی بر ماهیت حقوقی رابطه میان مؤسسه و مشتریان آن با توجه به دارایی‌های مشتری دسته‌بندی می‌شوند. این تمایزها احتمالاً بر روی ماهیت قانونی حقوق مشتری نسبت به دارایی‌هایش تأثیر می‌گذارد. شیوه ای که حقوق مزبور از طریق نظام حاکم و نحوه عمل در توقف حفاظت می‌شود. بعلاوه تعریف دارایی مشتری که بسته به شکل حفاظت و حقوق مشتری، در کشورهای مختلف، متفاوت است.

دارایی‌های مشتری توسط انواع مختلفی از مؤسسات در طول دوره خدمات و فعالیت های مالی مختلفی که دربرگیرنده حفاظت، مدیریت و امانت، خدمات سرمایه‌گذاری و حق العمل کاری، حق تقدم خرید سهام و وثیقه‌گیری در ارتباط با سایر تراکنش های مالی است، نگهداری می‌گردد. دسته بندی نظارتی چنین مؤسسات متنوعی، در حوزه کشورهای مختلف متفاوت است.

ترتیبات قانونی و قراردادی که دارایی‌های مشتری به موجب آن ها نگهداری می‌گردد و چنین دارایی‌هایی توسط مؤسسه یا اشخاص ثالث مورد استفاده مجاز قرار می‌گیرد، ممکن است بسته به نوع مؤسسه ای که این دارایی‌ها را نگهداری می‌کند و فعالیت های مربوطه، متفاوت باشد. برای مثال در برخی کشورها، کارگزاران اصلی بازار سرمایه، حقوق قراردادی دارند و آن را در خصوص رهن‌گذاری مجدد و استفاده از برخی دارایی‌های مشتری که نگه می‌دارند، اعمال می‌نمایند. در مقابل، مسئولین نگهداری و حفاظت عموماً به نمایندگی از مشتریان از اوراق بهادار نگهداری، اداره و مراقبت می‌نمایند.

کمیته فنی و سپس هیأت IOSCO تعدادی گزارش در ارتباط با حفاظت از دارایی‌های مشتری منتشر نموده اند. از جمله مثلاً گزارش درباره حفاظت از دارایی‌های مشتری (اگوست ۱۹۹۶)^{۶۷}، گزارش نهایی بررسی نظام های حفاظت، توزیع و یا انتقال دارایی‌های مشتری (مارس ۲۰۱۱)^{۶۸} و گزارش نهایی پیرامون توصیه های مرتبط با حفاظت از دارایی‌های مشتری (ژانویه ۲۰۱۴)^{۶۹} توصیه و اصول مرتبط با استانداردهای حفاظت از دارایی مشتری، شامل موارد مرتبط با حفاظت، اداره و سپردن دارایی‌های مشتری در یک کشور خارجی، صرف نظر از نگهداری دارایی مشتری، حقوق استفاده و افشا نسبت به مشتریان مرتبط بوده و حامی رهنمود های تعیین شده در پیش نویس این پیوست است. پیش نویس این

۶۶ - مقدمه ای بر گزارش نهایی کمیته فنی IOSCO راجع به بررسی نظام های حفاظت، تقسیم و یا انتقال دارایی های مشتری (مارس ۲۰۱۱)

<http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD۳۰۱.pdf>

۶۷ - <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD۰۷.pdf>

۶۸ - <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD۳۰۱.pdf>

۶۹ - <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD۴۳۶.pdf>

پیوست، به منظور تعیین جزییات بیشتر در خصوص این که چگونه باید اصول مرتبط با حفاظت و تشخیص دارایی‌های مشتری، استفاده از دارایی‌ها و شفافیت نسبت به مشتریان اجرایی گردد، مبتنی بر همان استانداردهای IOSCO است.

با توجه به تفاوت‌های معنی‌دار در نظام‌های ملی حفاظت از دارایی‌های مشتری، رهنمود مورد بحث به جای شرح و تفصیل روش‌ها و قواعد الزام آور بر نتایج حاصله از آن روش‌ها و قواعد تأکید دارد. صرف نظر از نوع ترتیبات ملی اتخاذ شده، دارایی‌های مشتری باید- به شیوه‌ای متناسب با آن ترتیبات- از شکست مؤسسه مالی و تا جایی که ممکن است از شکست هر متولی نگهداری ثالثی مورد حفاظت قرار گیرند.^{۷۰} وضعیت قانونی دارایی‌های مشتریان و حقوق مالی اختصاصی ایشان نسبت به آنها، نباید با ورود به حل و فصل مؤسسه متأثر گردد.^{۷۱}

۱- دامنه

۱-۱- این پیوست نسبت به نظام‌های حل و فصل مؤسسات مالی در چارچوب گستره ویژگی شماره (۱-۱) که دارایی‌های مشتری را نگه می‌دارند، اعمال می‌گردد.

۲- اهداف (مقدمه و ویژگی اصلی شماره ۲-۳)

۱-۲- یک مقام یا مدیر حل و فصل مؤسسه مالی مسئول نگهداری دارایی‌های مشتری، باید در اجرای اختیارات نظارتی از طریق پیروی از اهداف تعیین شده زیر (علاوه بر اهداف عمومی تعیین شده در ویژگی شماره ۲-۳) در رابطه با حفاظت از دارایی‌های مشتری، مورد رهنمود قرار گیرد:

۱- اطمینان از دسترسی سریع مشتریان به دارایی‌هایشان از طریق تنظیم کارکرد مستمر مؤسسه که

بدنبال ثبات در حل و فصل، استرداد سریع دارایی‌های قابل شناسایی و تفکیک شده مشتری به وی

یا انتقال مسئولیت نگهداری دارایی مشتری به نهاد انتقالی یا طرف ثالث، حاصل می‌گردد

۲- اجتناب از پیامدهای نامطلوب که در اثر عدم دسترسی مشتریان به دارایی‌هایشان می‌تواند به وجود

بیاید.

۷۰- اگرچه به طور کلی حصول اطمینان از اینکه دارایی‌های مشتری که به شخص ثالثی منتقل گردیده، از شکست آن شخص در امان است، امکان پذیر است. اما همیشه اینطور نیست. برای مثال پول سپرده شده در یک بانک می‌تواند متأثر از شکست آن بانک گردد.

۷۱- در بسیاری از مناطق این موضوع که دارایی‌های مشتری از طریق و به نام یک واسطه مالی نگهداری می‌شود، منافع مالکیت مشتری را تغییر نمی‌دهد.

۲-۲- اهداف مرتبط با حفاظت از دارایی‌های مشتریان، باید در تصمیمات و اهداف مقام حل و فصل مالی یا مقام اداری مسؤل حل و فصل مؤسسه، منعکس گردد. آنها باید متناسب با شرایط ویژه تعیین شده، هم راستا و هماهنگ با سایر اهداف مقام حل و فصل مالی یا مقام اداری، نسبت به آن احساس مسؤلیت نمایند.

۳- تعریف دارایی‌های مشتری

۳-۱- دارایی‌های مشتری در راستای اهداف این رهنمود، باید به طور گسترده ای تفسیر شوند که در برگیرنده تمام دارایی‌های متعلق به وی و تحت حفاظت قانون و مقررات ملی قابل اعمال بوده باشد. به طور نوعی آنها دارایی‌هایی هستند که توسط یک مؤسسه (خواه از طریق یک متولی و یا غیر آن) در ارتباط با خدمات ارائه شده به مشتری یا به نیابت از وی نگهداری می‌گردند. دارایی‌های مشتری به طور نوعی شامل دارایی‌هایی می‌گردند که مشتری (یا به طور کلی مشتریان) با در نظر گرفتن هرگونه حقی که مؤسسه نسبت به آن به عنوان وثیقه دارد (به عنوان مثال سود اوراق، تسویه و تهاتر تا حد قابل اعمال)، در بازپس‌گیری آن‌ها دارای حق تقدم یا حقوق مشابه می‌باشد.^{۷۲}

دارایی‌های مشتری به طور معمول دربرگیرنده موارد زیر است:

۱- پولی که بدهی به مشتری محسوب می‌گردد یا از طرف وی توسط مؤسسه نگهداری می‌شود. که

در قانون ملی حاکم، از آن به «پول مشتری» تعبیر می‌شود^{۷۳}.

۲- ابزارهای مالی یا سایر دارایی‌هایی که برای مشتری یا از طرف وی نگهداری می‌شوند.

۳- وثایق مشتری که شامل دارایی‌های دریافت شده از وی است که از طرف مشتری توسط مؤسسه در

راستای تضمین یک تعهد نگهداری می‌شود (به استثنای موارد ناظر بر تراکنش انتقالی) به

پاراگراف ۲-۳ رجوع کنید. و نهایتاً:

۴- دارایی‌ها و سایر حقوق (قراردادی) ناشی از تراکنش‌های صورت گرفته ورودی توسط مؤسسه از

طرف مشتری (برای مثال تعهدات بازار ناشی از تغییر در ارزش معاملات سلف و وضعیت‌های

معاملات اختیاری)

۷۲- جایی که دارایی‌ها به صورت غیرعینی نگهداری می‌شوند، ممکن است حقی نسبت به تعدادی ورق (سهام) به‌دار خاص وجود داشته باشد که برای مثال توسط CUSIP (کمپته سازوکارهایی شناسایی اوراق بهادار متحدالشکل) یا شماره سریال ISIN (شماره شناسایی اوراق بهادار بین‌المللی) مورد اشاره واقع گردیده است.

۷۳- دسته بندی و نحوه عملکرد در رابطه با پولی که از طرف مشتری نگهداری می‌شود یا جزو طلب وی است در کشورهای مختلف متفاوت است. در برخی کشورها ممکن است مشتری نفع مالکانه مستقیمی در تراز نقدی بصورت تفکیک‌شده داشته باشد و در این مورد از پول به عنوان «پول مشتری» یاد می‌شود و ممکن است تحت اشکال خاصی از حفاظت و حمایت قرار گیرد. در سایر کشورها از تراز نقدی به عنوان تصدیق‌کننده مطالبات صرف علیه مؤسسه یاد می‌شود که در این پیوست این‌گونه موارد مدنظر نمی‌باشد.

۳-۲- هم راستا با اهداف این پیوست، دارایی‌های مشتری، موارد زیر را در بر نمی‌گیرد:

۱- سپرده‌هایی که توسط بانک‌ها نگهداری می‌شوند. (سپرده‌هایی که در راستای اهداف مقررات ناظر بر فعالیت سپرده‌پذیری تحت قانون حاکم، به عنوان «سپرده» شناخته می‌شوند.) به استثنای سپرده‌های نگهداری شده مؤسسات مالی نزد بانک‌ها که تحت چارچوب قانونی حاکم (قابل اعمال) به عنوان وجوه مشتری شناخته می‌شوند و به همین عنوان نیز ثبت شده‌اند.

۲- دارایی‌هایی نگهداری شده بوسیله بیمه‌گر یا مطالبات و حقوق بیمه‌گذار در ارتباط با کسب و کار بیمه.

۳- دارایی‌های تحویل داده شده طی یک تراکنش انتقال کامل نظیر تراکنش‌های مربوط به وام دهی اوراق بهادار، بازخرید یا توافقات بازخرید معکوس، جایی که نه یک مشتری و نه همه آن‌ها به طور کلی هیچ حق تقدم یا حقوق مشابهی نسبت به دارایی‌ها بدست نمی‌آورند.^{۷۴}

۳-۳- چارچوب قانونی باید مشتمل بر قواعد شفاف و مشخصی پیرامون این باشد که چگونه :

۱- دارایی‌های مشتری شامل دسته بندی اوراق بهادار نگهداری شده از طرف مشتری و (هرجا قابل که اعمال است)، پول مشتری، تعریف می‌شوند،

۲- در شرایط شکست مؤسسه‌ای که به طور مستقیم یا غیر مستقیم دارایی‌های مشتری را نگهداری می‌کند، چگونه با این دارایی‌های برخورد می‌شود؟ (از طریق یک یا چند واسط یا متولی نگهداری)

۴- اختیارات انتقال در ارتباط با دارایی‌های مشتری (بندهای شش و هفت ویژگی‌های اصلی شماره ۳-۲ و ویژگی

اصلی شماره ۳-۳)^{۷۵}

۷۴- این امر مانع از اعمال و اجرای اشکالی از حفاظت از سرمایه توسط آن کشورها نسبت به چنین مطالبات یا دارایی‌هایی از مشتری تحت قانون ملی نمی‌گردد. در هر حال ملاحظات خاصی در رابطه با نحوه عمل نسبت به چنین دارایی‌ها یا مطالباتی، مدنظر این پیوست نیست.

۷۵- استفاده از اختیارات انتقال بر حسب اینکه ایا دارایی‌ها توسط مؤسسه‌ای که در حال حل و فصل است، نگهداری می‌شود یا یک متولی نگهداری ثالث غیروابسته، متفاوت است. در حالت نخست، انتقال از مؤسسه‌ای که تحت حل و فصل است (یا بازپرداخت سریع دارایی‌ها به مشتریان) به احتمال زیاد مناسب‌ترین اقدام است. به هر حال وقتی که نگهداری دارایی‌های مشتریان یک مؤسسه تحت حل و فصل به یک متولی ثالث واگذار می‌گردد، احتمالاً نیازی به انتقال دارایی‌ها نباشد. مقامات حل و فصل ممکن است در عوض اقدام به انتقال حقوق و تعهدات قراردادی میان مؤسسه تحت حل و فصل و مشتریان آن، به یک نهاد انتقالی یا جایگزین بنمایند. در جایی که دارایی‌ها توسط یک نهاد وابسته به مؤسسه تحت حل و فصل نگهداری می‌گردد، چنانچه قابلیت بازسازی گروه متأثر گردد، ملاحظات دیگری ممکن است اعمال گردد.

۴-۱- اختیارات تعیین شده در بندهای شش و هفت ویژگی‌های اصلی شماره ۳-۲ و ویژگی اصلی شماره (۳-۳) (اختیارات انتقال)، باید به انتقال دارایی‌های مشتری تعمیم یابد.

۱- در موردی که دارایی‌های مشتری که توسط مؤسسه مالی مشمول حل و فصل نگهداری می‌شوند، یک مقام یا مدیر انتصابی باید اختیار انتقال دارایی‌ها و قراردادهای مشابه مشتری را به یک مؤسسه مالی سالم یا نهاد انتقالی که در هر دو حالت توان ارائه خدمات مشابه را دارد، (انتقال گیرنده واجد شرایط) به عنوان جایگزینی جهت استرداد دارایی‌ها به مشتریان، داشته باشد.

۲- در حالتی که دارایی‌های مشتری توسط یک نهاد داخلی وابسته به مؤسسه مشمول حل و فصل نگهداری می‌شوند، چنانچه سلامت و ثبات گروه (مالی) یا زیرگروه داخلی وابسته آن متأثر گردد، باید رویکرد مشابهی در خصوص آن اتخاذ گردد.

۳- در شرایطی که دارایی‌های مشتری توسط یک طرف ثالث (به عنوان متولی نگهداری) نگهداری می‌شود، مقام حل و فصل باید اختیار انتقال حقوق و تعهدات قراردادی بین متولی نگهداری، مؤسسه در حال حل و فصل و مشتریان آن را، به یک انتقال گیرنده واجد شرایط داشته باشد.

۴-۲- اختیارات انتقال باید مقام حل و فصل را قادر سازد که تمام خطوط کسب و کار تجاری و دارایی‌های مشتری مربوطه را به انتقال گیرنده واجد شرایطی منتقل نموده و نباید مستلزم اخذ رضایت مشتریانی باشد که (از این موضوع) متأثر گردیده اند.

۴-۳- اجرای اختیارات انتقال باید منوط به تمهیدات حفاظتی مربوطه تعیین شده در ویژگی اصلی شماره ۵ باشد.

۴-۴- اجرای اختیارات به منظور انتقال یا نیل به استرداد سریع دارایی‌های مشتریان، باید تا حدی که هماهنگ با چارچوب قانون ملی باشد، توسط نهادهای ذیل مورد حمایت قرار گیرد:

۱- تأییدیه‌های دادگاه (محاکم) تخصصی در مواقع ضروری (هم‌راستا با ویژگی‌های اصلی شماره ۵-۴ و ۵-۵)

۲- حمایت قانونی از مؤسسات در حال حل و فصل، کارکنان آن‌ها یا مدیران منصوب، در برابر اقدامات اتخاذ شده و اشتباهات (احتمالی) صورت گرفته در زمان عمل در چارچوب اختیارات قانونی و مصون بودن از مسؤلیت در خصوص اقدامات توأم با حسن نیت.

۳- امکان استفاده از حمایت سرمایه گذار و صندوق‌های حمایتی مشابه در صنعت مربوطه به منظور حمایت از فرایندهای انتقال و انجام پیش پرداخت‌های وجوه مشتریان و تحویل اوراق بهادار.

۴- سازوکاری برای تعدیل‌های آتی در مطالبات مورد اختلاف در مورد دارایی‌های انتقال داده شده.

۵- توانایی مقام حل و فصل مالی یا مدیر منصوب در رابطه با انطباق با رویکردهای عملی نسبت به انتقال یا استرداد دارایی‌های مشتری (برای مثال توزیع‌های علی‌الحساب، بازپرداخت‌های تدریجی، استرداد دارایی‌های جایگزین).

۵- شناسایی، تمهیدات حفاظتی و تفکیک دارایی‌های مشتریان (ویژگی اصلی شماره ۴-۱)

۵-۱- مؤسسات باید ملزم شوند، به منظور اینکه مقامات حل و فصل و مدیران اداری قادر باشند به سرعت تشخیص دهند که چه دارایی‌هایی متعلق به مشتری است و در جهت تشخیص ماهیت مطالبات و عناوین حقوق هر یک از مشتریان نسبت به آن دارایی‌ها با در نظر گرفتن دارایی‌های مشتری که در یک زنجیره نگهداری می‌شوند، ترتیبات مؤثری نظیر تفکیک برای شناسایی و حفاظت از دارایی‌های مشتریان برقرار کنند.

۵-۲- مشتریان باید به طور کافی در مورد شیوه ای که دارایی‌هایشان نگهداری می‌شود، شامل نوع تفکیک و وجود هر نوع زنجیره نگهداری و حفاظت‌های قابل اعمال در مورد دارایی‌ها، آگاه شوند. این اطلاعات به ویژه باید دربرگیرنده تمرکز دارایی‌های مشتری در حساب‌های عمومی در شرایط توقف مؤسسه یا هر متولی نگهداری، اینکه چگونه (زبان‌های) ناشی از کسری یا (نقصان) در دارایی‌های متمرکز، توزیع خواهد شد (اشاره به نظام توزیع عادلانه زبان)، و هر جا که مربوط است، این حقیقت را که نظام تفکیک و حفاظت از دارایی مشتری، ممکن است تحت قانون (نظام حقوقی) خارجی متفاوت باشد و اینکه مشتری ممکن است که (الزاماً) همان سطح از حفاظت دارایی را در نظام حقوقی داخلی دریافت نکند.

۶- تراکنش‌های تأمین مالی اوراق بهادار، رهن‌گزاری مجدد یا استفاده از دارایی‌های مشتری (ویژگی اصلی شماره

۴-۱)

۶-۱- کشورهایی که در آنها قرض دادن اوراق بهادار توسط مؤسسه مالی به نمایندگی از جانب مشتری یا به رهن‌گزاری مجدد و استفاده از دارایی‌های وی توسط مؤسسه مالی یا اشخاص ثالث به عنوان شخص اصیل، مجاز است، باید با چارچوب‌های روشن حاکم بر ترتیبات مورد اشاره تطابق داشته باشند.

۱- زمانی که یک مؤسسه اوراق بهادار مشتری را به نمایندگی از وی قرض می‌دهد، باید سوابق کافی از تراکنش‌های جاری آن شامل طرفین قرارداد، شروط قرارداد، مستندات قانونی، جزئیات وثایق و محل آن‌ها، نگهداری کند. این سوابق باید به حدی کافی باشند که مشتریان را قادر سازد تراکنش‌های جاری را که در آن به عنوان شخص اصیل محسوب می‌شوند، مشخص نموده یا در مواقع حل و فصل مالی، توانایی انتقال تراکنش‌های جاری به یک انتقال‌گیرنده واجد شرایط را داشته باشد. در موردی که وثایق اوراق بهادار برای

چندین مشتری به صورت متمرکز نگهداری می‌شود و جایی که وثایق نقدی به صورت تجمیعی سرمایه گذاری مجدد می‌شود، برای اطمینان از اینکه مؤسسه سوابق کافی از تخصیص وثایق را نگه می‌کند، باید مورد توجه و بررسی ویژه قرار گیرد.

۲- جایی که یک مؤسسه دارایی‌های مشتری را به رهن مجدد گذاشته و یا به عنوان اصیل از آنها استفاده می‌کند، باید سوابق روشنی از اینکه چه دارایی‌هایی از مشتری به رهن مجدد گذاشته شده یا مورد استفاده قرار گرفته است، داشته باشد. به ویژه به منظور تسهیل حل و فصل، باید مشخص شود که چگونه حق بهره‌برداری مورد ثبت واقع می‌گردد^{۷۶} و چه میزان از دارایی‌ها می‌تواند به رهن مجدد گذاشته شده یا مورد استفاده قرار گیرد.

۲-۶- وقتی که چارچوب قانونی وام دادن اوراق بهادار، به رهن‌گذاری مجدد و حق استفاده یا سایر ترتیبات مشابه در رابطه با دارایی‌های مشتریان را مجاز می‌داند، باید مستلزم افشای کافی برای مشتریان در خصوص تأثیرات چنین تراکنش‌هایی روی حفاظت از دارایی‌هایشان و ماهیت دعاوی قانونی ایشان در جریان حل و فصل باشد.

۷- کاستی‌ها در دارایی‌های مشتریان و استفاده از وجوه حمایتی (ویژگی اصلی شماره ۶)

۷-۱- کشورهای مختلف باید قواعد روشنی در خصوص اینکه چگونه زیان‌ها در حالت کاستی‌ها در دارایی‌های مشتریان، در حجمی از دارایی‌های مشتری، تقسیم می‌شود، داشته باشند. این تمهیدات نباید باعث تأخیر ناروا یا لطمه به استرداد یا انتقال سریع دارایی‌های مشتریان گردد.

۷-۲- باید در مورد نقش طرح‌های حمایتی سرمایه‌گذار و سایر برنامه‌های تضمین یا صندوق‌هایی که حامی انتقال دارایی‌های مشتری و جبران کاستی‌ها هستند، شفافیت وجود داشته باشد.

۷-۳- زمانی که ممکن است یک برنامه حمایتی سرمایه‌گذار، در ارتباط با تدابیر حل و فصل مورد استفاده واقع گردد، باید تمهیدات حفاظتی در جهت اجتناب از فرسایش بیش از حد برنامه حمایتی تأمین مالی ابزارهای حل و فصلی که بطور مستقیم به دنبال حفاظت از دارایی‌های مشتری نیست، وجود داشته باشد.

۸- مسائل برون مرزی (ویژگی اصلی شماره ۷)

۸-۱- مقامات حل و فصل کشور مبدأ و میزبان، باید در زمینه‌های زیر اطلاعات مربوط را به یکدیگر ارائه دهند:

۱- عملیات نظام‌های داخلی حفاظت از دارایی مشتریان آنها؛

- برای مثال از طریق بدهکار نمودن حساب مشتری و بستنکار نمودن حساب گیرنده وثیقه یا از طریق نوعی هشدار روی حساب مشتری ۷۶

۲- تدابیر حل و فصل و سایر اقداماتی که می‌توانند در وضعیت شکست یک مؤسسه در سطح ملی اتخاذ

شوند و تأثیر آن روی وضعیت مالکیت و حقوق مشتریان در ارتباط با دارایی‌ها؛

۳- سازوکارهای موجود برای نیل به انتقال یا استرداد سریع دارایی‌های مشتریان.

۸-۲- کشورهای مختلف (در حوزه داخلی) باید موارد زیر را ایجاد نمایند:

۱- ترتیبات همکاری که مکمل خط‌مشی‌ها و برنامه‌های حل و فصل مؤثر است و باعث تسریع و تسهیل

استرداد سریع دارایی‌های مشتریان که در حوزه داخلی آن کشور نگهداری می‌شود، شامل سازوکارهایی

برای تصدیق به موقع انتصاب یک مدیر اداری برای یک مؤسسه خارجی با نگهداری از دارایی‌های مشتری

در آن کشور؛

۲- سازوکارهایی برای اثربخشی انتقال‌های دارایی‌های مشتریان توسط یک مقام حل و فصل مالی خارجی، (

که مستقیم یا از طریق یک مدیر اداری ویژه، سرپرست، مدیر تصفیه یا سایر مقامات رسمی عمل می‌کند)

که ممکن است شامل تشخیص انتقال‌های خارجی یا اجرای اختیارات انتقال توسط مقام حل و فصل آن

کشور، مدیر اداری یا قرارداد بین مؤسسه خارجی در جریان حل و فصل و یک واسط (عامل) داخلی که

دارایی‌های مشتری را از طرف مؤسسه خارجی در جریان حل و فصل نگهداری می‌نماید.

۹- برنامه‌ریزی حل و فصل و اقدامات برای ارتقای حل و فصل‌پذیری (ویژگی‌های اصلی شماره ۱۰ و ۱۱)

۹-۱- برنامه‌ریزی حل و فصل برای یک مؤسسه ای که دارایی‌های مشتری را نگه می‌دارد، باید موارد ذیل را مورد توجه

قرار دهد:

۱- ترتیبات ناظر بر این که مؤسسه اطمینان یابد که شناسایی مشتریان و دارایی‌هایشان به سرعت قابل

انجام است؛

۲- الزامات شکلی و قانونی برای انتقال دارایی‌های مشتریان یا انتقال قراردادهای حاکم بر نگهداری آن

دارایی‌ها یا ترتیبات حفاظت از دارایی‌های مشتریان؛

۳- چگونگی تفکیک و تأثیر آن روی انتقال یا استرداد سریع دارایی‌های مشتریان؛

۴- هرگونه ترتیبات ناظر بر به رهن‌گزاری مجدد یا حقوق استفاده که ممکن است قابل اجرا باشد و

همچنین تأثیر اجرای چنین حقوقی بر روی قابلیت انتقال، احیا و استرداد دارایی‌ها؛

۵- معیارها و مقیاس‌های ناظر بر وام دادن دارایی‌های مشتریان به نمایندگی از طرف وی که دربرگیرنده

ویژگی‌های ذیل باشد:

- ساختار سررسید و این که چگونه سریعاً می تواند وصول گردد.
 - نقد شوندگی هرگونه سرمایه گذاری مجدد و تایق نقدی و این که آیا این امر می تواند مانعی برای تسویه دفتری گردد.
 - هرگونه وثیقه نقدی چگونه مجدداً مورد سرمایه گذاری واقع می شود (برای مثال بر مبنای تلفیقی یا تفکیک شده)
 - هر نوع وثایق اوراق بهادار چگونه نگهداری می شوند (برای مثال بر مبنای تلفیقی یا تفکیک شده)
 - کیفیت ثبت سوابق مؤسسه در رابطه با تراکنش های ناظر بر وام دهی اوراق بهادار مهم ؛ به ویژه جایی که وثایق بر مبنای تلفیقی نگهداری می شوند.
 - چه اطلاعاتی و با چه تناوبی به مشتریان ارائه می گردد.
- ۶- تأثیر شکست مؤسسات تابعه بر حل و فصل پذیری مؤسسه، جایی که یک سرپرست یا زیرمجموعه آن یا سایر عوامل زنجیره نگهداری، تابعی از مؤسسه بوده و خودش تحت حل و فصل یا در حال توقف است.
- ۷- جایی که دارایی های مشتری در حوزه کشور دیگری نگهداری می شود، تأثیر قانون خارجی روی ماهیت حفاظت از دارایی های مشتریان و نحوه عمل آنها در توقف تا حدی که برای حل و فصل مورد نیاز است.
- ۸- با کاستی ها در دارایی های مشتری و مطالبات ناشی از آن در جریان حل و فصل چگونه برخورد می شود و زیان های حاصله چگونه جبران می گردد. (تقسیم می شود)
- ۹- نقش طرح های حمایتی سرمایه گذار یا سایر برنامه ها و منابع تضمین کننده در حمایت از انتقال دارایی های مشتری یا پیش پرداخت وجوه متعلق به وی و تحویل اوراق بهادار،
- ۱۰- همکاری و ترتیبات ناظر بر تبادل اطلاعات با مقامات و مراجع مربوطه خارجی در جهت حمایت از انتقال یا استرداد سریع دارایی های مشتری ، زمانی که دارایی های مزبور در حوزه یک کشور خارجی نگهداری می شوند.
- ۹-۲- در جهت حمایت از اجرای مؤثر اختیارات انتقال، مقامات حل و فصل باید اختیار تحمیل تغییراتی نسبت به عملیات کسب و کار یک مؤسسه، سیستم های مدیریت اطلاعات و ترتیبات قراردادی مربوط به نگهداری و حفاظت از دارایی های مشتری را داشته باشند.
- ۱۰- الزامات اطلاعاتی و نگهداری سوابق (ویژگی اصلی شماره ۱۲-۲)

۱۰-۱- به منظور انتقال یا استرداد سریع دارایی‌های مشتری، مؤسسات باید ملزم شوند سیستم‌های اطلاعاتی و کنترل‌هایی را نگهداری نمایند که هم در مواقع عادی و هم در جریان حل و فصل و به شکلی قابل فهم برای یک طرف خارجی نظیر یک مقام حل و فصل مالی یا یک مدیر اداری، قادر به تولید اطلاعات درباره موارد ذیل باشند^{۷۷}:

۱- میزان، ماهیت و وضعیت مالکیت دارایی‌های مشتری که مستقیماً یا غیر مستقیم توسط مؤسسه نگهداری می‌شوند.

۲- شناسایی مشتریان؛

۳- محل دارایی‌های مشتریان، چگونگی نگهداری این دارایی‌ها (که توسط مؤسسه، یک وابسته، یک شخص ثالث متولی نگهداری یا تابعه آن صورت می‌گیرد).

۴- شرایط و ضوابطی که این دارایی‌ها به موجب آنها نگهداری می‌شوند، شامل ترتیبات قراردادی بین مؤسسه و مشتری و هر شخص ثالثی که اقدام به نگهداری دارایی‌ها می‌نماید.

۵- چگونگی تفکیک (عمومی یا فردی)، اگر قابل اعمال است، در تمام سطوح زنجیره نگهداری و تأثیرات تفکیک روی حقوق مالکیت مشتریان^{۷۸}.

۶- حفاظت‌های قابل اعمال از دارایی‌های مشتری به ویژه موقعی که دارایی‌های مشتری در یک کشور خارجی نگهداری می‌شود و تحت نظام ورشکستگی، حل و فصل و حفاظت از دارایی‌های آن کشور است و هرگونه اعراض از حق، تعدیل (بهبود) و عدول (نکول) توسط مشتری نظام حفاظت از دارایی مشتری (زمانی که توسط نظام قابل اعمال، مجاز دانسته شده است)؛

۷- حقوق مالکیت مشتریان و هرگونه محدودیت‌های بالقوه نسبت به آن حقوق از قبیل اجرای (تصرف) وثایق و سایر اوضاع و احوالی که ممکن است بر استرداد چنین دارایی‌هایی یا ارزش آنها تأثیرگذار باشد و تعهدات مؤسسه با توجه به دارایی‌های مشتری؛

۸- وجود و اجرای هرگونه به رهن‌گزارى مجدد یا حقوق استفاده توسط مؤسسه، شامل جزییات دارایی‌هایی که به رهن‌مجدد گزارده شده یا مورد استفاده واقع شده و پیامدهای قانونی اجرای چنین حقوقی بر روی حقوق مشتریان نسبت به آن دارایی‌ها؛

۷۷- الزامات نگهداری سوابق باید توسط توصیه‌های IOSCO در رابطه با حفاظت از دارایی‌های مشتریان، مورد توجه قرار گیرد
<http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD401.pdf>

۷۸- در برخی کشورها، تفکیک دارایی‌های مشتریان از دارایی‌های اختصاصی مؤسسه، ممکن است مستقیماً بر روی حقوق مشتریان نسبت به آن دارایی‌ها تأثیر بگذارد. در برخی دیگر تفکیک چنین تأثیری نمی‌گذارد. اما شناسایی و احیای دارایی‌های مشتری را تسهیل و تسریع می‌بخشد.

۹- وام‌های جاری مربوط به اوراق بهادار مشتری که توسط مؤسسه به نمایندگی از وی انجام گرفته، شامل جزییات طرف‌های مقابل قرارداد، شرایط قراردادی و وثایق دریافت شده از طرف مشتری.

۱۱- موانع بر سر راه حل و فصل نظام مند

۱۱-۱- چنانچه ارزیابی های حل و فصل پذیری مقامات حل و فصل نشان می دهد که نظام حفاظت از دارایی مشتری، می تواند مانع حل و فصل نظام مند و انتقال و بازپرداخت سریع دارایی های مشتریان گردد، باید مقامات نظارتی مربوطه را آگاه نمایند. مقامات نظارتی باید تعدیلات (اصلاحات) مناسب یا سایر اقدامات نسبت به نظام مزبور را در جهت رفع موانع گزارش شده، مد نظر قرار دهند.

۲- بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۴۳۴ مورخ ۹۷/۰۲/۰۵؛ ابلاغ نسخه اصلاحی «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و

کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری»

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک

مشترک ایران - ونزویلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند، «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» پس از تصویب در یکمهرار و دویست و سی و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳ شورای پول و اعتبار، طی بخشنامه شماره ۹۶/۱۱۱۵۹۷ مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۷ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. در دستورالعمل جدید سعی بر آن بوده که با بهره‌گیری از آخرین استانداردهای بین‌المللی از جمله اسناد منتشره در این زمینه توسط کمیته بال و هیأت خدمات مالی اسلامی (IFSB) و با نظرداشت به شرایط و اقتضائات فعلی نظام بانکی کشور، چارچوب مقررات مربوط به کفایت سرمایه و سرمایه نظارتی تا حد امکان منطبق و هماهنگ با استانداردهای بین‌المللی باشد. متعاقب ابلاغ بخشنامه یاد شده و با توجه به جدید بودن مفاد دستورالعمل مذکور، برخی سؤالات و ابهامات از سوی شبکه بانکی کشور در خصوص روش‌های محاسباتی مطرح شد که تغییرات و اصلاحاتی را در روش‌های محاسباتی ایجاد می‌نمود. از این‌رو، به استناد اختیارات مقرر در ماده (۲۷) دستورالعمل، تغییرات پیشنهادی، در بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و مورد تصویب قرار گرفت. تغییرات مذکور ناظر بر موارد زیر می‌باشد:

۱. نحوه موزون به ریسک نمودن مطالبات از مؤسسات اعتباری؛

۲. نحوه تعدیل مانده مطالبات بر اساس ارزش وثایق؛

۳. محاسبه سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار.

علاوه بر این، برخی دیگر از سؤالات و ابهامات مطروحه از سوی شبکه بانکی حاکی از برداشت و استنباط ناصحیح از مفاد دستورالعمل بود که در ادامه، توضیحات لازم در این خصوص با هدف رفع ابهامات و تصریح بیشتر آمده است:

بخش (الف): تغییرات صورت پذیرفته در متن دستورالعمل:

۱. نحوه موزون به ریسک نمودن مطالبات از مؤسسات اعتباری (بند ۱۱-۲ دستورالعمل)

بند (۱۱-۲) دستورالعمل به شرح زیر تغییر یافته است:

بر اساس «نسبت کفایت سرمایه» مندرج در آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده مصوب مجمع عمومی و منتشره هر یک از مؤسسات اعتباری که از تاریخ ثبت صورتجلسه مجمع مذکور بیش از دو سال نگذشته باشد، تعیین وزن ریسک مطالبات (در قالب تسهیلات، سپرده‌گذاری و خرید اوراق بهادار) از مؤسسات اعتباری به شرح جدول ذیل انجام می‌پذیرد:

نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۸ و بیشتر	۴ تا کمتر از ۸	۲ تا کمتر از ۴	کمتر از ۲
وزن متناظر با نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۲۰	۵۰	۸۰	۱۰۰

تبصره- در صورتی که صورت‌های مالی حسابرسی شده مصوب مجمع عمومی مؤسسه اعتباری انتشار عمومی نیافته و یا از تاریخ ثبت آخرین صورتجلسه مجمع عمومی آنها جهت تصویب صورت‌های مالی بیش از دو سال گذشته باشد، وزن ریسک مطالبات از مؤسسه اعتباری معادل ۱۰۰ درصد لحاظ گردد.

۲. نحوه تعدیل مانده مطالبات بر اساس ارزش وثایق (ماده ۱۲ دستورالعمل)

ماده (۱۲) دستورالعمل به شرح زیر تغییر یافته است:

مطالبات موضوع ماده (۱۱) که بابت آنها وثیقه اخذ شده است، حسب وثایق مأخوذه طبق فرمول زیر تعدیل می‌شود:

$$E^* = E - (C \times (1 - H - H_{fx}))$$

که در فرمول فوق، متغیرهای مختلف به صورت زیر تعریف می‌گردند:

E^* : مانده مطالبات تعدیل یافته

E : مانده مطالبات؛

C : ارزش بازار وثایق (ارزش اسمی برای وثایقی که ارزش بازار آنها وجود ندارد)؛

H : ضرایب تعدیل طبق جدول شماره ۸؛

H_{fx} : ضریب تعدیل به میزان ۸٪ در صورتی که واحد پولی وثایق و مطالبات متفاوت باشند.

شایان ذکر است، هیچ‌گونه تغییر دیگری در تبصره‌های ذیل این ماده در متن دستورالعمل به عمل نیامده و

تبصره‌های مذکور همچنان به قوت خود باقی می‌باشند.

۳. محاسبه سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار (ماده ۱۸ دستورالعمل)

ماده (۱۸) دستورالعمل به شرح زیر تغییر یافته است:

سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار نرخ ارز برابر است با ۸٪ وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق

وضعیت باز منفی تمامی ارزها هر کدام که بیشتر باشد.

تبصره ۱- وضعیت باز مثبت تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز مثبت ارزها که برابر مازاد معادل

ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع بدهی‌ها

و تعهدات مؤسسه اعتباری به همان ارز می‌باشد.

تبصره ۲- وضعیت باز منفی تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز منفی ارزها که برابر مازاد معادل ریالی مجموع بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به همان ارز می‌باشد.

بخش (ب): رفع ابهام و شفاف‌سازی برخی از مواد دستورالعمل:

۱. در ماده (۴) بند (۴-۵)، منظور از (پس از اعمال تعدیلات نظارتی)، بعد از تعدیلات نظارتی انجام شده تا بند قبل از این بند می‌باشد. در موارد مشابه در سایر بندها نیز، منظور از تعدیلات نظارتی، تعدیلات انجام شده تا قبل از آن بند می‌باشد.

۲. در ماده (۴) بند (۴-۸)، منظور از سرمایه‌گذاری‌ها، سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه مؤسسه اعتباری در واحدهای تابعه مزبور می‌باشد.

۳. توضیح در خصوص تبصره ۱ ماده (۵): شرط لازم برای قرار گرفتن ابزار مالی در سرمایه لایه (۲) آن است که از مدت سررسید آن حداقل ۵ سال باقی مانده باشد. در این صورت، در سال اول ۱۰٪ مبلغ اسمی آن به عنوان سرمایه لایه (۲) لحاظ می‌شود و به تدریج در سال‌های بعد با کاهش مدت زمانی باقی مانده تا سررسید، درصد مذکور مطابق با تبصره (۱) ماده (۵) دستورالعمل کاهش می‌یابد. بنابراین، چنانچه در زمان محاسبه سرمایه نظارتی، یک ابزار مالی کمتر از ۵ سال از سررسید آن باقی مانده باشد، در محاسبه سرمایه نظارتی لحاظ نمی‌گردد. به بیان دیگر، جدول شماره (۱) موضوع تبصره (۱) ماده (۵) تنها در مورد ابزارهای مالی است که از ابتدا با سررسید حداقل ۵ سال به عنوان سرمایه لایه (۲) لحاظ شده‌اند.

۴. عنوان جدول شماره (۲) موضوع تبصره (۲) ماده (۵) سهواً به جای استفاده از عبارت «مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها» از عبارت «درآمد تجدید ارزیابی دارایی‌ها» استفاده شده است که بدین وسیله اصلاح می‌گردد.

۵. در ماده (۱۱) بند (۱۱-۵)، منظور از اصل تسهیلات اعطایی، مانده اصل تسهیلات اعطایی می‌باشد.

۶. در ماده (۱۱) بند (۱۱-۷-۲)، منظور از سایر تسهیلات اعطایی به هر شخص، تجمیع تمامی سایر تسهیلات اعطایی به یک مشتری می‌باشد. در این صورت، تمامی تسهیلات اعطایی غیرمشارکتی به اشخاص (اعم از حقیقی و حقوقی) به جز تسهیلات اعطایی غیرمشارکتی بابت املاک مسکونی، برای هر شخص تجمیع شده و بر اساس وزن‌های ریسک تعیین شده در بندهای مختلف ذیل بند (۱۱-۷-۲)، موزون به ریسک می‌گردد.

۷. در ماده (۱۱) بند (۱۱-۱۰)، ستون بدون رتبه برای اشخاص حقوقی داخل کشور فاقد موضوعیت است.

۸. در ماده (۱۳)، در حال حاضر با توجه به عدم اعلام برخی شاخص‌های مربوطه جهت تعدیل ارزش بازار و وثایق موضوع جدول شماره (۸) از سوی بانک مرکزی، ارزش آخرین ارزیابی مبنای عمل خواهد بود.

۹. در ماده (۲۰) درآمد هر سال به صورت زیر محاسبه می‌شود:

جمع درآمدهای عملیاتی + خالص سایر درآمدها و هزینه‌ها = درآمد هر سال

توضیح اینکه در صورت منفی بودن درآمد هر سال، میزان درآمد مزبور در محاسبه میانگین لحاظ نمی‌شود. به طور مثال در صورتی که درآمد یک سال از سه سال اخیر، منفی بود، تنها میانگین درآمد دو سال محاسبه می‌شود.

۱۰. در ماده (۲۶)، شروع دوره گذار پنج ساله، سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

لازم به ذکر است، با توجه به لازم‌الاجراء بودن «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» در سال جاری، تمامی مؤسسات اعتباری ملزم به محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه خود طبق مفاد دستورالعمل مذکور می‌باشند. همچنین، با توجه به فراز پایانی دستورالعمل که ناظر بر جایگزینی «آئین‌نامه سرمایه پایه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری» و «آئین‌نامه کفایت سرمایه (بانک‌های دولتی و غیردولتی)» به ترتیب مصوب یکهزار و سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۷ و یکهزار و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ شورای محترم پول و اعتبار موضوع بخشنامه‌های شماره م/۱۹۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۶ و م/۱۹۶۶ و م/۱۹۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹، با «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» می‌باشد، از زمان ابلاغ دستورالعمل اخیرالذکر، محاسبه نسبت‌های احتیاطی نظیر حد تسهیلات و تعهدات کلان و سایر نسبت‌های ذی‌ربط، باید بر اساس سرمایه نظارتی محاسبه شده طبق مفاد دستورالعمل مزبور صورت پذیرد.

در خاتمه ضمن ایفاد یک نسخه از اصلاحیه دستورالعمل مذکور و امید به آن که مجموعه اصلاحات و رفع ابهامات یاد شده بتواند اجرای دستورالعمل را تسهیل نماید، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک /مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندزاد

۳۲۱۵-۰۲

دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری

نسخه اصلاحی (اردیبهشت ۱۳۹۷)

به استناد بند (ب) ماده (۱۱) و بند (۵) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب تیرماه ۱۳۵۱ و با هدف حفظ ثبات و سلامت نظام بانکی کشور از طریق نگهداری سطح مناسب سرمایه توسط مؤسسات اعتباری در راستای پوشش ریسک‌های مترتب بر عملیات بانکی، «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تدوین می‌گردد.

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، عناوین زیر به جای عبارات مشروح مربوط به کار می‌روند:

- ۱-۱- دولت: وزارتخانه‌ها و سازمان برنامه و بودجه کشور؛
- ۲-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۳-۱- مؤسسات و شرکت‌های دولتی: منطبق با تعاریف مندرج در قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ و اصلاحات بعدی؛
- ۴-۱- نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی: نهادها و مؤسساتی که به موجب قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳ و اصلاحات بعدی و یا سایر قوانین تحت این عنوان اطلاق می‌شوند؛
- ۵-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد؛
- ۶-۱- مؤسسه اعتباری خارجی: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که در خارج از ایران تأسیس شده و تحت نظارت مرجع نظارت بانکی کشور متبوع خویش به عملیات بانکی اشتغال دارد؛
- ۷-۱- نهاد مالی: نهاد ارایه‌دهنده خدمات مالی و بیمه‌ای از جمله شرکت‌های کارگزاری، بازارگردانی، سرمایه‌گذاری، تأمین سرمایه، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و بازنشستگی، صرافی، لیزینگ و شرکت بیمه؛
- ۸-۱- بورس اوراق بهادار تهران: بازار بورس و فرابورس اوراق بهادار؛

- ۹-۱- **اندوخته:** بخشی از سود خالص مؤسسه اعتباری که به موجب قانون، ضوابط ابلاغی بانک مرکزی و یا تصمیم مجمع عمومی مؤسسه اعتباری، تحت عنوان اندوخته نگهداری می‌شود و قابل تقسیم بین سهامداران نیست.
- ۱۰-۱- **سهام خزانه:** سهام مؤسسه اعتباری که توسط خود مؤسسه خریداری و نگهداری می‌شود.
- ۱۱-۱- **اوراق بهادار:** اوراق مشارکت، صکوک، گواهی سپرده، واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و سایر موارد مشابه به تشخیص بانک مرکزی که متضمن حقوق مالی قابل معامله برای دارنده آن باشد، به استثنای سهام.
- ۱۲-۱- **اوراق بهادار تجاری:** اوراق بهاداری که به قصد خرید و فروش و انتفاع خریداری می‌شود.
- ۱۳-۱- **سهام تجاری:** سهامی که به قصد کنترل نهاد سرمایه‌پذیر تحصیل نشده و با هدف خرید و فروش و انتفاع خریداری می‌شود.
- ۱۴-۱- **کنترل:** توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی نهاد سرمایه‌پذیر به منظور کسب منافع از فعالیت‌های آن.
- ۱۵-۱- **واحد تابعه:** شخص حقوقی که بیش از ۵۰ درصد سهام عادی آن در مالکیت مؤسسه اعتباری بوده و مشمول تلفیق با مؤسسه اعتباری می‌باشد.
- ۱۶-۱- **اقلیت:** اشخاص حقیقی و حقوقی که مالک کمتر از ۵۰ درصد سهام عادی واحد تابعه می‌باشند.
- ۱۷-۱- **سهم اقلیت:** آن بخشی از سود/زیان و خالص دارایی‌های واحد تابعه که با در نظر گرفتن تعديلات تلفیقی، متعلق به اقلیت است.
- ۱۸-۱- **ریسک اعتباری:** احتمال وقوع زیان ناشی از عدم توانایی یا عدم تمایل در پرداخت مطالبات.
- ۱۹-۱- **ریسک بازار:** احتمال وقوع زیان ناشی از نوسانات قیمت سهام تجاری، اوراق بهادار تجاری و یا نرخ ارز.
- ۲۰-۱- **ریسک عملیاتی:** احتمال وقوع زیان ناشی از نامناسب بودن و عدم کفایت فرآیندها و روش‌ها، افراد و سیستم‌های داخلی و یا ناشی از رویدادهای خارج از مؤسسه اعتباری.
- ۲۱-۱- **رتبه اعتباری:** رتبه‌های تعیین شده توسط مؤسسات اعتبارسنجی مستقل بین‌المللی از جمله مؤسسه استاندارد اند پورز (S&P)، مؤسسه فیچ (Fitch) و مؤسسه مودیز (Moody's).

ماده ۲- سرمایه نظارتی از مجموع سرمایه لایه (۱) و لایه (۲) تشکیل می‌شود.

ماده ۳- سرمایه لایه (۱) به شرح زیر می‌باشد:

۳-۱- سرمایه پرداخت شده (منابع تأمین شده توسط سهامداران)؛

۳-۲- صرف سهام؛

۳-۳- سود (زیان) انباشته؛

۳-۴- اندوخته قانونی؛

۳-۵- اندوخته احتیاطی؛

۳-۶- سایر اندوخته‌ها.

ماده ۴- تعدیلات نظارتی سرمایه لایه (۱) به شرح زیر می‌باشد:

۴-۱- در محاسبه سرمایه لایه (۱)، بهای تمام شده سهام خزانه کسر می‌شود.

۴-۲- بهای تمام شده سهام مؤسسه اعتباری که در مرحله انتشار اولیه یا افزایش سرمایه به طور بی‌واسطه توسط واحدهای تابعه خریداری شده، در محاسبه سرمایه لایه (۱) لحاظ نمی‌شود.

۴-۳- دارایی‌های نامشهود از سرمایه لایه (۱) کسر می‌شود.

۴-۴- در صورت سرمایه‌گذاری متقابل در سهام مؤسسات اعتباری اعم از داخلی و خارجی و یا نهادهای مالی غیرتابعه، حداقل بهای تمام شده میان سرمایه‌گذاری‌های متقابل از سرمایه لایه (۱) کسر می‌شود.

۴-۵- در صورتی که میزان سرمایه‌گذاری مؤسسه اعتباری در سهام عادی مؤسسه اعتباری دیگر، مؤسسه اعتباری خارجی و یا نهاد مالی کمتر از ۱۰ درصد سهام عادی نهاد سرمایه‌پذیر و کمتر از ۱۰ درصد سرمایه لایه (۱) مؤسسه اعتباری (پس از اعمال تعدیلات نظارتی) باشد، بهای تمام شده سرمایه‌گذاری موضوع این بند از سرمایه لایه (۱) مؤسسه اعتباری کسر نشده اما مشمول محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک می‌شود.

۴-۶- در صورتی که میزان سرمایه‌گذاری مؤسسه اعتباری در سهام عادی مؤسسه اعتباری دیگر، مؤسسه اعتباری خارجی و یا نهاد مالی کمتر از ۱۰ درصد سهام عادی نهاد سرمایه‌پذیر بوده اما بیش از ۱۰ درصد سرمایه لایه (۱) مؤسسه اعتباری (پس از اعمال تعدیلات نظارتی) باشد، بهای تمام شده سرمایه‌گذاری تا ۱۰ درصد سرمایه لایه (۱) مؤسسه اعتباری مشمول محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک شده و مازاد آن از سرمایه لایه (۱) مؤسسه اعتباری کسر می‌گردد.

۷-۴- در صورتی که میزان سرمایه‌گذاری مؤسسه اعتباری در سهام عادی یک مؤسسه اعتباری، موسسه اعتباری خارجی و یا نهاد مالی بیش از ۱۰ درصد سهام عادی نهاد مذکور باشد، بهای تمام‌شده سرمایه‌گذاری تا ۱۰ درصد سهام عادی نهاد مزبور موزون به ریسک می‌شود و مازاد آن به شرح زیر از سرمایه لایه (۱) مؤسسه اعتباری کسر می‌گردد:

$$\text{میزان کسورات} = \left(\begin{array}{c} \text{بهای تمام‌شده سرمایه‌گذاری} \\ \text{مازاد} \\ \text{بر } 10\% \text{ سرمایه عادی} \\ \text{نهاد ذی‌ربط} \end{array} \right) \times \left(\frac{\text{بهای تمام‌شده سرمایه‌گذاری در سهام عادی نهاد ذی‌ربط}}{\text{کل سرمایه‌گذاری مؤسسه اعتباری در سهام و اوراق بهادار نهاد ذی‌ربط}} \right)$$

۸-۴- بهای تمام‌شده سرمایه‌گذاری‌ها در واحدهای تابعه‌ای که نهاد مالی محسوب نگردد، از سرمایه لایه (۱) کسر می‌شود.

۹-۴- سایر تعدیلات به تشخیص بانک مرکزی.

ماده ۵- سرمایه لایه (۲) به شرح زیر می‌باشد:

۱-۵- بدهی ایجاد شده ناشی از انتشار اوراق بدهی توسط مؤسسه اعتباری و صرف هریک از آن‌ها و همچنین سایر بدهی‌های مؤسسه اعتباری، مشروط به برخورداری از معیارهای زیر:

۱-۱-۵- مدت زمان باقی‌مانده تا سررسید آن حداقل پنج سال باشد؛

۲-۱-۵- تماماً پرداخت شده باشد؛

۳-۱-۵- دارندگان آن، تحت هیچ شرایطی حق دریافت سود اوراق مذکور را زودتر از موعد تعیین شده نداشته باشند؛

۴-۱-۵- در صورت تصفیه و ورشکستگی مؤسسه اعتباری، مطالبات دارندگان این اوراق، پس از مطالبات سپرده‌گذاران و سایر بستانکاران مؤسسه اعتباری، پرداخت شود و همچنین مشمول هیچ‌گونه ترتیبات دیگری که موجب ایجاد حق تقدم نسبت به سایر بستانکاران مؤسسه اعتباری شود، قرار نگیرد؛

۵-۱-۵- توسط مؤسسه اعتباری و یا اشخاص حقوقی مرتبط با آن، تضمین نشده باشد؛

۶-۱-۵- بازخرید اوراق حداقل تا پنج سال پس از انتشار تحت هیچ شرایطی امکان‌پذیر نباشد. بازخرید آن پس از مدت مذکور و با اخذ تأییدیه مکتوب بانک مرکزی امکان‌پذیر خواهد بود؛ مشروط بر این که پس از بازخرید، حدود تعیین‌شده در ماده ۶- ماده (۶) این دستورالعمل، کماکان توسط مؤسسه اعتباری رعایت گردد؛

- ۵-۱-۷- توسط اشخاص حقوقی مرتبط با مؤسسه اعتباری خریداری نشده باشد؛
- ۵-۱-۸- منابع مالی لازم برای خرید آن توسط مؤسسه اعتباری تأمین نشده باشد.
- ۵-۲- ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول عام حداکثر به میزان ۱/۲۵ درصد دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک وفق مفاد این دستورالعمل؛
- ۵-۳- حداکثر ۴۵ درصد مبلغ حاصل از تجدید ارزیابی دارایی‌ها اعم از دارایی‌های ثابت، سهام و اوراق بهادار.

تبصره ۱- مبلغ اسمی اوراق بهادار موضوع بند (۱) این ماده مطابق با

جدول شماره ۱ در سرمایه لایه (۲) لحاظ می‌گردد:

مدت زمان باقی‌مانده تا سررسید	۵ سال و بیش از آن	۴ سال	۳ سال	۲ سال	۱ سال	کمتر از ۱ سال
درصد مبلغ اسمی ابزار مالی، قابل لحاظ در سرمایه لایه (۲)	۱۰۰	۸۰	۶۰	۴۰	۲۰	۰

جدول شماره ۱: درصد مبلغ اسمی ابزار مالی قابل ملاحظه در سرمایه لایه (۲)

- تبصره ۲- مؤسسه اعتباری موظف است طی یک دوره گذار پنج‌ساله و بر اساس جدول شماره ۲، درصد مذکور در بند (۳) این ماده را در محاسبه سرمایه لایه (۲) کاهش داده و به صفر برساند.

سال مالی	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
درصد قابل محاسبه	۳۶	۲۷	۱۸	۹	۰

جدول شماره ۲: دوره گذار مربوط به کاهش درآمد تجدید ارزیابی دارایی‌ها

- تبصره ۳- در محاسبه سرمایه نظارتی، مجموع سرمایه لایه (۲)، حداکثر معادل سرمایه لایه (۱) لحاظ شده و مبلغ مازاد در سرمایه نظارتی منظور نمی‌شود.

فصل سوم: نسبت کفایت سرمایه

- ماده ۶- نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری که عبارت است از نسبت سرمایه نظارتی به کل دارایی‌های موزون به ریسک، باید حداقل معادل ۸ درصد باشد.

ماده ۷- کل دارایی‌های موزون به ریسک، از مجموع دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری، ریسک بازار و ریسک عملیاتی محاسبه می‌شود.

ماده ۸- نسبت سرمایه لایه (۱) به دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک، باید حداقل معادل ۴/۵ درصد باشد.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری که نسبت سرمایه لایه (۱) به دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک آن کمتر از ۴/۵ درصد باشد، موظف است نسبت مذکور را طی یک دوره گذار پنج ساله و بر اساس جدول شماره ۳، به ۴/۵ درصد برساند.

پایان سال مالی	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
نسبت سرمایه لایه (۱)	٪ ۲/۵	٪ ۳	٪ ۳/۵	٪ ۴	٪ ۴/۵

جدول شماره ۳: دوره گذار مربوط به افزایش نسبت سرمایه لایه (۱)

تبصره ۲- بانک‌های مشمول واگذاری طبق «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی»، از شمول تبصره (۱) این ماده مستثنی می‌باشند. بانک‌های مذکور موظفند در پایان سال ۱۴۰۳ نسبت سرمایه لایه (۱) به دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک خود را به ۴/۵ درصد برسانند.

ماده ۹- بانک مرکزی می‌تواند برای هر یک از مؤسسات اعتباری بر اساس معیارهایی نظیر وضعیت ریسک‌پذیری آن، درصدهای بالاتری از حدود مقرر در مواد (۶) و (۸) تعیین نماید.

فصل چهارم- دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری

ماده ۱۰- دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری از حاصل ضرب وزن‌های ریسک اعتباری در ارقام بالای خط ترازنامه و ارقام زیر خط ترازنامه (با لحاظ ضرایب تبدیل) به دست می‌آید.

ماده ۱۱- ارقام بالای خط ترازنامه مؤسسه اعتباری پس از تعدیل با استفاده از روش موضوع ماده (۱۲)، بر اساس وزن‌های ریسک اعتباری زیر موزون می‌شود:

۱۱-۱- موجودی‌های نقدی، مطالبات از بانک مرکزی و اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط بانک مرکزی با ضریب ریسک صفر درصد.

۱۱-۲- مطالبات (در قالب تسهیلات، سپرده‌گذاری و خرید اوراق بهادار) از مؤسسات اعتباری بر اساس «نسبت کفایت سرمایه» مندرج در آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده مصوب مجمع عمومی و

منتشره هر یک از مؤسسات اعتباری که از تاریخ ثبت صورتجلسه مجمع مذکور بیش از دو سال

نگذشته باشد، با وزن‌های ریسک به شرح جدول شماره ۴:^{۷۹}

نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۸ و بیشتر	۴ تا کمتر از ۸	۲ تا کمتر از ۴	کمتر از ۲
وزن متناظر با نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۲۰	۵۰	۸۰	۱۰۰

جدول شماره ۴: وزن ریسک مطالبات از مؤسسات اعتباری

تبصره ۵ - در صورتی که صورت‌های مالی حسابرسی شده مصوب مجمع عمومی مؤسسه اعتباری انتشار عمومی

نیافته و یا از تاریخ ثبت آخرین صورتجلسه مجمع عمومی آنها جهت تصویب صورت‌های مالی بیش

از دو سال گذشته باشد، وزن ریسک مطالبات از مؤسسه اعتباری معادل ۱۰۰ درصد لحاظ گردد.

۱۱-۳- مطالبات از دولت (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار) با وزن ریسک ۲۰ درصد؛

۱۱-۴- مطالبات از مؤسسات و شرکت‌های دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی (در قالب تسهیلات

و خرید اوراق بهادار) با وزن ریسک ۱۰۰ درصد؛

۱۱-۵- اصل تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی مشتمل بر مشارکت مدنی، مضاربه، مساقات و

مزارعه:

۱۱-۵-۱- به شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با وزن ریسک ۱۵۰٪؛

۱۱-۵-۲- به سایر اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی با وزن ریسک ۲۰۰٪؛

۱۱-۶- مشارکت حقوقی (سرمایه‌گذاری در سهام غیرتجاری بعد از کسر ذخیره کاهش ارزش سهام):

۱۱-۶-۱- در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با وزن ریسک ۳۰۰٪؛

۱۱-۶-۲- در سایر شرکت‌ها با وزن ریسک ۴۰۰٪؛

۱۱-۶-۳- در مؤسسه اعتباری دیگر، مؤسسه اعتباری خارجی و یا نهاد مالی موضوع بندهای (۴-۵)

الی (۴-۷) با وزن ریسک ۳۰۰٪؛

۱۱-۷- مانده اصل و سود تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی:

۱۱-۷-۱- بابت املاک مسکونی با وزن ریسک ۵۰ درصد؛

۱۱-۷-۲- مجموع مانده اصل و سود بابت سایر تسهیلات اعطایی به هر شخص، اعم از حقیقی و

حقوقی:

^{۷۹}. طی مصوبه بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی، بند (۲-۱۱) ماده (۱۱) اصلاح و یک تبصره به آن اضافه گردید.

۱۱-۷-۲-۱- به میزان یک میلیارد ریال و کمتر از آن با وزن ریسک ۷۵ درصد؛

۱۱-۷-۲-۲- بیش از یک میلیارد ریال تا پنج میلیارد ریال با وزن ریسک ۱۰۰ درصد؛

۱۱-۷-۲-۳- بیش از پنج میلیارد ریال تا ده میلیارد ریال با وزن ریسک ۱۵۰ درصد؛

۱۱-۷-۲-۴- بیش از ده میلیارد ریال با وزن ریسک ۲۰۰ درصد؛

تبصره - بانک مرکزی می‌تواند ارقام ریالی مندرج در این بند را متناسب با تغییرات تورم تعدیل نماید.

۱۱-۸- سایر اقلام بالای خط ترازنامه که در ردیف‌های فوق قرار نمی‌گیرند، با ضریب ریسک ۱۰۰ درصد.

۱۱-۹- مطالبات مشتمل بر تسهیلات اعطایی به بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه، دولت‌ها، بانک‌های مرکزی،

مؤسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها و یا اوراق بهادار خریداری شده از آنها با وزن‌های

ریسک به شرح جدول شماره ۵:

رتبه اعتباری*	AAA+ تا AA-	A+ تا A-	BBB+ تا BBB-	BB+ تا B-	پایین B-	بدون رتبه
وزن ریسک مطالبات از سایر دولت‌ها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی در سایر کشورها (%)	۰	۲۰	۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰
وزن ریسک مطالبات از بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه** (%)	۲۰	۵۰	۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۵۰
وزن ریسک مطالبات از مؤسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها (%)	۲۰	۵۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰

جدول شماره ۵: وزن ریسک اعتباری بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه، دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، مؤسسات اعتباری و ...

* نمایه‌های مندرج در این جدول متعلق به مؤسسه اعتبارسنجی استاندارد اند پورز (S&P) می‌باشد، بدیهی است در صورت استفاده از رتبه‌های تعیین شده توسط مؤسسه فیچ (Fitch) و مؤسسه مودیز (Moody's) نمایه‌های متناظر استفاده خواهد شد.

** مطالبات از گروه بانک توسعه اسلامی^{۸۰} و نهادهای زیرمجموعه آن از جمله شرکت بیمه اسلامی سرمایه‌گذاری و شرکت بیمه صادراتی^{۸۱}؛ گروه بانک جهانی شامل بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه^{۸۲} و شرکت تأمین مالی بین‌المللی^{۸۳}؛ بانک توسعه آسیا^{۸۴}؛ بانک توسعه آفریقا^{۸۵} مشمول ضریب ریسک صفر درصد می‌باشد.

۱۱-۱۰- مطالبات از سایر اشخاص حقوقی سایر کشورها و یا اشخاص حقوقی داخل کشور دارای رتبه

اعتباری با وزن ریسک به شرح جدول شماره ۶:

رتبه اعتباری	AAA+ تا AA-	A+ تا A-	BBB+ تا BB-	پایین BB-	بدون رتبه
وزن ریسک شخص حقوقی (%)	۲۰	۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰

جدول شماره ۶: وزن ریسک اعتباری سایر اشخاص حقوقی

^{۸۰} Islamic Development Bank

^{۸۱} Islamic Corporation for the Insurance of Investment and Export Credit

^{۸۲} International Bank for Reconstruction and Development

^{۸۳} International Finance Corporation

^{۸۴} Asian Development Bank

^{۸۵} African Development Bank

۱۱-۱۱- خالص مانده مطالبات غیرجاری (اصل، سود/فواید مترتبه و وجه التزام تأخیر تأدیه دین، پس از کسر

ذخیره اختصاصی مربوط) با وزن‌های ریسک طبق جدول شماره ۷:

وزن ریسک (%)	مبلغ ذخایر اختصاصی	
۱۵۰	کمتر از ۲۰ درصد مانده مطالبات غیرجاری	خالص مانده مطالبات غیرجاری
۱۰۰	از ۲۰ تا ۵۰ درصد مانده مطالبات غیرجاری	
۵۰	۵۰ درصد مانده مطالبات غیرجاری و بالاتر از آن	

جدول شماره ۷: وزن ریسک مربوط به مطالبات غیرجاری

ماده ۱۲- مطالبات موضوع ماده (۱۱) که بابت آن‌ها وثیقه اخذ شده است، حسب وثایق مأخوذه طبق فرمول زیر

تعدیل می‌شود:^{۸۶}

$$E^* = E - (C \times (1 - H - Hfx))$$

که در فرمول فوق، متغیرهای مختلف به صورت زیر تعریف می‌گردند؛

E^* : مانده مطالبات تعدیل یافته

E : مانده مطالبات

C : ارزش بازار وثایق (ارزش اسمی برای وثایقی که ارزش بازار برای آنها وجود ندارد)

H : ضرایب تعدیل طبق جدول شماره ۸

Hfx : ضریب تعدیل به میزان ۸٪ در صورتی که واحد پولی وثایق و مطالبات متفاوت باشند.

تبصره ۱- در صورتی که ارزش بازار وثایق بیش از مانده مطالبات باشد، ارزش بازار وثایق حداکثر به میزان مانده

مطالبات لحاظ می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه وثایق جزء مصادیق احصاء شده در جدول شماره ۸ نباشد؛ مانده مطالبات بدون لحاظ تأثیر

وثایق (ضریب تعدیل)، بر اساس وزن‌های ریسک مربوط موزون می‌شود.

تبصره ۳- در صورتی که ترکیبی از وثایق وجود داشته باشد، ضریب تعدیل (H) با استفاده از میانگین موزون

ضرایب تعدیل وثایق طبق فرمول زیر محاسبه می‌گردد:

$$H = \sum_{i=1}^N w_i H_i$$

H_i : ضریب تعدیل وثیقه i ام؛

^{۸۶} اصلاح شده طی مصوبه بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی.

W_i : ارزش بازار وثیقه i ام نسبت به مجموع ارزش بازار کل وثایق؛

ضریب تعدیل (H)	نوع وثیقه
۰	وثایق و تضامین نقد و شبه نقد (اعم از ریالی و ارزی) نظیر مسکوکات و شمش طلا، سپرده قرض الحسنه پس انداز، سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت، سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت، گواهی سپرده سرمایه‌گذاری عام و خاص
۰	اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط دولت جمهوری اسلامی ایران یا بانک مرکزی
۰/۰۶	اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط شهرداری‌ها و سایر نهادهای عمومی غیردولتی
۰/۰۶	اعتبارات اسنادی و ضمانت‌نامه بانکی*، اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط بانک‌های دولتی
۰/۱۲	اعتبارات اسنادی و ضمانت‌نامه بانکی*، اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط مؤسسات اعتباری غیردولتی
۰/۱۵	اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط اشخاص حقوقی دولتی
۰/۲۵	اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط اشخاص حقوقی غیردولتی
۰/۱۵	سهام ۵۰ شرکت برتر بورس اوراق بهادار تهران
۰/۲۵	سایر سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
۰/۱۵	واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک قابل معامله در بورس اوراق بهادار تهران
۰/۳۰	دارایی‌های فیزیکی نظیر املاک و مستغلات، ماشین‌آلات و تجهیزات

جدول شماره ۸: ضرایب تعدیل مربوط به وثایق مختلف

* ضمانت‌نامه‌های بانکی ریالی بابت تضمین تسهیلات اعطایی که قبل از ابلاغ بخش‌نامه شماره ۹۳/۹۴۶۴۷ مورخ ۱۳۹۳/۰۴/۱۰ صادر شده‌اند.

ماده ۱۳- مؤسسه اعتباری موظف است ارزش بازار هر یک از وثایق موضوع جدول شماره ۸ (حسب مورد) را در آخرین مقطع تهیه صورت‌های مالی مبنای عمل قرار دهد. در خصوص وثایقی نظیر دارایی‌های فیزیکی از قبیل املاک و مستغلات، ماشین‌آلات و تجهیزات که تعیین ارزش بازار آن‌ها مستلزم ارزیابی می‌باشد، مؤسسه اعتباری مکلف است از کارشناسان واجد صلاحیت منتخب هیأت مدیره، اعم از داخل و یا خارج مؤسسه اعتباری، استفاده نماید. ارزیابی مذکور حداکثر تا مدت سه سال معتبر خواهد بود مشروط به این که در پایان مقاطعی که تهیه صورت‌های مالی مؤسسه اعتباری مورد نظر است بر اساس تغییر شاخص‌های مربوط طبق اعلام بانک مرکزی، مورد تعدیل قرار گیرد. در صورت عدم وجود شاخص‌های مربوط، ارزش آخرین ارزیابی مبنای عمل خواهد بود.

ماده ۱۴- ارقام زیر خط ترازنامه مؤسسه اعتباری بر اساس ضرایب تبدیل به شرح زیر هم‌ردیف اعتباری ارقام بالای خط گردیده و پس از تعدیل با استفاده از روش موضوع ماده (۱۲)، به ضرایب ریسک مربوط موزون می‌شود:

۱۴-۱- تعهدات قابل فسخ بدون قید و شرط از طرف مؤسسه اعتباری با ضریب تبدیل صفر؛

- ۲-۱۴- تعهدات غیر قابل فسخ با سررسید یک سال و کمتر از آن پس از کسر وجوه دریافتی از مشتریان تحت عناوینی نظیر سپرده نقدی و پیش‌دریافت با ضریب تبدیل ۲۰ درصد؛
- ۳-۱۴- تعهدات غیر قابل فسخ با سررسید بیش از یک سال پس از کسر وجوه دریافتی از مشتریان تحت عناوینی نظیر سپرده نقدی و پیش‌دریافت با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۴-۱۴- اعتبارات اسنادی صادر یا تایید شده ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار است پس از کسر مبلغ پیش‌دریافت از مشتریان با ضریب تبدیل ۲۰ درصد؛
- ۵-۱۴- اعتبارات اسنادی صادر یا تایید شده ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار نیست پس از کسر مبلغ پیش‌دریافت از مشتریان با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۶-۱۴- ضمانت‌نامه‌های ریالی یا ارزی پس از کسر سپرده نقدی با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۷-۱۴- تعهدات بابت قراردادهای منعقدہ معاملات و تضمین انواع صکوک از جمله اوراق مشارکت منتشره با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۸-۱۴- سایر تعهدات با ضریب تبدیل ۱۰۰ درصد.

فصل پنجم - دارایی‌های موزون به ریسک بازار

- ماده ۱۵- دارایی‌های موزون به ریسک بازار از حاصل ضرب سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار در عدد ۱۲/۵ (با احتساب حداقل نسبت کفایت سرمایه معادل ۸٪) محاسبه می‌شود.
- ماده ۱۶- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار سهام تجاری، برابر است با ۸٪ مجموع بهای تمام شده سهام تجاری خریداری شده.
- ماده ۱۷- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار اوراق بهادار تجاری از مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک خاص و عام به شرح زیر محاسبه می‌شود:
- ۱-۱۷- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک خاص برابر است با ۵ درصد مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری خریداری شده.
- ۲-۱۷- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عام برابر است با حاصل ضرب ضریب ریسک متناظر با مدت زمان باقی مانده تا سررسید به شرح جدول شماره ۹، در بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری خریداری شده:

ضریب ریسک (%)	مدت زمان باقی مانده تا سررسید اوراق بهادار تجاری خریداری شده
۰	یک ماه یا کمتر از آن

۰/۲	۱ تا ۳ ماه
۰/۴	۳ تا ۶ ماه
۰/۷	۶ تا ۱۲ ماه
۱/۲۵	۱ تا ۲ سال
۱/۷۵	۲ تا ۳ سال
۲/۲۵	۳ تا ۴ سال
۲/۷۵	۴ تا ۵ سال
۳/۲۵	۵ تا ۷ سال
۳/۷۵	۷ تا ۱۰ سال
۴/۵	۱۰ تا ۱۵ سال
۵/۲۵	۱۵ تا ۲۰ سال
۶	بیش از ۲۰ سال

جدول شماره ۹: ضریب ریسک متناظر با مدت زمان باقی مانده تا سررسید

ماده ۱۸- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار نرخ ارز برابر است با ۸٪ وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزها هر کدام که بیشتر باشد.^{۸۷}

تبصره ۱- وضعیت باز مثبت تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز مثبت ارزها که برابر مازاد معادل ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به همان ارز می‌باشد.

تبصره ۲- وضعیت باز منفی تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز منفی ارزها که برابر مازاد معادل ریالی مجموع بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به همان ارز می‌باشد.

فصل ششم - دارایی‌های موزون به ریسک عملیاتی

ماده ۱۹- دارایی‌های موزون به ریسک عملیاتی از حاصل ضرب سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی در عدد ۱۲/۵ (با احتساب حداقل نسبت کفایت سرمایه معادل ۸٪) محاسبه می‌شود.

ماده ۲۰- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی برابر است با ۱۵٪ میانگین مجموع تمامی درآمدهای سه سال اخیر مؤسسه اعتباری.

فصل هفتم - الزامات کنترل داخلی و گزارش‌دهی

^{۸۷} طی مصوبه بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی، ماده (۱۸) اصلاح و دو تبصره به آن اضافه گردید.

ماده ۲۱- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است به منظور حسن اجرای این دستورالعمل، نسبت به تدوین و تصویب رویه‌های اجرایی داخلی مشتمل بر واحد سازمانی مسئول انجام کار، شرح وظایف آن، روش‌های انجام کار، نحوه ارتباط، تبادل و گردش اطلاعات مابین واحدهای سازمانی و غیره اقدام نماید.

ماده ۲۲- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل سامانه اطلاعاتی حاوی مواردی نظیر اجزای سرمایه نظارتی لایه ۱ و ۲، مانده دارایی‌های موزون به ریسک، ضرایب ریسک، نوع، ارزش و ضرایب تعدیل وثایق حسب مفاد این دستورالعمل را به نحوی ایجاد نماید که ارایه اطلاعات مورد درخواست بانک مرکزی در هر زمان امکان‌پذیر باشد.

ماده ۲۳- مؤسسه اعتباری موظف است تمامی اطلاعات مربوط به سرمایه نظارتی، دارایی‌های موزون به ریسک و نسبت کفایت سرمایه مطابق مفاد این دستورالعمل، در مقاطع زمانی سه ماهه و حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از پایان هر سه ماه، به شیوه‌ای که بانک مرکزی اعلام خواهد نمود، به آن بانک گزارش نماید.

فصل هشتم - مجازات

ماده ۲۴- در صورتی که نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری غیردولتی در مقطع تهیه صورت‌های مالی از حدود مقرر در این دستورالعمل کمتر شود، حسب مورد و با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط، اقداماتی به شرح زیر اعمال می‌گردد:

۲۴-۱- چنانچه نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۸ تا ۵ درصد باشد، هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است برنامه لازم جهت اصلاح ترکیب دارایی‌ها و یا افزایش سرمایه حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز کاری را به بانک مرکزی ارایه نماید. بانک مرکزی حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری برنامه مزبور را بررسی و مراتب را به مؤسسه اعتباری اعلام می‌کند. تا زمان تحقق حدود مقرر، بانک مرکزی می‌تواند حسب مورد مؤسسه اعتباری را از انجام برخی عملیات مجاز بانکی به طور موقت محروم نماید.

۲۴-۲- چنانچه نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۵ تا ۳ درصد باشد، علاوه بر اقدامات موضوع بند (۲۴-۱)، بانک مرکزی باید یک یا چند مورد از موارد زیر را انجام دهد:

۲۴-۲-۱- کاهش حدود احتیاطی نظیر تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط برای

مؤسسه اعتباری؛

۲۴-۲-۲- ممنوعیت فعالیت در بازار بین بانکی؛

۲۴-۲-۳- سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیرعامل و یا یک یا چند نفر از اعضای موظف

هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری؛

۲۴-۲-۴- پرداخت سود به سهامداران صرفاً معادل ۱۰ درصد سود ویژه سالانه قابل

تقسیم مؤسسه اعتباری و ممنوعیت پرداخت پاداش به مدیران مؤسسه اعتباری.

تبصره- در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای هر یک از اعضای هیأت‌مدیره و یا مدیرعامل مؤسسه اعتباری، موضوع

بند (۲۴-۲-۳)، اشخاص مزبور نمی‌توانند تا مدت دو سال به‌عنوان عضو هیأت‌مدیره و یا مدیرعامل هیچ

یک از مؤسسات اعتباری تعیین شوند.

۲۴-۳- چنانچه نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۳ درصد شود، هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری موظف است

حداکثر ظرف مدت ۹۰ روز کاری اقدام به افزایش سرمایه نماید و در غیر این صورت، تشریفات

قانونی انحلال مؤسسه را فراهم نماید. همچنین بانک مرکزی تا زمان ثبت افزایش سرمایه در مراجع

ثبتي، باید مؤسسه اعتباری را از انجام یک یا چند مورد از موارد زیر منع نماید:

۲۴-۳-۱- پرداخت سود به سهامداران بیش از ۱۰ درصد سود ویژه سالانه قابل تقسیم

مؤسسه اعتباری، پاداش به مدیران و افزایش حقوق کارکنان مؤسسه اعتباری؛

۲۴-۳-۲- دریافت انواع سپرده، عدم اعطای انواع تسهیلات و عدم ایجاد انواع تعهدات؛

۲۴-۳-۳- فعالیت در بازار بین بانکی.

تبصره- در صورتی که مؤسسه اعتباری هیچ‌کدام از اقدامات موضوع بند (۲۴-۳) را انجام ندهد مشمول مفاد ماده

(۳۹) قانون پولی و بانکی کشور می‌گردد.

ماده ۲۵- چنانچه نسبت کفایت سرمایه بانک‌های دولتی در مقطع تهیه صورت‌های مالی، از پنجاه درصد میزان مقرر

شورای پول و اعتبار کمتر شود، بانک مرکزی موظف است بلافاصله مراتب را به منظور افزایش سرمایه به

هیأت وزیران گزارش نماید.

فصل نهم - سایر موارد

ماده ۲۶- این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد؛ چنانچه نسبت کفایت سرمایه محاسبه شده مؤسسه

اعتباری در چارچوب این دستورالعمل کمتر از ۸ درصد باشد، مؤسسه اعتباری موظف است نسبت مذکور را

طی یک دوره گذار پنج ساله به ۸ درصد برساند.

تبصره- در صورت عدم تحقق حد موضوع این ماده پس از دوره گذار مشمول مجازات‌های مقرر در این دستورالعمل خواهد شد.

ماده ۲۷- بانک مرکزی، در صورت نیاز و به صلاحدید خود می‌تواند هرکدام از ضرایب تعیین شده در این دستورالعمل و نیز روش‌های محاسباتی مربوط به انواع مختلف ریسک اعتباری، عملیاتی و بازار را تغییر داده و یا تعدیل نماید.

این دستورالعمل در ۲۷ ماده و ۱۲ تبصره در یکهزار و دویست و سی و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۲۳ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و جایگزین **آئین‌نامه سرمایه پایه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و آیین‌نامه کفایت سرمایه (بانک‌های دولتی و غیردولتی)** به ترتیب مصوب یکهزار و سیزدهمین و یکهزار و چهاردهمین جلسه شورای محترم پول و اعتبار مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۷ و ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ موضوع بخشنامه‌های شماره م/ب/۱۹۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۶، م/ب/۱۹۶۶ و م/ب/۱۹۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹ شورای پول و اعتبار می‌گردد.

۳- بخشنامه شماره ۹۷/۳۴۶۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۹؛ لزوم اتخاذ سازوکارهای کنترل داخلی صحیح با رویکردی

پیشگیرانه جهت کاهش ریسک تقلب در بانکها و موسسات اعتباری

مدیران عامل محترم بانکهای دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پستبانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

باسلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرنند امروزه افزایش پیچیدگی، اندازه و تنوع کسب و کار بانکی منجر به دشوار شدن مدیریت اثربخش مؤسسات اعتباری گردیده است. در این میان حصول اطمینان از تحقق اهداف مؤسسات اعتباری از طریق ایجاد محیط کنترلی اثربخش در مؤسسات اعتباری از اهمیت بالایی برخوردار بوده و مراجع نظارت بانکی را بر آن داشته است تا از طریق الزام مؤسسات اعتباری به ایجاد نظام کنترل‌های داخلی مناسب، از اثربخشی و کارایی عملیات، اتکاپذیری گزارشات مالی و رعایت قوانین و مقررات اطمینان حاصل نماید. پرواضح است که یکی از مهم‌ترین ریسک‌های عملیاتی که مؤسسات اعتباری موظف به مدیریت و کنترل آن می‌باشند، ریسک تقلب و کلاهبرداری در مؤسسات اعتباری می‌باشد و لذا ضروری است تا تدابیری به منظور جلوگیری از سوءاستفاده و تخلفات احتمالی کارکنان مؤسسات اعتباری اتخاذ شود. بر این اساس، لازم است سازوکارهای کنترل داخلی صحیح به گونه‌ای تعبیه و اجرا شود تا با رویکردی پیشگیرانه و کنترل‌های خودکار، به کاهش ریسک تقلب کمک نماید.

با عنایت به برخی گزارشات واصله در خصوص سوءاستفاده برخی از کارمندان بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی بالاخص در سطح شعب در زمینه برداشت و نقل و انتقال غیر مجاز و جوه به حساب خود و یا اشخاص ثالث، ضروری است دستور فرمایند تا به قید فوریت تدابیری در زمینه اعمال کنترل‌های داخلی به منظور جلوگیری از وقوع چنین تخلفاتی اتخاذ گردد. در این خصوص لازم است، حداقل اقدامات کنترلی ذیل توسط بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی صورت پذیرد:

➤ در اسرع وقت ضوابط کنترلی و احتیاطی دقیقی در خصوص سطح دسترسی کارکنان برای نقل و انتقال وجوه در سطح شعب تدوین شده و ضمن تعین محدوده‌هایی برای میزان مبلغ نقل و انتقال، در قالب سطوح جزئی، متوسط و عمده، نسبت به رصد و کنترل نقل و انتقالات بالاخص در سطوح عمده اقدام گردد و بدون تأییدیه‌های ضروری و کنترل‌های چندگانه توسط سرپرستی‌ها و واحدهای ستادی نقل و انتقالات در مبالغ عمده و حتی‌المقدور متوسط، امکان‌پذیر نباشد.

- ضمن نظارت و کنترل فعالیت‌های کاربران در سیستم‌های رایانه‌ای، نسبت به تعیی-ن دقیقی اختیارات و سطوح مجاز دسترسی هر یک از کاربران به سیستم‌های رایانه‌ای و نرم‌افزارهای مالی و بانکی، اقدام مقتضی صورت گرفته و از ثبت خودکار تمامی اقدامات و دستورات صادره توسط کاربران در سیستم‌های نرم‌افزاری مورد استفاده آن بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی با توجه به اختیارات و مسئولیت‌های هر یک از کاربران در ساعات اداری اطمینان حاصل گردد.
 - تدابیر لازم به منظور حصول اطمینان از خاموش بودن سیستم‌ها در ساعات غیراداری و غیرفعال شدن تمامی دسترسی‌های کاربران در ساعات غیراداری، اتخاذ شود.
 - برای هر یک از شعب بر اساس درجه شعب، سقف‌های برای نقل و انتقال وجوه در نظر گرفته شود.
 - برنامه دقیق و مستندی برای جابجایی کلیه کارکنان بالاخص در سطح شعب تدوین گردیده و بدون هیچ قیدی و شرطی اجرا گردد.
 - درخصوص پذیرش گواهی‌های کسر از حقوق صادره توسط دستگاه‌های اجرایی و سایر اشخاص حقوقی برای تسهیلات‌گیرندگان یا ضامنین به عنوان تضمین، پیش از اعطای تسهیلات نسبت به احراز اصالت گواهی‌های مذکور اقدام مقتضی معمول گردد.
- با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

۴- بخشنامه شماره ۹۷/۴۵۸۲۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۱۸؛ ابلاغ برخی از تکالیف شبکه بانکی کشور مقرر در قانون بودجه

سال ۱۳۹۷ کل کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً؛ بدین وسیله برخی از تکالیف شبکه بانکی کشور مقرر در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور به شرح زیر جهت استحضار و صدور دستور مقتضی اعلام می‌گردد:

➤ **جزء (۱) ذیل بند (ح) تبصره (۱۲) - دستگاه‌های مشمول ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مجاز به دریافت سود از حساب‌های بانکی (حساب جاری، پشتیبان، سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت، بلندمدت) مفتوح در بانک‌های دولتی و غیردولتی نیستند. در اجرای این حکم بانک‌های دولتی و غیردولتی نیز مجاز به پرداخت سود به حساب دستگاه‌های اجرایی که فاقد قوانین و مقررات برای دریافت سود هستند، نمی‌باشند. بانک‌ها، شرکت‌های بیمه دولتی، سازمان بورس و اوراق بهادار، صندوق‌ها، دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و دستگاه‌های مأذون از مقام معظم رهبری و هریک از دستگاه‌های اجرایی که در قوانین و مقررات و یا اساسنامه مجاز به دریافت سود می‌باشند، از شمول این حکم مستثنی هستند.**

➤ **بند (و) تبصره (۱۶) - به منظور تشویق تولیدکنندگان و تسویه مطالبات بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری چنانچه مشتریان بدهی معوق خود را که تا پایان سال ۱۳۹۶ سررسید شده باشد از تاریخ سررسید تا پایان شهریورماه ۱۳۹۷ تسویه نمایند، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه نمایند.**

➤ **بند (الف) تبصره (۲۰) - در اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله بانک‌ها و شرکت‌های دولتی، مکلفند در سال ۱۳۹۷ نسبت به استقرار یا تکمیل سامانه (سیستم) حسابداری قیمت تمام‌شده اقدام نمایند.**

خواهشمند است دستور فرمایند ضمن تمهید مقدمات اجرای موارد مطروحه، مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/ مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندزاد

۳۲۱۵-۰۲

۵- بخشنامه شماره ۹۷/۷۶۱۰۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۷؛ جدول سقف قابل پرداخت و حداکثر مدت بازپرداخت انواع

قرض الحسنه اعطایی با عنایت به قوانین و مقررات مربوط

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضر می‌باشند رشد روزافزون تقاضا برای تسهیلات قرض الحسنه و نیز طیف وسیع زمینه‌های مصرف تسهیلات مذکور در قوانین و مقررات مختلف از جمله قانون عملیات بانکی بدون ربا و ضوابط اجرایی آن، قوانین برنامه پنج‌ساله توسعه و قوانین بودجه سنواتی، موجب شده در حال حاضر برای تسهیلات قرض الحسنه، سقف‌ها، مدت‌های بازپرداخت و شرایط مختلفی با توجه به زمینه مصرف آن، در نظام بانکی مبنای عمل باشد. این مهم بعضاً سبب ایجاد ابهام و پرسش و به تبع آن، مکاتبات و استعلام‌های متعدد از این بانک شده است. بدین منظور و نیز با هدف ایجاد وحدت رویه در این زمینه و تنقیح و یکپارچگی شرایط مختلف انواع قرض الحسنه اعطایی توسط بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی و صندوق‌های قرض الحسنه وابسته به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، مراتب در دستور کار این بانک قرار گرفت و نتیجه بررسی‌ها در اولین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و اتخاذ تصمیم شد و به شرح جدول زیر، سقف قابل پرداخت و حداکثر مدت بازپرداخت انواع قرض الحسنه اعطایی با عنایت به قوانین و مقررات مربوط احصاء گردید:

ردیف	موضوع	حداکثر مبلغ (میلیون ریال)	حداکثر مدت بازپرداخت (ماه)
۱	تسهیلات قرض الحسنه ازدواج و تهیه جهیزیه	۱۵۰	۶۰
۲	شرکت‌های تعاونی؛ موضوع بند (ل) ماده (۲) دستورالعمل اجرایی قرض الحسنه اعطایی	۲۰۰	۶۰
۳	کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی و صنعتی، موضوع اجزای (۱) الی (۵) بند (ب) ماده (۲) دستورالعمل اجرایی قرض الحسنه اعطایی	۲۰۰	۶۰
۴	اشخاص فعال در بخش کشاورزی و اشخاصی که به علت بروز عوامل نامساعد طبیعی نظیر سیل، زلزله، یخبندان، گرما، آفات نباتی و سایر موارد اضطراری مشابه دچار ضرر و زیان شده اند؛ موضوع جز (۶) بند (ب) ماده (۲) دستورالعمل اجرایی قرض الحسنه اعطایی	۲۰۰	۶۰
۵	تأمین هزینه‌های تعمیرات مسکن؛ موضوع جزء (۴) بند (ج) ماده (۲) دستورالعمل اجرایی قرض الحسنه اعطایی	۱۰۰	۳۶
۶	تأمین هزینه‌های ایجاد مسکن در روستاها؛ موضوع جزء (۶) بند (ج) ماده (۲) دستورالعمل اجرایی قرض الحسنه اعطایی	۲۰۰	۶۰
۷	سایر نیازهای ضروری مانند کمک به هزینه‌های تحصیل، درمان، حمام روستایی	۱۰۰	۳۶
۸	تسهیلات اشتغال‌زایی مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی (سقف فردی)	۲۰۰	۶۰
۹	تسهیلات اشتغال‌زایی مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی (سقف کلی کارفرمایی برای ۵ نفر)	به ازای هر نفر ۲۰۰ میلیون ریال تا سقف ۱۰۰۰ میلیون ریال	۶۰
۱۰	تسهیلات اشتغال‌زایی مشاغل خانگی (سقف فردی)	۲۰۰	۶۰

۶۰	به ازای هر نفر ۶۶/۶ میلیون ریال تا سقف ۱۰۰۰ میلیون ریال	تسهیلات اشتغالزایی مشاغل خانگی (سقف کلی پشتیبان برای ۱۵ نفر)	۱۱
۳۶	۵۰	تسهیلات در اختیار بانک مرکزی برای افراد نیازمند معرفی شده از سوی ریاست جمهوری	۱۲
۲۱۵	۲۰۰۰	ستاد دبه (برای زندانیان معسر)	۱۳
۶۰	۲۰۰	تسهیلات مربوط به جانبازان موضوع بند (ب) ماده (۸۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۴

با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/ مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. به نحوی که از این پس، سقف و زمان‌های مندرج در جدول فوق‌الذکر در اعطای قرض‌الحسنه و انعقاد قراردادهای مربوط مدنظر قرار گیرد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

۶- بخشنامه شماره ۹۷/۹۳۸۹۸ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۲۳؛ ابلاغ نسخه بازنگری شده دستورالعمل حساب جاری (ریالی)

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران- ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند دستورالعمل حساب جاری^۱ در یک‌هزار و یکصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۳/۲ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و طی بخشنامه شماره ۹۱/۵۹۹۱۲ مورخ ۱۳۹۱/۳/۸ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد. صرف‌نظر از اصلاح ماده (۱۸) دستورالعمل مزبور در سال ۱۳۹۳، برخی مواد آن دستورالعمل به موجب آراء صادره از سوی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اصلاح گردید که این تغییرات منجر به بروز برداشت‌های متفاوت و بعضاً ظهور ابهاماتی ناشی از شکل‌گیری وضعیت حقوقی جدید برای شبکه بانکی و صاحبان حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری نزد بانک‌ها شد. از این رو بازنگری در مقررات افتتاح حساب جاری با توجه به مکاتبات و بازخوردهای واصله از شبکه بانکی کشور در این خصوص و نیز با در نظر گرفتن وضعیت حقوقی شکل گرفته ناشی از آرای صادره توسط دیوان عدالت اداری، در دستور کار قرار گرفت و پس از برگزاری جلسات متعدد کارشناسی و استفاده از نظرات دست‌اندرکاران و کارشناسان امر و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی ذیربط، اصلاحیه دستورالعمل مزبور تهیه شد. رویکرد غالب در تدوین نسخه جدید دستورالعمل حساب جاری، تغییرات حداقلی و همچنین برخی مساعدت‌ها در خصوص اخذ دسته چک نسبت به مشتریان با شرایط خاص و در آخر حذف بعضی بخش‌ها با رویکرد ساده‌سازی ضوابط که ضرورتی برای اشاره به آن‌ها در دستورالعمل مبحث‌عنه وجود نداشت، بوده است.

بر این اساس عمده تغییرات و اصلاحات صورت گرفته در مفاد دستورالعمل اخیرالذکر، به شرح زیر است:

- ۱- امکان افتتاح حساب جاری بدون دسته چک (در چهارچوب ماده ۲۱ قانون صدور چک) برای اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی که فاقد شرایط اخذ دسته چک بر اساس مفاد مربوط در این دستورالعمل و محدودیت‌های موجود می‌باشند؛
- ۲- امکان مساعدت و اعطای دسته چک به مشتری (عمدتاً بنگاه‌های اقتصادی و واحدهای تولیدی) که خارج از اراده و کنترل خود و به دلیل شرایط بیرونی دارای چک برگشتی رفع سوءاثر نشده است، با تحقق شرایطی که در دستورالعمل تعیین شده است؛
- ۳- تکلیف بانک‌ها به ارسال فوری اطلاعات مربوط به گواهی‌نامه عدم پرداخت صادره چک به سامانه‌های اطلاعاتی بانک مرکزی، به محض صدور گواهی‌نامه مزبور و حذف مهلت ۱۰ روزه فعلی؛

در پایان ضمن ایفاد نسخه‌ای از دستورالعمل جدید حساب جاری و اعلام این که دستورالعمل یاد شده در قالب ماده ۲۳ و ۱۳ تبصره در یک هزار و دویست و چهل و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۳/۱ شورای پول و اعتبار به تصویب

رسیده است و با ابلاغ آن، بخشنامه‌های قبلی مغایر در این رابطه منسوخ و غیرقابل استناد است، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط در آن بانک ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

دستورالعمل حساب جاری (ریالی)

مقدمه:

با استناد به بند (۸) از ماده (۱۴) «قانون پولی و بانکی کشور» و با لحاظ جزء (۱) بند (الف) ماده (۳) قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)، «قانون صدور چک» و سایر قوانین و مقررات مربوطه، «دستورالعمل حساب جاری (ریالی)» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تصویب می‌گردد:

فصل اول- تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین زیر به جای عبارات مربوط به کار می‌رود:

۱-۱ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲ - بانک: مؤسسه اعتباری است که به موجب قانون تحت عنوان «بانک» فعالیت می‌نماید و یا تحت عنوان «بانک» از بانک مرکزی مجوز تأسیس یا فعالیت دریافت کرده است و تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می‌نماید؛

۱-۳ - حساب جاری: حسابی است که بانک براساس قرارداد منعقد شده با متقاضی، به منظور قبول سپرده قرض الحسنه جاری به ریال، افتتاح می‌نماید؛

۱-۴ - حساب جاری مشترک: حساب جاری است که بنا به درخواست دو یا چند شخص متقاضی افتتاح می‌شود؛

۱-۵ - متقاضی: شخص حقیقی یا حقوقی است که درخواست وی مبنی بر افتتاح حساب جاری به بانک ارایه می‌شود؛

۱-۶ - مشتری: به شخص حقیقی یا حقوقی دارنده حساب جاری اطلاق می‌گردد؛

۱-۷ - چک برگشتی: چکی است که برای آن گواهی نامه عدم پرداخت تمام یا بخشی از وجه آن صادر شده است؛

۱-۸ - سابقه چک برگشتی: اطلاعات مربوط به چک برگشتی رفع سوءاثر نشده‌ای است که در سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی موجود می‌باشد؛

۹-۱ - **بدهی غیر جاری:** بدهی اشخاص به بانک‌ها و یا مؤسسات اعتباری غیربانکی که در طبقه مطالبات

سررسید گذشته، معوق و یا مشکوک‌الوصول قرار دارد؛

۱۰-۱ - **چک عمومی (omnibus):** سند برداشتی است که توسط بانک جهت برداشت از حساب جاری

مشتری، طبق شرایط خاص مقرر در این دستورالعمل، ارایه می‌گردد و قابلیت ظهن‌نویسی ندارد.

فصل دوم- شرایط افتتاح حساب جاری بدون دسته چک برای شخص حقیقی

ماده ۲- بانک می‌تواند با رعایت موارد زیر مبادرت به افتتاح حساب جاری بدون دسته چک برای شخص حقیقی نماید:

۲-۱ - داشتن حداقل ۱۸ سال تمام شمسی یا صدور حکم رشد از دادگاه صالحه؛

۲-۲ - حصول اطمینان از رعایت مفاد ماده (۲۱) "قانون صدور چک"؛

۲-۳ - معرفی فردی به عنوان وکیل/نماینده قانونی برای اشخاصی که به هر نحو قادر به امضای چک

نمی‌باشند.

تبصره-۵- اعطای دسته چک صرفاً منوط به رعایت مفاد فصل چهارم این دستورالعمل می‌باشد.

فصل سوم- شرایط افتتاح حساب جاری بدون دسته چک برای شخص حقوقی

ماده ۳- بانک می‌تواند با رعایت موارد زیر مبادرت به افتتاح حساب جاری بدون دسته چک برای شخص حقوقی

نماید:

۳-۱ - دارا بودن شرایط افتتاح حساب جاری بدون دسته چک موضوع ماده (۲)، برای مدیرعامل و اعضای

هیأت مدیره شخص حقوقی، صاحبان امضاء مجاز و همچنین اشخاص حقیقی که به نمایندگی از

سایر اشخاص حقوقی در هیأت مدیره عضو می‌باشند؛

۳-۲ - معرفی فردی به عنوان وکیل/نماینده قانونی برای افراد دارای امضای مجاز از سوی شخص حقوقی که

به هر نحو قادر به امضای چک نمی‌باشند؛

۳-۳ - شخص حقوقی باید در داخل کشور و در مرجع ثبتی به ثبت رسیده و یا "شرکت در شرف تأسیس"

باشد؛

۳-۴ - ارایه مستندات مثبت، در خصوص تأسیس و همچنین اختیارات و وظایف قانونی صاحبان امضای مجاز

شخص حقوقی که به موجب قوانین خاص ایجاد شده و نیاز به ثبت در مرجع ثبتی ندارد؛

۳-۵ - ارایه تأییدیه از وزارت امور خارجه برای سفارتخانه‌ها.

تبصره ۵- اعطای دسته چک صرفاً منوط به رعایت مفاد فصل چهارم این دستورالعمل می‌باشد.

فصل چهارم: شرایط اعطای دسته چک به مشتری

ماده ۴- اعطای دسته چک به مشتری دارای سابقه چک برگشتی رفع سوءاثر نشده، بدهی غیرجاری یا سوخت شده - مطابق مقررات طبقه‌بندی دارایی‌ها، ذخیره‌گیری و حذف مطالبات لائوسول از دفاتر مؤسسات اعتباری - و همچنین مشمولین موضوع ماده (۷) "قانون صدور چک"، ممنوع است.

ماده ۵- اعطای دسته چک به اشخاص حقوقی که مدیرعامل، اعضای هیأت‌مدیره، اشخاص حقیقی نماینده سایر اشخاص حقوقی عضو هیأت‌مدیره و امضاءکنندگان مجاز آن دارای سابقه چک برگشتی و یا بدهی غیرجاری یا سوخت شده می‌باشند، ممنوع است.

ماده ۶- در شرایط خاص، اعطای دسته چک به مشتری که خارج از اراده و کنترل خود و به دلیل شرایط بیرونی دارای چک برگشتی رفع سوء اثر نشده است، با تأیید هیأت‌مدیره بانک و حداکثر برای یک بار منوط به تحقق شرایط ذیل امکان‌پذیر است:

۶-۱- مشتری دارای اظهارنامه مالیاتی ثبت شده نزد مرجع مالیاتی باشد؛

۶-۲- مشتری دارای فهرست واریز حق بیمه، ثبت شده نزد سازمان تأمین اجتماعی باشد؛

۶-۳- اعطای دسته چک موجب تسهیل در تداوم فعالیت و پیشگیری از تعطیلی واحد اقتصادی مربوط گردد؛

۶-۴- اعطای دسته چک موجب حفظ اشتغال و جلوگیری از تعدیل نیروی انسانی شاغل در واحد اقتصادی مربوط گردد.

تبصره ۵- در شرایط ذکر شده در ماده فوق درخواست مربوط باید به انضمام مصوبه هیأت‌مدیره و مستندات توجیهی به امضای مدیرعامل بانک برای بانک مرکزی ارسال گردد. بانک مرکزی نسبت به تمهید شرایط مقتضی برای اعطای دسته چک به مشتری اقدام می‌نماید.

ماده ۷- اعطای دسته چک به مشتری که حساب جاری وی به دلایل قانونی یا حسب تصمیم مرجع قضایی مسدود گردیده و برداشت از آن ممنوع است، مجاز نیست.

تبصره ۵- در مواردی که صرفاً بخشی از موجودی حساب جاری مشتری مسدود شده و برداشت مابقی موجودی حساب جاری وی امکان‌پذیر است، اعطای دسته چک به مشتری بلامانع می‌باشد.

ماده ۸ - اعطای دسته چک جدید منوط به بازگشت تمامی برگه‌های دسته چک‌های قبلی و حداقل $\frac{4}{5}$ از برگه‌های

آخرین دسته چک مشتری به بانک خواهد بود.

تبصره - در موارد خاص، اعطای دسته چک، با تأیید مقامات ذی صلاح بانک بنا به انتخاب هیأت مدیره که

نباید از مدیر/رئیس شعب استان/منطقه پایین‌تر باشد، از رعایت مفاد این ماده مستثنی می‌باشد.

ماده ۹ - بانک موظف است در خصوص شیوه درخواست صدور دسته چک، نحوه استقرار سامانه متمرکز بانک مرکزی

و برقراری ارتباط با آن سامانه به منظور هویت‌سنجی، ثبت اطلاعات و شخصی‌سازی، چاپ و ارسال دسته

چک، در چهارچوب سازوکار اعلامی بانک مرکزی اقدام نماید.

فصل پنجم: شرایط عدم پرداخت وجه چک و صدور گواهی‌نامه عدم پرداخت

ماده ۱۰ - بانک در موارد زیر، مجاز به پرداخت وجه چک نبوده و با درخواست دارنده چک موظف به صدور گواهی‌نامه

عدم پرداخت می‌باشد:

۱-۱۰- عدم کفایت موجودی حساب جاری و عدم امکان تأمین وجه چک از محل سایر حساب‌ها به شرح

مندرج در بندهای ۱۷-۵ و ۱۷-۶ این دستورالعمل؛

۲-۱۰- عدم انطباق امضای مندرج در چک با نمونه امضای معرفی شده توسط مشتری یا وکیل/نماینده

قانونی وی در حدود عرف بانکداری؛

۳-۱۰- تشخیص هرگونه اختلاف در مندرجات چک در چارچوب قوانین و مقررات مربوط؛

۴-۱۰- صدور دستور عدم پرداخت توسط مشتری یا ذینفع یا قائم مقام قانونی وی، در چارچوب ماده (۱۴)

”قانون صدور چک“؛

۵-۱۰- بسته بودن حساب جاری یا انسداد بخشی از/تمامی موجودی آن از جمله به موجب قانون، دستور

مرجع قضایی یا به دستور مشتری و عدم امکان تأمین وجه چک از محل سایر حساب‌ها به شرح

مندرج در بندهای ۱۷-۵ و ۱۷-۶ این دستورالعمل به‌گونه‌ای که امکان پرداخت وجه چک بطور کامل

میسر نباشد.

۶-۱۰- قلم خوردگی در متن چک (در صورت فقدان ظهرنویسی مرتبط با تصحیح قلم خوردگی)؛

۷-۱۰- سایر موارد به موجب قوانین و مقررات موضوعه.

تبصره ۵- چنانچه حساب جاری که عهده آن چک صادر شده است دارای موجودی کافی و یا قابل برداشت نباشد، بانک موظف است در صورت درخواست دارنده چک، اقدام به پرداخت موجودی قابل برداشت نموده و برای باقی مانده آن، گواهی نامه عدم پرداخت صادر نماید. چک مزبور نسبت به مبلغی که پرداخت نگردیده، بی محل محسوب شده و گواهی نامه عدم پرداخت صادره در این مورد برای دارنده چک، جانشین اصل چک خواهد بود.

فصل ششم: نحوه رفع سوءاثر از سوابق چک‌های برگشتی

ماده ۱۱ - در صورت تحقق هر یک از موارد زیر و پرداخت کارمزد مربوطه از سوی مشتری، بانک نسبت به رفع سوءاثر از سوابق چک‌های برگشتی اقدام می‌نماید:

۱۱-۱- تأمین موجودی: واریز مبلغ کسری موجودی به حساب جاری و دریافت مبلغ مزبور توسط ذی نفع چک؛

۱۱-۲- ارایه لاشه چک برگشتی: ارایه لاشه چک برگشتی به بانک و دریافت رسید در قبال آن؛

۱۱-۳- ارایه رضایت نامه و اقرارنامه محضری ذی نفع چک به بانک در صورت عدم امکان ارایه لاشه چک

برگشتی به بانک بنا به دلایلی نظیر مفقود شدن، به سرقت رفتن و سوختن: اخذ رضایت نامه محضری به

انضمام اقرارنامه مشتمل بر عدم واگذاری چک به شخص ثالث از ذی نفع چک (شخصی که گواهی نامه

عدم پرداخت وجه چک به نام او صادر شده است) و ارایه آنها به بانک.

تبصره ۱- چنانچه ذی نفع چک، شخص حقوقی دولتی و یا مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی باشد، می‌تواند

با ارایه نامه رسمی، رضایت خود را اعلام نموده و بانک با دریافت رضایت نامه مزبور، نسبت به رفع

سوءاثر از چک موردنظر اقدام می‌نماید.

تبصره ۲- چنانچه ذی نفع چک، شخص حقوقی غیردولتی باشد، بانک با دریافت رضایت نامه محضری

صاحبان امضای مجاز یا وکیل شخص حقوقی مزبور، نسبت به رفع سوءاثر از چک موردنظر اقدام

می‌نماید.

۱۱-۴- واریز مبلغ چک به حساب جاری و مسدود نمودن آن به مدت ۲۴ ماه: واریز معادل کسری موجودی به

حساب جاری و ارایه درخواست مسدود شدن وجه مزبور برای پرداخت چک برگشتی به مدت ۲۴ ماه و

یا تا زمان رفع سوءاثر از چک برگشتی به یکی از طرق مندرج در این ماده، هرکدام که زودتر واقع

شود، مشروط به آن که حساب جاری مشتری نزد شعبه مفتوح بوده و مسدود نشده باشد.

تبصره ۵- در این شرایط بانک موظف است به محض مسدود نمودن وجه مزبور نسبت به رفع سوءاثر از سابقه چک برگشتی اقدام نموده و ظرف مدت پنج روز کاری، طی نامه‌ای تأمین وجه چک را به اطلاع شخصی که گواهی نامه عدم پرداخت به نام وی صادر شده است، برای مراجعه به بانک و دریافت وجه چک، برساند.

۱۱-۵- ارایه حکم، قرار و یا دستور مقام قضایی مبنی بر رفع سوءاثر از سوابق چک برگشتی یا ارایه نامه رسمی از سوی واحد اجرای احکام مرجع قضایی مبنی بر پرداخت مبلغ چک؛

۱۱-۶- ارایه نامه از مرجع ثبتی ذی صلاح مبنی بر اجرای چک (با ذکر مشخصات اصلی چک) و بلا مانع بودن رفع سوءاثر از آن؛

ماده ۱۲- بانک موظف است بلافاصله پس از صدور گواهی نامه عدم پرداخت، اطلاعات مربوط به گواهی نامه مزبور را به سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی ارسال نماید. در صورت عدم رفع سوءاثر از چک برگشتی ظرف مدت ده روز کاری، بانک مرکزی موظف است اطلاعات مربوط به گواهی نامه عدم پرداخت را از طریق سامانه‌های مربوط، در دسترس بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی قرار دهد.

تبصره ۵- بانک مرکزی موظف است اطلاعات موضوع این ماده را از طریق درج در سامانه استعلام همگانی موضوع این دستورالعمل، در دسترس عموم قرار دهد.

ماده ۱۳- بانک مکلف است بنا به درخواست مشتری و به منظور آگاهی وی از سوابق چک‌های برگشتی خود در سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی، اقدام به ارایه صورت کامل تعداد و مشخصات چک‌های برگشتی وی نماید.

فصل هفتم: برداشت و انتقال از حساب جاری و بستن آن

ماده ۱۴- برداشت از حساب جاری با استفاده از "چک عمومی" صرفاً در صورت تحقق تمامی شرایط ذیل و حداکثر به تعداد سه بار در طول مدت یک سال مجاز است:

۱۴-۱- مشتری، دسته چک خود را همراه نداشته باشد و استفاده از دیگر ابزارهای برداشت مجاز نیز امکان‌پذیر نباشد؛

۱۴-۲- منع قانونی جهت برداشت از حساب جاری وجود نداشته باشد؛

۱۴-۳- تقاضای برداشت از حساب جاری صرفاً توسط مشتری، وکیل و یا نماینده قانونی وی و به صورت حضوری ارایه شود؛

۴-۱۴- شناسایی مشتری به طور دقیق و در چارچوب مقررات مربوط انجام شود؛

ماده ۱۵- برداشت و یا انتقال از حساب جاری می‌تواند از طریق چک، کارت‌های الکترونیکی و یا سایر ابزارهای مجاز که به تأیید بانک مرکزی می‌رسد، انجام پذیرد.

ماده ۱۶- بانک ملزم است در موارد ذیل نسبت به بستن حساب جاری مشتری اقدام نماید:

۱-۱۶- تحقق مفاد ماده (۲۱) "قانون صدور چک"؛

۲-۱۶- دریافت درخواست مکتوب مشتری یا وکیل/نماینده قانونی وی مبنی بر بستن حساب جاری؛

تبصره- مسئولیت ناشی از وجود چک‌های در گردش مشتری بر عهده وی می‌باشد.

فصل هشتم: نکات لازم‌الرعایه در قرارداد حساب جاری

ماده ۱۷- قرارداد حساب جاری باید حداقل، موارد زیر را در برگیرد:

۱-۱۷- مسئولیت‌های صاحب/صاحبان حساب درخصوص به هنگام نمودن اطلاعات ضروری (از جمله

اطلاعات لازم برای شناسایی کافی و دسترسی به وی/آن‌ها مانند تغییر نشانی و شماره تلفن)؛

۲-۱۷- مسئولیت‌های صاحب/صاحبان حساب یا وکیل/نماینده قانونی وی/آن‌ها در قبال حفظ و نگهداری از

دسته چک دریافتی و اقداماتی که در صورت مفقود شدن یا به سرقت رفتن آن، به عهده

صاحب/صاحبان حساب و یا وکیل/نماینده قانونی وی/آن‌ها می‌باشد؛

۳-۱۷- شرایط لازم برای اعطای دسته چک، مندرج در فصل چهارم این دستورالعمل؛

۴-۱۷- وظایف و مسئولیت‌های بانک در مورد تشخیص اصالت چک و شناسایی دارنده آن (در چارچوب

مقررات موجود)، هنگام پرداخت وجه چک؛

۵-۱۷- در صورت کافی نبودن موجودی حساب جاری انفرادی مشتری، تکلیف بانک به پرداخت وجه چک از

محل موجودی قابل برداشت مشتری در سایر حساب‌های انفرادی ریالی وی در همان بانک به ترتیب

اولویت از حساب جاری (برای اشخاص حقوقی)، حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز، حساب

سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و حساب سرمایه‌گذاری بلندمدت؛

۶-۱۷- در صورت کافی نبودن موجودی حساب جاری مشترک، تکلیف بانک به پرداخت وجه چک از محل

موجودی قابل برداشت حساب‌های انفرادی ریالی هر یک از صاحبان حساب مشترک در همان بانک

به ترتیب اولویت از حساب جاری، حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز، حساب سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

و حساب سرمایه‌گذاری بلندمدت؛

- ۷-۱۷- شرایط ذکر شده در فصل پنجم این دستورالعمل که به موجب آن بانک باید از پرداخت بخشی از/تمامی وجه چک خودداری نماید؛
- ۸-۱۷- اخذ رضایت از مشتری مبنی بر این که بانک مرکزی مجاز است اطلاعات مربوط به سابقه چک برگشتی مشتری را در اختیار دیگران قرار دهد و مشتری حق هرگونه اعتراضی را در این خصوص از خود سلب می‌کند؛
- ۹-۱۷- شرایط مسدود نمودن حساب، مسدود نمودن بخشی از/تمامی موجودی حساب، غیرفعال نمودن حساب و همچنین بستن حساب؛
- ۱۰-۱۷- شرایط ناظر بر چگونگی برداشت و انتقال از حساب جاری انفرادی و یا مشترک، موارد خاص در برداشت از حساب جاری انفرادی و یا مشترک و تقسیم موجودی حساب بین صاحبان حساب جاری مشترک در زمان بسته شدن حساب؛
- ۱۱-۱۷- شرایطی که به موجب آن، بانک مجاز به افشای اطلاعات هویتی فرد یا افرادی است که چک را ظهرنویسی نموده‌اند؛
- ۱۲-۱۷- شیوه ارایه یا ارسال صورت حساب برای مشتری و مقاطع زمانی آن؛
- ۱۳-۱۷- شیوه اطلاع‌رسانی مشتری به بانک در خصوص تغییرات اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل و صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی و یا عزل یا استعفای وکیل/نماینده قانونی و نیز اعمال هرگونه تغییر در حدود اختیارات وی؛
- ۱۴-۱۷- اختیار بانک در زمینه برداشت وجوه واریزی به حساب مشتری ناشی از عملکرد اشتباه بانک؛
- ۱۵-۱۷- تعیین نحوه اطلاع‌رسانی به مشتری در خصوص وجوه واریزی به حساب وی ناشی از عملکرد اشتباه بانک در صورت عدم امکان برداشت وجه از حساب مشتری، تعیین مهلت زمانی برای واریز این وجوه که در هر صورت کمتر از سه روز کاری نخواهد بود و تعیین میزان، شرایط و شیوه استرداد وجوه مزبور و خسارات وارده به بانک در فرض عدم واریز وجوه در مهلت مقرر از سوی مشتری؛
- ۱۶-۱۷- ضرورت آگاهی متقاضی از مفاد "قانون صدور چک" و اصلاحیه‌های پس از آن؛
- ۱۷-۱۷- مسئولیت مشتری در قبال چک‌های در گردش در صورتی که مشتری اقدام به بستن حساب جاری خود نماید؛
- ۱۸-۱۷- قرارداد منعقد، در هر زمان از قوانین و مقررات جاری آن زمان تبعیت می‌نماید.
- تبصره- بانک موظف است نسخه‌ای از قرارداد حساب جاری منعقد با مشتری را در اختیار وی قرار دهد.

فصل نهم: سایر الزامات ناظر بر حساب جاری

ماده ۱۸ - ارایه ابزارهای پرداخت از جمله دسته چک برای حساب افتتاح شده برای "شرکت در شرف تأسیس" ممنوع بوده و برداشت و انتقال از حساب مزبور تا زمان ارایه روزنامه رسمی حاکی از ثبت شرکت و یا وقوع ماده (۱۹) "لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت"، امکان‌پذیر نمی‌باشد.

ماده ۱۹ - بانک موظف است الزامات ذیل را در خصوص حساب جاری رعایت نماید:

۱-۱۹- به منظور مدیریت مؤثر مخاطراتی که ممکن است از ناحیه حساب جاری متوجه بانک شود، بانک

مکلف است الزامات مذکور در "قانون مبارزه با پولشویی"، "قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم"،

آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مرتبط با آن و همچنین "آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری

اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر مؤسسات اعتباری" و "مدیریت ریسک" را به‌طور دقیق رعایت نماید؛

۲-۱۹- شرایط قرارداد و کارت نمونه امضاء باید در حضور متصدی افتتاح حساب جاری به امضای متقاضی یا

وکیل/نماینده قانونی وی رسانده شود؛

۳-۱۹- بانک مرکزی موظف به استقرار سامانه اطلاعاتی برای ثبت اطلاعات چک برگشتی می‌باشد و بانک

ملزم است که اطلاعات گواهی‌نامه عدم پرداخت چک برگشتی را مطابق با ضوابط اعلام شده توسط

بانک مرکزی، به سامانه اطلاعاتی فوق ارسال کند؛

تبصره- در صورت صدور گواهی‌نامه عدم پرداخت برای اشخاص حقوقی، بانک موظف است علاوه بر

ارسال اطلاعات مربوط به شخص حقوقی به سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی، اطلاعات مربوط به

امضاءکننده چک، مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره شخص حقوقی و شخص حقیقی نماینده اشخاص

حقوقی هیأت مدیره را نیز به سامانه مذکور ارسال نماید. اعمال محدودیت‌های مربوط به صدور دسته چک

برای امضاءکننده چک، مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره شخص حقوقی و شخص حقیقی نماینده اشخاص

حقوقی هیأت مدیره موضوع این تبصره، صرفاً تا پایان تصدی سمت آن‌ها اعمال خواهد شد.

۴-۱۹- بانک هنگام پرداخت وجه چک، ملزم به رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و مبارزه با تأمین مالی

تروریسم در خصوص احراز هویت ارایه دهنده چک می‌باشد و باید شماره ملی، شناسه ملی و یا

حساب مورد شماره فراگیر یا شماره گذرنامه اشخاص خارجی ارایه دهنده چک را در سامانه‌های

اطلاعاتی خود ثبت نماید؛

۱۹-۵- بانک مجاز به افتتاح و نگهداری بیش از یک حساب جاری ریالی انفرادی و یک حساب جاری ریالی

مشترک برای هر شخص حقیقی نمی‌باشد؛ افتتاح حساب ویژه موضوع «دستورالعمل اجرایی ماده

(۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» از حکم این بند مستثنی است؛

۱۹-۶- از تاریخ لازم الاجرا شدن این دستورالعمل، بانک باید هنگام اعطای دسته چک به مشتری، مفاد این

دستورالعمل را به اطلاع وی رسانده و در صورت مغایرت مفاد قرارداد افتتاح حساب جاری فی‌مابین

مشتری و بانک با مفاد این دستورالعمل، قرارداد جدید منعقد و یا به قرارداد قبلی الحاقیه منضم

نماید. در صورت استتکاف مشتری از پذیرش انعقاد قرارداد جدید یا منضم نمودن الحاقیه به قرارداد

قبلی، بانک موظف است از اعطای دسته چک به مشتری خودداری کند؛

۱۹-۷- بانک‌ها به هیچ وجه مجاز به نگهداری حساب‌های جاری غیرمتمرکز نمی‌باشند؛

ماده ۲۰- افتتاح حساب جاری برای اشخاص خارجی تابع «دستورالعمل اجرایی افتتاح حساب سپرده ریالی برای

اشخاص خارجی» است. مواردی که در دستورالعمل مزبور ذکر نشده، تابع مفاد این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۲۱- بانک موظف است الزامات مربوط به متحدالشکل کردن برگه‌های چک را مطابق با ضوابط ابلاغی بانک

مرکزی رعایت نماید.

ماده ۲۲- بانک موظف است به منظور رعایت مفاد این دستورالعمل، نسبت به طراحی و ایجاد کنترل‌های داخلی لازم

اقدام نماید.

فصل دهم: مجازات‌های انتظامی

ماده ۲۳- بانک موظف به رعایت کامل مفاد این دستورالعمل بوده و در صورت تخلف، مشمول مجازات‌های انتظامی می‌گردد.

در هر صورت مسئولیت عدم رعایت یا تخطی از مقررات این دستورالعمل با هیأت مدیره هر بانک است.

«دستورالعمل حساب جاری (ریالی)» در ۲۳ ماده و ۱۳ تبصره در یک‌هزار و دویست و چهل و هشتمین جلسه مورخ

۱۳۹۷/۰۳/۰۱ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و پس از ابلاغ آن به بانک‌ها، لازم‌الاجرا می‌باشد.

۷- بخشنامه شماره ۹۷/۹۶۷۷۸ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۲۷؛ ابلاغ دستورالعمل شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران- ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ یکی از اهداف بنیادین گزارشگری مالی نمایان ساختن جنبه‌های مختلف توان سودآوری واحد تجاری است. چرا که از جمله مواردی که همواره مورد توجه خاص استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی قرار دارد، سود واحد گزارشگر است. لذا صحت محاسبه سود از مهمترین مسایل مطروحه در حسابداری است. در این میان، شناسایی صحیح و درست درآمدها و هزینه‌ها، تأثیری مستقیم بر صحت محاسبه سود بنگاه اقتصادی خواهد داشت. با این وجود و به رغم اهمیت درآمدها و متعاقباً تعیین عملکرد مالی شرکت، تاکنون پیرامون ماهیت، اندازه‌گیری، زمان‌بندی شناسایی و توقف درآمد انواع معاملات و رویدادهای مالی اتفاق نظری بین صاحب‌نظران حرفه حسابداری به‌وجود نیامده است. به گونه‌ای که استانداردهاگذاران در وضع استانداردهای مربوط به شناسایی درآمد صرفاً به بیان قالب قواعد و احکام کلی و عام بسنده نموده و ادامه فرآیند شناسایی درآمد و یا توقف آن و نیز تطبیق انواع رویدادها با قواعد تعیین شده را موکول به قضاوت حرفه‌ای حسابداران نموده‌اند.

بدیهی است در میان بنگاه‌های اقتصادی موجود در بازارهای مالی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری از آن حیث که عملکرد آن‌ها تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر وضعیت کلان اقتصاد کشور دارد، واجد اهمیت ویژه‌ای است. به تناسب اهمیت جایگاه و عملکرد مؤسسات مذکور، شیوه حسابداری و نحوه ثبت و ضبط رویدادهای مالی آن‌ها و به طور خاص ثبت و ضبط درآمدهای ناشی از فعالیت‌های آن مؤسسات، از حساسیت ویژه‌ای برخوردار است. این مهم در کشورمان که عملیات بانکداری آن بر قانون عملیات بانکی بدون ربا استوار است، از اهمیت افزونتری برخوردار می‌باشد. چه آن که، در نظام بانکداری بدون ربا، صحت و اعتبار معاملات مؤسسات اعتباری، در چارچوب عقود اسلامی و مستلزم وقوع فعالیت‌های در عرصه واقعی اقتصاد می‌باشد و این موضوع عملیات حسابداری آن‌ها را متأثر می‌سازد. لذا ذینفعان بانک‌های اسلامی اعم از سپرده‌گذاران و سهامداران همواره دغدغه صحت شرعی درآمدهای مکاتبه‌ناشی از عملیات و خدمات بانکی را داشته و از بانکداری اسلامی عملکردی مطابق با احکام شرع مقدس را انتظار دارند. براین اساس رعایت الزامات مذکور به همراه فقدان نظریه‌های حسابداری خاص و منحصر به بانکداری اسلامی، موجب گردیده که مباحث حسابداری بانکی مؤسسات اعتباری در بانکداری اسلامی در مقایسه با بانکداری متعارف دچار پیچیدگی‌های خاص خود باشد.

از دیگر موضوعات اساسی و با اهمیت در خصوص شناخت درآمد و هزینه، زمان شناسایی و ثبت درآمدها و هزینه‌ها است. بر همین اساس و به‌موجب اصول و استانداردهای حسابداری بر مبنای روش تعهدی، شناسایی درآمد منوط به تحقق معیارهای اساسی ذیل می‌باشد:

❖ جریان منافع اقتصادی مرتبط با قرارداد، به درون واحد تجاری محتمل باشد.

❖ مبلغ درآمد عملیاتی را بتوان به گونه‌ای اتکاپذیر اندازه‌گیری نمود.

چنانچه مستحضرند، معیارهای تبیین شده براساس استانداردهای کیفی بوده و لاجرم مستلزم اعمال قضاوت حرفه‌ای حسابداران در مراحل مختلف شناسایی درآمد و به ویژه مرحله توقف شناسایی درآمد و شناسایی مجدد آن است که خود موجبات اعمال سلايق گوناگون در این خصوص را فراهم می‌آورد. گرچه با توجه به حاکم بودن اصل احتیاط در حسابداری، بکارگیری قضاوت حرفه‌ای در شناسایی درآمد تا حدود بسیاری قابل اتکاء است اما کماکان خلاء معیارهای کمی محسوس بوده و می‌تواند دستاویزی برای مدیریت سود، هموارسازی سود، انتقال درآمدهای آتی به سال جاری و بالعکس، شناسایی سودهای موهوم و نهایتاً ارایه اطلاعات غیرواقعی به ذی‌نفعان و گمراه نمودن آن‌ها از عملکرد واقعی مؤسسات اعتباری شود. بدیهی است در چنین شرایطی، رویدادهای مالی و اثرات آن در دفاتر مالی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری باید به گونه‌ای ثبت و ضبط شود که از یک سو الزامات مقرر در استانداردهای حسابداری و از سوی دیگر الزامات مترتب بر شرع مقدس اسلام را ملحوظ‌نظر قرار دهد. بر همین اساس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مستند به اختیارات مقرر در بند (ج) ماده (۳۳) «قانون پولی و بانکی کشور» مصوب سال ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن و نیز ماده (۸۶) آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی موضوع مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸ هیأت محترم وزیران و با هدف هدف؛ تدقیق در اعمال قضاوت حرفه‌ای، ایجاد رویه واحد حسابداری در ثبت انواع درآمدهای حاصله مؤسسات اعتباری، امکان و بهبود قابلیت مقایسه ارقام مندرج در سرفصل حساب‌های مرتبط در مؤسسات اعتباری مختلف، انعکاس تصویری صحیح و واقعی از عملکرد مالی مؤسسات اعتباری، ارتقای شفافیت مالی، جلوگیری از شناسایی و توزیع سودهای موهوم و انطباق هرچه بیشتر نحوه عمل شناسایی درآمد در مؤسسات اعتباری با ماهیت بانکداری اسلامی و نیز استانداردهای حسابداری، دستورالعمل جامعی را تحت عنوان «دستورالعمل شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری» در خصوص زمان و نحوه شناسایی، زمان توقف و نیز شناسایی مجدد انواع درآمدهای حاصل در مؤسسات اعتباری تدوین نمود که دستورالعمل مذکور پس از طرح در یک‌هزار و دویست و چهل و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۱ شورای محترم پول و اعتبار، به شرح پیوست به تصویب آن شورا رسید. از اهم ویژگی‌های دستورالعمل مذکور می‌توان به مواردی به شرح ذیل اشاره نمود:

(۱) ارایه دامنه‌ای جامع از تعاریف، عبارات و اصطلاحات؛

(۲) اتخاذ رویکردی فرآیندمحور در خصوص ضوابط پیشنهادی شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری جهت تبیین هر چه بیشتر مفاد آن؛

(۳) تدوین سازوکارهای زمان شناسایی درآمد تسهیلات اعطایی به تفکیک عقود اسلامی؛

(۴) پیش‌بینی سازوکارهای تعیین میزان درآمد تسهیلات اعطایی حسب مورد؛

- ۵) پیش‌بینی سازوکارهای شناسایی درآمدهای حاصل از ارائه خدمات بانکی از قبیل اعتبارات اسنادی، ضمانت‌نامه‌ها و ...
 - ۶) درج احکام مرتبط با تعدیل شناسایی درآمدهای انواع تسهیلات، تعهدات و خدمات بانکی؛
 - ۷) تشریح سازوکارهای شناسایی درآمدهای مطالبات غیر جاری؛
 - ۸) تبیین فرآیند توقف شناسایی درآمدهای مطالبات غیر جاری؛
 - ۹) اتخاذ رویکرد مبتنی بر نوع وثایق مأخوذه در خصوص زمان ادامه یا توقف شناسایی درآمدهای مطالبات غیر جاری؛
 - ۱۰) الزام مؤسسه اعتباری به ایجاد سازوکارهای لازم جهت اجرای دستورالعمل شناسایی درآمدهای از قبیل ایجاد سامانه اطلاعاتی وثایق و تضامین مرتبط با تسهیلات اعطایی و تعهدات ایجاد شده؛
 - ۱۱) پیش‌بینی سازوکارهای لازم جهت شناسایی مجدد درآمدهای مطالبات غیر جاری؛
 - ۱۲) پیش‌بینی سازوکارهای لازم جهت شناسایی درآمدهای تسهیلات امهالی؛
 - ۱۳) تدوین ضوابط ناظر بر شناسایی درآمدهای بازپرداخت تسهیلات زودتر از موعد؛
 - ۱۴) پیش‌بینی نحوه شناسایی درآمدهای قراردادهای تسهیلاتی فسخ شده؛
 - ۱۵) الزام مؤسسه اعتباری به رعایت تمامی ضوابط و مقررات ذی‌ربط از جمله استانداردهای حسابداری؛
 - ۱۶) تعیین مصادیق نهادهای مشمول رعایت ضوابط ناظر بر دستورالعمل شناسایی درآمدها.
- در خاتمه ضمن ایفاد نسخه‌ای از «دستورالعمل شناسایی درآمدهای مؤسسات اعتباری» و اعلام این که مقرر شده «بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صورت‌های مالی مربوط به سال ۱۳۹۷ و بعد از آن را بر مبنای دستورالعمل مذکور تنظیم نمایند»، خواهشمند است دستور فرمایند تمهیدات و زیرساخت‌های اطلاعاتی مورد نیاز به منظور اجرای دستورالعمل یاد شده فراهم شده و مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط در آن مؤسسه اعتباری ابلاغ گردیده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

دستورالعمل شناسایی در آمد مؤسسات اعتباری»

به استناد بند (ج) ماده (۳۳) «قانون پولی و بانکی کشور» و مفاد آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی و با هدف افزایش شفافیت صورت‌های مالی مؤسسات اعتباری و نیز صیانت از منافع سپرده‌گذاران و سهامداران، «دستورالعمل شناسایی در آمد مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تصویب می‌گردد.

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات ذیل در معانی مشروح به کار می‌روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد؛

۱-۳- در آمد: سود/فواید مترتبه تسهیلات اعطایی موضوع تبصره ذیل ماده (۳) قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و اصلاحات بعدی آن، سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری نزد سایرین، کارمزد قرض‌الحسنه، کارمزد ارایه خدمات بانکی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین و جرایم و خسارات ناشی از اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات؛

۱-۴- مانده بدهی: تمامی بدهی مشتری به مؤسسه اعتباری بابت اصل، سود/فواید مترتبه تسهیلات اعطایی، کارمزد قرض‌الحسنه، کارمزد ارایه خدمات بانکی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین و جرایم و خسارات ناشی از اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات؛

۱-۵- امهال: توافق مؤسسه اعتباری با مشتری مبنی بر بازپرداخت بدهی وی با ترتیباتی متفاوت از قرارداد اولیه به منظور اعطای مهلت بیشتر برای بازپرداخت. تمدید، تقسیط مجدد، تجدید قرارداد و نظایر آن به تشخیص بانک مرکزی از مصادیق امهال محسوب می‌گردد؛

۱-۶- تسویه: بازپرداخت بدهی مشتری به مؤسسه اعتباری؛

۱-۷- منافع اقتصادی: توان بالقوه یک دارایی جهت کمک مستقیم یا غیرمستقیم به جریان وجوه نقد به مؤسسه اعتباری؛

۱-۸- وثایق و تضامین نقد و شبه نقد: وثایق و تضامین اعم از ریالی و ارزی با قابلیت نقدشوندگی بالا مشتمل بر مسکوکات و شمش طلا، سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز، سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت، سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت، گواهی سپرده سرمایه‌گذاری عام و خاص، اسناد خزانه اسلامی و اوراق مشارکت منتشره توسط دولت، بانک

مرکزی یا مؤسسه اعتباری یا تضمین شده توسط آن‌ها، صکوک قابل معامله در بازار سرمایه ایران، واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت، اعتبارات اسنادی مدت‌داری که تطابق اسناد آن انجام شده، ضمانت‌نامه‌های بانکی و نظایر آن‌ها به تشخیص بانک مرکزی.

ماده ۲- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با شناسایی درآمد، صرفاً در چارچوب مفاد این دستورالعمل اقدامات لازم را به عمل آورد.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری موظف است شناسایی هرگونه درآمد را منوط به احراز معیارهای شناسایی درآمد بر مبنای تعهدی شامل حداقل موارد زیر نماید:

۳-۱- جریان منافع اقتصادی به درون مؤسسه اعتباری محتمل باشد؛

۳-۲- مبلغ درآمد به گونه‌ای اتکاپذیر قابل اندازه‌گیری باشد.

تبصره - در صورت عدم تحقق هر یک از معیارهای ضروری فوق، مؤسسه اعتباری مجاز به شناسایی درآمد برای هیچ یک از طبقات مطالبات، مطابق با ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری نمی‌باشد.

فصل دوم: نحوه شناسایی در آمد تسهیلات اعطایی در قالب عقود اسلامی

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات مرابحه نقدی تمامی سود را در زمان تحویل اموال یا ارائه خدمت به مشتری، در تسهیلات مرابحه نسبه دفعی، تمامی سود را در سررسید تسهیلات و در تسهیلات مرابحه نسبه اقساطی، سود هر یک از اقساط را در سررسید هر قسط شناسایی نماید.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات فروش اقساطی، جعاله و اجاره به شرط تملیک، سهم سود هر یک از اقساط را در سررسید هر قسط شناسایی نماید.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات خرید دین تمامی سود را در زمان سررسید اسناد و اوراق تجاری موضوع قرارداد تسهیلات شناسایی نماید.

تبصره - در صورت فروش اسناد و اوراق تجاری موضوع این ماده قبل از سررسید، مؤسسه اعتباری سود متعلقه را در زمان تنزیل مجدد شناسایی می‌نماید.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات سلف:

۷-۱- در صورت اعمال اختیار فروش/خرید از سوی هر یک از طرفین قرارداد یا فروش نسبه کالای موضوع سلف به تسهیلات‌گیرنده، سود تسهیلات را به میزان مابه‌التفاوت قیمت اختیار فروش/خرید با قیمت

تمام شده کالای موضوع سلف، در زمان اعمال اختیارهای یادشده یا فروش نسبه کالای موضوع سلف به تسهیلات‌گیرنده شناسایی نماید. قیمت اختیار فروش/خرید مبنای محاسبه قیمت فروش نسبه کالای سلف می‌باشد.

۷-۲- در صورت عدم استفاده طرفین قرارداد از حق خود مبنی بر اعمال اختیار فروش/خرید و فروش کالای موضوع سلف به شخصی غیر از تسهیلات‌گیرنده، سود تسهیلات، به میزان مابه‌التفاوت قیمت واگذاری نقدی کالای مذکور با قیمت تمام شده آن را در تاریخ واگذاری شناسایی نماید. در صورت فروش نسبه، قیمت واگذاری نقدی، مبنای محاسبه بهای فروش نسبه می‌باشد.

تبصره ۵- در صورت فروش نسبه، تمامی سود تسهیلات نسبه دفعی در سررسید تسهیلات و در تسهیلات نسبه اقساطی، سود هر یک از اقساط در سررسید هر قسط شناسایی می‌شود.

ماده ۸- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات مشارکت مدنی که سهم‌الشرکه مؤسسه اعتباری در خاتمه مشارکت به فروش می‌رسد، در زمان فروش موضوع مشارکت (اعم از نقدی و نسبه)، سهم مؤسسه اعتباری از سود دوران مشارکت را شناسایی نماید.

تبصره ۱- در تسهیلات مشارکت مدنی که تمام/بخشی از سهم‌الشرکه مؤسسه اعتباری در طی دوره مشارکت واگذار می‌شود، در زمان واگذاری (اعم از نقدی و نسبه)، سهم مؤسسه اعتباری از سود دوران مشارکت، متناسب با سهم‌الشرکه واگذار شده شناسایی می‌گردد.

تبصره ۲- چنانچه تمام/بخشی از سهم‌الشرکه مؤسسه اعتباری از موضوع مشارکت مدنی، در ابتدا/طی دوره مشارکت به شخص ثالثی پیش‌فروش گردد، مشروط بر آن که حداقل معادل ۲۰ درصد مبلغ فروش به صورت نقدی وصول شده باشد، در مقطع گزارشگری مالی، سهم مؤسسه اعتباری از سود دوران مشارکت، متناسب با پیشرفت کار بخش پیش‌فروش شده شناسایی می‌شود.

ماده ۹- در صورت فروش نسبه سهم‌الشرکه مؤسسه اعتباری از موضوع مشارکت مدنی، قیمت فروش نقدی سهم‌الشرکه متعلق به مؤسسه اعتباری در تاریخ فروش مبنای محاسبه بهای فروش نسبه می‌باشد.

ماده ۱۰- در فروش نسبه سهم‌الشرکه مؤسسه اعتباری از موضوع مشارکت مدنی، سود دوران نسبه دفعی/اقساطی به میزان مابه‌التفاوت قیمت واگذاری نسبه با قیمت واگذاری نقدی سهم‌الشرکه مؤسسه اعتباری در تاریخ فروش می‌باشد. تمامی سود تسهیلات نسبه دفعی در سررسید تسهیلات و در تسهیلات نسبه اقساطی، سود هر یک از اقساط در سررسید هر قسط شناسایی می‌شود.

ماده ۱۱- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات مضاربه، مزارعه و مساقات، در زمان خاتمه/سررسید و پس از دریافت اسناد و مدارک مثبت مبنی بر انجام موضوع قرارداد، درآمد سهم مؤسسه اعتباری را شناسایی نماید.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات قرض الحسنه سهم دوره مالی جاری از درآمد کارمزد متعلقه را در زمان سررسید قسط کارمزد و مابقی درآمد را در دوره‌های مالی بعد شناسایی نماید.

ماده ۱۳- مؤسسه اعتباری موظف است:

۱۳-۱- در تسهیلات استصناع (اعم از نقدی و نسبی)، سود دوران ساخت قرارداد استصناع را در زمان تحویل کالای موضوع قرارداد مذکور شناسایی نماید.

۱۳-۲- در تسهیلات استصناع نسبیه دفعی، تمامی سود دوره بازپرداخت را در سررسید تسهیلات و در تسهیلات استصناع نسبیه اقساطی، سود هر یک از اقساط را در سررسید هر قسط شناسایی نماید.

ماده ۱۴- مؤسسه اعتباری مکلف است درآمد ناشی از سرمایه‌گذاری‌های مستقیم و مشارکت حقوقی را حسب مورد بر اساس مفاد استانداردهای حسابداری مربوط شناسایی نماید.

فصل سوم: نحوه شناسایی درآمد کارمزد خدمات بانکی

ماده ۱۵- مؤسسه اعتباری موظف است درآمد کارمزد خدمات بانکی را در زمان انجام خدمت شناسایی نماید.

ماده ۱۶- مؤسسه اعتباری مکلف است در صورت انجام خدمات بانکی قبل از مدت اعتبار تعیین شده در قرارداد فی‌مابین، نظیر پرداخت مبلغ در ضمانت‌نامه و ارائه اسناد مطابق در اعتبار اسنادی، تمامی مبلغ درآمد شناسایی نشده را به صورت یکجا در مقطع مزبور شناسایی نماید.

فصل چهارم: تعدیل درآمد در مقطع گزارشگری مالی

ماده ۱۷- مؤسسه اعتباری موظف است در تسهیلات استصناع (اعم از نقدی و نسبی)، در مقطع گزارشگری مالی، سود استصناع در دوران ساخت را متناسب با پیشرفت کار شناسایی نماید.

ماده ۱۸- مؤسسه اعتباری موظف است در مقطع گزارشگری مالی، آن بخش از درآمد ناشی از اعطای تسهیلات به استثنای تسهیلات موضوع ماده (۱۷) و ایجاد تعهدات (به استثنای درآمد کارمزد متعلقه) را که وفق معیارهای مندرج در این دستورالعمل تا مقطع مزبور محقق شده است، شناسایی و ثبت‌های تعدیلی لازم را در دفاتر خود اعمال نماید.

ماده ۱۹- مؤسسه اعتباری موظف است سهم دوره مالی جاری از درآمد کارمزد آن بخش از خدمات بانکی که علاوه بر سایر عوامل، عامل زمان نیز در محاسبه آن لحاظ می‌گردد را در مقطع گزارشگری مالی متناسب با زمان سپری شده از ارائه خدمت شناسایی نماید.

فصل پنجم: شناسایی در آمد مطالبات غیر جاری

ماده ۲۰- مؤسسه اعتباری مکلف است شناسایی درآمد مطالباتی را که بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری به طبقه مشکوک‌الوصول منتقل می‌شوند را صرف‌نظر از نوع وثایق و تضامین آن‌ها متوقف نماید.

ماده ۲۱- مؤسسه اعتباری می‌تواند درآمد مطالباتی را که دارای وثایق و تضامین نقد و شبه نقد می‌باشند و بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری به طبقه مشکوک‌الوصول منتقل می‌شوند را حداکثر تا زمان انتقال به طبقه مزبور شناسایی نماید.

ماده ۲۲- مؤسسه اعتباری موظف است شناسایی درآمد بخش جاری و غیرجاری مطالباتی را که فاقد وثایق و تضامین نقد و شبه نقد می‌باشند و بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری به طبقه معوق منتقل می‌شوند را از زمان انتقال به طبقه مزبور متوقف نماید.

ماده ۲۳- در صورتی که برای یک/چندین فقره تسهیلات و یا تعهدات، ترکیب انواع وثایق و تضامین به گونه‌ای باشد که وثایق و تضامین نقد و شبه نقد حداقل ۱۰۰ درصد مانده بدهی مشتری را پوشش دهد، درآمد مطالبات مزبور، حداکثر تا زمان انتقال به طبقه مشکوک‌الوصول قابل شناسایی می‌باشد.

ماده ۲۴- چنانچه مبلغ انواع وثایق و تضامین مأخوذه کمتر از مانده بدهی مشتری باشد، مؤسسه اعتباری موظف است درآمد مطالبات مزبور را حداکثر تا پایان طبقه سررسید گذشته، بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری، شناسایی نماید.

ماده ۲۵- شناسایی مجدد درآمد مطالباتی که شناسایی درآمد آن‌ها متوقف شده است، منوط به تسویه تمام یا بخشی از مطالبات مزبور می‌باشد. در این صورت، چنانچه سهم درآمد از مبالغ تسویه شده بیش از مبلغ درآمد شناسایی شده تسویه نشده باشد، درآمد جدید به میزان مابه‌التفاوت مبالغ مزبور شناسایی می‌شود، در غیر این صورت درآمد جدیدی شناسایی نمی‌گردد.

تبصره - شناسایی مجدد درآمد بخش جاری مطالبات موضوع این ماده، تا شش ماه همزمان با وصول نقدی اقساط بخش مزبور میسر می‌باشد و در صورت عدم نکول در سررسید هر قسط در مدت یادشده، درآمد بخش جاری با رعایت ضوابط مقرر در این دستورالعمل شناسایی می‌شود.

ماده ۲۶- مؤسسه اعتباری موظف است در تعیین پوشش وثایق و تضامین نقد و شبه نقد مأخوذه، حداکثر ۹۰ درصد ارزش بازار هر یک از وثایق مزبور را در آخرین مقطع گزارشگری مالی مبنای عمل قرار دهد.

فصل ششم: تسهیلات امهالی

ماده ۲۷- در صورتی که در زمان امهال، تمام یا بخشی از سود و یا وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه مربوط به قرارداد قبلی تسویه گردد، درآمد سود و یا وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه شناسایی نشده قرارداد مزبور در چارچوب ماده (۲۵) این دستورالعمل شناسایی می‌شود.

ماده ۲۸- در صورت عدم تسویه تمام یا بخشی از سود و یا وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه شناسایی نشده مربوط به قرارداد قبلی در زمان امهال، درآمد مزبور متناسب با مبلغ تسویه شده از بابت اصل و سود تسهیلات اعطایی جدید، شناسایی می‌شود.

ماده ۲۹- سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین تسهیلات اعطایی جدید، متناسب با مبلغ تسویه شده هر یک از اقساط یا تسهیلات اعطایی شناسایی می‌شود.

فصل هفتم: سایر موارد

ماده ۳۰- در تسهیلاتی که تسویه زودتر از سررسید تمام یا بخشی از آن به موجب ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی مشمول اعطای تخفیف از سوی مؤسسه اعتباری می‌گردد، درآمد بخش مزبور تسهیلات، به میزان مبلغ تسویه شده زودتر از موعد پس از کسر مبلغ دریافتی بابت اصل تسهیلات سررسیدنشده، شناسایی می‌شود.

ماده ۳۱- در صورت فسخ قرارداد تسهیلات اعطایی، مؤسسه اعتباری موظف است مازاد خسارات/جریمه‌های تسویه شده، نسبت به درآمد شناسایی شده قبلی را در تاریخ تسویه تمام یا بخشی از مطالبات ناشی از قرارداد مزبور به عنوان درآمد شناسایی نماید.

ماده ۳۲- مؤسسه اعتباری مکلف است در راستای پیاده‌سازی مفاد این دستورالعمل سازوکارهای اجرایی لازم از جمله ایجاد سامانه اطلاعاتی وثایق و تضامین مرتبط با تسهیلات اعطایی و تعهدات ایجادشده را اتخاذ نماید. سامانه اطلاعاتی مزبور باید حداقل شامل موارد زیر باشد:

- انواع وثایق و تضامین

- ارزش بازار وثایق و تضامین

- درصد ترکیب و میزان پوشش وثایق و تضامین

ماده ۳۳- مؤسسه اعتباری موظف است زمینه دسترسی بازرسان بانک مرکزی و حسابرس مستقل را به سامانه‌های اطلاعاتی مرتبط با این دستورالعمل فراهم نماید.

ماده ۳۴- شناسایی سایر انواع درآمدهای مؤسسه اعتباری (اعم از عملیاتی و غیرعملیاتی) که به صراحت در این دستورالعمل به آن‌ها اشاره نشده است، در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی و استانداردهای حسابداری مربوط می‌باشد.

ماده ۳۵- توقف شناسایی درآمد وفق ضوابط مندرج در این دستورالعمل، نافی حقوق مؤسسه اعتباری در استیفای تمامی مطالبات خود از جمله؛ مطالبات بابت اصل، سود/فواید مترتبه و وجه التزام تأخیر تأدیه متعلقه تا زمان تسویه، نمی‌باشد.

ماده ۳۶- سایر نهادهای پولی فعال نظیر شرکت‌های واسپاری (لیزینگ)، صندوق‌های قرض‌الحسنه و شرکت‌های تعاونی اعتبار که از بانک مرکزی مجوز فعالیت دارند نیز ملزم به رعایت مفاد این دستورالعمل می‌باشند.

ماده ۳۷- تخطی از مفاد این دستورالعمل موجب اعمال مجازات‌های مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و سایر قوانین و مقررات ذی‌ربط می‌شود.

«دستورالعمل شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری» در (۳۷) ماده و (۶) تبصره در یک‌هزار و دویست و چهل و هشتمین

جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۱ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و چهار ماه پس از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا بوده و از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این مصوبه تمامی ضوابط و مقررات مغایر با آن از جمله بخشنامه شماره مب/۷۷۲ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۷ موضوع یک‌هزار و چهل و چهارمین جلسه ۱۳۸۴/۴/۲۵ شورای پول و اعتبار منسوخ می‌گردد.

۸- بخشنامه شماره ۹۷/۱۳۷۰۴۱ مورخ ۹۷/۲۶/۱۳۹۷؛ ابلاغ قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید.

رقابت‌پذیری و ارتقای نظام مالی کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران – ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً؛ بدین وسیله «قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» مصوب ۱۳۹۷/۲/۳۰ مجلس شورای اسلام جهت استحضار و صدور دستور اقدام مقتضی ایفاد می‌شود. همانگونه که ملاحظه می‌فرمایند در ماده (۶۱) الحاقی، مقرر گردیده است به منظور بررسی و اتخاذ تصمیم در خصوص حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی، به ویژه در موارد مربوط به تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام، تأمین مالی، تعیین تکلیف بدهی‌های معوق و همچنین رفع مشکلات مرتبط با محیط زیست، منابع طبیعی و معادن و رفع موانع صادراتی، «ستاد تسهیل و رفع موانع تولید» پس از تهیه و تدوین آیین‌نامه اجرایی آن، توسط دولت ایجاد شود و متعاقباً در همین راستا، کارگروه‌هایی نیز در استان‌ها به ریاست استاندار تشکیل گردند. همچنین در ماده (۶۲) الحاقی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و صندوق‌های حمایتی موظف شده‌اند با تسهیلات یا موارد امهال مصوب در کارگروه تسهیل، حداکثر ظرف مدت یک ماه موافقت نموده و یا دلایل مخالفت خود را همراه با مستندات مربوط به هیأت موضوع تبصره آن ماده تسلیم نمایند. ضمن آن که، طبق تبصره ماده (۶۲) مقرر شده است در صورت مخالفت بانک با اعطای تسهیلات مصوب کارگروه تسهیل، دلایل و مستندات بانک‌ها برای استنکاف از پرداخت تسهیلات موردنظر، توسط هیأتی متشکل از خبرگان مورد وثوق بانکی و اقتصادی در هر استان مورد بررسی و اظهار نظر قرار گیرد و در صورتی که دلایل بانک برای استنکاف از پرداخت تسهیلات مورد نظر، مورد تأیید هیأت مذکور واقع نشود، بانک موظف به پرداخت تسهیلات مورد نظر به متقاضی گردد.

با عنایت به اهمیت موضوع، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و ضمن تمهید مقدمات اجرای قانون و همکاری با کارگروه‌های مورد اشاره در موارد مقتضی، بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۷،۰۲،۳۰

ماده واحده- مواد زیر به قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۹۴ با اصلاحات بعدی آن الحاق می شود:

ماده ۶۱ - به منظور بررسی و اتخاذ تصمیم در خصوص حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی، به ویژه در موارد مربوط به تکمیل و راه اندازی طرحهای نیمه تمام، تأمین مالی، تعیین تکلیف بدهی های معوق و همچنین رفع مشکلات مرتبط با محیط زیست، منابع طبیعی و معادن و رفع موانع صادراتی، به دولت اجازه داده می شود نسبت به ایجاد «ستاد تسهیل و رفع موانع تولید» به ریاست وزیر صنعت، معدن و تجارت اقدام کند. وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، آیین نامه اجرائی لازم را با مشورت شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در چهارچوب اختیارات قانونی تهیه کرده و به تصویب هیأت وزیران برساند.

تبصره - در راستای وظایف ستاد، در هر استان کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید به ریاست استاندار و تحت نظارت و سازماندهی «ستاد تسهیل و رفع موانع تولید» انجام وظیفه می کند. ستاد و کارگروههای مذکور و دبیرخانه های مورد نیاز آنها، باید از امکانات و نیروی انسانی موجود در دستگاههای اجرائی و اعضای ذی ربط استفاده کرده و به هیچ عنوان تشکیلات جدیدی ایجاد نکنند.

اعضای ستاد عبارتند از

- ۱- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس ستاد)
- ۲- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور
- ۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی
- ۴- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- ۵- وزیر کشور
- ۶- رئیس کل بانک مرکزی
- ۷- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
- ۸- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست
- ۹- وزیر نفت
- ۱۰- وزیر جهاد کشاورزی
- ۱۱- وزیر نیرو
- ۱۲- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۱۳- رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

۱۴- رئیس سازمان ملی استاندارد

۱۵- رئیس اتاق تعاون

۱۶- رئیس اتاق اصناف

۱۷- نمایندگان تشکلهای سراسری تولیدی

اعضای بندهای (۱) تا (۷) به عنوان عضو ثابت و بقیه اعضاء حسب مورد در جلسه دعوت می شوند. مصوبات ستاد مذکور با رأی اکثریت وزراء و رؤسای دستگاههای اجرائی (ثابت و غیر ثابت مدعو) نافذ و اجرائی می شود. اعضای کارگروههای استانی، متناظر با اعضای ستاد مذکور انتخاب شده و مصوبات آن طبق همین حکم نافذ و اجرائی می شود.

ماده ۶۲ - بانکها و مؤسسات اعتباری و صندوق های حمایتی موظفند با تسهیلات یا موارد امهال مصوب در کارگروه تسهیل، حداکثر ظرف مدت یک ماه موافقت کنند یا دلایل مخالفت خود را همراه با مستندات مربوط به هیأت موضوع تبصره این ماده تسلیم نمایند.

تبصره - رئیس کل بانک مرکزی موظف است هیأتی متشکل از خبرگان مورد وثوق بانکی و اقتصادی در هر استان از میان افرادی که استاندار پیشنهاد می کند، تشکیل دهد. کسانی که مورد تأیید رئیس کل بانک مرکزی قرار می گیرند و با حکم وی به عضویت هیأتهای موضوع این تبصره در می آیند، به عنوان نماینده رئیس کل محسوب می شوند. این هیأت موظف است دلایل و مستندات بانکها برای استنکاف از پرداخت تسهیلات مورد نظر کارگروه تسهیل را بررسی و درباره آن اظهار نظر کند. در صورتی که دلایل بانک برای استنکاف از پرداخت تسهیلات مورد نظر، مورد تأیید هیأت موضوع این تبصره قرار نگیرد، بانک موظف است تسهیلات مورد نظر را به متقاضی پرداخت کند. عدم تمکین بانک، تخلف از دستور بانک مرکزی تلقی شده و موضوع به هیأت انتظامی بانک مرکزی ارجاع خواهد شد. رئیس کل بانک مرکزی می تواند هر یک از اعضای هیأت مذکور را عزل نماید.

ماده ۶۳ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که از امتیازات کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید به دلیل معوقه یا بدهی بانکی برخوردار شده اند، حق خرید تمام یا بخشی از شرکتهای قابل واگذاری سازمان خصوصی سازی را ندارند. تبصره - خرید صد درصد (۱۰۰٪) نقدی بلامانع است.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی ام اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در مورخ ۳/۹/۱۳۹۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۹- بخشنامه شماره ۹۷/۱۵۲۴۲۶ مورخ ۹۷/۵/۷؛ ابلاغ مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی به شبکه بانکی

کشور با موضوع واگذاری سهام بنگاه‌های در اختیاری از طریق بورس

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران- ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند، وفق بند (ب) ماده (۱۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و شرکت‌های تابعه آن‌ها موظف بوده‌اند ظرف مدت سه سال از زمان لازم‌الاجرا شدن قانون مذکور (خرداد ماه سال ۱۳۹۷) سهام تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه‌ای که بیش از ۵۰ درصد سهام آن‌ها به طور مستقیم یا غیرمستقیم متعلق به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی بوده یا اکثریت اعضای هیأت مدیره آن‌ها را بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی تعیین می‌نموده‌اند، در بنگاه‌های غیربانکی واگذار نمایند. در همین راستا نیز شورای محترم پول و اعتبار در یک‌هزار و دو‌یست و سی و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۲، ضمن احصای مصادیق فعالیت‌های بانکی و اعلام ممنوعیت سرمایه‌گذاری بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در عرصه‌های غیربانکی و تأکید بر واگذاری سرمایه‌گذاری‌های پیشین شبکه بانکی در این قبیل بنگاه‌ها، حدود مجاز سرمایه‌گذاری بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی (و یا شرکت‌های تابعه آن‌ها) در زمینه فعالیت‌های بانکی را تعیین نمود که این مهم طی بخشنامه شماره ۹۶/۶/۱۲۷۷ مورخ ۱۳۹۶/۳/۱ با عنوان «دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار» به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. به واسطه اهمیت موضوع و تأکید دوباره بر این مهم، شورای عالی هماهنگی اقتصادی متشکل از مقامات ارشد سه قوه در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۹ مقرر نموده است:

«در اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، بانک‌ها، کلیه سهام در اختیار خود در بنگاه‌های اقتصادی را از طریق

بورس برای واگذاری عرضه کنند.»

در خاتمه، ضمن اعلام این که مصوبه یاد شده به تأیید مقام معظم رهبری نیز رسیده است، خواهشمند است دستور فرمایند اقدامات و تدابیر لازم برای اجرای کامل و دقیق مقررات و مصوبات فوق‌الذکر اتخاذ شده و مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ گردد و بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید و اقدامات انجام شده در این زمینه به طور منظم در چارچوب بخشنامه‌های قبلی به بانک مرکزی گزارش شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

۱۰- بخشنامه شماره ۹۷/۱۶۷۴۳۳ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶؛ ابلاغ بخش پنجم و نهایی ترجمه سند بال ۲

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۴/۲۹۶۳۴۸ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵، شماره ۹۵/۱۵۱۷۰۰ مورخ ۱۳۹۵/۵/۱۶، شماره ۹۵/۳۲۹۱۳۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۶ و شماره ۹۶/۱۸۰۷۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۶/۱۱، موضوع ترجمه بخش‌های اول تا چهارم سند بال II، به پیوست ترجمه بخش پنجم و نهایی سند مذکور جهت استحضار و بهره‌برداری ایفاد می‌گردد.

همان‌گونه که مستحضرنند، استانداردهای معرفی شده در سند بال II بر سه رکن اصلی استوار است. این سه رکن شامل حداقل سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک‌های مترتب به عنوان رکن اول، فرآیند بررسی نظارتی به عنوان رکن دوم و انتظام بازار ناظر بر الزامات افشاء به عنوان رکن سوم می‌باشد. در ترجمه پیش‌رو از سند یاد شده، به ابعاد مرتبط با رکن سوم بال II یعنی انتظام بازار پرداخته شده است. هدف از رکن سوم به عنوان رکن مکمل الزامات مقرر در ارکان پیشین آن است تا نظم بازار را از طریق ایجاد مجموعه‌ای از الزامات افشاء برای بانک‌ها که عموم جامعه را قادر به ارزیابی اطلاعات کلیدی در خصوص آن‌ها می‌کند، تقویت نماید. بر همین اساس، بانک‌ها موظف می‌شوند اطلاعاتی درخصوص سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک‌های فرارو، منابع در معرض ریسک، فرآیندهای ارزیابی ریسک، جزییات طبقه‌بندی دارایی‌ها و ذخیره‌گیری، اجزای سبد سرمایه‌گذاری‌ها و ... را برای اطلاع عموم منتشر نمایند تا بدین ترتیب علاوه بر مقامات نظارت بانکی، عموم جامعه و خاصه فعالان بازارهای مالی نیز از وضعیت بانک شناخت صحیح‌تری به دست آورند. کمیته بال بر این باور است که این قبیل الزامات افشاء با تکیه بر روش‌های داخلی، اختیارات بیشتری را به منظور ارزیابی الزامات سرمایه‌ای در اختیار بانک‌ها قرار می‌دهد. فراهم کردن الزامات افشاء مبتنی بر چهارچوب مشترک، طریق مؤثری در اطلاع‌رسانی به بازار درباره منابع در معرض ریسک بانک‌ها بوده و چهارچوب افشای سازگار و قابل فهمی را که منجر به تقویت مقایسه‌پذیری می‌گردد، فراهم می‌نماید. طبیعی است هر چه میزان شفافیت بانک‌ها بیشتر باشد و عموم جامعه و خاصه ذینفعان شناخت و ارزیابی صحیح‌تری از اهداف، ساختار، عملکرد، درجه ریسک‌پذیری و و روش‌های مدیریتی بانک‌ها، حاصل نمایند، سیستم بانکی از آن حیث که زمینه یک نظارت عمومی بر بانک‌ها فراهم می‌شود، از استحکام، سلامت و ثبات مطلوب‌تری برخوردار خواهد بود.

بخش نهایی ترجمه حاضر، دربردارنده پیوست‌های سند بال II می‌باشد که حاوی اطلاعات و جزئیات موردنیاز برای تکمیل مباحث متن اصلی سند است. سند بال II دارای یازده پیوست است که اطلاعات تفصیلی و تکمیلی لازم را در ادامه متن اصلی و برای درک و فهم بهتر موضوعات مورد اشاره ارایه می‌نماید.

امید است ترجمه این قبیل اسناد مرجع و مهم در خصوص نظارت بانکی و به اشتراک گذاردن آن‌ها با بانک‌ها، به تعمیق و پیاده‌سازی مفاهیم نوین نظارت بانکی در نظام بانکی کشور کمک نماید و اجرای چنین استانداردهایی را تسهیل کند. در خاتمه ضمن اعلام این که، از هرگونه پیشنهاد اصلاحی و تکمیلی در خصوص متن ترجمه استقبال می‌شود، شایان ذکر می‌داند سند بال II به عنوان مبنا و اساسی برای اجرای اصول مدیریت ریسک در بانک‌ها و رعایت مقررات احتیاطی در این خصوص از جمله پیاده‌سازی "دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری"، موضوع بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۴۳۴ مورخ ۱۳۹۷/۲/۵ محسوب می‌شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندزاد

۳۲۱۵-۰۲

همگرایی بین‌المللی

در زمینه استانداردها و اندازه‌گیری سرمایه بانکها

(توافقنامه بال ۲)

چهار چوب بازمینی شده

(نسخه جامع: ژوئن ۲۰۰۶)

از انتشارات کمیته نظارت بانکی بال

بانک تسویه بین‌المللی

جلد پنجم

گروه مترجمین:

دکتر حسین صدقی، علی قیصری گودرزی، مریم کشتکار

معاونت نظارت

بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران

بلوار میرداماد، شماره ۱۹۸

تلفن: ۲۹۹۵۱ (۹۸۲۱+)

وب سایت: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت نظارتی

استفاده از مطالب این سند با ذکر منبع بلامانع است.

بخش چهارم: رکن سوم - نظم بازار

۱. ملاحظات کلی

A. الزامات افشاء

۸۰۸. کمیته بر این باور است که منطق رکن ۳ به اندازه کافی قوی است به نحوی که الزامات افشاء برای بانک‌های استفاده کننده از این سند را ضمانت کند. ناظران، سنجه‌هایی در اختیار دارند که با استفاده از آن‌ها بانک‌ها را ملزم کنند تا این قبیل افشاها را اجرایی کنند. برخی از این افشاها، معیارهای واجد شرایط بودن برای استفاده از روش‌های خاص یا به رسمیت شناختن ابزارها یا معاملات خاص، محسوب می‌گردند.

B. اصول راهنما

۸۰۹. هدف از رکن سه - نظم بازار - تکمیل حداقل الزامات سرمایه‌ای (رکن ۱) و فرایند بررسی نظارتی (رکن ۲) می‌باشد. کمیته به دنبال آن است تا نظم بازار را از طریق ایجاد مجموعه‌ای از الزامات افشاء که مشارکت کنندگان در بازار را قادر به ارزیابی اطلاعات اساسی در خصوص گستره اجرا، سرمایه، منابع در معرض ریسک، فرایندهای ارزیابی ریسک و در نهایت کفایت سرمایه موسسه می‌کند، تقویت نماید. کمیته بر این باور است که این قبیل الزامات افشاء با تکیه بر روش‌های داخلی، صلاحدیدهای بیشتری را بمنظور ارزیابی الزامات سرمایه‌ای در اختیار بانک‌ها قرار می‌دهد.

۸۱۰. اصولاً افشای بانک‌ها باید با این نکته که چگونه مدیریت ارشد و هیأت مدیره، ریسک‌های بانک را ارزیابی و مدیریت می‌کنند، سازگار باشد. تحت رکن ۱، بانک‌ها از رویکردها/ روش‌های خاصی برای اندازه‌گیری انواع ریسک‌های فرارو و الزامات سرمایه‌های حاصله استفاده می‌کنند. کمیته بر این باور است که فراهم کردن افشا مبتنی بر چهارچوب مشترک، وسیله موثری در اطلاع رسانی به بازار درباره منابع در معرض ریسک بانک‌ها بوده و چهارچوب افشای سازگار و قابل فهمی را که منجر به تقویت مقایسه پذیری می‌گردد، فراهم می‌نماید.

C. دستیابی به افشای مناسب

۸۱۱. کمیته آگاه است که ناظران از قدرت و اختیارات گوناگونی جهت حصول به الزامات افشاء برخوردار هستند. نظم بازار می‌تواند به بانکداری سالم و ایمن کمک کرده و ناظران را ملزم می‌کنند تا به شیوه‌ای سالم و ایمن فعالیت کنند. تحت زمینه ثبات و سلامت، ناظران می‌توانند بانک‌ها را ملزم به افشای اطلاعات کنند. متناوباً ناظران

از این اختیار برخوردارند تا بانک‌ها را ملزم کنند که اطلاعات را در قالب گزارشات نظارتی تهیه نمایند. ناظران می‌توانند تمام یا بخشی از اطلاعات موجود در این گونه گزارشات را در دسترس عموم قرار دهند. افزون بر آن، سازکارهای دیگری وجود دارد تا ناظران از طریق آن الزامات را لازم‌الاجرا نمایند. این امر در کشورهای مختلف تفاوت داشته و دامنه آن از " ترغیب اخلاقی " از طریق گفتگو با مدیریت بانک (بمنظور تغییر رفتار) تا مجازات یا جریمه مالی خواهد بود. ماهیت سنجه‌های واقعی مورد استفاده بستگی به قدرت قانونی ناظران و جدی بودن ناکارایی افشاء خواهد داشت. در هر حال، تعیین الزامات سرمایه‌ای اضافی مستقیم به عنوان واکنشی در برابر عدم افشاء، به جز در موارد مشروحه زیر، مد نظر نمی‌باشد.

۸۱۲. افزون بر سنجه‌های مداخله‌ای کلی مندرج در بالا، این سند همچنین طرحی را برای سنجه‌های خاص پیش‌بینی کرده است. هنگامی که افشاء به عنوان معیار واجد شرایط تحت رکن ۱ برای حصول به اوزان ریسک کمتر و یا جهت اعمال روش خاص محسوب می‌گردد، می‌تواند محدودیت مستقیم اعمال گردد (اعمال اوزان ریسک کمتر یا روش خاص مجاز نباشد).

D. تعامل با افشای حسابداری

۸۱۳. کمیته نیاز به چهارچوب افشای رکن ۳ که در تضاد با الزامات استانداردهای حسابداری نباشد را در گستره وسیع تری به رسمیت می‌شناسد. کمیته تلاش‌های قابل ملاحظه‌ای را بمنظور بررسی این موضوع که تمرکز محدودتر رکن ۳ که در افشای کفایت سرمایه بانک هدف گذاری شده است، در تضاد با الزامات حسابداری گسترده نباشد، انجام داده است. در ادامه، کمیته تمایل دارد تا ارتباطات مستمری با نهادهای حسابداری داشته باشد، چرا که کارهای مستمر نهادهای مذکور می‌تواند پیامدهایی برای افشای الزام شده تحت رکن ۳ در بر داشته باشد. کمیته اصلاحات آتی در رکن ۳ را به عنوان نیاز در پایش مستمر این حوزه ها و توسعه صنعت بانکداری، مد نظر قرار خواهد داد.

۸۱۴. مدیریت باید از صلاحدید خود در تعیین رسانه و محل مناسب افشاء استفاده کنند. در وضعیت هایی که افشاء، تحت الزامات حسابداری یا بمنظور جلب نظر الزامات پذیرش منتشره توسط مقررات گذاران اوراق بهادار انجام می‌شود، بانک‌ها می‌توانند در راستای اجرای انتظارات قابل اعمال رکن ۳ بر آن‌ها اتکا نمایند. در این وضعیت‌ها، بانک‌ها باید تفاوت‌های مهم بین افشای حسابداری یا سایر روش‌های افشاء را با مبنای نظارتی افشاء تشریح کنند. این تشریح نباید به شکل تفصیلی باشد.

۸۱۵. در مورد افشاهایی که بموجب الزامات حسابداری یا غیره ضروری نمی باشند، مدیران می توانند اطلاعات رکن ۳ را از طریق سایر روش‌ها (از قبیل پایگاه‌های اینترنتی در دسترس عموم یا از طریق گزارشات نظارتی عمومی تکمیلی توسط ناظران) سازگار با الزامات نهادهای نظارتی ملی تهیه کنند. در هر حال، مؤسسات تشویق می شوند تا تمامی اطلاعات مربوط را تا حد ممکن در یک مکان تهیه کنند. افزون بر آن، اگر اطلاعاتی مطابق افشای حسابداری تهیه نگردید، مؤسسات باید مشخص کنند که اطلاعات اضافی در کجا قابل دستیابی است.

۸۱۶. همچنین انتظار می رود به رسمیت شناختن افشاهای الزامی حسابداری یا سایر روش‌های افشاء به این شیوه در راستای شفاف سازی الزامات برای راستی آزمایی افشاء باشد. به عنوان نمونه، اطلاعات موجود در صورت های مالی سالانه، بصورت کلی حسابرسی شده و موارد اضافی مهم منتشره همراه صورت‌های مالی باید سازگار با صورت های حسابرسی شده باشد. افزون بر آن موارد تکمیلی مهم منتشره (از قبیل تحلیل و مباحثات مدیریتی) در راستای رعایت معیارهای سایر نظام های افشاء) مانند الزامات پذیرش منتشره توسط مقررات گذاران اوراق بهادار) عموماً منوط به بررسی های دقیق کافی (مانند ارزیابی کنترل داخلی و غیره) بوده تا مساله راستی آزمایی حل شود. در صورتی که موضوعی تحت نظام راستی آزمایی منتشر نگردد، به عنوان نمونه در قالب یک گزارش تکی یا به عنوان بخشی بر روی پایگاه اینترنتی، مدیریت باید اطمینان حاصل کند که ممیزی/تاییدات مناسب اطلاعات مطابق با اصول کلی افشا مندرج در زیر انجام شود. به این ترتیب، حسابرسی افشای رکن ۳ توسط حسابرس مستقل ضرورتی ندارد مگر اینکه خلاف آن توسط تنظیم کنندگان استانداردهای حسابداری، مقررات گذاران اوراق بهادار یا سایر مقامات مربوط، الزامی شده باشد.

E. سطح اهمیت

۸۱۷. بانک باید در خصوص این موضوع که با توجه به مفهوم اهمیت کدام افشاء به آن مربوط می گردد، تصمیم گیری نماید. اطلاعاتی حایز اهمیت تلقی می گردد در صورتی که حذف یا اظهار غلط آن بتواند ارزیابی یا تصمیم گیری استفاده کنندگانی که هدف تصمیم گیری اقتصادی خود را با اتکا به آن اطلاعات اتخاذ می کنند، را تغییر داده یا تحت تاثیر قرار دهد. این تعریف سازگار با استانداردهای بین المللی حسابداری و چهارچوب‌های حسابداری ملی تعداد زیادی از کشورها می باشد. کمیته نیاز به قضاوت های کیفی - در پرتو پیامدهای خاص - که استفاده کننده اطلاعات مالی، برخی اقلام را حایز اهمیت تلقی کند یا خیر (آزمون کاربر) را به رسمیت می شناسد. کمیته حدود خاصی را برای افشاء وضع نمی کند که امکان دستکاری داشته و به سختی بتوان آن را تعیین کرد و اعتقاد دارد که آزمون کاربر، شاخص مناسبی برای حصول به افشای کافی قلمداد می گردد.

F. تواتر

۸۱۸. افشای مندرج در رکن ۳ باید بر مبنای ۶ ماهه و منوط به استثنائات زیر انجام شود. افشای کیفی که خلاصه کلی از سیاست‌ها و اهداف مدیریت ریسک، سیستم گزارش دهی و تعاریف بانک می‌باشد، می‌تواند بر مبنای سالانه منتشر گردد. در شناسایی حساسیت افزایش یافته ریسک سند و جهت گیری کلی به سمت گزارش دهی با تکرار بیشتر در بازارهای سرمایه، بانک‌های بزرگ فعال بین المللی و سایر بانک‌های با اهمیت (و واحدهای مستقل بانک‌های با اهمیت) باید سرمایه لایه ۱ و نسبت کفایت سرمایه کلی و اجزای خود^{۸۸} را بر مبنای فصلی منتشر کنند. افزون بر آن، اگر اطلاعات منابع در معرض ریسک یا سایر ارقام، در معرض تغییر ناگهانی باشند، همچنین بانک باید اطلاعات را بصورت فصلی منتشر کند. در تمامی موارد، بانک‌ها باید اطلاعات مهم را به محض امکان و نه دیرتر از آخرین تاریخ تعیین شده در قوانین ملی^{۸۹} منتشر کنند.

G. اطلاعات محرمانه و اختصاصی

۸۱۹. اطلاعات اختصاصی شامل اطلاعاتی است (به عنوان نمونه در خصوص محصولات و سیستم‌ها) که در صورت اشتراک گذاری با رقبا سرمایه گذاری بانک در این گونه محصولات/سیستم‌ها را کم ارزش کرده و از این رو وضعیت رقابتی آن را تضعیف خواهد کرد. اطلاعات درباره مشتریان اغلب محرمانه بوده به نحوی که تحت شرایط توافق قانونی یا ارتباطات طرف مقابل تهیه شده است. این امر بر چگونگی فاش کردن اطلاعات درباره مشتری و به همین ترتیب جزئیات ترتیبات داخلی به عنوان نمونه روش‌های مورد استفاده، تخمین‌های پارامتر، داده‌ها و غیره تاثیر دارد. کمیته بر این باور است که الزامات مندرج در زیر، توازن مناسب بین نیاز به افشای معنادار و حفاظت از اطلاعات محرمانه و اختصاصی را تضعیف خواهد کرد. در موارد استثنایی، افشای ارقام معین اطلاعات الزام شده توسط رکن ۳ می‌تواند به جدیت وضعیت بانک را از طریق عمومی کردن اطلاعاتی که ماهیتاً دارای ویژگی محرمانه یا اختصاصی هستند، به مخاطره بیندازد. در این گونه موارد، نیازی نیست بانک آن اطلاعات را افشاء کند، ولی باید اطلاعات کلی تر را درباره موضوعات مورد الزام همراه با حقایق درباره و همچنین دلایلی که چرا ارقام خاصی از اطلاعات افشاء نشده اند را بیان کند. این معافیت محدود، بمنظور ایجاد تضاد با الزامات افشاء تحت استانداردهای حسابداری محسوب نمی‌شود.

۸۸ این اجزاء شامل سرمایه لایه ۱، کل سرمایه و کل سرمایه الزامی می‌باشد.

۸۹ در خصوص برخی بانک‌های کوچک با مشخصه ریسکی با ثبات، گزارش دهی سالیانه می‌تواند قابل قبول باشد. هنگامی که بانک اطلاعات را فقط بر مبنای سالیانه منتشر می‌کند، باید به صراحت نیز دلایل مناسب بودن این شیوه را اعلام کند.

۲. الزامات افشاء^{۹۰}

۸۲۰. در ادامه الزامات افشاء تحت رکن ۳ در قالب جدول بیان می‌شود. تعاریف و توضیحات بیشتر در زیرنویس ارائه می‌گردد.

A. اصل کلی افشاء

۸۲۱. بانکها باید خط مشی های رسمی افشاء مورد تایید هیأت مدیره را دارا باشند به نحوی که رویکرد بانک در تعیین نوع افشاء و کنترل های داخلی فرایند افشاء را تبیین نماید. افزون بر آن، بانک باید فرایندی برای ارزیابی تناسب افشای خود شامل راستی آزمایی و تواتر آن را پیاده سازی کند.

B. گستره اجرا

۸۲۲. رکن ۳ در بالاترین سطح تلفیقی گروه بانکی که مشمول این سند می‌باشد اجرا می‌گردد (همان گونه که در بخش ۱ و تحت عنوان : گستره اجرا مطرح گردید). بطور کلی ضرورت ندارد افشای مربوط به هر بانک درون گروه، الزامات افشای مندرج در زیر را بصورت کامل برآورده نماید. یک استثناء در این خصوص در مورد افشای نسبت سرمایه لایه ۱ و نسبت سرمایه کل توسط بالاترین نهاد تلفیق شده، هنگامی که تحلیل واحدهای فرعی مستقل بانکی مهم درون گروه مناسب باشد، موضوعیت دارد. این امر بمنظور به رسمیت شناختن ضرورت واحدهای فرعی مستقل جهت انطباق با این سند و سایر حدود قابل اعمال در زمینه انتقال وجوه یا سرمایه درون گروه، می‌باشد.

جدول ۱

گستره اجرا

افشای کیفی	(a)	نام بالاترین نهاد شرکتی گروه که این سند در باره آن کاربرد دارد
	(b)	فهرستی از تفاوت‌های موجود در مبنای تلفیق برای اهداف حسابداری و مقرراتی، همراه با شرح خلاصه ای از مؤسسات ^{۹۱} درون گروه (a) که بصورت کامل تلفیق شده اند ^{۹۲} ؛ (b) که به تناسب تلفیق شده اند ^{۹۳} ؛ (c) که مشمول ترتیبات کسورات شده اند ^{۹۴} ؛ و (d) و مواردی که سرمایه اضافی در مورد آنها شناسایی شده است به علاوه (e) مواردی که نه تلفیق شده اند و نه کسر شده اند) به عنوان نمونه هنگامی که سرمایه گذاری موزون به ریسک شده است).

۹۰ در این بخش سند، افشاهای ستاره دار، بمنزله شرایط استفاده از رویکرد یا روش های خاص برای محاسبه سرمایه نظارتی محسوب می‌گردند. ۹۱ موسسه شامل واحدهای فرعی مستقل مالی، بیمه ای و اوراق بهادار، واحدهای فرعی مستقل تجاری، سرمایه گذاری مالکیتی اقلیتی حایز اهمیت در نهادهای تجاری، مالی و بیمه ای می‌شود.

۹۲ پیرو فهرست واحد های فرعی مستقل حایز اهمیت در حسابداری تلفیقی به عنوان نمونه ۲۷ IAS.

۹۳ پیرو فهرست واحد های فرعی مستقل در حسابداری تلفیقی به عنوان نمونه ۳۱ IAS.

۹۴ می‌تواند به عنوان بسط فهرست واحد های مستقل فرعی حایز اهمیت در حسابداری تلفیقی به عنوان نمونه ۲۷ IAS و ۳۲ IAS (بسط موسساتی که فقط برای بانک های تلفیقی از اهمیت برخوردارند) فراهم شود.

(c)	هر گونه محدودیت یا ممنوعیت عمده بر روی انتقال وجوه یا سرمایه نظارتی درون گروه.
(d)	میزان کل سرمایه اضافی ^{۹۵} واحدهای فرعی مستقل بیمه ای (خواه مشمول کسورات یا روش‌های جایگزین ^{۹۶} شوند) که در سرمایه گروه تلفیقی لحاظ شده است.
(e)	میزان کل کسری سرمایه ^{۹۷} در تمام واحدهای فرعی مستقل در تلفیق لحاظ نمی‌شود به عنوان نمونه همراه مواردی که کسر شده و نام این قبیل واحدهای فرعی مستقل
(f)	میزان کل (به عنوان نمونه ارزش دفتری جاری) منافع کلی شرکت در مؤسسات بیمه ای که موزون به ریسک شده ^{۹۸} صرف نظر از اینکه از سرمایه کسر شده یا مشمول روش گروهی جایگزین ^{۹۹} شده است، و همچنین نام آن‌ها، کشور مقیم، نسبت مالکیت منافع و در صورت وجود اختلاف، تناسب قدرت رای در این گونه مؤسسات. افزون بر آن، تاثیر کمی بر سرمایه نظارتی در نتیجه استفاده از این روش به جای استفاده از روش گروهی جایگزین یا کسورات نشان داده شود.

C. سرمایه

جدول ۲

ساختار سرمایه

(a)	اطلاعات خلاصه در خصوص شرایط و ضوابط خصوصیات اصلی ابزارهای سرمایه‌ای، بویژه در مورد ابزارهای سرمایه‌ای نوآورانه؛ پیچیده و دوگانه.
(b)	مقدار سرمایه لایه ۱ با افشای تفکیکی موارد زیر: <ul style="list-style-type: none"> • سهام عادی/سرمایه پرداخت شده؛ • اندوخته‌ها؛ • منافع اقلیت در حقوق صاحبان سهام نهادهای فرعی مستقل؛ • ابزارهای نوآورانه^{۱۰۰}؛ • سایر ابزارهای سرمایه‌ای؛ • سرمایه اضافی از شرکت های بیمه ای^{۱۰۱}؛

۹۵ سرمایه اضافی در واحدهای فرعی مستقل تحت نظارت غیر تلفیقی، از اختلاف بین مقدار سرمایه گذاری در آن مؤسسات و الزامات سرمایه ای نظارتی آنها حاصل می شود.

۹۶ به بندهای ۳۰ و ۳۳ رجوع شود.

۹۷ کسری سرمایه مقداری است که سرمایه واقعی کمتر از الزامات سرمایه نظارتی است. هر گونه کسری که در سطح گروه افزون بر سرمایه گذاری در این قبیل واحدهای فرعی مستقل کسر شده است، نمی تواند در کسری سرمایه کل لحاظ گردد.

۹۸ به بند ۳۱ رجوع شود.

۹۹ به بند ۳۰ رجوع شود.

۱۰۰ ابزارهای نوآورانه بموجب انتشارات کمیته، به عنوان "ابزارهای قابل قبول برای لحاظ شدن در سرمایه لایه ۱" پوشش داده می شود (۲۷ اکتبر ۱۹۹۸).

^{۱۰۱} به پاراگراف ۳۳ رجوع شود.

• تفاوت های محاسباتی نظارتی کسر شده از سرمایه لایه ۱ ^{۱۰۲} ، و		
• سایر کسورات از سرمایه لایه ۱، شامل سرقفلی و سرمایه گذاری ها.		
مقدار کل سرمایه لایه ۲ و ۳.	(c)	
سایر کسورات از سرمایه ۱ ^{۱۰۳} .	(d)	
کل سرمایه واجد شرایط.	(e)	

جدول ۳

کفایت سرمایه

مباحث خلاصه رویکرد بانک در ارزیابی کفایت سرمایه خود در راستای پشتیبانی از فعالیت های جاری و آتی.	(a)	افشای کیفی
الزامات سرمایه‌ای ریسک اعتباری شامل: • پرتفویهای مشمول رویکرد استاندارد یا استاندارد ساده، افشاء شده به تفکیک هر پرتفوی؛ • پرتفویهای مشمول رویکرد رتبه‌بندی داخلی IRB، افشاء شده به تفکیک پرتفوی تحت رویکرد IRB پایه و پرتفوی تحت رویکرد IRB پیشرفته: ▪ شرکتی (شامل وام دهی خاص که مشمول معیارهای دسته بندی نظارتی نشده است)، دولتی و بانکی؛ ▪ وام های رهنی مسکونی؛ ▪ منابع در معرض ریسک گردان خرد واجد شرایط ^{۱۰۴} ؛ و ▪ سایر منابع در معرض ریسک خرد؛ • منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی.	(b)	افشای کمی
الزامات سرمایه‌ای برای منابع در معرض ریسک ابزارهای مالکانه در رویکرد IRB شامل: • پرتفویهای ابزارهای مالکانه مشمول رویکردهای مبتنی بر بازار؛ ▪ پرتفوی های ابزارهای مالکانه مشمول روش ساده موزون به ریسک کردن؛ و ▪ ابزارهای مالکانه موجود در دفتر بانکی تحت رویکرد مدل های داخلی (برای بانک های استفاده کننده از مدل های	(c)	

^{۱۰۲} بیانگر ۵۰ درصد تفاوت (هنگامی که زیان مورد انتظار محاسبه شده تحت رویکرد IRB فراتر از کل ذخایر شود) که باید از سرمایه لایه ۱ کسر شود.
^{۱۰۳} شامل ۵۰ درصد تفاوت (هنگامی که زیان مورد انتظار محاسبه شده تحت رویکرد IRB فراتر از کل ذخایر شود) که باید از سرمایه لایه ۲ کسر شود.

^{۱۰۴} بانک ها باید بین پرتفوی های خرد غیر رهنی تفکیک شده که بمنظور محاسبات سرمایه ای رکن ۱ مورد استفاده قرار گرفته اند، تمایز قایل شوند) به عنوان نمونه منابع در معرض ریسک خرد گردان واجد شرایط و سایر منابع در معرض ریسک خرد، مگر اینکه این گونه پرتفوی ها از نقطه نظر اندازه فاقد اهمیت بوده (نسبت به منابع در معرض ریسک اعتباری کلی) و مشخصه ریسکی هر پرتفوی بقدر کافی مشابه بوده به نحوی که افشای جداگانه آن کمکی به درک کاربران از مشخصه ریسکی کسب و کار خرد بانک ننماید .

داخلی در مورد منابع در معرض ریسک ابزارهای مالکانه دفتر بانکی).		
• پرتفوی های ابزارهای مالکانه مشمول رویکردهای PD/LGD.		
الزامات سرمایه‌ای ریسک بازار ^{۱۰۵} شامل:	(d)	
• رویکرد استاندارد؛		
• رویکرد مدل‌های داخلی - دفتر تجاری.		
الزامات سرمایه‌ای ریسک عملیاتی ^{۱۹۱} شامل:	(e)	
• رویکرد شاخص پایه؛		
• رویکرد استاندارد؛		
• رویکرد اندازه‌گیری پیشرفته (AMA).		
نسبت سرمایه کل ^{۱۰۶} و لایه ۱:	(f)	
• برای بالاترین گروه تلفیقی؛ و		
• برای واحدهای فرعی مستقل بانکی حایز اهمیت (که بسته به چگونگی اجرای سند، به تنهایی یا بصورت فرعی تلفیق شده اند).		

D. منابع در معرض ریسک و ارزیابی

۸۲۳. ریسک های فراروی بانک و تکنیک های مورد استفاده برای شناسایی، اندازه گیری، پایش و کنترل آن‌ها، از جمله عوامل مهمی هستند که مشارکت کنندگان در بازار آن‌ها را در ارزیابی موسسه مد نظر قرار می دهند. در این بخش، ریسک های اصلی بانکی شامل ریسک اعتباری، ریسک بازار، ریسک نرخ بهره و ریسک ابزارهای مالکانه در دفتر بانکی و همچنین ریسک عملیاتی مد نظر قرار می گیرد. این بخش مشتمل بر موارد افشای مرتبط با کاهش ریسک اعتباری و اوراق بهادارسازی دارایی ها که هر دو موجب تغییر مشخصه ریسکی موسسه می شوند نیز می گردد. در موارد مقتضی، افشای جداگانه برای بانک‌های استفاده کننده از رویکردهای مختلف در ارزیابی سرمایه نظارتی نیز تدوین گردیده است.

۱. الزامات کلی افشای کیفی

۸۲۴. برای هر ریسک مجزا (مانند ریسک اعتباری، بازار، عملیاتی، نرخ بهره دفتر بانکی، ابزارهای مالکانه) بانک باید اهداف و خط مشی های مدیریت ریسک خود را شامل موارد زیر تشریح نماید:

- راهبردها و فرایندها؛

^{۱۰۵} الزامات سرمایه ای صرفاً باید با توجه به رویکرد مورد استفاده، افشاء شوند.

^{۱۰۶} شامل نسبت ابزارهای سرمایه ای نوآورانه.

- ساختار و سازمان کارکرد مدیریت ریسک مربوط؛
- گستره و ماهیت سیستم های اندازه گیری و / یا گزارش دهی ریسک؛
- خط مشی های پوشش و/یا کاهش ریسک و راهبردها و فرایندهای پایش اثر بخشی مستمر پوشش/کاهنده های ریسک.

۲. ریسک اعتباری

۸۲۵. افشای کلی ریسک اعتباری، دامنه ای از اطلاعات را درباره منابع در معرض ریسک اعتباری کلی برای مشارکت کنندگان در بازار فراهم آورده و ضرورتی ندارد که مبتنی بر اطلاعات تهیه شده برای اهداف نظارتی باشد. افشای تکنیک های ارزیابی سرمایه متضمن اطلاعاتی در مورد ماهیت خاص منابع در معرض ریسک، ابزارهای ارزیابی سرمایه و داده‌هایی بمنظور ارزیابی قابلیت اتکای اطلاعات افشاء شده می‌باشد.

جدول ۱۰۷۴

ریسک اعتباری: افشای کلی برای همه بانکها

الزامات افشای کلی کیفی (پاراگراف ۸۲۴) در ارتباط با ریسک اعتباری، شامل:	(a)	افشای کیفی
<ul style="list-style-type: none"> • تعاریف سررسید گذشته و غیرجاری (برای اهداف حسابداری)؛ • تشریح رویکردهای مورد نظر برای تخفیف های عام و خاص و روش های آماری؛ • مباحث مرتبط با خط مشی مدیریت ریسک اعتباری بانک؛ و • برای بانک‌هایی که بصورت بخشی، و نه کامل با رویکردهای IRB اعم از پایه و پیشرفته منطبق هستند، شرحی از ماهیت منابع در معرض ریسک درون هر پرتفوی مشمول رویکردهای (۱) استاندارد، (۲) IRB پایه ، و (۳) IRB پیشرفته و برنامه مدیریت و زمان بندی آن برای منابع در معرض ریسک در حال انتقال به منظور پیاده سازی کامل رویکرد قابل اجرا ، اعلام گردد. 	(b)	افشای کمی

^{۱۰۷} جدول ۴ شامل حقوق صاحبان سهام نمی باشد

^{۱۰۸} بدان معنا که ، بعد از تهاتر حسابداری منطبق با نظام حسابداری قابل اعمال و بدون احتساب تاثیر تکنیک های کاهش ریسک اعتباری، مانند خالص سازی و وثیقه.

^{۱۰۹} هنگامی که وضعیت خاتمه دوره، بیانگر وضعیت ریسک بانک در طول دوره می باشد، میانگین منابع در معرض ریسک ناخالص نیازی به افشا شدن ندارد.

^{۱۱۰} هنگامی که مقادیر میانگین در انطباق با استانداردهای حسابداری یا سایر الزاماتی که روش های محاسباتی مورد استفاده را مشخص می کنند، افشاء شود، آن روش باید دنبال شود. در غیر این صورت، میانگین منابع در معرض ریسک باید با استفاده از فاصله زمانی با بیشترین تناوب که سیستم

انواع عمده منبع در معرض ریسک اعتباری ^{۱۱۱} .	
(c) • توزیع جغرافیایی ^{۱۱۲} منابع در معرض ریسک، تفکیک شده به ناحیه های حایز اهمیت از طریق انواع عمده منبع در معرض ریسک اعتباری.	
(d) • توزیع منابع در معرض ریسک صنعت یا طرف مقابل، تفکیک شده از طریق انواع عمده منبع در معرض ریسک.	
(e) • تفکیک سررسید قراردادی باقیمانده کل پرتفوی ^{۱۱۳} ، به تفکیک انواع عمده منبع در معرض ریسک.	
(f) بر حسب نوع صنعت یا طرف مقابل اصلی: • ارایه مقدار وام های ضعیف یا در صورت امکان، وام های سررسید گذشته، بصورت جداگانه ^{۱۱۴} ؛ • تخفیفات عام و خاص؛ و • هزینه های تخفیفات ویژه و منابع غیر قابل وصول در طول دوره.	
(g) مقدار وام های ضعیف یا در صورت امکان، وام های سررسید گذشته، بصورت جداگانه بر حسب ناحیه های جغرافیایی حایز اهمیت و در صورت امکان، مقادیر تخفیفات عام و خاص مرتبط با هر ناحیه جغرافیایی ^{۱۱۵} .	
(h) مصالحه تغییرات در تخفیفات وام های ضعیف. ^{۱۱۶}	
(i) برای هر پرتفوی، مقدار منابع در معرض ریسک (برای بانک های استفاده کننده از رویکرد IRB، برداشت شده به اضافه EAD در خصوص مقادیر برداشت نشده) منوط به رویکردهای (۱) استاندارد، (۲) IRB پایه، و (۳) IRB پیشرفته.	

های موسسه به دلایل مدیریتی، نظارتی و سایر حاصل می کنند، محاسبه شود، مشروط بر اینکه میانگین های حاصله، بمنزله نماینده عملیات بانک محسوب شوند. ضرورت دارد، مبنای مورد استفاده در محاسبه میانگین ها در صورتی که بر مبنای میانگین روزانه نباشد، اعلام شود.^{۱۱۱} این تقسیم بندی می تواند موردی باشد که تحت قواعد حسابداری اعمال شده است، و به عنوان نمونه ممکن است، شامل الف) وام، تعهدات و سایر منابع در معرض ریسک غیر مشتقه زیر خط ترازنامه، ب) اوراق بدهی؛ و ج) اوراق مشتقه فرابورس گردد.

^{۱۱۲} نواحی جغرافیایی می تواند شامل هر کشور، گروهی از کشورها یا مناطق درون کشورها باشد. بانک ها باید تعریف نواحی جغرافیایی را مبتنی بر طریقی که پرتفوی بانک بصورت جغرافیایی اداره می شود، انتخاب کنند. معیارهای مورد استفاده در تخصیص وام ها به نواحی جغرافیایی باید مشخص شده باشد

^{۱۱۳} هم/اینک/این امر می تواند از طریق استانداردهای حسابداری پوشش داده شود، که در هر مورد بانک ها ممکن است مایل به استفاده از گروه بندی سررسیدی یکسان مورد استفاده در حسابداری، باشند.

^{۱۱۴} . همچنین بانک ها ترغیب می شوند تا تحلیلی از طول عمر وام های سررسید گذشته تهیه کنند.

^{۱۱۵} بخشی از تخفیفات خاص که به یک ناحیه جغرافیایی تخصیص نمی یابد باید بصورت جداگانه افشاء شود.

^{۱۱۶} مصالحه مبین تخفیفات عام و خاص بصورت تفکیکی می باشد، اطلاعات شامل: شرحی از نوع تخفیف، تراز باز تخفیف، لحاظ منابع غیر قابل وصول در مقابل تخفیف در طول دوره، مقادیر نگهداری شده (یا برعکس) برای زبانهای احتمالی برآورد شده وام در طول دوره، هر گونه تعدیلات دیگر (به عنوان نمونه تفاوت نرخ ارز، ترکیب کسب و کار، تملک و واگذاری واحدهای فرعی مستقل)، شامل انتقال بین تخفیفات، و خاتمه تخفیفات می باشد. منابع غیر قابل وصول و بازیافت منمنابع که بصورت مستقیم در صورت حساب درآمد ثبت می شود، باید بصورت جداگانه افشاء شود.

جدول ۵

ریسک اعتباری: افشاهایی برای پرتفوی مشمول رویکرد استاندارد و اوزان ریسک نظارتی در

رویکردهای IRB^{۱۱۷}

افشای کیفی	(a)	در خصوص پرتفوی های تحت رویکرد استاندارد:
افشای کمی	(b)	<ul style="list-style-type: none"> • نام موسسه اعتباری صادراتی و موسسه مستقل اعتبار سنجی مورد استفاده به علاوه دلایل هر گونه تغییرات*؛ • انواع منابع در معرض ریسک که در خصوص آنها هر موسسه بکار گرفته می‌شود؛ • شرحی از فرایندهای مورد استفاده برای انتقال رتبه های موضوعات عمومی به دارایی های مقایسه پذیر در دفتر بانکی؛ و • تنظیم مقیاس حرفی - عددی برای هر موسسه مورد استفاده در دسته بندی های ریسک^{۱۱۸}.
		<ul style="list-style-type: none"> • در مورد مقدار منابع در معرض ریسک پس از کاهش ریسک تحت رویکرد استاندارد، مقدار مانده بانک (رتبه بندی شده و فاقد رتبه) در هر دسته ریسک و به همین ترتیب موارد قابل کسر؛ و • در مورد منابع در معرض ریسک مشمول اوزان ریسک نظارتی در IRB (هر گونه محصول وام دهی خاص مشمول معیارهای دسته بندی نظارتی و حقوق صاحبان سهام تحت روش وزن ریسک ساده) مقدار کل مانده بانک در هر دسته ریسک.

ریسک اعتباری: افشاء برای پرتفوی های مشمول رویکردهای IRB

۸۲۶. یکی از بخش های مهم این سند، معرفی رویکرد مبتنی بر رتبه بندی داخلی (IRB) در ارزیابی سرمایه نظارتی برای ریسک اعتباری می باشد. تا حد زیادی، بانکها از صلاحدید در بکارگیری داده های داخلی در محاسبات سرمایه نظارتی خود برخوردار هستند. در این بخش فرعی، رویکرد IRB به عنوان مبنایی برای مجموعه ای از افشاءها در نظر گرفته شده تا اطلاعات درباره کیفیت دارایی ها را برای مشارکت کنندگان بازار فراهم نماید. افزون بر آن، این گونه افشاءها بواسطه ایجاد امکان برای مشارکت کنندگان در بازار برای ارزیابی سرمایه حاصله در پرتو منابع در معرض ریسک، حایز اهمیت تلقی می گردند. دو دسته بندی برای افشای کمی وجود دارد: آنهایی که بر تحلیل منابع در معرض ریسک و ارزیابی تمرکز دارند (مانند ورودی ها) و آنهایی که بر رخداد های واقعی (به عنوان مبنایی در تهیه شاخص قابلیت اتکای محتمل اطلاعات افشاء شده) متمرکز می شوند. این موارد با نظامات افشای کیفی که اطلاعات زمینه ای را در خصوص مفروضات پایه ای چارچوب IRB تهیه می کند، استفاده از سیستم های IRB به عنوان بخشی از چارچوب

^{۱۱۷} استثنای حداقلی، زمانی استفاده می شود که رتبه بندی برای کمتر از ۱ درصد کل پرتفوی وام بکار گرفته می شود.

^{۱۱۸} در صورتی که بانک منطبق با طرح ریزی استاندارد منتشره توسط ناظر مربوط باشد، ضرورتی به افشای اطلاعات نیست.

مدیریت ریسک و وسیله ای برای راستی آزمایی نتایج سیستم های IRB، تکمیل می‌شود. نظام های افشاء به دنبال آن هستند تا مشارکت کنندگان در بازار را قادر سازند تا منابع در معرض ریسک اعتباری بانک‌های استفاده کننده از IRB و اجرای کلی آن و مناسب بودن چارچوب IRB، بدون آشکار کردن اطلاعات اختصاصی یا مضاعف کردن نقش ناظر در راستی آزمایی جزییات چارچوب IRB مستقر، را ارزیابی نمایند.

جدول ۶

ریسک اعتباری: افشاء برای پرتفوی های مشمول رویکردهای IRB

پذیرش رویکرد توسط ناظران/انتقال مورد تأیید نظارتی	(a)	افشای کیفی
<p>تشریح و بررسی:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ساختار سیستم رتبه‌بندی داخلی و ارتباط بین رتبه های داخلی و مستقل؛ • استفاده از برآوردهای داخلی غیر از موارد بکار گرفته شده برای اهداف سرمایه‌ای IRB؛ • فرایند مدیریت و شناسایی کاهش ریسک اعتباری؛ و • سازکارهای کنترلی برای سیستم رتبه‌بندی شامل مباحث استقلال، پاسخگویی و بررسی سیستم های رتبه‌بندی. 	(b)	
<p>شرح فرایند رتبه‌بندی داخلی، تهیه شده بصورت مجزا برای ۵ پرتفوی متمایز زیر:</p> <ul style="list-style-type: none"> • شرکتی (شامل نهادهای کوچک و متوسط، وام دهی خاص و اسناد دریافتی شرکتی خریداری شده)، دولتی و بانکی؛ • ابزارهای مالکانه^{۱۱۹}؛ • وام های رهنی مسکونی؛ • وام های خرد گردان واجد شرایط^{۱۲۰}؛ و • سایر وام های خرد. <p>شرح فوق باید برای هر پرتفوی شامل موارد زیر باشد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • انواع منابع در معرض ریسک موجود در پرتفوی؛ • تعاریف، روش ها و داده های برای برآورد و راستی آزمایی احتمال نکول PD و ، (در خصوص پرتفوی مشمول رویکرد IRB) و/ یا 	(c)	

^{۱۱۹} در اینجا ضرورت دارد صرفاً ابزارهای مالکانه ای به عنوان پرتفوی مجزا افشاء شوند که بانک از رویکرد PD/LGD برای ابزارهای مالکانه موجود در دفتر بانکی استفاده می کند.

^{۱۲۰} در هر دو مورد افشای کمی و کیفی، بانک باید بین منابع خرد گردان واجد شرایط و سایر منابع خرد تفکیک قابل شود مگر اینکه این گونه پرتفوی ها از نقطه نظر اندازه فاقد اهمیت بوده (نسبت به منابع در معرض ریسک اعتباری کلی) و مشخصه ریسکی هر پرتفوی بقدر کافی مشابه بوده به نحوی که افشای جداگانه آن کمکی به درک کاربران از مشخصه ریسکی کسب و کار خرد بانک ننماید .

<p>منابع در زمان نکول EAD، شامل مفروضات مورد استفاده در استخراج این متغیرها؛^{۱۲۱} و</p> <ul style="list-style-type: none"> شرح انحراف مجاز تحت پاراگراف ۴۵۶ و زیر نویس ۸۹ از تعریف مرجع نکول در صورتی که حایز اهمیت تلقی شود، مشتمل بر بخش های گسترده ای از پرتفوی/پرتفوهایی که توسط این قبیل انحرافات متأثر شده اند.^{۱۲۲} 		
<p>برای هر پرتفوی (تعریف شده در بالا) به استثنای پرتفوی خرد، اطلاعات زیر از میان تعداد کافی درجات احتمال نکول (شامل نکول) بمنظور مجاز کردن تفکیک معنادار ریسک اعتباری^{۱۲۳} ارایه شود:</p> <ul style="list-style-type: none"> کل منابع در معرض ریسک (برای شرکتی، دولتی و بانکی، مانده وام ها و منابع با فرض نکول در مورد تعهدات برداشت نشده؛^{۱۲۴} برای ابزارهای مالکانه، مقدار مانده)؛ در خصوص بانک‌های استفاده کننده از رویکرد IRB پیشرفته، زیان با فرض نکول میانگین موزون منبع در معرض ریسک (به درصد)؛ و وزن ریسک میانگین موزون منبع در معرض ریسک؛ <p>در خصوص بانک‌های استفاده کننده از رویکرد IRB پیشرفته، مقدار تعهدات برداشت نشده و میانگین با فرض نکول منبع در معرض ریسک موزون برای هر پرتفوی؛^{۱۲۵}</p> <p>یا برای هر پرتفوی خرد (طبق تعریف بالا) موارد زیر افشا شود^{۱۲۶}:</p> <ul style="list-style-type: none"> افشای مندرج در بالا بر مبنای مجموعه ای (به عنوان نمونه همسان با پرتفوی های غیر خرد)؛ یا تحلیل منابع در معرض ریسک بر مبنای مجموعه ای (مانده وام ها 	(d)	<p>افشای کمی: ارزیابی ریسک*</p>

^{۱۲۱} این افشای الزامی در خصوص تشریح تفصیلی مدل بصورت کامل ندارد، بلکه باید برای خواننده خلاصه جامعی از رویکرد مدل، تشریح تعاریف متغیرها، و روش هایی برای برآورد و راستی آزمایی آن متغیرها در افشای ریسک کمی مندرج در زیر، ارایه نماید. این امر باید در خصوص هر ۵ پرتفوی انجام شود. بانک باید هر گونه تفاوت حایز اهمیت در رویکرد را در برآورد این متغیرها درون هر پرتفوی، استخراج کند.

^{۱۲۲} این امر باید زمینه افشای کمی مورد استفاده را برای خواننده تهیه کند. صورت دارد بانک ها صرفاً نواحی اصلی که واگرایی حایز اهمیتی از تعریف مرجع نکول وجود دارد به نحوی که می تواند بر توانایی خواننده در مقایسه و درک افشای منابع در معرض ریسک از طریق درجه احتمال نکول PD تاثیر گذار باشد، را تشریح کنند.

^{۱۲۳} افشای PD، LGD و EAD باید تاثیر وثیقه، خالص سازی و و تضامین/اوراق مشتقه اعتباری را در مواردی که تحت بخش ۲ به رسمیت شناخته شده است را منعکس نماید. افشای هر درجه PD باید مشتمل بر میانگین احتمال نکول موزون به منبع در معرض ریسک برای هر درجه باشد.

هنگامی که بانک درجات PD را برای اهداف افشا، تجمیع می کند، این باید نمایانگر تفکیک توزیع درجات PD مورد استفاده در رویکرد IRB باشد.

^{۱۲۴} مانده وام و منابع با فرض نکول در خصوص تعهدات برداشت نشده می تواند بر مبنای ترکیبی برای این گونه افشاها ارایه شود.

^{۱۲۵} ضرورت دارد بانک صرفاً یک تخمین از EAD برای هر پرتفوی انجام دهد. به هر حال، هنگامی که بانک آن را در ارزیابی معنادارتر بودن ریسک مفید تشخیص دهد، همچنین می تواند تخمین EAD را در میان دسته هایی از EAD در مقابل منابع در معرض ریسک برداشت نشده مرتبط، افشا نماید.

^{۱۲۶} از بانک ها بطور متعارف انتظار می رود تا از افشای تهیه شده برای پرتفوی های غیر خرد تبعیت کنند. در هر حال، هنگامی که باور داشته باشند که آن می تواند تمایز معناداری از ریسک اعتباری را برای خواننده فراهم کند، بانک ها می توانند گزینه درجات زیان مورد انتظار را به عنوان مبنای افشا انتخاب کنند. هنگامی که بانک رتبه های داخلی را (PD/LGD یا EL) برای اهداف افشا تجمیع می کند، این باید نمایانگر تفکیک توزیع آن درجات مورد استفاده در رویکرد IRB باشد.

و منابع با فرض نکول در خصوص تعهدات) در مقابل تعداد کافی درجات زیان مورد انتظار بمنظور مجاز کردن تفکیک معنادار ریسک اعتباری.		
زیان واقعی (به عنوان مثال مطالبات غیر قابل وصول و و ذخایر خاص) در دوره قبل برای هر پرتفوی (طبق تعریف بالا) و اینکه چگونه این امر از تجربه گذشته متمایز می‌شود. بحث عواملی که در دوره قبلی بر تجربه زیان تاثیر گذار بوده اند به عنوان مثال، تجربیاتی که بانک بالاتر از میانگین نرخ نکول یا بالاتر از میانگین زیان با فرض نکول یا منابع با فرض نکول داشته است.	(e)	افشای کمی: نتایج تاریخی*
برآوردهای بانک در مقابل رخدادهای واقعی در دوره بلندمدت تر. ^{۱۲۷} حداقل، این امر باید مشتمل بر اطلاعاتی در خصوص برآوردهای زیان ها در مقابل زیان های واقعی در هر پرتفوی (طبق تعریف بالا) در طول دوره ای باشد که امکان ارزیابی معنادار عملکرد فرایند رتبه‌بندی داخلی برای هر پرتفوی ^{۱۲۸} را فراهم آورد. علاوه بر آن و در موارد مقتضی، بانک باید آن را برای تهیه تحلیل رخداد احتمال نکول و در خصوص بانک‌های استفاده کننده از رویکرد IRB پیشرفته، زیان با فرض نکول و منابع با فرض نکول، در مقابل برآوردهای مطرح در افشای ارزیابی ریسک بالا، تجزیه نماید. ^{۱۲۹}	(f)	

جدول ۷

کاهش ریسک اعتباری: افشاء برای رویکردهای استاندارد و IRB^{۱۳۰، ۱۳۱}

الزامات افشای کیفی کلی (پاراگراف ۸۲۴) در ارتباط با کاهش ریسک اعتباری، شامل: • فرایندها و خط مشی‌هایی برای خالص سازی ارقام بالا و زیر خط	(a)	افشای کیفی
--	-----	------------

^{۱۲۷} این افشاء بمنزله روش دیگری برای اطلاع بیشتر خواننده در مورد قابلیت اتکای اطلاعات تهیه شده در "افشای کیفی: ارزیابی ریسک" در بلند مدت قلمداد می‌گردد. افشاء از انتهای سال ۲۰۰۹ الزامی می‌باشد، در ضمن از قبول پیش از موعد آن استقبال می‌شود. اجرای مرحله ای به این دلیل است تا بواسطه زمان کافی بانک‌ها قادر باشند داده‌های طولانی مدت تری ایجاد نموده و بوسیله آن افشاء را معنادارتر نمایند.

^{۱۲۸} کمیته در خصوص دوره مورد استفاده برای این ارزیابی چیزی را تجویز نمی‌کند. به محض اجراء انتظار می‌رود که بانک این افشاء را با داده‌های تا حد امکان بلند مدت، تهیه نماید، به عنوان نمونه اگر بانک داده‌های ۱۰ سال را در اختیار دارد، باید میانگین نرخ نکول را برای هر درجه PD در طول دوره ۱۰ ساله افشاء نماید. ضرورتی ندارد که مقادیر سالانه افشاء شوند.

^{۱۲۹} بانک‌ها باید این مورد را تا اندازه‌ای تجزیه کنند تا این امکان را برای استفاده کنندگان فراهم کند قابلیت اتکای برآوردهای موجود در "افشای کیفی: ارزیابی ریسک" را با بینش بهتری بررسی کنند. بویژه بانک‌ها باید این اطلاعات را هنگامی که تفاوت‌های حایز اهمیتی بین برآوردهای بانک از PD، LGD و EAD در مقایسه با رخدادهای واقعی در بلند مدت وجود دارد، ارایه نمایند. بانک‌ها همچنین باید توضیحاتی برای این قبیل تفاوت‌ها ارایه دهند.

^{۱۳۰} حداقل بانک باید افشای زیر را در ارتباط با کاهش ریسک اعتباری که برای هدف کاهش الزامات سرمایه‌ای که در این سند به رسمیت شناخته شده است، انجام دهد. جایی که مرتبط باشد، بانک بمنظور ارایه اطلاعات بیشتر در خصوص کاهنده‌های ریسکی که مورد شناسایی قرار نگرفته‌اند، ترغیب می‌شوند.

^{۱۳۱} اوراق مشتقه اعتباری، که مطابق هدف این سند، به عنوان بخشی از ساختار اوراق بهادارسازی ترکیبی قلمداد می‌گردد، باید از افشای کاهش ریسک اعتباری مستثنی شده و در زمره موارد مرتبط با اوراق بهادار سازی لحاظ شود.

<p>ترازنامه، و حدودی که بانک از آن استفاده می‌کند؛</p> <ul style="list-style-type: none"> • فرایندها و خط مشی‌هایی برای ارزش‌گذاری و مدیریت وثیقه؛ • تشریح انواع اصلی وثیقه موجود نزد بانک؛ • انواع اصلی ضامنین/طرف‌های مقابل اوراق مشتقه اعتباری و اعتبار آن‌ها؛ و • اطلاعاتی درباره تمرکز ریسک (اعتباری یا بازار) در بین کاهش دهنده‌های اخذ شده. 		
<p>در خصوص هر پرتفوی ریسک اعتباری افشاء شده بصورت مجزا تحت رویکرد استاندارد و / یا IRB پایه، کل منبع در معرض ریسک (در صورت امکان، بعد از خالص‌سازی اقلام بالا و زیر خط ترازنامه) پوشش داده شده توسط موارد زیر:</p> <ul style="list-style-type: none"> • وثیقه مالی قابل قبول؛ و • سایر وثایق IRB قابل قبول؛ <p>بعد از اعمال تعدیل^{۱۳۲}</p>	(b)	افشای کمی
<ul style="list-style-type: none"> • در خصوص هر پرتفوی ریسک اعتباری افشاء شده بصورت مجزا تحت رویکرد استاندارد و / یا IRB، کل منبع در معرض ریسک (در صورت امکان، بعد از خالص‌سازی اقلام بالا و زیر خط ترازنامه) پوشش داده شده توسط تضامین/اوراق مشتقه اعتباری. 	(c)	

جدول ۸

افشاء کلی برای منابع در معرض ریسک مرتبط با ریسک اعتباری طرف مقابل

<p>الزامات افشای کیفی کلی (پاراگراف‌های ۸۲۴ و ۸۲۵) در ارتباط با اوراق مشتقه و ریسک اعتباری طرف مقابل، شامل:</p> <ul style="list-style-type: none"> • بحث روش مورد استفاده در تعیین سرمایه اقتصادی و حدود اعتباری برای منابع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل؛ • بحث خط‌مشی‌های ایمن‌کردن وثایق و ایجاد اندوخته اعتباری؛ • بحث خط‌مشی‌ها با توجه به ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل؛ • بحث در خصوص تاثیر میزان وثیقه‌ای که بانک باید با فرض کاهش رتبه اعتباری فراهم کند. 	(a)	افشای کیفی
<p>ارزش منصفانه مثبت ناخالص قراردادها، خالص‌سازی منافع، خالص منبع در معرض ریسک جاری، وثایق نگهداری شده (شامل نوع به عنوان نمونه</p>	(b)	افشای کمی

^{۱۳۲} در صورت اعمال رویکرد جامع، در صورت امکان، کل منبع در معرض ریسک پوشش داده شده توسط وثیقه بعد از تعدیل، باید در چارچوب مجاز تحت بخش ۲، کسر شود تا هرگونه تعدیل مثبت بیشتر منبع در معرض ریسک را حذف کند.

<p>نقد، اوراق بهادار دولتی و غیره)، و خالص منابع در معرض ریسک اعتباری اوراق مشتقه.^{۱۳۳} همچنین گزارش سنجه های منابع با فرض نکول، یا مقدار منابع در معرض ریسک تحت روش مدل داخلی، مدل استاندارد یا روش منبع در معرض ریسک جاری، هر یک که امکان پذیر باشد.</p> <p>ارزش فرضی پوشش اوراق مشتقه اعتباری و توزیع منبع در معرض ریسک اعتباری جاری از طریق انواع منابع اعتباری^{۱۳۴}.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • معاملات اوراق مشتقه اعتباری که موجب ایجاد ریسک اعتباری طرف مقابل در خصوص منابع در معرض ریسک می شود (ارزش فرضی)، تفکیک شده بین استفاده برای پرتفوی اعتباری خود موسسه، به همین ترتیب در خصوص فعالیت های واسطه گری آن، شامل توزیع محصولات اوراق مشتقه اعتباری استفاده شده^{۱۳۵}، که بیشتر از طریق پوشش های خریداری شده و فروخته شده در مورد هر گروه محصول متمایز گردند. 	(c)	
<ul style="list-style-type: none"> • تخمین آلفا در صورتی که بانک تاییدیه نظارتی را در خصوص امکان برآورد آلفا دریافت نموده باشد. 	(d)	

جدول ۹

اوراق بهادار سازی: افشاء در خصوص رویکردهای استاندارد و IRB^{۱۳۶}

الزامات افشای کیفی کلی (پاراگراف های ۸۲۴) در ارتباط با اوراق بهادار سازی (از جمله ترکیبی)، شامل بحث:	(a)	افشای کیفی
<ul style="list-style-type: none"> • اهداف بانک در ارتباط با فعالیت های اوراق بهادار سازی، شامل اندازه ای که این فعالیت ها ریسک اعتباری منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی شده پایه را از بانک به سایر نهادها منتقل می کند؛ • نقشی که بانک در فرایند اوراق بهادار سازی ایفا می کند و حد مشارکت بانک در هر یک از آنها؛ و • رویکردهای سرمایه نظارتی (مانند رویکرد مبتنی بر رتبه بندی، رویکرد مبتنی بر ارزیابی داخلی و رویکرد مبتنی بر فرمول نظارتی) که بانک در خصوص فعالیت های اوراق بهادار سازی خود از آنها پیروی می کند. 		

^{۱۳۳} منبع در معرض ریسک اعتباری خالص، منبع در معرض ریسک اعتباری در خصوص معاملات اوراق مشتقه بعد از احتساب منافع حاصل از توافقات خالص سازی دارای ضمانت اجرای قانونی و همچنین ترتیبات وثیقه ای می باشد. مقدار فرضی پوشش اوراق مشتقه اعتباری، به مشارکت کنندگان در بازار، منبع اضافی کاهش ریسک اعتباری را نشان می دهد.

^{۱۳۴} این می تواند شامل قراردادهای نرخ بهره، قراردادهای نرخ ارز، قراردادهای ابزار مالکانه، اوراق مشتقه اعتباری، و قراردادهای کالایی و سایر گردد.

^{۱۳۵} این می تواند مشتمل بر قرارداد معاوضه نکول، قرارداد معاوضه بازده کل، اختیار معامله اعباری و سایر گردد.

^{۱۳۶} به عنوان نمونه، بانی، سرمایه گذار، ارایه دهنده خدمت، فراهم کننده ارتقا اعتباری، حامی سازکارهای تسهیلی اوراق تجاری به پشتوانه دارایی، فراهم کننده نقدینگی، فراهم کننده قرارداد معاوضه.

<p>خلاصه ای از خط مشی های حسابداری بانک در خصوص فعالیت های اوراق بهادار سازی، مشتمل بر:</p> <ul style="list-style-type: none"> • آیا معاملات به عنوان فروش یا تأمین مالی تلقی می گردند؛ • شناسایی عواید فروش • مفروضات اصلی در خصوص ارزش گذاری منافع انباشته، شامل هر گونه تغییر حایز اهمیت از آخرین دوره گزارش دهی و تاثیر آن تغییر؛ و • ترتیبات اوراق بهادار سازی ترکیبی در صورتی که از طریق سایر خط مشی های حسابداری پوشش داده نشود (مانند اوراق مشتقه). 	(b)	
<p>نام مؤسسات مستقل اعتبارسنجی مورد استفاده در اوراق بهادار سازی و انواع منابع اوراق بهادار سازی که هر موسسه در خصوص آن بکار گرفته می شود.</p>	(c)	
<p>کل مانده منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی شده توسط بانک و منوط به چارچوب اوراق بهادار سازی (به تفکیک متعارف/ ترکیبی)، از طریق نوع منبع در معرض ریسک^{۱۳۷}،^{۱۳۸}،^{۱۳۹}.</p>	(d)	افشای کمی
<p>در خصوص منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی شده توسط بانک و منوط به چارچوب اوراق بهادار سازی^{۲۲۵}:</p> <ul style="list-style-type: none"> • مقدار دارایی های اوراق بهادار سازی شده مساله دار/ سررسید گذشته؛ و • زیان های شناسایی شده توسط بانک در طول دوره جاری^{۱۴۰} به تفکیک نوع منبع در معرض ریسک. 	(e)	
<p>مقدار کل منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی شده انباشته یا خریداری شده^{۱۴۱} به تفکیک نوع منبع.</p>	(f)	
<p>مقدار کل منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی شده انباشته یا خریداری شده^{۲۲۷} و پوشش سرمایه ای IRB مرتبط با این منابع در معرض ریسک به تفکیک تعداد معنادار گروه های وزن ریسک، منابع در معرض ریسک که بطور کامل از سرمایه لایه اول کسر شده اند، ارتقاء دهنده های</p>	(g)	

^{۱۳۷} به عنوان نمونه، کارت های اعتباری، تسهیلات مسکونی، خودرو و غیره.

^{۱۳۸} معاملات اوراق بهادار سازی که بموجب آن بانک بانی هیچ گونه منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی را انباشته نمی کند، باید بصورت جداگانه نمایش داده شود لیکن ضرورت دارد که صرفاً برای سال شروع گزارش شوند.

^{۱۳۹} در شرایط مقتضی، بانک ها ترغیب می شوند تا بین منابع در معرض ریسک ناشی از فعالیت هایی که بانک در آنها صرفاً در نقش حامی ظاهر می شود با منابع در معرض ریسکی که حاصل از سایر فعالیت های اوراق بهادار سازی بانک که مشروط به چارچوب اوراق بهادار سازی می باشند، تمایز ایجاد کند.

^{۱۴۰} به عنوان نمونه، تخفیفات ارایه شده/ مطالبات غیر قابل وصول (در صورتی که دارایی در ترازنامه بانک باقی بماند) یا کاهش ارزش اسمی موارد صرفاً بهره ای یا سایر بهره های باقیمانده.

^{۱۴۱} منابع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی، بشرح مندرج در بخش ۲، قسمت ۴، شامل، ولی نه محدود به، اوراق بهادار، تسهیلات نقدینگی، سایر تعهدات و ارتقا دهنده های اعتباری از قبیل موارد صرفاً بهره ای، حساب های وثایق نقدی و سایر دارایی های تبعی می باشد.

اعتباری صرفاً بهره‌ای که از کل سرمایه کسر شده اند، و سایر منابع در معرض ریسک کسر شده از کل سرمایه، باید بصورت جداگانه بر حسب نوع دارایی پایه افشاء شوند.		
<p>در خصوص اوراق بهادارسازی مشروط به ترتیبات تسویه پیش از موعد، اقلام زیر بر حسب نوع دارایی پایه برای تسهیلات اوراق بهادارسازی شده:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کل منابع در معرض ریسک برداشت شده نسبت به منافع سرمایه گذاران و فروشندگان؛ • پوشش سرمایه‌ای IRB کلی تحمیل شده به بانک در مقابل سهم انباشته خود (به عنوان نمونه فروشنده) از تراز برداشت و خطوط برداشت نشده؛ و • پوشش سرمایه‌ای IRB کلی تحمیل شده به بانک در مقابل سهم سرمایه گذاران از تراز برداشت و خطوط برداشت نشده. 	(h)	
بانک‌هایی که از رویکرد استاندارد استفاده می‌کنند و همچنین مشمول افشاهای (g) و (h) هستند، اما باید پوشش سرمایه‌ای مندرج در رویکرد استاندارد را بکار گیرند.	(i)	
خلاصه فعالیت های اوراق بهادارسازی سال جاری مشتمل بر مقدار منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی شده (بر حسب نوع منابع در معرض ریسک)، و عایدی یا زیان شناسایی شده ناشی از فروش بر حسب نوع دارایی.	(j)	

۳. ریسک بازار

جدول ۱۰

ریسک بازار: افشاء برای بانک‌های استفاده کننده از رویکرد استاندارد^{۱۴۲}

الزامات افشای کیفی کلی (پاراگراف ۸۲۴) برای ریسک بازار مشتمل بر پرتفوی های پوشش داده شده توسط رویکرد استاندارد.	(a)	افشای کیفی
<p>الزامات سرمایه‌ای برای:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ریسک نرخ بهره؛ • ریسک وضعیت ابزارهای مالکانه؛ • ریسک نرخ ارز؛ و • ریسک کالا. 	(b)	افشای کمی

^{۱۴۲} رویکرد استاندارد در اینجا اشاره به "روش اندازه گیری استاندارد" مطابق تعریف مندرج در بخش ۲، قسمت VIC دارد.

جدول ۱۱

ریسک بازار: افشای خصوص بانک‌های استفاده کننده از رویکرد مدل داخلی (IMA) در خصوص

پرتفوی‌های تجاری

الزامات افشای کیفی کلی (پاراگراف ۸۲۴) در خصوص ریسک بازار مشتمل بر پرتفوی‌های پوشش داده شده توسط رویکرد مدل‌های داخلی (IMA). افزون بر آن، بحث حدود و روش‌های تطبیق با " رهنمود ارزش گذاری احتیاطی " برای وضعیت‌های نگهداری شده در دفتر تجاری (پاراگراف ۶۹۰ تا ۷۰۱).	(a)	افشای کیفی
بحث باید مشتمل بر تفسیر استانداردهای سلامت بانکی باشد که ارزیابی داخلی کفایت سرمایه بانک بر پایه آن بنا نهاده شده است. همچنین آن باید شامل تشریح روش مورد استفاده جهت حصول ارزیابی کفایت سرمایه سازگار با استانداردهای سلامت بانکی باشد	(b)	
در خصوص هر پرتفوی پوشش داده شده توسط IMA: <ul style="list-style-type: none"> • ویژگی‌های مدل مورد استفاده؛ • شرح آزمون بحران اعمال شده در خصوص پرتفوی؛ و • شرح رویکرد مورد استفاده در خصوص پس آزمایی / راستی آزمایی دقت و سازگاری مدل داخلی و فرایندهای مدل سازی. 	(c)	
گستره پذیرش توسط ناظران.	(d)	
در خصوص پرتفوی‌های تجاری تحت IMA: <ul style="list-style-type: none"> • بالاترین، میانگین و کمترین مقدار ارزش در معرض خطر (VaR) در طول و پایان دوره گزارش دهی؛ و • مقایسه تخمین ارزش در معرض خطر (VaR) با عواید/زیان واقعی تجربه شده توسط بانک، با تحلیل "داده های خارج از روند" با اهمیت در نتایج آزمون پس آزمایی. 	(e)	افشای کمی

۴. ریسک عملیاتی

جدول ۱۲

ریسک عملیاتی

افزون بر الزامات افشای کیفی کلی (پاراگراف ۸۲۴)، رویکرد(های) ارزیابی سرمایه ریسک عملیاتی که بانک واجد صلاحیت استفاده از آن است.	(a)	افشای کیفی
شرح رویکرد اندازه گیری پیشرفته، در صورت استفاده توسط بانک، مشتمل بر بحث عوامل داخلی و خارجی مرتبط که در رویکرد اندازه گیری بانک لحاظ شده است. در خصوص موارد استفاده بخشی، گستره و پوشش رویکردهای متفاوت مورد استفاده.	(b)	
در خصوص بانک‌های استفاده کننده از رویکرد اندازه گیری پیشرفته، شرح	* (c)	

استفاده از بیمه با هدف کاهش ریسک عملیاتی.		
۵. ابزارهای مالکانه		
جدول ۱۳		
ابزارهای مالکانه: افشاء در خصوص وضعیت های دفتر بانکی		
(a)	الزامات افشای کیفی کلی (پاراگراف ۸۲۴) در ارتباط با ریسک ابزارهای مالکانه، مشتمل بر:	افشای کیفی
	<ul style="list-style-type: none"> • تمایز بین نگهداری هلدینگ هایی که در خصوص آن‌ها عواید سرمایه‌ای مورد انتظار است و مواردی که بمنظور اهداف دیگری از جمله به دلایل ارتباطاتی و راهبردی نگهداری شده اند؛ و • بحث خط مشی های بااهمیتی که ارزش گذاری و حسابداری حقوق و منافع مالکانه در دفتر بانکی را پوشش می‌دهد. این امر مشتمل بر تکنیک های حسابداری و روش های ارزش گذاری مورد استفاده شامل مفروضات و شیوه های اصلی موثر بر ارزش گذاری و همچنین تغییرات بااهمیت در این شیوه ها ، می‌باشد. 	
(b)	ارزش افشاء شده در ترازنامه سرمایه گذاری ها و همچنین ارزش منصفانه سرمایه گذاری های مذکور؛ برای اوراق بهادار با مظنه قیمت، مقایسه ارزش سهام با مظنه قیمت عمومی در هنگامی که قیمت سهام تفاوت با اهمیتی نسبت به ارزش منصفانه دارد.	افشای کمی
(c)	نوع و ماهیت سرمایه گذاری ها، مشتمل بر مقداری که می‌تواند به عنوان یکی از موارد زیر طبقه بندی شود: <ul style="list-style-type: none"> • قابل خرید و فروش عمومی؛ و • نگهداری اختصاصی. 	
(d)	عواید(زیان های) تحقق یافته تجمعی حاصل از فروش و تصفیه در دوره گزارش دهی.	
(e)	<ul style="list-style-type: none"> • کل عواید(زیان های) محقق نشده^{۱۴۳} • کل عواید(زیان های) نهفته ارزش گذاری مجدد^{۱۴۴} • هر مقدار از موارد بالا لحاظ شده در سرمایه لایه ۱ و/ یا سرمایه لایه ۲. 	
(f)	الزامات سرمایه‌ای تفکیک شده بر حسب گروه بندی مناسب ابزارهای مالکانه، سازگار با روش های بانک و همچنین مقدار کل و نوع سرمایه گذاری در ابزارهای مالکانه مشروط به هر گونه انتقال نظارتی یا حق استثناء با توجه به الزامات سرمایه نظارتی.	

^{۱۴۳} عواید (زیان های) محقق نشده که در ترازنامه شناسایی شده ولی نه از طریق حساب سود و زیان.

^{۱۴۴} عواید (زیان های) محقق نشده که نه در ترازنامه یا نه از طریق حساب سود و زیان شناسایی شده اند.

۶. ریسک نرخ بهره در دفتر بانکی

جدول ۱۴

ریسک نرخ بهره در دفتر بانکی (IRRBB)

الزامات کلی افشای کیفی (پاراگراف ۸۲۴) مشتمل بر ماهیت ریسک نرخ بهره در دفتر بانکی و مفروضات اصلی، شامل مفروضات مرتبط با پیش پرداخت وام و رفتار سپرده‌های فاقد سررسید و تواتر اندازه گیری ریسک نرخ بهره دفتر بانکی.	(a)	افشای کیفی
افزایش (کاهش) در عواید یا ارزش اقتصادی (یا سنجه مرتبط مورد استفاده مدیریت) در خصوص شوک های رو به بالا و پایین نرخ منطبق با روش مدیریت در اندازه گیری ریسک نرخ بهره دفتر بانکی، به تفکیک ارزشها (در صورت مرتبط بودن).	(b)	افشای کمی

پیوست ۱

حد ۱۵٪ لایه ۱ در خصوص ابزارهای نوآورانه

- هدف این پیوست تبیین محاسبه حد ۱۵٪ در خصوص ابزارهای نوآورانه مورد توافق کمیته است که در اکتبر ۱۹۹۸ منتشر شده است.
- مقدار ابزارهای نوآورانه محدود به ۱۵٪ سرمایه لایه اول پس از کسر سرقفلی می شوند. بمنظور تعیین مقدار مجاز ابزارهای نوآورانه، بانکها و ناظران باید مقدار سرمایه لایه ۱ ابزارهای غیرنوآورانه را در عدد ۱۷/۶۵٪ ضرب کنند. این عدد حاصل تقسیم ۱۵٪ بر ۸۵٪ (به عبارت دیگر ۱۷,۶۵٪ = ۱۵٪/۸۵٪) می باشد.
- به عنوان مثال، بانکی با ۷۵ یورو سهام عادی، ۱۵ یورو سهام ممتاز دائمی غیر تجمعی، ۵ یوروسهم اقلیت در سهام عادی موسسه فرعی مستقل تلفیق شده، و ۱۰ یورو سرقفلی را در نظر بگیرد. مقدار خالص سرمایه لایه ۱ غیر نوآورانه عبارت خواهد بود از:

$$۷۵+۱۵+۵-۱۰=۸۵$$

- مقدار مجاز ابزارهای نوآورانه که این بانک می تواند در سرمایه لایه ۱ داشته باشد عبارتست از:

$$۸۵ \times ۱۷,۶۵\% = ۱۵$$

در صورتیکه بانک ابزارهای نوآورانه لایه ۱ را تا حد مجاز منتشر کند، کل لایه ۱ واجد مقدار

$$۱۰۰ \text{ یورو} = ۸۵ + ۱۵$$

خواهد بود. درصد ابزارهای نوآورانه به کل لایه ۱ معادل ۱۵٪ خواهد بود.

پیوست ۱a

تعریف سرمایه لحاظ شده در سرمایه پایه

A. اجزای سرمایه

لایه ۱:

(a) سهام عادی/سرمایه پرداخت شده

(b) اندوخته‌های افشاء شده

لایه ۲:

(a) اندوخته‌های افشاء نشده

(b) اندوخته‌های تجدید ارزیابی دارایی‌ها

(c) ذخایر عام/ذخایر عام زیان-وام(منوط به ذخایر مندرج در پاراگراف های ۴۲ و ۴۳)

(d) ابزارهای سرمایه‌ای دوگانه (بدهی/مالکانه)

(e) بدهی های تبعی

لایه ۳:

بنا به صلاحدید مقامات ملی، بانک‌ها همچنین می‌توانند از سرمایه لایه ۳، که مشتمل بر بدهی تبعی کوتاه

مدت مطابق تعریف پاراگراف های (۴۹xxi) و (۴۹xxii) این سند و صرفاً برای هدف رعایت بخشی از

الزامات سرمایه‌ای ریسک بازار، استفاده کنند.

مجموع اجزای سرمایه لایه ۱، لایه ۲ و لایه ۳ واجد شرایط برای لحاظ شدن در سرمایه پایه، منوط به حدود

زیر می‌باشد:

B. حدود و محدودیت‌ها

(i) کل اجزای لایه ۲(تکمیلی) حداکثر محدود به ۱۰٪ کل اجزای لایه ۱ خواهد بود.

(ii) بدهی های تبعی مدت دار حداکثر محدود به ۵۰٪ اجزای لایه ۱ خواهد بود.

(iii) سرمایه لایه ۳ محدود به ۲۵٪ سرمایه لایه ۱ خواهد بود که بانک ملزم به نگهداری آن جهت پوشش ریسک بازار می‌باشد.

(iv) هنگامی که ذخایر عام/ ذخیره زیان عمومی وام شامل مقادیری است که منعکس کننده ارزش کمتر دارایی‌ها یا نهفته ولی زیان شناسایی نشده در ترازنامه، باشد، مقدار این ذخایر یا اندوخته‌ها محدود به حداکثر ۱,۲۵٪ می‌گردد.

(v) اندوخته‌های تجدید ارزیابی دارایی که در قالب عواید نهفته در خصوص اوراق بهادار تجلی می‌کند (به بخش زیر رجوع شود) مشمول تخفیف ۵۵٪ خواهد بود.

C. کسورات سرمایه پایه

کسر از لایه ۱:

سرقفلی و افزایش سرمایه مالکانه حاصل از اوراق بهادارسازی منابع در معرض ریسک مطابق پاراگراف ۵۶۲ این سند.

کسر ۵۰ درصد از سرمایه لایه ۱ و ۵۰ درصد از سرمایه لایه ۲:

(i) سرمایه گذاری در شرکت های فرعی مستقل مالی و بانکی تلفیق نشده.

نکته: فرض بر این است که این سند بر مبنای تلفیقی برای گروه های بانکی اجرایی شود.

(ii) سرمایه گذاری در سرمایه سایر مؤسسات مالی و بانکی (بنا بر صلاحدید مقامات ملی)

(iii) سرمایه گذاری اقلیت حایز اهمیت در سایر نهادهای مالی.

D. تعریف اجزای سرمایه

(i) لایه ۱:

صرفاً مشتمل بر ابزارهای مالکانه دائمی سهامداران (سهام عادی منتشره که بصورت کامل پرداخت شده است و سهام ممتاز دائمی غیر تجمعی) و اندوخته‌های افشاء شده (ایجاد یا افزایش از طریق تخصیص درآمد انباشته یا سایر منابع مازاد مانند صرف سهام، سود انباشته، ذخیره عام و ذخیره قانونی). اندوخته‌های افشاء شده همچنین شامل وجوه عام (مانند وجوه برای پوشش ریسک عام بانکداری در کشورهای معین جامعه اقتصادی اروپا) با داشتن کیفیت مشابه که بتواند معیارهای زیر را برآورده کند:

- تخصیص به وجوه باید بعد از درآمد انباشته پس از کسر مالیات یا درآمد قبل از مالیات تعدیل شده برای تمامی بدهی های مالیاتی بالقوه انجام شود.

- وجوه و تغییرات ورودی و خروجی آن باید بصورت جداگانه در حساب های منتشره بانک افشاء شوند.
 - وجوه باید در دسترس بانک بوده تا زیان ها را بصورت نامحدود و فوری و به محض وقوع پوشش دهد.
 - زیان ها نمی توانند مستقیماً از محل وجوه جبران شوند بلکه باید در حساب سود و زیان لحاظ شوند.
- در مورد حساب های تلفیقی، همچنین این شامل منافع اقلیت در سهام واحدهای فرعی مستقل که کمتر از مالکیت کامل هستند، می شود. این تعریف پایه از سرمایه، ذخایر تجدید ارزیابی و سهام ممتاز تجمعی را مستثنی می کند.

(ii) لایه ۲

- (a) **اندوخته های افشاء نشده** واجد شرایط لحاظ شدن در اجزای تکمیلی سرمایه هستند مشروط بر اینکه این اندوخته ها توسط ناظران پذیرفته شوند. این قبیل اندوخته ها شامل بخشی از مازاد سود انباشته تجمعی پس از کسر مالیات بوده که بانکها در برخی کشورها مجازند تا آن را به عنوان اندوخته افشاء نشده نگهداری کنند. صرف نظر از این حقیقت که ذخیره در ترازنامه شناسایی نمی شود، آن باید واجد کیفیت بالا و ویژگیهایی همانند ذخیره سرمایه افشاء شده باشد، همینطور، آن نباید توسط هر گونه اندوخته یا سایر بدهی های شناخته شده، قفل شود بلکه باید بصورت آزادانه و فوری جهت پوشش زیان های آتی پیش بینی نشده در دسترس باشد. این تعریف از اندوخته های افشاء نشده ارزش نهفته حاصل از نگهداری اوراق بهادار در ترازنامه کمتر از قیمت جاری بازار را مستثنی می کند (به بخش زیر رجوع شود).
- (b) **ذخایر تجدید ارزیابی** به دو روش حاصل می شود. نخست، در برخی کشورها، بانکها (و سایر شرکت های تجاری) مجاز هستند تا دارایی های ثابت را بصورت متعارف شامل تمامی مشخصات از زمانی به زمان دیگر همراستا با تغییرات در ارزش بازار، تجدید ارزیابی کنند. در برخی از این کشورها، میزان این قبیل تجدید ارزیابی ها توسط قانون تعیین می شود. تجدید ارزیابی هایی از این دست در ترازنامه به عنوان ذخیره تجدید ارزیابی منعکس می شود.

دوم، ارزش پنهان اندوخته‌های تجدید ارزیابی "نهفته" می‌تواند به عنوان نتیجه نگهداری بلندمدت اوراق بهادار مالکانه ارزش گذاری شده در ترازنامه به بهای تاریخی تملک دارایی ارایه شود. هر دو نوع اندوخته‌های تجدید ارزیابی می‌تواند در لایه ۲ لحاظ شود مشروط بر آن که دارایی بصورت محتاطانه ارزش گذاری شده، بصورت کامل احتمال نوسانات قیمت و فروش اجباری را منعکس کند. در مورد اندوخته‌های تجدید ارزیابی "نهفته" تخفیف ۵۵٪ در خصوص تفاوت بین ارزش دفتری تاریخی و ارزش بازار اعمال شده تا نوسانات بالقوه این قالب از سرمایه محقق نشده و هزینه فرضی مالیاتی آن را منعکس کند.

(c) **ذخایر عام/اندوخته عام زیان-وام** (در خصوص بانک‌های استفاده کننده از رویکرد استاندارد برای ریسک اعتباری): ذخایر یا اندوخته زیان-وام نگهداری شده در مقابل زیان های آتی که در حال حاضر شناسایی نشده اند بمنظور پوشش زیان هایی که متعاقباً حایز اهمیت بوده و بنابراین واجد شرایط لحاظ شدن در اجزای سرمایه تکمیلی هستند، آزادانه در دسترس باشند. ذخایر وابسته/منتسب در خصوص کاهش ارزش دارایی های مشخص یا ذخایر مربوط به بدهی های شناخته شده، اعم از فردی یا گروهی، باید مستثنی شوند. افزون بر آن، ذخایر عام، اندوخته عام زیان-وام واجد شرایط برای لحاظ شدن در لایه ۲، حداکثر محدود به ۱,۲۵ درصد دارایی های موزون به ریسک خواهد بود.

(d) **ابزارهای سرمایه‌ای (بدهی/مالکانه) دوگانه**. این سرفصل مشتمل بر گستره ای از ابزارها بوده که که به صورت توامان دارای ترکیبی از برخی ویژگی‌های سرمایه ای و برخی ویژگی های بدهی می باشند. مشخصات دقیق آن ها از کشوری به کشور دیگر متفاوت بوده ولی باید الزامات زیر را برآورده کنند:

- فاقد وثیقه، تبعی و کاملاً پرداخت شده باشند.
- با اقدام شخص دارنده یا بدون موافقت مقام نظارتی، قابل بازخرید نباشند.
- بدون تعهد بانک به توقف نقل و انتقال، جهت پوشش زیان در دسترس باشند (بر خلاف بدهی های تبعی متعارف).
- اگر چه ابزار سرمایه‌ای ممکن است متضمن تعهد به پرداخت بهره ای که بصورت دائمی قابل کسر یا چشم پوشی نیست، باشند (بر خلاف سود تقسیمی در خصوص سهام عادی)، آن باید در

هنگامی که سودآوری بانک نتواند امکان پرداخت را فراهم کند، به تعویق افتادن تعهدات خدمتی را مجاز کند (مانند سهام ممتاز تجمعی).

سهام ممتاز تجمعی، که این ویژگی‌ها را دارند، واجد شرایط لحاظ شدن در این دسته هستند. افزون بر آن، موارد زیرنمونه‌هایی از ابزارهایی است که ممکن است واجد شرایط لحاظ شدن باشند: سهام ممتاز بلند مدت در کانادا، اوراق بهادار سهام و اوراق بلند مدت تبعی در فرانسه، گواهی نامه شرکت در آلمان، ابزارهای بدهی دائمی در انگلستان و ابزارهای بدهی قابل تبدیل الزام آور در ایالات متحده. ابزارهای سرمایه بدهی که این معیارها را برآوردن نکنند، ممکن است واجد شرایط لحاظ شدن در جزء (e) شوند.

(e) بدهی‌های تبعی مدت‌دار: مشتمل بر ابزارهای سرمایه‌ای بدهی تبعی فاقد وثیقه متعارف دارای حداقل زمان مانده به سررسید ثابت ابزار اصلی ۵ سال و سهام ممتاز قابل بازخرید با دوره محدود. در طول ۵ سال آخر به سررسید، عامل تخفیف (استهلاک) تجمعی ۲۰ درصد به ازای هر سال اعمال شده تا کاهش ارزش این ابزارها را به عنوان منبع مستمر، منعکس کند. برخلاف ابزارهای مشمول در بخش (d)، این ابزارها بصورت متعارف جهت پوشش زیان بانکی که بصورت مستمر نقل و انتقالات را انجام می‌دهد، در اختیار نخواهند بود. به این دلیل، این گونه ابزارها حداکثر محدود به ۵۰ درصد لایه ۱ خواهند بود.

پیوست ۲

رویکرد استاندارد- پیاده‌سازی و اجرای فرایند تطبیق ارزیابی‌ها با اوزان ریسک

۱. به دلیل مسئولیت ناظران برای تخصیص ارزیابی‌های ریسک اعتباری یک مؤسسه اعتبار سنجی مستقل واجد شرایط به وزن‌های ریسک‌های موجود در رویکرد استاندارد، آن‌ها باید فاکتورهای کمی و کیفی گوناگونی را به منظور ایجاد تمایز بین درجات مرتبط ریسک بیان شده توسط هر یک از ارزیابی‌ها مورد لحاظ قرار دهند. چنین فاکتورهای کیفی می‌تواند شامل مواردی از قبیل مجموعه‌ای از ناشرانی که هر مؤسسه آن را پوشش می‌دهد، طیف رتبه‌بندی که هر مؤسسه تخصیص می‌دهد، معنی هر یک از این رتبه‌بندی‌ها و تعریف هر یک از مؤسسات رتبه‌بندی از نکول باشد.

۲. پارامترهای قابل سنجش ممکن است به افزایش سازگاری بیشتر تطبیق ارزیابی‌های ریسک اعتباری به وزن‌های ریسک موجود در رویکرد استاندارد کمک کند. پیوست حاضر، خلاصه پیشنهادات کمیته را به منظور کمک به ناظران در خصوص فرایند تطبیق وزن ریسک ارائه می‌دهد. پارامترهای معرفی شده در ادامه به

منظور فراهم آوردن رهنمودی برای ناظران بوده و هدف از آن ایجاد الزامات جدید یا تکمیلی برای مؤسسات رتبه‌بندی اعتباری مستقل نمی‌باشد.

ارزیابی نرخ‌های نکول تجمعی – دو سنجه پیشنهادی

۳. به منظور کمک به حصول اطمینان از این که یک وزن ریسک مشخص برای یک ارزیابی ریسک اعتباری خاص مناسب است، کمیته توصیه می‌کند که ناظران نرخ نکول تجمعی را همراه با رتبه ریسک اعتباری یکسان تخصیص یافته به تمامی اوراق مورد ارزیابی قرار دهند. ناظران دو سنجه جداگانه را در خصوص نرخ نکول تجمعی همراه با رتبه‌بندی ریسک موجود در رویکرد استاندارد در مورد هر یک از آن‌ها مورد ارزیابی قرار می‌دهند؛ که در هر دو مورد، نرخ نکول تجمعی برای یک دوره سه ساله اندازه‌گیری می‌شود.
- به منظور حصول اطمینان از این که ناظران درکی از تجربه نکول بلند مدت در طول زمان را دارند، آن‌ها باید میانگین ۱۰ ساله نرخ نکول تجمعی سه ساله را هنگام وجود داده‌های لازم، مورد ارزیابی قرار دهند.^{۱۴۵} برای مؤسسات رتبه‌بندی جدید یا برای آن‌هایی که منطبق با بازه زمانی ده ساله برای داده‌های نرخ نکول نیستند، ناظران می‌توانند نظر مؤسسات مذکور را در خصوص میانگین نرخ نکول تجمعی سه ساله برای یک دوره ده ساله برای هر یک از رتبه‌بندی‌های ریسک جویا شوند و چنین اطلاعاتی را برای چنین ارزیابی‌هایی در مراحل بعد با هدف وزن‌دهی ریسک مطالباتی که آن‌ها رتبه‌بندی می‌کنند، مورد استفاده قرار دهند.
 - سنجه دیگری که ناظران باید مورد توجه قرار دهند عبارت است از آخرین نرخ نکول تجمعی سه ساله که همراه با ارزیابی ریسک اعتباری انجام شده توسط هر یک از مؤسسات رتبه‌بندی اعتباری مستقل وجود دارد.
۴. هر دو سنجه با نرخ‌های نکول کل و تاریخی ارزیابی‌های ریسک اعتباری که توسط کمیته گردآوری شده بود و چنین پنداشته می‌شود که نشان‌دهنده سطح معادل ریسک اعتباری می‌باشند، مقایسه می‌شوند.
۵. از آن جایی که انتظار می‌رود اطلاعات مربوط به نرخ نکول تجمعی سه ساله نزد مؤسسات اعتبار سنجی مستقل موجود است، ناظران باید قادر باشند تجربه نکول ارزیابی‌های یک ارزیابی مؤسسه اعتبارسنجی مستقل خاص را با آن‌هایی که توسط سایر نهادهای رتبه‌بندی منتشر می‌شود، به ویژه نهادهای عمده خاصی که تعداد مشابهی را رتبه‌بندی می‌کنند، مقایسه کنند.

تطبیق رتبه‌بندی ریسک با وزن‌های ریسک با استفاده از نرخ‌های نکول تجمعی

^{۱۴۵} - در سال ۲۰۰۲، به عنوان مثال، ناظران متوسط نرخ‌های نکول تجمعی سه ساله را برای ناشران تخصیص یافته به هر درجه رتبه‌بندی (گروه) برای تمامی سال‌ها در دوره ده ساله از ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹ محاسبه کردند.

۶. به منظور کمک به ناظران برای تعیین وزن‌های ریسک مناسب در ارتباط با رتبه‌بندی ریسک که توسط مؤسسات اعتبار سنجی مستقل انجام می‌شود، هر یک از سنجه‌های نرخ نکول تجمعی مطروح می‌تواند با ارزش‌های مرجع و الگوی زیر مقایسه شود.

- برای هر گام در یک مقیاس رتبه‌بندی مؤسسه اعتبارسنجی مستقل، یک متوسط ده ساله از نرخ نکول تجمعی سه ساله با یک نرخ مرجع بلند مدت که نشان‌دهنده تجربه بلند مدت بین‌المللی از نکول ارزیابی‌های ریسک است، مقایسه می‌شود.

- به همین ترتیب، برای هر مرحله در مقیاس رتبه‌بندی مؤسسه اعتبارسنجی مستقل، دو مقدار آخر از نرخ نکول تجمعی سه ساله با نرخ‌های الگوی آن مقایسه می‌شود. چنین مقایسه‌ای به منظور تعیین این موضوع است که آیا جدیدترین اطلاعات مؤسسه اعتبار سنجی مستقل در خصوص ارزیابی ریسک اعتباری در محدوده نرخ‌های الگوی نظارتی قرار دارد یا خیر؟

۷. جدول ۱ چارچوب کلی برای چنین مقایسه‌هایی را تشریح می‌دهد.

جدول ۱

مقایسه سنجه‌های نرخ نکول تجمعی^{۱۴۶}

مؤسسه اعتبارسنجی مستقل	مقایسه شود با	تجربه بین‌المللی (حاصل از تجارب ترکیبی مؤسسات اصلی رتبه‌بندی)
محاسبه شده توسط ناظران ملی بر مبنای اطلاعات مربوط به نکول مؤسسه اعتبارسنجی مستقل		تنظیم شده توسط کمیته بال به عنوان یک رهنمود
متوسط ده ساله نرخ نکول تجمعی سه ساله	↔	نرخ نکول تجمعی بلندمدت مرجع
دو مقدار اخیر از نرخ نکول تجمعی سه ساله		الگوهای نرخ نکول تجمعی

۱. مقایسه متوسط بلند مدت نرخ نکول تجمعی سه ساله با یک نرخ نکول تجمعی "مرجع"

^{۱۴۶} - باید توجه داشت که هر یک از مؤسسات رتبه‌بندی اصلی نیز باید مشمول این مقایسات باشند، به نحوی که تجربه فردی آن‌ها با تجربه کل بین‌المللی مقایسه شود.

۸. برای هر طبقه ریسک اعتباری در رویکرد استاندارد سند حاضر، نرخ نکول تجمعی بلندمدت مرجع متناظر، اطلاعاتی را برای ناظران در مورد تجربه نکول این نرخ‌ها در سطح بین‌المللی فراهم می‌آورد. انتظار نمی‌رود میانگین ده ساله ارزیابی خاص یک مؤسسه اعتبار سنجی مستقل دقیقاً منطبق بر نرخ نکول تجمعی مرجع بلند مدت باشد. نرخ نکول تجمعی بلندمدت به عنوان رهنمودی برای ناظران بوده و به عنوان هدفی که مؤسسات اعتبار سنجی مستقل باید به آن برسند، نمی‌باشد. نرخ نکول تجمعی سه ساله مرجع بلندمدت برای هر یک از طبقات ریسک اعتباری تعیین شده توسط کمیته بر مبنای مشاهدات کمیته از تجربه نکول گزارش شده توسط مؤسسات اصلی رتبه‌بندی در سطح بین‌المللی، در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲

نرخ پیشنهادی در خصوص نکول تجمعی سه ساله "مرجع" بلند مدت

B (B)	BB (Ba)	BBB (Baa)	A (A)	AAA-AA (Aaa-Aa)	ارزیابی S&P (مودیز)
٪۲۰	٪۷,۵	٪۱	٪۰,۲۵	٪۰,۱	متوسط ۲۰ ساله نرخ نکول تجمعی سه ساله

۲. مقایسه آخرین نرخ نکول تجمعی سه ساله مؤسسه اعتبار سنجی مستقل با نرخ‌های نکول تجمعی الگو
۹. از آنجایی که نرخ‌های نکول تجمعی مؤسسه اعتبار سنجی مستقل به منظور تطبیق دقیق با نرخ‌های مرجع نمی‌باشد، مهم است که اطلاعات بهتری در مورد بالاترین میزان نرخ نکول تجمعی که برای هر ارزیابی و بنابراین برای هر وزن ریسک موجود در رویکرد استاندارد، قابل قبول است، فراهم آید.
۱۰. نظر کلی کمیته این است که حدود بالا برای نرخ‌های نکول تجمعی به عنوان راهنمایی برای ناظران بوده و ضرورتاً به عنوان الزامات اجباری در نظر گرفته نمی‌شود. بنابراین، عبور از حد بالای نرخ نکول تجمعی، لزوماً ناظران را ملزم به افزایش وزن ریسک مرتبط با ارزیابی خاص در تمامی موارد نمی‌کند. این موضوع زمانی است که ناظران متقاعد شده باشند که نتایج بالاتر نرخ نکول تجمعی از یک علت موقت و نه از استانداردهای ارزیابی ریسک اعتباری ضعیف‌تر، ناشی شده است.
۱۱. به منظور کمک به ناظران در تفسیر این موضوع که آیا نرخ نکول تجمعی در محدوده قابل قبول برای رتبه‌بندی ریسک و برای استفاده به منظور یک وزن ریسک معین قرار می‌گیرد یا خیر، دو الگو برای هر ارزیابی تنظیم می‌شود که عبارتند از الگوی سطح "پایش" و الگوی "نقطه شروع".

(a) الگوی سطح پایش

۱۲. فراتر رفتن از الگوی نرخ نکول تجمعی سطح "پایش" دلالت دارد بر این که تجربه فعلی نکول یک مؤسسه رتبه‌بندی در خصوص یک رتبه خاص ارزیابی ریسک اعتباری به طور قابل توجهی بیشتر از تجربه نکول بین‌المللی می‌باشد. اگرچه به طور کلی هنوز چنین ارزیابی‌هایی برای وزن‌های ریسک مربوط واجد شرایط می‌باشد، اما از ناظران انتظار می‌رود با مؤسسه اعتبارسنجی مستقل مربوطه به منظور درک چرایی بدتر شدن قابل توجه تجربه نکول، مشورت کنند. اگر ناظران دریابند که تجربه نکول بیشتر منجر به استانداردهای ضعیف‌تری در ارزیابی ریسک اعتباری می‌شود، از آن‌ها انتظار می‌رود یک طبقه بالاتر ریسک را به ارزیابی ریسک اعتباری مؤسسه اعتبار سنجی مستقل تخصیص دهند.

(b) الگوی نقطه شروع

۱۳. فراتر رفتن از شاخص الگوی نقطه شروع دلالت دارد بر این که تجربه نکول یک مؤسسه رتبه‌بندی به اندازه قابل توجهی بالاتر از تجربه نکول تاریخی در سطح بین‌المللی برای یک درجه مشخص ارزیابی، می‌باشد. بنابراین، فرض این است که استانداردهای مؤسسات اعتبارسنجی مستقل برای ارزیابی ریسک اعتباری خیلی ضعیف بوده یا اینکه بطور مناسبی به کار گرفته نشده است. اگر نرخ نکول تجمعی سه ساله مشاهده شده، در دو سال متمادی فراتر از سطح نقطه شروع باشد، از ناظران انتظار می‌رود ارزیابی ریسک را به یک طبقه ریسک با مطلوبیت کمتر انتقال دهند. با این وجود، اگر ناظران تعیین کنند که نرخ نکول تجمعی بالاتر مشاهده شده منجر به استانداردهای ارزیابی ضعیف‌تر نمی‌شود، بنابراین وزن ریسک اصلی را بر مبنای قضاوت خود حفظ می‌نمایند.^{۱۴۷}

۱۴. در تمامی موارد که ناظران تصمیم به عدم تغییر طبقه ریسک دارند، ممکن است که بر رکن ۲ سند حاضر اکتفا کرده و بانک‌ها را به صورت موقت به نگهداری سرمایه بیشتر یا ایجاد ذخایر بالاتر ترغیب نمایند.

۱۵. زمانی که ناظران طبقه ریسک را افزایش داده باشند، فرصتی دوباره‌ای برای تطبیق با طبقه اصلی ریسک وجود خواهد داشت؛ این موضوع زمانی است که مؤسسه اعتبارسنجی مستقل قادر باشد نشان دهد که نرخ نکول تجمعی سه ساله آن کاهش یافته و برای دو سال متمادی پایین‌تر از سطح پایش قرار می‌گیرد.

^{۱۴۷} - به عنوان مثال، اگر ناظران تعیین کنند که تجربه نکول بیشتر، یک پدیده موقت می‌باشد، شاید به این دلیل که آن نشان دهنده یک شوک برون‌زا یا موقت مانند بلاای طبیعی باشند، وزن‌دهی ریسک پیشنهادی در رویکرد استاندارد هنوز قابل اجرا و استفاده می‌باشد. به همین ترتیب، نقض سطح نقطه شروع توسط چندین مؤسسه اعتبارسنجی مستقل به طور همزمان می‌تواند نشان‌دهنده یک تغییر موقت در بازار یا شوک برون‌زا در برابر از دست دادن استانداردهای اعتباری باشد. در هر دو صورت، از ناظران انتظار می‌رود که ارزیابی‌های مؤسسه اعتبارسنجی مستقل را به منظور حصول اطمینان از این که تجربه نکول بیشتر نتیجه کاهش استانداردهای ارزیابی ریسک اعتباری نیست؛ مورد پایش قرار دهند.

(c) واسنجی نرخ‌های نکول تجمعی الگو

۱۶. پس از بررسی روش‌های متنوع، کمیته بال تصمیم گرفت که از شبیه‌سازی مونت کارلو به منظور واسنجی سطوح پایش و همچنین نقطه شروع برای هر طبقه ارزیابی ریسک اعتباری استفاده نماید. به طور خاص، سطوح پایش پیشنهادی از صدک ۹۹ ام فاصله اطمینان و سطح نقطه شروع از صدک ۹۹/۹ ام استخراج گردید. شبیه‌سازی بر مبنای داده‌های تاریخی نکول در دسترس عموم مربوط به مؤسسات رتبه‌بندی بین‌المللی مهم، می‌باشد. سطوح به دست آمده از هر یک از طبقات ارزیابی ریسک در جدول ۳ ارائه شده که ارقام تا یک رقم اعشار گرد شده است:

جدول ۳

الگوهای پیشنهادی نرخ نکول تجمعی سه ساله

ارزیابی S&P (مودیز)	AAA-AA (Aaa-Aa)	A (A)	BBB (Baa)	BB (Ba)	B (B)
سطح پایش	۰,۸٪	۱٪	۲,۴٪	۱۱٪	۲۸,۶٪
سطح نقطه شروع	۱,۲٪	۱,۳٪	۳٪	۱۲,۴٪	۳۵٪

پیوست ۳

ترتیبات سرمایه‌ای برای مبادلات ابطال شده و معاملات خارج از سیستم پرداخت در مقابل تحویل (Non-DvP)

۱. اصول فراگیر

۱. بانک‌ها باید به ایجاد، بکارگیری و بهبود سیستم‌هایی برای ردگیری و پایش منابع در معرض ریسک اعتباری ناشی از معاملات ابطال شده و تسویه نشده به منظور فراهم آوردن اطلاعات مدیریت که اقدامات به هنگامی را در چارچوب پاراگراف‌های ۸۸ و ۸۹ سند حاضر تسهیل می‌نماید، ادامه دهند.
۲. معاملات تسویه شده در سیستم DVP^{۱۴۸} که مبادله همزمان اوراق بهادار در مقابل وجه نقد را فراهم می‌کند، بانک‌ها را در معرض ریسک زیان ناشی از تفاوت بین قیمت توافق شده برای تسویه و قیمت جاری بازار قرار می‌دهد (به عبارت دیگر منابع در معرض ریسک جاری مثبت). معاملاتی که در آن وجه نقد بدون دریافت موضوع معامله (اوراق بهادار، ارز، طلا یا کالا) پرداخت شده است یا بالعکس، موضوع معامله تحویل شده است بدون آن که وجه نقد دریافت شده باشد (Non-DVP یا تحویل آزاد) بانک را در معرض ریسک زیان کل مبلغ پرداختی یا کل دارایی تحویل شده قرار می‌دهد. قواعد جاری، پوشش‌های سرمایه‌ای خاص که دو نوع منابع در معرض ریسک مذکور را تبیین می‌کند، تنظیم می‌کنند.
۳. ترتیبات سرمایه‌ای مرتبط برای تمامی معاملات اوراق بهادار، ابزارهای ارزی و کالاها که ریسک تسویه یا تحویل همراه با تأخیر را ایجاد می‌کنند، قابل اجرا است. معاملات مذکور شامل آن‌هایی که در اتاق‌های پایپای رسمی که ارزش‌گذاری مبتنی بر بازار آن‌ها به شکل روزانه و پرداخت حساب‌های ودیعه برای تغییرات روزانه انجام می‌شود و در بردارنده عدم تطبیق در معاملات است، می‌باشد. قراردادهای بازخریدی و بازخرید معکوس و همچنین قرض‌دهی و قرض‌گیری اوراق بهادار که تسویه ناموفق داشته‌اند از این ترتیبات سرمایه‌ای مستثنی می‌شوند^{۱۴۹}.
۴. در موارد مشکلات سیستمی تسویه یا تهاتر، ناظران ملی ممکن است بنا بر صلاحدید، از الزام پوشش سرمایه‌ای تا زمان رفع مشکل، چشم‌پوشی نمایند.
۵. عدم توانایی طرف مقابل در تسویه یک معامله، در سند حاضر به عنوان نکول مرتبط با موضوع ریسک اعتباری لحاظ نمی‌گردد.
۶. بانک‌هایی که از رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی برای ریسک اعتباری استفاده می‌کنند، در به کارگیری یک وزن ریسک برای منابع در معرض ریسک ناشی از تحویل آزاد ناموفق، ممکن است احتمال نکولی را در شرایطی که منابع در معرض ریسک دیگری در دفتر بانکی بر مبنای رتبه‌بندی مستقل طرف‌های مقابل نداشته باشند، به آن‌ها تخصیص دهند. بانک‌هایی که از رویکرد رتبه‌بندی داخلی پیشرفته استفاده می‌کنند، می‌توانند زیان با

^{۱۴۸} در راستای هدف سند حاضر، معاملات DVP شامل معاملات پرداخت در مقابل پرداخت (PVP) می‌شود.
^{۱۴۹} تمامی قراردادهای بازخریدی و بازخرید معکوس، همچنین قرض‌دهی و قرض‌گیری اوراق بهادار، شامل آن‌هایی که منجر به تسویه نشده‌اند، طبق پیوست ۴ یا بخش‌های کاهش ریسک اعتباری در سند حاضر، مورد لحاظ قرار می‌گیرند.

فرض نکول معادل ۴۵ درصد را به جای تخمین آن تا زمانی که برای تمامی منابع در معرض ریسک ناشی از معاملات تسویه نشده به کار گرفته شود، لحاظ نمایند. به عنوان یک گزینه جایگزین، بانک‌های استفاده کننده از رویکرد رتبه‌بندی داخلی می‌توانند وزن‌های ریسک رویکرد استاندارد یا وزن ۱۰۰ درصد را انتخاب کنند.

۱۱. الزامات سرمایه‌ای

۷. برای معاملات DVP، اگر پرداخت‌ها بعد از ۵ روز کاری از تاریخ تسویه انجام نشود، بانک باید پوشش سرمایه‌ای از طریق ضرب منابع در معرض ریسک مثبت جاری معامله در فاکتور مناسب طبق جدول ۱، محاسبه کند.

جدول ۱

تعداد روزهای کاری بعد از تاریخ توافقی تسویه	ضریب ریسک متناظر
از ۵ تا ۱۵	۸٪
از ۱۶ تا ۳۰	۵۰٪
از ۳۱ تا ۴۵	۷۵٪
۴۶ یا بیشتر	۱۰۰٪

یک دوره منطقی گذار به منظور ارتقاء سیستم اطلاعات بانک‌ها در راستای توانمندی آن‌ها برای ردیابی تعداد روزهای بعد از تاریخ توافقی تسویه باید مجاز شمرده شده و پوشش سرمایه‌ای متناظر محاسبه شود.

۸. برای معاملات غیر DVP (به عبارت دیگر، تحویل‌های آزاد)، بعد از اولین پرداخت / تحویل طبق قرارداد، بانکی که پرداخت را انجام داده است، منابع در معرض ریسک خود را به عنوان وام لحاظ می‌کند؛ این در شرایطی است که اگر موضوع قرارداد تا پایان روز کاری، دریافت نشده باشد^{۱۵۰}. این بدان معنی است که بانک استفاده کننده از رویکرد رتبه‌بندی داخلی فرمول مناسب مقرر در این سند را همانند آنچه برای سایر منابع در معرض ریسک در دفتر بانکی است در ارتباط با منابع در معرض ریسک طرف مقابل به کار خواهد گرفت. به همین طریق، بانک‌های استفاده کننده از رویکرد استاندارد از وزن‌های ریسک استاندارد مندرج در سند حاضر استفاده خواهند کرد. با این وجود، زمانی که منابع در معرض ریسک از اهمیت زیادی برخوردار نباشد، بانک‌ها ممکن

^{۱۵۰} اگر زمان پرداخت دو طرف معامله، از حیث حوزه زمانی یکسان باشد، تسویه دو طرف در یک روز در نظر گرفته می‌شود. به عنوان مثال، اگر بانکی در توکیو در روز X (زمان استاندارد ژاپن) ین منتقل کند و دلار آمریکا از طریق CHIPS در روز X (زمان استاندارد آمریکا) دریافت کند، تسویه در یک روز در نظر گرفته می‌شود.

است وزن ریسک $1+0$ درصد همسان را برای منابع در معرض ریسک مذکور به منظور اجتناب از ارزیابی کامل اعتباری، انتخاب کنند. اگر پنج روز کاری بعد از دومین تاریخ پرداخت/تحویل طبق قرارداد، طرف دوم معامله به صورت مؤثر رخ ندهد، بانکی که اولین پرداخت را انجام می‌دهد، کل مقدار ارزش انتقال داده شده به اضافه هزینه‌های جایگزینی را در صورت وجود از سرمایه کسر خواهد کرد. ترتیبات مذکور، مادامی که پرداخت/تحویل طرف دوم به صورت مؤثری صورت گیرد، اعمال خواهد شد.

پیوست ۴

ترتیبات ریسک اعتباری طرف مقابل و خالص‌سازی بین محصولی

۱. این قاعده، روش‌های مجاز برای تخمین منابع در معرض نکول (EAD) یا مقدار منابع در معرض ریسک برای ابزارهایی با ریسک اعتباری طرف مقابل (CCR) را طبق چارچوب سند حاضر معرفی می‌کند.^{۱۵۱} بانک‌ها ممکن است برای استفاده از یک روش مدل‌سازی داخلی با برآورده ساختن الزامات و مشخصات معرفی شده در این بخش، به دنبال تأیید نظارتی باشند. سایر بانک‌ها همچنین می‌توانند از روش استاندارد یا روش منابع در معرض ریسک جاری استفاده کنند.

۱. تعاریف و اصطلاحات عمومی

۲. این بخش واژه‌هایی را که در این متن مورد استفاده قرار می‌گیرد، تعریف می‌کند.

A. اصطلاحات عمومی

• **ریسک اعتباری طرف مقابل (CCR)** عبارت است از ریسکی که طرف مقابل یک معامله قبل از تسویه نهایی جریانات نقد معامله نکول کند. زیان اقتصادی زمانی ایجاد می‌شود که معاملات یا پرتفوی معاملات با طرف مقابل دارای ارزش اقتصادی مثبت در زمان نکول باشد. بر خلاف منابع در معرض ریسک اعتباری بانک از طریق اعطای تسهیلات که یک جانبه بوده و فقط بانک تسهیلات دهنده با ریسک زیان مواجه است، ریسک اعتباری طرف مقابل ریسک دوجانبه زیان را ایجاد می‌کند: ارزش بازار معامله می‌تواند برای هر یک از طرفین، مثبت یا منفی باشد. ارزش بازار غیرقطعی بوده و با تغییر عوامل بازار پایه می‌تواند در طول زمان متغیر باشد.

B. انواع معاملات

^{۱۵۱} در سند حاضر، واژه "منابع در معرض نکول" و "مقدار منابع" به منظور شناسایی سنجه‌های منبع در معرض ریسک تحت شرایط رویکرد رتبه‌بندی داخلی و رویکرد استاندارد برای ریسک اعتباری، بکار می‌روند.

- **معاملات تسویه طولانی،** معاملاتی هستند که طرف مقابل، تحویل یک اوراق بهادار، یک کالا یا یک ارز در مقابل وجه نقد، سایر ابزارهای مالی یا کالاها یا بالعکس در تاریخ تحویل یا تسویه تعیین شده در قرارداد که بیش از حداقل استاندارد بازار برای این نوع از ابزار مشخص و پنج روز بعد از تاریخ ورود بانک به معامله می‌باشد را متعهد می‌شود.
 - **معاملات تأمین مالی اوراق بهادار (SFTs)** معاملاتی هستند از قبیل قراردادهای بازخرید، بازخرید معکوس، قرض‌دهی و قرض‌گیری اوراق بهادار و تمدید وام جهت معامله اوراق بهادار که ارزش معامله به ارزش‌های بازار بستگی داشته و معاملات اغلب منوط به توافقات قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار می‌باشد.
 - **تمدید وام جهت معامله اوراق بهادار** معاملاتی هستند که در آن یک بانک اعتبارات (تسهیلاتی) را در ارتباط با خرید، فروش، نگهداری یا مبادله اوراق بهادار تمدید می‌کند. تمدید وام جهت معامله اوراق بهادار، سایر وام‌ها که توسط اوراق بهادار توثیقی تضمین می‌شود را دربر نمی‌گیرد. به طور کلی، در این معاملات، میزان وام به وسیله اوراق بهاداری که ارزش آن بیشتر از مقدار وام است، تضمین می‌شود.
- C. مجموعه معاملات پوششی، خالص‌سازی و اصطلاحات مرتبط**
- **مجموعه معاملات خالص‌سازی،** گروهی از معاملات هستند با یک طرف مقابل که مشروط به یک قرارداد خالص‌سازی دوجانبه لازم الاجرا قانونی می‌باشد که این خالص‌سازی برای اهداف سرمایه‌گذاری نظارتی تحت شرایط مندرج در پاراگراف‌های ۹۶(i) تا ۹۶(v) این پیوست مورد شناسایی قرار می‌گیرد و در این سند با مفاهیم تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری یا قواعد خالص‌سازی بین محصولی مندرج در این پیوست نگاشته شده است. هر معامله‌ای که مشروط به ترتیبات خالص‌سازی دوجانبه لازم‌الاجرا قانونی که برای اهداف سرمایه‌گذاری شناسایی شده است، باید به عنوان مجموعه معاملات خالص‌سازی خود معامله برای هدف این قواعد تفسیر شوند.
 - **وضعیت ریسک عدد ریسکی** است که به یک معامله تحت روش استاندارد ریسک اعتباری طرف مقابل (مندرج در این پیوست) با استفاده از الگوریتم نظارتی تخصیص داده می‌شود.
 - **مجموعه معاملات پوششی** گروهی از وضعیت‌های ریسک ناشی از معاملات در یک مجموعه خالص‌سازی واحد است که فقط مانده آن‌ها برای تعیین مقدار منبع در معرض ریسک یا EAD در روش استاندارد ریسک اعتباری طرف مقابل مرتبط می‌باشد.

- **توافق قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار** یک توافق قراردادی یا شروط یک قرارداد که طی آن طرف مقابل معامله باید زمانی که منابع در معرض ریسک طرف دوم به طرف اول بیشتر از سطح تعیین شده باشد، وثیقه تأمین کند.
- **آستانه نهایی** برابر است با بیشترین مقدار مانده استفاده نشده یک منبع در معرض ریسک؛ تا زمانی که شخصی دارای حق فراخوان برای تأمین وثیقه باشد.
- **دوره حاشیه‌ای ریسک** دوره زمانی از آخرین تبادل وثیقه‌ای است که یک مجموعه معاملات خالص‌سازی با طرف مقابل در حال نکول را پوشش داده تا زمانی که آن طرف مقابل وضعیت خود را بسته و ریسک‌بازار منتج شده، دوباره پوشش داده شود.
- **سررسید مؤثر در روش مدل داخلی** برای مجموعه معاملات خالص‌سازی با سررسید بیشتر از یک سال، عبارت است از نسبت مجموع منابع در معرض ریسک مورد انتظار در طول دوره زمانی معاملات در یک مجموعه خالص‌سازی که با نرخ بازده بدون ریسک تنزیل شده است؛ تقسیم بر مجموع منابع در معرض ریسک مورد انتظار در طول یک سال در مجموعه خالص‌سازی که با نرخ بازده بدون ریسک تنزیل شده است. سررسید مؤثر مذکور می‌تواند به منظور انعکاس ریسک تجدید از طریق جایگزین کردن منابع در معرض ریسک مورد انتظار با منابع در معرض ریسک مورد انتظار مؤثر برای پیش‌بینی افق‌های یک سال، تعدیل شود. فرمول مربوطه در پاراگراف ۳۸ ارایه شده است.
- **خالص‌سازی بین محصولی** عبارت است از شمول معاملات مربوط به طبقات متفاوت محصولات در مجموعه خالص‌سازی یکسان که بر مبنای قواعد خالص‌سازی بین محصولی مندرج در این پیوست می‌باشد.
- **ارزش جاری بازار (CMV)** عبارت است از ارزش خالص بازار پرتفوی معاملات با طرف مقابل در مجموعه خالص‌سازی. ارزش‌های بازار مثبت و منفی در محاسبه ارزش جاری بازار مورد محاسبه قرار می‌گیرد.

D. توزیع‌های احتمال

- **توزیع ارزش‌های بازار عبارت است از پیش‌بینی توزیع احتمال ارزش‌های خالص بازار معاملات در یک مجموعه خالص‌سازی برای تاریخ‌هایی در آینده (افق پیش‌بینی) با فرض ارزش بازار محقق شده معاملات مذکور تا زمان حال.**
- **توزیع منابع در معرض ریسک عبارت است از پیش‌بینی توزیع احتمال ارزش‌های بازار که از طریق قرار دادن وضعیت‌های پیش‌بینی ارزش‌های خالص مثبت و منفی بازار برابر با صفر به دست می‌آید (این امر این حقیقت را لحاظ می‌کند که زمانی که بانک پولی به طرف مقابل بدهکار باشد، دارای منابع در معرض ریسک در ارتباط با آن طرف مقابل نیست).**
- **توزیع ریسک-خنثی عبارت است از توزیع ارزش‌های بازار یا منابع در معرض ریسک در یک دوره زمانی آینده که توزیع مذکور با استفاده از ارزش‌های ضمنی بازار از قبیل نوسانات ضمنی محاسبه می‌شود.**
- **توزیع واقعی عبارت است از توزیع ارزش‌های بازار یا منابع در معرض ریسک در یک دوره زمانی آینده که توزیع مذکور با استفاده از ارزش‌های تاریخی یا محقق شده از قبیل نوسانات محاسبه شده با استفاده از تغییرات نرخ و قیمت گذشته، محاسبه می‌شود.**
- **E. سنجه‌ها و تعدیلات منابع در معرض ریسک**
- **منابع در معرض ریسک جاری عبارت است از عدد بزرگتر میان صفر یا ارزش بازار یک معامله یا پرتفوی از معاملات در یک مجموعه خالص‌سازی با طرف مقابل که با نکول طرف مقابل زیان می‌کند با این فرض که هیچ نوع احیای ارزش برای آن معاملات در زمان ورشکستگی وجود نداشته باشد. منابع در معرض ریسک جاری اغلب به عنوان هزینه جایگزینی نامیده می‌شود.**
- **منابع در معرض ریسک حداکثری عبارت است از صدک بالای توزیع منابع در معرض ریسک (نوعاً ۹۵ درصد یا ۹۹ درصد) در یک دوره زمانی مشخص در آینده قبل از تاریخ معامله دارای طولانی‌ترین سررسید در مجموعه خالص‌سازی. ارزش منابع در معرض ریسک حداکثری نوعاً برای تاریخ‌های آینده زیادی تا زمان طولانی‌ترین تاریخ سررسید معاملات در مجموعه خالص‌سازی حاصل می‌شود.**
- **منابع در معرض ریسک مورد انتظار عبارت است از میانگین توزیع منابع در معرض ریسک در هر تاریخ مشخصی در آینده، که قبل از معامله با طولانی‌ترین سررسید، به تاریخ سررسید برسد. ارزش منبع در معرض ریسک مورد انتظار، نوعاً برای تعداد زیادی از تاریخ‌های آینده تا طولانی‌ترین تاریخ معاملات در مجموعه خالص‌سازی حاصل می‌شود.**

- **منبع در معرض ریسک مورد انتظار مؤثر** در یک تاریخ مشخص عبارت است از حداکثر منبع در معرض ریسک مورد انتظاری که در آن تاریخ یا هر زمان زودتر به وقوع می‌پیوندد. به عنوان یک تعریف جایگزین، ممکن است برای یک تاریخ مشخص به عنوان منبع در معرض ریسک مورد انتظار بزرگتر در آن تاریخ یا منبع در معرض ریسک مؤثر در تاریخ قبلی تعریف شود. به عنوان نتیجه، منبع در معرض ریسک مورد انتظار مؤثر عبارت است از منبع در معرض ریسک مورد انتظار که در طول زمان کاهش نمی‌باشد.
- **منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار (EPE)** عبارت است از میانگین موزون منابع در معرض ریسک مورد انتظار در طول زمان که وزن‌ها، نسبتی از کل بازه زمانی است که یک منبع در معرض ریسک مورد انتظار نشان می‌دهد. هنگام محاسبه حداقل الزام سرمایه‌ای، میانگین در طول سال اول لحاظ می‌شود؛ یا اگر تمام قراردادها در مجموعه خالص‌سازی قبل از یک سال سررسید شوند، میانگین در طول دوره زمانی قرارداد با طولانی‌ترین زمان سررسید در مجموعه خالص‌سازی، لحاظ می‌شود.
- **منابع در معرض ریسک مثبت مؤثر مورد انتظار (EPE مؤثر)** عبارت است از میانگین موزون در طول دوره زمانی منبع در معرض ریسک مورد انتظار مؤثر در طول یک سال یا اگر تمامی قراردادها در مجموعه خالص‌سازی قبل از یک سال سررسید شوند، میانگین در طول دوره زمانی قرارداد با بیشترین زمان سررسید در مجموعه خالص‌سازی، لحاظ می‌شود که در این حالت وزن‌ها نسبتی از کل بازه زمانی است که یک منبع در معرض ریسک مورد انتظار نشان می‌دهد.
- **تعدیل ارزش‌گذاری اعتباری** عبارت است از تعدیل در ارزش‌گذاری با میانگین قیمت بازار پرتفوی معاملات با طرف مقابل. تعدیل مذکور، ارزش بازار ریسک اعتباری را به واسطه هرگونه شکست در عمل به توافقات قراردادی با طرف مقابل نشان می‌دهد. این تعدیل ممکن است نشان‌دهنده ارزش بازار ریسک اعتباری طرف مقابل یا ارزش بازار ریسک اعتباری هر دو طرف یعنی بانک و طرف مقابل باشد.
- **تعدیل یک طرفه ارزش‌گذاری اعتباری** عبارت است از تعدیل ارزش‌گذاری اعتباری که نشان‌دهنده ارزش بازار ریسک اعتباری طرف مقابل بانک می‌باشد، اما ارزش بازار ریسک اعتباری بانک نسبت به طرف مقابل را نشان نمی‌دهد.

F. ریسک‌های مرتبط با ریسک اعتباری طرف مقابل

- **ریسک تجدید** عبارت است از مقداری که منبع در معرض ریسک موردانتظار مثبت کمتر از مقدار واقعی بیان شود؛ این زمانی است که انتظار می‌رود معاملات آینده با طرف مقابل به صورت مستمر انجام پذیرفته، اما منبع در معرض ریسک اضافی ایجاد شده توسط معاملات آینده مذکور در محاسبه منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار لحاظ نشود.

- **ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل کلی**، زمانی ایجاد می‌شود که احتمال نکول طرف‌های مقابل، دارای همبستگی مثبتی با عوامل کلی ریسک بازار باشد.

- **ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل خاص**، زمانی ایجاد می‌شود که منبع در معرض ریسک به یک طرف مقابل معین، با احتمال نکول طرف مقابل به واسطه ماهیت معاملات با آن، همبستگی مثبت داشته باشد.

۱۱. گستره اجرا

۳. روش‌هایی برای محاسبه مقدار منبع در معرض ریسک تحت رویکرد استاندارد ریسک اعتباری یا منابع در معرض نکول تحت رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی در خصوص ریسک اعتباری، که در پیوست حاضر توصیف شد، در مورد معاملات تأمین مالی اوراق بهادار و اوراق مشتقه OTC استفاده خواهد شد.

۴. این ابزارها عموماً مشخصه‌های خلاصه زیر را نشان می‌دهد:

- معاملات، یک منبع در معرض ریسک با ارزش بازار جاری را ایجاد می‌کند.
- معاملات، دارای ارزش آینده تصادفی مبتنی بر متغیرهای بازار می‌باشد.
- معاملات، تبادل پرداخت‌ها یا تبادل یک ابزار مالی (شامل کالاها) در برابر پرداخت را ایجاد می‌کنند.
- معاملات با یک طرف مقابل مشخص در برابر چیزی که احتمال منحصر به فرد نکول بتواند تعیین شود، انجام می‌شود^{۱۵۲}.

۵. سایر مشخصات مشترک معاملات که باید پوشش داده شود، می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- وثیقه ممکن است برای کاهش ریسک منابع، مورد استفاده قرار گیرد و این موضوع به صورت ذاتی در ماهیت برخی معاملات وجود دارد.
- تأمین مالی کوتاه‌مدت ممکن است هدف اولیه‌ای باشد که در آن معاملات اغلب شامل تبادل یک دارایی با دارایی دیگر (نقد یا اوراق بهادار) برای نسبتاً یک دوره کوتاه‌مدت و معمولاً برای هدف تجاری تأمین مالی،

۲۳۸- معاملاتی که در آن‌ها احتمال نکول بر مبنای مجموعه معاملات تعریف می‌شود، مشمول این ترتیبات ریسک اعتباری طرف مقابل نمی‌شود.

می‌باشند. عمل دو طرف معاملات، نتیجه تصمیمات جداگانه نیست بلکه یک کل غیرقابل تفکیک را به منظور رسیدن به یک هدف تعریف شده، شکل می‌دهد.

- خالص‌سازی ممکن است برای کاهش ریسک مورد استفاده قرار گیرد.
- وضعیت‌ها به صورت متناوب بر مبنای متغیرهای بازار (اغلب به صورت روزانه) مورد ارزش‌گذاری قرار می‌گیرند.

- تجدید نظر در میزان ودیعه ممکن است بکار گرفته شود.

۶. ارزش صفر منبع در معرض ریسک برای ریسک اعتباری طرف مقابل، می‌تواند به قراردادهای مشتقه یا SFTs که دارای مانده با نهاد تهاتر مرکزی (به عنوان مثال، اتاق پایاپای) می‌باشد، نسبت داده شود. این موضوع به منابع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل ناشی از معاملات مشتقه و SFTs که توسط نهاد تهاتر مرکزی پذیرفته نمی‌شود، کاربرد ندارد. به علاوه، ارزش صفر منابع در معرض ریسک می‌تواند به منابع در معرض ریسک اعتباری بانک به نهاد تهاتر مرکزی که ناشی از معاملات مشتقه، SFTs یا معاملات نقد بانک که با نهاد تهاتر مرکزی دارای مانده است، نسبت داده شود. به ویژه، این نوع معافیت به منابع در معرض ریسک اعتباری ناشی از ودیعه‌های تهاتر و وثیقه توثیق شده نزد نهاد تهاتر مرکزی، تسری پیدا می‌کند. نهاد تهاتر مرکزی نهادی است که واسطه میان طرف‌های قراردادهای موجود در یک یا چند بازار مالی بوده و به عنوان یک طرف قانونی در مقام خریدار برای هر فروشنده و به عنوان فروشنده برای هر خریدار می‌باشد. به منظور واجد شرایط شدن برای معافیت‌های مذکور، منابع در معرض ریسک طرف مقابل برای نهاد تهاتر مرکزی در ارتباط با تمامی مشارکت‌کنندگان در ترتیبات آن، باید بطور کامل به وسیله وثیقه به صورت روزانه تضمین شده و بدینوسیله پوشش و حمایتی را برای منابع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل برای نهاد تهاتر مرکزی فراهم می‌آورد. دارایی‌های نگهداری شده توسط نهاد تهاتر مرکزی، به عنوان امین بانک، مشمول الزامات سرمایه‌ای برای منابع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل قرار نمی‌گیرد.

۷. تحت تمامی سه روش معرفی شده در این پیوست، زمانی که بانک پوشش ابزار مشتقه اعتباری را در برابر یک منبع در معرض ریسک دفتر بانکی یا در برابر منبع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل خریداری می‌کند، برای منبع در معرض ریسک تحت پوشش، منوط به معیارها و قواعد کلی در خصوص شناسایی ابزارهای مشتقه اعتباری، به عبارت دیگر، قواعد جایگزینی یا نکول مضاعف در جایی که مناسب باشد، الزام

سرمایه‌ای خود را تعیین خواهد کرد. زمانی که این قواعد به کار گرفته می‌شوند، مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول برای ریسک اعتباری طرف مقابل ناشی از چنین ابزارهایی صفر می‌شود.

۸. مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول برای ریسک اعتباری طرف مقابل برای قراردادهای معاوضه نکول اعتباری فروخته شده ثبت شده در دفتر بانکی صفر می‌باشد. این زمانی است که این نوع ابزارها به عنوان تضمین تأمین شده توسط بانک بوده و این امر منوط به پوشش ریسک اعتباری برای تمام مقدار مورد نظر می‌باشد.

۹. در هر سه روش معرفی شده در این پیوست، مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول برای طرف مقابل، برابر است با مجموع مقادیر منبع در معرض ریسک یا منابع در معرض نکول که برای هر مجموعه خالص‌سازی با طرف مقابل مذکور محاسبه می‌شود.

۱۱۳. قواعد خالص‌سازی بین محصولی

۱۰. بانک‌های که دارای تأییدیه برای تخمین منابع در معرض ریسک خود در ارتباط با ریسک اعتباری طرف مقابل با استفاده از روش مدلی داخلی هستند، می‌توانند در معاملات تأمین مالی اوراق بهادار یک مجموعه خالص‌سازی یا هر دو مورد معاملات تأمین مالی اوراق بهادار و اوراق مشتقه فرا بورس منوط به شکل تأیید قانونی خالص‌سازی دو جانبه که معیارهای علمیتی و قانونی زیر را برای ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی (تعریف شده در زیر) برآورده سازد، شامل شوند. همچنین بانک باید تمام اخذ تأییدات قبلی یا سایر الزامات رویه‌ای که ناظر ملی تعیین می‌کند را به منظور پیاده‌سازی در جهت اهداف شناسایی ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی را برآورده سازد.

معیارهای حقوقی

۱۱. بانک یک توافق خالص‌سازی کتبی دوجانبه را با طرف مقابل به اجرا درآورده است که تعهد حقوقی انفرادی را ایجاد کرده، در حالی که تمامی توافقات و معاملات اصلی دوجانبه (ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی) شامل شده را پوشش می‌دهد، به طوری که بانک یا دارای یک مطالبه برای دریافت یا تعهدی برای پرداخت

^{۱۰۳} این قواعد خالص‌سازی بین محصولی به طور خاص برای خالص‌سازی بین معاملات تأمین مالی اوراق بهادار یا خالص‌سازی بین هر دو مورد معاملات تأمین مالی اوراق بهادار و اوراق مشتقه فرا بورس برای اهداف محاسبه سرمایه نظارتی تحت روش مدل داخلی (IMM) به کار گرفته می‌شود. قواعد مذکور، قواعدی که برای شناسایی خالص‌سازی درون اوراق مشتقه خارج از بورس، معاملات بازخریدی و طبقات مربوط به تمدید وام جهت معامله اوراق بهادار تحت پیمان ۱۹۸۸، همانطور که اصلاح شد، یا در سند حاضر به کار گرفته می‌شود را مورد بازنگری یا جایگزینی قرار نمی‌دهد. قواعد موجود در پیمان ۱۹۸۸ و سند حاضر برای اهداف شناسایی سرمایه نظارتی خالص‌سازی درون طبقات محصولات تحت IMM یا سایر روش‌های مرتبط کماکان به کار گرفته می‌شود.

فقط خالص مجموع مثبت یا منفی (i) ارزش‌های پایانی هر توافق اصلی انفرادی و (ii) ارزش‌های به روز شده با قیمت بازار هر معامله انفرادی (مقدار خالص بین محصولی)، در صورت عدم اجرا توسط طرف مقابل به علت هر یک از موارد زیر: نکول، ورشکستگی، تصفیه یا رویدادهای مشابه می‌باشد.

۱۲. بانک دارای نظریه حقوقی مستدل و مکتوبی است که با درجه اطمینان بالایی نتیجه‌گیری می‌کند که در زمان یک چالش قانونی، دادگاه‌های مرتبط یا مقامات مسئول، منبع در معرض ریسک بانک را تحت ترتیبات خالص سازی بین محصولی به عنوان مقدار خالص بین محصولی تحت قوانین تمامی کشورهای مرتبط، در نظر می‌گیرند. به منظور دستیابی به چنین نتیجه‌گیری، نظرات قانونی باید اعتبار و ضمانت اجرای کل ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی را تحت شرایط خود و تأثیر ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی بر مواد قانونی اصلی هر گونه توافق اصلی دو جانبه شامل شده را تبیین کند.

- قوانین "تمام کشورهای مرتبط" عبارتند از: (i) اگر شعبه خارجی یک طرف مقابل مورد بحث باشد، قانون کشوری که طرف مقابل در آن فعالیت دارد، همچنین پیروی از قانون کشوری که شعبه در آن مستقر است و (ii) قانونی که حاکم بر معاملات انفرادی است و (iii) قانونی که حاکم بر هر نوع قرارداد یا توافق لازمی برای مؤثر کردن خالص‌سازی، می‌باشد.

- یک نظریه حقوقی باید به طور کلی توسط جامعه حقوقی مستقر در کشور اصلی بانک به رسمیت شناخته شود یا از طریق یک یادداشت حقوقی که تمامی موضوعات مرتبط را به شکل منطقی مورد بررسی قرار دهد.

۱۳. بانک باید دارای رویه داخلی بوده که تصدیق کند که قبل از لحاظ یک معامله در مجموعه خالص‌سازی، آن معامله توسط نظریه‌های حقوقی که دارای معیارهای بالا می‌باشد، پوشش داده شود.

۱۴. بانک در صورت لزوم متعهد به روزرسانی نظریه حقوقی است که از ضمانت اجرای مستمر ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی با توجه به تغییرات ممکن قانون مرتبط، اطمینان حاصل کند.

۱۵. ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی دربردارنده اختیار فسخ نیست. اختیار فسخ ماده حقوقی است که طرف مقابلی که نکول نکرده است را فقط مجاز به پرداخت‌های محدود می‌کند یا اینکه هیچ‌گونه پرداختی را به شخصی که در مقام یک نکول کننده باشد انجام ندهد، حتی اگر نکول کننده اعتباردهنده باشد.

۱۶. هر توافق اصلی و معامله دوجانبه مشمول ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی، الزامات قانونی کاربردی زیر را باید برای به رسمیت شناختن موارد زیر رعایت کند (i) خالص‌سازی دو جانبه قراردادهای مشتقه در

پاراگراف های ۹۶(i) تا ۹۶(v) در این پیوست، یا (ii) تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری در قسمت ۲ بخش II.D سند حاضر.

۱۷. بانک تمامی مستندسازی الزامی را باید در آرشیو خود نگهداری کند.

معیارهای عملیاتی

۱۸. مقام ناظر متقاعد می‌شود که تأثیر ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی در سنجش بانک از منابع در معرض ریسک اعتباری کلی طرف مقابل لحاظ شود و بانک با احتساب چنین مبنایی، ریسک اعتباری طرف مقابل خود را مدیریت می‌کند.

۱۹. ریسک اعتباری هر طرف مقابل به منظور ورود به یک منبع در معرض ریسک قانونی در بین محصولات تحت پوشش ترتیبات خالص‌سازی بین محصولی جمع می‌شود. چنین تجمعی باید در حد اعتباری و فرایندهای سرمایه اقتصادی لحاظ شود.

۱۷. تأییدیه برای پذیرفتن یک روش مدل‌سازی داخلی به منظور تخمین منابع در معرض نکول (EAD)

۲۰. یک بانک (اعم از یک نهاد (شخصیت) حقوقی فردی یا یک گروه) که مایل به پذیرش یک روش مدل‌سازی داخلی به منظور سنجش منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول برای اهداف سرمایه نظارتی می‌باشد، باید به دنبال اخذ تأییدیه از مقام ناظر خود باشد. روش مدل‌سازی داخلی برای بانک‌هایی که از رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی برای ریسک اعتباری استفاده می‌کنند و همچنین بانک‌هایی که رویکرد استاندارد در خصوص ریسک اعتباری، برای تمامی منابع در معرض ریسک اعتباری آن بکار گرفته می‌شود، امکان‌پذیر است. بانک باید تمامی الزامات مطرح شده در بخش ۷ پیوست حاضر را رعایت کرده و روش را در خصوص تمامی منابع در معرض ریسک خود که مشمول ریسک اعتباری طرف مقابل است، به استثناء معاملات با سررسید تسویه طولانی‌مدت، به کار گیرد.

۲۱. بانک ممکن است یک روش مدل‌سازی داخلی را برای سنجش ریسک اعتباری طرف مقابل به منظور اهداف سرمایه نظارتی برای منابع در معرض ریسک خود یا منابع در معرض نکول فقط مرتبط با اوراق مشتقه فرابورسی، یا فقط مرتبط با معاملات تأمین مالی اوراق بهادار یا هر دو مورد را منوط به شناسایی مناسب خالص‌سازی تعیین شده در فوق، انتخاب نماید. بانک باید این روش را برای تمام منابع در معرض ریسک مرتبط در آن طبقه به استثناء آن‌هایی که از نظر اندازه و ریسک غیرمهم هستند، به کار گیرد. در طول اجراسازی اولیه روش مدل‌های داخلی، بانک ممکن است روش استاندارد یا روش منبع در معرض ریسک

جاری را برای بخشی از کسب و کار خود استفاده کند. بانک باید برنامه‌ای را به منظور ملحوظ نظر قرار دادن تمام منابع در معرض ریسک حایز اهمیت برای طبقه معاملات مذکور در روش مدل داخلی، به مقام ناظر ارایه دهد.

۲۲. برای تمام معاملات اوراق مشتقه فرابورس و تمامی معاملات با سررسید تسویه بلندمدت که بانک تأییدیه ناظر را برای استفاده از روش مدل‌های داخلی دریافت نکرده است، باید یا از روش استاندارد و یا از روش منبع در معرض ریسک جاری استفاده کند. استفاده ترکیبی از این دو روش در درون یک گروه به شکل دائمی مجاز می‌باشد. استفاده ترکیبی دو روش مذکور در درون یک نهاد حقوقی صرفاً برای موارد مطروح در پاراگراف ۹۰ پیوست حاضر مجاز است.

۲۳. منابع در معرض ریسک یا منابع در معرض نکول ناشی از معاملات با سررسید تسویه بلندمدت، می‌تواند با استفاده از هر یک از سه روش‌های معرفی شده در این سند صرف‌نظر از روش‌های انتخابی برای اوراق مشتقه فرابورس و معاملات تأمین مالی اوراق بهادار، تعیین شود. در محاسبه الزامات سرمایه‌ای برای معاملات با سررسید تسویه بلندمدت بانک‌هایی که دارای مجوز استفاده از رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی هستند، می‌توانند وزن‌های ریسک را تحت رویکرد استاندارد سند حاضر در خصوص ریسک اعتباری به شکل دائمی، صرف‌نظر از میزان اهمیت چنین وضعیت‌هایی، استفاده کنند.

۲۴. بعد از پذیرش روش مدل داخلی، بانک باید با الزامات فوق به طور دائم منطبق شود. فقط تحت شرایط استثنائی یا برای منابع در معرض ریسک غیرمهم، بانک می‌تواند به روش منبع در معرض ریسک جاری یا روش‌های استاندارد برای تمام یا بخشی از منبع در معرض ریسک بازگشت کند. بانک باید نشان دهد که برگشت به یک روش کمتر پیچیده منجر به آریترائز قواعد سرمایه نظارتی نمی‌شود.

۷. روش مدل داخلی: سنجش منبع در معرض ریسک و الزامات حداقلی

A. میزان منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول در روش مدل داخلی

۲۵. منبع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل یا منبع در معرض نکول، همان‌طور که در بخش‌های I و II پیوست حاضر تعریف شد، در سطح مجموعه خالص‌سازی سنجش می‌شوند. یک مدل داخلی واجد شرایط برای سنجش منبع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل باید توزیع پیش‌بینی را برای تغییرات ارزش بازار مجموعه خالص‌سازی که قابل ارتباط به تغییرات متغیرهای بازار از قبیل نرخ‌های بهره، نرخ‌های ارز و غیره، می‌باشد را تعیین نماید. سپس، با فرض تغییرات در متغیرهای بازار، مدل، منبع در معرض ریسک

اعتباری طرف مقابل بانک را برای مجموعه خالص‌سازی در هر تاریخی در آینده محاسبه می‌کند. برای طرف‌های مقابل ودیعه‌گذار، مدل همچنین می‌تواند تغییرات وثیقه‌ای آتی را پوشش دهد. بانک‌ها ممکن است وثیقه مالی واجد شرایط را که در پاراگراف‌های ۱۴۶ و ۷۰۳ سند حاضر تعریف شده است، در توزیع‌های پیش‌بینی خود برای تغییرات در ارزش بازار مجموعه خالص‌سازی لحاظ کنند در صورتی که الزامات داده‌ای و کمی و کیفی برای روش مدل داخلی برای وثیقه، رعایت شده باشد.

۲۶. تا میزانی که بانک وثیقه را در مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول از طریق منبع در معرض ریسک جاری شناسایی کند، بانک مجاز به شناسایی مزایای آن در تخمین زیان با فرض نکول نخواهد بود. در نتیجه، بانک ملزم به استفاده از یک تخمین زیان با فرض نکول سایر تسهیلات بدون وثیقه مشابه خواهد بود. به بیان دیگر، بانک ملزم خواهد بود از زیان با فرض نکولی استفاده کند که شامل وثیقه‌ای که قبلاً در منبع در معرض نکول لحاظ شده است، نمی‌باشد.

۲۷. در روش مدل داخلی، بانک لازم نیست که یک مدل واحد را بکار گیرد. اگرچه، ادامه متن یک مدل داخلی را به عنوان مدل شبیه‌سازی توصیف می‌کند، شکل خاص مدل الزامی نیست. مدل‌های تحلیلی تا زمانی قابل قبول هستند که مشمول بررسی نظارتی باشند، تمامی الزامات تعیین شده در این بخش را دارا بوده و برای تمام منابع در معرض ریسک منوط به پوشش سرمایه‌ای مرتبط با ریسک اعتباری طرف مقابل به شرح بالا، به استثناء معاملات با سررسید تسویه بلندمدت که جداگانه به آن پرداخته می‌شود و همچنین به استثناء منابع در معرض ریسکی که از نظر اندازه و ریسک قابل توجه نیستند، بکار گرفته شوند.

۲۸. سنجه‌های منبع در معرض ریسک حداکثری یا مورد انتظار باید، جایی که لازم باشد، بر مبنای توزیع منابع در معرض ریسکی محاسبه شود که غیرنرمال بودن احتمالی توزیع منابع در معرض ریسک، از جمله وجود لپتوکورتوسیس (دنباله پهن) را مد نظر قرار دهد.

۲۹. هنگام استفاده از مدل داخلی، مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول (EAD) از حاصل ضرب آلفا در منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار مؤثر به شرح زیر، به دست می‌آید:

$$EAD = \alpha \times \text{Effective EPE} \quad (1)$$

۳۰. منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار (EPE) مؤثر از طریق تخمین منبع در معرض ریسک مورد انتظار به عنوان میانگین منبع در معرض ریسک در زمان آینده t محاسبه می‌شود که میانگین مذکور از ارزش‌های

ممکن آینده فاکتورهای ریسک بازار مرتبط از قبیل نرخ‌های بهره، نرخ‌های ارز و غیره گرفته می‌شود. مدل، منبع در معرض ریسک مورد انتظار را در سری‌های زمانی آینده ... t_1, t_2, t_3 تخمین می‌زند.^{۱۵۴} به طور معین، منبع در معرض ریسک مورد انتظار به شکل زیر محاسبه می‌شود

$$(۲) \quad \text{Effective } EE_{tk} = \max(\text{Effective } EE_{t_{k-1}}, EE_{tk})$$

که زمان حال به صورت t و منبع در معرض ریسک مورد انتظار (EE_t) مؤثر برابر با منبع در معرض ریسک جاری خواهد بود.

۳۱. در این خصوص، منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار مؤثر (Effective EPE) برابر است با میانگین منبع در معرض ریسک مورد انتظار مؤثر در طول سال اول منبع در معرض ریسک آتی. اگر تمام قراردادها در مجموعه خالص‌سازی قبل از یک سال سررسید شود، EPE برابر است با میانگین منبع در معرض ریسک مورد انتظار تا زمانی که تمام قراردادها در مجموعه خالص‌سازی سررسید شوند. EPE مؤثر به صورت میانگین موزون EE مؤثر محاسبه می‌شود:

$$\text{Effective EPE} = \sum_{k=1}^{\min(1 \text{ yer, maturity})} \text{Effective } EE_{tk} \times \Delta t_k \quad (۳)$$

وزن‌های $\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ در مواردی مصداق خواهد داشت که منبع در معرض ریسک در آینده در تاریخ‌هایی که به طور مساوی در طول زمان قرار داده نمی‌شوند، محاسبه شود.

۳۲. آلفا برابر ۱/۴ قرار داده می‌شود.

۳۳. ناظران دارای این اختیار هستند که مقدار بیشتری را برای آلفا بر مبنای منابع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل بانک الزام نمایند. عواملی که می‌تواند مقدار بیشتر آلفا را الزام کند شامل موارد زیر است: تعدد کم طرف‌های مقابل؛ به ویژه منبع در معرض ریسک بالای ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل کلی؛ به طور خاص، همبستگی بالای ارزش‌های بازار بین طرف‌های مقابل و سایر ویژگی‌های منابع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل که خاص نهاد باشد.

B. تخمین‌های داخلی آلفا

^{۱۵۴} از لحاظ نظری، انتظارات باید با توجه به توزیع احتمال واقعی منبع در معرض ریسک آتی‌نده در نظر گرفته شود و نه بر مبنای حالت ریسک-خنثی. ناظران به این نتیجه می‌رسند که استفاده از حالت ریسک-خنثی می‌تواند توجه داشته باشد. به عنوان نتیجه، ناظران استفاده از توزیع بی‌شبی‌نی را الزام نخواهند کرد.

۳۴. بانک‌ها ممکن است به دنبال تأیید مقام ناظر خود برای محاسبه تخمین‌های داخلی از آلفا با رعایت میزان حداقلی $1/2$ ، که آلفا برابر است با نسبت سرمایه اقتصادی حاصل از شبیه‌سازی کامل منبع در معرض ریسک طرف مقابل در میان طرف‌های مقابل (صورت کسر) و سرمایه اقتصادی مبتنی بر منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر (مخرج کسر) با این فرض که آن‌ها الزامات عملیاتی معینی را رعایت کنند. بانک‌های واجد شرایط باید تمام الزامات عملیاتی را برای تخمین‌های داخلی منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر را رعایت کرده و باید نشان دهند که تخمین‌های داخلی خود در مورد آلفا، منابع حایز اهمیت وابستگی تصادفی توزیع‌های ارزش‌های بازار معاملات یا پورتفوی‌های معاملات طرف‌های مقابل را در صورت کسر پوشش دهد (به عنوان مثال، همبستگی بین نکول‌های طرف‌های مقابل و بین ریسک بازار و نکول).

۳۵. در مخرج کسر، منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر باید استفاده گردد؛ همچنان که آن، مقدار ثابت مانده وام می‌باشد.

۳۶. در نهایت بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که صورت و مخرج کسر آلفا، به شکل سازگاری با توجه به روش‌های مدل‌سازی، مشخصات پارامترها و ترکیب پرتفوی محاسبه می‌شوند. رویکرد مورد استفاده باید مبتنی بر رویکرد داخلی سرمایه اقتصادی بانک بوده، به خوبی مستند و مشروط به تأیید و تصدیق مستقل باشد. به علاوه، بانک‌ها باید تخمین‌های خود را حداقل به صورت فصلی مورد بازنگری قرار دهند و زمانی که ترکیب پرتفوی در طول زمان تغییر می‌کند این بازنگری باید با تناوب بیشتری صورت گیرد. بانک‌ها همچنین باید ریسک مدل را نیز ارزیابی کنند.

۳۷. جایی که لازم است، نوسانات و همبستگی‌های عوامل ریسک بازار که در شبیه‌سازی مشترک ریسک اعتباری و بازار استفاده می‌شوند، باید مشروط به عامل ریسک اعتباری قرار داده شده تا افزایش بالقوه در نوسان یا همبستگی یک دوره افول اقتصادی را منعکس کند. تخمین‌های داخلی آلفا باید میزان تعدد منابع در معرض ریسک را مد نظر قرار دهد.

C. سررسید

۳۸. اگر سررسید اصلی قرارداد با بیشترین زمان موجود در مجموعه، بیشتر از یک سال باشد، فرمول زیر جایگزین فرمول سررسید مؤثر (M) در پاراگراف ۳۲۰ سند حاضر می‌شود:

$$M = \frac{\sum_{k=1}^{t_k \leq 1 \text{ year}} \text{Effective } EE_k \times \Delta t_k \times df_k + \sum_{k=1}^{\text{maturity}} \text{Effective } EE_k \times \Delta t_k \times df_k}{\sum_{k=1}^{t_k \leq 1 \text{ year}} \text{Effective } EE_k \times \Delta t_k \times df_k}$$

df_k عامل تنزیل بدون ریسک برای دوره زمانی آینده t_k می‌باشد و سایر علایم در بالا تعریف شده است. مشابه تریبات مربوط به منابع در معرض ریسک شرکتی، M دارای سقف زمانی ۵ سال می‌باشد^{۱۵۵}.

۳۹. برای مجموعه‌های خالص‌سازی که تمام قراردادها دارای یک سررسید اصلی کمتر از یک سال هستند، فرمول سررسید مؤثر در پاراگراف ۳۲۰ سند حاضر بدون تغییر باقی مانده و یک سررسید حداقلی یک سال اعمال می‌شود. منابع در معرض ریسک کوتاه‌مدت همان‌گونه که در پاراگراف‌های ۳۲۱ تا ۳۲۳ سند حاضر توصیف شد، مستثنی می‌شوند.

D. توافقات قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار

۴۰. اگر مجموعه خالص‌سازی منوط به یک توافق قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار بوده و مدل داخلی تأثیرات این امر را در تخمین منابع در معرض ریسک مؤثر در نظر گیرد، سنجه منبع در معرض ریسک مؤثر مدل می‌تواند مستقیماً در معادله (۲) مورد استفاده قرار گیرد. چنین مدلهایی به شکل قابل توجهی پیچیده‌تر از مدل‌های منبع در معرض ریسک مؤثر مثبت برای طرف‌های مقابلی که این توافقات را ندارند می‌باشد. به این ترتیب، آن‌ها مشمول درجه بالاتری از بررسی دقیق نظارتی قبل از تأیید، همانطور که در پایین مطرح می‌شود، می‌باشند.

۴۱. بانکی که می‌تواند منبع در معرض ریسک مؤثر مثبت را بدون توافقات قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار مدل‌سازی کند اما قادر به دستیابی به سطح بالای پیچیدگی مدل‌سازی به منظور مدل‌سازی منبع در معرض ریسک مؤثر مثبت همراه با توافقات قرض‌گیری مذکور نیست می‌تواند روش زیر را برای طرف‌های مقابل تحت توافق مورد اشاره بکار برد. روش مزبور یک تقریب محافظه‌کارانه و ساده از

^{۱۵۵} از لحاظ مفهومی، M برابر است با دیریش اعتباری مؤثر، منبع در معرض ریسک طرف مقابل. بانکی که از مدل داخلی برای محاسبه تعدیل ارزیابی اعتباری یک طرفه استفاده می‌کند، می‌تواند از دیریش اعتباری مؤثر که توسط این مدل تخمین زده شده است با تأیید قبلی ناظر استفاده کند.

منابع در معرض ریسک مؤثر مثبت بوده و این منابع در معرض ریسک برای طرف مقابل مذکور را معادل یکی از موارد زیر، هر کدام که کمتر باشد قرار می‌دهد:

- آستانه، اگر مثبت باشد، تحت توافق قرض‌گیری به علاوه مقدار اضافه‌ای که نشان‌دهنده افزایش بالقوه در منبع در معرض ریسک در طول دوره حاشیه‌ای ریسک. مقدار اضافه به عنوان افزایش مورد انتظار در منبع در معرض ریسک مجموعه خالص‌سازی که از منبع در معرض ریسک جاری صفر در دوره ریسک شروع می‌شود، محاسبه می‌گردد.^{۱۵۶} حداقل نظارتی ۵ روز کاری برای مجموعه‌های خالص‌سازی شامل صرفاً معاملات نوع بازخریدی منوط به تعدیل روزانه حساب ودیعه و ارزش‌گذاری مبتنی بر بازار و ۱۰ روز کاری برای سایر مجموعه‌های خالص‌سازی برای دوره حاشیه‌ای ریسک استفاده شده در این خصوص، در نظر گرفته می‌شود.
- منبع در معرض ریسک مؤثر بدون توافق قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار

E. تأیید مدل

۴۲. از آنجایی که منابع در معرض ریسک طرف مقابل ناشی از تغییرات در متغیرهای بازار می‌باشد، تأیید مدل منابع در معرض ریسک مثبت مؤثر مشابه تأیید مدل ارزش در معرض خطر که برای اندازه‌گیری ریسک بازار مورد استفاده قرار می‌گیرد، می‌باشد. بنابراین، در اصل، استانداردهای کیفی در پاراگراف ۷۱۸(LXXIV) برای استفاده از مدل‌های ارزش در معرض خطر باید برای مدل‌های منابع در معرض ریسک مثبت مؤثر نیز استفاده شود. با این وجود، یک مدل منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر دارای عناصر بیشتری است که نیازمند تأیید می‌باشد:

- نرخ‌های بهره، نرخ‌های ارز، قیمت‌های سهام، کالاها و سایر عوامل ریسک بازار باید به منظور اندازه‌گیری منبع در معرض ریسک طرف مقابل برای افق‌های زمانی طولانی پیشبینی شود. عملکرد مدل پیشبینی برای عوامل ریسک بازار باید برای یک افق زمانی بلندمدت مورد تأیید

^{۱۵۶} به عبارت دی‌گر، مقدار اضافه برابر است با EE در پایان دوره ری‌سک با فرض صفر بودن منبع در معرض ری‌سک جاری. از آنجایی که هیچ تمدیدی در معامله به عنوان بخشی از محاسبه EE وجود ندارد، تفاوتی می‌ان EE و EE مؤثر نیست.

قرار گیرد. در مقابل، ارزش در معرض خطر برای ریسک بازار برای افق زمانی کوتاه مدت، اندازه‌گیری می‌شود (عموماً، یک تا ده روز).

- مدل‌های قیمت‌گذاری مورد استفاده برای محاسبه منبع در معرض ریسک طرف مقابل برای سناریوی مفروض شوک‌های آینده به عوامل ریسک بازار باید به عنوان بخشی از فرایند تأیید مدل مورد آزمون قرار گیرد. این مدل‌های قیمت‌گذاری می‌تواند از آن‌هایی که برای محاسبه ارزش در معرض خطر برای افق کوتاه مدت استفاده می‌شود متفاوت باشد. مدل‌های قیمت‌گذاری برای اختیار معامله باید غیرخطی بودن ارزش اوراق اختیار معامله با توجه به عوامل ریسک بازار را مدنظر قرار دهد.

- یک مدل منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر باید اطلاعات خاص معامله را به منظور جمع منابع در معرض ریسک در سطح مجموعه خالص‌سازی پوشش دهد. بانک‌ها باید تأیید کنند که معاملات در چارچوب مدل به مجموعه خالص‌سازی مناسبی تخصیص داده شده‌اند.

- یک مدل منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر همچنین باید شامل اطلاعات خاص معامله به منظور پوشش تأثیرات ودیعه‌گذاری باشد. آن باید مقدار جاری ودیعه و همچنین ودیعه‌ای که بین طرف‌های مقابل در آینده مبادله می‌شود را لحاظ کنند. چنین مدلی باید ماهیت توافقات قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار (یک جانبه یا دوجانبه)، تناوب فراخوان برای تکمیل حساب ودیعه، دوره حاشیه‌ای ریسک، آستانه منبع در معرض ریسک فاقد ودیعه که بانک مایل به پذیرش آن است و حداقل مقدار انتقال را مدنظر قرار دهد. چنین مدلی باید به قیمت‌گذاری مبتنی بر قیمت بازار را برای تغییر در ارزش وثیقه توثیق شده مدل‌سازی کند یا اینکه قواعد سند حاضر را برای وثیقه به کار گیرد.

۴۳. پس‌آزمایی تاریخی، ایستا برای پرتفوی‌های طرف مقابل به عنوان نماینده‌ای از طرف‌های مقابل، باید جزئی از فرایند تأیید مدل باشد. در بازه‌های زمانی منظم که توسط ناظران تعیین می‌شود، بانک باید چنین پس‌آزمایی را برای تعدادی از پرتفوی‌های طرف مقابل نمونه (حقیقی یا فرضی) انجام دهند. این پرتفوی‌های نمونه باید بر مبنای حساسیت آن‌ها به عوامل مهم ریسک و همبستگی‌هایی که بانک در معرض آن قرار دارد انتخاب شوند.

۴۴. با شروع از یک تاریخ مشخصی در گذشته، پس‌آزمایی مدل منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر از مدل داخلی برای پیشبینی هر یک از توزیع‌های احتمال پرتفوی منبع در معرض ریسک در افق‌های زمانی مختلف استفاده می‌شود. با استفاده از داده‌های تاریخی درباره تغییرات عوامل ریسک بازار، پس‌آزمایی در ادامه، منابع در معرض ریسک حقیقی که در هر پرتفوی در هر افق زمانی با فرض عدم تغییر در ترکیب پرتفوی به وقوع می‌پیوندد را محاسبه می‌کند. سپس، این منابع در معرض ریسک محقق شده با توزیع پیشبینی مدل در افق‌های زمانی مختلف مقایسه می‌شوند. مراحل بالا باید برای چندین زمان تاریخی همراه با پوشش محدوده گسترده شرایط بازار (به عنوان مثال، نرخ‌های در حال رشد، نرخ‌های در حال افول، بازارهای مسکوت، بازارهای پرنوسان) تکرار شود. تفاوت‌های حایز اهمیت بین منابع در معرض ریسک محقق شده و توزیع پیشبینی مدل می‌تواند نشان‌دهنده مشکلی برای مدل یا داده‌های پایه بوده که ناظر، بانک را ملزم به تصحیح آن می‌نماید. در چنین شرایطی ناظران ممکن است سرمایه بیشتری را ملزم کنند. بر خلاف الزام پس‌آزمایی برای مدل‌های ارزش در معرض خطر که در پاراگراف (b) (Lxxiv) و ۷۱۸ (xcviii) بیان شد، هیچ نوع آزمون آماری خاص برای پس‌آزمایی مدل‌های منبع در معرض ریسک مثبت مؤثر تعیین نشده است.

۴۵. در روش مدل داخلی، سنجه‌ای که محافظه‌کارانه‌تر از منبع در معرض ریسک مورد انتظار مثبت مؤثر باشد (به عنوان مثال، سنجه‌ای که مبتنی بر بیشترین مقدار منبع در معرض ریسک باشد و نه میانگین آن) برای هر طرف مقابل می‌تواند به جای آلفا ضربدر منبع در معرض ریسک مورد انتظار مثبت مؤثر در معادله (۱) منوط به تأیید قبلی ناظر استفاده شود. درجه محافظه کاری مرتبط، با تأیید اولیه ناظران و منوط به راستی‌آزمایی دوره‌ای، مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

۴۶. بانک‌هایی که یک مدل منبع در معرض ریسک مورد انتظار مثبت یا مدل ارزش در معرض خطر (موصوف در پاراگراف‌های ۱۷۸ تا ۱۸۱ سند حاضر) را استفاده می‌کنند، باید الزامات تأیید مطرح شده در فوق را رعایت کنند.

F. الزامات عملیاتی برای مدل‌های منبع در معرض ریسک مورد انتظار مثبت

۴۷. به منظور واجد شرایط شدن برای به کارگیری یک مدل داخلی برای تخمین منبع در معرض ریسک مورد انتظار مثبت ناشی از ریسک اعتباری طرف مقابل برای اهداف سرمایه نظارتی، بانک باید الزامات

عملیاتی زیر را رعایت کند. این الزامات شامل رعایت الزامات مرتبط با استانداردهای تعیین صلاحیت مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل، یک آزمون به کارگیری مدل، آزمون بحران، تعیین ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل کلی و کنترل‌های داخلی می‌باشد.

استانداردهای صلاحیت مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل

۴۸. بانک باید ناظر خود را متقاعد کند که علاوه بر رعایت الزامات عملیاتی معرفی شده در پاراگراف‌های ۴۹ تا ۶۹ زیر، از اقدامات صحیحی برای مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل شامل آن‌هایی که در پاراگراف‌های ۷۷۷(i) تا ۷۷۷(xiv) سند حاضر تعیین شده است، پیروی کند.

آزمون به کارگیری مدل

۴۹. توزیع منابع در معرض ریسک ایجاد شده توسط مدل داخلی که در محاسبه منبع در معرض ریسک مثبت موردانتظار مؤثر استفاده می‌شود، باید با فرایند روزانه مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل بانک ادغام شود. برای مثال، بانک می‌تواند حداکثر منبع در معرض ریسک را از توزیع‌های حدود اعتباری طرف مقابل یا منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار برای تخصیص داخلی سرمایه خود استفاده کند. خروجی مدل داخلی باید نقش مهمی را در تأیید سرمایه‌ای، مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل، تخصیص‌های سرمایه‌ای داخلی و حاکمیت شرکتی بانک‌هایی که به دنبال تأییدیه برای بکارگیری این مدل‌های برای اهداف کفایت سرمایه‌ای هستند، ایفا کند. مدل‌ها و تخمین‌هایی که به شکل اختصاصی واجد شرایط استفاده برای روش مدل‌های داخلی طراحی و پیاده‌سازی می‌شوند، قابل قبول نیستند.

۵۰. بانک باید دارای سوابق معتبر قابل ردگیری در استفاده از مدل‌های داخلی که توزیع منابع در معرض ریسک برای ریسک اعتباری طرف مقابل را ایجاد می‌کند، باشد. بنابراین بانک باید نشان دهد که از مدل‌های داخلی برای محاسبه توزیع‌های منابع در معرض ریسک که به عنوان مبنای محاسبه منبع در معرض ریسک موردانتظار مثبت می‌باشد، استفاده کرده است که به طور گسترده حداقل الزامات برای حداقل یک سال قبل از تأیید مقام ناظر را رعایت کند.

۵۱. بانک‌هایی که از روش مدل داخلی استفاده می‌کنند، باید واحد کنترل مستقل که مسئول طراحی و پیاده‌سازی سیستم مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل شامل تأیید اولیه و مستمر مدل داخلی

می‌باشد را دارا باشد. این واحد باید یکپارچگی داده‌های ورودی را کنترل کرده و گزارش‌هایی در مورد خروجی مدل اندازه‌گیری ریسک بانک، شامل ارزیابی رابطه بین سنج‌های ریسک و حدود تجاری و اعتباری را تولید و تحلیل نماید. واحد مذکور باید مستقل از واحدهای تجاری و اعتباری کسب و کار باشد؛ باید به اندازه کافی دارای نیرو بوده و مستقیماً به مدیریت ارشد بانک گزارش دهد. کار این واحد باید با فرایند مدیریت روزانه ریسک اعتباری بانک یکپارچه شود. به همین ترتیب، خروجی چنین واحدی باید به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از فرایند برنامه‌ریزی، پایش و کنترل مشخصه کلی ریسک و اعتباری بانک باشد.

۵۲. مدل داخلی استفاده شده برای ایجاد توزیع منابع در معرض ریسک باید به عنوان بخشی از چارچوب مدیریت ریسک طرف مقابل، مشتمل بر شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت، تأیید و گزارش‌گری داخلی ریسک طرف مقابل باشد.^{۱۵۷} این چارچوب باید شامل اندازه‌گیری استفاده از خطوط اعتباری (تجمیع منابع در معرض ریسک طرف مقابل با سایر منابع در معرض ریسک اعتباری) و تخصیص سرمایه اقتصادی باشد. علاوه بر منبع در معرض ریسک مورد انتظار مثبت (به عنوان سنج منبع در معرض ریسک آینده) یک بانک باید منابع در معرض ریسک جاری را اندازه‌گیری و مدیریت کند. جایی که مناسب است، بانک باید منبع در معرض ریسک جاری را به صورت ناخالص و خالص از وثایق نگهداری شده اندازه‌گیری کند. آزمون بکارگیری مدل رعایت می‌شود اگر بانک از سایر سنج‌های ریسک طرف مقابل، از قبیل بالاترین مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض ریسک بالقوه آینده، بر اساس توزیع منابع در معرض ریسک ایجاد شده توسط مدل یکسان برای محاسبه منبع در معرض ریسک مورد انتظار مثبت استفاده کند.

۵۳. بانک ملزم به تخمین یا گزارش منبع در معرض ریسک مورد انتظار به طور روزانه نیست، ولی برای رعایت آزمون بکارگیری مدل باید در صورت لزوم دارای قابلیت سیستم به منظور تخمین روزانه منبع در معرض ریسک باشد؛ مگر آن که نشان دهد منابع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل، محاسبه با تناوب کمتری را مجاز کند. بانک باید یک مشخصه زمانی افق‌های پیشبینی که به اندازه کافی منعکس

^{۱۵۷} - این بخش به مقدار زیادی برگرفته از مقاله گروه سیاست مدیریت ریسک طرف مقابل با عنوان بهبود اقدامات مدیریت ریسک طرف مقابل (ژوئن

۱۹۹۹) می‌باشد. این مقاله در آدرس زیر قابل دستیابی است

<http://www.mfainfo.org/washington/derivatives/Improving%20Counterparty%20risk.pdf>

کننده ساختار زمانی جریان‌های نقدی آینده و سررسید قراردادها است را انتخاب کند. برای مثال، بانک ممکن است منبع در معرض ریسک مورد انتظار را به طور روزانه برای ده روز اول، هفته‌ای یک بار برای یک ماه، ماهی یک بار برای ۱۸ ماه، هر فصل یک بار برای ۵ سال و فراتر از ۵ سال به طریقی که با میزان اهمیت و ترکیب منبع در معرض ریسک سازگار باشد، محاسبه کند.

۵۴. منبع در معرض ریسک باید در طول دوره قراردادها در مجموعه خالص‌سازی (و نه فقط برای افق یک ساله) اندازه‌گیری، پایش و کنترل شود. بانک باید دارای رویه‌هایی برای شناسایی و کنترل ریسک‌های طرف‌های مقابل زمانی که منبع در معرض ریسک فراتر از افق زمانی یک ساله افزایش می‌یابد باشند. به علاوه، افزایش پیشبینی شده در منبع در معرض ریسک باید به عنوان ورودی مدل داخلی سرمایه اقتصادی بانک باشد.

آزمون بحران

۵۵. بانک باید دارای فرایندهای آزمون بحران صحیح برای استفاده در ارزیابی کفایت سرمایه باشد. این سنج‌های بحران باید با سنج منبع در معرض ریسک مورد انتظار مقایسه شده و به عنوان فرایند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه مورد استفاده بانک قرار گیرد. آزمون بحران باید شناسایی رخدادهای ممکن یا تغییرات آینده در شرایط اقتصادی که دارای تأثیرات نامطلوب منابع در معرض ریسک اعتباری بانک و ارزیابی توانایی بانک برای مقابله با تغییرات مذکور می‌باشد را لحاظ کند. مثالهایی از سناریوهایی که می‌توان استفاده کرد عبارتند از (i) افول صنعتی یا اقتصادی (ii) رخدادهای بازار یا (iii) شرایط کاهش نقدینگی.

۵۶. بانک باید منابع در معرض ریسک طرف مقابل خود را مورد آزمون بحران قرار دهد که شامل تحت شوک قرار دادن همزمان عوامل ریسک بازار و اعتباری باشد. آزمون‌های بحران ریسک طرف مقابل باید ریسک تمرکز (به یک طرف مقابل یا گروه‌هایی از طرف‌های مقابل)، ریسک همبستگی بین ریسک بازار و ریسک اعتباری (برای مثال، یک طرف مقابل که تغییر بزرگ در بازار منجر به منابع در معرض ریسک بزرگ، وخامت با اهمیت در وضعیت کیفیت اعتباری یا هر دو مورد) و ریسکی که تصفیه وضعیت‌های طرف مقابل می‌تواند منجر به تغییر بازار شود را مد نظر قرار دهد. چنین آزمون‌های بحران

باید همچنین تأثیر بر وضعیت‌های بانک ناشی از تغییرات بازار را مورد توجه قرار داده و این تأثیر را در ارزیابی خود از ریسک طرف مقابل ادغام نماید.

ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل

۵۷. بانک‌ها باید نسبت به منابع در معرض ریسک که منجر به درجه بالای ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل کلی می‌شود، آگاه باشند.

۵۸. بانکی زمانی در معرض "ریسک خاص" مذکور قرار دارد، اگر انتظار رود منبع در معرض ریسک آینده طرف مقابل معین بالا باشد؛ زمانی که احتمال نکول طرف مقابل نیز بالا باشد. برای مثال، شرکتی که اختیارات فروش را روی سهام خود می‌فروشد، منابع در معرض ریسک همبستگی معکوس مورد اشاره برای خریدار ایجاد می‌کند که خاص طرف مقابل است. یک بانک باید دارای رویه‌هایی برای شناسایی، پایش و کنترل موارد ریسک خاص مزبور بوده که این امر در ابتدای معامله شروع و در طول دوره معامله ادامه می‌یابد.

یکپارچگی فرایند مدل‌سازی

۵۹. سایر الزامات عملیاتی، تمرکز بر کنترل‌های داخلی موردنیاز به منظور حصول اطمینان از یکپارچگی ورودیهای مدل دارد؛ به ویژه، این الزامات داده‌های معامله، داده‌های تاریخی بازار، تناوب محاسبه و مدل‌های ارزش‌گذاری مورد استفاده در اندازه‌گیری منبع در معرض ریسک مورد انتظار را بررسی می‌کند.

۶۰. مدل داخلی باید شرایط و ویژگی‌های معامله را به موقع، کامل و محتاطانه منعکس کند. چنین شرایطی حداقل شامل مقادیر اسمی قرارداد، سررسید، دارایی‌های مرجع، آستانه‌های وثیقه‌ای، ترتیبات ودیعه‌گذاری، ترتیبات خالص‌سازی و غیره می‌باشد. شرایط و مشخصات باید در یک پایگاه داده ایمن منوط به حسابرسی دوره‌ای و رسمی قرار گیرد. فرایند شناسایی ترتیبات خالص‌سازی باید تأیید نهایی توسط کارکنان حقوقی را به منظور بررسی قابلیت اجرای قانونی خالص‌سازی الزامی کرده و توسط یک واحد مستقل وارد پایگاه داده شود. انتقال داده‌های شرایط و مشخصات معامله به مدل داخلی باید منوط به حسابرسی داخلی بوده و فرایند یکپارچگی رسمی میان مدل داخلی و سیستم‌های داده‌های مرجع به

- منظور تأیید به طور مستمر به نحوی که شرایط و مشخصات معامله در منبع در معرض ریسک موردانتظار به صورت صحیح یا حداقل به شکل محافظه کارانه منعکس شود، وجود داشته باشد.
۶۱. مدل داخلی باید داده‌های جاری بازار را به منظور محاسبه منبع در معرض ریسک جاری به کار گیرد. هنگام استفاده از داده‌های تاریخی برای تخمین نوسانات و همبستگی‌ها، حداقل داده‌های تاریخی سه ساله باید استفاده و باید به صورت فصلی یا با تناوب بیشتر در صورت ایجاب شرایط بازار، به روزرسانی شود. داده‌ها باید طیف کاملی از شرایط اقتصادی از قبیل چرخه تجاری کامل را پوشش دهد. واحد مستقل از واحد کسب و کار باید قیمت ارایه شده توسط واحد کسب و کار را مورد راستی‌آزمایی قرار دهد. داده‌ها باید مستقل از خطوط کسب و کار اندوخته شده و به مدل داخلی به صورت کامل و به موقع وارد شود؛ همچنین، در یک پایگاه داده ایمن منوط به یک حسابرسی دوره‌ای و رسمی، نگهداری شود. بانک‌ها همچنین باید دارای فرایند کامل یکپارچه‌سازی داده‌ها به منظور اصلاح و حذف داده‌های مربوط به مشاهدات اشتباه و یا نادرست باشد. تا زمانی که مدل داخلی مبتنی بر داده‌های بدیل بازار باشد، به عنوان مثال محصولات جدید زمانی که داده‌های تاریخی به مدت سه سال وجود نداشته باشد، سیاست‌های داخلی باید داده‌های بدیل مناسبی را شناسایی کرده و بانک باید در عمل نشان دهد که این داده‌های بدیل، شاخص محافظه کارانه ریسک پایه در شرایط نامطلوب بازار را فراهم می‌کند. اگر مدل داخلی شامل تأثیر وثیقه برای تغییرات در ارزش بازار مجموعه خالص‌سازی باشد، بانک باید دارای داده تاریخی کافی به منظور مدل‌سازی نوسانات وثیقه باشد.
۶۲. مدل منبع در معرض ریسک مورد انتظار (و تعدیلات آن) باید منوط به فرایند تأیید مدل داخلی باشد. این فرایند باید مرتبط با رویه‌ها و سیاست‌های بانک باشد. فرایند تأیید باید نوع آزمونی که برای حصول اطمینان از یکپارچگی مدل لازم است را تعیین کرده و شرایطی که در آن مفروضات تغییر می‌کنند و ممکن است منجر به تخمین کم از منبع در معرض ریسک مورد انتظار شود را شناسایی کنند. فرایند تأیید باید شامل بررسی جامعیت مدل منبع در معرض ریسک مورد انتظار، برای مثال، آیا مدل منبع در معرض ریسک مورد انتظار تمام محصولاتی که به طور جدی سهم با اهمیتی در منابع در معرض ریسک طرف مقابل دارد یا خیر، باشد.

۶۳. استفاده از یک مدل داخلی به منظور تخمین منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار و مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول وضعیت‌ها منوط به پوشش سرمایه‌ای ریسک اعتباری طرف مقابل، مشروط به تأیید صریح مقام ناظر بانک خواهد بود. مقامات نظارتی بانکی کشورهای مهمان و میزبان که فعالیت‌های تجاری مهمی را در چند کشور انجام می‌دهند، جهت حصول اطمینان از فرایند تأیید کارا با یکدیگر همکاری خواهند کرد.

۶۴. در این سند و اسناد قبلی، کمیته، رهنمودی را برای استفاده از مدل‌های داخلی به منظور تخمین پارامترهای معین ریسک و تعیین حداقل سرمایه‌های پوششی در مقابل ریسک‌های مذکور منتشر کرده است. ناظران، بانک‌هایی که به دنبال استفاده از مدل‌های داخلی برای تخمین منبع در معرض ریسک مثبت هستند را ملزم خواهند کرد الزامات مشابهی را با توجه به یکپارچگی سیستم مدیریت ریسک، تجارب کارکنانی که از اقدامات مذکور در محیط عملیاتی و کارکردهای کنترلی استفاده می‌کنند، میزان صحت مدل‌ها و شدت کنترل‌های داخلی در طول فرایندهای مرتبط داخلی رعایت کنند. به عنوان مثال، بانک‌های مذکور باید نشان دهند که معیارهای عمومی کمیته برای استفاده از مدل‌های داخلی به منظور ارزیابی منابع در معرض ریسک بازار را در زمینه ارزیابی ریسک اعتباری طرف مقابل رعایت می‌کنند.^{۱۵۸}

۶۵. رکن دوم سند حاضر پیشینه کلی و رهنمود مشخصی را به منظور پوشش ریسک‌های اعتباری طرف مقابل که ممکن است به طور کامل در فرایند رکن ۱ پوشش داده نشود، فراهم می‌آورد.

۶۶. هیچ نوع شکل خاصی از مدل برای واجد شرایط شدن به منظور استفاده از مدل داخلی الزامی نیست. اگرچه، متن حاضر مدل داخلی را به عنوان یک مدل شبیه‌سازی توصیف می‌کند، ولی شکل‌های دیگر مدل‌ها از قبیل مدل‌های تحلیلی، منوط به بررسی و تأیید نظارتی، قابل قبول است. بانک‌هایی که به دنبال به رسمیت استفاده از یک مدل داخلی که مبتنی بر شبیه‌سازی‌ها نیست، می‌باشند، باید به ناظران خود نشان دهند که مدل مذکور تمامی الزامات عملیاتی را رعایت می‌کند.

۶۷. برای بانکی که واجد شرایط خالص‌سازی معاملات است، بانک مذکور باید قبل از وارد کردن یک معامله به مجموعه خالص‌سازی، دارای رویه داخلی برای تصدیق این موضوع که معامله به وسیله یک قرارداد

^{۱۵۸} به قسمت ۲، بخش D1 VI (پاراگراف‌های (LXX) ۷۱۸ تا (LXXIII) ۷۱۸) مراجعه شود.

خالص سازی دارای ضمانت اجرای قانونی پوشش داده می‌شود، باشد؛ چنین قراردادی باید همه الزامات قابل اعمال بیان شده در پاراگراف های (I) ۹۶ تا (V) ۹۶ این پیوست، مطالب مربوط به تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری سند حاضر یا قواعد خالص سازی بین محصولی تعیین شده در پیوست حاضر را دارا باشد.

۶۸. برای بانکی که از وثیقه برای کاهش ریسک اعتباری طرف مقابل خود استفاده می‌کند، بانک باید قبل از شناسایی اثر وثیقه در محاسبات خود، دارای رویه‌های داخلی برای تصدیق این موضوع که وثیقه استانداردهای معین قانونی مناسب را همان طور که در بند ۲ بخش II.D سند حاضر بیان شده است را رعایت کند.

۷۱. روش استاندارد

۶۹. بانک‌هایی که تأییدیه بکارگیری روش مدل‌های داخلی برای معاملات فرابورس مرتبط را ندارند، می‌توانند از روش استاندارد استفاده کنند. روش استاندارد را می‌توان فقط برای اوراق مشتقه فرابورسی استفاده کرد؛ معاملات تأمین مالی اوراق بهادار مشمول ترتیبات مندرج در روش مدل داخلی پیوست حاضر یا بند ۲ بخش II.D این سند می‌باشد. مقدار منبع در معرض ریسک (در رویکرد استاندارد برای ریسک اعتباری) یا منبع در معرض نکول برای هر مجموعه خالص سازی باید جداگانه محاسبه شود. مقدار منبع در معرض ریسک طبق رابطه زیر تعیین می‌شود:

$$\text{exposure amount or EAD} = \beta \cdot \max \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right| \times CCF_j \right)$$

CMV = ارزش جاری بازار پرتفوی معاملات در مجموعه خالص سازی با طرف مقابل، ناخالص از وثیقه، به

عبارت دیگر، $CMV = \sum_i CMV_i$ که در آن CMV_i ارزش جاری بازار معامله i می‌باشد.

CMC = ارزش جاری بازار وثیقه تخصیص داده شده به مجموعه خالص سازی، به عبارت دیگر،

که در آن CMC_i ارزش جاری بازار وثیقه i می‌باشد.

i = شاخص معامله مورد نظر

l = شاخص وثیقه مورد نظر

ج= شاخص مجموعه پوششی نظارتی موردنظر. این مجموعه‌های پوششی متناظر با عوامل ریسک برای وضعیت‌های ریسک مخالف می‌تواند با عایدی یک وضعیت ریسک خالص که سنجه منبع در معرض ریسک بر آن مبنا است، تنها تر شود.

$RPTij =$ وضعیت ریسک معامله i با توجه به مجموعه پوشش j .^{۱۵۹}

$RPCIj =$ وضعیت ریسک وثیقه I با توجه به مجموعه پوشش j .

$CCFj =$ ضریب تبدیل اعتباری نظارتی با توجه به مجموعه پوشش j .^{۱۶۰}

$\beta =$ پارامتر مقایسه گذاری نظارتی

وثیقه دریافتی از طرف مقابل دارای علامت مثبت؛ وثیقه نزد طرف مقابل دارای علامت منفی می‌باشد.

وثیقه‌ای که برای رویکرد استاندارد شناسایی می‌شود محدود به وثیقه‌ای است که طبق پاراگراف‌های ۱۴۶ و ۷۰۳ سند حاضر برای کاهش ریسک اعتباری واجد شرایط می‌باشد.

۷۰. زمانی که معامله مشتقه فرابورسی با مشخصه ریسک خطی (به عنوان مثال، پیمان آتی، قرارداد آتی یا قرارداد معاوضه) مبادله یک ابزار مالی (از قبیل، اوراق قرضه، سهام یا کالا) را برای پرداخت تصریح کند، قسمت پرداخت به عنوان طرف مربوط به پرداخت در نظر گرفته می‌شود. معاملات که تبادل پرداخت در مقابل پرداخت را تصریح می‌کند (به عنوان مثال، معاوضه نرخ بهره یا پیمان آتی نرخ ارز) شامل دو طرف پرداخت می‌باشد. دو طرف پرداخت شامل پرداخت‌های ناخالص توافقی طبق قرارداد از جمله مقدار اسمی معامله می‌باشد. بانک‌ها ممکن است ریسک نرخ بهره ناشی از طرف‌های پرداخت که همراه با سررسید باقی مانده کمتر از یکسال می‌باشد را در محاسبات در نظر نگیرند. بانک‌ها ممکن است معاملات که شامل دو طرف پرداخت با یک ارز یکسان می‌شود (به عنوان مثال، قراردادهای معاوضه نرخ بهره) را به عنوان یک معامله کلی منفرد در نظر بگیرند. ترتیبات مربوط به طرف‌های پرداخت برای معامله کل مذکور بکار گرفته می‌شود.

۷۱. معاملات دارای مشخصه‌های ریسک خطی که سهام (از جمله شاخص‌های سهام)، طلا، سایر فلزات گرانبها یا سایر کالاها که به عنوان ابزارهای مالی پایه قرار می‌گیرند، به وضعیت ریسک در مجموعه

^{۱۵۹} به عنوان مثال، یک پیمان آتی نرخ ارز با یک طرف با ارز داخلی شرکت، به سه وضعیت ریسک تطبیق داده می‌شود: ۱. وضعیت ریسک نرخ ارز، ۲. وضعیت ریسک نرخ بهره ارز خارجی، ۳. وضعیت ریسک ارز داخلی.
^{۱۶۰} تعیین ارزش تقریبی در پیمان‌های آتی پولی یا سوآپ‌های پولی و با فرض دوره پیشبینی یک ساله انجام می‌شود.

پوشش سهام (یا شاخص سهام) یا کالا (از قبیل طلا و سایر فلزات گرانبها) تطبیق شوند. طرف پرداخت این معاملات به وضعیت ریسک نرخ بهره در مجموعه پوشش مناسب ریسک نرخ بهره تطبیق داده می‌شود. اگر طرف پرداخت با ارزش خارجی باشد، معامله نیز به وضعیت ریسک نرخ ارز در خصوص ارزش مورد اشاره تطبیق داده می‌شود.

۷۲. معاملات دارای مشخصه‌های ریسک خطی که دارای ابزار بدهی (از قبیل، اوراق قرضه یا وام) به عنوان ابزار پایه می‌باشد، به وضعیت‌های ریسک نرخ بهره یک وضعیت ریسک برای ابزار بدهی و دیگری برای طرف پرداخت تطبیق داده می‌شوند. معاملات دارای مشخصه‌های ریسک خطی که تبادل پرداخت در مقابل پرداخت را تصریح می‌کنند (از قبیل پیمان‌های آتی نرخ ارز) به وضعیت ریسک نرخ بهره برای هر طرف پرداخت تطبیق داده می‌شوند. اگر ابزار بدهی پایه با ارزش خارجی باشد، ابزار بدهی به وضعیت ریسک نرخ ارز در ارزش مربوطه تطبیق داده می‌شود. اگر طرف پرداخت با ارزش خارجی باشد، آن همچنین به یک وضعیت ریسک نرخ آن ارزش تطبیق داده می‌شود^{۱۶۱}. مقدار منبع در معرض ریسک یا EAD اختصاص یافته به معاملات سوآپ مبنای ارزی معادل صفر خواهد بود.

۷۳. برای تمام ابزارها به جز ابزارهای بدهی، اندازه وضعیت ریسک یک معامله با مشخصه ریسک خطی، برابر با ارزش فرضی موثر (قیمت بازار ضربدر تعداد) ابزارهای مالی پایه ای است (شامل کالاها) که به ارزش داخلی کشور متبوع بانک تبدیل شده است.

۷۴. برای ابزارهای بدهی و طرف‌های پرداخت تمام معاملات، اندازه وضعیت ریسک، برابر با ارزش فرضی موثر پرداخت‌های ناخالص واریز نشده است (شامل مقادیر فرضی) که به ارزش داخلی کشور متبوع بانک تبدیل و در دیرش تعدیل شده ابزار بدهی یا طرف پرداخت ضرب شده است.

۷۵. اندازه وضعیت ریسک قراردادهای معاوضه نکول اعتباری، برابر با ارزش فرضی ابزار بدهی مرجع است که در زمان باقی مانده تا سررسید قراردادهای معاوضه نکول اعتباری ضرب شده است.

۷۶. اندازه وضعیت ریسک ابزار مشتقه فرابورس با مشخصه ریسک غیر خطی (شامل قراردادهای اختیار معامله و قراردادهای معاوضه روی اختیار معامله) برابر با ارزش فرضی موثر معادل دلتای ابزار مالی است که پایه معامله است، به استثنای مواردی که ابزار بدهی پایه معامله قرار می‌گیرد.

^{۱۶۱} به عنوان مثال، یک پیمان آتی نرخ ارز کوتاه مدت با یک طرف با ارزش داخلی شرکت، به سه وضعیت ریسک تطبیق داده می‌شود: ۱. وضعیت ریسک نرخ ارز، ۲. وضعیت ریسک نرخ بهره ارزش خارجی، ۳. وضعیت ریسک ارزش داخلی.

۷۷. برای ابزار مشتقه فرابورس با مشخصات ریسک غیر خطی (شامل قراردادهای اختیار معامله و قراردادهای معاوضه روی اختیار معامله)، که پایه آن یک ابزار بدهی یا طرف پرداخت است، اندازه وضعیت ریسک برابر با ارزش فرضی موثر معادل دلتای ابزار مالی یا طرف پرداخت ضربدر دیرش تعدیل شده ابزار بدهی یا طرف پرداخت است.

۷۸. بانک‌ها می‌توانند فرمول‌های زیر را برای تعیین اندازه و علامت وضعیت ریسک به کار گیرند.

a. برای تمام ابزارها به استثنای ابزارهای بدهی:

ارزش فرضی موثر، یا ارزش فرضی معادل دلتا =

$$P_{ref} \frac{\partial V}{\partial p}$$

P_{ref} ، قیمت ابزار پایه بر حسب ارزش مرجع

V ، ارزش ابزار مالی (در مورد قرارداد اختیار معامله؛ قیمت اختیار معامله؛ در مورد قرارداد یا معامله با مشخصه ریسک خطی: ارزش خود ابزار پایه)

P ، قیمت ابزار پایه، بر حسب همان ارزی که V بر حسب آن است.

b. برای ابزارهای بدهی و طرف‌های پرداخت تمام معاملات یا قراردادها:

ارزش فرضی موثر ضربدر دیرش تعدیل شده، یا معادل دلتا ضربدر ارزش فرضی تعدیل شده

$$\frac{\partial V}{\partial r}$$

V ، ارزش ابزار مالی (در مورد قرارداد اختیار معامله؛ قیمت قرارداد اختیار معامله؛ در مورد معامله با مشخصه ریسک خطی: به ترتیب ارزش خود ابزار پایه یا ارزش طرف پرداخت).

r سطح نرخ بهره

اگر V بر حسب ارزشی غیر از ارزش مرجع مشخص شده است، ابزار مشتقه باید با ضرب شدن در نرخ ارزش مربوطه به ارزش مرجع تبدیل شود.

۷۹. وضعیت‌های ریسک به مجموعه‌های پوششی گروه بندی می‌شوند. برای هر مجموعه پوششی، قدرمطلق

میزان ارزش مجموع وضعیت‌های ریسک حاصله محاسبه می‌شود. این حاصل جمع "خالص وضعیت

ریسک" بوده و به صورت زیر، در فرمول‌هایی در بند ۷۰ پیوست حاضر نشان داده می‌شود،

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right|$$

۸۰. وضعیت های نرخ بهره حاصل از ابزارهای بدهی دارای ریسک خاص پایین، به صورت یکی از شش مجموعه پوششی برای هر ارز مطابقت سازی شده است. یک ابزار بدهی زمانی در گروه ریسک خاص پایین گروه بندی می‌شود که بر اساس بند های ۷۱۰ تا (۲) ۷۱۱، مشمول سرمایه پوششی ۱/۶ درصد یا پایین تر است. وضعیت های نرخ بهره ناشی از طرف های پرداخت به همان مجموعه های پوششی تخصیص داده می‌شود که برای وضعیت های ریسک خاص پایین تعیین شده است. همچنین برای وضعیت های نرخ بهره ناشی از سپرده های پولی دریافت شده از طرف مقابل به عنوان وثیقه، به همان مجموعه های پوششی تخصیص داده می‌شود که برای وضعیت های ریسک نرخ بهره ابزارهای بدهی مشمول ریسک خاص پایین تعیین شده است. شش مجموعه پوششی برای هر ارز توسط ترکیبی از دو معیار مشخص می‌شود:

(i) ماهیت نرخ بهره مرجع یا نرخ دولتی یا برخی از نرخ های دیگر.

(ii) سررسید باقی مانده یا تناوب تعدیل نرخ - کمتر از یک سال، بین یک و پنج سال یا بیش تر از پنج سال.

جدول ۱

مجموعه های پوششی برای وضعیت های ریسک نرخ بهره برای هر ارز

سررسید باقی مانده یا تناوب تعدیل نرخ	نرخ های بهره مرجع - دولتی	نرخ های بهره مرجع - غیر دولتی
یک سال یا کمتر	×	×
بیش از یک سال تا پنج سال	×	×
بیش از پنج سال	×	×

۸۱. برای ابزارهای بدهی پایه (به عنوان مثال اوراق با نرخ شناور) یا پایه های پرداخت (برای مثال نرخ شناور قراردادهای معاوضه های نرخ بهره) برای نرخ های بهره ای که مرتبط با نرخ بهره مرجعی است که بیانگر سطح نرخ بازار عمومی است (برای مثال بازده اوراق قرضه دولتی، نرخ بازار پول، نرخ قراردادهای معاوضه)، تناوب تعدیل نرخ، برابر با فاصله زمانی تا تعدیل مجدد نرخ بهره مرجع است. در غیر این صورت، زمان باقی مانده تا سررسید، باقی مانده عمر ابزار بدهی پایه یا در مورد طرف پرداخت، باقی مانده عمر معامله مربوطه می‌باشد.

۸۲. برای هر ناشر ابزار بدهی مرجع که پایه قراردادهای معاوضه نکول اعتباری قرار می‌گیرد، یک مجموعه پوشش وجود دارد.

۸۳. برای هر ناشر ابزار بدهی، به عبارت دیگر ابزارهای بدهی که تحت روش اندازه‌گیری استاندارد در خصوص ریسک نرخ بهره مذکور در بند ۷۱۰، پوشش سرمایه بیش از ۱/۶ درصد با ریسک خاص بالا، یک مجموعه پوششی وجود دارد. همان موضوع برای سپرده‌های پولی که طرف مقابل به عنوان وثیقه قرار داده است، به کار می‌رود. این زمانی است که طرف مقابل تعهدات بدهی با ریسک خاص پایین نداشته باشد. زمانی که یک طرف پرداخت به ابزار بدهی با ریسک خاص بالا شباهت دارد (برای مثال در مورد قراردادهای معاوضه بازده کل با یک طرف پرداخت که به اوراق قرضه شباهت دارد)، همچنین یک مجموعه پوششی برای هر ناشر ابزارهای بدهی مرجع وجود دارد، بانک‌ها می‌توانند وضعیت‌های ریسک ناشی از ابزارهای بدهی یک ناشر معین یا ناشی از ابزارهای بدهی مرجع همان ناشر که مشابه با طرف‌های پرداخت هستند یا سبب قراردادهای معاوضه نکول اعتباری برای همان مجموعه پوششی می‌شود را تعیین کنند.

۸۴. ابزارهای مالی پایه، به استثنای ابزارهای بدهی (سهام، فلزات گرانبها، کالاها، سایر ابزارها) به همان مجموعه‌های پوششی مربوطه تخصیص داده می‌شوند، فقط اگر آن‌ها ابزارهای مشابه یا یکسانی باشند. مشابهت ابزارها به صورت زیر تعیین می‌شود:

- برای سهام، ابزارهای مشابه، ابزارهای همان ناشر هستند. شاخص سهام به عنوان ناشر جداگانه تلقی می‌شود.
- برای فلزات گرانبها، ابزارهای مشابه ابزارهایی در خصوص همان فلز هستند. شاخص فلزات گرانبها به عنوان یک فلز گرانبه‌ای جداگانه تلقی می‌شود.
- برای کالاها، ابزارهای مشابه، ابزارهایی در خصوص همان کالا هستند. شاخص کالا به عنوان یک کالای جداگانه تلقی می‌شود.
- برای نیروی برق، حقوق تحویل و تعهداتی که به همان اوج یا افول زمان بارگزاری در طول ۲۴ ساعت شبانه روز نسبت داده می‌شود، ابزارهای مشابه محسوب می‌شوند.

۸۵. ضریب تبدیل اعتباری که برای وضعیت خالص ریسک یک مجموعه اعمال می‌شود، به طبقه مجموعه پوششی نظارتی همچنان که در بندهای ۸۶ تا ۸۸ پیوست پیش رو مفروض است، بستگی دارد.

۸۶. ضرائب تبدیل اعتباری برای ابزارهای مالی پایه به استثنای ابزارهای بدهی و برای نرخ‌های ارز در جدول شماره ۲ نشان داده شده است.

جدول شماره ۲

نرخ های ارز	طلا	سهام	فلزات گرانبها (به استثنای طلا)	نیروی برق	سایر کالاها (به استثنای فلزات گرانبها)
۲/۵٪	۵٪	۷٪	۸/۵٪	۴٪	۱۰٪

۸۷. ضریب تبدیل اعتباری برای وضعیت های ریسک ابزارهای بدهی در زیرآمده است:

- برای وضعیت های ریسک ابزار بدهی یا ابزار بدهی مرجع با ریسک خاص بالا، ضریب تبدیل ۶/۰٪ است.
- برای وضعیت ریسک ابزار بدهی مرجع که پایه یک قرارداد قراردادهای معاوضه نکول اعتباری با ریسک خاص پایین قرار می‌گیرد، ضریب تبدیل اعتباری ۳/۰٪ است.
- در غیر این صورت ضریب تبدیل اعتباری ۲/۰٪ است.

۸۸. ابزارهای پایه مشتقه‌های فرابورس که در هیچکدام از طبقات بالا قرار ندارند، به مجموعه های پوششی منفرد جداگانه ای برای هر طبقه ابزار پایه تخصیص داده می‌شود. ضریب تبدیل اعتباری ۱۰٪ برای میزان معادل فرضی اعمال می‌شود.

۸۹. این امکان وجود دارد که معاملاتی با مشخصه ریسک غیر خطی وجود داشته باشند که بانک با مدل تایید شده توسط ناظر به منظور تعیین حداقل الزامات سرمایه در خصوص پوشش ریسک بازار (مدل های ابزاری تایید شده در خصوص رویکرد استاندارد برای ریسک بازار یا مدل های ابزاری تایید شده به عنوان بخشی از فرایند پذیرش توسط بانک برای رویکرد مدل سازی داخلی در خصوص ریسک بازار)، نتواند دلتا را تعیین کند. در مورد طرف های پرداخت و معاملات با ابزارهای بدهی به عنوان پایه، ممکن است معاملاتی باشد که بانک نتواند دیرش تعدیل شده را با چنین مدلی تعیین کند. برای این معاملات، ناظر به طور محافظه کارانه اندازه وضعیت های ریسک و ضرائب تبدیل اعتباری قابل استفاده را تعیین می‌کند. به عنوان گزینه دیگر ناظران ممکن است استفاده از روش منابع در معرض ریسک جاری را الزام کنند. خالص سازی مورد شناسایی قرار نمی‌گیرد: به عبارت دیگر مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول تا زمانی که مجموعه خالص سازی مشتمل بر معامله انفرادی وجود داشته باشد، تعیین می‌شود.

۹۰. پارامتر مقیاس گذاری نظارتی β برابر ۱/۴ است.

VII. روش منبع در معرض ریسک جاری

۹۱. بانک‌هایی که تاییدیه برای اعمال روش مدل‌های داخلی ندارند، می‌توانند روش منبع در معرض ریسک جاری به شرح مندرج در پارگراف های ۱۸۶، ۱۸۷ و ۳۱۷ سند حاضر را به کارگیرند. روش منبع در معرض ریسک جاری صرفاً برای ابزارهای مشتقه فرا بورس به کار گرفته می‌شود؛ معاملات تأمین مالی اوراق بهادار (SFTs)، مشمول ترتیبات مقرر شده تحت روش مدل داخلی پیوست پیش رو یا ترتیبات مقرر تحت بخش ۲ از قست II.D. سند حاضر می‌شوند.

۹۲. این بند در سند حاضر حذف شده است.

(i) ۹۲. در روش منابع در معرض ریسک جاری، بانک‌ها باید هزینه جایگزینی جاری را از طریق ارزش گذاری قرارداد مبتنی بر بازار محاسبه کنند، بنابراین در برگرفتن منبع در معرض ریسک جاری بدون نیاز به تخمین و با اضافه کردن یک عامل ("عامل اضافی") برای منعکس کردن منبع در معرض ریسک آتی احتمالی در طول باقی مانده عمر قرارداد، انجام می‌گیرد. همچنین کمیته موافقت کرده است برای محاسبه میزان معادل اعتباری ابزارهای فوق تحت روش منبع در معرض ریسک جاری، بانک موارد زیر را با یکدیگر جمع کند:

- کل هزینه جایگزینی (حاصل شده توسط "ارزش گذاری مبتنی بر بازار") تمام قراردادهایش با ارزش مثبت و

- میزانی برای منبع در معرض ریسک اعتباری آتی احتمالی محاسبه شده بر اساس کل مقدار اسمی اصل

ثبتي تفكيك شده بر حسب سررسيد باقی مانده به صورت زیر:

نرخ های بهره	ارز و طلا	سهام	فلزات گرانبها به جز طلا	سایر کالاها
یک سال یا کمتر	۰٪	۱٪	۶٪	۷٪
بیش از یک سال تا پنج سال	۰/۵٪	۵٪	۸٪	۷٪
بیش از پنج سال	۱/۵٪	۷/۵٪	۱۰٪	۸٪

نکات:

۱. برای قراردادهایی که مشتمل بر تبادل چند گانه مبلغ اصل می باشند، ضرائب در عدد پرداخت های باقی مانده در قرارداد ضرب خواهد شد.

۲. برای قراردادهایی که برای تسویه مانده منبع در معرض ریسک بعد از تاریخ های پرداخت مشخص شده ساختار بندی شده اند و جایی که شرایط به گونه ای سازماندهی مجدد می شود که ارزش بازار قرارداد در تاریخ های مشخص شده

مذکور صفر است، سررسید باقی مانده برابر با زمان تا تاریخ تنظیم مجدد بعدی تعیین خواهد شد. در مورد قراردادهای نرخ بهره با سررسیدهای باقی مانده بیش از یک سال که شرایط بالا را برآورده می‌سازند، عامل افزوده شده مقید به حد اقل مقدار $0/5\%$ است.

۳. پیمان‌های آتی، قراردادهای معاوضه، اوراق اختیار معامله‌های خریداری شده و قراردادهای مشتقه مشابه که توسط ارقام مندرج در ستون‌های ماتریس بالا پوشش داده نشده مشمول ترتیبات "سایر کالاها" در ماتریس بالا خواهد شد.

۴. هیچ منبع در معرض ریسک اعتباری آتی احتمالی برای قراردادهای معاوضه نرخ بهره شناور / ارزش شناور واحد محاسبه نخواهد شد، منابع در معرض ریسک اعتباری در خصوص این قراردادها فقط بر مبنای ارزش مبتنی بر بازار آنها ارزیابی می‌شود.

(ii) ۹۲. ناظران همواره باید اطمینان حاصل کنند مقادیر اضافه شده بر اساس مقادیر موثر و نه مقادیر اسمی باشد. زمانی که مقدار اسمی بیان شده توسط ساختار معامله اهرمی شود یا افزایش یابد، در این صورت بانک‌ها باید زمانی که منبع در معرض ریسک آتی احتمالی را تعیین می‌کنند، مقدار اسمی موثر را به کار گیرند،

۹۳. بانک‌ها می‌توانند برای وثیقه تعریف شده در بندهای ۱۴۶ و ۷۰۳ سند پیش رو، تخفیف سرمایه‌ای بدست آورند. روش شناسایی وثیقه واجد شرایط از رویکرد قابل اعمال در خصوص ریسک اعتباری پیروی می‌کند.

۹۴. میزان منبع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل یا منبع در معرض نکول (EAD) برای معاملات مشتقه اعتباری متعهد واحد در دفتر تجاری با استفاده از عوامل اضافه شده منبع در معرض ریسک آتی احتمالی مندرج در پاراگراف ۷۰۷ سند پیش رو محاسبه خواهد شد.

۹۵. به منظور تعیین الزامات سرمایه‌ای برای پوشش منابع در معرض ریسک در دفتر بانکی، ترتیبات ابزارهای مشتقه اعتباری در سند پیش رو در خصوص ابزارهای مشتقه اعتباری واجد شرایط اعمال می‌شود.

۹۶. زمانی که اوراق مشتقه اعتباری، معامله برای n امین نکول باشد (مانند معامله برای اولین نکول)، ترتیبات مشخص شده در بند ۷۰۸ سند پیش رو اعمال می‌شود.

خالص سازی دو جانبه

(i) ۹۶. به موضوع خالص سازی دو جانبه توجه جدی شده است، به عبارت دیگر موزون کردن مطالبات خالص به جای ناخالص با طرف‌های مقابل یکسان، ناشی از طیف کاملی از پیمان‌های آتی، قراردادهای

اختیار معامله، قراردادهای معاوضه و قراردادهای ابزار مشتقه مشابه^{۱۶۲} می‌باشد. نگرانی کمیته این است که اگر یک نقد کننده طرف مقابل نکول شده دارای حق جدا سازی قراردادهای خالص شده باشد، در این صورت عملکرد در خصوص قراردادهای مطلوب برای طرف مقابل نکول کرده و نکول در مورد قراردادهای نامطلوب، به معنی هیچ گونه کاهش ریسک طرف مقابل نیست.

(ii) ۹۶. به همین ترتیب برای اهداف کفایت سرمایه موافقت شده است که :

(a) بانک‌ها می‌توانند معاملات یا قراردادها را خالص کنند، مشروط به نوآوری که بر مبنای آن هر گونه تعهدی بین بانک و طرف مقابل برای تحویل ارز معین در تاریخ ارزش مفروض/با نرخ در تاریخ مفروض (والور) به طور خودکار با سایر تعهدات با ارز و تاریخ ارزش یکسان به منظور خالص سازی ترکیب شود، یعنی به طور قانونی یک میزان واحد جایگزین تعهدات ناخالص قبلی شود.

(b) بانک‌ها می‌توانند همچنین معاملات یا قراردادها را خالص کنند مشروط به هر شکل معتبر قانونی خالص سازی دو طرفه ذکر نشده در بند (a) از قبیل سایر اشکال ابداعی.

(c) در هر دو مورد (a) و (b) ، بانک باید ناظر ملی خود را متقاعد کند که بانک دارای موارد زیر است^{۱۶۳}:

(i) قرارداد یا توافق خالص سازی با طرف مقابل که یک تعهد قانونی واحد را به وجود آورده و تمام معاملات مشمول را پوشش می‌دهد، به طوری که بانک مدعی دریافت یا متعهد به پرداخت صرفاً خالص مجموع ارزش های مثبت یا منفی قیمت گذاری مبتنی بر بازار معاملات منفرد شامل شده در زمان نکول طرف مقابل در ایفای تعهد به سبب هر یک از موارد زیر: نکول، ورشکستگی، انحلال و تسویه یا شرایط مشابه دیگر می‌باشد.

(ii) نظریه های مکتوب و مستدل حقوقی در هنگام چالش های حقوقی، دادگاه های ذی ربط و مقامات اجرایی خالص سازی منبع در معرض ریسک بانک را با نظر به موارد زیر تعیین خواهند کرد:

- قانون کشوری که طرف مقابل در آن مستقر است و اگر شعبه خارجی طرف مقابل وجود داشته باشد، بنابراین همچنین بر اساس قانون کشوری که شعبه در آن مستقر است.

• قانونی که معاملات منفرد را راهبری می‌کند؛ و

^{۱۶۲} - خالص سازی پرداخت ها که به منظور کاهش هزینه های عملیاتی تسویه های روزانه طراحی می شود، در چارچوب سرمایه به رسمیت شناخته نخواهد شد، چون تعهدات ناخالص طرف مقابل به هیچ وجه تحت تاثیر قرار نمی گیرد.

^{۱۶۳} - در مواردی که توافق، طبق شرح بند a (ii) ۹۶: قبل از جولای ۱۹۹۴ به رسمیت شناخته شده است، ناظر تعیین خواهد کرد آیا مراحل بیشتر برای متقاعد کردن ناظر مبنی بر این که توافق صورت گرفته الزامات مذکور در زیر را رعایت می کند ضروری است یا خیر .

• قانونی که هر قرارداد یا توافق لازم برای موثر کردن خالص سازی را راهبری می‌کند.

ناظر ملی بعد از مشورت با ناظران ذی ربط در صورت نیاز باید متقاعد شود که خالص سازی بر اساس قوانین هر یک از کشورهای مرتبط از قابلیت اجرایی برخوردار است.^{۱۶۴}

(iii) رویه های وجود داشته باشد تا اطمینان حاصل شود ویژگی های حقوقی ترتیبات خالص سازی در بازنگری تغییرات احتمالی در قانون مربوطه حفظ می شوند.

(iii) ۹۶. قراردادهایی با اختیار فسخ، واجد شرایط خالص سازی برای محاسبه سرمایه الزامی بر اساس سند حاضر نیستند. اختیار فسخ ماده حقوقی است که طرف مقابلی که نکول نکرده است را فقط مجاز به پرداخت های محدود یا اینکه هیچ گونه پرداختی را به شخصی که در مقام یک نکول کننده باشد انجام ندهد، حتی اگر نکول کننده اعتباردهنده باشد.

(iv) ۹۶. منبع در معرض ریسک اعتباری، در خصوص معاملات پیمان آتی دوجانبه خالص شده به صورت مجموع خالص هزینه جایگزینی مبتنی بر بازار محاسبه خواهد شد، در صورت مثبت بودن، مبلغ مازاد مبتنی به اصل مبلغ اسمی پایه اضافه خواهد شد. این مقدار اضافی برای قراردادهای خالص شده (A_{Net}) برابر خواهد بود با میانگین موزون ناخالص مقادیر اضافی (A_{Gross})^{۱۶۵}، و مقادیر اضافی ناخالص تعدیل شده از طریق نسبت خالص هزینه های جایگزینی جاری به هزینه جایگزینی جاری ناخالص (NGR) که به صورت فرمول زیر بیان می شود:

$$A_{Net} = 0,4 * A_{Gross} + 0,6 * NGR * A_{Gross}$$

NGR عبارت است از سطح خالص هزینه جایگزینی / سطح ناخالص هزینه جایگزینی برای معاملات یا

قراردادها مشروط به این که توافقنامه های خالص سازی به طور قانونی قابل اجرا باشد.^{۱۶۶}

^{۱۶۴} - بنابراین اگر هر یک از این ناظران در مورد ضمانت اجرایی تحت این قانون متقاعد نشوند، قرارداد یا توافق خالص سازی این شرایط را برآورده نکرده و طرف مقابل نیز نمی تواند از مزیت نظارتی بهره مند شود.

^{۱۶۵} - (A_{Gross}) برابر است با مجموع میزان های اضافی منفرد (محاسبه شده به صورت حاصل ضرب میزان اسمی اصل در عوامل اضافی مناسب مذکور در پاراگراف (۹۲) پیوست حاضر) تمام معاملات یا قراردادها مشروط به توافقنامه های خالص سازی قابل اجرای قانونی با یک طرف مقابل.

^{۱۶۶} - مقامات ملی می توانند در انتخاب دو گزینه محاسبه NGR بر حسب تک تک طرف های مقابل یا بر اساس مبنای تجمیعی همه معاملات مجاز کنند، مشروط به این که توافق های خالص سازی از ضمانت اجرایی قانونی برخوردار باشند. اگر ناظران انتخاب روش ها را مجاز کنند، روش انتخابی توسط موسسه باید به طور مستمر مورد استفاده قرار گیرد. در رویکرد تجمیعی معاملات، خالص منابع در معرض ریسک جاری منفی برای طرف های مقابل منفرد نمی تواند برای تهاثر منابع در معرض ریسک خالص مثبت به سایر موارد استفاده قرار گیرد، به عبارت دیگر برای هر طرف مقابل، خالص منبع در معرض ریسک استفاده شده در محاسبه NGR، حداکثر خالص هزینه جایگزینی یا صفر است. توجه شود که تحت رویکرد تجمیعی، NGR باید به طور منفرد، برای هر قرارداد خالص سازی که به طور قانونی قابل اجرا است، اعمال شود به طوری که میزان معادل اعتباری به گروه وزن ریسک مناسب طرف مقابل، تخصیص خواهد یافت.

(v) ۹۶. مقیاس مقادیر اضافه شده ناخالص برای اعمال در این فرمول همانی است که برای معاملات غیر خالص سازی در پاراگراف های ۹۱ تا ۹۶ پیوست حاضر ذکر شده است. کمیته به منظور حصول اطمینان از مناسب بودن مقیاس های مذکور بررسی مستمر انجام می‌دهد. به منظور محاسبه منبع در معرض ریسک اعتباری آتی احتمالی برای طرف مقابل خالص سازی، درخصوص پیمان های آتی ارزی و سایر قراردادهای مشابه که میزان اسمی اصل قرارداد معادل جریان های نقد است، مقدار اسمی اصل به عنوان خالص دریافتی که در هر تاریخ ارزش برای هر ارز قرار می‌گیرد تعریف می‌شود. دلیل این است که قراردادهای تهاتری در سررسید همان ارز در همان تاریخ، منبع در معرض ریسک آتی احتمالی پایین تر و نیز منبع در معرض ریسک جاری پایین تری دارد.

موزون به ریسک کردن

(vi) ۹۶. زمانی که بانک میزان های معادل اعتباری را محاسبه کرده، آن‌ها باید بر اساس گروه بندی طرف مقابل به همان شیوه چارچوب اصلی موزون شده باشند، این شامل وزن دهی ترجیحی در خصوص منابع در معرض ریسک واجد پوشش توسط وثیقه و تضمین های قابل قبول میشود. کمیته به دقت کیفیت اعتباری مشارکت کنندگان در این بازارها را مورد نظر قرار داده و حق افزایش وزن ها را در صورت تضعیف میانگین کیفیت اعتباری یا در صورت افزایش تجربه زیان، حفظ می‌کند.

پیوست شماره ۵

وزن های ریسک تشریحی برای رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی (IRB)

۱. جداول زیر بیانگر وزن های ریسک تشریحی است که برای چهار طبقه انواع دارایی ها تحت رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی برای ریسک اعتباری محاسبه شده است. هر مجموعه وزن های ریسک برای زیان غیرمنتظره (UL) با استفاده از تابع وزن ریسک مناسب از توابع وزن ریسک مندرج در قسمت دو، بخش III تهیه شده است. داده های ورودی به کارگرفته شده برای محاسبه وزن های ریسک تشریحی شامل سنجه ها احتمال نکول (PD)، زیان به فرض نکول (LGD) و سر رسید موثر مفروض ۲/۵ سال می‌شود.
۲. تعدیل مربوط به اندازه شرکت، برای منابع در معرض ریسک فراهم شده برای مؤسسات کوچک و متوسط (SME) قرض گیرنده (تعریف شده تحت عنوان منابع در معرض ریسک شرکتی در جایی که فروش های گزارش شده در گروه تلفیقی سهمی کمتر از ۵۰ میلیون یورو مربوط به شرکت می‌باشد) اعمال می‌شود. بدین ترتیب تعدیل اندازه

شرکت در تعیین دومین مجموعه وزن های ریسک ارائه شده در ستون دوم که گردش مالی شرکت دریافت کننده
منبع در معرض ریسک، ۵ میلیون یورو فرض شده، انجام گیرد.

وزن های ریسک تشریحی رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی در خصوص زیان غیر منتظره (UL)

منابع در معرض ریسک خرد گردان واجد شرایط		سایر منابع در معرض ریسک خرد		وام های رهنی مسکونی		منابع در معرض ریسک شرکتی		طبقه دارایی:
۸۵%	۴۵%	۸۵%	۴۵%	۲۵%	۴۵%	۴۵%	۴۵%	زیان به فرض نکول (LGD):
								سررسید ۲/۵ سال
								گردش مالی (میلیون یورو)
							۵	۵+
								احتمال نکول (pd)
۱,۸۵%	۰,۹۸%	۸,۴۱%	۴,۴۵%	۲,۳۰%	۴,۱۵%	۱۱,۳۰%	۱۴,۴۴%	۰,۰۳%
۲,۸۶%	۱,۵۱%	۱۲,۵۲%	۶,۶۳%	۳,۴۶%	۶,۲۳%	۱۵,۳۹%	۱۹,۶۵%	۰,۰۵%
۵,۱۲%	۲,۷۱%	۲۱,۰۸%	۱۱,۱۶%	۵,۹۴%	۱۰,۶۹%	۲۳,۳۰%	۲۹,۶۵%	۰,۱۰%
۱۰,۸۸%	۵,۷۶%	۳۹,۹۶%	۲۱,۱۵%	۱۱,۸۳%	۲۱,۳۰%	۳۹,۰۱%	۴۹,۴۷%	۰,۲۵%
۱۵,۸۸%	۸,۴۱%	۵۳,۶۹%	۲۸,۴۲%	۱۶,۶۴%	۲۹,۹۴%	۴۹,۴۹%	۶۲,۷۲%	۰,۴۰%
۱۸,۹۷%	۱۰,۰۴%	۶۱,۱۳%	۳۲,۳۶%	۱۹,۴۹%	۳۵,۰۸%	۵۴,۹۱%	۶۹,۶۱%	۰,۵۰%
۲۶,۰۶%	۱۳,۸۰%	۷۵,۷۴%	۴۰,۱۰%	۲۵,۸۱%	۴۶,۴۶%	۶۵,۱۴%	۸۲,۷۸%	۰,۷۵%
۳۲,۵۳%	۱۷,۲۲%	۸۶,۴۶%	۴۵,۷۷%	۳۱,۳۳%	۵۶,۴۰%	۷۲,۴۰%	۹۲,۳۲%	۱,۰۰%
۳۹,۷۰%	۲۱,۰۲%	۹۵,۹۵%	۵۰,۸۰%	۳۷,۲۲%	۶۷,۰۰%	۷۸,۷۷%	۱۰۰,۹۵%	۱,۳۰%
۴۴,۱۹%	۲۳,۴۰%	۱۰۰,۸۱%	۵۳,۳۷%	۴۰,۸۰%	۷۳,۴۵%	۸۲,۱۱%	۱۰۵,۵۹%	۱,۵۰%
۵۴,۶۳%	۲۸,۹۲%	۱۰۹,۵۳%	۵۷,۹۹%	۴۸,۸۵%	۸۷,۹۴%	۸۸,۵۵%	۱۱۴,۸۶%	۲,۰۰%
۶۴,۱۸%	۳۳,۹۸%	۱۱۵,۰۳%	۶۰,۹۰%	۵۵,۹۱%	۱۰۰,۶۴%	۹۳,۴۳%	۱۲۲,۱۶%	۲,۵۰%
۷۳,۰۳%	۳۸,۶۶%	۱۱۸,۶۱%	۶۲,۷۹%	۶۲,۲۲%	۱۱۱,۹۹%	۹۷,۵۸%	۱۲۸,۴۴%	۳,۰۰%
۸۹,۰۸%	۴۷,۱۷%	۱۲۲,۸۰%	۶۵,۰۱%	۷۳,۱۳%	۱۳۱,۶۳%	۱۰۵,۰۴%	۱۳۹,۵۸%	۴,۰۰%
۱۰۳,۴۱%	۵۴,۷۵%	۱۲۵,۴۵%	۶۶,۴۲%	۸۲,۳۵%	۱۴۸,۲۲%	۱۱۲,۲۷%	۱۴۹,۸۶%	۵,۰۰%
۱۱۶,۳۷%	۶۱,۶۱%	۱۲۷,۹۴%	۶۷,۷۳%	۹۰,۲۹%	۱۶۲,۵۲%	۱۱۹,۴۸%	۱۵۹,۶۱%	۶,۰۰%
۱۵۸,۴۷%	۸۳,۸۹%	۱۴۲,۶۹%	۷۵,۵۴%	۱۱۳,۵۶%	۲۰۴,۴۱%	۱۴۶,۵۱%	۱۹۳,۰۹%	۱۰,۰۰%

۱۹۶,۳۳%	۱۰۳,۸۹%	۱۶۷,۳۶%	۸۸,۶۰%	۱۳۰,۹۶%	۲۳۵,۷۲%	۱۷۱,۹۱%	۲۲۱,۵۴%	۱۵,۰۰%
۲۲۲,۸۶%	۱۱۷,۹۹%	۱۸۹,۴۱%	۱۰۰,۲۸%	۱۴۰,۶۲%	۲۵۳,۱۲%	۱۸۸,۴۲%	۲۳۸,۲۳%	۲۰%

پیوست ۶

معیار دسته بندی نظارتی در خصوص تسهیلات ویژه

جدول شماره ۱- درجات رتبه بندی نظارتی برای منابع در معرض ریسک تأمین مالی پروژه

ضعیف	رضایت بخش	خوب	قوی	قدرت مالی

<p>شرایط بازار</p> <p>نسبت های مالی (برای مثال نسبت پوشش خدمات بدهی، نسبت پوشش طول عمر وام، نسبت پوشش طول عمر پروژه و نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام).</p> <p>تجزیه و تحلیل بحران</p>	<p>وجود تعداد کمی عرضه کننده رقیب یا مزیت اساسی و پایدار در خصوص موقعیت مکانی، هزینه یا فن آوری. تقاضا قوی و در حال رشد است.</p> <p>نسبت های مالی قوی با توجه به سطح ریسک پروژه ه؛ فرضیات اقتصادی بسیار قوی و مستحکم.</p> <p>پروژه می تواند تعهدات مالی خود را تحت شرایط بخشی یا اقتصادی بسیار بحرانی و مستمر برآورده سازد.</p>	<p>وجود تعداد کمی عرضه کننده رقیب یا موقعیت بهتر از متوسط در خصوص موقعیت مکانی، هزینه یا فن آوری اما این موقعیت ممکن است دوام نداشته باشد. تقاضا قوی و با ثبات است</p> <p>نسبت های مالی قوی تا قابل قبول با توجه به سطح ریسک پروژه ه؛ فرضیات اقتصادی قوی پروژه.</p> <p>پروژه می تواند تعهدات مالی خود را در شرایط بخشی یا اقتصادی دارا ی بحران عادی برآورده سازد. تنها تحت شرایط اقتصادی سخت احتمال نکول پروژه وجود دارد.</p>	<p>پروژه مزیتی از نظر موقعیت مکانی، هزینه یا فن آوری ندارد. تقاضا کافی و با ثبات است</p> <p>نسبت های مالی استاندارد با توجه به سطح ریسک پروژه،</p> <p>پروژه نسبت به فشارهای غیر معمول طی چرخه اقتصادی آسیب پذیر است و ممکن است در شرایط رکود اقتصادی معمول نیز نکول کند</p>	<p>پروژه از نظر موقعیت مکانی، هزینه یا فن آوری بدتر از متوسط است. تقاضا ضعیف و کاهنده است.</p> <p>با توجه به سطح ریسک پروژه، نسبت های مالی جسورانه است.</p> <p>احتمال نکول پروژه وجود دارد مگر این که شرایط به زودی بهبود یابد.</p>
--	---	---	---	---

ضعیف	رضایت بخش	خوب	قوی	

<p>ساختار مالی طول مدت اعتبار در مقایسه با طول مدت پروژه</p> <p>جدول زمانی استهلاک</p>	<p>عمر مفید پروژه به میزان قابل توجهی بیشتر از مدت زمان وام است</p> <p>مستهلك کردن بدهی</p>	<p>عمر مفید پروژه بیشتر از مدت زمان وام است</p> <p>مستهلك کردن بدهی</p>	<p>عمر مفید پروژه بیشتر از مدت زمان وام است</p> <p>مستهلك کردن باز پرداخت بدهی همراه با پرداخت یکجا با رقم محدود</p>	<p>عمر مفید پروژه ممکن است بیشتر از مدت زمان سررسید وام نباشد</p> <p>باز پرداخت یکجا یا مستهلك کردن باز پرداخت بدهی همراه با بازپرداخت یکجا با رقم بالا</p>
<p>محیط سیاسی و قانونی</p>				
<p>ریسک سیاسی، شامل ریسک انتقال، با نظر به نوع پروژه و کاهنده های ریسک</p> <p>ریسک حوادث غیر مترقبه (جنگ و ناآرامی های مدنی و غیره)</p> <p>حمایت دولت و اهمیت پروژه برای کشور در بلند مدت</p> <p>ثبات محیط قانونی و نظارتی (ریسک تغییر قانون).</p> <p>برخورداری از تمام حمایت ها و تاییدیه های لازم برای بهره مندی از تخفیف از شمول قوانین محلی</p>	<p>ریسک بسیار کم؛ در صورت نیاز ابزارهای کاهنده ریسک قوی به کار گرفته می شود..</p> <p>ریسک کم است.</p> <p>پروژه برای کشور دارای اهمیت استراتژیک است (ترجیحا صادرات محور است). از سطح خوب حمایت دولت برخوردار است.</p> <p>در بلند مدت شرایط نظارتی باثبات و مطلوب است</p> <p>قوی</p>	<p>ریسک کم است</p> <p>ریسک قابل قبول است</p> <p>پروژه برای کشور مهم تلقی شده. از سطح خوبی از حمایت دولت برخوردار است.</p> <p>در میان مدت شرایط نظارتی باثبات و مطلوب است</p> <p>رضایت بخش</p>	<p>ریسک متوسط است؛ ابزارهای کاهنده ریسک نسبتا خوب است.</p> <p>حمایت استاندارد</p> <p>پروژه ممکن است استراتژیک نباشد اما منافع قطعی برای کشور دارد.</p> <p>تغییرات نظارتی می تواند با سطح اطمینان نسبتا خوبی پیش بینی شود.</p> <p>نسبتا خوب</p>	<p>ریسک بالا است؛ ابزارهای کاهنده ریسک وجود ندارد یا ضعیف است.</p> <p>ریسک های مهم که ، به طور کامل کاهش نیافته اند.</p> <p>پروژه اهمیتی برای کشور ندارد. از طرف دولت حمایت نمی شود..</p> <p>مسائل نظارتی آتی و جاری می تواند پروژه را تحت تاثیر قرار دهد.</p> <p>ضعیف</p>

<p>قوی</p>	<p>خوب</p>	<p>رضایت بخش</p>	<p>ضعیف</p>
<p>قراردادها، وثیقه ها و تضمین ها دارای ضمانت</p>	<p>قراردادها، وثیقه ها و تضمین ها دارای</p>	<p>قراردادها، وثیقه ها و تضمین ها</p>	<p>با وجود ضمانت اجرایی واقعی قراردادها،</p>

تضمین	اجرائی هستند	ضمانت اجرایی هستند	دارای ضمانت اجرایی در نظر گرفته میشوند حتی اگر مسائل غیراساسی معینی وجود داشته باشد.	وثیقه و تضمین ها، مسائل مهم حل نشده وجود دارد
ویژگی های معامله				
ریسک فن آوری و طراحی	فن آوری و طراحی کاملاً تایید شده	فن آوری و طراحی کاملاً تایید شده	فن آوری و طراحی تایید شده است- مسائل مربوط به راه اندازی بوسیله یک بسته تکمیلی قوی، کاهش می یابد.	فن آوری و طراحی تایید نشده؛ مسائل فن آوری وجود دارد و/یا طراحی پیچیده است.
ریسک ساخت و ساز				
تعیین موقعیت مکانی و صدور مجوز	همه مجوز ها دریافت شده است.	برخی از مجوز ها هنوز دریافت نشده اما دریافت آن ها خیلی محتمل بنظر می رسد.	برخی از مجوز ها هنوز دریافت نشده اما فرایند صدور مجوز به خوبی مشخص است و آن ها متعارف می باشند.	هنوز مجوزهای اصلی باید دریافت شود است و آن ها متعارف نیستند. شرایط حائز اهمیتی ممکن است اضافه شود.
نوع قرارداد ساخت	قرارداد ساخت جامع EPC (قرارداد تدارک و مهندسی) با قیمت ثابت و تاریخ معین	قرارداد ساخت جامع EPC با قیمت ثابت و تاریخ معین	قرارداد ساخت جامع با قیمت ثابت و تاریخ معین، با یک یا چند پیمانکار.	قرداد جامع فاقد قیمت ثابت یا دارای قیمت ثابت بخشی و یا مسائل بین پیمانکاران متعدد.
تضامین تکمیلی	خسارت های اساسی نقدی ناشی از فسخ قرارداد از طریق توانایی مالی و/یا تضامین تکمیلی قوی حامیان با وضعیت مالی عالی حمایت می شود.	خسارت های مهم نقدی ناشی از فسخ قرارداد از طریق توانایی مالی و/یا تضامین تکمیلی حامیان با وضعیت مالی خوب حمایت می شود.	خسارت های عادی نقدی ناشی از فسخ قرارداد از طریق توانایی مالی و/یا تضامین تکمیلی حامیان با وضعیت مالی خوب حمایت می شود.	خسارت های جزئی نقدی ناشی از فسخ قرارداد یا از طریق توانایی مالی پوشش داده نمی شود یا دارای پوشش ضعیف تضامین تکمیلی می باشد.
سابقه فعالیت و قدرت مالی پیمانکار در ساخت پروژه های مشابه	قوی	خوب	رضایت بخش	ضعیف

<p>ریسک عملیاتی</p> <p>گستره و ماهیت قراردادهای نگهداری و عملیات (O&M)</p> <p>تخصص، سابقه و قدرت مالی عامل</p>	<p>قرارداد O&M بلندمدت و قوی، ترجیحاً با مشوق‌های عملکرد قراردادی، و/یا حساب‌های اندوخته O&M</p> <p>خیلی قوی، یا کمک‌های فنی تضمین‌شده از طرف حامیان</p>	<p>قرارداد O&M بلندمدت و/یا حساب‌های اندوخته O&M</p> <p>قوی</p>	<p>قرارداد O&M محدود یا حساب اندوخته O&M</p> <p>قابل قبول</p>	<p>فقدان قرارداد O&M: ریسک بالای هزینه عملیاتی فراتر از کاهنده‌های ریسک است.</p> <p>محدود/ضعیف، یا عامل محلی وابسته به مقامات محلی</p>
<p>ریسک خرید (off-take)</p> <p>(الف) اگر شرط تحویل یا پرداخت باشد یا قرارداد خرید با قیمت ثابت وجود داشته باشد.</p> <p>(ب) اگر شرط تحویل یا پرداخت نباشد یا قرارداد خرید با قیمت ثابت وجود نداشته باشد.</p>	<p>اعتبار عالی خریدار؛ شروط خاتمه قوی؛ مدت قرارداد خیلی فراتر از سررسید بدهی است.</p> <p>پروژه خدمات ضروری یا کالایی که بطور وسیع در سطح بازار جهانی فروخته می‌شود، تولید می‌کند؛ محصول می‌تواند به سرعت در قیمت‌های پیش‌بینی شده حتی پایین‌تر از نرخ‌های رشد تاریخی بازار جذب شود.</p>	<p>اعتبار خوب خریدار؛ شروط خاتمه قوی؛ مدت قرارداد فراتر از سررسید بدهی است.</p> <p>پروژه خدمات ضروری یا کالایی که بطور وسیع در سطح بازار منطقه‌ای فروخته می‌شود، تولید می‌کند که محصول می‌تواند در قیمت‌های پیش‌بینی شده منطبق با نرخ‌های رشد تاریخی جذب شود.</p>	<p>بایداری مالی قابل قبول خریدار؛ شروط خاتمه متعارف؛ مدت قرارداد عموماً منطبق با سررسید بدهی است.</p> <p>کالا در یک بازار محدود فروخته شده که ممکن است صرفاً در پایین‌تر از قیمت‌های پیش‌بینی شده جذب شود.</p>	<p>خریدار ضعیف؛ شروط خاتمه ضعیف؛ مدت قرارداد فراتر از سررسید بدهی نیست.</p> <p>محصول پروژه تنها توسط یک یا چند خریدار تقاضا شده یا عموماً در یک بازار سازمان یافته فروخته نشده است.</p>
	<p>قوی</p>	<p>خوب</p>	<p>رضایت بخش</p>	<p>ضعیف</p>

<p>ریسک عرضه</p> <p>قیمت، حجم و ریسک حمل و نقل مواد اولیه، سوابق و قدرت مالی عرضه کننده</p> <p>ریسک های اندوخته (برای مثال ایجاد منبع طبیعی)</p>	<p>قرارداد عرضه بلند مدت با عرضه کننده ای که پایداری مالی عالی دارد.</p> <p>اندوخته‌های ایجاد و مصوب به طور مستقل حسابرسی شده و به خوبی فراتر از الزامات در طول عمر پروژه است.</p>	<p>قرارداد عرضه بلند مدت با عرضه کننده ای که پایداری مالی خوبی دارد.</p> <p>اندوخته‌های ایجاد و مصوب به طور مستقل حسابرسی شده فراتر از الزامات در طول عمر پروژه است.</p>	<p>قرارداد عرضه بلند مدت با عرضه کننده ای که پایداری مالی خوبی دارد- درجه ای از ریسک قیمت ممکن است باقی می ماند.</p> <p>اندوخته‌های مصوب می تواند به میزان کافی از طریق سررسید بدهی، پروژه را تأمین کند.</p>	<p>قرارداد عرضه بلند مدت یا کوتاه مدت با عرضه کننده ای که پایداری مالی ضعیف دارد- درجه ای از ریسک قیمت بطور حتم باقی می ماند.</p> <p>پروژه تا حدودی متکی به اندوخته‌های بالقوه و ایجاد نشده است.</p>
قدرت حامی				
<p>سوابق، قدرت مالی حامی و تجربه بخشی / کشوری</p> <p>پشتیبانی حامی، که از طریق شرط مالکیت و حقوق مالکانه مستدل است و انگیزه جهت تزریق وجه نقد بیشتر در صورت لزوم</p>	<p>حامی قوی با سوابق عالی و پایداری مالی بالا</p> <p>قوی. پروژه برای حامی بسیار راهبردی است (کسب و کار اصلی- راهبرد بلند مدت)</p>	<p>حامی خوب با سوابق رضایت بخش و پایداری مالی خوب</p> <p>خوب. پروژه برای حامی راهبردی است (کسب و کار اصلی- راهبرد بلند مدت)</p>	<p>حامی مناسب با سوابق کافی و پایداری مالی خوب</p> <p>قابل قبول. پروژه برای حامی مهم است (کسب و کار اصلی)</p>	<p>حامی ضعیف فاقد سابقه یا دارای سابقه مورد تردید و/یا ضعف مالی</p> <p>محدود. پروژه در راهبرد بلند مدت یا کسب و کار اصلی حامی اساسی نیست.</p>
مجموعه پوششی				
<p>تخصیص قراردادها و حساب ها</p> <p>توثیق دارایی ها، با در نظر گرفتن کیفیت، ارزش و نقدینگی دارایی ها</p>	<p>کاملا جامع</p> <p>اولین منفعت کامل پوشش در تمام دارایی ها، قراردادها، مجوزه ها و حساب های پروژه که برای راه اندازی پروژه لازم است.</p>	<p>جامع</p> <p>منفعت کامل پوشش در تمام دارایی ها، قراردادها، مجوزه ها و حساب های پروژه که برای راه اندازی پروژه لازم است</p>	<p>قابل قبول</p> <p>منفعت قابل قبول پوشش در تمام دارایی ها، قراردادها، مجوزه ها و حساب های پروژه که برای راه اندازی پروژه لازم است</p>	<p>ضعیف</p> <p>پوشش یا وثیقه کم برای وام دهنده: شرط ضعیف منفی استفاده از توثیق</p>

<p>ضعیف</p> <p>برای این نوع پروژه مفاد قرارداد ناکافی است پروژه می‌تواند بدهی اضافی تا حد نامحدود ایجاد کند</p> <p>کوتاه تر از دوره پوشش متوسط، وجوه اندوخته از جریانات نقد عملیاتی تأمین وجه شده است.</p>	<p>نسبتاً خوب</p> <p>برای این نوع پروژه مفاد قرارداد نسبتاً خوب است پروژه می‌تواند بدهی اضافی تا حد محدودی ایجاد کند</p> <p>دوره پوشش متوسط، تمام وجوه اندوخته به طور کامل تأمین وجه شده است.</p>	<p>رضایت بخش</p> <p>برای این نوع پروژه مفاد قرارداد رضایت بخش است پروژه می‌تواند بدهی اضافی تا حد خیلی محدود ایجاد کند</p> <p>دوره پوشش متوسط، تمام وجوه اندوخته به طور کامل تأمین وجه شده است.</p>	<p>قوی</p> <p>برای این نوع پروژه مفاد قرارداد قوی است پروژه می‌تواند بدهی اضافی ایجاد نکند</p> <p>طولانی تر از دوره پوشش متوسط، تمام وجوه اندوخته به طور کامل به صورت وجه نقد یا اعتبار اسنادی از بانکی با رتبه اعتباری بالا تأمین وجه شده است.</p>	<p>کنترل وام دهنده روی جریان نقد (برای مثال انتقال وجه نقد بین حسابها، حساب های امانی مستقل)</p> <p>قدرت مفاد قرارداد (پیش پرداخت های الزامی، معوقات پرداخت، پلکان کاهشی پرداخت پلکانی نزولی، محدودیت ها در تقسیم سود نقدی :)</p> <p>وجوه اندوخته (خدمات بدهی، O&M، تجدید و جایگزینی حوادث پیش بینی نشده وغیره)</p>
--	---	---	---	---

جدول شماره ۲- درجات رتبه‌بندی نظارتی برای منابع در معرض ریسک مستغلات در آمد زا و منابع در معرض ریسک مستغلات تجاری پر نوسان

ضعیف	رضایت بخش	خوب	قوی	
				قدرت مالی
شرایط بازار ضعیف است. مشخص نیست چه زمانی شرایط بهبود خواهد یافت و تعادل برخواهد گشت. پروژه در انقضای مدت اجاره مستاجرین خود را از دست می‌دهد. شرایط جدید اجاره در مقایسه با شرایط اجاره منقضی شده، مطلوبیت کمتری دارد.	شرایط بازار تقریباً در تعادل است. دارایی‌های رقابتی در حال ورود به بازار هستند و سایر دارایی‌ها نیز در مراحل برنامه ریزی هستند. طراحی پروژه و قابلیت‌ها نمی‌تواند در مقایسه با پروژه‌های جدید، به روز باشد.	عرضه و تقاضا برای نوع و موقعیت مکانی پروژه در حال حاضر در تعادل است. تعداد دارایی‌های رقابتی که در حال ورود به بازار هستند، تقریباً برابر با تقاضای پیش‌بینی شده است	عرضه و تقاضا برای نوع و موقعیت مکانی پروژه در حال حاضر در تعادل است. تعداد دارایی‌های رقابتی که در حال ورود به بازار هستند، برابر یا کمتر از تقاضای پیش‌بینی شده است.	شرایط بازار
نسبت DSCR دارایی به میزان قابل توجهی خراب شده و ارزش آن افت کرده است و نسبت LTV آن نیز خیلی بالاتر از استانداردهای تعهد پذیره نویسی برای وام‌های جدید است.	نسبت DSCR دارایی خراب شده و ارزش آن افت کرده است و نسبت LTV آن نیز در حال افزایش است.	نسبت DSCR (غیر مرتبط به ایجاد مستغلات) و LTV رضایت بخش است. درجایی که بازار ثانویه وجود دارد، معامله یا قرارداد متعهد به استانداردهای بازار می‌شود.	نسبت پوشش خدمات بدهی (DSCR) دارایی قوی در نظر گرفته می‌شود (نسبت فوق ارتباطی به مرحله ساخت و ساز ندارد) و نسبت وام به ارزش دارایی (LTV) با نظر به نوع دارایی پایین در نظر گرفته می‌شود. درجایی که بازار ثانویه وجود دارد، معامله یا قرارداد متعهد به استانداردهای بازار می‌شود.	نسبت‌های مالی و حداکثر درصد ارزش وثیقه که وام دهنده مایل به تمدید وام می‌شود (advance rate)
شرایط مالی دارایی وخیم شده است و احتمال نکول وجود دارد مگر این که شرایط بزودی بهبود یابد.	در طول یک دوره رکود اقتصادی، دارایی از کاهش در درآمد متاثر خواهد شد و این امر منجر به این خواهد شد که توانایی آن برای تأمین مالی مخارج سرمایه‌ای محدود می‌شود و ریسک نکول به میزان قابل	دارایی می‌تواند تعهدات مالی خود را در یک دوره بحران مالی مستمر (برای مثال نرخ‌های بهره، رشد اقتصادی) ایفا کند. تنها در شرایط وخیم اقتصادی احتمال نکول دارایی وجود دارد.	منابع دارایی، ساختار بدهی و مقتضیات این امکان را فراهم می‌کند که تعهدات مالی در طول دوره بحران‌های مالی شدید (برای مثال نرخ‌های بهره، رشد اقتصادی) ایفا شود.	تحلیل بحران

<p>قابلیت پیش بینی جریان نقد (a) برای دارایی پایدار و کامل</p> <p>(b) برای دارایی کامل ولی ناپایدار</p>	<p>قرارداد اجاره اموال بلند مدت است با مستاجران معتبر و تاریخ های سررسید متفاوت. دارایی دارای سابقه تمدید قرارداد مستاجر در تاریخ انقضای اجاره است. نرخ خالی بودن ملک پایین است. هزینه ها (هزینه نگهداری، بیمه، ایمنی و مالیات بر دارایی) قابل پیش بینی هستند.</p> <p>فعالیت اجاره معادل یا فراتر از پیش بینی ها است. پروژه باید در آینده نزدیک به ثبات برسد.</p>	<p>بیشتر قرارداد اجاره اموال بلند مدت است با مستاجرانی که بر حسب ارزش اعتباری مرتب می شوند. دارایی سطح نرمالی از تغییر مستاجر در انقضای قرارداد اجاره تجربه می کند. نرخ خالی بودن آن ملک پایین است. هزینه ها قابل پیش بینی هستند.</p> <p>فعالیت اجاره معادل یا فراتر از پیش بینی ها است. پروژه باید در آینده نزدیک به ثبات برسد.</p>	<p>توجهی افزایش یابد.</p> <p>بیشتر قرارداد اجاره اموال میان مدت است تا بلند مدت، با مستاجرانی که بر حسب اعتبار مرتب می شوند. دارایی سطح متوسطی از تغییر مستاجر در زمان انقضای قرارداد اجاره تجربه می کند. نرخ خالی بودن آن ملک متوسط است. هزینه ها به طور نسبی قابل پیش بینی هستند اما در ارتباط با درآمد متفاوت هستند.</p> <p>بیشترین فعالیت اجاره منطبق با پیش بینی ها است، اما ثبات برای مدتی اتفاق نخواهد افتاد.</p>	<p>قراردادهای اجاره امول شرایط متفاوتی دارند با مستاجرانی که بر حسب اعتبار مرتب می شوند. دارایی سطح بالایی از تغییر مستاجر در زمان انقضای قرارداد اجاره را تجربه می کند. نرخ خالی بودن بالا است. مخارج قابل توجهی برای فراهم کردن فضا برای مستاجران جدید انجام می شود.</p> <p>نرخ های اجاره در بازار، انتظارات را برآورده نمی سازد. علی رغمی تحقق نرخ سکونت هدف، پوشش جریان نقد به علت درآمد ناامید کننده محدود است.</p>
<p>(c) برای فاز ساخت</p>	<p>دارایی به طور کامل از پیش اجاره شده طی مدت زمان سررسید وام یا پیش فروش شده به یک مستاجر یا خریدار دارای درجه سرمایه گذاری یا بانکی که دارای تعهد الزام آور به تأمین مالی بلند مدت از وام دهنده با درجه سرمایه گذاری است.</p>	<p>دارایی به طور کامل از پیش اجاره داده شده یا پیش فروش شده به یک مستاجر یا خریدار معتبر، یا بانک دارای تعهد الزام آور به تأمین مالی دائمی از یک وام دهنده معتبر است.</p>	<p>فعالیت اجاره منطبق با پیش بینی است، اما ساختمان ممکن است از پیش اجاره داده نشود و تأمین مالی ممکن است وجود نداشته باشد. بانک می تواند وام دهنده دائمی باشد.</p>	<p>وضعیت دارایی به علت هزینه های بیش از حد، وخامت شرایط بازار، فسخ قرارداد از سوی مستاجر یا سایر عوامل وخیم می باشد. در اینجاسمکن است مشاجره ای با طرف فراهم کننده تأمین مالی دائمی وجود داشته باشد.</p>

				ویژگی های دارایی
				موقعیت مکانی
موقعیت مکانی ، شکل بندی، طراحی و نگهداری دارایی باعث تشدید مشکلاتی برای دارایی شده است.	موقعیت مکانی دارایی فاقد مزیت رقابتی است.	موقعیت مکانی دارایی در یک محل مطلوب است که برای خدمات درخواستی مستاجران مناسب است.	در یک محل بسیار مطلوب است که برای خدمات درخواستی مستاجران مناسب است.	
				طراحی و شرایط
ضعف در شکل بندی ،و طراحی یا نحوه نگهداری دارایی وجود دارد.	دارایی از نظر شکل بندی ، طراحی و نحوه نگهداری آن مناسب است.	دارایی به سبب طراحی، شکل بندی و نحوه نگهداری آن مناسب است. طراحی و قابلیت دارایی با دارایی های جدید رقابتی هستند.	دارایی به سبب طراحی ، شکل بندی و نحوه نگهداری آن مطلوب است و از شرایط رقابتی بالایی با دارایی های جدید برخوردار است.	
				دارایی تحت ساخت
با فرض مخاطرات فنی، پروژه بیش حد بودجه بندی شده است یا غیر واقعی است، پیمانکاران ممکن است از صلاحیت لازم برخوردار نباشند.	بودجه ساخت و ساز کافی است و پیمانکاران از صلاحیت معمول برخوردارند.	بودجه ساخت و ساز محافظه کارانه است و مخاطرات فنی محدود می شود. پیمانکاران بسیار واجد شرایط هستند.	بودجه ساخت و ساز محافظه کارانه است و مخاطرات فنی محدود می شود. پیمانکاران بسیار واجد شرایط هستند.	
				قدرت حامی / توسعه دهنده
				ظرفیت مالی و تمایل به حمایت از دارایی
حامی / توسعه دهنده فاقد ظرفیت یا تمایل برای حمایت از دارایی است.	مشارکت حامی / توسعه دهنده ممکن است غیر نقدی یا فاقد اهمیت باشد. منابع مالی حامی / توسعه دهنده متوسط یا کمتر از متوسط است.	حامی / توسعه دهنده مشارکت های نقدی مهمی برای ساخت یا خرید دارایی انجام داده است. شرایط مالی توسعه دهنده / حامی اجازه می دهد که از دارایی در صورت وقوع کاهش جریان نقدی حمایت کند. دارایی های توسعه دهنده / حامی در چند ناحیه جغرافیایی مستقر است.	حامی / توسعه دهنده مشارکت های نقدی اساسی برای ساخت یا خرید دارایی انجام داده است. حامی / توسعه دهنده دارای منابع مهم و بدهی های مستقیم و مشروط محدود می باشد. دارایی های توسعه دهنده / حامی بر حسب نوع دارایی و از نظر جغرافیایی متنوع است.	

<p>شهرت و سوابق در خصوص دارایی های مشابه</p>	<p>مدیریت با تجربه و کیفیت بالای حامی. شهرت زیاد و سابقه طولانی و موفق در خصوص دارایی های مشابه</p>	<p>مدیریت و کیفیت حامی مناسب. حامی یا مدیر دارای سوابق موفق در خصوص دارایی های مشابه</p>	<p>مدیریت و کیفیت حامی متوسط دغدغه جدی در خصوص سابقه حامی یا مدیریت وجود ندارد</p>	<p>مدیریت ناکارا کیفیت حامی زیر استاندارد. مشکلات مدیریت و حامی منجر به تشدید مشکل در مدیریت دارایی ها در زمان گذشته شده است.</p>
<p>ارتباطات با دست اندرکاران مرتبط مستغلات</p>	<p>ارتباطات قوی با دست اندرکاران پیشرو از قبیل مؤسسات لیزینگ</p>	<p>ارتباطات مورد تایید با دست اندرکاران پیشرو مانند مؤسسات لیزینگ.</p>	<p>ارتباطات کافی با مؤسسات لیزینگ و سایر گروه های فراهم کننده خدمات مهم در زمینه مستغلات .</p>	<p>ارتباطات ضعیف با مؤسسات لیزینگ و/یا سایر گروه های فراهم کننده خدمات مهم در زمینه مستغلات.</p>
<p>بسته امنیتی</p>				
<p>ماهیت حق تصرف مال واگذاری اجاره بها (در خصوص پروژه هایی که به مستاجران برای بلند مدت اجاره شده است)</p>	<p>حق تصرف نخست کامل^{۲۵۳} واگذاری در اختیار وام دهنده است. آن‌ها اطلاعات مستاجر فعلی که ابلاغیه جهت پرداخت اجاره بها به طور مستقیم به وام دهنده را تسهیل می‌کند ، از قبیل اجاره بها فعلی و نسخه هایی از اجاره های پروژه را نگهداری می‌کنند.</p>	<p>حق تصرف نخست کامل^{۲۵۳} واگذاری در اختیار وام دهنده است. آن‌ها اطلاعات مستاجر فعلی که ابلاغیه به مستاجران جهت پرداخت اجاره بها به طور مستقیم به وام دهنده را تسهیل می‌کند، از قبیل اجاره بها فعلی و نسخه هایی از اجاره های پروژه را نگهداری می‌کنند</p>	<p>حق تصرف نخست کامل^{۲۵۳} واگذاری در اختیار وام دهنده است. آن‌ها اطلاعات مستاجر فعلی که ابلاغیه به مستاجران جهت پرداخت اجاره بها به طور مستقیم به وام دهنده را تسهیل می‌کند، از قبیل اجاره بها فعلی و نسخه هایی از اجاره های پروژه را نگهداری می‌کنند</p>	<p>توانایی وام دهنده برای تصرف دارایی محدود است. واگذاری اجاره در اختیار وام دهنده نیست یا اطلاعات لازم جهت ابلاغ فوری به مستاجران نگهداری نکرده است.</p>

^{۲۵۳} - وام دهنده گان در برخی از بازارها به طور گسترده ساختارهای وامی را به کار می‌گیرند که شامل حق تصرف با اولویت پایین می‌شود. حق تصرف با اولویت پایین می‌تواند دلالت بر این سطح از ریسک باشد در صورتی که کل LTV شامل تمام وضعیت‌های دارای اولویت بالا ، از LTV وام نوعی اول فراتر نرود.

کیفیت پوشش بیمه	مناسب	مناسب	مناسب	کمتر از استاندارد
-----------------	-------	-------	-------	-------------------

جدول شماره ۳- رتبه ها یا درجات رتبه‌بندی نظارتی برای منابع در معرض ریسک مالی تأمین مالی کالاهای سرمایه‌ای

قوی	خوب	رضایت بخش	ضعیف
قدرت مالی			
شرایط بازار	تقاضای قوی و با ثبات، وجود تعدادی موانع ورود، وجود مقداری حساسیت به تغییرات در فن آوری و چشم انداز اقتصادی.	تقاضای کافی و باثبات، موانع ورود محدود، وجود حساسیت قابل توجه به تغییرات در فن آوری و چشم انداز اقتصادی.	تقاضای ضعیف و در حال کاهش، آسیب پذیر نسبت به تغییرات در فن آوری و چشم انداز اقتصادی، ناطمینانی محیطی بالا.
نسبت های مالی (نسبت پوشش خدمات بدهی و نسبت وام به ارزش)	نسبت های مالی قوی با توجه به نوع دارایی، مفروضات بسیار قوی اقتصادی.	نسبت های مالی قوی/ قابل قبول با توجه به نوع دارایی. مفروضات قوی اقتصادی پروژه	نسبت های مالی جسورانه با توجه به نوع دارایی .
تجزیه و تحلیل بحران	درآمدهای بلند مدت باثبات، قابلیت تحمل شرایط به شدت بحرانی از طریق چرخه اقتصادی.	درآمدهای کوتاه مدت رضایت بخش . وام می تواند تا حدودی شرایط سخت مالی را تحمل کند. احتمال نکول صرفا در شرایط سخت اقتصادی.	درآمدها مشمول ناطمینانی های قوی است، حتی در شرایط نرمال اقتصادی، دارایی ممکن است نکول کند، مگر اینکه شرایط بهبود یابد.

<p>بازار محلی و/یا چشم انداز ضعیف. عدم نقدشوندگی یا نقدشوندگی کم، به ویژه در بازارهای متمرکز بر کالاهای خاص</p>	<p>بازار منطقه ای است با چشم انداز محدود در کوتاه مدت، با نقد شونددگی پایین تر</p>	<p>بازار جهانی یا منطقه ای است، دارایی های نسبتا نقد شونددگی هستند.</p>	<p>بازار بر اساس گستره جهانی ساختار بندی شده است، دارایی ها از نقدشوندگی بالا برخوردار هستند.</p>	<p>نقدشوندگی بازار</p>
				<p>محیط قانونی و سیاسی</p>
<p>بالا، فقدان یا ضعف ابزارهای کاهنده</p>	<p>متوسط، ابزارهای کاهنده نسبتا خوب است.</p>	<p>پایین، در صورت نیاز ابزارهای کاهنده رضایت بخشی است.</p>	<p>خیلی پایین، در صورت نیاز ابزارهای کاهنده قوی .</p>	<p>ریسک سیاسی، شامل ریسک انتقال</p>
<p>ضعف یا عدم ثبات محیط قانونی و مقرراتی. غیر ممکن یا طولانی بودن فرایند تملیک مجدد و اجرای قراردادهای در کشور .</p>	<p>کشور در خصوص تملیک مجدد و ضمانت اجرای قراردادهای به طور معمول از شرایط مطلوبی برخوردار است حتی اگر فرایند تملیک مجدد طولانی و یا مشکل باشد.</p>	<p>کشور در خصوص تملیک مجدد و ضمانت اجرای قراردادهای از شرایط مطلوبی برخوردار است</p>	<p>کشور در خصوص تملیک مجدد و ضمانت اجرای قراردادهای از شرایط مطلوبی برخوردار است .</p>	<p>ریسک های قوانین و مقررات</p>
				<p>ویژگی های معامله</p>
<p>باز پرداخت بالونی به صورت یک بالون بزرگ یا مناسب</p>	<p>بازپرداخت بالونی مهم با دوره های تنفس بالقوه</p>	<p>بازپرداخت بالونی متورم تر اما هنوز در سطوح رضایت بخشی.</p>	<p>مشخصه پرداخت کامل/بازپرداخت بالونی حداقلی بدون دوره تنفس .</p>	<p>مدت زمان تأمین مالی در مقایسه با طول عمر اقتصادی دارایی</p>
				<p>ریسک عملیاتی</p>

<p>مشکلاتی برای کسب تمام اجازه‌نامه‌های لازم وجود دارد، بخشی از ترتیبات و/یا عملیات برنامه ریزی شده نیاز به تجدید نظر دارد.</p> <p>فقدان قرارداد O&M : ریسک هزینه عملیاتی بالا فراتر از کاهنده های ریسک می‌باشد.</p>	<p>بیشتر اجازه‌نامه‌ها دریافت شده یا در مراحل دریافت است، مواردی که ناتمام مانده، عادی بنظر می‌رسد. دارایی مقررات ایمنی جاری قابل پیش بینی را رعایت می‌کند.</p> <p>قرادادهای O&M محدود یا حساب‌های اندوخته O&M (در صورت لزوم)</p>	<p>همه اجازه‌نامه‌ها دریافت شده است یا در مرحله دریافت است، دارایی مقررات جاری و ایمنی قابل پیش بینی را رعایت می‌کند.</p> <p>قرادادهای O&M بلند مدت و/یا حساب‌های اندوخته O&M (در صورت لزوم)</p>	<p>همه اجازه‌نامه‌ها دریافت شده است، دارایی مقررات جاری و ایمنی قابل پیش بینی را رعایت می‌کند.</p> <p>قرادادهای O&M بلند مدت و قوی، ترجیحاً با مشوق‌های عملکردی قراردادی، و/یا حساب‌های اندوخته O&M (در صورت لزوم)</p>	<p>اجازه‌نامه / مجوزدهی</p> <p>حوزه و ماهیت قراردادهای O&M</p>
<p>فقدان سابقه یا سابقه ناشناخته و عدم توانایی در عرضه و ورود مجدد دارایی به بازار</p>	<p>سابقه کوتاه یا ضعیف و قابلیت بازاریابی مجدد غیرمطمئن</p>	<p>سابقه و قابلیت بازاریابی مجدد رضایت بخش</p>	<p>سابقه عالی و قابلیت بازاریابی مجدد قوی</p>	<p>قدرت مالی عامل، سابقه در خصوص مدیریت نوع دارایی و قابلیت ورود مجدد دارایی به بازار وقتی که دارایی از اجاره خارج می‌شود.</p>
<p></p>	<p></p>	<p></p>	<p></p>	<p>ویژگی های دارایی</p>
<p>از نظر طراحی و نگهداری کمتر از متوسط است. دارایی نزدیک به پایان عمر اقتصادی است. وضعیت آن خیلی خاص است و بازار آن خیلی محدود است.</p> <p>ارزش فروش مجدد کمتر از ارزش بدهی است.</p>	<p>از نظر طراحی و نگهداری متوسط است. وضعیت آن تا حدودی خاص است و بنابراین ممکن است باعث بازار محدودتری برای دارایی شود.</p> <p>ارزش فروش مجدد اندکی بالاتر از ارزش بدهی است.</p>	<p>طراحی و نگهداری بالاتر از میانگین . وضعیت استاندارد است، احتمالاً با استثنائات کمی، به گونه‌ای که بازار نقد می‌باشد.</p> <p>ارزش فروش مجدد نسبتاً بالاتر از ارزش بدهی است.</p>	<p>مزیت قوی در طراحی و نگهداری. وضعیت استاندارد است به طوری که بازار نقد می‌باشد.</p> <p>ارزش جاری فروش مجدد خیلی بالاتر از ارزش بدهی است.</p>	<p>وضعیت، اندازه، طراحی و نگهداری (برای مثال، سن ، اندازه برای یک هواپیما) در مقایسه با سایر دارایی ها در همان بازار</p> <p>ارزش فروش مجدد</p>

				قدرت حامی
فقدان سابقه یا سابقه نامعلوم و ناتوانی برای بازاریابی مجدد دارایی	سابقه کم یا ضعیف و توانایی بازاریابی مجدد غیرقطعی	سابقه و توانایی بازاریابی مجدد رضایت بخش	سابقه عالی و قابلیت بازار یابی مجدد قوی	قدرت مالی عامل ، سابقه در مدیریت نوع دارایی و قابلیت برای ورود مجدد به بازار، زمانی که دارایی از اجاره آزاد می‌شود.
حامیان فاقد سابقه یا سابقه نامشخص و/یا ضعف مالی	حامیان با سابقه کافی و پایداری مالی خوب	حامیان با سابقه و وضعیت مالی خوب	حامیان با سابقه عالی و پایداری مالی بالا	سابقه عامل و قدرت مالی
				بسته تأمین و تضمین
قرارداد تضمین کمی برای وام دهنده فراهم می‌کند و برخی از ریسک‌های مرتبط با از دست دادن کنترل روی دارایی وجود دارد.	مستندسازی قانونی برای قرض دهنده کنترل موثری (برای مثال منفعت تضمین کامل یا یک ساختار اجاره شامل چنین امنیتی) روی دارایی یا روی شرکت متعلق به خود را فراهم می‌آورد.	مستندسازی قانونی برای قرض دهنده کنترل موثری (برای مثال منفعت تضمین کامل یا یک ساختار اجاره شامل چنین امنیتی) روی دارایی یا روی شرکت متعلق به خود را فراهم می‌آورد.	مستندسازی قانونی برای قرض دهنده کنترل موثری (برای مثال منفعت تضمین کامل اولیه یا یک ساختار اجاره شامل چنین امنیتی) روی دارایی یا روی شرکت متعلق به خود را فراهم می‌آورد.	کنترل دارایی
توانایی وام دهنده برای پایش موقعیت مکانی و شرایط دارایی محدود است.	وام دهنده قادر به پایش موقعیت مکانی و شرایط دارایی، تقریباً در هر زمان و مکان است.	وام دهنده قادر به پایش موقعیت مکانی و شرایط دارایی، تقریباً در هر زمان و مکان است.	وام دهنده در هر زمان و هرجایی قادر به پایش موقعیت مکانی و شرایط دارایی است (گزارش‌های منظم ، امکانی برای هدایت بازرسی‌ها).	حقوق و ابزارهای در اختیار وام دهنده برای پایش موقعیت مکانی و شرایط دارایی
پوشش بیمه ضعیف (شامل خسارات وثیقه‌ای نیست) یا با استفاده از شرکت های بیمه با کیفیت ضعیف.	پوشش بیمه نسبتاً خوب (شامل خسارات وثیقه‌ای نیست) با استفاده از شرکت های بیمه با کیفیت قابل قبول.	پوشش بیمه رضایت بخش (شامل خسارات وثیقه‌ای نیست) با استفاده از شرکت های بیمه با کیفیت خوب.	پوشش بیمه قوی، شامل خسارات وثیقه‌ای با استفاده از شرکت های بیمه با کیفیت بالا	بیمه خسارت

جدول شماره ۴- درجات رتبه‌بندی نظارتی در خصوص منابع در معرض ریسک تأمین مالی کالاها

ضعیف	رضایت بخش	خوب	قوی	
				قدرت مالی
ضعیف	رضایت بخش	خوب	قوی	درجه بیش وثیقه معامله
				شرایط قانونی و سیاسی
ریسک کشوری قوی (به ویژه ذخایر سرزمین اصلی در کشور نوظهور)	ریسک کشوری وجود دارد (به ویژه موقعیت مکانی برون مرزی ذخایر در کشور نوظهور)	ریسک کشوری محدود (به ویژ موقعیت مکانی برون مرزی ذخایر در کشور نوظهور)	فاقد ریسک کشوری	ریسک کشور
فقط کاهش های بخشی ریسک فقدان مکانیزم های برون مرزی کالای غیر استراتژیک وجود خریدار ضعیف	کاهش ریسک قابل قبول است وجود مکانیزم های برون مرزی کالای کمتر استراتژیک وجود خریدار قابل قبول	کاهش ریسک قوی است: وجود مکانیزم های برون مرزی کالای استراتژیک وجود خریدار قوی	کاهش ریسک بسیار قوی است: مکانیزم های برون مرزی قوی کالای استراتژیک خریداران بلندمرتبه	کاهش ریسک های کشور
				ویژگی های دارایی
کالا مظنه نشده. نقدینگی در ارتباط با اندازه و عمق بازار محدود است. ابزار پوششی مناسبی وجود ندارد. کالا خسارت پذیر است	کالا مظنه نشده اما نقد است. نااطمینانی در مورد امکان پوشش وجود دارد. کالا خسارت پذیر نیست	کالا مظنه شده و می تواند از طریق ابزارهای فرا بورس پوشش داده شود. کالا خسارت پذیر نیست	کالا مظنه شده و می تواند از طریق قراردادهای آتی یا ابزارهای فرا بورس پوشش داده شود. کالا خسارت پذیر نیست	نقدینگی و آسیب پذیری
				قدرت حامی

<p>قدرت مالی معامله گر</p> <p>سوابق، شامل توانایی برای مدیریت فرایند لجستیک</p> <p>سیاست های پوششی و کنترل های معامله</p> <p>کیفیت افشای مالی</p>	<p>خیلی قوی، نسبت به روش معامله و ریسک ها</p> <p>تجربه گسترده ای در خصوص نوع معامله مورد نظر. سابقه قوی در خصوص موفقیت عملیات و کارایی هزینه.</p> <p>استانداردهای قوی برای انتخاب طرف معامله ، پوشش و پایش وجود دارد</p> <p>عالی</p>	<p>قوی</p> <p>تجربه کافی در خصوص نوع معامله مورد نظر. بالاتر از حد متوسط سابقه در خصوص موفقیت عملیات و کارایی هزینه.</p> <p>استانداردهای مناسب برای انتخاب طرف معامله ، پوشش و پایش وجود دارد</p> <p>خوب</p>	<p>کافی</p> <p>تجربه محدودی در خصوص نوع معامله مورد نظر. سابقه متوسط در خصوص موفقیت عملیات و کارایی هزینه.</p> <p>معاملات گذشته بدون مشکل یا با مشکلات کمی بوده است</p> <p>رضایت بخش</p>	<p>ضعیف</p> <p>به طور کلی سابقه محدود یا نامشخصی دارد. هزینه ها و سودها ناپایدار است.</p> <p>معامله گر روی معاملات گذشته خود زیان های قابل توجهی داشته است.</p> <p>جزئیات افشای مالی ناکافی است مقداری نااطمینانی وجود دارد.</p>
<p>بسته تضمین یا وثیقه</p>	<p>منفعت پوشش (تضمین) کامل مقدماتی، امکان کنترل قانونی وام دهنده روی دارایی های به وثیقه گذاشته را در هر زمانی که لازم باشد را فراهم می کند.</p>	<p>منفعت پوشش کامل مقدماتی، امکان کنترل قانونی وام دهنده روی دارایی های به وثیقه گذاشته را در هر زمانی که لازم باشد را فراهم می کند.</p>	<p>برخی اوقات ، گسیختگی در فرایند تحت کنترل آوردن دارایی های به وثیقه گذاشته شده توسط وام دهنده وجود دارد. این گسیختگی از طریق تایید فرایند معامله یا تعهد شخص ثالث به صورت موردی کاهش می یابد.</p>	<p>منافذ قرارداد در خصوص ریسک از دست دادن کنترل روی دارایی ها. وصولی نیز می تواند به خطر بیافتد.</p>
<p>کنترل دارایی</p> <p>بیمه در مقابل خسارت ها</p>	<p>پوشش بیمه قوی است، شامل تضمین خسارت ها با کیفیت بالا می شود</p>	<p>پوشش بیمه رضایت بخش است(شامل تضمین خسارت ها نمی شود) همراه با شرکت های بیمه با کیفیت قابل قبول.</p>	<p>پوشش بیمه مناسب است(شامل تضمین خسارت ها نمی شود) همراه با شرکت های بیمه با کیفیت قابل قبول.</p>	<p>پوشش بیمه ضعیف است(شامل تضمین خسارت ها نمی شود) یا همراه با شرکت های بیمه با کیفیت ضعیف</p>

پیوست هفت

مثال های توضیحی: محاسبه اثر کاهش ریسک اعتباری در چارچوب فرمول نظارتی

در ادامه، مثال‌هایی ارائه شده است تا بدین وسیله مشخص شود چگونه تضمین‌ها و وثیقه بر اساس فرمول نظارتی به رسمیت شناخته می‌شوند.

مثالی در خصوص پوشش نسبی - وثیقه

فرض کنید بانک بانی منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی شده به ارزش ۱۰۰ یورو با سطح ارتقاء اعتباری بیش از KIRB را خریداری می‌کند و رتبه مستقل بیرونی یا تخمینی از آن در دسترس نیست. افزون بر این، فرض کنید که پوشش سرمایه‌ای فرمول نظارتی برای منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی، ۱/۶ یورو است (زمانی که این عدد در ۱۲/۵ ضرب شود، حاصل آن دارایی‌های موزون به ریسک، ۲۰ یورو است). علاوه بر این فرض کنید، بانک بانی به میزان ۸۰ یورو وثیقه نقد بر حسب همان ارز منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی، دریافت کرده است. سرمایه الزامی برای این وضعیت از طریق حاصل ضرب سرمایه الزامی فرمول نظارتی در نسبت میزان منبع در معرض ریسک تعدیل شده و میزان منبع در معرض ریسک اولیه، در زیر مشخص و تعیین شده است.

گام نخست:

$$E^* = \max \{0, [E \times (1 + Hc) - C \times (1 - Hc - Hfx)]\}$$

$$E^* = \max \{0, [100 \times (1 + 0) - 80 \times (1 - 0 - 0)]\} = \text{€}20$$

E^* = ارزش منبع در معرض ریسک بعد از کاهش ریسک (۲۰ یورو)؛

E = ارزش جاری منبع در معرض ریسک (۱۰۰ یورو)؛

Hc = میزان مناسب بودن تعدیل کاهش برای منبع در معرض ریسک (این تعدیل کاهش مناسب نیست زیرا بانک بانی وام دهنده منبع در معرض ریسک در مقابل وثیقه نیست).

C = ارزش جاری وثیقه دریافت شده (۸۰ یورو)

Hc = تعدیل کاهش مناسب برای وثیقه (۰)

Hfx = تعدیل کاهش مناسب برای عدم تطابق ارزی بین وثیقه و منبع در معرض ریسک (۰)

گام دوم:

سرمایه الزامی $(E^* / E) \times$ = سرمایه الزامی فرمول نظارتی

$$\text{سرمایه الزامی } \text{€} 1 \times \text{€} 100 / \text{€} 20 = \text{€} 500 / 6 = 32/6$$

مثال توضیحی در خصوص پوشش نسبی - ضمانت

تمام فروض ارائه شده در این مثال شامل وثیقه اعمال می‌شود، به استثناء برای شکلی از کاهنده ریسک اعتباری. فرض کنید بانک یک ضمانت واجد شرایط غیر مطمئن به میزان ۸۰ یورو از یک بانک دریافت کرده است. بنابراین تعدیل کاهشی برای عدم تطابق ارز اعمال نخواهد شد. سرمایه الزامی به صورت زیر تعیین می‌شود.

• بخش پوشش یافته‌منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی برای دریافت وزن ریسک فراهم کننده حمایت (۸۰ یورو) است. وزن ریسک برای فراهم کننده حمایت معادل با وزن ریسک برای وام تضمین نشده برای بانک ضامن است که تحت رویکرد رتبه‌بندی داخلی تعیین می‌شود. فرض کنید که این وزن ریسک ۱۰ درصد است. بنابراین پوشش سرمایه روی بخش پوشش یافته برابر خواهد بود با:

$$\text{یورو } \text{€} 0.64 = 0.8 \times 10\% \times 80$$

• سرمایه پوششی برای بخش پوشش نیافته (۲۰) از ضرب سرمایه پوششی برای منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی در سهم بخش پوشش نیافته، حاصل می‌شود. بنابراین سرمایه الزامی برابر خواهد بود با:

$$\text{€} 1.6 \times 20\% = \text{€} 0.32$$

کل سرمایه الزامی برای بخش پوشش یافته و پوشش نیافته برابر است با:

$$\text{€} 0.64 \text{ برای بخش حفاظت شده } \text{€} 0.32 \text{ (برای بخش حفاظت نشده)} = 0.96 \text{ یورو}$$

مثال توضیحی - مورد کاهنده های ریسک اعتباری که در الویت ترین بخش های دارای بالاترین اولویت را پوشش می‌دهد.

فرض کنید بانک، یک مجموعه وام ها به ارزش ۱۰۰۰ یورو را اوراق بهادارسازی می‌کند. KIRB این مجموعه پایه ۵٪ است (سرمایه پوششی ۵۰ یورو). اولین وضعیت زیان ۲۰ یورویی وجود دارد. بانی، فقط دومین طبقه که طبقه اخیر است را حفظ می‌کند. به عبارت دیگر، یک طبقه ۴۵ یورویی رتبه‌بندی نشده. ما می‌توانیم موقعیت را به صورت

زیر خلاصه کنیم:

اولین سطح زیان	KIRB = €	€ 30	(الف)
		€ 10	(ب)
		€ 20	

(€) طبقه (ترنش) حفظ شده فاقد رتبه

۱. پوشش سرمایه بدون ضمانت های وثیقه

بر اساس این مثال، پوشش سرمایه برای طبقه حفظ شده فاقد رتبه واقع در میان علامت K_{IRB} ، برابر با مجموع نیازهای سرمایه‌ای برای طبقه های (الف) و (ب) در نمودار بالا است:

(الف) فرض کنید وزن ریسک فرمول نظارتی برای این طبقه زیرمجموعه ۸۲۰٪ است. بنابراین دارایی های موزون به ریسک برابر با: $€123 = €10 \times 820\%$ و پوشش سرمایه برابر با: $€123 \times 8\% = €9.84$ است.

(ب) طبقه زیر مجموعه زیر K_{IRB} باید کسر شود. دارایی های موزون به ریسک برابر است با:

$$€30 \times 1250\% = €3751$$

سرمایه پوششی نیز برابر است با:

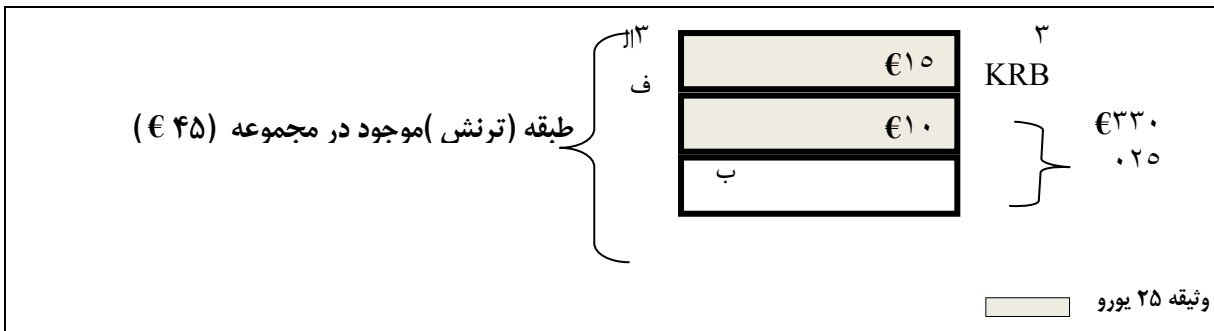
$$€375 \times 8\% = €30$$

کل سرمایه پوششی برای طبقه رتبه‌بندی نشده داخل علامت { برابر است با:

$$€9.84 + €30 = €39.84$$

۲. سرمایه پوششی با وثیقه

حالا فرض کنید بانک بانی وثیقه ۲۵ یورویی به صورت نقد دریافت کرده است که به همان ارزی است که منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی شده است. چون طبقه واقع در علامت { سطح K_{IRB} است، ما باید فرض کنیم که وثیقه اولاترین طبقه زیر مجموعه بالای K_{IRB} را پوشش می‌دهد ((الف) طبقه زیر مجموعه پوشش داده شده توسط ۱۵ یورو از وثیقه) و فقط اگر مقداری از وثیقه از دست رفته وجود داشته باشد، پوشش باید برای طبقه زیر مجموعه زیر K_{IRB} آغازین با اولاترین بخش (برای مثال طبقه (ب) پوشش داده شده توسط ۱۰ یورو از وثیقه) اعمال شود. بنابراین

سرمایه الزامی برای وضعیت تعیین شده توسط حاصل ضرب سرمایه الزامی فرمول نظارتی در نسبت میزان منبع در معرض ریسک تعدیل شده و میزان منبع در معرض ریسک اولیه، به طوری که (الف) اولین طبقه (طبقه) زیر مجموعه، یک منبع در معرض ریسک اولیه ۱۵ یورویی و وثیقه ۱۵ یورویی دارد، بنابراین در این مورد آن به طور کامل پوشش داده می‌شود. به عبارت دیگر:

گام نخست: میزان منبع در معرض ریسک تعدیل شده

$$E^* = \max \{0, [E \times (1 + He) - C \times (1 - Hc - Hfx)]\} = \max \{0, [15 - 15]\} = 0 \text{ €}$$

$E^* =$ ارزش منبع در معرض ریسک بعد از کاهش ریسک (۰ €)

$E =$ ارزش جاری منبع در معرض ریسک (۱۵ €)

$C =$ ارزش جاری وثیقه دریافت شده (۱۵ €)

$He =$ تعدیل کاهش احتیاطی مناسب با وثیقه (در اینجا میزان آن صفر است)

Hc و $Hfx =$ تعدیل کاهش مناسب با وثیقه و برای عدم تطابق بین وثیقه و منبع در معرض ریسک)

برای سادگی آنرا صفر می‌گیریم).

گام دوم: سرمایه الزامی برابر است با:

$X (E^* / E)$ سرمایه الزامی بر اساس فرمول نظارت

$$\text{سرمایه الزامی} \quad 84 = 0 / 15 \times 150$$

(ب) دومین طبقه زیر مجموعه دارای ۳۰ €، منبع در معرض ریسک اولیه ۳۰ € و وثیقه ۱۰ € است که

عبارت است از عدد سمت چپ (۴۵ €) بعد از پوشش طبقه زیر مجموعه در بالای K_{IRB} (یعنی ۱۵ €).

بنابراین این ۱۰ € باید به بالاترین بخش از طبقه زیر مجموعه ۳۰ € اختصاص داده شود.

گام نخست: میزان منبع در معرض ریسک تعدیل شده

$$E^* = \max \{0, [30 \times (1 + 0) - 10 \times (1 - 0 - 0)]\} = 20 \text{ €}$$

گام دوم:

سرمایه الزامی برابر است با:

سرمایه الزامی بر اساس فرمول نظارتی $X (E^* / E)$

سرمایه الزامی برابر است با:

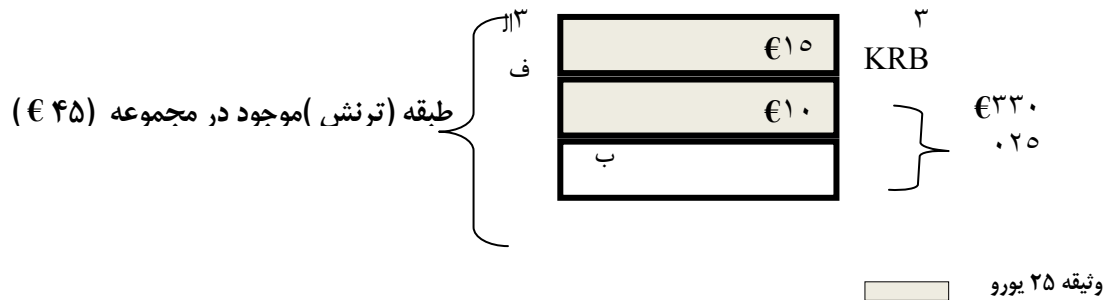
$$20 / 30 \times 30 = 20 \text{ €}$$

در نهایت کل پوشش سرمایه‌ای برای طبقه رتبه‌بندی نشده واقع در علامت { برابر است با:

$$0 + 20 = 20 \text{ €}$$

۳. تضمین

حالا فرض کنید به جای وثیقه، بانک یک تضمین نامطمئن، واجد شرایط به میزان €۲۰ از یک بانک دریافت کرده است. بنابراین تعدیل کاهشی احتیاطی بخاطر عدم تطابق ارزی اعمال نخواهد شد. این موقعیت می‌تواند به صورت زیر خلاصه شود:

سرمایه الزامی برای دو طبقه زیر مجموعه به صورت زیر تعیین می‌شود:

(الف) اولین طبقه زیر مجموعه دارای منبع در معرض ریسک اولیه ۱۵ یورویی و تضمین ۱۵ یورویی است، بنابراین در این حالت آن طبقه به طور کامل پوشش داده می‌شود. ۱۵ یورو، وزن ریسک فراهم کننده پوشش را دریافت خواهد کرد. وزن ریسک برای فراهم کننده پوشش برابر وزن ریسک برای یک وام ضمانت نشده برای بانک ضامن است همچنان که تحت رویکرد رتبه‌بندی داخلی تعیین شد. فرض کنید این وزن ریسک ۲۰٪ است. پوشش سرمایه روی بخش پوشش یافته برابر است با:

$$€۱۰ \times ۲۰\% \times ۸\% = €۰/۲۴$$

(ب) دومین طبقه دارای منبع در معرض ریسک ۳۰ یورویی و تضمین ۱۰ یورویی است که باید برای بالاترین بخش از این طبقه اعمال شود. بنابراین بخش حمایت شده ۱۰ یورو است و بخش حمایت نشده ۲۰ یورو است.

• دو مرتبه، بخش حمایت شده منبع در معرض ریسک اوراق بهادار سازی، وزن ریسک بانک

ضامن را دریافت می‌کند. پوشش سرمایه‌ای روی بخش حمایت شده برابر است با:

$$€۱۰ \times ۲۰\% \times ۸\% = €۰/۱۶$$

سرمایه پوششی برای بخش حمایت نشده (برای وضعیت رتبه‌بندی نشده زیر KIRB) برابر است با:

$$€۲۰ \times ۱۲۵\% \times ۸\% = €۲۰$$

کل سرمایه پوششی برای طبقه واقع در علامت { برابر است با:

$$KIRB(۲۴) + (بخش حمایت شده بالای ۱۶) KIRB (بخش حمایت شده، زیر ۲۰) + KIRB (بخش حمایت نشده زیر) =$$

$$€۲۰/۴$$

پیوست شماره ۸

تطبیق رشته‌های فعالیت

سطح یک	سطح دو	گروه های فعالیت
تأمین مالی شرکتی	تأمین مالی شرکتی	مالکیت ها و ادغام ها، پذیره نویسی، خصوصی سازی، اوراق بهادار سازی، تحقیق،
	تأمین مالی دولتی/عمومی	بدهی(دولت، بازده بالا)، سهام، سندیکایی، عرضه عمومی اولیه سهام یک شرکت
	بانکداری تجاری	خصوصی(IPO)
	خدمات مشاوره	
معاملات و فروش‌ها	فروش	اوراق بهادار با درآمد ثابت، سهام، ارزها، کالاها، اعتبار، تأمین مالی، اوراق بهادار دارای وضعیت
	بازار سازی	وام دهی و موافقت نامه باز خرید، کارمزد، بدهی، کارمزد اولیه
	وضعیت های دارایی (وابسته به دارایی)	
	خزانه داری	
بانکداری خرد	بانکداری خرد	سپرده ها و وام دهی خرد، خدمات بانکی، املاک و امانی
	بانکداری اختصاصی	سپرده ها و وام دهی خصوصی، خدمات بانکی، دارایی های بانکی خرد و امانی، مشاوره سرمایه گذاری
	خدمات کارتی	کارت های شرکت/تجاری/بازرگانی، برچسب ها یا القاب خرد و خصوصی
	بانکداری تجاری	تأمین مالی پروژه، املاک مسکونی، تأمین مالی صادرات، تأمین مالی تجارت، عاملیت بازرگانی، اجاره، وام دهی، ضمانت ها، برات های ارزی
پرداخت و تسویه ^{۱۶۷}	مشتریان خارج سازمانی	وصولی ها و پرداخت ها، انتقال وجوه، تسویه و تهاتر
خدمات نمایندگی	حفاظت	سپرده، رسیدهای سپرده گذاری، وام دهی اوراق بهادار(مشتریان) اقدامات شرکتی
	موسسه شرکتی	مؤسسات ناشر و پرداخت
	شرکت امانی	
مدیریت دارایی	مدیریت وجوه اختیاری	تجمیعی، تفکیکی، خرد، سازمانی، بسته شده، باز، سهمی خصوصی
	مدیریت وجوه غیر اختیاری	تجمیعی، تفکیکی، خرد، سازمانی، بسته، باز
کارگزاری خرد	کارگزاری خرد	اجرا و خدمات کامل

اصولی برای تطبیق خطوط کسب و کار^{۱۶۸}^{۱۶۷} زبان‌های تسویه و پرداخت مربوط به فعالیت های خود بانک، در تجربه زبان رشته کسب و کار لحاظ خواهد شد.

الف) تمام فعالیت‌ها باید به روشی که هم مختص هر فعالیت است و هم جامع و فراگیر است، به هشت سطح رشته‌های فعالیت، مطابقت سازی شوند.

ب) هر فعالیت بانکی و غیر بانکی که نمی‌تواند به راحتی در چارچوب رشته فعالیت مشخصی مطابقت سازی شود، اما نشانگر یک حرفه فرعی در چارچوب رشته فعالیت کسب و کاری است، باید به رشته فعالیتی که آنرا پشتیبانی می‌کند، اختصاص داده شود. اگر بیش از یک رشته فعالیت، آن حرفه فرعی را پشتیبانی می‌کند، در این صورت یک شاخص تطبیق واقع‌گرایانه باید به کار گرفته شود.

پ) وقتی درآمد ناخالص مطابقت سازی می‌شود، اگر یک فعالیت نتواند با یک رشته فعالیت خاص مطابقت سازی شود، بنابراین آن رشته فعالیتی که بالاترین هزینه را کسب می‌کند باید مورد استفاده قرار گیرد. همان رشته فعالیت به طور برابر برای هر فعالیت جانبی وابسته اعمال می‌شود.

ت) بانک‌ها برای تعیین درآمد ناخالص بین رشته‌های کسب و کار می‌توانند روش‌های قیمت گذاری داخلی را به کار بگیرند به شرط این که کل درآمد ناخالص برای بانک (همچنان که تحت رویکرد شاخص اصلی گزارش خواهد شد) همیشه برابر با جمع درآمد ناخالص برای رشته‌های کسب و کار باشد.

ث) تطبیق فعالیت‌ها با رشته‌های کسب و کار در خصوص اصول سرمایه‌ای برای پوشش ریسک عملیاتی باید با تعاریف رشته‌های کسب و کار به کار گرفته شده برای محاسبات سرمایه نظارتی در خصوص سایر گروه‌های ریسک یعنی ریسک بازار و ریسک اعتباری سازگار باشد. هر انحرافی از این اصل باید به طور آشکار مستند و مورد نظر قرار بگیرد.

۱۶۸ - دستورالعمل تکمیلی تطبیق رشته فعالیت

روش‌های معتبر مختلفی وجود دارد که بانکها می‌توانند برای تطبیق فعالیت‌های خود به رشته‌های فعالیت هشت گانه به کارگیرند، مشروط به این که روش استفاده شده اصول تطبیق رشته فعالیت را برآورده سازد. با این اوصاف کمیته آگاه هست که برخی از بانک‌ها دستورالعمل‌های بیشتری دارند. بنابراین در ادامه مثالی از یک روش احتمالی است که می‌تواند توسط بانک برای تطبیق درآمد ناخالص به کار گرفته شود:

درآمد ناخالص برای بانکداری خرد، شامل درآمد بهره خالص وام‌ها و پیش پرداخت‌ها به مشتریان خرد و موسسات کوچک و متوسط که به عنوان مشتریان خرد به آنها رفتار شده است بعلاوه کارمزدهای مربوط به فعالیت‌های خرد مرسوم، درآمد خالص از ابزارهای مشتقه و قراردادهای تعویضی که برای پوشش دفتر بانکی خرد نگهداری می‌شود و درآمد روی مطالبات خرد خریداری شده است. برای محاسبه درآمد بهره خالص برای بانکداری خرد، یک بانک بهره حاصل روی وام‌ها و پیش پرداخت‌ها به مشتریان خرد که کمتر از میانگین وزنی هزینه تامین مالی وام‌ها است (از هر منبعی - خرد یا سایر سپرده‌ها) را در نظر می‌گیرد. به طور مشابه درآمد ناخالص برای بانکداری تجاری شامل درآمد بهره خالص روی وام‌ها و پیش پرداخت‌ها به مشتریان شرکتی (بعلاوه موسسات کوچک که به عنوان شرکت به آنها رفتار شده است)، مشتریان دولتی و بین بانکی و درآمد روی مطالبات شرکتی خریداری شده، بعلاوه کارمزدهای مربوط به فعالیت‌های بانکی تجاری شامل تعهدات، تضمین‌ها، برات‌های ارزی، درآمد خالص (برای مثال از تقسیم‌های سود و کوبن‌ها) روی اوراق بهادار موجود در دفتر بانکی، و سودها/زیان‌ها روی قراردادهای معاوضه و ابزارهای موجود برای پوشش دفتر بانکی تجاری را شامل می‌شود. علاوه بر این محاسبه درآمد بهره خالص بر اساس بهره حاصل از وام‌ها و پیش پرداخت‌ها به مشتریان شرکتی، بین بانکی و دولتی کمتر از میانگین وزنی هزینه تامین مالی این وام‌ها (از هر منبعی)، برای تجارت و فروش‌ها، درآمد ناخالص شامل سودها/زیان‌های ابزارهای موجود برای اهداف معاملاتی (یعنی در دفتر ارزش گذاری متصفانه روزآمد)، هزینه تامین مالی خالص، بعلاوه کارمزدهای معامله عمده فروشی. برای پنج رشته کسب و کار دیگر، درآمد ناخالص شامل کارمزدهای حاصل شده در هر یک از این رشته‌های فعالیت می‌شود. پرداخت و تسویه شامل کارمزدها برای تامین شرایط پرداخت/تسویه تسهیلات برای طرف‌های مقابل عمده فروش است. مدیریت دارایی، مدیریت دارایی‌ها به نفع دیگران است.

ج) فرایند تطبیق مورد استفاده باید به روشنی مستند شود، به ویژه تعاریف مکتوب از رشته کسب و کار باید به وضوح و به جزئیات کافی باشد تا بدین وسیله اشخاص ثالث بتوانند تطبیق رشته کسب و کار را تکرار کنند. مستندسازی باید در میان چیزهای دیگر به وضوح هر استثنا یا لغو و حفظ در سابقه را مورد نظر قرار دهد.

چ) فرایندهای در حال اجرایی باید برای مشخص کردن تطابق هر فعالیت یا محصول جدیدی وجود داشته باشد

ح) مدیریت ارشد، مسئول خط مشی مطابقت سازی است (خط مشی که مشروط به تأیید توسط هیأت عامل است).

خ) فرایند مطابقت سازی به رشته های کسب کار باید مشروط به ارزیابی مستقل باشد.

پیوست شماره ۹

طبقه بندی تفصیلی نوع حوادث زیان

مثال هایی از فعالیت(سطح سه)	طبقات(سطح دو)	تعریف	طبقه نوع حادثه(سطح یک)
معاملات گزارش نشده(بین المللی) نوع معامله غیر مجاز(زیان پولی / W) نادرستی وضعیت(عمدی)	فعالیت غیر مجاز	زیان ها ناشی از اعمال مشخصی برای فریب دادن است، اموال نامناسب یا دور زدن مقررات، قانون یا خط مشی موسسه، مستثنی کردن رخدادهای مختلف/ تبعیض حداقل یک شخص داخلی در آن دخیل است.	تقلب داخلی
تقلب/تقلب اعتبار/سپرده های بی ارزش دزدی/اخاذی/اختلاس/ سرقت مصادره دارایی ها تخریب عمدی دارایی ها جعل کردن قاچاق جعل هویت و غیره	تقلب و دزدی		
دزدی/ جعل	تقلب و دزدی	زیان ها ناشی نوع مشخصی از اعمال به منظور فریب دادن، مالکیت نامناسب یا دور زدن قانون توسط شخص ثالث	تقلب خارجی
خسارت ناشی از هک کردن دزدی اطلاعات(زیان پولی)	سیستم های امنیتی		
پاداش، مزایا، مسائل مربوط به خاتمه رابطه کاری، فعالیت نیروی کار سازمان یافته	روابط کاری	زیان ها ناشی از اقدامات غیر منطبق با قوانین یا توافقات در خصوص امنیت، سلامت، اشتغال از پرداخت خسارات شخصی یا از رویدادهای متنوع/ تبعیضی	امنیت محل کار و روش های استخدام
مسئولیت عمومی(لغزش و سقوط و غیره) قوانین سلامت و ایمنی	محیط امن		

طبقه نوع حادثه (سطح یک)	تعریف	طبقات (سطح دو)	مثال هایی از فعالیت (سطح سه)
مشتریان، عادات کسب و کار و محصولات	زبان های ناشی از قصور ناخواسته یا غیر عمد در رعایت تعهد حرفه‌ای به مشتریان خاص (شامل اعتماد و مناسب بودن)، یا ناشی از ماهیت یا طراحی محصول	مناسب بودن، افشا سازی و اعتماد	کارکنان، جبران خسارت کارکنان در حوادث همه نوع تبعیض
		عرف های نامناسب بازار یا کسب و کار	نقض اعتماد/ مناسب بودن/ تخلفات از دستورالعمل/ موضوعات افشاسازی (شناسایی مشتری و غیره) تخلفات افشاسازی مشتری خرد نقض حریم خصوصی فروش های تهاجمی سوء استفاده از اطلاعات محرمانه مسئولیت وام دهنده
		عیب های محصول	ضد تراست عرف های نامناسب بازار/ معامله دستکاری بازار معامله درونی (به حساب بنگاه) فعالیت غیر مجاز و پولشویی
		انتخاب، نمایش و حمایت	نقص های محصول (غیر مجاز و غیره) خطاهای مدل
		فعالیت مشاوره	قصور در بررسی مشتری طبق دستورالعمل زیاده روی در محدودیت های افشا مشتری
خسارت به دارایی های فیزیکی	زبان های ناشی از ضرر یا خسارت به دارایی های فیزیکی از بلایای طبیعی یا سایر حوادث	بلایای طبیعی و سایر حوادث	اختلافات در خصوص عملکرد فعالیت های مشاوره ای
اختلال در کسب و کار و درماندگی سیستم	زبان های ناشی از اختلال در کسب و کار و درماندگی سیستم	سیستم ها	زیان های بلایای طبیعی زیان های انسانی از منشاء خارجی (تروریسم، خرابکاری)
			سخت افزار نرم افزار ارتباطات مخابراتی قطع برق

پیوست ۱۰

بررسی روش‌های ترتیبات سرمایه‌ای معاملات تضمین شده توسط وثیقه تحت رویکردهای رتبه‌بندی داخلی و استاندارد

۱. قواعد مذکور در رویکرد استاندارد- کاهنده ریسک اعتباری (CRM)، به طور کلی برای معاملات تضمین شده، ترتیباتی مقرر می‌شود که تحت هر دو رویکرد استاندارد و رویکردهای مبتنی بر رتبه‌های داخلی پایه برای مطالبات تضمین شده توسط وثیقه مالی با کیفیت کافی، در دفتر بانکی اعمال می‌شود. بانکهایی که رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی را به کار می‌گیرند، با استفاده از تخمین‌های داخلی‌شان برای تعدیل زیان به فرض نکول منابع در معرض ریسک (LGD) معمولاً روی منابع در معرض ریسک در دفتر بانکی وثیقه مالی را اخذ می‌کنند که محاسبه می‌شود. یک استثنا برای بانک، استفاده رویکرد رتبه‌بندی داخلی پیشرفته مرتبط است با به رسمیت شناختن معاملات به شکل بازخریدی مشروط به توافقنامه خالص سازی اصلی است که در زیر شرح داده شده است.

۲. منابع در معرض ریسک تضمین شده که شکل معاملات بازخریدی (یعنی معاملات بازخریدی/ قراردادهای بازخریدی معکوس قرض‌دهی/ وام‌دهی اوراق بهادار) را می‌گیرند مشروط به ملاحظات خاصی هستند. این معاملات که در دفتر تجاری ثبت و ضبط می‌شوند و مشروط به پوشش سرمایه‌ای ریسک طرف مقابل هستند، همچنان که در زیر شرح داده شده است. علاوه بر این، همه بانک‌ها از جمله آن‌هایی که رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی پیشرفته را به کار می‌گیرند برای معاملات شکل بازخریدی ثبت شده در دفتر بانکی یا تجاری که مشروط به توافقنامه‌های خالص سازی اصلی هستند در صورتی که آن‌ها مایل به شناسایی اثرات خالص سازی برای اهداف سرمایه‌ای باشند، باید از روش مذکور در بخش CRM پیروی کنند که در زیر مشخص شده است.

رویکردهای مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی پایه و استاندارد

۳. بانک‌های تحت رویکرد استاندارد می‌توانند رویکرد ساده یا رویکرد جامع را برای تعیین وزن ریسک مناسب در خصوص معامله تضمین شده توسط وثیقه مالی واجد شرایط به کار گیرند. در رویکرد ساده، وزن ریسک وثیقه جایگزین وزن ریسک طرف مقابل می‌شود. به غیر از چند نوع از معاملات که وزن ریسک خیلی پایین دارند، وزن ریسک حداقل ۲۰ درصد است. در رویکرد رتبه‌بندی داخلی پایه، بانک‌ها می‌توانند فقط رویکرد فراگیر را به کار بگیرند.

۴. در رویکرد جامع، وثیقه مالی واجد شرایط میزان منبع در معرض ریسک طرف مقابل را کاهش می‌دهد. میزان وثیقه کاهش یافته و در جایی که مناسب است برای محاسبه تغییرات بالقوه در قیمت های بازاری اوراق بهادار و نرخ های ارز در طی دوره، از طریق استفاده از تعدیلات کاهش احتیاطی، میزان منبع در معرض ریسک افزایش می‌یابد. این امر در میزان منبع در معرض ریسک تعدیل شده، E^* ، نمایان می‌شود. بانک‌ها می‌توانند کاهش های تعدیلی احتیاطی مقرر شده توسط کمیته را به کار گیرند یا مشروط به واجد شرایط بودن، متکی به تخمین های خود از کاهش های تعدیلی احتیاطی می‌باشند. در جایی که دوره موجودی نظارتی برای محاسبه میزان کاهش های تعدیلی احتیاطی متفاوت از دوره موجودی مندرج در مقررات برای آن نوع از معاملات وثیقه ای است، کاهش های تعدیلی احتیاطی به طور مناسب بیشتر یا کمتر درجه بندی می‌شود. زمانی که E^* محاسبه می‌شود، بانک استفاده کننده از رویکرد استاندارد، میزان وزن ریسک مناسب برای طرف مقابل را تعیین خواهد کرد. برای معاملات تضمین شده توسط وثیقه مالی غیر از موافقت نامه های بازخریدی مشروط به توافقنامه خالص سازی عمده، بانک‌هایی که رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی دارند، از E^* برای تعدیل زیان به فرض نکول روی منبع در معرض ریسک، استفاده می‌کنند.

ملاحظات ویژه در خصوص معاملات به سبک بازخریدی

۵. معاملات بازخریدی موجود در دفتر تجاری، مشروط به پوشش ریسک اعتباری طرف مقابل مثل ابزارهای مشتقه فرا بورس موجود در دفتر تجاری هستند. در محاسبه این هزینه، بانک تحت رویکرد استاندارد باید رویکرد فراگیری برای وثیقه به کار گیرد؛ رویکرد ساده قابل استفاده نخواهد بود.

۶. ترتیبات سرمایه‌ای برای معاملات سبک بازخریدی که مشروط به توافقنامه های خالص سازی عمده نیستند، همانند آن چیزی است که برای سایر معاملات تضمین شده می‌باشد. اما برای بانک‌هایی که رویکرد فراگیر را به کار می‌گیرند، ناظران ملی به صلاحدید خود می‌توانند تعیین کنند کاهش تعدیلی احتیاطی صفر می‌تواند در جایی که کارگرفته شود که معامله با یک مشارکت کننده عمده بازار است و سایر معیارهای معین را نیز برآورده می‌سازد (از آن جمله ترتیباتی که الگو نامیده شده است).

در جایی که معاملات سبک بازخریدی مشروط به توافقنامه خالص سازی عمده هستند، آن‌ها در دفتر بانکی یا تجاری نگهداری می‌شوند، بانک می‌تواند انتخاب کند که در محاسبه سرمایه اثرات خالص

سازی را به رسمیت نشناسد. در این صورت، هر معامله مشروط خواهد بود به هزینه سرمایه زیرا هیچ توافق خالص سازی وجود ندارد.

۷. اگر بانک تمایل دارد اثرات توافقنامه های خالص سازی عمده در خصوص معاملات به سبک بازرخیدی را برای اهداف سرمایه‌ای شناسایی کند، آن بانک باید ترتیبات بخش CRM را برای هر طرف مقابل اعمال کند. این ترتیبات برای تمام معاملات سبک بازرخیدی مقید به توافقات خالص سازی عمده اعمال خواهد شد، صرف نظر از این که بانک تحت رویکرد استاندارد یا رتبه‌بندی داخلی پایه یا رویکرد رتبه‌بندی داخلی پیشرفته باشد و صرف نظر از این که معاملات در دفتر بانکی یا دفتر تجاری درج شده‌اند. تحت این ترتیبات، بانک E^* را به عنوان مجموعه منبع در معرض ریسک جاری خالص در قرارداد بعلاوه یک مقدار اضافی برای تغییرات احتمالی در قیمت های اوراق بهادار و نرخ های ارز خارجی محاسبه خواهد کرد. مقدار اضافی مذکور توسط کاهش های احتیاطی نظارتی تعیین شده برای بانک‌هایی است که دارای معیارهای واجد شرایط برای تخمین کاهش های تعدیلی احتیاطی بر اساس مدل VaR داخلی هستند. الگوی ترتیبات برای کاهش های تعدیلی احتیاطی در مورد معاملات سبک بازرخیدی نمی تواند در جایی که مدل داخلی VaR اعمال شده است به کار گرفته شود.

۸. E^* محاسبه شده معادل وام تضمین نشده است که برای میزان منبع در معرض ریسکی موضوع رویکرد استاندارد است و ارزش منبع در معرض ریسک در صورت نکول تحت هر دور رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی پایه یا پیشرفته است. E^* برای منبع در معرض ریسک نکول تحت رویکردهای رتبه‌بندی داخلی به کار گرفته می شود، بنابراین به همان روش میزان معادل اعتباری (محاسبه شده تحت عنوان مجموع هزینه جایگزینی بعلاوه یک میزان اضافی برای منبع در معرض ریسک آتی احتمالی) برای ابزارهای مشتقه فرا بورس مقید به توافقات خالص سازی عمده به آن پرداخته می شود.

پیوست ۱۰ a

چارچوب نظارتی برای استفاده از آزمون پشتیبان در ارتباط با رویکرد مدل‌های داخلی به الزامات سرمایه‌ای

ریسک بازار

I. مقدمه

۱. پیوست حاضر، چارچوب ایجاد شده توسط کمیته بمنظور استفاده از آزمون پشتیبان در رویکرد مدل‌های داخلی در خصوص الزامات سرمایه‌ای ریسک بازار را ارائه می‌کند. آن بمنزله مکمل پاراگراف (Lxxvi) ۷۱۸ سند حاضر محسوب می‌شود.
۲. تعداد زیادی از بانک‌هایی که رویکرد مبتنی بر مدل‌های داخلی در خصوص اندازه‌گیری ریسک بازار را اتخاذ کرده‌اند بصورت معمول، سود و زیان روزانه را با سنج‌های ریسک منتهی از مدل مقایسه کرده تا کیفیت و دقت سیستم اندازه‌گیری ریسک خود را ارزیابی کنند. این فرایند، که به عنوان "آزمون پشتیبان" شناخته می‌شود، از جانب مؤسسات زیادی سودمند تشخیص داده شده است، چرا که آن‌ها اقدام به ایجاد و معرفی مدل‌های اندازه‌گیری ریسک خود نموده‌اند.
۳. آزمون پشتیبان به عنوان تکنیکی جهت ارزیابی کیفیت مدل اندازه‌گیری ریسک شرکت، به تکامل خود بصورت مستمر ادامه می‌دهد. رویکردهای جدید به آزمون پشتیبان هنوز در مرحله توسعه و بحث و تبادل نظر در میان طیف وسیعی از انجمن‌های مدیریت ریسک می‌باشند. در حال حاضر، بانک‌های متفاوت، انواع مختلفی از آزمون‌های پشتیبان را اجرا کرده و استانداردهای تفسیر نیز در بین بانک‌ها متفاوت می‌باشد. اخیراً کوشش‌های فعالانه بمنظور بهبود و پالایش روش‌های مورد استفاده با هدف تمایز قوی بین مدل‌های دقیق و غیر دقیق در دست اقدام می‌باشند.
۴. عصاره و چکیده تمامی کوشش‌های آزمون پشتیبان، مقایسه نتایج واقعی با سنج‌های ریسک حاصل از مدل می‌باشد. اگر این مقایسه بقدر کافی نزدیک باشد، آزمون پشتیبان موضوعی در ارتباط با کیفیت مدل اندازه‌گیری ریسک ندارد. به هر جهت، در برخی موارد، مقایسه اختلاف معنادار را نشان نموده که مبین وجود مشکل حتمی خواه در مدل یا در ارتباط با مفروضات آزمون پشتیبان می‌باشد. در میان این دو مورد، ناحیه خاکستری وجود دارد که نتایج آزمون به خودی خود، بی معنا تلقی می‌گردد.
۵. کمیته بر این باور است که آزمون پشتیبان، بهترین فرصت را برای استفاده از مشوق‌های مناسب در رویکرد مدل‌های داخلی به روشی سازگار ارائه می‌کند و تنوع زیادی از پیامدها را پوشش خواهد داد. در عوض،

بسیاری از تفاسیر عمومی در پیشنهادهای مدل‌های داخلی آوریل ۱۹۹۵، بر ضرورت حفظ مشوق‌های قوی برای بهبود مستمر مدل‌های داخلی اندازه‌گیری ریسک داخلی بانک‌ها تأکید داشت. در ملاحظه اینکه چگونه آزمون پشتیبان را بصورت دقیق تری در رویکرد مدل‌های داخلی به الزامات سرمایه‌ای ریسک بازار دخیل کنند، کمیته به دنبال آن است تا این دو حقیقت را که صنعت هنوز بر مبنای یک روش یکسان آزمون پشتیبان متقاعد نشده و در خصوص ماهیت ناکامل سیگنالها و نشانه‌های حاصله توسط آزمون پشتیبان دغدغه دارد، را منعکس کند.

۶. کمیته بر این باور است که چارچوب مطروحه در این سند، توازن مناسبی بین به رسمیت شناختن محدودیت‌های بالقوه آزمون پشتیبان و ضرورت ایجاد مشوق‌های مناسب را برقرار می‌کند. همزمان، کمیته در مرحله تکامل بودن تکنیک‌های اندازه‌گیری ریسک و آزمون پشتیبان را به رسمیت می‌شناسد و کمیته متعهد به دخیل نمودن توسعه‌های مهم جدید در این نواحی در سند خود می‌باشد.

۷. باقیمانده این سند، چارچوب آزمون پشتیبانی را تشریح کرده که باید با الزامات سرمایه‌ای مدل‌های داخلی همراه باشد. هدف این چارچوب ارتقای رویکردهای دقیق‌تر به آزمون پشتیبان و تفسیر نظارتی نتایج آزمون پشتیبان می‌باشد. بخش بعدی به ماهیت آزمون‌های پشتیبان که ملاحظات تفسیر نظارتی نتایج را دنبال می‌کند، پرداخته و استانداردهای توافقی کمیته در این خصوص را تدوین می‌کند.

۲. تشریح چارچوب آزمون پشتیبان

۸. چارچوب آزمون پشتیبان که توسط کمیته توسعه داده شده است، مبتنی بر همان چارچوبی است که توسط بسیاری از بانک‌ها که از مدل‌های داخلی اندازه‌گیری ریسک بازار استفاده می‌کنند، اتخاذ شده است. این برنامه آزمون پشتیبان عموماً شامل مقایسه دوره‌ای سنج‌های ارزش در معرض خطر VaR روزانه بانک با سود و زیان روزانه بعدی (رخداد تجاری) می‌باشد. سنج‌های ارزش در معرض خطر بزرگتر از کل اما بخش معینی از رخدادهای تجاری در نظر گرفته می‌شوند، که آن بخش توسط سطح اطمینان سنج‌های ارزش در معرض خطر تعیین می‌شود. مقایسه سنج‌های ریسک با رخدادهای تجاری واقعاً به این معناست که بانک دفعات زمانی را در محاسبات وارد می‌کند که سنج‌های ریسک بزرگتر از رخداد تجاری بوده است. بخش پوشش داده شده واقعی در ادامه می‌تواند با سطح پوشش در نظر گرفته شده جهت اندازه‌گیری عملکرد مدل ریسک بانک، مقایسه شود. در برخی موارد، این گام پایانی نسبتاً غیر رسمی و تشریفاتی است، هر چند تعدادی آزمون آماری وجود دارد که می‌تواند اعمال شوند.

۹. چارچوب نظارتی آزمون پشتیبان در این سند، شامل همه مراحل تعریف شده در پاراگراف قبلی بوده و تلاش دارد تا تفسیر سازگار هر مرحله را تا حد ممکن بدون تحمیل بار و مسئولیت غیر ضروری، تدوین کند. تحت چارچوب ارزش در معرض خطر، سنجه ریسک، تخمینی از مقداری است که می‌تواند در مجموعه ای از وضعیت ها و با توجه به تغییرات معمول بازار در طول دوره نگهداری مفروض که با استفاده از سطح اطمینان مشخص اندازه‌گیری شده است، به زیان تبدیل شود.

۱۰. آزمون پشتیبان، هنگامی که درصد رخدادهای مشاهده شده که توسط سنجه ریسک پوشش داده شده اند، سازگار با سطح اطمینان ۹۹ درصد باشد، باید بصورت مقایسه ای اعمال شود. به عبارت دیگر، آن‌ها کوشش می‌کنند تا تعیین کنند که آیا سنجه ریسک ۹۹ درصدی بانک بصورت واقعی ۹۹ درصد رخدادهای تجاری شرکت را پوشش می‌دهد. در عین حال می‌تواند بحث شود که ماهیت ارزش حداکثری ۹۹ درصد، موجب مشکل تر شدن تخمین قابل اتکای آن در مقایسه با سایر موارد، یعنی درصد های کمتر، می‌شود، لذا کمیته چنین نتیجه گیری می‌کند، حایز اهمیت است آزمون با سطح اطمینان مشخص شده در اصلاحیه سند سرمایه، تنظیم شود.

۱۱. ملاحظه اضافی در مشخص کردن سنجه ریسک و رخدادهای تجاری مناسب برای آزمون پشتیبان وجود دارد چرا که رویکرد ارزش در معرض خطر در خصوص اندازه گیری ریسک عموماً مبتنی بر حساسیت پرتفوی ایستا به شوک های ناگهانی (آنی) قیمت می‌باشد. به عبارت دیگر، وضعیت تجاری پایان روز، وارد مدل اندازه گیری ریسک شده، که تغییرات احتمالی در ارزش این پرتفوی ایستا را با توجه به تغییرات قیمت و نرخ در دوره نگهداری مفروض، ارزیابی می‌کند.

۱۲. در حالی که این موضوع از نکته نظر تئوری از صراحت برخوردار است، در عمل منجر به پیچیدگی موضوع آزمون پشتیبان می‌شود. به عنوان نمونه، اغلب بحث می‌شود که سنجه ارزش در معرض خطر قابلیت مقایسه با رخداد تجاری واقعی را ندارد، چرا که به ناچار رخداد واقعی بواسطه تغییرات در ترکیب پرتفوی در طول دوره نگهداری، متاثر می‌شود. مطابق با این دیدگاه، شمولیت درآمد کارمزدی همراه با عواید و زیان های تجاری ناشی از تغییرات در ترکیب پرتفوی نباید در تعریف رخداد تجاری لحاظ شود، چرا که آن‌ها مرتبط با ریسک ذاتی پرتفوی ایستا که در تشکیل سنجه ارزش در معرض خطر فرض گردید، نمی‌باشند.

۱۳. این بحث در ارتباط با استفاده از سنجه ارزش در معرض خطر مبتنی بر شوک های قیمتی واسنجی شده در خصوص دوره های نگهداری طولانی تر، توجیه پذیر و متقاعد کننده می‌باشد. به عبارت دیگر، مقایسه ۱۰ روز

سنجه‌های ریسک ۹۹ درصدی الزامات سرمایه‌ای مدل‌های داخلی با رخدادهای تجاری واقعی ۱۰ روز، احتمالاً عمل معناداری نخواهد بود. بطور مشخص، در هر دوره مفروض ۱۰ روزه، تغییرات حائز اهمیت در ترکیب پرتفوی مرتبط با وضعیت‌های اولیه، در عمده مؤسسات تجاری رایج می‌باشد. به این دلیل، چارچوب آزمون پشتیبان تشریح شده در اینجا، شامل استفاده از سنجه ریسک واسنجی شده به دوره نگهداری یک روز می‌شود. صرف نظر از محدودیت‌های ذکر شده در این مقاله، آزمون مبتنی بر این است که بانک چگونه ریسک را بصورت داخلی مدل‌سازی می‌کند.

۱۴. با فرض استفاده از سنجه‌های ریسک یک روزه، مناسب است تا رخدادهای تجاری یک روزه به عنوان شاخص و الگو در برنامه آزمون پشتیبان مورد استفاده قرار گیرد. به هر جهت، نگرانی مشابه در خصوص "متاثر شدن" از رخدادهای تجاری بحث شده در بالا می‌تواند حتی در خصوص رخدادهای یک روزه هم موضوعیت داشته باشد. به عبارت دیگر، این دغدغه وجود دارد که کل رخدادهای تجاری یک روزه، نقطه مناسب مقایسه نباشد چرا که آن تاثیر تجارت روزانه را منعکس می‌کند که احتمالاً شامل درآمد کارمزد ثبت شده مرتبط با فروش محصولات جدید می‌باشد.

۱۵. به عبارت دیگر، تجارت روزانه، گرایش به افزایش نوسان رخدادهای تجاری دارد و می‌تواند در مواردی بروز کند که رخداد تجاری کلی فراتر از سنجه ریسک باشد. این رویداد به صراحت دلالت بر وجود مشکل در روش مورد استفاده در محاسبه سنجه ریسک ندارد، بلکه آن واقعاً خارج از گستره ای است که روش ارزش در معرض خطر پوشش می‌دهد. به بیان دیگر، شمولیت درآمد کارمزد به همین ترتیب منجر به تحریف و تغییر جهت آزمون پشتیبان، لیکن در جهت دیگر می‌شود، چرا که درآمد کارمزد اغلب واجد ویژگی‌های شبهه سالیانه می‌باشد.

۱۶. از آنجا که این درآمد کارمزد، عموماً در محاسبات سنجه ریسک لحاظ نمی‌شود، مشکلات مدل اندازه‌گیری ریسک می‌تواند بواسطه شمولیت درآمد کارمزد در تعریف رخداد تجاری مورد استفاده برای اهداف آزمون پشتیبان، تغییر شکل دهد.

۱۷. برخی بحث می‌کنند که رخداد تجاری واقعی تجربه شده توسط بانک، مهمترین و مربوط ترین شکل و رقم برای اهداف اندازه‌گیری ریسک می‌باشد، و اینکه سنجه ریسک باید در مقابل واقعیت شاخص‌گذاری شود، حتی اگر مفروضات پشت محاسبات آن‌ها در این خصوص محدود شده باشند. سایرین همچنین بحث می‌کنند که موضوع درآمد کارمزد می‌تواند به شیوه ای خردمندانه بواسطه حذف واقعی میانگین رخدادهای تجاری از

سری های زمانی قبل از انجام آزمون پشتیبان، به حد کافی تبیین شود. رویکرد پیچیده تر می تواند مشتمل بر مشارکت تفصیلی درآمد بواسطه منبع آن، شامل کارمزد، حاشیه سود، تغییرات بازار و نتایج تجارت روزانه شود.

۱۸. تا حدی که به برنامه آزمون پشتیبان، صرفاً به عنوان آزمون آماری یکپارچگی محاسبه سنجه ارزش در معرض خطر نگریسته شود، به صراحت مناسب ترین شیوه آن است تا از تعریف رخداد تجاری روزانه که برای آزمون "عدم تاثیر پذیری" مجاز است، استفاده شود. بمنظور رعایت این استاندارد، بانکها باید واجد قابلیت باشند تا آزمون پشتیبان را مبتنی بر تغییرات فرضی در ارزش پرتفوی در هنگامی که وضعیت انتهای روز بدن تغییر باشد، انجام دهند.

۱۹. همچنین آزمون پشتیبانی که از سود و زیان واقعی روزانه استفاده می کند، شیوه مناسبی است چرا که آن می تواند مواردی را که سنجه ریسک قادر به پوشش دقیق نوسانات تجاری علیرغم محاسبه در یکپارچگی نمی باشد، آشکار سازد.

۲۰. به این دلیل، کمیته بیان کرد که بانکها باید قابلیت انجام آزمون پشتیبان را با استفاده از هر دو رخدادهای تجاری فرضی و واقعی دارا باشند. اگر چه مقامات نظارتی ملی در تاکید بر اینکه آنها مایل به استقرار رویکردهای متفاوت برای آزمون پشتیبان هستند، متفاوت عمل می کنند، واضح است که هر یک از این رویکردها معتبر می باشد. نتیجه اینکه، هر دو رویکرد به دنبال تهیه درک قوی از ارتباط بین سنجه ریسک محاسبه شده و رخداد تجاری می باشد.

۲۱. مرحله بعدی در مشخص کردن برنامه آزمون پشتیبان، دغدغه در خصوص ماهیت و تناوب انجام آزمون پشتیبان می باشد. چارچوب پذیرفته شده توسط کمیته، که در عین حال مستقیم ترین رویه برای مقایسه سنجه ریسک با رخداد تجاری نیز می باشد، بطور واقعی در جستجوی دفعات زمانی است که رخداد تجاری توسط سنجه ریسک پوشش داده نشده است (استثناها). به عنوان مثال، در طول ۲۰۰ روز کاری، سنجه ریسک روزانه ۹۹ درصدی باید به طور متوسط ۱۹۸ رخداد تجاری از کل ۲۰۰ رخداد را پوشش داده و ۲ رخداد نیز مستثنی می شود.

۲۲. در ارتباط با تناوب آزمون پشتیبان، تقاضای مبتنی کردن آزمون پشتیبان بر حداکثر تعداد مشاهده ممکن باید در مقابل تقاضای انجام آزمون بر مبنای منظم تعدیل شود. چارچوب آزمون پشتیبان که باید اعمال شود،

مستلزم آزمون رسمی و حسابداری مستثنیات بر مبنای فصلی با استفاده از جدیدترین داده‌های ۱۲ ماهه می‌باشد.

۲۳. اجرای برنامه آزمون پشتیبان باید بصورت رسمی در تاریخی آغاز شود که الزامات سرمایه‌ای مدل‌های داخلی، به عبارت دیگر حداکثر سال منتهی به ۱۹۹۷، موثر می‌شود. این دلالت بر آن دارد که اولین حسابداری رسمی مستثنیات تحت برنامه آزمون پشتیبان در انتهای سال ۱۹۹۸ رخ داده است. البته این امر مانع مقامات نظارتی ملی از درخواست نتایج آزمون پشتیبان قبل از آن تاریخ نمی‌شود، و بویژه مانع استفاده، در صلاحدید ملی، به عنوان بخشی از فرایند تأیید مدل داخلی نمی‌باشد.

۲۴. استفاده از جدیدترین داده‌های ۱۲ ماهه تقریباً منجر به ۲۵۰ مشاهده روزانه برای اهداف آزمون پشتیبان می‌شود. ناظران ملی از تعداد استثناها (خارج از ۲۵۰) حاصله از مدل بانک، به عنوان مبنایی برای پاسخ نظارتی استفاده می‌کنند. در بسیاری موارد، هیچ‌گونه پاسخی وجود نخواهد داشت. در سایر موارد، ناظر در صورت وجود مشکل در مدل بانک، گفتگو و مذاکره با بانک را آغاز خواهد کرد. در جدی‌ترین موارد، ناظر ممکن است الزامات سرمایه‌ای بانک را افزایش داده یا استفاده از مدل را غیر مجاز اعلام کند.

۲۵. درخواست استفاده از تعداد استثناها به عنوان نقطه مرجع اولیه در فرایند آزمون پشتیبان، صراحت و سادگی این رویکرد محسوب می‌شود. از نقطه نظر آماری، استفاده از تعداد استثناها به عنوان مبنایی برای ارزیابی مدل بانک، وجود مفروضات نسبتاً با قوت کمتری را نیاز دارد. بطور مشخص، فرض اولیه آن است که هر آزمون روزانه (استثناء/غیر استثناء) مستقل از رخداد سایرین باشد.

۲۶. کمیته آگاه است که آزمون‌هایی از این نوع، از حیث قدرت در تمییز مدل‌های دقیق از مدل‌های غیر دقیق، محدود هستند. از نظر متخصصین آمار، این بدان معناست که واسنجی آزمون به نحوی که به صورت صحیح تمامی مدل‌های مشکل‌دار را بدون دادن سیگنال غلط از مشکلات در بسیاری از آن‌ها، نشان دهد، امکان‌پذیر نیست. این محدودیت ملاحظه برجسته در طراحی چارچوب ارائه شده در اینجا بوده و همچنین باید در بین ملاحظات ناظران ملی در تفسیر نتایج برنامه آزمون پشتیبان برجسته باشد. به هر جهت، کمیته این محدودیت را به عنوان مخالفت قاطع و تعیین‌کننده در استفاده از آزمون پشتیبان در نظر نمی‌گیرد. در عوض، استانداردهای نظارتی شرطی در خصوص چارچوب شفاف، گرچه محدود و ناکامل، به عنوان مرجع و متمایز نسبت به استانداردهای قضاوتی صرف یا چیزی بدون ویژگی‌های تشویقی، تلقی می‌شود.

۳. چارچوب نظارتی برای تفسیر نتایج آزمون پشتیبان

A. شرح رویکرد سه ناحیه

۲۷. بواسطه محدودیت‌های آماری آزمون پشتیبان، کمیته اقدام به معرفی چارچوبی برای تفسیر نظارتی نتایج آزمون پشتیبان نمود که مشتمل بر طیفی از پاسخ‌های ممکن، بسته به قدرت سیگنال‌های حاصل از آزمون می‌باشد. این پاسخ‌ها در سه ناحیه طبقه‌بندی شده، که توسط رنگ در سلسله‌مراتبی از پاسخ‌ها متمایز می‌شوند. ناحیه سبز مرتبط با نتایج آزمون پشتیبانی است که به خودی خود مبین وجود مشکلی از حیث کیفیت یا دقت در مدل بانک نمی‌باشند. ناحیه زرد مشتمل بر نتایجی است که هر چند ابهاماتی را به ذهن متبادر می‌کند لیکن نتیجه‌گیری آن صریح و قطعی نیست. ناحیه قرمز مبین نتایج آزمون پشتیبانی است که تقریباً و با اطمینان مبین وجود مشکل در مدل ریسک بانک می‌باشد.

۲۸. کمیته با استانداردهای مرتبط با تعریف سه ناحیه با توجه به تعداد استثناهای حاصله در برنامه آزمون پشتیبان موافقت کرده است و این امر در زیر مطرح شده است. به هر جهت بمنظور قراردادن این تعریف از چشم انداز مناسب، شایسته است تا احتمال استخراج تعداد گوناگون استثناها را تحت مفروضات مختلف درباره دقت مدل اندازه‌گیری ریسک بانک مورد آزمون و بررسی قرار داد.

B. ملاحظات آماری در تعریف ناحیه‌ها

۲۹. سه ناحیه تعریف شده و حدود آن‌ها بمنظور تنظیم دو نوع خطای آماری انتخاب شد: (۱) احتمال آن که مدل صحیح ریسک بر مبنای نتایج آزمون پشتیبان، غیر صحیح طبقه‌بندی شود، و (۲) احتمال آن که یک مدل غیر صحیح مبتنی بر نتایج آزمون پشتیبان آن، غیر صحیح طبقه‌بندی نشود.

۳۰. جدول شماره ۱، احتمالات به دست آوردن تعداد مشخص استثناها از نمونه‌ای شامل ۲۵۰ مشاهده مستقل تحت مفروضات گوناگون درباره درصد واقعی رخدادها که توسط مدل پوشش داده می‌شود را نشان می‌دهد (به عبارت دیگر، این موارد احتمالات دوگانه محسوب می‌شوند). به عنوان نمونه، بخش سمت چپ جدول شماره ۱، احتمالات مرتبط با مدل دقیق را گزارش می‌کند (به عبارت دیگر، سطح واقعی پوشش ۹۹ درصد می‌باشد). تحت این مفروضات، ستون دارای عنوان "واقعی" دقیقاً مبین ۵ استثنا است که می‌تواند در ۶/۷ درصد نمونه‌ها مورد انتظار باشد.

۳۱. بخش سمت راست جدول شماره ۱، احتمالات مرتبط با چندین مدل غیر دقیق ممکن که سطح واقعی پوشش آن‌ها به ترتیب ۹۸٪، ۹۷٪، ۹۶٪، و ۹۵٪ می‌باشد را گزارش می‌کند. بنابراین ستون دارای عنوان "واقعی"

تحت سطح پوشش مفروض ۹۷٪ نشان می‌دهد که ۵ استثنا می‌تواند در ۱۰/۹ درصد نمونه‌ها مورد انتظار باشد.

۳۲. جدول شماره ۱، همچنین چندین احتمال مهم خطا را گزارش می‌کند. برای مفروضاتی که مدل ۹۹ درصد رخدادهای پوشش می‌دهد (سطح مطلوب پوشش)، جدول احتمالاتی را گزارش می‌کند که با انتخاب تعداد مفروض استثناء به عنوان آستانه رد دقت مدل، منتهی به رد اشتباه مدل دقیق (خطای نوع اول) خواهد شد. به عنوان نمونه، اگر آستانه در حداقل ممکن، یعنی یک استثناء تنظیم شود، متعاقباً مدل‌های دقیق بطور کامل در ۹۱/۹ درصد زمان رد خواهد شد، چرا که آن‌ها مدل را فقط در ۸/۱ درصد موارد که استثنای صفر حاصل می‌شود، رد نخواهند کرد. هنگامی که تعداد آستانه استثناها افزایش یابد، احتمال بروز این نوع خطا کاهش می‌یابد.

۳۳. تحت مفروضاتی که سطح واقعی پوشش مدل، ۹۹ درصد نباشد، جدول شماره ۱ احتمالاتی را گزارش می‌کند که با انتخاب تعداد مفروض استثناء به عنوان آستانه رد دقت مدل، منتهی به پذیرش اشتباه مدل با سطح (غیر دقیق) پوشش مفروض (خطای نوع دوم) خواهد شد. به عنوان نمونه، اگر سطح واقعی پوشش مدل ۹۷ درصد باشد، و آستانه رد، تعداد ۷ استثناء یا بیشتر تعیین شود، جدول نشان می‌دهد که این مدل بصورت اشتباه در ۳۷/۵ درصد زمان پذیرفته می‌شود.

۳۴. همچنین در تفسیر داده‌های جدول شماره ۱، حایز اهمیت است که در نظر داشته باشیم، اگر چه مدل‌های جایگزین نزدیک به استانداردهای مطلوب از حیث مقررات احتمالی هستند (۹۷ درصد نزدیک به ۹۹ درصد)، ولی اختلاف بین این مدل‌ها از حیث اندازه سنجه ریسک حاصله، ممکن است اساسی و قابل توجه باشد. به عبارت دیگر، سنجه ریسک بانک، می‌تواند بطور اساسی کمتر از مدل دقیق بوده و در عین حال ۹۷ درصد رخدادهای تجاری را پوشش دهد. به عنوان نمونه، در خصوص رخداد تجاری دارای توزیع نرمال، ۹۷ درصد مرتبط با انحراف معیار ۱/۸۸ می‌شود، در حالی که ۹۹ درصد مربوط به انحراف معیار ۲/۳۳ می‌شود که افزایشی قریب به ۲۵ درصد دارد. بنابراین خواسته نظارتی جهت تفکیک بین مدل‌های دارای ۹۹ درصد پوشش، و مدل‌های واجد ۹۷ درصد پوشش، بسیار بجا و واقعی است.

C. تعریف ناحیه‌های سبز، زرد و قرمز

۳۵. نتایج جدول شماره ۱ همچنین مبین برخی محدودیت‌های آماری آزمون پشتیبان می‌باشد. بویژه، هیچ تعداد استثناء برای آستانه وجود ندارد که همزمان منتهی به احتمال کم رد اشتباه مدل دقیق و احتمال کم

پذیرش اشتباه همه مدل‌های غیر دقیق شود. به همین دلیل است که کمیته رویکرد شامل آستانه واحد را نپذیرفت.

۳۶. با وجود این محدودیت‌ها، کمیته رخدادهای در سه دسته، طبقه بندی کرده است. در دسته اول، نتایج آزمون سازگار با یک مدل دقیق بوده و امکان پذیرش اشتباه مدل غیر دقیق کم است (ناحیه سبز). در سمت مخالف، نتایج آزمون تا حد زیادی مغایر با نتایج حاصله از مدل دقیق بوده و احتمال رد اشتباه مدل دقیق بر این مبنا، بعید است (ناحیه قرمز). به هر جهت، در بین این دو مورد، ناحیه ای قرار دارد که نتایج آزمون پشتیبان می‌تواند هم با مدل‌های دقیق و غیر دقیق سازگار باشد، و ناظر قبل از هر گونه اقدامی باید بانک را ترغیب کند تا اطلاعات بیشتری درباره مدل خود ارایه کند (ناحیه زرد).

۳۷. جدول شماره ۲ حدود مورد توافق کمیته برای این سه ناحیه و پاسخ‌های احتمالی نظارتی برای هر یک از نتایج آزمون پشتیبان را مبتنی بر نمونه ای از ۲۵۰ مشاهده ارایه می‌کند. برای سایر اندازه‌های نمونه، حدود باید با احتساب احتمالات دوگانه مرتبط با پوشش ۹۹ درصدی، همانند جدول شماره ۱، کاهش یابد. ناحیه زرد از نقطه‌ای شروع می‌شود که احتمال حصول آن تعداد استثناء یا کمتر، برابر یا افزون از ۹۵ درصد باشد. جدول شماره ۲ این احتمالات تجمیعی را برای هر تعداد استثناء گزارش می‌کند. برای ۲۵۰ مشاهده، می‌توان مشاهده کرد که تعداد ۵ استثناء یا کمتر در ۹۵/۸۸ درصد زمان به دست خواهد آمد، هنگامی که سطح واقعی پوشش، ۹۹ درصد است. بنابراین، ناحیه زرد در سطح تعداد ۵ استثناء شروع می‌شود.

۳۸. به طریق مشابه، شروع ناحیه قرمز به عنوان نقطه ای که احتمال دستیابی به آن تعداد استثناء یا کمتر، معادل یا فراتر از ۹۹/۹۹ درصد است، تعریف می‌شود. جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که برای نمونه ای شامل ۲۵۰ مشاهده و سطح واقعی پوشش ۹۹ درصد، این امر با ۱۰ استثناء رخ می‌دهد.

D. ناحیه سبز

۳۹. ناحیه سبز نیاز به ارایه اندکی توضیحات دارد. از آنجا که مدلی است که بصورت واقعی ۹۹ درصد پوشش ایجاد می‌کند، می‌تواند کاملاً محتمل، حداکثر ۴ استثناء در نمونه ای شامل ۲۵۰ رخداد تولید کند، لذا دلایل کمی برای نگرانی در خصوص قرار گرفتن نتایج آزمون پشتیبان در این گستره، وجود دارد. این امر با نتایج جدول شماره ۱ تأیید می‌شود، که نشان می‌دهد که پذیرش رخدادها در این دامنه، منجر به شانس اندکی برای پذیرش غلط مدل غیر دقیق می‌شود.

E. ناحیه زرد

۴۰. گستره عددی ۵ تا ۹ استثناء ناحیه زرد را تشکیل می‌دهد. رخدادهای در این دامنه محتمل و پذیرفتنی برای هر دو مدل‌های دقیق و غیر دقیق هستند، هر چند جدول شماره ۱ پیشنهاد می‌کند که آن‌ها بصورت کلی برای مدل غیر دقیق محتمل هستند تا مدل‌های دقیق. افزون بر آن، نتایج جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که پیش فرضی که بموجب آن، مدل غیر دقیق تلقی می‌شود، باید هنگامی که تعداد استثنایها از عدد ۵ به سمت ۹ افزایش می‌یابند، تقویت شود.

۴۱. کمیته در خصوص ناحیه زرد موافقت کرد، تعداد استثنایها باید بصورت کلی رهنمودی برای میزان افزایش بالقوه نظارتی در الزامات سرمایه‌ای شرکت باشد. جدول شماره ۲ رهنمود مورد قبول کمیته برای افزایش در ضرایب قابل اعمال در الزامات سرمایه‌ای مدل‌های داخلی متوجه از نتایج آزمون پشتیبان در ناحیه زرد را تعیین می‌کند.

۴۲. این رهنمود به حفظ ساختار مناسب مشوق‌های قابل اعمال به رویکرد مدل‌های داخلی کمک می‌کند. بطور مشخص، مجازات‌های بالقوه نظارتی با توجه به تعداد استثنایها افزایش می‌یابد. بصورت کلی، نتایج جدول شماره ۱ از این ایده و مفهوم که وجود ۹ استثناء نتایج مساله دارتری نسبت به ۵ استثناء محسوب می‌شود، حمایت کرده و این مراحل با هدف انعکاس آن به شمار می‌رود.

۴۳. این ارزش‌های ویژه، منعکس کننده این ایده کلی هستند که افزایش در ضرایب باید از کفایت لازم برخوردار بوده تا مدل را به استاندارد ۹۹ درصدی برگرداند. به عنوان نمونه، وجود ۵ استثناء در نمونه ۲۵۰ عددی، صرفاً دلالت بر پوشش ۹۸ درصدی دارد. بنابراین، افزایش در ضرایب باید از کفایت لازم جهت تبدیل مدلی با پوشش ۹۸ درصدی به مدلی با پوشش ۹۹ درصدی برخوردار باشد. نیازی به گفتن نیست، که محاسبات دقیق و جامع از این نوع، مستلزم مفروضات آماری اضافی است که احتمالاً نگهداری آن در تمامی موارد میسر نیست. به عنوان نمونه، اگر توزیع رخدادهای تجاری، نرمال فرض شود، سپس حاصل نسبت ۹۹ درصد به ۹۸ درصد، تقریباً ۱/۱۴ بوده و بنابراین افزایش مورد نیاز در ضریب تقریباً ۰/۴۰ برای ضریب مقیاسی ۳ خواهد بود. اگر توزیع واقعی نرمال نباشد، ولی در عوض دنباله‌های پهنی داشته باشد، سپس مستلزم افزایش بزرگتری است تا به استاندارد ۹۹ درصدی نایل شویم. همچنین دغدغه در خصوص دنباله پهن، عامل مهمی در انتخاب افزایش مشخص مندرج در جدول ۲ محسوب می‌شود.

۴۴. به هر جهت، حایز اهمیت است تا تاکید شود که این افزایش به معنای خودکار بودن صرف آن نیست. نتایج جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که نتایج ناحیه زرد همواره دلالت بر یک مدل غیر دقیق ندارد و کمیته علاقه‌ای

به مجازات بانک‌هایی که صرفاً با بد شانس‌ی مواجه شده‌اند، ندارد. با این وجود، بمنظور حفظ مشوق‌ها بصورت مناسب، نتایج آزمون پشتیبان در ناحیه زرد باید بصورت کلی با پیش فرض اعمال افزایش ضریب همراه باشد، مگر اینکه بانک بتواند اظهار کند که این قبیل افزایش، ضرورتی ندارد.

۴۵. به عبارت دیگر، مسئولیت اثبات در این وضعیت‌ها نباید بر عهده ناظر باشد تا ثابت کند که مشکل وجود دارد، بلکه باید بر عهده بانک باشد تا اثبات کند که مدل داخلی آن بصورت بنیادی از صحت و سلامت برخوردار است. در این قبیل وضعیت‌ها، انواع گوناگونی از اطلاعات اضافی وجود دارد که می‌تواند با ارزیابی مدل بانک مرتبط باشند.

۴۶. به عنوان نمونه، این امر بطور ویژه ارزشمند است تا ببینیم که نتایج آزمون پشتیبان، زیرمجموعه‌های منفک از فعالیت کلی تجاری بانک را پوشش می‌دهد. بسیاری از بانک‌ها که درگیر برنامه منظم آزمون پشتیبان هستند، پرتفوی تجاری کلی خود را به واحدهای تجاری سازمان یافته حول عوامل ریسک یا دسته بندی محصولات تجزیه می‌کنند. تجزیه به این شیوه، می‌تواند ردیابی مشکلی که در سطح تلفیقی ظاهر شده را به منبع آن در سطح واحد تجاری مشخص یا مدل ریسک، امکان پذیر کند.

۴۷. همچنین بانک‌ها باید تمامی استثناهای حاصله از برنامه مستمر آزمون پشتیبان مشتمل بر توضیح هر استثناء را مستند سازی کنند. این مستندات در تعیین پاسخ نظارتی مناسب به نتایج آزمون پشتیبان در ناحیه زرد حایز اهمیت می‌باشد. بانک‌ها همچنین می‌توانند آزمون پشتیبان را برای فواصل اطمینان غیر از ۹۹ درصدی انجام دهند یا می‌توانند سایر آزمون‌های آماری که در اینجا لحاظ نشده را اجرا کنند. طبیعتاً، این اطلاعات همچنین می‌تواند در ارزیابی مدل آن‌ها بسیار سودمند باشد.

۴۸. در عمل، چندین توضیح ممکن در خصوص استثنای آزمون پشتیبان وجود دارد، برخی از آن‌ها به یکپارچگی مبنایی مدل بر می‌گردد، و برخی دیگر حتی بدشانسی یا نتایج تجاری روزمره ضعیف را نشان می‌دهد. طبقه بندی استثنای حاصله توسط مدل بانک در این دسته‌ها می‌تواند تمرین مفیدی تلقی شود.

یکپارچگی مبنایی مدل

(۱) سیستم‌های بانک بصورت واقعی ریسک وضعیت‌های خود را پوشش نمی‌دهند (به عبارت دیگر، وضعیت‌های دفاتر خارج از کشور بصورت غیر صحیح گزارش شده‌اند).

(۲) نوسانات مدل و/ یا همبستگی‌ها بصورت غیر صحیح محاسبه شده‌اند (به این معنا که محاسبه گر به ۲۵۰ تقسیم شده، هنگامی که باید بر ۲۲۵ تقسیم شود).

دقت مدل می‌تواند بهبود یابد

(۳) مدل اندازه‌گیری ریسک، با دقت کافی ریسک برخی ابزارها را ارزیابی نمی‌کند (به عبارت دیگر، دسته‌های با سررسید خیلی کم یا حاشیه سود حذف شده).

بدشمنی یا بازار به شیوه‌ای که توسط مدل پیش‌بینی نشده است، تغییر کند.

(۴) شانس تصادفی (رویداد با احتمال خیلی کم).

(۵) تغییرات بازار بیشتر از پیش‌بینی احتمالی مدل است (به عبارت دیگر، نوسانات بصورت معناداری بیشتر از مقدار پیش‌بینی شده است).

(۶) بازار به میزان پیش‌بینی شده با یکدیگر، تغییر نکرده است (به عبارت دیگر همبستگی بصورت معناداری متفاوت از میزان مفروض توسط مدل بوده است).

تجارت روزمره

(۷) تغییر بزرگ (و از دست دادن پول) در وضعیت‌های بانک‌ها یا برخی رخدادهای درآمدی دیگر بین انتهای روز اول (هنگامی که تخمین ریسک محاسبه شده بود) و انتهای روز دوم (هنگامی که نتایج تجاری جدول بندی شدند) وجود داشت.

۴۹. بطور کلی، مشکلات مرتبط با یکپارچگی مبنایی مدل اندازه‌گیری ریسک بصورت بالقوه از بیشترین اهمیت و جدیت برخوردارند. اگر استثناهایی منتسب به این دسته در خصوص واحد تجاری مشخصی وجود داشته باشد، افزایش باید اعمال شود. افزون بر آن، مدل نیازمند بررسی و/یا تعدیل اساسی بوده و از ناظر انتظار می‌رود تا اقدام مناسب جهت حصول اطمینان از وقوع آن را بعمل آورد.

۵۰. دسته دوم مشکلات (فقدان دقت مدل) موردی است که انتظار می‌رود که حداقل در بخشی از زمان با بیشترین مدل اندازه‌گیری ریسک امکان وقوع دارد. هیچ مدلی انتظار دستیابی به دقت اولیه ندارد، و بنابراین همه مدل‌ها شامل مقداری تقریب و تخمین هستند. به هر جهت، اگر مدل خاص بانک بیشتر متمایل به یک نوع از مشکلات نسبت به بقیه باشد، ناظران باید عامل اضافی تحمیل کرده و همچنین سایر مشوق‌هایی که جهت ترغیب بهبود و اصلاحات لازم است، را مد نظر قرار دهند.

۵۱. همچنین انتظار می‌رود دسته سوم مشکلات (بازار به شیوه‌ای غیر از آنچه توسط مدل پیش‌بینی شده است، تغییر کند) حداقل در برخی از زمان با مدل‌های ارزش در معرض خطر بوقوع پیوندد. بطور مشخص، حتی از یک مدل دقیق هم انتظار نمی‌رود که ۱۰۰ درصد رخدادهای تجاری را پوشش دهد. برخی استثناها مسلماً

همان ۱ درصد تصادفی است که از مدل انتظار نمی رود آن را پوشش دهد. در سایر موارد، رفتار بازار ممکن است به نحوی شیفت کند که تخمین های قبلی نوسانات و همبستگی از تناسب کمتری برخوردار است. هیچ مدل ارزشی در معرض خطری از این نوع مشکل مصون و ایمن نیست؛ این موضوع در ذات اتکا بر رفتار گذشته بازار به عنوان وسیله ای برای سنجش ریسک آتی تغییرات بازار، وجود دارد.

۵۲. سرانجام، بسته به تعریف رخدادهای تجاری بکارگرفته شده در آزمون پشتیبان، استثناها همچنین می توانند از طریق نتایج معاملات روزانه یا رویدادهای غیر معمول در درآمد تجاری خارج از وضعیت گیری حاصل شوند. هر چند وجود استثناها به این دلایل الزاماً به منزله وجود مشکل در مدل ارزشی در معرض خطر بانک نیست، آنها می توانند دلیلی برای نگرانی نظارتی محسوب شده و اعمال مازاد باید مد نظر قرار گیرد.

۵۳. حدی که بموجب آن رخداد تجاری فراتر از سنجه ریسک است، بخش مرتبط دیگری از اطلاعات است. با فرض برابری همه چیز، استثنای حاصله از طریق رخدادهای تجاری که خیلی فراتر از سنجه ریسک هستند موضوعات نگران کننده تری در مقایسه با آنها می هستند که صرفاً اندکی بزرگتر از سنجه ریسک محسوب می شوند.

۵۴. در تصمیم گیری در خصوص اینکه آیا افزایش در الزامات سرمایه ای بانک اعمال شود یا خیر، پیش بینی شده که ناظر می تواند این عوامل را مانند بقیه شامل ارزیابی تطبیق بانک با استانداردهای کیفی قابل اعمال مدیریت ریسک، موزون نماید. بر مبنای اطلاعات اضافی تهیه شده توسط بانک، ناظر در خصوص اقدامات مناسب تصمیم گیری خواهد کرد.

۵۵. بصورت کلی، اعمال الزامات سرمایه ای برای رخدادهای ناحیه زرد هنگامی که ناظر بر این باور است که دلایل بودن در این ناحیه، وجود مشکل قابل اصلاحی در مدل بانک است، پاسخ مناسبی قلمداد می شود. این می تواند در تضاد با مورد کشمکش غیر منتظره نوسان بالای بازار که تقریباً همه مدل ها در پیش بینی با شکست مواجه می شوند، باشد. در حالی که این بخش می تواند پردغدغه باشد، الزاماً نشانگر ضرورت بازطراحی مدل ریسک بانک محسوب نمی شود. سرانجام، در مورد وجود مشکلات جدید در یکپارچگی مبنایی مدل، ناظر باید در مجموع غیرمجاز اعلام کردن استفاده از مدل جهت اهداف سرمایه ای را ملحوظ نظر داشته باشد.

F. ناحیه قرمز

۵۶. سرانجام، بر خلاف ناحیه زرد که ناظر در تفسیر نتایج آزمون پشتیبان می توانست از قضاوت خود بهره برد، رخدادهای در ناحیه قرمز (۱۰ استثناء یا بیشتر) باید بصورت کلی منجر به این پیش فرض خودکار شود که

مشکل در ارتباط با مدل بانک وجود دارد. این بدان دلیل است که خیلی محتمل است که یک مدل دقیق بصورت مستقل تعداد ۱۰ استثناء و یا بیشتر از نمونه ای شامل ۲۵۰ رخداد تجاری حاصل کند.

۵۷. بنابراین اگر مدل بانک در ناحیه قرمز قرار گیرد، ناظر باید بصورت خودکار ضریب قابل اعمال در خصوص مدل شرکت را یک واحد (از سه تا چهار) افزایش دهد. نیازی به گفتن نیست، که ناظر همچنین باید چرایی اینکه مدل بانک این قبیل اشتباهات بزرگ را تولید کرده مورد بررسی و رسیدگی قرار داده و بانک را ملزم کند تا اقدامات اصلاحی در خصوص مدل خود را بفوریت آغاز کند.

۵۸. اگر چه تعداد ۱۰ استثناء عدد بزرگی برای ۲۵۰ مشاهده محسوب می‌شود، موارد خیلی نادری وجود دارند که دلیل معتبر چرایی تولید تعداد زیادی استثناء توسط یک مدل دقیق را توجیه کنند. بطور مشخص، هنگامی که بازارهای مالی مشمول رژیم تغییر جهت عمده هستند، می‌توان انتظار داشت بسیاری از نوسانات و اصلاحات، ولو اساسی، به تبع آن تغییر جهت دهد. مگر اینکه یک بانک خود را بلافاصله مهیای به روز رسانی نوسان و اصلاح برآوردها نماید، این قبیل رژیم‌های تغییر جهت می‌تواند منجر به دستیابی به استثناهایی در کوتاه مدت شود. به هر جهت، اصولاً این گونه استثناءها می‌تواند به دلایل مشابه رخ دهد، در صورتی که تعداد ۱۰ استثناء وجود دارد ولی هر یک ناشی از حادثه جداگانه ای هستند، بنابراین واکنش مناسب نظارتی ممکن است یکسان نباشد. به عنوان نمونه، یک پاسخ نظارتی ممکن در این مورد در حقیقت می‌تواند ملزم کردن مدل بانک جهت احتساب رژیم تغییر جهت در سریعترین زمان ممکن در عین حفظ یکپارچگی رویه‌های آن برای به روز رسانی مدل، می‌باشد.

۵۹. به هر جهت باید تاکید کرد، کمیته بر این باور است که این استثناء باید صرفاً تحت غیر معمول ترین پیامدها مجاز شود، و اینکه افزایش خودکار و بدون مصلحت در الزامات سرمایه‌ای بانک برای نتایج آزمون پشتیبان که در ناحیه قرمز قرار می‌گیرد، تعهد شده باشد.

IV. نتیجه گیری

۶۰. چارچوب بالا به دنبال آن است تا رویکردی سازگار جهت استفاده آزمون پشتیبان در رویکرد مدل‌های داخلی الزامات سرمایه‌ای ریسک بازار، تعیین کند. اهداف این کوشش ایجاد مشوق‌های مناسب و ضروری در چارچوبی است که بر کوشش‌های بانک در محاسبه ریسک‌های مترتبه اتکا کند، و انجام آن به شیوه‌ای که به محدودیت‌های ذاتی در ابزارهای در اختیار توجه داشته و حدود و هزینه‌های رویه‌های تحمیلی را به حداقل برساند.

۶۱. کمیته بال بر این باور است که چارچوب مشروحه در بالا با تعدیل حق در این رابطه هم خوانی دارد. به هر جهت، و شاید با اهمیت بیشتر، کمیته باور دارد که این رویکرد در گام اول بوده و بنابراین برداشتن گام به سمت یکپارچگی محکم تر رهنمودهای نظارتی با سنجه های قابل بررسی عملکرد بانک، حیاتی است.

جدول شماره ۱

مدل غیر دقیق است: سطوح پوشش بدیل های ممکن								مدل دقیق است			
پوشش = ۹۵ درصد		پوشش = ۹۶ درصد		پوشش = ۹۷ درصد		پوشش = ۹۸ درصد		استثناها	پوشش = ۹۹ درصد		استثناها
نوع ۲	واقعی	نوع ۲	واقعی	نوع ۲	واقعی	نوع ۲	واقعی	از ۲۵۰	نوع ۱	واقعی	از ۲۵۰
۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۶٪	۰	۱۰۰.۰٪	۸.۱٪	۰
۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۴٪	۰.۶٪	۳.۳٪	۱	۹۱.۹٪	۲۰.۵٪	۱
۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۲٪	۰.۴٪	۱.۵٪	۳.۹٪	۸.۳٪	۲	۷۱.۴٪	۲۵.۷٪	۲
۰.۰٪	۰.۱٪	۰.۲٪	۰.۷٪	۱.۹٪	۳.۸٪	۱۲.۲٪	۱۴.۰٪	۳	۴۵.۷٪	۲۱.۵٪	۳
۰.۱٪	۰.۳٪	۰.۹٪	۱.۸٪	۵.۷٪	۷.۲٪	۲۶.۲٪	۱۷.۷٪	۴	۲۴.۲٪	۱۳.۴٪	۴
۰.۵٪	۰.۹٪	۲.۷٪	۳.۶٪	۱۲.۸٪	۱۰.۹٪	۴۳.۹٪	۱۷.۷٪	۵	۱۰.۸٪	۶.۷٪	۵
۱.۳٪	۱.۸٪	۶.۳٪	۶.۲٪	۲۳.۷٪	۱۳.۸٪	۶۱.۶٪	۱۴.۸٪	۶	۴.۱٪	۲.۷٪	۶
۳.۱٪	۳.۴٪	۱۲.۵٪	۹.۰٪	۳۷.۵٪	۱۴.۹٪	۷۶.۴٪	۱۰.۵٪	۷	۱.۴٪	۱.۰٪	۷
۶.۵٪	۵.۴٪	۲۱.۵٪	۱۱.۳٪	۵۲.۴٪	۱۴.۰٪	۸۶.۹٪	۶.۵٪	۸	۰.۴٪	۰.۳٪	۸
۱۱.۹٪	۷.۶٪	۳۲.۸٪	۱۲.۷٪	۶۶.۳٪	۱۱.۶٪	۹۳.۴٪	۳.۶٪	۹	۰.۱٪	۰.۱٪	۹
۱۹.۵٪	۹.۶٪	۴۵.۵٪	۱۲.۸٪	۷۷.۹٪	۸.۶٪	۹۷.۰٪	۱.۸٪	۱۰	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰
۲۹.۱٪	۱۱.۱٪	۵۸.۳٪	۱۱.۶٪	۸۶.۶٪	۵.۸٪	۹۸.۷٪	۰.۸٪	۱۱	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۱
۴۰.۲٪	۱۱.۶٪	۶۹.۹٪	۹.۶٪	۹۲.۴٪	۳.۶٪	۹۹.۵٪	۰.۳٪	۱۲	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۲
۵۱.۸٪	۱۱.۲٪	۷۹.۵٪	۷.۳٪	۹۶.۰٪	۲.۰٪	۹۹.۸٪	۰.۱٪	۱۳	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۳
۶۲.۹٪	۱۰.۰٪	۸۶.۹٪	۵.۲٪	۹۸.۰٪	۱.۱٪	۹۹.۹٪	۰.۰٪	۱۴	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۴
۷۲.۹٪	۸.۲٪	۹۲.۱٪	۳.۴٪	۹۹.۱٪	۰.۵٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۱۵	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۵

نکات: جدول هر دو احتمال دستیابی به تعداد معینی استثناء از نمونه ۲۵۰ مشاهده مستقل تحت چندین مفروض درباره سطح صحیح پوشش بو به همین ترتیب احتمالات خطای نوع ۱ و ۲ ناشی از این احتمالات واقعی را نشان می دهد.

بخش سمت چپ جدول مربوط به موردی است که مدل دقیق و سطح دقیق پوشش ۹۹ درصد است، بنابراین، احتمال مستثنی بودن هر مشاهده مفروض ۱ درصد است (۱-۹۹=۱۰۰). ستون دارای عنوان واقعی، نمایانگر احتمال دستیابی بطور دقیق عدد استثنای مندرج تحت این فرض در یک نمونه ۲۵۰ مشاهده مستقل می باشد. ستون دارای عنوان نوع ۱، نمایانگر احتمالاتی است که با استفاده از تعداد مفروض استثناء به عنوان مقطعی برای رد یک مدل دلالت خواهد داشت بر رد اشتباه یک مدل دقیق با استفاده از نمونه ۲۵۰ مشاهده مستقل. به عنوان نمونه، اگر سطح مقطع تعداد ۵ استثناء یا بیشتر تعیین شود، ستون نوع ۱ احتمال رد غلط مدلی دقیق با ۲۵۰ مشاهده مستقل برابر با ۱۰/۸ درصد خواهد بود.

بخش سمت راست جدول مربوط به مدل های غیر دقیق است. بطور مشخص، جدول بر ۴ مدل غیر دقیق مشخص که سطح دقیق پوشش اسمی آنها بترتیب ۹۸ درصد، ۹۷ درصد، ۹۶ درصد و ۹۵ درصد هستند، متمرکز می باشد. برای هر مدل غیر دقیق، ستون دارای عنوان واقعی، نمایانگر احتمال دستیابی بطور دقیق عدد استثنای مندرج تحت این فرض در یک نمونه ۲۵۰ مشاهده مستقل می باشد. ستون دارای عنوان نوع ۲، نمایانگر احتمالاتی است که با استفاده از تعداد مفروض استثناء به عنوان مقطعی برای رد یک مدل، دلالت خواهد داشت بر پذیرش اشتباه یک مدل غیر دقیق با سطح مفروض پوشش با استفاده از نمونه ۲۵۰ مشاهده مستقل. به عنوان نمونه، اگر سطح مقطع تعداد ۵ استثناء یا بیشتر تعیین شود، ستون نوع ۲ برای سطح پوشش مفروض ۹۷ درصدی، بیانگر احتمال پذیرش غلط مدلی با پوشش صرف ۹۷ درصدی با ۲۵۰ مشاهده مستقل برابر با ۱۲/۸ درصد خواهد بود.

جدول شماره ۲

ناحیه	تعداد استثناها	افزایش در عامل مقیاسی	احتمال تجمعی
ناحیه سبز	۰	۰.۰۰	۸.۱۱٪
	۱	۰.۰۰	۲۸.۵۸٪
	۲	۰.۰۰	۵۴.۳۲٪
	۳	۰.۰۰	۷۵.۸۱٪
	۴	۰.۰۰	۸۹.۲۲٪
ناحیه زرد	۵	۰.۴۰	۹۵.۸۸٪
	۶	۰.۵۰	۶۸.۶۳٪
	۷	۰.۶۵	۹۹.۶۰٪
	۸	۰.۷۵	۹۹.۸۹٪
	۹	۰.۸۵	۹۹.۹۷٪
ناحیه قرمز	۱۰ یا بیشتر	۱.۰۰	۹۹.۹۹٪

نکات: جدول سه ناحیه سبز، زرد و قرمزی را تعریف می کند که ناظر بمنظور ارزیابی نتایج آزمون پشتیبان همراستا با رویکردمدل های داخلی الزامات سرمایه ای ریسک بازار از آن استفاده خواهد کرد را نشان می دهد. حدود مندرج در جدول بر مبنای نمونه ای شامل ۲۵۰ مشاهده است. برای سایر اندازه های نمونه، ناحیه زرد از نقطه ای شروع می شود که احتمال تجمعی برابر یا فراتر از ۹۵ درصد است، و ناحیه قرمز از نقطه ای شروع می شود که احتمال تجمعی برابر یا فراتر از ۹۹/۹۹ درصد است.

احتمال تجمعی، به سادگی احتمال دستیابی به تعداد مفروض یا کمتر استثناها در یک نمونه ۲۵۰ مشاهده ای است هنگامی که سطح دقیق پوشش ۹۹ درصد است. به عنوان نمونه، احتمال تجمعی نشان داده شده برای ۴ استثناء ، احتمال دستیابی بین صفر و ۴ استثناء است.

توجه شود که این احتمالات تجمعی و خطاهای نوع ۱ گزارش شده در جدول، به یکدیگر اضافه نمی شود، چرا که احتمال تجمعی برای تعداد استثنای مفروض، شامل احتمال دستیابی دقیق به آن تعداد استثناء و به همین ترتیب احتمال خطای نوع اول است. بنابراین، جمع این دو احتمال فراتر از مقداری است که احتمال دستیابی به تعداد مشخص استثناء بطور دقیق خواهد بود.

پیوست ۱۱

رویکرده ساده استاندارد^{۱۶۹}

ا. ریسک اعتباری - قواعد کلی برای وزن‌های ریسک

۱. منابع در معرض ریسک باید پس از کسر ذخایر اختصاصی، موزن به ریسک شوند.

A. مطالبات از دولت‌ها و بانک‌های مرکزی

۲. مطالبات از دولت‌ها و بانک‌های مرکزی بر اساس آرای رتبه ریسک کشوری مؤسسات اعتباری صادراتی (ECA) در "ترتیبات اعتبارات صادراتی تأمین شده رسمی" موزون به ریسک می‌شوند. رتبه‌های مذکور در وب سایت OECD قابل دسترس می‌باشد.^{۱۷۰} روش مذکور ۸ رتبه ریسک را همراه با حداقل حق بیمه صادرات تعیین می‌کند. مطابق با جدول زیر، هر رتبه مؤسسه اعتباری صادراتی متناظر با یک وزن ریسک مشخص می‌باشد.

رتبه های ریسک ECA	۱-۰	۲	۳	۴ تا ۶	۷
وزن‌های ریسک	%۰	%۲۰	%۵۰	%۱۰۰	%۱۵۰

۳. بر اساس صلاحدید ملی، وزن ریسک کمتر می‌تواند در خصوص منابع در معرض ریسک بانک‌ها به دولت خود (یا بانک مرکزی خود) که تأمین وجه با ارز ملی انجام شده است، اختصاص دهند.^{۱۷۱} و^{۱۷۲} زمانی که این اقدام انجام گرفت، سایر مقامات نظارتی ملی می‌توانند به بانک‌ها اجازه دهند که همان وزن‌های ریسک به منابع در معرض ریسک ارز داخلی به دولت مذکور (یا بانک مرکزی) که با آن ارز تأمین وجه شده است، را بکارگیرند.

B. مطالبات از سایر نهادهای رسمی

۴. مطالبات از بانک تسویه بین‌المللی، صندوق بین‌المللی پول، بانک مرکزی اروپا و جامعه اروپا وزن ریسک صفر درصد خواهند گرفت.

۵. بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه زیر واجد شرایط وزن ریسک صفر درصد می‌باشند:

^{۱۶۹} این رویکرد نباید به عنوان رویکرد دیگری برای تعیین سرمایه مقرراتی در نظر گرفته شود. این روش ساده‌ترین روش محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک را نشان می‌دهد.

^{۱۷۰} طبقه‌بندی ریسک کشوری مورد اجماع در وب سایت OECD (<http://www.oecd.org>) در صفحه وب ترتیبات اعتبار صادراتی مدیران تجارت قابل دسترسی می‌باشد.

^{۱۷۱} همچنین، بانک باید دارای بدهی‌هایی به ارز داخلی باشد.

^{۱۷۲} این وزن ریسک کمتر، می‌تواند به وزن‌دهی ریسک وثیقه و تضامین تسری داده شود.

- گروه بانک جهانی ، شامل بانک بین‌المللی توسعه و ساخت و شرکت مالی بین‌المللی
- بانک توسعه آسیا
- بانک توسعه آفریقا
- بانک اروپایی توسعه و ساخت
- بانک توسعه حوزه آمریکا
- بانک سرمایه‌گذاری اروپا
- صندوق سرمایه‌گذاری اروپا
- بانک سرمایه‌گذاری اسکانندیناوی
- بانک توسعه کارائیب
- بانک توسعه اسلامی
- شورای بانک توسعه اروپا

۶. وزن ریسک استاندارد برای مطالبات از سایر بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه، ۱۰۰ درصد می‌باشد.

۷. مطالبات از نهادهای عمومی داخلی بر اساس چارچوب وزن ریسک مطالبات از بانک‌های آن کشور، موزون به ریسک خواهد شد. منوط به صلاحدید ملی، مطالبات از نهادهای عمومی داخلی، می‌تواند به عنوان مطالبات از دولت کشوری که آن نهاد در آن قرار دارد در نظر گرفته شود.^{۱۷۳} زمانی که چنین صلاحیدیدی بکار گرفته شود، سایر ناظران ملی می‌توانند به بانک‌های خود اجازه دهند که مطالبات از نهادهای عمومی را به همین روشی موزون به ریسک نمایند.

C. مطالبات از بانک‌ها و شرکت‌های اوراق بهادار

^{۱۷۳} مثال‌های زیر نشان می‌دهد هنگامی که بر یک ویژگی مشخص مانند قدرت افزایش بازده (درآمد) تمرکز گردد، چگونه نهادهای عمومی دولتی می‌توانند دسته بندی شوند. به هر حال، ممکن است راه‌های دیگری؛ به عنوان نمونه تمرکز بر حد ضمانت نامه ارایه شده توسط دولت مرکزی برای تعیین ترتیبات متفاوت قابل اعمال جهت انواع مختلف نهادهای عمومی دولتی وجود داشته باشد:

- دولت‌های منطقه‌ای و نهادهای داخلی می‌توانند مشمول ترتیبات مشابه مطالبات از دولت خود یا دولت مرکزی را شوند اگر این گونه دولت منطقه‌ای یا نهاد محلی، قدرت افزایش درآمد مشخص را دارا بوده و ترتیبات مشخصی را اتخاذ نموده باشند، به نحوی که اثر آن منتج به کاهش ریسک نکول گردد.
- نهادهای اجرایی مسئول در دولت مرکزی، دولت منطقه‌ای یا نهادهای محلی و سایر مؤسسات پذیرهنویسی غیرتجاری که در تملک دولت‌ها یا نهادهای محلی می‌باشند نمی‌توانند مشمول رفتار مشابه با مطالبات از سایر دولت‌ها گردند اگر قدرت افزایش درآمد مشخص و سایر ترتیبات مشروحه در بالا را نداشته باشند. اگر قواعد وام دهی سخت گیرانه برای این مؤسسات اعمال گردد و بواسطه وضعیت عمومی خاص خود امکان ورشکستگی نداشته باشند، مناسب است در مورد این شرکت‌ها، رفتار مشابه با بانک‌ها اعمال گردد.
- مؤسسات پذیرهنویسی تجاری در تملک دولت‌ها، دولت‌های منطقه‌ای یا نهادهای داخلی می‌توانند مشمول ترتیبات مشابه با شرکت‌های تجاری عادی گردند. به هر حال، اگر این مؤسسات کارکردی مانند یک شرکت در بازار رقابتی دارا بوده و دولت منطقه‌ای یا نهاد داخلی سهامدار عمده آنها باشد، ناظرین می‌توانند آنها را در زمره شرکت‌ها محسوب نموده و بنابراین وزن ریسک مربوطه را در مورد آن‌ها اعمال نمایند

۸. مطالبات از بانکها بر اساس چارچوب وزن‌دهی مطالبات از کشوری (مطالبات از دولت) که در آن مستقر هستند (طبق پاراگراف ۲) موزون به ریسک می‌شوند. چارچوب وزن‌دهی در جدول زیر خلاصه می‌شود:

رتبه‌های ریسک مؤسسه اعتباری صادراتی برای دولت‌ها	۱-۰	۲	۳	۴-۶	۷
وزن ریسک	۲۰٪	۵۰٪	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱۵۰٪

۹. زمانی که ناظر ملی بکارگیری ترتیبات ترجیحی برای مطالبات از دولت همان‌گونه که در پاراگراف ۳ توصیف شد، را انتخاب کنند، می‌تواند وزن ریسکی که یک رتبه بهتر از آن چه به مطالبات از دولت تخصیص داده شده است را منوط به حداقل وزن ۲۰٪، به مطالبات از بانکها با سررسید اصلی ۳ ماه یا کمتر که با ارزش داخلی پرداخت شده است، اختصاص دهد.

۱۰. مطالبات از شرکت‌های اوراق بهادار می‌تواند به عنوان مطالبات از بانکها با این فرض که این شرکتها مشمول ترتیبات مقرراتی و نظارتی در چارچوب این سند باشند، (شامل الزامات سرمایه مبتنی بر ریسک) در نظر گرفته شود.^{۱۷۴} در غیر اینصورت، چنین مطالباتی باید از قواعد مربوط به مطالبات از شرکتها پیروی کند.

D. مطالبات از شرکتها

۱۱. وزن ریسک استاندارد برای مطالبات از شرکتها، شامل مطالبات از شرکت‌های بیمه، ۱۰۰ درصد می‌باشد.

E. مطالبات منظور شده در پرتفویهای خرد نظارتی

۱۲. مطالباتی که تحت معیارهای فهرست شده در پاراگراف ۱۳ واجد شرایط هستند، می‌توانند به عنوان مطالبات خرد برای اهداف سرمایه نظارتی در نظر گرفته شوند و مشمول پرتفوی خرد نظارتی شوند. منابع در معرض ریسک شامل شده در چنین پرتفویی می‌تواند با وزن ریسک ۷۵ درصد موزون شود به استثناء وام‌های سررسید گذشته که در پاراگراف ۱۸ بیان می‌شود.

۱۳. برای منظور کردن مطالبات در پرتفوی خرد نظارتی، مطالبات باید دارای معیارهای زیر باشد:

^{۱۷۴} بدان معنا که الزامات سرمایه ای قابل تطبیق با الزاماتی باشد که در این چهارچوب و در مورد بانک‌ها اعمال گردیده است. دلیل تاکید بر مفهوم «قابل تطبیق» آن است که شرکت کارگزاری (و نه الزاماً شرکت مادر آن) مشمول مقررات و نظارت تلفیقی در ارتباط با مؤسسه زیر مجموعه می‌باشد.

- معیار جهت - منبع در معرض ریسک به یک فرد یا افراد یا به کسب و کار کوچک باشد؛
 - معیار محصول - منبع در معرض ریسک یکی از شکل‌های زیر را به خود بگیرد: اعتبارات چرخشی و خطوط اعتباری (شامل کارت‌های اعتباری و اضافه برداشت اعتباری)، وام‌های مدت‌دار شخصی و لیزینگ‌ها (به عنوان مثال، وام‌های قسطی، وام‌ها و لیزینگ اتومبیل، وام‌های تحصیلی دانشجویان، تأمین مالی شخصی) و تعهدات و تسهیلات کسب و کار کوچک. اوراق بهادار (از قبیل اوراق قرضه و حقوق صاحبان سهام)، اعم از پذیرفته شده در بورس یا غیر از آن، بطور ویژه از این طبقه مستثنی می‌شود. وام‌های رهنی جایی که به عنوان مطالباتی باشد که پوشش آن دارایی مسکونی باشد، مستثنی می‌شوند (به پاراگراف ۱۵ مراجعه شود).
 - معیار تنوع یا تعدد اجزاء - ناظران باید متقاعد شوند که پرتفوی خرد نظارتی به اندازه کافی متنوع تا حدی که ریسک‌های موجود در پرتفوی را کاهش دهد و آن را واجد شرایط وزن ریسک ۷۵ درصد کند، باشد. یک راه دستیابی به این امر، می‌تواند تعیین حد عددی به شکلی باشد که کل منابع در معرض ریسک به یک طرف مقابل^{۱۷۵} نمی‌تواند فراتر از ۲/۰ درصد کل پرتفوی خرد نظارتی باشد.
 - ارزش پایین منابع در معرض ریسک. حداکثر منبع در معرض ریسک خرد تجمیع شده به یک طرف مقابل نمی‌تواند از حد مطلق ۱ میلیون یورو فراتر رود.
۱۴. مقامات نظارتی ملی باید این موضوع را که آیا وزن‌های ریسک در پاراگراف ۱۲ بر اساس تجربه نکول انواع این منابع در معرض ریسک در کشور خود خیلی پایین هستند یا خیر، مورد ارزیابی و بررسی قرار دهند.

F. مطالبات با پوشش دارایی مسکونی

۱۵. وام‌دهی که کاملاً توسط وام‌های رهنی دارایی مسکونی تحت تملک یا در اجاره قرض‌گیرنده، با وزن ۳۵ درصد موزون به ریسک می‌شود. برای بکارگیری وزن ۳۵ درصد، مقامات نظارتی باید متقاعد شوند، بر اساس ترتیبات ملی برای تأمین مالی مسکن، که چنین وزنی صرفاً برای اهداف مسکونی و بر اساس معیارهای احتیاطی سخت‌گیرانه، از قبیل وجود حاشیه قابل توجه پوشش بالاتر از مقدار وام بر مبنای قواعد ارزیابی سخت‌گیرانه بکار گرفته می‌شود.

^{۱۷۵} تسهیلات تجمیعی، عبارتست از مقدار ناخالص (بدون احتساب کاهش ریسک اعتباری) کلیه اشکال منابع در معرض ریسک بدهی (تسهیلات و تعهدات) که هر یک سه معیار دیگر را برآورده نمایند. افزون بر آن، عبارت «به یک شخص» اشاره به یک یا چند مؤسسه دارد که می‌توان آنها را ذینفع واحد قلمداد نمود (به عنوان نمونه در مواردی که یک شخص حقوقی کوچک وابسته به شخص حقوقی دیگر باشد، محدودیت تسهیلات تجمیعی منابع در معرض ریسک بانک، برای هر دو شخص اعمال می‌گردد).

۱۶. مقامات نظارتی ملی باید ارزیابی کنند که آیا وزن‌های ریسک در پاراگراف ۱۵ باید خیلی پایین تر برای این نوع منابع در معرض ریسک در کشور خود بر مبنای تجارب نکول موجود، در نظر گرفته شوند یا خیر. بنابراین، ناظران می‌توانند، جایی که لازم است، بانک‌ها را ملزم به افزایش وزن‌های ریسک مذکور نمایند.

G. مطالبات با پوشش مستغلات تجاری

۱۷. وام رهنی با پشتوانه مستغلات تجاری با وزن ۱۰۰ درصد موزون به ریسک می‌شوند.

H. ترتیبات مربوط به وام‌های سررسید گذشته

۱۸. بخش بدون پوشش هر وام سررسید گذشته (به غیر از وام رهنی مسکونی واجد شرایط) که بیش از ۹۰ روز از سررسید آن گذشته باشد، بعد از کسر ذخیره خاص آن (شامل حذف بخشی وام)، به شرح زیر موزون به ریسک می‌شود:^{۱۷۶}

- ۱۵۰ درصد، زمانی که ذخایر کمتر از ۲۰ درصد مانده وام باشد؛
- ۱۰۰ درصد، زمانی که ذخایر خاص کمتر از ۲۰ درصد مقدار مانده وام نباشد و
- ۱۰۰ درصد، زمانی که وثایق کمتر از ۵۰ درصد مانده وام نباشد ولی با صلاحدید نظارتی واجد کاهش به وزن ۵۰ درصد می‌باشد.

۱۹. برای تعیین بخش پوشش یافته وام سررسید گذشته، تضامین و وثایق واجد شرایط همانی است که برای اهداف کاهش ریسک اعتباری بکار گرفته می‌شود (به بخش II مراجعه شود).^{۱۷۷} وام‌های خرد سررسید گذشته در زمان ارزیابی معیار تنوع و جزء به جزء مطروح در پاراگراف ۱۳، برای اهداف وزن دهی ریسک، از کل پرتفوی خرد نظارتی مستثنی می‌شود.

۲۰. علاوه بر شرایط مشروح در پاراگراف ۱۸، زمانی که وام سررسید گذشته کاملاً توسط وثایقی که در پاراگراف ۵۰ شناسایی نشد، پوشش داده شوند، وزن ریسک ۱۰۰ درصد می‌تواند بکار گرفته شود و این زمانی است که ذخایر خاص به ۱۵ درصد مانده وام برسد. وثایق مذکور در جایی دیگر در روش استاندارد ساده مورد شناسایی قرار نمی‌گیرند. ناظران باید معیارهای عملیاتی سختگیرانه‌ای را برای حصول اطمینان از کیفیت وثایق تنظیم کنند.

^{۱۷۶} بنا بر مصالح ملی، ناظرین ممکن است بانک‌ها را مجاز کنند تا وام‌های جاری تمدیدی برای طرف مقابل، وزن ریسک ۱۵۰٪ را مشابه با وام‌های سررسید گذشته مطروحه در بند های ۱۸ تا ۲۰ اعمال کنند.

^{۱۷۷} بنا بر مصالح ملی، دوره گذار مرسوم سه سال خواهد بود و در خلال آن دامنه وسیع تری از وثایق، به رسمیت شناخته می‌شوند.

۲۱. در مورد وام‌های رهنی دارایی‌های مسکونی، زمانی که بیش از ۹۰ روز از سررسید آن‌ها گذشته باشد، پس از کسر ذخایر باید با وزن ۱۰۰ درصد موزون به ریسک شوند. اگر این وام‌ها سررسید گذشته باشند ولی ذخایر خاص کمتر از ۲۰ درصد مانده وام نباشد، وزن ریسک مورد اعمال برای باقی مانده وام می‌تواند با صلاحدید ملی به ۵۰ درصد نیز کاهش پیدا کند.

ا. طبقات با ریسک بالاتر

۲۲. ناظران ملی ممکن است تصمیم بر اعمال وزن ۱۵۰ درصدی یا بالاتر به منظور نشان دادن ریسک بالاتر برخی از سایر دارایی‌ها، از قبیل سرمایه‌گذاری خطرپذیر و سرمایه‌گذاری در سهام، بگیرند.

ب. سایر دارایی‌ها

۲۳. ترتیبات مربوط به منابع در معرض ریسک ناشی از تبدیل به اوراق بهادار کردن دارایی‌ها، بطور جداگانه در بخش III توضیح داده می‌شود. وزن ریسک استاندارد برای تمامی دارایی‌ها ۱۰۰ درصد خواهد بود.^{۱۷۸} سرمایه‌گذاری در سهام یا ابزارهای سرمایه‌گذاری منتشره توسط بانک‌ها یا شرکت‌های اوراق بهادار، وزن ریسک ۱۰۰ درصد را دارند؛ مگر این که از سرمایه پایه مطابق با بخش ۱ سند حاضر کسر شوند.

ک. اقلام زیر خط ترازنامه

۲۴. اقلام زیرخط ترازنامه تحت رویکرد استاندارد ساده از طریق ضرایب تبدیل، به معادل منابع اعتباری تبدیل خواهد شد. وزن‌های ریسک طرف مقابل برای معاملات اوراق مشتقه فرابورس مشمول سقف معینی نخواهد بود.

۲۵. تعهدات باسررسید اصلی تا یک سال و تعهدات با سررسید اصلی (اولیه) بیش از یک سال، به ترتیب دارای وزن ریسک ۲۰ درصد و ۵۰ درصد می‌باشد. با این وجود، هر تعهدی که به صورت غیرمشروط از طرف بانک بدون اطلاع‌رسانی قبلی، قابل فسخ باشد، یا دارای فسخ خودکار به علت وخامت در وضعیت اعتباری قرض‌گیرنده باشد، ضریب تبدیل اعتباری صفر درصد را خواهد گرفت.^{۱۷۹}

^{۱۷۸} با این وجود، بنا بر مصالح ملی، نگهداری شمش طلا یا بدهی‌های با پشتوانه شمش طلا می‌تواند به مثابه وجه نقد دیده شده و بنابراین مشمول وزن ریسک ۰ درصد شود. همچنین وجه نقدی در راه، نیز می‌تواند مشمول وزن ریسک ۲۰ درصد گردد.

^{۱۷۹} در کشورهای معینی، تعهدات خرد به طور غیر مشروط قابل فسخ در نظر گرفته می‌شود در صورتی که شرایط قرارداد، در چهارچوب صیانت از حقوق مشتریان و قوانین مربوطه، به صورت کامل اجازه فسخ آن‌ها را به بانک داده باشد.

۲۵(i). جایگزین‌های اعتباری مستقیم، از قبیل تضامین عام بدهی (شامل اعتبار اسنادی معتبر که برای تضمین مالی برای وام و اوراق بهادار صادر می‌شود) و قبولی‌های بانکی (شامل ظهورنویسی‌هایی با ویژگی قبولی بانکی) ضریب تبدیل ۱۰۰ درصد خواهند گرفت.

۲۵(ii). قراردادهای فروش و فروش مجدد و فروش دارایی با حق رجوع^{۱۸۰}، زمانی که ریسک اعتباری برای بانک وجود دارد، دارای ضریب تبدیل ۱۰۰ درصد می‌باشند.

۲۶. ضریب تبدیل ۱۰۰ درصد به عملیات قرض‌دهی اوراق بهادار بانک‌ها یا قرار دادن اوراق بهادار به عنوان وثیقه توسط بانک‌ها، شامل مواردی که خارج از معاملات بازخریدی ایجاد شده است (به عنوان مثال، معاملات مربوط به قرض‌گیری یا قرض‌دهی اوراق بهادار و بازخرید یا بازخرید معکوس) تخصیص پیدا می‌کند. برای محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک که منبع در معرض ریسک تبدیل شده توسط وثیقه واجد شرایط پوشش داده شده است، به بخش II مراجعه کنید.

۲۶(i). پیمان آتی برای خرید دارایی، سپرده‌های آتی با نرخ و مدت از قبل تعیین شده و سهام و اوراق بهاداری که بخشی از آن پرداخت شده^{۱۸۱} که مبین تعهدات با برداشت معینی می‌باشند، مشمول ضریب تبدیل اعتباری ۱۰۰ درصد می‌گردند.

۲۶(ii) ارقام احتمالی مرتبط با معاملات معین (ضمانت نامه حسن انجام کار، تضمین پیشنهاد خرید، ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی ضمانتی مربوط به معاملات خاص) مشمول ضریب تبدیل اعتباری ۵۰٪ می‌شوند.

۲۶(iii) تعهد خرید اوراق بهادار بدهی فروش نرفته (NIFs) و ترتیبات تعهد تامین مالی اوراق بدهی فروش نرفته (RUFs) مشمول ضریب تبدیل اعتباری ۵۰٪ می‌گردند.

۲۷. برای اعتبارات اسنادی تجاری کوتاه مدت خود نقد شونده منتجه از کالا (به عنوان مثال، اعتبارات اسنادی که کالای موضوع اعتبار وثیقه آن است)، ضریب تبدیل اعتباری ۲۰٪ برای بانک‌های گشایش‌کننده و تأییدکننده، اعمال می‌گردد.

۲۸. در مواردی که الزامی برای ایجاد تعهد طرف مقابل در خصوص ارقام زیرخط ترازنامه وجود دارد، بانک‌ها می‌توانند از ضریب تبدیل اعتباری کمتر استفاده نمایند.

^{۱۸۰} این موارد بر مبنای نوع دارایی و نه نوع شخص مقابل طرف معامله، موزون می‌گردند.

^{۱۸۱} این موارد بر مبنای نوع دارایی و نه نوع شخص مقابل که طرف معامله می‌باشد موزون می‌گردند.

۲۹. مقدار معادل اعتباری برای معاملاتی که بانک را در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل قرار می دهد بر مبنای قواعد مشروح در بخش VII پیوست ۴ این چهارچوب محاسبه می شود.

۳۰. بانک ها باید به دقت معاملات اوراق بهادار، کالا و معاملات ارزی خود را که دچار نکول شده‌اند از اولین روز نکول پایش نمایند. پوشش سرمایه ای برای معاملات نکول شده، باید بر مبنای پیوست شماره ۳ این چهارچوب محاسبه گردد.

۳۱. در ارتباط با معاملات اوراق بهادار، کالا و معاملات ارزی تسویه نشده، کمیته بر این باور است که بانک ها از تاریخ معامله و صرف نظر از تاریخ ثبت یا حسابداری معامله، در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل قرار می گیرند. بنابراین، بانک ها ترغیب می شوند تا سیستم هایی را برای ردیابی و پایش ریسک اعتباری ناشی از معاملات تسویه نشده پیاده‌سازی، اجرا و بهبود بخشند به نحوی که در تولید اطلاعات مدیریتی که منجر به تسهیل اقدامات به موقع می گردد، مناسب باشد. افزون بر آن، هنگامی که این قبیل معاملات از طریق سازوکار تحویل در مقابل پرداخت (DVP) یا پرداخت در مقابل پرداخت (PVP) عملیاتی نگردد، بانک باید پوشش سرمایه ای را بشرح مندرج در پیوست ۳ این سند محاسبه نماید.

II. کاهش ریسک اعتباری

A. کلیات

۱. مقدمه

۳۲. بانک ها از برخی تکنیک ها بمنظور کاهش ریسک اعتباری که در معرض آن هستند استفاده می کنند. منابع در معرض ریسک می توانند بطور کامل یا بخشی از آن ها می تواند با وجه نقد یا اوراق بهادار پوشش داده شود یا تسهیلات در معرض ریسک می تواند بوسیله شخص ثالث تضمین گردد.

۳۳. زمانی که تکنیک‌های متنوع مذکور الزامات عملیاتی زیر را رعایت کنند، کاهش ریسک اعتباری (CRM) می تواند معتبر شناخته شود.

۲. ملاحظات کلی

۳۴. چهارچوب تعیین شده در این بخش، برای منابع در معرض ریسک مندرج در دفاتر بانکی طبق رویکرد استاندارد ساده قابل اعمال خواهد بود.

۳۵. معاملاتی که در مورد آن‌ها از تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری استفاده می‌شود، نباید مشمول الزامات سرمایه‌ای بالاتری نسبت به سایر معاملات مشابه که در مورد آن‌ها از این تکنیک‌ها استفاده نمی‌شود، گردند.
۳۶. اثرات کاهش ریسک اعتباری نباید به صورت مضاعف محاسبه گردد. بنابراین، در مورد مطالبات واجد رتبه خاص که قبلاً کاهش ریسک اعتباری در خصوص آن اعمال شده است، هیچ تأیید نظارتی اضافه در مورد کاهش ریسک اعتباری برای اهداف سرمایه‌گذاری به آن مطالبات تعلق نخواهد گرفت. رتبه بندی مبتنی بر اصل بدهی نمی‌تواند در چارچوب کاهش ریسک اعتباری مورد استفاده قرار گیرد.
۳۷. اگرچه بانک‌ها از تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری برای کاهش یا انتقال ریسک اعتباری استفاده می‌کنند، ولی آن‌ها بطور همزمان می‌توانند سایر ریسک‌ها (ریسک‌های باقی‌مانده) را افزایش دهد که این می‌تواند کاهش کلی ریسک را بی‌اثر نماید. زمانی که این ریسک‌ها به طور کافی کنترل نشوند، ناظران می‌توانند پوشش سرمایه‌ای اضافی را در نظر گرفته یا هر اقدام نظارتی دیگری طبق جزئیات رکن دوم اعمال نمایند.
۳۸. در عین حال که استفاده از تکنیک‌های کاهش ریسک، ریسک اعتباری را کاهش می‌دهد، این امر بطور همزمان می‌تواند سایر ریسک‌های بانک را شامل ریسک‌های قانونی، عملیاتی، نقدشوندگی و بازار افزایش دهد. بنابراین، لازم است بانک‌ها رویه‌ها و فرایندهای قدرتمندی شامل؛ راهبرد، ملاحظات مربوط به اعتبار پایه، ارزش‌گذاری، سیاست‌ها و رویه‌ها، سیستم‌ها، کنترل ریسک‌های ناشی از انقضای پوشش، و مدیریت ریسک تمرکز ناشی از استفاده بانک از تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری و تعامل آن با مشخصه کلی ریسک اعتباری بانک، برای کنترل این ریسک‌ها بکارگیرند.
۳۹. الزامات رکن ۳ همچنین باید به منظور تخفیف سرمایه‌ای مرتبط تمام تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری برای بانک لحاظ شود.

۳. **پشتوانه قانونی**

۴۰. بمنظور اینکه بانک‌ها مشمول تخفیف سرمایه‌ای شوند، تمام مستندات مورد استفاده برای معاملات دارای وثیقه و برای مستندسازی تضامین باید برای همه طرف‌های مقابل الزام آور بوده و در کشور مربوطه، از لحاظ قانونی قابلیت اجرا داشته باشد. بانک‌ها باید دارای بازنگری‌های قانونی کافی جهت تأیید این مهم بوده و مبانی قانونی محکمی برای نایل

شدن به این امر داشته باشند و در صورت نیاز، این قبیل بازنگری‌های اضافه را جهت حصول اطمینان از قابلیت اجرای مستمر، پیاده سازی نمایند.

۴. پوشش بخشی

۴۱. هنگامی که مبلغ مورد تضمین یا دارای وثیقه (یا حمایت اعتباری)، کمتر از مقدار منابع در معرض ریسک باشد، و همچنین بخش‌های دارای وثیقه و فاقد وثیقه از اولویت یکسانی برخوردار باشند، به عبارت دیگر، بانک و ضامن مقدار زیان را به تناسب تسهیم نموده باشند، تخفیف سرمایه‌ای بر مبنای بخشی اعمال می‌گردد. به عبارت دیگر، بخش دارای پوشش منابع در معرض ریسک، مشمول ترتیبات قابل اعمال برای وثیقه یا طرف مقابل همراه با بخش بدون پوشش می‌شود.

B. معاملات دارای وثیقه

۴۲. معامله دارای وثیقه به مواردی اطلاق می‌گردد که:

- بانک‌ها دارای منابع در معرض ریسک اعتباری به صورت بالفعل یا بالقوه باشند و
- منابع در معرض ریسک اعتباری بالفعل یا بالقوه، به صورت کامل یا به صورت بخشی توسط وثایق طرف مقابل^{۱۸۲} و یا شخص ثالثی به نیابت از طرف مقابل، پوشش داده شده باشد.

۴۳. تحت رویکرد استاندارد ساده، صرفاً رویکرد ساده از رویکرد استاندارد به کار گرفته خواهد شد، که شبیه پیمان ۱۹۸۸، وزن‌دهی ریسک وثیقه را جایگزین وزن‌دهی ریسک طرف مقابل برای بخش دارای وثیقه منبع در معرض ریسک (عموماً منوط به مقدار حداقلی ۲۰ درصدی) می‌کند. وثیقه‌گذاری بخشی نیز معتبر می‌باشد. عدم تطابق سررسیدی یا ارزی منبع در معرض ریسک پایه و وثیقه مجاز نمی‌باشد.

۱. شرایط حداقلی

۴۴. علاوه بر الزامات کلی برای پشتوانه قانونی مندرج در پاراگراف ۴۰، الزامات عملیاتی زیر نیز باید رعایت شود.

۴۵. وثیقه باید برای حداقل دوره منبع در معرض ریسک باشد و باید دارای ارزیابی بروز بوده و حداقل با تناوب ۶ ماهه تجدید ارزیابی شود.

^{۱۸۲} در این بخش، عبارت « طرف مقابل » برای توصیف شخصی بکار می‌رود که بانک منابع در معرض ریسک اعتباری در قالب اقلام بالای خط یا زیر خط ترازنامه و یا منابع بالقوه در معرض ریسک اعتباری به ایشان اعطا نموده است. این تسهیلات به عنوان نمونه، می‌تواند، در قالب تسهیلات نقد یا اوراق بهادار (که در آن طرف مقابل بطور متعارف وام‌گیرنده نامیده می‌شود)، اوراق بهادار به عنوان وثیقه، تعهدات یا منابع در معرض ریسک تحت قرارداد اوراق مشتقه فرابورس، باشد.

۴۶. در خصوص وثیقه برای تأمین پوشش، کیفیت اعتباری طرف مقابل و ارزش وثیقه نباید همبستگی معنادار مثبتی داشته باشد. به عنوان مثال، اوراق بهادار منتشره توسط طرف مقابل - یا هر نهاد گروه مرتبط - پوشش کمی فراهم کرده و واجد شرایط نمی‌باشد.

۴۷. بانک باید دارای رویه‌های مستحکم و شفاف برای به نقد تبدیل کردن به موقع وثیقه باشد.

۴۸. زمانی که وثیقه از طریق یک امین نگهداری می‌شود، بانک باید اقدامات لازم را برای حصول اطمینان از این که امین وثیقه را از دارایی‌های خودش جدا کرده است، اتخاذ کند.

۴۹. زمانی که بانک به عنوان نماینده، یک معامله سبک با خریدی (به عبارت دیگر، معاملات با خرید و باز خرید معکوس و قرض‌دهی و قرض‌گیری اوراق بهادار) بین مشتری و شخص ثالث را مدیریت کند و تضمینی به مشتری ارایه دهد که شخص ثالث تعهدات خود را انجام می‌دهد، ریسک آن همانند زمانی است که خود بانک به عنوان طرف اصلی وارد معامله شود. در چنین شرایطی، بانک‌ها ملزم به محاسبه الزامات سرمایه‌ای همانند وقتی که خود طرف اصلی باشند، می‌باشند.

۲. وثیقه واجد شرایط

۵۰. ابزارهای وثیقه‌ای زیر معتبر می‌باشند:

- وجه نقد (گواهی‌های سپرده یا ابزارهای قابل مقایسه منتشره توسط بانک قرض‌دهنده) سپرده نزد بانک که در معرض ریسک طرف مقابل است،^{۱۸۳ و ۱۸۴}
- طلا،
- اوراق بدهی منتشره توسط دولت‌ها با رتبه ۴ یا بالاتر^{۱۸۵} و
- اوراق بدهی منتشره توسط نهادهای عمومی غیردولتی که به عنوان اوراق دولتی توسط ناظران در نظر گرفته می‌شود و دارای رتبه ۴ یا بالاتر هستند.

۳. وزن‌های ریسک

^{۱۸۳} در مورد اوراق مشتقه مرتبط با قرارداد اعتباری منتشره بانک در مقابل منابع در معرض ریسک موجود در دفاتر بانکی که واجد معیارهای اوراق مشتقه اعتباری باشند، نیز به مثابه معاملات دارای وثیقه نقدی عمل می‌شود.

^{۱۸۴} در مواقعی که وجوه سپرده، گواهی سپرده یا ابزارهای مشابه منتشره توسط بانک قرض‌دهنده به عنوان وثیقه نزد بانک ثالثی جدایی از ترتیبات امانتی نگهداری شود، در صورتی که آنها بوضوح در تریهین یا واگذار شده به بانک قرض‌دهنده باشد و تریهین یا واگذاری آن‌ها نیز غیر مشروط و غیر قابل برگشت باشد، مقدار منابع در معرض ریسک پوشش داده شده توسط این وثایق (بعد از هر گونه تعدیل احتیاطی لازم برای پوشش ریسک نرخ ارز) مشمول وزن ریسک بانک ثالث می‌گردند.

^{۱۸۵} طبقه رتبه‌بندی به نمره ریسک کشوری ECA مندرج در پاراگراف ۲ مرتبط می‌باشد.

۵۱. بخش‌هایی از مطالبات که معادل ارزش بازار وثیقه معتبر پوشش داده شده است، وزن ریسک قابل اعمال برای ابزار وثیقه دریافت می‌کند. وزن ریسک بخش دارای وثیقه منوط به حداقل مقدار ۲۰ درصد می‌باشد. باقی مانده مطالبه باید از وزن ریسک مناسب برای طرف مقابل برخوردار شود. الزام سرمایه‌ای برای هر دو قسمت معامله دارای وثیقه اعمال می‌شود: به عنوان مثال، هر دو طرف معاملات بازخریدی و بازخریدی معکوس منوط به الزامات سرمایه‌ای می‌باشند.

۵۲. حداقل وزن ۲۰ درصد برای وزن ریسک معامله دارای وثیقه اعمال نخواهد شد و وزن ریسک صفر درصدی می‌تواند زمانی که منبع در معرض ریسک و وثیقه با یک ارزش هستند، استفاده شود و این زمانی است که یکی از موارد زیر باشد:

- وثیقه وجه نقد سپرده باشد؛ یا
- وثیقه به شکل اوراق بهادار دولتی یا نهاد عمومی غیردولتی واجد شرایط دریافت وزن ریسک ۰ درصد باشد و ارزش بازار آن با نرخ ۲۰ درصد تنزیل شود.

C. معاملات دارای تضمین

۵۳. زمانی که تضامین دارای حداقل شرایط عملیاتی تعیین شده در زیر باشند و ناظران متقاعد شوند که بانک‌ها این شرایط را رعایت می‌کنند، ممکن است به بانک‌ها اجازه دهند چنین حمایت اعتباری را در محاسبه الزامات سرمایه‌ای لحاظ کنند.

۱. حداقل شرایط

۵۴. تضمین باید نشان‌دهنده مطالبه مستقیم نسبت به تأمین‌کننده حمایت است و باید بطور صریح به منابع در معرض ریسک مشخص یا مجموعه‌ای از منابع در معرض ریسک مرتبط شوند، برای این که میزان پوشش به طور شفاف تعریف و انکارناپذیر باشند. به غیر از عدم پرداخت توسط یک خریدار پوشش پول در ارتباط با قرارداد پوشش اعتباری که باید غیرقابل فسخ باشد، باید هیچ عبارتی در قرارداد که هزینه مؤثر پوشش به علت کاهش کیفیت اعتباری در منبع در معرض ریسک پوشش یافته را افزایش می‌دهد، وجود نداشته باشد. همچنین، آن باید غیر مشروط باشد؛ شرطی در قرارداد پوشش اعتباری خارج از کنترل بانک که مانع از تعهد ارائه دهنده پوشش برای پرداخت به موقع در زمان نکول طرف مقابل اصلی در پرداخت شود، وجود نداشته باشد.

۵۵. علاوه بر الزامات پشتوانه قانونی مندرج در پاراگراف ۴۰، شرایط زیر باید رعایت شود:

(a) در صورت نکول واجد شرایط یا عدم پرداخت طرف مقابل، بانک می‌تواند از ضامن برای مبالغ پرداخت نشده تحت شرایط اسناد و مدارک مرتبط، موضوع را پیگیری کند. ضامن می‌تواند پرداخت یکجا تحت شرایط مدارک مذکور به بانک داشته باشد یا ملزم به تعهدات پرداخت آینده طرف مقابلی که از طریق تضمین پوشش داده شده است، شود. بانک باید دارای حق دریافت این پرداخت‌ها از ضامن بدون الزام اولیه به اخذ اقدامات قانونی به منظور پیگیری موضوع پرداخت طرف مقابل باشد.

(b) تضمین یک تعهد صریح مکتوب و مستند است که توسط ضامن مورد پذیرش قرار می‌گیرد.

(c) به عنوان استثناء همان گونه که در جمله زیر اشاره شده است، تضمین تمامی انواع پرداخت‌هایی که متعهد اصلی باید پرداخت کند به عنوان مثال، مبلغ اسمی، پرداخت‌های نهایی و غیره را تحت شرایط مستندات پوشش می‌دهد. زمانی که تضمین پرداخت اصل را فقط پوشش دهد، بهره‌ها و سایر پرداخت‌های تضمین نشده باید به عنوان مبالغ بدون پوشش در نظر گرفته شوند.

۲. ضامنین واجد شرایط (ضامنین متقابل)

۵۶. پوشش اعتباری ارایه شده توسط نهادهای زیر، مورد قبول خواهد بود: نهادهای دولتی^{۱۸۶}، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر نهادها با وزن ریسک $2+$ درصد یا بهتر و وزن ریسک کمتر از طرف مقابل.

۳. وزن‌های ریسک

۵۷. بخش دارای پوشش، وزن ریسک فراهم‌کننده پوشش را به خود اختصاص می‌دهد. بخش بدون پوشش منبع در معرض ریسک وزن ریسک طرف مقابل اصلی را خواهد داشت.

۵۸. همان گونه که در پاراگراف ۳ تعیین شد، وزن ریسک کمتر می‌تواند طبق صلاحدید ملی، برای منبع در معرض ریسک بانک به دولت (بانک مرکزی) زمانی که منبع در معرض ریسک با ارز داخلی باشد، بکار گرفته شود. مقامات ملی می‌توانند این ترتیبات را به بخش‌هایی از مطالبات که توسط دولت (یا بانک مرکزی) تضمین شده است، در زمانی که تضمین با ارز داخلی بوده و منبع در معرض ریسک با آن ارز باشد، تسری دهند.

۵۹. آستانه‌های اهمیت در خصوص پرداخت‌ها که پایین تر از آن‌ها هیچ پرداختی در صورت وقوع زیان انجام نمی‌شود، معادل بخش‌های باقی مانده زیان اولیه می‌باشد و کل آن باید از سرمایه بانک خریدار پوشش اعتباری کسر شود.

D. سایر اقلام مرتبط با ترتیبات تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری

^{۱۸۶} این امر همچنین شامل بانک تسویه بین المللی، صندوق بین المللی پول، بانک مرکزی اروپا و جامعه اروپا می‌گردد.

ترتیبات مربوط به مجموعه‌ای از تکنیک‌های کاهش ریسک اعتباری

۶۰. زمانی که یک بانک دارای چندین روش کاهش ریسک اعتباری برای یک منبع در معرض ریسک است (به عنوان مثال، یک بانک دارای وثیقه و همچنین تضمین بخشی برای پوشش است)، بانک ملزم خواهد بود منبع در معرض ریسک را به بخش‌هایی که توسط هر کدام از ابزارهای کاهش ریسک اعتباری پوشش داده است، تقسیم کند (به عنوان مثال، بخش پوشش یافته توسط وثیقه، بخش مربوط به تضمین) و دارایی‌های موزون به ریسک هر بخش باید به صورت جداگانه محاسبه شود. زمانی که حمایت اعتباری ارایه شده توسط یک ارایه دهنده این خدمت دارای سررسیدهای متفاوتی باشد، آن‌ها باید همانند بالا به بخش‌هایی تقسیم شوند.

۱۱۱. ریسک اعتباری - چارچوب اوراق بهادارسازی

A. گستره معاملاتی تحت چارچوب اوراق بهادارسازی

۶۱. ساختار اوراق بهادارسازی متعارف، به گونه‌ای است که جریان های نقدی مجموعه ای از منابع پایه در معرض ریسک، برای حداقل دو طبقه یا موقعیت ریسک طبقه‌بندی شده متفاوت که منعکس کننده درجات مختلفی از ریسک اعتباری است، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این شیوه، پرداخت‌ها به سرمایه‌گذاران به جای بستگی داشتن به تعهد موسسه‌ای که منابع در معرض ریسک را ایجاد کرده است، بستگی به عملکرد منابع پایه در معرض ریسک مشخص دارد. در ساختارهای طبقه‌بندی شده / مرتبه‌بندی شده که اوراق بهادارسازی را از ابزارهای معمول بدهی دارای اولویت یا بدهی تبعی متمایز می‌کند و به موجب آن طبقات اوراق بهادارسازی بدون اولویت، می‌تواند بدون وقفه در پرداخت‌های قراردادی به طبقات دارای اولویت بیشتر، زیان‌ها را جذب کند. در حالی که ویژگی تبعی بودن در ساختار بدهی دارای اولویت / تبعی، موضوعی است که در ارتباط با اولویت حقوق و منافع نسبت به عواید حاصل از تصفیه و انحلال می‌باشد.

۶۲. منابع در معرض ریسک بانکها موضوع اوراق بهادارسازی، با عنوان منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی ذکر می‌شود.

B. نقش مجاز بانکها

۶۳. بانکی که به روش استاندارد ساده عمل می‌کند، می‌تواند صرفاً نقش یک بانک سرمایه‌گذار را در اوراق بهادارسازی متعارف داشته باشد. بانک سرمایه‌گذار، نهادی به غیر از نهاد بانی یا ارایه‌دهنده خدمت که پذیرنده ریسک اقتصادی منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی است، می‌باشد.

۶۴. بانکی به عنوان بانی شناخته می‌شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم منابع در معرض ریسک مشمول اوراق بهادارسازی را ایجاد کند. بانک ارایه دهنده خدمت، بانکی است که منابع در معرض ریسک اعتباری پایه را به صورت روزانه از نظر وصول اصل و بهره که به سرمایه‌گذاران در منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی منتقل می‌شود، مدیریت می‌کند. بانکی که از رویکرد استاندارد ساده استفاده می‌کند، نباید خدمات ارتقاء اعتباری، تسهیلات نقدینگی یا سایر پشتوانه‌های مالی برای اوراق بهادارسازی را ارایه دهد.

C. ترقیبات منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی

۶۵. بانک‌هایی که از رویکرد استاندارد ساده در خصوص ریسک اعتباری منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی شده استفاده می‌کنند، مجاز به استفاده از نسخه ساده رویکرد استاندارد تحت چارچوب اوراق بهادارسازی می‌باشند.

۶۶. وزن ریسک استاندارد برای منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی برای بانک سرمایه‌گذار، ۱۰۰ درصد می‌باشد. به منظور این که وضعیت‌های اولین زیان حاصل شود، کسر از سرمایه لازم است. ۵۰ درصد این کسورات باید از لایه ۱ و ۵۰ درصد مابقی باید از سرمایه لایه ۲ کسر شود.

۱۷. ریسک عملیاتی

۶۷. رویکرد استاندارد ساده برای ریسک عملیاتی، یک رویکرد شاخص پایه تحت شرایطی است که بانک‌ها باید سرمایه‌ای معادل درصد مشخصی از میانگین درآمد ناخالص سه ساله (۱۵ درصد)، زمانی که مثبت باشند، را به عنوان سرمایه پوششی نگهداری کنند.

۶۸. درآمد ناخالص به عنوان درآمد خالص بهره بعلاوه خالص درآمد غیره بهره ای تعریف می‌شود.^{۱۸۷} ویژگی‌های زیر برای این شاخص در نظر گرفته شده است: (۱) باید قبل از کسر هر نوع ذخایر باشد (برای مثال ذخیره بهره پرداخت نشده)، (۲) قبل از کسر هزینه‌های عملیاتی باشد از جمله کارمزد پرداختی به عرضه کنندگان خدمات برون

^{۱۸۷} - همچنانکه توسط ناظران ملی و/یا استانداردهای حسابداری ملی تعریف شده است.

سپاری^{۱۸۸} (۳ سودها/ زیان‌های تحقق یافته از فروش اوراق بهادار در دفتر بانکی لحاظ نشود.^{۱۸۹} و ۴) اقلام متفرقه و درآمد حاصل از بیمه نیز لحاظ نشود.

۶۹. بانک‌هایی که از این رویکرد استفاده می‌کنند، تشویق می‌شوند که خود را بر رهنمود کمیته در خصوص اقدامات صحیح برای مدیریت و نظارت ریسک عملیاتی (فوریه ۲۰۰۳) منطبق کنند.

^{۱۸۸} - در مقابل کارمزدهای پرداختی به خدمات برون سپاری شده، کارمزدهای دریافتی حاصل از ارائه خدمت بانک باید در تعریف درآمد ناخالص لحاظ شود.
^{۱۸۹} - سودها/ زیان‌های تحقق یافته از اوراق بهادار گروه‌بندی شده تحت عنوان "نگهداشت تا سررسید" و "آماده برای فروش" که اساساً اقلام دفتر بانکی را تشکیل می‌دهند (برای مثال تحت استانداردهای حسابداری معین) نیز در تعریف درآمد ناخالص لحاظ نمی‌شوند.

۱۱- بخشنامه شماره ۹۷/۱۸۴۶۶۴ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۹؛ امکان تمدید قراردادهای سپرده‌گذاری منعقد در بازه زمانی

۱۳۹۶/۰۶/۰۲ لغایت ۱۳۹۶/۰۶/۱۱ به مدت یک‌ماه با شرایط قرارداد اولیه

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرنند در شهریورماه سال گذشته، سیاست‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص نرخ سود سپرده‌های بانکی طی بخشنامه شماره ۹۶/۱۷۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۶/۶/۵ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. با توجه به نزدیک شدن به سررسید قراردادهای سپرده‌گذاری منعقد در بازه زمانی ۱۳۹۶/۶/۲ لغایت ۱۳۹۶/۶/۱۱ در شبکه بانکی کشور و همچنین امعان نظر به تدابیر و برنامه‌های جدید بانک مرکزی که با هدف ایجاد ثبات در بازارهای مختلف از طریق وضع سیاست‌های مؤثر و کارآمد پولی و ارزی مورد نظر است، بدین‌وسیله اعلام می‌دارد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی بنا به درخواست سپرده‌گذاران خود می‌توانند قراردادهای سپرده‌گذاری که در بازه زمانی یاد شده در فوق منعقد شده‌اند را به مدت یک‌ماه با همان شرایط قرارداد اولیه تمدید نمایند. بدیهی است همگام با سیاست‌های ارزی اعلام شده، برنامه‌ها و تدابیر جدید بانک مرکزی مبتنی بر روش‌ها و ابزارهای نوین در خصوص نظارت موثر بر شبکه بانکی کشور نیز متعاقباً اعلام و به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط در آن بانک/ مؤسسه اعتباری ابلاغ گردیده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

۱۲- بخشنامه شماره ۹۷/۱۹۳۹۰۴ مورخ ۹۷/۰۶/۰۶؛ ابلاغ توضیحات درخصوص بخشنامه امکان تمدید یک‌ماهه قرارداد سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار (با امعان نظر به پرسش‌ها و برداشت‌های متفاوت شبکه بانکی کشور از مفاد بخشنامه شماره ۹۷/۱۸۴۶۶۴ مورخ ۹۷/۰۵/۲۹ (۱۳۹۷/۰۵/۲۹)

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۷/۱۸۴۶۶۴ مورخ ۹۷/۰۵/۲۹ موضوع اعلام امکان تمدید یک‌ماهه قرارداد سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و با امعان نظر به پرسش‌ها و برداشت‌های متفاوت شبکه بانکی کشور از مفاد بخشنامه مذکور، مراتب ذیل را به استحضار می‌رساند:

❖ همچنان که پیش‌تر اعلام شد سیاست‌های جدید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درخصوص نرخ سود سپرده‌های بانکی متناسب با شرایط و اقتضائات روز در دست تدوین بوده و به زودی به شبکه بانکی کشور ابلاغ خواهد شد.

❖ تأکید می‌نماید تمدید یک‌ماهه قراردادهای سپرده‌گذاری صرفاً معطوف و منحصر به قراردادهای سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار یکساله‌ای است که در سال گذشته و در بازه زمانی ۱۳۹۶/۶/۲ الی ۱۳۹۶/۶/۱۱ منعقد گردید.

❖ قراردادهای سپرده‌گذاری مذکور با همان شرایط قرارداد و صرفاً حداکثر تا مدت یک‌ماه دیگر قابل تمدید است. لذا تمدید قراردادهای سپرده‌گذاری مورد اشاره برای مدتی بیش از یک‌ماه به هیچ وجه مجاز نمی‌باشد.

❖ افتتاح سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار جدید با رعایت نرخ سود علی‌الحساب مصوب شورای پول و اعتبار ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۶/۱۷۳۷۹۳ مورخ ۹۶/۰۵/۲۹ و حداکثر به میزان ۱۵ درصد مجاز می‌باشد.

❖ بدیهی است این بانک همچنان بر این مهم که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی باید در تعیین و اعلام نرخ سود علی‌الحساب سپرده‌های مذکور با تحلیلی جامع و برآورد شرایط و روندهای آتی اقتصادی، ابتدا نرخ سود مورد انتظار سپرده‌های سرمایه‌گذاری در پایان دوره را پیش‌بینی نموده و سپس درصدی از آن را به عنوان نرخ سود علی‌الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری تعیین نمایند و بدین لحاظ نرخ سود علی‌الحساب می‌باید همواره کمتر از نرخ سود قطعی پایان دوره باشد، تأکید دارد.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط در آن بانک/ مؤسسه اعتباری ابلاغ گردیده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

۱۳- بخشنامه شماره ۹۷/۱۹۶۷۰۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۰؛ ابلاغ قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل

و چهارم (۴۴) قانون اساسی^۱ به شبکه بانکی کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرنند پس از تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در سال ۱۳۸۷، ترتیبات تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی تغییر یافت. به گونه‌ای که به موجب ماده ۵ قانون مذکور، سقف مجاز تملک سهام بانک‌های غیردولتی، بانک‌های دولتی مشمول واگذاری، مؤسسات مالی و اعتباری و سایر بنگاه‌های واسطه پولی - اعم از این که قبل از تصویب آن تأسیس شده بودند و یا پس از آن تأسیس می‌شدند - به طور مستقیم یا غیرمستقیم، برای هر شرکت سهامی عام یا تعاونی سهامی عام یا هر مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی "ده درصد" و برای اشخاص حقیقی و سایر اشخاص حقوقی "پنج درصد" تعیین شد. به استناد همان ماده قانونی، معاملات بیش از سقف‌های مذکور باطل و ملغی‌الآثر اعلام شد و تملک سهام بانک‌ها بیش از سقف‌های مجاز از طریق ارث نیز مشمول حکم یادشده گردید و وراثت و یا اولیای قانونی آن‌ها ملزم به فروش سهام مازاد بر سقف، ظرف مدت دو ماه پس از صدور گواهی حصر وراثت شدند. بر همان اساس، اشخاص حقیقی سهامدار بانک‌ها و اعضای خانواده آن‌ها شامل همسر، فرزندان و همسران آن‌ها، برادر، خواهر، پدر و مادر منحصراً تا سقفی می‌توانستند سهام داشته باشند که نتوانند مشترکاً بیش از یک عضو هیأت مدیره را در بانک ذی‌ربط تعیین کنند.

استحضار دارند که حکم قانونی مذکور از آن حیث که واجد ابهامات وضع‌هایی بود، آن گونه که انتظار می‌رفت اجرایی نشد. از جمله دلایل قابل ذکر در این خصوص می‌توان به موارد ذیل اشاره داشت:

❖ عدم پیش‌بینی ضمانت اجرای بازدارنده و مؤثر در قانون برای اشخاصی که به هر دلیلی مایل به واگذاری مازاد سهام خود نبودند و یا به طریقی، بیش از آنچه مجاز است، سهام بانک‌ها را تملک کرده بودند.

❖ عدم مشخص بودن سقف مجاز تملک سهام بانک‌ها توسط اعضای یک خانواده. همان گونه که اشاره شد، به موجب قانون، سقف مجاز تملک سهام بانک‌ها توسط اشخاص، ۵ و ۱۰ درصد حسب مورد تعیین شده بود. از سوی دیگر، در متن قانون آمده بود اعضای یک خانواده منحصراً تا سقفی می‌توانند سهام داشته باشند که نتوانند مشترکاً بیش از یک عضو هیأت مدیره را در بانک تعیین کنند. چنین معیار و مبنایی بسته به شرایط می‌توانست متفاوت و متغیر باشد. به عنوان مثال، چنانچه هیأت مدیره بانکی متشکل از ۵ نفر باشد، در فرض برگزاری مجمع با حضور

تمامی سهامداران، اعضای یک خانواده، مجاز به تملک حداکثر ۲۰ درصد سهام بانک بودند. بدیهی است چنین فرضی (حضور صد درصدی دارندگان حق رأی در مجامع) در عالم واقع کمتر محتمل است و تصمیمات مجامع با نصاب‌های کمتر نیز معتبر است. لذا در این صورت، همان خانواده فرضی پیش‌گفته با داشتن ۲۰ درصد سهام که با فرض فوق‌الذکر فاقد اشکال بود، چه بسا با ۲۰ درصد سهام می‌توانست ۲ عضو هیأت مدیره را تعیین کند که واجد اشکال بود. ضمن آن که، اگر مجموع اعضای یک خانواده دارای ۳۰ درصد سهام یک بانک/مؤسسه اعتباری بود، ولی به انتخاب فقط یک عضو هیأت مدیره بسنده کرده و رضایت می‌داشت، مشخص نبود که تملک چنین حدی از سهام مغایر حکم قانونی مذکور است یا خیر؟ چنین وضعیتی معیار دوگانه‌ای را موجب شده بود که امکان کنترل و نظارت دقیق را از مقام ناظر سلب می‌نمود.

❖ عدم تأمین هدف قانون‌گذار و عدم امکان شناسایی مالکان واقعی بانک‌ها - که امری بسیار مهم در نظارت بانکی است - به سبب دور زدن قانون از سوی برخی اشخاص و تملک سهام بانک‌ها بیش از آن چه مقرر است به انحاء گوناگون، از جمله خرید سهام بانک از طریق اشخاص مختلف با هدف رعایت صوری قانون و سپس اخذ وکالت از اشخاص مذکور برای خلع و سلب تمامی حقوق ناشی از سهام آن‌ها.

چالش‌ها و مشکلات مذکور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را بر آن داشت تا مطالعه و بررسی تطبیقی را در این زمینه با هدف آگاهی از الگوهای متداول چارچوب مقرراتی تملک سهام بانک‌ها در سایر کشورها به انجام رساند. یافته‌های این مطالعه نشان داد که در بیشتر کشورها، تمرکز در سهامداری بانک‌ها نسبت به تمرکززدایی که هدف ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی بوده، امری غالب می‌باشد. علت نیز آن است که بانک‌ها در اختیار سهامداران شناخته شده و دارای امکانات مالی، کارشناسی، تخصصی، مدیریتی و مسئولیت‌پذیر قرار می‌گیرد که فرآیند پاسخ‌گویی را شفاف‌تر و مراجع نظارتی را قادر می‌سازد نظارت مؤثرتری را نسبت به بانک‌ها داشته باشند. الگوی غالب کشورها فارغ از درجه توسعه‌یافتگی در خصوص مقررات ناظر بر تملک سهام بانک‌ها آن است که سطوح مختلفی برای تملک سهام مؤسسات مذکور (۱۰، ۲۰، ۳۳، ۵۰، ۶۶ و بیشتر که هر یک از سطوح بیانگر امکان کسب یک کرسی هیأت مدیره است) در قانون تعریف می‌شود. در این حالت، اشخاص برای تملک سهام بانک‌ها تا سقف مشخصی (۱۰ درصد) نیاز به مجوز خاصی ندارند. لیکن امکان تملک سهام بیش از آن، صرفاً با موافقت و مجوز مقام نظارت بانکی امکان‌پذیر است. مقام نظارت بانکی نیز مبتنی بر ضوابطی مدون و صرفاً در صورت احراز حائز شرایط بودن متقاضی، اتخاذ تصمیم می‌نماید. همچنین مقام نظارت بانکی از اختیارات کافی برای الزام برخی سهامداران که مخاطره‌ای برای مدیریت صحیح بانک محسوب می‌شوند و یا بدون مجوز، بیش از حدود مقرر، سهام بانکی را تملک نموده‌اند،

به واگذاری سهام به غیر برخوردار است. ضمن آن که در این الگو، تمایزی بین اشخاص حقیقی یا حقوقی برای تملک سهام بانک‌ها وجود ندارد. ماحصل اجرای صحیح چنین تدابیری آن است که بانک‌ها در اختیار سهامداران شناخته‌شده و دارای امکانات مالی، کارشناسی، مدیریتی و نظارتی و در عین حال مسئولیت‌پذیر قرار می‌گیرد تا در مواقع لزوم از جمله زمانی که بانک به لحاظ نقدینگی دچار مشکل و کمبود می‌شود، از توان مالی آن‌ها برای افزایش سرمایه و تزریق منابع جدید به بانک استفاده شود. به تبع آن نیز، بانک‌ها از ثبات و استحکام بیشتری برخوردار می‌شوند و مرجع نظارت بانکی می‌تواند ملاحظات نظارتی خود را از طریق سهامداران عمده و واجد شرایط جامعه عمل ببوشاند. گفتنی است که توأمان، مراجع نظارت بانکی از طریق وضع محدودیت‌ها و الزاماتی، مراقبت می‌نمایند که بانک به منبع مالی ترجیحی مالکان خود تبدیل نشود. از دیگر نتایج و یافته‌های بررسی‌های این بانک، مشخص شدن این موضوع بود که تمرکز سهام بانک‌ها علاوه بر آن که واجد آثار مثبت نظارتی است، از منظر سهامداران نیز مفید بوده و می‌تواند موجب ارتقای کارآمدی و کنترل‌های داخلی بانک‌ها شود.

با عنایت به موارد پیش گفته، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طی سالیان اخیر تلاش نمود تا ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی از طریق تنظیم لایحه‌ای مورد بازنگری قرار دهد. توأمان پس از طرح موضوع توسط این بانک و تشریح ابعاد مختلف آن، نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی نیز طرحی را بر مبنای ملاحظات و نظرات بانک مرکزی برای اصلاح ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تهیه کردند که نهایتاً تحت عنوان "قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی" در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۲ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و در تاریخ ۱۳۹۷/۴/۲۰ مورد تأیید شورای نگهبان قانون اساسی واقع شد.

در ماده (۱) قانون جدید که جایگزین ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی شده، مقرر گردیده است: "تملك سهام مؤسسات اعتباری اعم از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که قبل یا بعد از تصویب این قانون تأسیس شده یا می‌شوند یا بانک‌های دولتی که سهام آن‌ها واگذار می‌شود تا سقف ده درصد (۱۰٪) توسط مالک واحد بدون اخذ مجوز مجاز است. همچنین تملك سهام هر یک از مؤسسات اعتباری مزبور توسط مالک واحد در دو سطح بیش از ده درصد (۱۰٪) تا بیست درصد (۲۰٪) و بیش از بیست درصد (۲۰٪) تا سی و سه درصد (۳۳٪) با مجوز بانک مرکزی و به موجب دستورالعملی که به پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب شورای پول و اعتبار مصوب می‌شود مجاز می‌باشد. تملك سهام سایر مؤسسات اعتباری به هر میزان توسط مالک واحدی که در یکی از مؤسسات اعتباری بیش از ده درصد (۱۰٪) سهامدار

است، بدون مجوز بانک مرکزی ممنوع است. وفق تبصره (۱) این ماده، «مالک واحد به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی به طور مستقل یا بیش از یک شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که به تشخیص بانک مرکزی و در قالب دستورالعمل شورای پول و اعتبار، دارای روابط مالی، خویشاوندی (سببی و نسبی) نیابتی یا مدیریتی با یکدیگر می‌باشند». همچنین تبصره (۲) مقرر می‌دارد «مالک سهام مؤسسات اعتباری بیش از حدود مجاز ذکر شده، نسبت به سهام مازاد، فاقد حقوق مالکیت اعم از حق رأی، دریافت حق تقدم و دریافت سود می‌باشد و درآمد حاصل از سود سهام توزیع شده و حق تقدم فروش رفته نسبت به سهام مازاد، مشمول مالیات با نرخ صد درصد (۱۰۰٪) می‌شود و حق رأی ناشی از سهام مازاد در مجامع عمومی به وزارت امور اقتصادی و دارایی تفویض می‌شود...». به علاوه، بر اساس تبصره (۳) این قانون، بانک مرکزی با تصمیم هیأت انتظامی بانک‌ها، دارای اختیار ابطال مجوز تملک مالک واحد در سطوح بیش از ۱۰ درصد می‌باشد. همچنین تبصره (۴) ماده قانونی جدید مقرر می‌کند «اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و غیرایرانی، از تاریخ ابلاغ این قانون در شمول حکم این ماده یکسان هستند».

در خاتمه، ضمن ایفاد یک نسخه از قانون مذکور و اعلام این که ضوابط اجرایی حکم قانونی فوق‌الذکر توسط بانک مرکزی در دستور کار قرار گرفته است، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای ذی‌ربط و همچنین سهامداران آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و اطلاع‌رسانی شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

رئیس‌است محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی که با عنوان طرح به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود، با تصویب در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۲ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌شود.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۹۷/۰۴/۲۸

شماره ۵۳۶۴۵

وزارت امور اقتصادی و دارایی

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و دوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۷/۴/۲۰ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۳۲۰۸۱/۳۴۳ مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجراء ابلاغ می‌گردد.

رئیس‌جمهور - حسن روحانی

قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

ماده ۱- متن زیر جای‌گزین ماده (۵) قانون و تبصره‌های آن می‌شود:

ماده ۵ - مؤسسات اعتباری اعم از بانکها و غیربانکی غیردولتی که قبل یا بعد از تصویب این قانون تأسیس شده یا می‌شوند، یا بانکهای دولتی که سهام آنها واگذار می‌شود، صرفاً در قالب شرکتهای سهامی عام و تعاونی سهامی عام مجاز به فعالیت هستند، تملک سهام این مؤسسات تا سقف ده درصد (۱۰٪) توسط مالک واحد بدون اخذ مجوز مجاز است. همچنین تملک سهام هر یک از مؤسسات اعتباری مزبور توسط مالک واحد در دو سطح بیش از ده درصد (۱۰٪) تا بیست درصد (۲۰٪) و بیش از بیست درصد (۲۰٪) تا سی و سه درصد (۳۳٪) با مجوز بانک مرکزی و به موجب دستورالعملی که به پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب شورای پول و اعتبار، مصوب می‌شود مجاز می‌باشد. تملک سهام سایر مؤسسات اعتباری به هر میزان توسط مالک واحدی که در یکی از مؤسسات اعتباری بیش از ده درصد (۱۰٪) سهامدار است، بدون مجوز بانک مرکزی ممنوع است.

تبصره ۱ - مالک واحد به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی به طور مستقل یا بیش از یک شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که به تشخیص بانک مرکزی و در قالب دستورالعمل شورای پول و اعتبار، دارای روابط مالی، خوی‌شاوندی (سببی یا نسبی)، نیابتی یا مدیریتی با یکدیگر می‌باشند.

تبصره ۲ - مالک سهام مؤسسات اعتباری بیش از حدود مجاز ذکر شده، نسبت به سهام مازاد، فاقد حقوق مالکیت اعم از حق رأی، دریافت حق تقدم و دریافت سود می‌باشد و درآمد حاصل از سود سهام توزیع شده و حق تقدم فروش رفته نسبت به سهام مازاد مشمول مالیات با نرخ صد درصد (۱۰۰٪) می‌شود و حق رأی ناشی از سهام مازاد در مجامع عمومی به وزارت امور اقتصادی و دارایی تفویض می‌شود. مالک واحدی که تا پیش از تصویب این قانون، دارنده سهام هر یک از مؤسسات اعتباری بیش از حدود مجاز شده است، فرصت دارد ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون یا وقوع حادثه قهری، نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح اقدام و یا مازاد سهام خود را واگذار نماید، در غیر این صورت مشمول مقررات صدر این تبصره می‌شود.

تبصره ۳ - بانک مرکزی می‌تواند با تصمیم هیأت انتظامی بانکها، مجوز تملک مالک واحد در سطوح بیش از ده درصد (۱۰٪) را ابطال نماید.

تبصره ۴ - اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و غیرایرانی، از تاریخ ابلاغ این قانون در شمول حکم این ماده یکسان هستند.

ماده ۲- در ماده (۶) قانون، اصلاحات زیر صورت می‌پذیرد:

الف - بند (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۳ - مجموع حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم سهام و عضو (کرسی در هیأت مدیره) در هر بنگاه اقتصادی تا سقف چهل درصد (۴۰٪) برای اشخاص حقوقی موضوع بند (۱) این ماده، که قانوناً مجوز فعالیت اقتصادی دارند، مجاز می‌باشد.

ب - تبصره (۲) بند (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۲- اشخاص حقوقی موضوع بند (۱) این ماده و شرکتهای تابعه و وابسته آنها مکلفند مجموع حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم سهام و کرسی مدیریتی (سهام در هیأت مدیره) در هر بنگاه اقتصادی مازاد چهل درصد (۴۰٪) را از تاریخ تصویب این اصلاحیه به صورت مرحله ای حداکثر تا سه سال پس از ابلاغ این قانون واگذار نمایند. اشخاص حقوقی مذکور مکلفند گزارش اجرای این تبصره را حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از واگذاری مازاد سهام یا هر شش ماه یکبار به شورای رقابت و سازمان بورس و اوراق بهادار ارائه نمایند.

ماده ۳- در ماده (۱۲) قانون، اصلاحات زیر صورت می‌پذیرد:

الف - در بند (۱)، عبارت نیم درصد (۰/۵٪) به پنج درصد (۵٪) اصلاح می‌شود.

ب - بند (۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۲- اشخاص حقوقی سهامدار شرکت تعاونی سهامی عام، هرگاه خود، تعاونی فراگیری ملی، تعاونی سهامی عام یا شرکت سهامی عام باشند، حداکثر حق مالکیت بیست درصد (۲۰٪) سهام را داشته و سایر اشخاص حقوقی متناسب با تعداد سهامداران مستقیم و غیرمستقیم خود حداکثر حق مالکیت ده درصد (۱۰٪) از سهام را خواهند داشت. در مواردی که تعاونی سهامی عام در حوزه فعالیت های پولی و بانکی وارد شود احکام ماده (۲) این قانون بر این ماده قانونی حاکم خواهد بود.

پ - در بند(۵)، عبارت «می تواند با بلوک بندی برگزار شود» جای‌گزین «با بلوک بندی برگزار خواهد شد» می شود.

ماده ۴- تبصره (۳) ماده (۲۴) قانون، اصلاحی مصوب ۱۳۹۵/۶/۷، حذف می شود.

ماده ۵- یک تبصره به شرح زیر به ماده (۳۱) قانون با عنوان تبصره (۱) اضافه و شماره تبصره قبلی به (۲) تغییری می کند:

تبصره ۱- در هر موردی که مزایای از قبیل حق اولاد، کمک هزینه عائله مندی، کمک هزینه ازدواج، عیدی، فوت و بی‌مه عمر و حوادث بازنشستگان برای کارکنان و بازنشستگان بنگاه واگذار شده مقرر بوده است و به واسطه واگذاری، کارفرمای بخش غیردولتی و صندوق بازنشستگی کشوری بر مبنای قوانین، تکلیفی برای پرداخت مزایای مقرر ندارد، دولت مکلف است هر ساله در لایحه بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی لازم را در بودجه صندوق بازنشستگی کشوری بابت بازنشستگان شرکتهای واگذار شده که می‌زان آن همه ساله توسط صندوق بازنشستگی کشوری محاسبه و به سازمان برنامه و بودجه اعلام می شود، به عمل آورده و اینگونه پرداخت توسط صندوق بازنشستگی کشوری صورت گیرد.

ماده ۶- به ابتدای بند (۵) ماده (۵۸) قانون، عبارت «تعین مصادیق و» اضافه می شود.

ماده ۷- متن زیر جای‌گزین ماده (۵۹) قانون می شود:

ماده ۵۹- شورای رقابت مکلف است در حوزه کالاها و خدماتی که بازار آنها به تشخیص این شورا مصداق انحصار بوده و نیازمند تأسیس نهاد مستقل (تنظیم‌گر) است، پیش‌شنهاد تأسیس و اساسنامه نهاد (تنظیم‌گر بخشی) را به دولت ارسال نماید. هیأت دولت مکلف است ظرف مدت سه ماه از دریافت پیش‌شنهاد شورای رقابت، اقدام قانونی لازم را جهت تأسیس نهاد مزبور انجام دهد. تأسیس نهادهای تنظیم‌گر بخشی تنها به موجب قانون و با رعایت احکام ذیل امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۱- مرکز ملی رقابت انجام وظایف دبیرخانه و پشتیبانی این نهادها را برعهده دارد.

تبصره ۲- اساسنامه نهادهای تنظیم‌گر بخشی باید موارد زیر را در برگیرد:

الف - حیطة اختیارات نهاد تنظیم‌گر به گونه ای است که:

- ۱- آن دسته از وظایف و اختیارات شورای رقابت که به نهاد تنظیم‌گر بخشی واگذار می‌شود، مشخص شود.
 - ۲- وظایف و اختیارات تعیین شده برای نهاد تنظیم‌گر از وظایف شورای رقابت و سایر دستگاهها و نهادها سلب شود.
 - ۳- هیچ‌یک از نهادهای تنظیم‌گر بخشی نتواند مغایر با این قانون یا مصوبات قبل و بعدی شورای رقابت در زمینه تسهیل رقابت تصمیمی بگیرد یا اقدامی کند.
- مرجع تشخیص و حل و فصل مغایرت‌ها، شورای رقابت است و ترتیبات اجرای آن با توجه به ملاحظات هر حوزه در اساسنامه نهاد تنظیم‌گر مشخص می‌شود.

ب - ترکیب اعضای نهاد تنظیم‌گر و شرایط انتخاب آنها به گونه ای است که:

- ۱- به منظور واگذاری تمام‌العمل بخشی از اختیارات موضوع ماده (۶۱) این قانون، دو نفر از قضات به انتخاب و حکم رئیس قوه قضائیه در ترکیب اعضای نهاد تنظیم‌گر بخشی عضویت داشته باشند.
- ۲- ترکیب اعضای متشکل از نمایندگان دستگاههای اجرائی ذی ربط، نمایندگان بخشهای غیردولتی و صاحبانظران درحوزه های حقوقی و اقتصادی باشند.
- ۳- الزامات ساختاری مربوط به استقلال نهادهای تنظیم‌گر بخشی شامل ترتیباتی که در مواد (۵۵) و (۵۶) این قانون برای اعضای شورای رقابت ذکر شده، برای اعضای نهادهای تنظیم‌گر بخشی نیز رعایت شوند.
- ۴- شرایط مندرج در بند (ب) ماده (۵۳) این قانون برای اعضاء لحاظ شود.

پ - بودجه و اعتبارات نهاد تنظیم‌گر بخشی به گونه ای است که:

۱- دولت از اشخاص حقوقی تحت تنظیّم، عوارضی را دریافت کند و با رعایت قوانین مربوطه به عنوان درآمد اختصاصی هر یک از نهادهای تنظیّم گر بخشی اختصاص دهد. میزان این عوارض باید به صورت سالانه در لایحه بودجه پیشنهاد شود.

۲- حداقل و حداکثر میزان عوارض مذکور برای هر بخش در اساسنامه نهاد تنظیّم گر آن بخش تعیین شود.

ماده ۸ - متن زیر جایگزین ماده (۶۳) قانون می شود:

ماده ۶۳ - کلیه تصمیمات شورای رقابت و نهادهای تنظیّم گر بخشی موضوع ماده (۵۹)، ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ به ذی نفع، صرفاً قابل تجدیدنظر در هیأت تجدیدنظر موضوع ماده (۶۴) این قانون است. این مدت برای اشخاص مقیم خارج از کشور دوماه می باشد. در صورت عدم ارائه درخواست تجدیدنظر در مدت یادشده و همچنین در صورت تأیید تصمیمات شورا در هیأت تجدیدنظر، این تصمیمات قطعی هستند.

قانون فوق مشتمل بر هشت ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و دوم خردادماه یکهزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۷/۴/۲۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۴- بخشنامه شماره ۹۷/۲۱۳۲۱۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۲۱؛ توضحیات در خصوص اجرای بند (و) تبصره (۱۶) قانون

بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که استحضار دارند؛ در بند «و» تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور مقرر شده بود: «به منظور تشویق تولیدکنندگان و تسویه مطالبات بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری چنانچه مشتریان بدهی معوق خود را که تا پایان سال ۱۳۹۶ سررسید شده باشد از تاریخ سررسید تا پایان شهریورماه ۱۳۹۷ تسویه نمایند، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه نمایند.»

پس از آن که حکم قانونی فوق‌الذکر طی بخشنامه شماره ۹۷/۴۵۸۲۱ مورخ ۱۳۹۷/۲/۱۸ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد، سئوالات و استعلامات متعددی در خصوص مفاد آن به این بانک واصل گردید. لیکن از آنجایی که به استناد اصل ۷۳ قانون اساسی، مرجع تفسیر قوانین عادی، مجلس شورای اسلامی می‌باشد، بانک مرکزی ضمن پاسخگویی به استعلامات مذکور، مکاتبات مختلفی نیز با هدف رفع ابهامات و مشکلات با مراجع ذی‌ربط از جمله مجلس شورای اسلامی و دولت محترم انجام داد.

با عنایت به تصمیم متخذه در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۷ کمیسیون فرعی کمیسیون اقتصاد دفتر هیأت دولت و به استناد نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای محترم نگهبان و همچنین با هدف مساعدت به بنگاه‌های اقتصادی دارای بدهی غیرجاری به شبکه بانکی کشور و نیز تسهیل تسویه مطالبات بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، مراتب ذیل را در خصوص حکم قانونی مورد نظر به استحضار می‌رساند:

۱. عبارت جریمه در حکم قانونی صدرالاشاره اطلاق بر «مازاد/مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود قرارداد (براساس مقررات فعلی به میزان ۶ درصد)» دارد.
۲. مشمولان حکم قانونی مذکور تولیدکنندگان می‌باشند، لذا بدهی سررسید شده تولیدکنندگان (هر میزان اقساط سررسید شده) مشمول این بند قانونی می‌باشد.
۳. منظور از عبارت «تسویه» در بند مذکور، تسویه بخش سررسیدشده می‌باشد. به عبارت دیگر برای برخورداری از مزایای قانونی مذکور تسویه اقساط سررسید نشده ضرورتی ندارد.

۴. قراردادهایی که قبل از سال ۱۳۹۶ تعیین تکلیف شده‌اند و سررسید آن سال ۱۳۹۷ و بعد از آن است، مشمول حکم قانونی مذکور نمی‌باشد.
۵. نظر به مختومه شدن قراردادهای قبلی با انعقاد قرارداد جدید، قرارداد جاری (نافذ در پایان سال ۱۳۹۶) مبنای عمل محاسبات خواهد بود.
۶. نظر به سئوالات متعدد در ارتباط با عبارت «بدهی معوق» در بند یادشده، هرگونه بدهی سررسید/حال شده پرداخت نشده در پایان سال ۱۳۹۶ مشمول حکم مذکور می‌باشد.
۷. همانگونه که در بند قانونی مذکور اشاره شده است، تسهیلات اعطایی بدون تعیین میزان حجم بدهی مورد نظر است. لذا تولیدکنندگان دارای هر میزان بدهی سررسید شده پرداخت نشده در پایان سال ۱۳۹۶ می‌توانند از مزایای بند قانونی فوق بهره‌مند گردند.
۸. شرط برخورداری از مزایای بند قانونی صدرالذکر، داشتن بدهی سررسید شده پرداخت نشده در پایان سال ۱۳۹۶ و همچنین تسویه آن تا پایان شهریور سال ۱۳۹۷ است، از این رو چنانچه تولیدکنندگان از ابتدای سال ۱۳۹۷ و تا قبل از اجرایی شدن قانون جدید، بدهی خود را بازپرداخت و یا اقدام به امهال آن نموده باشند، می‌توانند در صورت درخواست، از مزایای بند قانونی مذکور برخوردار گردند. در این حالت بانک می‌تواند مبالغ پرداختی از سوی مشتری را به حساب تسویه در حالت جدید منظور نماید.
- در خاتمه، ضمن اعلام این که اصلاح و تمدید مهلت زمان اجرای حکم قانونی مذکور، در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار دارد و همچنین تأکید مجدد بر مسئولیت بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در حسن اجرای حکم قانونی یاد شده، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک / مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

عبدالمهدی ارجمندزاد

۳۲۱۵-۰۲

۱۵- بخشنامه شماره ۹۷/۲۹۱۷۲۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۲۱؛ ابلاغ دستورالعمل نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی

شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران

شعب و دفاتر نمایندگی بانک‌های خارجی فعال در کشور

باسلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند، آن‌چه تاکنون مبنای مقرراتی تأسیس، فعالیت و نظارت شعب بانک‌های خارجی و همچنین دفاتر نمایندگی بانک‌های خارجی در داخل کشور قرار داشته، «آیین‌نامه اجرایی نحوه تأسیس و عملیات شعب بانک‌های خارجی در ایران» مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۸ هیأت محترم وزیران و «دستورالعمل اجرایی نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعب بانک‌های خارجی در ایران» مصوب هیأت عامل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص شعب بانک‌های خارجی و «آیین‌نامه نحوه تأسیس، فعالیت و انحلال دفاتر نمایندگی بانک‌های خارجی در کشور جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه مورخ ۱۳۶۳/۳/۱۳ شورای محترم پول و اعتبار در مورد دفاتر نمایندگی بانک‌های خارجی بوده است. از آنجایی که با عنایت به تغییرات عمده در زیرساخت‌های عملیاتی، مقرراتی و نظارتی کسب‌وکار بانکداری طی سنوات اخیر و همچنین تحولات ایجاد شده در تعاملات بین‌المللی، اصلاح و بازنگری مقررات فوق‌الذکر با رویکرد تسهیل ورود بانک‌های معتبر بین‌المللی و تطابق هرچه بیشتر با شرایط و مقتضیات کنونی ضروری می‌نمود، لذا بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مقررات یاد شده را با بهره‌گیری از یافته‌های حاصل از مطالعات انجام شده در خصوص مقررات سایر کشورها در این رابطه و همچنین لحاظ اقتضائات کنونی کشور مورد اصلاح و بازنگری قرار داد و به منظور یکپارچه سازی و انسجام هرچه بیشتر و تجمیع مقررات مرتبط با یکدیگر، دستورالعمل واحدی را تحت عنوان «دستورالعمل نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران» تدوین و برای تصویب نهایی به شورای پول و اعتبار تقدیم نمود. در ادامه دستورالعمل پیشنهادی در یک‌هزار و دویست و شصتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۷/۲۴ شورای محترم پول و اعتبار مطرح و به تصویب رسید که به پیوست نسخه‌ای از آن جهت استحضار ایفاد می‌گردد. اهم اصلاحات لحاظ شده در دستورالعمل مصوب به شرح ذیل می‌باشد:

- ✓ تعیین شرایط برای بانک خارجی متقاضی تأسیس شعبه یا دفتر نمایندگی، از جمله آن که؛ حداقل پنج سال از تاریخ شروع فعالیت بانک خارجی متقاضی تأسیس شعبه و سه سال از تاریخ شروع فعالیت بانک خارجی متقاضی تأسیس دفتر نمایندگی گذشته باشد. همچنین تأییدیه مرجع نظارتی کشور مبدأ مبنی بر برخورداری بانک متقاضی از ثبات و سلامت مالی و تطبیق فعالیت‌های آن با الزامات مالی بین‌المللی نظیر مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم وجود داشته باشد.
- ✓ صدور اجازه‌نامه‌ها در سه سطح موافقت اصولی، اجازه‌نامه تأسیس و اجازه‌نامه فعالیت برای شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی.
- ✓ تعیین شرایط عمومی برای مدیر شعبه یا دفتر نمایندگی نظیر: اقامت در ایران، نداشتن سابقه محکومیت قطعی به ارتشاء، اختلاس، خیانت در امانت، کلاهبرداری، پولشویی و فرار مالیاتی و همچنین تأیید صلاحیت تخصصی مدیر شعبه به تشخیص بانک مرکزی.

- ✓ تعیین حدود و ثغور فعالیت دفتر نمایندگی مبنی بر این که صرفاً مجاز به انجام امور مشاوره‌ای، بازاریابی و هماهنگ کننده امور میان بانک خارجی، مؤسسات اعتباری و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی بوده و نمی‌تواند به عملیات بانکی و ارائه خدمات بانکی و سایر فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا مبادرت ورزد.
- ✓ امکان تأسیس شعبه توسط بانک خارجی در قالب شعبه نوع اول و شعبه نوع دوم.
- ✓ شعبه نوع دوم تحت هیچ شرایطی مجاز به دریافت سپرده نمی‌باشد.
- ✓ شعبه نوع اول تا یک سال پس از شروع فعالیت مجاز به قبول سپرده نمی‌باشد. پس از اتمام مهلت مزبور، با تأیید بانک مرکزی به مدت ۲ سال صرفاً مجاز به قبول سپرده قرض الحسنه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری از اشخاص حقوقی می‌باشد. در پایان مدت زمان اخیرالذکر، منوط به موافقت بانک مرکزی می‌تواند نسبت به قبول سپرده از تمامی اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی اقدام نماید.
- ✓ مجموع سپرده‌های دریافتی توسط شعبه نوع اول، در هر زمان نباید بیش از ۱۲ برابر سرمایه اعطایی آن باشد.
- ✓ مبلغ سرمایه مورد نیاز برای تأسیس شعبه با توجه به نوع آن؛ حداقل ۱۰ میلیون یورو برای شعبه نوع اول و ۵ میلیون یورو برای شعبه نوع دوم تعیین شده است.
- ✓ الزام شعبه به نگهداری حداقل میزان ۸۰ درصد مانده هر یک از اقلام دارایی‌های خود، طبق آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده، در داخل ایران.
- ✓ مجموع مانده تسهیلات دریافتی توسط شعبه نوع دوم از مؤسسات اعتباری و بانک خارجی در هر زمان نباید بیش از سه برابر حقوق صاحبان سهام شعبه باشد.
- ✓ اضافه نمودن اقدامات انتظامی و نظارتی بانک مرکزی در برابر تخلفات شعبه بانک خارجی؛
- ✓ تعیین جریمه نقدی بابت تخلف شعبه بانک خارجی از مفاد دستورالعمل پیشنهادی و سایر قوانین و مقررات پولی و بانکی تا میزان پنج درصد آخرین سرمایه اعطایی شعبه.

در خاتمه، ضمن آن که امید است دستورالعمل ابلاغی بتواند در راستای تسهیل هرچه بیشتر فرآیند حضور شعب و دفاتر نمایندگی بانک‌های خارجی مؤثر افتد و زمینه افزایش ارتباطات بانکی در سطح بین‌المللی را فراهم نماید، خواهشمند است تمهیدات لازم به منظور اجرای دستورالعمل مذکور اتخاذ شده و بر حسن اجرای آن، نظارت دقیق صورت پذیرد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۳۱-۰۲

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

«دستورالعمل نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران»

شورای پول و اعتبار بنا به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با استناد به بند (ب) ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور، در راستای تسهیل شرایط حضور بانک‌های معتبر بین‌المللی در کشور و با هدف افزایش رقابت‌پذیری، تعمیق و ایجاد پویایی در شبکه بانکی، «دستورالعمل نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تصویب نمود.

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین ذیل به جای عبارات مشروح مربوط به کار می‌روند:

- ۱-۱ - ایران: کشور جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۳ - مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد؛
- ۱-۴ - بانک خارجی: مؤسسه‌ای که تحت عنوان "بانک" در خارج از ایران تأسیس و تحت نظارت مرجع نظارت بانکی کشور متبوع خویش به کسب و کار بانکی اشتغال دارد؛
- ۱-۵ - کسب و کار بانکی: انجام عملیات بانکی و ارائه خدمات بانکی؛
- ۱-۶ - بانک خارجی متقاضی: بانک خارجی که متقاضی تأسیس شعبه و یا دفتر نمایندگی در ایران می‌باشد؛
- ۱-۷ - مرجع نظارتی: مقام مسئول ناظر بر بانک خارجی در کشور متبوع؛
- ۱-۸ - شعبه: مشتمل بر شعبه نوع اول و یا نوع دوم بانک خارجی که در چارچوب این دستورالعمل در ایران تأسیس می‌شود؛
- ۱-۹ - مدیر شعبه/دفتر نمایندگی: مشتمل بر رئیس و معاون شعبه/دفتر نمایندگی؛
- ۱-۱۰ - شعبه نوع اول: واحد عملیاتی از بانک خارجی است که می‌تواند در چارچوب این دستورالعمل نسبت به انجام عملیات بانکی و ارائه خدمات بانکی اقدام نماید؛
- ۱-۱۱ - شعبه نوع دوم: واحد عملیاتی از بانک خارجی است که مجاز به دریافت سپرده نبوده و صرفاً می‌تواند به اعطای تسهیلات و ارائه خدمات بانکی در چارچوب این دستورالعمل، مبادرت نماید؛

۱۲-۱ - دفتر نمایندگی: واحد عملیاتی از بانک خارجی است که صرفاً به انجام امور مشاوره‌ای، بازاریابی و هماهنگ کننده امور میان بانک خارجی، مؤسسات اعتباری، سایر اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی مبادرت می‌نماید و مجاز به انجام عملیات بانکی و ارائه خدمات بانکی و سایر فعالیت‌های اقتصادی درآمدزا نمی‌باشد.

۱۳-۱ - عملیات بانکی: دریافت هرگونه سپرده از عموم و به کارگیری آن در قالب اعطای اعتبار و تسهیلات؛

۱۴-۱ - خدمات بانکی: مجموعه اقداماتی غیر از عملیات بانکی که شعبه در چارچوب مفاد این دستورالعمل به مشتریان ارائه و در قبال آن کارمزد دریافت نماید؛

۱۵-۱ - سرمایه اعطایی: وجوهی که بانک خارجی به منظور تأسیس و فعالیت، به عنوان سرمایه به شعبه نوع اول و یا دوم تخصیص داده و پرداخت می‌نماید؛

۱۶-۱ - تسهیلات (وام) تبعی: تسهیلات بلندمدتی است که توسط بانک خارجی به شعبه اعطا می‌شود، قابل مطالبه قبل از سررسید نبوده و اولویت بازپرداخت آن در صورت ورشکستگی تسهیلات گیرنده، نسبت به سایر بدهی‌های آن پایین تر می‌باشد.

۱۷-۱ - موافقت اصولی: موافقت کتبی بانک مرکزی با تقاضای اولیه بانک خارجی متقاضی؛

۱۸-۱ - اجازه نامه تأسیس: موافقت کتبی بانک مرکزی با ثبت شعبه و یا دفتر نمایندگی در مرجع ثبت شرکت‌ها؛

۱۹-۱ - اجازه نامه فعالیت: موافقت کتبی بانک مرکزی با شروع فعالیت شعبه و یا دفتر نمایندگی؛

۲۰-۱ - مقررات احتیاطی: مجموعه الزامات احتیاطی از جمله مقررات ناظر بر نسبت کفایت سرمایه، تسهیلات و تعهدات کلان، تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط، سرمایه‌گذاری، الزامات نقدینگی، طبقه‌بندی دارایی‌ها، ذخیره‌گیری و وضعیت باز ارزی که توسط مرجع نظارتی/بانک مرکزی، حسب مورد، تدوین و ابلاغ می‌گردد؛

۲۱-۱ - صلاحیت حرفه‌ای: شرایط لازم برای تصدی سمت مدیر شعبه مشتمل بر شرایط عمومی و تخصصی در چارچوب ضوابط این دستورالعمل.

ماده ۲- تأسیس و فعالیت شعبه و دفتر نمایندگی صرفاً پس از کسب اجازه‌نامه‌های تأسیس و فعالیت، حسب مورد، امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۳- بانک مرکزی می‌تواند در صورت صلاحدید، تأسیس و فعالیت شعبه و دفتر نمایندگی را به وجود تفاهم‌نامه نظارتی مابین خود و مرجع نظارتی منوط نماید.

ماده ۴- تأسیس و فعالیت شعبه و یا دفتر نمایندگی در مناطق آزاد تجاری صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران تابع قانون و ضوابط خاص خود می‌باشد.

فصل دوم- شرایط، سرمایه مورد نیاز و فرآیند تأسیس شعبه

ماده ۵- بانک خارجی متقاضی تأسیس شعبه باید حایز شرایط زیر باشد:

۵-۱ - حداقل پنج سال از تاریخ شروع فعالیت آن گذشته باشد؛

۵-۲ - عملکرد مالی آن طی سه سال گذشته و یا برآیند پنج سال گذشته، نمایانگر سودآوری باشد؛

۵-۳ - دارابودن تأییدیه مرجع نظارتی مبنی بر برخورداری از ثبات و سلامت مالی آن و تطبیق فعالیت‌های آن

با الزامات مالی بین‌المللی نظیر مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم؛

۵-۴ - برخورداری از وضعیت مالی و اعتباری مناسب و حسن شهرت به تشخیص بانک مرکزی.

ماده ۶- مدیر شعبه باید حایز شرایط زیر باشد:

۶-۱ - شرایط عمومی:

۶-۱-۱- اقامت مدیران شعبه در ایران؛

۶-۱-۲- حداقل یکی از مدیران شعبه باید ایرانی باشد؛

۶-۱-۳- دارابودن تأییدیه هیأت مدیره بانک خارجی مبنی بر عدم وجود سوءسابقه مالی؛

۶-۱-۴- نداشتن سابقه محکومیت قطعی به ارتشاء، اختلاس، خیانت در امانت، کلاهبرداری، پولشویی،

فرار مالیاتی، قاچاق کالا و ارز، جعل و تزویر، سرقت، صدور چک بی‌محل و ورشکستگی به

تقصیر یا تقلب، اعم از این که حکم از دادگاه‌های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم،

مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد؛

۶-۱-۵- نداشتن منع تصدی عضویت در هیأت مدیره مؤسسات اعتباری ناشی از محکومیت قطعی در

هیأت انتظامی بانک‌ها؛

۶-۱-۶- نداشتن بدهی غیرجاری به مؤسسات اعتباری و سابقه چک برگشتی.

۶-۲- شرایط تخصصی:

۶-۲-۱- دارا بودن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در رشته‌های مرتبط به تشخیص بانک مرکزی؛

۶-۲-۲- دارا بودن حداقل پنج سال سابقه کار در سطح مدیریت امور بانکی؛

۶-۲-۳- آشنایی با اصول و مبانی عملیات بانکی ایران؛

۴-۲-۶- برخورداری از صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای به تشخیص بانک مرکزی؛

۵-۲-۶- تسلط به زبان فارسی برای حداقل یکی از مدیران شعبه.

ماده ۷- حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس شعبه به شرح زیر می باشد:

۷-۱- شعبه نوع اول: حداقل ۱۰ میلیون یورو یا معادل آن به سایر ارزهای معتبر مورد قبول بانک مرکزی؛

۷-۲- شعبه نوع دوم: حداقل ۵ میلیون یورو یا معادل آن به سایر ارزهای معتبر مورد قبول بانک مرکزی؛

ماده ۸- بانک خارجی متقاضی به منظور اخذ موافقت اصولی باید مدارک و اطلاعات زیر را به همراه تقاضای خود به بانک مرکزی ارائه دهد:

۸-۱- تصویر برابر با اصل مجوز فعالیت و اساسنامه بانک خارجی ممهور به مهر تأیید مرجع نظارتی؛

۸-۲- مدارک مرتبط با محل و آدرس ثبتی بانک خارجی ممهور به مهر تأیید مرجع نظارتی؛

۸-۳- نام تجاری شعبه مورد تقاضا؛

۸-۴- صورت‌های مالی حسابرسی شده تلفیقی و غیرتلفیقی سه سال گذشته بانک خارجی (در صورتی که معیار ارزیابی سود آوری، برآیند ۵ سال گذشته باشد، صورت‌های مالی حسابرسی شده تلفیقی و غیرتلفیقی ۵ سال گذشته بانک خارجی)؛

۸-۵- تأییدیه مکتوب از مرجع نظارتی در خصوص:

۸-۵-۱- افتتاح شعبه مورد تقاضا در ایران؛

۸-۵-۲- مطلوب بودن وضعیت مالی بانک خارجی از حیث مواردی نظیر رعایت مقررات احتیاطی؛

۸-۵-۳- آخرین رتبه بانک خارجی از نظر سرمایه، سپرده‌ها و دارایی‌ها در نظام بانکی کشور متبوع و

همچنین وضعیت بیمه سپرده‌های بانک خارجی مذکور؛

۸-۵-۴- تعهد مرجع نظارتی مبنی بر همکاری کامل با بانک مرکزی در خصوص نظارت بر شعبه؛

۸-۵-۵- تأییدیه مرجع نظارتی مبنی بر سلامت بانک خارجی در زمینه رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.

۸-۶- مشخصات سهامداران دارای بیش از ۵ درصد سهام با حق رأی بانک خارجی و درصد مشارکت هر یک از آنها؛

۸-۷- اسامی و سایر مشخصات مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره بانک خارجی؛

۸-۸- تعداد و چگونگی توزیع جغرافیایی شعب، واحدهای مستقل فرعی و دفاتر نمایندگی بانک خارجی در سایر کشورها؛

۸-۹- تعهد کتبی بی قید و شرط هیأت مدیره بانک خارجی مبنی بر جبران خسارت وارده به مشتریان، ناشی از عملیات شعبه (اعم از سهوی یا عمدی) حتی در صورت مغایرت با قوانین و مقررات کشور متبوع؛

۸-۱۰- تعهد کتبی هیأت مدیره بانک خارجی مبنی بر تأمین کسری سرمایه اعطایی، بنا به دلایلی نظیر افزایش حداقل سرمایه مقرر در ماده (۷) و یا کاهش نسبت کفایت سرمایه از حدود تعیین شده توسط بانک مرکزی؛

۸-۱۱- معرفی نماینده تام‌الاختیار بانک خارجی برای انجام امور مربوط به شعبه، حسب مورد، نظیر ثبت شعبه، دریافت اجازه‌نامه‌ها و واریز و برداشت سرمایه اعطایی؛

۸-۱۲- برنامه عملیاتی شعبه که حداقل مشتمل بر موارد ذیل باشد:

۸-۱۲-۱- چشم‌انداز، اهداف و بازار هدف؛

۸-۱۲-۲- میزان سرمایه اعطایی؛

۸-۱۲-۳- عملیات بانکی که قصد انجام آن را دارد؛

۸-۱۲-۴- ساختار سازمانی و مدیریتی مشتمل بر اطلاعاتی از قبیل تعداد و تخصص مدیران و کارکنان،

ساختار کنترل داخلی و مدیریت ریسک؛

۸-۱۲-۵- امکانات فنی نظیر تجهیزات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری مرتبط با فن‌آوری اطلاعات؛

۸-۱۲-۶- سیاست‌ها و برنامه‌ها در خصوص نحوه تجهیز و تخصیص منابع طی سه سال آتی؛

۸-۱۲-۷- صورت‌های مالی پیش‌بینی شده برای سه سال اول فعالیت؛

۸-۱۳- سایر اطلاعات و مدارک بنا به تشخیص بانک مرکزی.

تبصره ۵- سهامداران موضوع بند (۸-۶) نباید از اتباع کشورهای متخاصم جمهوری اسلامی ایران به تشخیص

وزارت امور خارجه باشد.

ماده ۹- بانک مرکزی می‌تواند حسب تشخیص نسبت به تغییر شرایط و حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس شعبه اقدام نماید.

ماده ۱۰- بانک مرکزی پس از دریافت و بررسی تمامی اطلاعات و مدارک موضوع ماده (۸) و در صورت احراز شرایط مقرر در ماده (۵)، حداکثر ظرف مدت دو ماه در خصوص صدور موافقت اصولی اتخاذ تصمیم می‌نماید.

ماده ۱۱- بانک خارجی موظف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ صدور موافقت اصولی نسبت به انجام موارد ذیل اقدام نماید. در غیر این صورت، موافقت اصولی پس از گذشت مدت زمان مذکور از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

۱۱-۱- تودیع کامل سرمایه مورد نیاز موضوع ماده (۷) نزد بانک مرکزی؛

۱۱-۲ - اعلام مشخصات مدیران پیشنهادی شعبه؛

۱۱-۳ - تعیین محل فعالیت شعبه و آرایه تأییدیه بلاشرط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در

خصوص محل مزبور.

تبصره- بانک مرکزی می‌تواند مدت زمان موضوع این ماده را در صورت ضرورت برای یک دوره دوماهه دیگر

تمدید نماید.

ماده ۱۲- بانک مرکزی پس از دریافت اطلاعات و مدارک موضوع ماده (۱۱) و تأیید صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای

مدیران شعبه درخصوص صدور اجازه‌نامه تأسیس اتخاذ تصمیم می‌نماید.

تبصره - در صورت عدم تأیید صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای مدیران شعبه، بانک خارجی موظف است ظرف

مدت یک ماه افراد جایگزین حائز شرایط را طبق مفاد دستورالعمل معرفی نماید.

ماده ۱۳- بانک خارجی موظف است حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ صدور اجازه‌نامه تأسیس، نسبت به ثبت شعبه

اقدام و مدارک و اطلاعات زیر را به بانک مرکزی ارائه نماید:

۱۳-۱ - آگهی ثبت شعبه در مرجع ثبت شرکت‌ها؛

۱۳-۲ - اعلام مکتوب آمادگی شروع به فعالیت شعبه؛

۱۳-۳ - مشخصات حسابرس مستقل شعبه.

تبصره- مدت اعتبار اجازه‌نامه تأسیس سه ماه می‌باشد. مدت مزبور حسب تشخیص بانک مرکزی برای یک

دوره سه ماهه دیگر قابل تمدید است.

ماده ۱۴- بانک مرکزی پس از دریافت و بررسی مدارک و اطلاعات موضوع ماده (۱۳)، حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت

به صدور اجازه‌نامه فعالیت اقدام می‌نماید.

ماده ۱۵- اعتبار اجازه‌نامه فعالیت صادره توسط بانک مرکزی به منظور شروع فعالیت، سه ماه از تاریخ صدور می‌باشد.

در صورت عدم شروع به فعالیت شعبه ظرف مهلت مذکور، تمامی اجازه‌نامه‌های صادره لغو می‌شود.

ماده ۱۶- بانک مرکزی هم‌زمان با صدور اجازه‌نامه فعالیت، سرمایه تودیع شده موضوع ماده (۱۱) را به حساب شعبه

نزد بانک مرکزی واریز می‌نماید.

ماده ۱۷- پس از صدور اجازه‌نامه فعالیت، مدیر شعبه موظف است تاریخ شروع رسمی فعالیت شعبه را به صورت

مکتوب و قبل از آغاز فعالیت، به بانک مرکزی اعلام نماید.

فصل سوم - مقررات ناظر بر فعالیت شعبه

ماده ۱۸- شعبه موظف است در چارچوب اساسنامه بانک خارجی و اجازه‌نامه فعالیت صادره و با رعایت قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و اصلاحیه‌های پس از آن و سایر قوانین و مقررات ذی‌ربط، به انجام عملیات و ارائه خدمات بانکی در چارچوب مفاد این دستورالعمل مبادرت ورزد.

ماده ۱۹- نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات اعطایی ریالی و میزان کارمزد عملیات و خدمات ریالی شعبه، تابع مصوبات شورای پول و اعتبار می‌باشد.

ماده ۲۰- نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات اعطایی ارزی و میزان کارمزد عملیات و خدمات ارزی به تشخیص شعبه و بر اساس شرایط عرضه و تقاضای بازار تعیین می‌شود.

ماده ۲۱- شعبه در انجام فعالیت خود موظف به رعایت مقررات احتیاطی، استانداردهای حسابداری ایران و رویه‌های حسابداری اعلامی توسط بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۲۲- شعبه صرفاً مجاز به انجام عملیات زیر می‌باشد:

۱-۲۲ - شعبه نوع اول:

۱-۱-۲۲- قبول سپرده قرض الحسنه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری؛

۲-۱-۲۲- افتتاح انواع حساب سپرده نزد مؤسسات اعتباری و دریافت/اعطای تسهیلات از/به آنها

صرفاً در چارچوب بازار بین‌بانکی؛

۳-۱-۲۲- اعطای انواع تسهیلات؛

۴-۱-۲۲- ارائه انواع ابزارهای پرداخت؛

۵-۱-۲۲- دریافت، پرداخت، نقل و انتقال وجوه ریالی؛

۶-۱-۲۲- ارائه خدمات بانکی الکترونیکی از جمله صدور انواع کارت‌های الکترونیکی نظیر کارت‌های

خرید، کارت اعتباری و کیف پول الکترونیکی؛

۷-۱-۲۲- صدور گواهی سپرده عام و خاص؛

۸-۱-۲۲- انجام امور نمایندگی به منظور جمع‌آوری وجوه، ودایع و غیره؛

۹-۱-۲۲- گشایش انواع اعتبار اسنادی و صدور انواع ضمانت‌نامه؛

۱۰-۱-۲۲- قبول و نگاهداری اشیاء گرانبها، اسناد و اوراق بهادار و اجاره صندوق امانات به مشتریان؛

۱۱-۱-۲۲- تبدیل به اوراق بهادار کردن دارایی‌ها در قالب انتشار اوراق صکوک؛

۲۲-۱-۱۲- انجام عملیات ارزی نظیر خرید و فروش ارز، انتقال ارز، دریافت و اعطای تسهیلات ارزی،

صدور حوالجات ارزی؛

۲۲-۱-۱۳- خدمات مربوط به وجوه اداره شده؛

۲۲-۱-۱۴- انجام سفارشات مستمر مشتریان (دستور پرداخت مستمر)؛

۲۲-۱-۱۵- سرمایه‌گذاری در انواع اوراق بهادار نظیر صکوک؛

۲۲-۱-۱۶- ارائه خدمات مشاوره‌ای در اموری از قبیل سرمایه‌گذاری، خدمات مالی و مدیریت دارایی‌ها؛

۲۲-۱-۱۷- حفظ، برقراری و ایجاد رابطه کارگزاری با مؤسسات اعتباری داخل و بانک‌های خارج از

کشور؛

۲۲-۱-۱۸- سایر عملیات پس از کسب مجوز از بانک مرکزی.

۲۲-۲- شعبه نوع دوم:

۲۲-۱-۲- اعطای انواع تسهیلات اعم از ریالی و ارزی؛

۲۲-۲-۲- افتتاح حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری نزد مؤسسات اعتباری؛

۲۲-۲-۳- ارائه خدمات بانکداری الکترونیکی نظیر صدور کارت برداشت و انواع کارت‌های اعتباری و

هدیه؛

۲۲-۲-۴- افتتاح حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز به نام تسهیلات‌گیرندگان صرفاً جهت واریز وجه

تسهیلات؛

۲۲-۲-۵- دریافت تسهیلات از بانک خارجی؛

۲۲-۲-۶- دریافت تسهیلات از مؤسسات اعتباری صرفاً در چارچوب بازار بین‌بانکی؛

۲۲-۲-۷- قبول و نگاهداری اشیاء گرانبها، اسناد و اوراق بهادار و اجاره صندوق امانات به مشتریان؛

۲۲-۲-۸- خرید و فروش ارز و صدور حوالجات ارزی؛

۲۲-۲-۹- سرمایه‌گذاری در انواع اوراق بهادار نظیر صکوک؛

۲۲-۲-۱۰- ارائه خدمات مشاوره‌ای در اموری از قبیل سرمایه‌گذاری، خدمات مالی، مدیریت دارایی‌ها؛

۲۲-۲-۱۱- سایر عملیات پس از کسب مجوز از بانک مرکزی.

تبصره ۱- شعبه نوع اول از زمان شروع فعالیت صرفاً مجاز به انجام فعالیت‌های موضوع بندهای (۲۲-۱-۱)

الی (۲۲-۱-۶) می‌باشد، انجام سایر فعالیت‌های موضوع بند (۲۲-۱) منوط به کسب مجوز از بانک

مرکزی می‌باشد.

تبصره ۲- شعبه نوع اول از زمان شروع فعالیت، به مدت یک سال مجاز به قبول سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری و صدور گواهی سپرده عام و خاص نمی‌باشد. پس از اتمام مهلت مزبور، با تأیید بانک مرکزی به مدت ۲ سال صرفاً مجاز به قبول سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری از اشخاص حقوقی می‌باشد. در پایان مدت زمان اخیرالذکر، منوط به موافقت بانک مرکزی می‌تواند نسبت به قبول سپرده از تمامی اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی اقدام نماید.

تبصره ۳- مجموع سپرده‌های دریافتی توسط شعبه نوع اول از اشخاص، در هر زمان نباید بیش از ۱۲ برابر سرمایه اعطایی آن باشد.

تبصره ۴- شعبه نوع دوم از زمان شروع فعالیت صرفاً مجاز به انجام فعالیت‌های موضوع بندهای (۲۲-۲-۱) الی (۲۲-۲-۵) می‌باشد، انجام سایر فعالیت‌های موضوع بند (۲۲-۲) منوط به کسب مجوز از بانک مرکزی می‌باشد.

تبصره ۵- اعطای تسهیلات توسط شعبه نوع دوم به مؤسسات اعتباری ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۳- مجموع مانده تسهیلات دریافتی توسط شعبه نوع دوم از مؤسسات اعتباری و بانک خارجی در هر زمان نباید بیش از سه برابر حقوق صاحبان سهام شعبه باشد.

ماده ۲۴- شعبه نوع دوم موظف است مراتب ممنوعیت اخذ سپرده از مشتریان را به طرق مقتضی نظیر درج در پایگاه اطلاع‌رسانی و نصب اطلاعیه در محل شعبه، اطلاع‌رسانی نماید.

ماده ۲۵- شعبه ملزم به ارائه اطلاعات و گزارش‌های مورد درخواست بانک مرکزی نظیر اسناد، دفاتر و صورت‌های مالی حسابرسی شده در چارچوب ضوابط ابلاغی، به زبان‌های فارسی و انگلیسی می‌باشد. اطلاعات و گزارش‌های مزبور باید در هر زمان در محل شعبه در دسترس باشد.

تبصره- بانک مرکزی می‌تواند بنا به تشخیص و صلاحدید خود، اطلاعات و گزارش‌های موضوع این ماده را مستقیماً از بانک خارجی متبوع هم دریافت نماید.

ماده ۲۶- شعبه موظف است گزارش‌های لازم در خصوص تغییرات سهامداران عمده، مدیران ارشد و وضعیت مقررات احتیاطی بانک خارجی متبوع (در مقاطع شش ماهه)، برنامه تفصیلی موضوع ماده (۵۱) این دستورالعمل و همچنین صورت‌های مالی تلفیقی حسابرسی شده سالانه بانک خارجی مزبور (در صورت وجود) را به بانک مرکزی ارائه نماید.

ماده ۲۷- شعبه مکلف است در صورت کاهش نسبت‌های احتیاطی بانک خارجی متبوع نظیر نسبت کفایت سرمایه و نسبت نقدینگی به کمتر از هفتاد و پنج درصد حدود مقرر در مقررات احتیاطی کشور متبوع، مراتب را به محض وقوع، به اطلاع بانک مرکزی برساند.

ماده ۲۸- ساختار مدیریتی شعبه باید حداقل متشکل از دو مدیر باشد و اسناد تعهدآور شعبه باید حداقل به امضا دو نفر از صاحبان امضاء مجاز شعبه برسد.

ماده ۲۹- هر گونه تغییر در مدیریت و یا ساختار مالکیت شعبه نظیر ادغام، تلفیق و تحصیل منوط به اخذ مجوز از بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۳۰- تغییر مکان فعالیت شعبه صرفاً پس از اخذ مجوز از بانک مرکزی امکان‌پذیر است.

ماده ۳۱- شعبه موظف است اطلاعات و مدارک مربوط به تغییر مکان فعالیت خود از جمله مصوبه هیأت مدیره بانک خارجی در این رابطه و تأییدیه بلاشروط نیروی انتظامی را حداقل سه ماه قبل از تغییر مکان، به بانک مرکزی ارایه نماید.

ماده ۳۲- شعبه مکلف است در صورت تصمیم به تغییر مکان فعالیت خود و اخذ موافقت بانک مرکزی مراتب را حداقل دو ماه قبل از تغییر مکان از طریق روش‌های مختلف اطلاع‌رسانی حداقل مشتمل بر درج اطلاعیه در محل شعبه، ارسال پیامک به مشتریان و درج اطلاعیه در روزنامه کثیرالانتشار، به اطلاع عموم برساند.

ماده ۳۳- افزایش سرمایه اعطایی شعبه توسط بانک خارجی پس از کسب مجوز از بانک مرکزی بلامانع است.

ماده ۳۴- در صورت تغییر حداقل سرمایه مورد نیاز تأسیس شعبه، بانک خارجی ملزم است حداکثر ظرف مدت شش ماه نسبت به افزایش سرمایه اعطایی شعبه به میزان حداقل مزبور اقدام نماید.

ماده ۳۵- شعبه موظف است حداقل به میزان ۸۰ درصد مانده هر یک از ارقام دارایی‌های خود، طبق آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده را در داخل ایران نگهداری نماید.

ماده ۳۶- هر سال بخشی از سود خالص شعبه که نباید از پانزده درصد آن کمتر و از بیست درصد بیشتر باشد، باید مطابق با ضوابط بانک مرکزی به عنوان اندوخته قانونی نگهداری شود. احتساب اندوخته قانونی پس از آن که مانده آن به میزان سرمایه رسید، اختیاری است. شعبه موظف است در هر سال بخشی از سود خالص را به میزانی که بانک مرکزی تعیین می‌نماید، به عنوان اندوخته احتیاطی نگهداری کند.

ماده ۳۷- شعبه موظف به تودیع سپرده قانونی نزد بانک مرکزی به میزان تعیین شده توسط بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۳۸- هرگونه استفاده از منابع بانک مرکزی توسط شعبه ممنوع است.

ماده ۳۹- شعبه ملزم به پرداخت حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده‌ها در چارچوب مقررات مربوط به صندوق ضمانت سپرده‌ها در ایران می‌باشد.

ماده ۴۰- حسابرس شعبه باید از میان مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران که در فهرست حسابرسان معتمد و مورد تأیید بانک مرکزی قرار دارند انتخاب شود.

تبصره- تغییر حسابرس شعبه با کسب مجوز از بانک مرکزی امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۴۱- تبدیل انواع شعبه به یکدیگر منوط به اخذ مجوز از بانک مرکزی و در چارچوب مفاد این دستورالعمل امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۴۲- تمامی اطلاعات و گزارش‌های مورد درخواست بانک مرکزی از شعبه یا بانک خارجی متبوع لازم است به امضای حداقل یکی از مدیران شعبه برسد.

فصل چهارم - مقررات مرتبط با نظارت بر شعبه

ماده ۴۳- مدیر شعبه موظف است تمهیدات لازم برای انجام نظارت حضوری و غیر حضوری بانک مرکزی بر شعبه را فراهم نماید.

ماده ۴۴- شعبه حداقل یک‌بار در سال توسط بازرسان بانک مرکزی مورد نظارت حضوری قرار می‌گیرد.

ماده ۴۵- در صورت درخواست بانک مرکزی، مرجع نظارتی در اسرع وقت نسبت به نظارت حضوری و حصول اطمینان از صحت عملیات و فعالیت‌های شعبه اقدام می‌نماید. انجام نظارت حضوری می‌تواند به صورت مشترک توسط بازرسان بانک مرکزی و نمایندگان مرجع نظارتی صورت پذیرد.

ماده ۴۶- نظارت حضوری بر شعبه توسط مرجع نظارتی، صرفاً با اطلاع قبلی بانک مرکزی امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۴۷- شعبه موظف است بنا به تشخیص بانک مرکزی از حسابرس خود درخواست نماید تا به صورت موردی، دفاتر شعبه را مورد بررسی قرار داده و اطلاعات مورد نیاز را به بانک مرکزی ارائه نماید.

تبصره- هزینه حسابرسی موضوع این ماده بر عهده شعبه می‌باشد.

ماده ۴۸- شعبه موظف است تمامی مدارک و اطلاعات مربوط به نحوه اجرای کنترل‌های داخلی و مدیریت ریسک خود را بصورت سالانه به بانک مرکزی ارائه نماید.

ماده ۴۹- مرجع تشخیص موارد تخلف شعبه از مفاد این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات پولی و بانکی از جمله در خصوص موارد ذیل بانک مرکزی می‌باشد:

۴۹-۱- ارایه هرگونه اطلاعات و مدارک نادرست و جعلی؛

- ۴۹-۲ - قصور یا تأخیر در ارائه اطلاعات؛
- ۴۹-۳ - ارسال گزارشات و اطلاعات ناقص؛
- ۴۹-۴ - جلوگیری از انجام نظارت حضوری؛
- ۴۹-۵ - فعالیت خارج از چارچوب اجازه‌نامه فعالیت؛
- ۴۹-۶ - توقف فعالیت و عملیات بدون کسب مجوز از بانک مرکزی به مدت بیشتر از یک هفته؛
- ۴۹-۷ - عدم رعایت مقررات احتیاطی؛
- ۴۹-۸ - تخطی از قوانین و مقررات ناظر بر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.
- ماده ۵۰- بانک مرکزی اقدامات نظارتی ذیل را در قبال شعبه متخلف اعمال می‌نماید:**
- ۵۰-۱ - اخطار کتبی؛
- ۵۰-۲ - دستور کتبی برای توقف و یا رفع موارد تخلف و انجام اقدامات اصلاحی در چارچوب برنامه زمانی مورد تأیید بانک مرکزی؛
- ۵۰-۳ - دستور تهیه صورت‌های مالی در مقاطع زمانی مورد نظر بانک مرکزی و تهیه گزارش حسابرسی؛
- ۵۰-۴ - دستور کتبی برای تغییر در فرایندها و مقررات داخلی شعبه؛
- ۵۰-۵ - تشدید الزامات مندرج در مقررات احتیاطی؛
- ۵۰-۶ - فراخواندن مدیر عامل یا مقامات ارشد بانک خارجی برای ادای توضیحات در خصوص تخلفات انجام شده توسط شعبه؛
- ۵۰-۷ - سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران شعبه؛
- ۵۰-۸ - ممنوع کردن یا ایجاد محدودیت در انجام برخی از عملیات بانکی مجاز شعبه؛
- ۵۰-۹ - دریافت جریمه نقدی تا میزان پنج درصد سرمایه اعطایی شعبه مطابق با آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده؛
- ۵۰-۱۰ - انتصاب مدیر موقت یا ناظر مقیم برای حصول اطمینان از حسن اجرای اقدامات اصلاحی مقرر بانک مرکزی؛
- ۵۰-۱۱ - لغو اجازه‌نامه تأسیس و یا فعالیت حسب مورد.
- تبصره ۱- بانک مرکزی می‌تواند برحسب میزان اهمیت تخلف و دفعات تکرار، یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی فوق را اعمال نماید.**

تبصره ۲- در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران شعبه، فرد ذی‌ربط عزل شده تلقی می‌گردد. ادامه تصدی این افراد در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

تبصره ۳- در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای یکی از مدیران شعبه، بانک خارجی موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به معرفی افراد جایگزین حایز شرایط طبق مفاد این دستورالعمل اقدام نماید.

تبصره ۴- حقوق و مزایای مدیر موقت یا ناظر مقیم، با نظر بانک مرکزی تعیین و توسط شعبه پرداخت می‌شود.

تبصره ۵- حیطه وظایف و مسئولیت‌ها و اختیارات مدیر موقت و ناظر مقیم، توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.

ماده ۵۱- بانک خارجی موظف است یک برنامه تفصیلی جامع در خصوص فرآیند انحلال و تصفیه شعبه، حداقل شامل مواردی نظیر روش و زمان تسویه تعهدات و بدهی‌های شعبه، اولویت پرداخت بدهی‌ها و نحوه تأمین منابع مورد نیاز را به همراه تعهدنامه مبنی بر تسویه کامل تعهدات و بدهی‌ها به بستانکاران ایرانی شعبه در صورت انحلال شعبه، در مقطع تهیه صورت‌های مالی به بانک مرکزی ارائه نماید.

تبصره ۱- در تعیین اولویت پرداخت بدهی‌های شعبه، بستانکاران مقیم ایران نسبت به سایر بستانکاران دارای ارجحیت پرداخت می‌باشند.

تبصره ۲- بانک مرکزی می‌تواند قبل از مقطع تهیه صورت‌های مالی، نسبت به درخواست ارائه برنامه موضوع این ماده از بانک خارجی اقدام نماید.

فصل پنجم - مقررات ناظر بر انحلال شعبه

ماده ۵۲- بانک مرکزی در موارد زیر نسبت به صدور حکم انحلال شعبه اقدام می‌نماید:

۵۲-۱- لغو اجازه‌نامه تأسیس و فعالیت شعبه؛

۵۲-۲- درخواست انحلال شعبه توسط مرجع نظارتی؛

۵۲-۳- درخواست انحلال شعبه توسط بانک خارجی؛

۵۲-۴- صدور حکم ورشکستگی و یا انحلال بانک خارجی.

ماده ۵۳- مدیر شعبه موظف است مراتب توقف عملیات، ورشکستگی و یا انحلال بانک خارجی را به محض اطلاع و در اسرع وقت به بانک مرکزی اعلام و تمامی فعالیت‌های خود را متوقف نماید.

ماده ۵۴- چنانچه فرایند حل و فصل مالی بانک خارجی منتج به انحلال آن نگردد، ادامه فعالیت شعبه منوط به تأیید مراتب توسط بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۵۵- بانک مرکزی پس از صدور حکم انحلال، نسبت به اعلام شروع فرایند تصفیه شعبه به مرجع ثبت شرکت‌ها و تعیین مدیر موقت یا ناظر مقیم برای انجام یا نظارت بر عملیات تصفیه شعبه اقدام می‌نماید.

ماده ۵۶- شعبه مکلف است بلافاصله پس از صدور حکم انحلال مراتب را از روش‌های مختلف اطلاع رسانی حداقل مشتمل بر درج اطلاعیه در محل شعبه، ارسال پیامک به مشتریان و درج اطلاعیه در روزنامه کثیرالانتشار اعلام شده به مرجع ثبت شرکت‌ها، به اطلاع عموم برساند.

ماده ۵۷- در صورت انحلال شعبه، بانک خارجی موظف است برنامه عملیاتی تصفیه را در چارچوب برنامه تفصیلی موضوع ماده (۵۱) که به تأیید مرجع نظارتی متبوع رسیده است را ظرف مدت هفت روز کاری پس از ابلاغ حکم انحلال، به بانک مرکزی ارائه نماید.

ماده ۵۸- بانک مرکزی موظف است ظرف مدت چهارده روز کاری نسبت به اعلام مراتب تأیید یا عدم تأیید برنامه عملیاتی تصفیه شعبه اقدام نماید.

ماده ۵۹- در صورت عدم تأیید برنامه موضوع ماده (۵۷)، بانک خارجی موظف است نسبت به بازنگری و اصلاح برنامه عملیاتی حسب دستورات بانک مرکزی اقدام و مراتب را ظرف مدت هفت روز کاری به بانک مرکزی اعلام نماید.

تبصره- چنانچه برنامه عملیاتی در مدت تعیین شده ارائه نشود یا برنامه عملیاتی بازنگری شده مورد تأیید بانک مرکزی قرار نگیرد، بانک مرکزی رأساً نسبت به اتخاذ تمهیدات و ترتیبات مربوط به فرایند تصفیه اقدام می‌نماید.

ماده ۶۰- بانک مرکزی پس از اخذ تعهدنامه از نماینده تام‌الاختیار بانک خارجی در خصوص تسویه کامل تعهدات و بدهی‌ها به بستانکاران ایرانی شعبه منحل و حصول اطمینان از ایفای تعهدات مزبور، مراتب اتمام فرایند تصفیه را به اطلاع مرجع ثبت شرکت‌ها می‌رساند.

فصل ششم - مقررات ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال دفتر نمایندگی

ماده ۶۱- بانک خارجی متقاضی تأسیس دفتر نمایندگی باید حایز شرایط زیر باشد:

۱- حداقل سه سال از تاریخ شروع فعالیت آن گذشته باشد؛

۲- دارا بودن تأییدیه مرجع نظارتی مبنی بر برخورداری از ثبات و سلامت مالی آن و تطبیق فعالیت‌های

آن با الزامات مالی بین‌المللی نظیر مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.

تبصره- بانک مرکزی می‌تواند حسب تشخیص خود نسبت به تغییر شرایط تأسیس دفتر نمایندگی اقدام نماید.

ماده ۶۲- مدیر دفتر نمایندگی باید حایز شرایط زیر باشد:

۶۲-۱- اقامت مدیران دفتر نمایندگی در ایران؛

۶۲-۲- دارا بودن تأییدیه هیأت مدیره بانک خارجی مبنی بر عدم وجود سوء سابقه مالی؛

۶۲-۳- نداشتن سابقه محکومیت قطعی به ارتشاء، اختلاس، خیانت در امانت، کلاهبرداری، پولشویی و تأمین مالی تروریسم، فرار مالیاتی، قاچاق کالا و ارز، جعل و تزویر، سرقت، صدور چک بی‌محل و ورشکستگی به تقصیر یا تقلب، اعم از این که حکم از دادگاه‌های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم، مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد؛

۶۲-۴- دارا بودن حداقل سه سال سابقه کار در سطح مدیریت امور بانکی؛

۶۲-۵- عدم اشتغال هم‌زمان در مؤسسات اعتباری.

ماده ۶۳- بانک خارجی متقاضی به منظور اخذ موافقت اصولی باید مدارک و اطلاعات زیر را به همراه تقاضای خود به بانک مرکزی ارائه دهد:

۶۳-۱- تصویر برابر با اصل مجوز فعالیت و اساسنامه بانک خارجی ممهور به مهر تأیید مرجع نظارتی؛

۶۳-۲- صورت‌های مالی حسابرسی شده تلفیقی و غیر تلفیقی سه سال اخیر بانک خارجی؛

۶۳-۳- نام تجاری دفتر نمایندگی مورد تقاضا؛

۶۳-۴- موافقت مکتوب مرجع نظارتی با افتتاح دفتر نمایندگی مورد تقاضا در ایران؛

۶۳-۵- تأییدیه مکتوب از مرجع نظارتی در خصوص تعهد آن مبنی بر همکاری کامل با بانک مرکزی در خصوص نظارت بر دفتر نمایندگی؛

۶۳-۶- اسامی و سایر مشخصات مدیر عامل، قائم‌مقام مدیر عامل و اعضای هیأت مدیره بانک خارجی؛

۶۳-۷- سایر اطلاعات و مدارک بنا به تشخیص بانک مرکزی.

ماده ۶۴- بانک مرکزی پس از دریافت و بررسی تمامی اطلاعات و مدارک موضوع ماده (۶۳) و در صورت احراز شرایط مقرر در ماده (۶۱)، حداکثر ظرف مدت سی روز کاری در خصوص صدور موافقت‌نامه اصولی اتخاذ تصمیم می‌نماید.

ماده ۶۵- بانک خارجی موظف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ صدور موافقت اصولی نسبت به انجام موارد ذیل اقدام نماید. در غیر این صورت، موافقت اصولی پس از گذشت مدت زمان مذکور از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

۶۵-۱ - اعلام مشخصات مدیران پیشنهادی دفتر نمایندگی؛

۶۵-۲ - تعیین محل فعالیت دفتر نمایندگی و ارایه تأییدیه بلاشروط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در خصوص محل مزبور.

ماده ۶۶- بانک مرکزی پس از دریافت و بررسی اطلاعات و مدارک موضوع ماده (۶۵) و در صورت احراز شرایط مقرر در ماده (۶۲)، در خصوص صدور اجازه‌نامه تأسیس اتخاذ تصمیم می‌نماید.

ماده ۶۷- بانک خارجی موظف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ صدور اجازه‌نامه تأسیس، نسبت به ثبت دفتر نمایندگی اقدام و مدارک و اطلاعات زیر را به بانک مرکزی ارایه نماید:

۶۷-۱ - آگهی ثبت دفتر نمایندگی در مرجع ثبت شرکت‌ها؛

۶۷-۲ - اعلام مکتوب آمادگی شروع به فعالیت دفتر نمایندگی؛

تبصره- مدت اعتبار اجازه‌نامه تأسیس سه ماه می‌باشد. مدت مزبور برای یک دوره سه ماهه دیگر قابل تمدید است.

ماده ۶۸- بانک مرکزی پس از دریافت و بررسی مدارک و اطلاعات موضوع ماده (۶۷)، حداکثر ظرف مدت سی روز کاری در خصوص صدور اجازه‌نامه فعالیت اتخاذ تصمیم می‌نماید.

ماده ۶۹- پس از صدور اجازه‌نامه فعالیت، مدیر دفتر نمایندگی موظف است تاریخ شروع رسمی فعالیت را به صورت مکتوب و قبل از آغاز فعالیت، به بانک مرکزی اعلام نماید.

ماده ۷۰- دفتر نمایندگی می‌تواند با موافقت بانک مرکزی نسبت به توقف فعالیت‌های خود حداکثر به مدت یک سال اقدام نماید.

ماده ۷۱- هرگونه تغییرات ثبتی از جمله تغییر مکان فعالیت دفتر نمایندگی به محض انجام باید به صورت مکتوب به اطلاع بانک مرکزی رسانده شود.

ماده ۷۲- دفتر نمایندگی حداقل یک‌بار در سال توسط بازرسان بانک مرکزی مورد نظارت حضوری قرار می‌گیرد.

ماده ۷۳- در صورت انجام عملیات خارج از چارچوب اجازه‌نامه فعالیت توسط دفتر نمایندگی، اجازه‌نامه تأسیس و فعالیت آن لغو می‌گردد.

ماده ۷۴- دفتر نمایندگی در موارد ذیل منحل می‌شود:

۷۴-۱ - لغو اجازه‌نامه تأسیس و فعالیت؛

۷۴-۲ - بنا به درخواست بانک خارجی و تأیید بانک مرکزی؛

۷۴-۳ - صدور حکم ورشکستگی و یا انحلال بانک خارجی.

ماده ۷۵- بانک مرکزی لغو اجازه‌نامه‌های تأسیس و فعالیت، شروع و اتمام فرایند تصفیه دفتر نمایندگی را به اطلاع مرجع ثبت شرکت‌ها می‌رساند.

فصل هفتم- سایر موارد

ماده ۷۶- بانک مرکزی مجاز است فهرست شعب و دفاتر نمایندگی دارای اجازه‌نامه فعالیت را به تفکیک نوع شعبه در پایگاه اطلاع‌رسانی خود درج نماید.

ماده ۷۷- به جز احکامی که در این دستورالعمل تصریح شده است، شعبه و دفتر نمایندگی موظف به رعایت قانون پولی و بانکی کشور، قانون عملیات بانکی بدون ربا(بهره)، قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی، مصوبات شورای پول و اعتبار و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های بانک مرکزی و سایر قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.

ماده ۷۸- از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، تمامی ضوابط مغایر با آن از جمله «دستورالعمل اجرایی نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعب بانک‌های خارجی در ایران» مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۸/۰۲/۱۶ هیأت عامل بانک مرکزی و «آیین‌نامه نحوه تأسیس، فعالیت و انحلال دفاتر نمایندگی بانک‌های خارجی در کشور جمهوری اسلامی ایران» مصوب پانصد و بیست و نهمین جلسه مورخ ۱۳۶۳/۳/۱۳ شورای پول و اعتبار ملغی‌الاثرب می‌شود.

ماده ۷۹- ضوابط اجرایی این دستورالعمل عنداللزوم توسط بانک مرکزی تدوین و ابلاغ می‌شود.

«دستورالعمل نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران» در ماده ۷۹ و ۲۲ تبصره در یک‌هزار و دویست و شصتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۷/۲۴ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراء می‌باشد.

۱۶- بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۸۱۷۵ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۱؛ ابلاغ شیوه و شرایط جدید صدور و استفاده از چک‌های

تضمین شده

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک و بانک مشترک ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال جاری تلاش نموده با اتخاذ تدابیر و اقدامات مقتضی، نسبت به مدیریت نقدینگی، ثبات بخشی به وضعیت اقتصادی کشور در حوزه‌های پولی، ارزی و بانکی و همچنین تعمیق شفافیت و حذف زمینه‌های احتمالی ارتکاب جرایم در حوزه‌های یاد شده اقدام نماید. در همین راستا از آن جایی که حسب گزارشات و بررسی‌های صورت گرفته در خصوص فرآیندهای مرتبط با صدور، انتقال و گردش چک‌های تضمین شده، مشخص شد سازوکار کنونی حاکم بر چک‌های مذکور، تأمین‌کننده اهداف یاد شده نمی‌باشد و اختلالاتی را در این زمینه ایجاد نموده؛ لذا بلافاصله مراتب اصلاح و تغییر فرآیندهای صدور و استفاده از چک‌های تضمین شده در دستور کار این بانک قرار گرفت. بر همین اساس و با استناد به مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران محترم قوا در این خصوص، دایره ممنوعیت انتقال و ظهرنویسی چک‌های تضمین شده، بدینوسیله شیوه و شرایط جدید صدور و استفاده از چک‌های تضمین شده را با هدف جلوگیری از استفاده‌های نامتعارف از چک‌های مزبور، احراز هویت دقیق اشخاص ذینفع در گردش چک‌های موصوف و همچنین پیشگیری از پولشویی با استفاده از این چک‌ها، به شرح زیر اعلام می‌دارد:

«از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، شرایط صدور و استفاده از چک‌های تضمین شده با رعایت قوانین و مقررات مربوط، در چارچوب شرایط زیر امکان‌پذیر خواهد بود:

۱- صدور و تحویل چک تضمین شده مستلزم تکمیل فرم درخواست توسط متقاضی در شعبه بانک و در حضور متصدی

بانکی و درج نکات زیر در فرم مزبور می‌باشد:

الف- مشخصات متقاضی مشتمل بر نام و نام خانوادگی اشخاص حقیقی/نام اشخاص حقوقی و شماره ملی/شناسه

ملی/شماره فراگیر اتباع خارجی؛

ب- شماره سریال و مبلغ چک تضمین شده؛

پ- علت درخواست چک تضمین شده توسط متقاضی؛

ت- مشخصات گیرنده چک تضمین شده (ذینفع) شامل نام و نام خانوادگی اشخاص حقیقی/نام اشخاص حقوقی و

شماره ملی/شناسه ملی/شماره فراگیر اتباع خارجی.

۲- چک تضمین شده صرفاً باید در وجه گیرنده (ذینفع) که توسط متقاضی در فرم درخواست مربوطه درج گردیده،

صادر شود.

- ۳- مشخصات گیرنده چک تضمین شده (ذینفع) شامل نام و نام خانوادگی اشخاص حقیقی/نام اشخاص حقوقی و شماره ملی/شناسه ملی/شماره فراگیر اتباع خارجی، حسب مورد باید روی برگ چک تضمین شده درج گردد.
 - ۴- وصول مبلغ چک تضمین شده توسط بانک، صرفاً در وجه گیرنده (ذینفع) که مشخصات وی بر روی چک تضمین شده درج گردیده، امکان پذیر است.
 - ۵- ظهرنویسی و انتقال چک تضمین شده به دیگری، فاقد اعتبار خواهد بود.
 - ۶- ابطال چک تضمین شده به درخواست متقاضی یا وکیل و نماینده قانونی وی بدون نیاز به ظهرنویسی گیرنده (ذینفع) امکان پذیر است.
 - ۷- ثبت مشخصات کامل اشخاصی که به نمایندگی از گیرنده (ذینفع) برای وصول چک تضمین شده اقدام می نمایند، الزامی است.
 - ۸- دارندگان چک‌های تضمین شده‌ای که قبل از ابلاغ این بخشنامه صادر شده‌اند، حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، می‌توانند وجه آن را نقداً دریافت یا به حساب بانکی خود واریز نمایند. ظهرنویسی این چک‌ها برای دیگری در این مهلت زمانی اعتبار ندارد و پس از این مهلت، دارنده چک فقط تا پایان سال جاری باید به یکی از شعب بانک صادرکننده آن مراجعه و اطلاعات مربوط به مبادله مالی منشأ دریافت چک تضمین شده را ارائه نمایند.
 - ۹- اعضای هیأت مدیره و هیأت عامل بانک‌ها مسئول حسن اجرای مفاد این مصوبه بوده و در صورت قصور و تخلف، علاوه بر اعضای هیأت مدیره و هیأت عامل بانک، با کارمند خاطی و مسؤول شعبه مربوط حسب مورد برخورد قانونی خواهد شد.
- خواهشمند است دستور فرمایند با عنایت به ملاحظات فوق‌الذکر و ضرورت و اهمیت اجرای دقیق مفاد مصوبه صدرالاشعار، مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به قید تسریع به تمامی واحدهای آن بانک ابلاغ شده و ضمن تدارک فوری تمهیدات و مقدمات لازم برای اجرای دقیق مفاد مصوبه مذکور، بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۳۱-۰۲

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۱۷- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۰۴۶۵ مورخ ۹۷/۰۹/۱۲؛ ابلاغ «قانون اصلاح قانون صدور چک»

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک و بانک مشترک ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند؛ «قانون صدور چک» مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶ متضمن احکام ناظر بر صدور انواع چک و حقوق و تکالیف اشخاص ذینفع در فرآیند صدور و انتقال سند تجاری مزبور در مقاطع زمانی مختلف با توجه به شرایط اقتصادی و اقتضائات حاکم، دستخوش تغییرات و اصلاحاتی بوده است که از آن جمله می‌توان به اصلاحات صورت گرفته در قانون مزبور توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۱۳۷۶ و یا اصلاحات جلسه مورخ ۱۳۸۲/۶/۲۰ مجلس شورای اسلامی بر آن قانون اشاره نمود. در همین رابطه، از چندی قبل با عنایت به گذشت سال‌ها از آخرین اصلاحات صورت گرفته در قانون مذکور و با توجه به شرایط اقتصادی کنونی کشور، فضای حاکم بر روابط و مبادلات تجاری و مالی اشخاص و النهایه اهمیت پیش‌بینی سازوکارها و ابزارهای قانونی لازم به منظور جلوگیری از گسترش روزافزون آمار چک‌های برگشتی، بازنگری در احکام مقرر در قانون صدور چک با محوریت کمیسیون تخصصی ذی‌ربط در مجلس شورای اسلامی و همکاری و مشارکت تمامی مراجع و دستگاه‌های اجرایی مربوط از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در دستور کار قرار گرفت که نهایتاً طرح اصلاح قانون صدور چک متضمن تغییرات و اصلاحاتی در برخی مواد قانون مزبور در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۸/۱۳ مجلس شورای اسلامی تصویب و متعاقباً پس از تأیید شورای محترم نگهبان تحت عنوان «قانون اصلاح قانون صدور چک» ابلاغ گردید.

مهمترین تغییرات و اصلاحات صورت گرفته در اصلاحیه قانونی فوق‌الذکر، عبارتست از:

- پیش‌بینی چک الکترونیکی و لازم‌الاجرا بودن قوانین و مقررات مربوط در مورد چک‌های مزبور؛
- پیش‌بینی ممنوعیت صدور و اعطای دسته چک برای اشخاص ورشکسته و معسر از تأدیه محکوم به؛
- ثبت آنی اطلاعات مربوط به گواهی عدم پرداخت در بانک مرکزی و ارسال گواهی به آدرس صادرکننده؛
- تکلیف بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به اعمال محدودیت‌ها و محرومیت‌های ذیل نسبت به صاحب حساب، متعاقب ثبت غیرقابل پرداخت بودن یا کسری مبلغ چک در سامانه یکپارچه بانک مرکزی و اطلاع‌رسانی برخط مراتب به تمام

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مزبور:

الف- عدم افتتاح هرگونه حساب و صدور کارت بانکی جدید؛

ب- مسدود کردن وجوه کلیه حساب‌ها و کارت‌های بانکی و هر مبلغ متعلق به صادرکننده که تحت هر عنوان

نزد بانک یا مؤسسه اعتباری دارد به میزان کسری مبلغ چک به ترتیب اعلامی از سوی بانک مرکزی؛

- ج- عدم پرداخت هرگونه تسهیلات بانکی یا صدور ضمانت نامه‌های ارزی یا ریالی؛
- د- عدم گشایش اعتبار اسنادی ارزی یا ریالی.
- جلوگیری از افتتاح حساب و انسداد تمام حساب‌های صادرکننده چک در تمام بانک‌ها و موسسات اعتباری پس از گذشت ۲۴ ساعت از ثبت غیر قابل پرداخت بودن؛
- ممنوعیت صدور و پشت‌نویسی چک در وجه حامل پس از انقضای دو سال از لازم‌الاجراء شدن قانون و ضرورت ثبت انتقال چک در سامانه صیاد به جای عملیات صدور و ظهرنویسی چک؛
- صدور فوری اجرائیه حسب مورد علیه صاحب حساب یا صادرکننده یا هر دو توسط دادگاه‌ها تنها با ارائه درخواست منضم به گواهی‌نامه عدم پرداخت از سوی دارنده با تحقق شرایط مقرر در ماده (۲۳) قانون؛
- اشتراک و تبادل برخط اطلاعات مربوط به چک بین بانک مرکزی و مراجع قضایی؛
- پیش‌بینی صریح مرور زمان ۳ ساله به عنوان یکی از راه‌های رفع سوءاثر از سوابق چک برگشتی افراد مشروط به عدم طرح دعوی حقوقی و کیفری؛
- لزوم ثبت تمامی مراحل مربوط به صدور و تخصیص دسته چک و نیز گردش و تسویه چک در سامانه‌های «صیاد» و «چکاوک» تحت نظارت بانک مرکزی؛
- تکلیف بانک‌ها به احراز صحت مشخصات متقاضی دسته چک با استعلام از سامانه نظام هویت‌سنجی الکترونیکی بانکی (نهاب)؛
- تکلیف بانک‌ها به تعیین سقف اعتبار برای متقاضیان واجد شرایط استفاده از دسته چک بر اساس نتایج گزارش اعتباری دریافتی از سامانه‌های مربوطه و نیز تخصیص شناسه یکتا و مدت اعتبار (حداکثر سه سال) برای هر برگه چک؛
- تعیین مجازات علاوه بر محرومیت ۳ ساله از دریافت دسته چک و استفاده از آن برای اشخاصی که با توسل به شیوه‌های متقلبانه مبادرت به دریافت دسته چکی غیر متناسب با اوضاع مالی و اعتباری خود کرده یا دریافت آن توسط دیگری را تسهیل نمایند.
- در پایان خاطر نشان می‌سازد، ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی این بانک در این زمینه از جمله «دستورالعمل حساب جاری» موضوع بخشنامه شماره ۹۷/۹۳۸۹۸ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۳ با توجه به تغییرات اصلاحیه قانونی مذکور، در

فرصت مقتضی مورد بازنگری قرار خواهد گرفت و پس از تصویب در مراجع ذیصلاح و پیاده‌سازی کامل زیرساخت‌های اطلاعاتی مربوط، به شبکه بانکی کشور ابلاغ خواهد شد.

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ایفاد نسخه‌ای از قانون اصلاح قانون صدور چک مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۷/۸/۱۳ مجلس شورای اسلامی، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و علاوه بر تمهید مقدمات اجرای مفاد قانون مزبور، بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۳۱-۰۲

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۱۱۵۱۱۰

۳ - ۱۳۹۷ / ۹ /

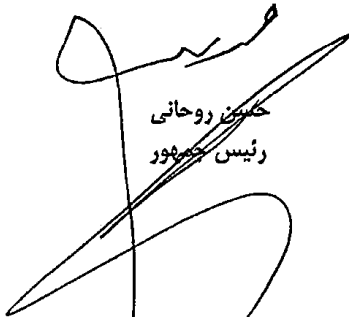

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

دراجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون اصلاح قانون صدور چک» که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سیزدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۷/۸/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۵۲/۷۲۰۸۳ مورخ ۱۳۹۷/۸/۲۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

حکیم روحانی
رئیس جمهور

رونوشت:

دفتر مقام معظم رهبری - دفتر رئیس جمهور - دفتر ریاست قوه قضائیه - دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی - دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام - دبیرخانه شورای نگهبان - دفتر معاون اول رئیس جمهور - معاونت امور مجلس رئیس جمهور - معاونت حقوقی رئیس جمهور - وزارت دادگستری - سازمان برنامه و بودجه کشور - دیوان محاسبات کشور - دفتر هیأت دولت - دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت - معاونت امور تقنینی معاونت امور مجلس - معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی - معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی دفتر رئیس جمهور - اداره کل پیگیری طرح ها و لوایح - اداره کل اسناد و تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی - اداره کل تدوین قوانین مجلس شورای اسلامی - معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات نهاد ریاست جمهوری - سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران -

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (جهت درج در روزنامه) ۱۳۹۷/۸/۳۰

تنظیم متن	تطبیق مصوبه	تایید	تایید نهایی
مظان قرین	معمزاده	مظان قرین	

۱۳۹۷ - ۸ - ۳۰

شماره: ۵۲-۱۷۲-۸۴

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۹

پیوست:

پیوسته

حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی
رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری
اسلامی ایران قانون اصلاح قانون صدور چک که با عنوان طرح صدور چک به
مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود، با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه
مورخ ۱۳۹۷/۸/۱۳ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌شود.

علی لاریجانی

پست

شماره: ۸۲ / ۱۷۷-۵۳

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۴

پست:

قانون اصلاح قانون صدور چک

ماده ۱- متن زیر به عنوان یک تبصره به ماده (۱) قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن الحاق می‌گردد:

تبصره- قوانین و مقررات مرتبط با چک حسب مورد، راجع به چک‌هایی که به شکل الکترونیکی (داده‌پیام) صادر می‌شوند نیز لازم‌الرعایه است. بانک مرکزی مکلف است ظرف مدت یک‌سال پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، اقدامات لازم در خصوص چک‌های الکترونیکی (داده‌پیام) را انجام داده و دستورالعمل‌های لازم را صادر نماید.

ماده ۲- ماده (۴) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴- هرگاه وجه چک به علتی از علل مندرج در ماده (۳) پرداخت نگردد، بانک مکلف است بنا بر درخواست دارنده چک فوراً غیرقابل پرداخت بودن آن را در سامانه یکپارچه بانک مرکزی ثبت نماید و با دریافت کد رهگیری و درج آن در گواهینامه‌ای که مشخصات چک و هویت و نشانی کامل صادرکننده در آن ذکر شده باشد، علت یا علل عدم پرداخت را صریحاً قید و آن را امضاء و مهر و به متقاضی تسلیم نماید. به گواهینامه فاقد کد رهگیری و فاقد مهر شخص حقوقی در مراجع قضائی و ثبتی ترتیب اثر داده نمی‌شود.

در برگ مزبور باید مطابقت یا عدم مطابقت امضای صادرکننده با نمونه امضای موجود در بانک (در حدود عرف بانکداری) از طرف بانک گواهی شود. بانک مکلف است به منظور اطلاع صادرکننده چک، فوراً نسخه دوم این برگ را به آخرین نشانی صاحب حساب که در بانک موجود است، ارسال دارد. در برگ مزبور باید نام و نام خانوادگی و نشانی کامل دارنده چک نیز قید گردد.

پشت

شماره: ۸۷۲۰۸۴

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۴

پوست:

ماده ۳- ماده (۵) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵- در صورتی که موجودی حساب صادرکننده چک نزد بانک کمتر از مبلغ چک باشد، به تقاضای دارنده چک بانک مکلف است مبلغ موجود در حساب را به دارنده چک بپردازد و دارنده با قید مبلغ دریافت‌شده در پشت چک، آن را به بانک تسلیم نماید. بانک مکلف است بنا به درخواست دارنده چک فوراً کسری مبلغ چک را در سامانه یکپارچه بانک مرکزی وارد نماید و بنا دریافت کد رهگیری و درج آن در گواهینامه‌ای با مشخصات مذکور در ماده قبل، آن را به متقاضی تحویل دهد. به گواهینامه فاقد کد رهگیری در مراجع قضائی و ثبتی ترتیب اثر داده نمی‌شود.

چک مزبور نسبت به مبلغی که پرداخت نگردیده، بی‌محل محسوب و گواهینامه بانک در این مورد برای دارنده چک، جانشین اصل چک می‌شود. در مورد این ماده نیز بانک مکلف است اعلامیه مذکور در ماده قبل را برای صاحب حساب ارسال نماید.

ماده ۴- متن زیر به عنوان ماده (۵) مکرر به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۵ مکرر- بعد از ثبت غیرقابل پرداخت بودن یا کسری مبلغ چک در سامانه یکپارچه بانک مرکزی، این سامانه مراتب را به صورت برخط به تمام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری اطلاع می‌دهد. پس از گذشت بیست و چهار ساعت کلیه بانکها و مؤسسات اعتباری حسب مورد مکلفند تا هنگام رفع سوءاثر از چک، اقدامات زیر را نسبت به صاحب حساب اعمال نمایند:

الف- عدم افتتاح هرگونه حساب و صدور کارت بانکی جدید؛

ب- مسدود کردن وجوه کلیه حسابها و کارتهای بانکی و هر مبلغ متعلق به صادرکننده که تحت هر عنوان نزد بانک یا مؤسسه اعتباری دارد به میزان کسری مبلغ چک به ترتیب اعلامی از سوی بانک مرکزی؛

پیوست

شماره: ۸۲-۱۷۲-۸۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۹

پست:

ج- عدم پرداخت هرگونه تسهیلات بانکی یا صدور ضمانت‌نامه‌های ارزی یا ریالی؛

د- عدم گشایش اعتبار اسنادی ارزی یا ریالی.

تبصره ۱- چنانچه اعمال محدودیت‌های مذکور در بندهای (الف)، (ج) و (د) در خصوص بنگاههای اقتصادی با توجه به شرایط، اوضاع و احوال اقتصادی موجب اختلال در امنیت اقتصادی استان مربوط شود، به تشخیص شورای تأمین استان موارد مذکور به مدت یکسال به حالت تعلیق درمی‌آید. آیین‌نامه اجرائی این تبصره با در نظر گرفتن معیارهایی مانند میزان تولید و صادرات بنگاه و تعداد افراد شاغل در آن ظرف مدت سه‌ماه از لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- در صورتی که چک به وکالت یا نمایندگی از طرف صاحب‌حساب اعم از شخص حقیقی یا حقوقی صادر شود، اقدامات موضوع این ماده علاوه بر صاحب حساب، در مورد وکیل یا نماینده نیز اعمال می‌شود. مگر اینکه در مرجع قضائی صالح اثبات نماید عدم پرداخت مستند به عمل صاحب حساب یا وکیل یا نماینده بعدی او است. بانکها مکلفند به هنگام صدور گواهینامه عدم پرداخت، در صورتی که چک به نمایندگی صادر شده باشد، مشخصات نماینده را نیز در گواهینامه مذکور درج نمایند.

تبصره ۳- در هر یک از موارد زیر، بانک مکلف است مراتب را در سامانه یکپارچه بانک مرکزی اعلام کند تا فوراً و به‌صورت برخط از چک رفع سوءاثر شود:

الف- واریز کسری مبلغ چک به حساب جاری نزد بانک محال‌علیه و ارائه درخواست مسدودی که در این صورت بانک مکلف است ضمن مسدود کردن مبلغ مذکور تا زمان مراجعه دارنده چک و حداکثر به مدت یکسال،

پست

شماره: ۱۷۶۰۸۴-۵۲

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۹

پست:

ظرف مدت سه روز واریز مبلغ را به شیوه‌ای اطمینان‌بخش و قابل استناد به اطلاع دارنده چک برساند.

ب- ارائه لاشه چک به بانک محال‌علیه؛

ج- ارائه رضایت‌نامه رسمی (تنظیم شده در دفاتر اسناد رسمی) از دارنده چک یا نامه رسمی از شخص حقوقی دولتی یا عمومی غیردولتی دارنده چک؛

د- ارائه نامه رسمی از مرجع قضائی یا ثبتی ذی‌صلاح مبنی بر اتمام عملیات اجرائی در خصوص چک؛

ه- ارائه حکم قضائی مبنی بر برائت ذمه صاحب حساب در خصوص چک؛

و- سپری شدن مدت سه سال از تاریخ صدور گواهینامه عدم پرداخت مشروط به عدم طرح دعوی حقوقی یا کیفری در خصوص چک توسط دارنده. تبصره ۴- چنانچه صدور گواهینامه عدم پرداخت به دلیل دستور عدم پرداخت طبق ماده (۱۴) این قانون و تبصره‌های آن باشد، سوءاثر محسوب نخواهد شد.

تبصره ۵- بانک یا مؤسسه اعتباری حسب مورد مسئول جبران خساراتی خواهند بود که از عدم انجام تکالیف مقرر در این ماده و تبصره‌های آن به اشخاص ثالث وارد شده است.

ماده ۵- ماده (۶) قانون به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به آن الحاق

می‌شود:

ماده ۶- بانکها مکلفند برای ارائه دسته چک به مشتریان خود، صرفاً از طریق سامانه صدور یکپارچه الکترونیکی دسته‌چک (صیاد) نزد بانک مرکزی اقدام نمایند. این سامانه پس از اطمینان از صحت مشخصات متقاضی با استعلام از سامانه نظام هویت‌سنجی الکترونیکی بانکی و نبود ممنوعیت قانونی، حسب مورد نسبت به دریافت گزارش اعتباری از سامانه ملی اعتبارسنجی موضوع ماده (۵) «قانون تسهیل اعطای تسهیلات و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در

پست

شماره: ۱۷۲۰۵۳-۵۳

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۴

پوست:

اجرای طرحهای تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانکها مصوب ۱۳۸۶/۴/۵ یا رتبه‌بندی اعتباری از مؤسسات موضوع بند(۲۱) ماده(۱) «قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱» اقدام نموده و متناسب با نتایج دریافتی، سقف اعتبار مجاز متقاضی را محاسبه و به هر برگه چک شناسه یکتا و مدت اعتبار اختصاص می‌دهد. حداکثر مدت اعتبار چک از زمان دریافت دسته‌چک سه سال است و چکهایی که تاریخ مندرج در آنها پس از مدت اعتبار باشد، مشمول این قانون نمی‌شوند. ضوابط این ماده از جمله شرایط دریافت دسته چک، نحوه محاسبه سقف اعتبار و موارد مندرج در برگه چک مانند هویت صاحب حساب مطابق دستورالعملی است که ظرف مدت یک‌سال پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط بانک مرکزی تهیه می‌شود و به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

تبصره ۱- بانکها و سایر اشخاصی که طبق قوانین یا مقررات مربوط، اطلاعات مورد نیاز اعتبارسنجی یا رتبه‌بندی اعتباری را در اختیار مؤسسات مربوط قرار می‌دهند، مکلف به ارائه اطلاعات صحیح و کامل می‌باشند.

تبصره ۲- به منظور کاهش تقاضا برای دریافت دسته چک و رفع نیاز اشخاص به ابزار پرداخت وعده‌دار، بانک مرکزی مکلف است ظرف مدت یک‌سال پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، ضوابط و زیرساخت خدمات برداشت مستقیم را به صورت چک موردی برای اشخاصی که دسته چک ندارند، به صورت یکپارچه در نظام بانکی تدوین و راه‌اندازی نماید تا بدون نیاز به اعتبارسنجی، رتبه‌بندی اعتباری و استفاده از دسته چک، امکان برداشت از حساب این اشخاص برای ذی‌نفعان معین فراهم شود. در صورت عدم موجودی کافی برای پرداخت چک موردی، صاحب حساب تا زمان پرداخت دین، مشمول موارد مندرج در بندهای (الف) تا (د) ماده(۵) مکرر این قانون و نیز محرومیت از دریافت دسته چک، صدور چک جدید و استفاده از چک موردی می‌باشد.

پایسته

شماره: ۸۶-۷۷-۵۲

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۹

پست:

تبصره ۳- هر شخص که با توسل به شیوه‌های متقلبانه مبادرت به دریافت دسته چکی غیرمتناسب با اوضاع مالی و اعتباری خود کرده باشد یا دریافت آن توسط دیگری را تسهیل نماید، به مدت سه سال از دریافت دسته چک، صدور چک جدید و استفاده از چک موردی محروم و به جزای نقدی درجه پنج قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود و در صورتی که عمل ارتكابی منطبق با عنوان مجرمانه دیگری با مجازات شدیدتر باشد، مرتکب به مجازات آن جرم محکوم می‌شود.

ماده ۶- عبارت «مسئولین شعب هر بانکی که به تکلیف فوق عمل نمایند، حسب مورد با توجه به شرایط و امکانات و دفعات و مراتب جرم به یکی از مجازات‌های مقرر در ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری توسط هیأت رسیدگی به تخلفات اداری محکوم خواهند شد» از ماده (۲۱) قانون حذف می‌گردد.

ماده ۷- تبصره (۱) ماده (۲۱) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره ۱- بانک مرکزی مکلف است با تجمیع اطلاعات گواهینامه‌های عدم پرداخت و آرای قطعی محاکم درباره چک در سامانه یکپارچه خود، امکان دسترسی برخط بانکها و مؤسسات اعتباری را به سوابق صدور و پرداخت چک و همچنین امکان استعلام گواهینامه‌های عدم پرداخت را برای مراجع قضائی و ثبتی از طریق شبکه ملی عدالت ایجاد نماید. قوه قضائیه نیز مکلف است امکان دسترسی برخط بانک مرکزی به احکام ورشکستگی، اعسار از پرداخت محکوم‌به و همچنین آرای قطعی صادرشده درباره چکهای برگشتی و دعاوی مطروحه طبق ماده (۱۴) این قانون به همراه گواهینامه عدم پرداخت مربوط را از طریق سامانه سجل محکومیت‌های مالی فراهم نماید.

ماده ۸- متن زیر و تبصره‌های آن به عنوان ماده (۲۱) مکرر به قانون

الحاق می‌شود:

پست

شماره: ۸۴۰۸۳-۵۳

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۹

پست:

ماده ۲۱ مکرر- بانک مرکزی مکلف است ظرف مدت دو سال پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون در مورد اشخاص ورشکسته، معسر از پرداخت محکوم‌به یا دارای چک برگشتی رفع سوءاثر نشده، از دریافت دسته چک و صدور چک جدید در سامانه صیاد و استفاده از چک موردی جلوگیری کرده و همچنین امکان استعمال آخرین وضعیت صادرکننده چک شامل سقف اعتبار مجاز، سابقه چک برگشتی در سه سال اخیر و میزان تعهدات چکهای تسویه‌نشده را صرفاً برای کسانی که قصد دریافت چک را دارند، فراهم نماید. سامانه مذکور به نحوی خواهد بود که صدور هر برگه چک مستلزم ثبت هویت دارنده، مبلغ و تاریخ مندرج در چک برای شناسه یکنای برگه چک توسط صادرکننده بوده و امکان انتقال چک به شخص دیگر توسط دارنده تا قبل از تسویه آن، با ثبت هویت شخص جدید برای همان شناسه یکنای چک امکان‌پذیر باشد. مبلغ چک نباید از اختلاف سقف اعتبار مجاز و تعهدات چکهای تسویه‌نشده بیشتر باشد.

تبصره ۱- در مورد چکهایی که پس از گذشت دو سال از لازم‌الاجراء شدن این قانون صادر می‌شوند، تسویه چک صرفاً در سامانه تسویه چک (چکاوک) طبق مبلغ و تاریخ مندرج در سامانه و در وجه دارنده نهائی چک بر اساس استعمال از سامانه صیاد انجام خواهد شد و در صورتی که مالکیت آنها در سامانه صیاد ثبت نشده باشد، مشمول این قانون نبوده و بانکها مکلفند از پرداخت وجه آنها خودداری نمایند. در این موارد صدور و پشت‌نویسی چک در وجه حامل ممنوع است و ثبت انتقال چک در سامانه صیاد جایگزین پشت‌نویسی چک خواهد بود. چکهایی که تاریخ صدور آنها قبل از زمان مذکور باشد، تابع قانون زمان صدور می‌باشد.

تبصره ۲- ممنوعیت‌های این ماده در مورد اشخاص ورشکسته، معسر از پرداخت محکوم‌به یا دارای چک برگشتی رفع سوءاثر نشده که به وکالت یا

پست

شماره: ۸۴۰۸۴-۵۲

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۹

پست:

نماینده‌گی از طرف صاحب حساب اعم از شخص حقیقی یا حقوقی اقدام می‌کنند نیز مجری است.

ماده ۹- متن زیر جایگزین ماده (۲۳) قانون می‌گردد:

ماده ۲۳- دارنده چک می‌تواند با ارائه گواهینامه عدم پرداخت، از دادگاه صالح صدور اجرائیه نسبت به کسری مبلغ چک و حق‌الوکاله وکیل طبق تعرفه قانونی را درخواست نماید. دادگاه مکلف است در صورت وجود شرایط زیر حسب مورد علیه صاحب حساب، صادرکننده یا هر دو اجرائیه صادر نماید.

الف- در متن چک، وصول وجه آن منوط به تحقق شرطی نشده باشد؛

ب- در متن چک قید نشده باشد که چک بابت تضمین انجام معامله یا تعهدی است؛

ج- گواهینامه عدم پرداخت به دلیل دستور عدم پرداخت طبق ماده (۱۴) این قانون و تبصره‌های آن صادر نشده باشد؛

صادرکننده مکلف است ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ اجرائیه، بدهی خود را بپردازد، یا با موافقت دارنده چک ترتیبی برای پرداخت آن بدهد یا مالی معرفی کند که اجرای حکم را میسر کند؛ در غیر این صورت حسب درخواست دارنده، اجرای احکام دادگستری، اجرائیه را طبق «قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴/۳/۲۳» به مورد اجراء گذاشته و نسبت به استیفای مبالغ مذکور اقدام می‌نماید.

اگر صادرکننده یا قائم‌مقام قانونی او دعاوی مانند مشروط یا بابت تضمین بودن چک یا تحصیل چک از طریق کلاهبرداری یا خیانت در امانت یا دیگر جرائم در مراجع قضائی اقامه کند، اقامه دعوی مانع از جریان عملیات اجرائی نخواهد شد؛ مگر در مواردی که مرجع قضائی ظن قوی پیدا کند یا از اجرای سند مذکور ضرر جبران‌ناپذیر وارد شود که در این صورت با اخذ تأمین مناسب، قرار توقف عملیات اجرائی صادر می‌نماید. در صورتی که دلیل

پیوسته

شماره: ۸۳۰۸۳۰۸۳

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۴

پست:

ارائه شده مستند به سند رسمی باشد یا اینکه صادرکننده یا قائم مقام قانونی مدعی مفقودشدن چک بوده و مرجع قضائی دلایل ارائه شده را قابل قبول بداند، توقف عملیات اجرایی بدون اخذ تأمین صادر خواهد شد. به دعاوی مذکور خارج از نوبت رسیدگی می‌شود.

ماده ۱۰- متن زیر به عنوان ماده (۲۴) به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۲۴- در صورت تخلف از هر یک از تکالیف مقرر در این قانون برای بانکها یا مؤسسات اعتباری اعم از دولتی و غیردولتی، کارمند خاطی و مسؤول شعبه مربوط حسب مورد با توجه به شرایط، امکانات، دفعات و مراتب به مجازات‌های مقرر در ماده (۹) «قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷» محکوم می‌شوند که رسیدگی به این تخلفات در صلاحیت بانک مرکزی است.

ماده ۱۱- مواد (۴)، (۵)، (۶) و (۲۳) «قانون صدور چک مصوب

۱۳۵۵/۶/۱۶» لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر یازده ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سیزدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۷/۸/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسید. ۷

علی لاریجانی

۱۸- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۰۸۳۲ مورخ ۱۳/۰۹/۱۳۹۷؛ ترجمه دستورالعمل‌های مدیریتی ریسک اعتباری در

بانک‌ها و مؤسسات مالی توسعه‌ای (مجموعه رهنمودهای بانک مرکزی مالزی)

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران- ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند، مدیریت ریسک اعتباری یکی از مهمترین حلقه‌های مدیریت ریسک جامع در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌باشد. این موضوع از آن جهت حایز اهمیت است که به طور معمول بخش عمده‌ای از دارایی‌های مؤسسات اعتباری را تسهیلات تشکیل می‌دهد و هرگونه قصور در بازپرداخت تسهیلات اعطایی موجب ریسک اعتباری برای مؤسسات اعتباری و انباشت مطالبات غیرجاری آن‌ها خواهد بود. بدیهی است اهمیت این موضوع زمانی که مؤسسه اعتباری دارای بده (پرتفوی) متنوعی از تسهیلات مختلف باشد، افزون‌تر می‌شود. لذا مدیریت مؤثر بده اعتباری، از الزامات مدیریت ریسک جامع مؤسسه اعتباری به شمار می‌آید.

در کشورمان عملکرد صحیح شبکه بانکی، با توجه به روش تأمین مالی نظام اقتصادی کشور که بانک-محور می‌باشد، یکی از مهم‌ترین عوامل رشد اقتصادی محسوب می‌شود. از آنجایی که مؤسسات اعتباری نقش مؤثری در تأمین منابع مالی مورد نیاز بخش‌های مولد اقتصادی، تقویت تولید و اشتغال دارند، عدم توجه به ریسک اعتباری می‌تواند مؤسسات اعتباری و به تبع آن اقتصاد کشور را دچار معضل نماید. برخی از آثار عدم رعایت مدیریت ریسک اعتباری مناسب، کاهش کیفیت مطالبات و افزایش مطالبات غیرجاری است. در واقع عدم توجه به ریسک اعتباری در بلندمدت می‌تواند به توقف فعالیت یا تجدیدساختار مؤسسات اعتباری بیانجامد.

با توجه به اهمیت ریسک اعتباری، طراحی سیستمی برای مدیریت آن از مهمترین دغدغه‌های مؤسسات اعتباری، کمیته بال و بانک‌های مرکزی در دنیا می‌باشد. مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری از سال ۱۹۸۸ میلادی مورد توجه خاص کمیته بال بوده و این امر دلیل اصلی تدوین سند کفایت سرمایه آن کمیته موسوم به سند بال یک بوده است که البته تا به امروز با در نظر گرفتن سایر ریسک‌های پیش‌روی مؤسسات اعتباری، سند بال سه نیز توسط کمیته بال منتشر شده است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز با آگاهی از اهمیت موضوع، اولین بار یکی از اسناد کمیته بال تحت عنوان 'اصول مدیریت ریسک اعتباری' را ترجمه و طی بخشنامه شماره م/ب/۶۶۹ مورخ ۱۳۸۴/۴/۷ به شبکه بانکی کشور ابلاغ نمود. بعد از آن نیز در سال ۱۳۸۶، 'مجموعه رهنمودهایی برای مدیریت مؤثر ریسک اعتباری' تدوین شد و طی بخشنامه شماره م/ب/۱۵۴۸ مورخ ۱۳۸۶/۴/۱۹ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. در ادامه، موضوع ریسک اعتباری و

نحوه مدیریت آن در بخشنامه‌های مختلف از جمله بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۴۳۴ مورخ ۱۳۹۷/۲/۵ با عنوان "دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری" مورد توجه قرار گرفت. در همین راستا و با عنایت به تغییرات رخ داده در شرایط و فضای کسب و کار مؤسسات اعتباری، تدوین ضوابطی ناظر بر نحوه مدیریت مؤثر ریسک اعتباری در دستور کار این بانک قرار گرفته است. بدین منظور دو دستورالعمل مدیریت ریسک اعتباری مؤسسات مالی و اعتباری در کشور مالزی که از مقررات به‌روز و کارآمد در این زمینه است، ترجمه شد که برای استحضار و بهره‌برداری به پیوست ایفاد می‌گردد.

برخی از ویژگی‌های دستورالعمل‌های مدیریت ریسک اعتباری مؤسسات مالی و اعتباری کشور مالزی به قرار زیر است:

- توجه به مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات مالی توسعه‌ای به عنوان مکمل بانک‌ها؛
- به روز بودن و تطابق با الزامات و ترتیبات دستورالعمل ریسک اعتباری منشره توسط کمیته بال؛
- شفافیت در انتظارات حاکمیت در خصوص مشارکت هیأت مدیره و واحد مدیریت ریسک در تصمیمات اعتباری؛
- توجه به مدیریت اعتبارات استثنایی، مدیریت ریسک تمرکز، ریسک کشوری، ریسک انتقال، مدیریت اعتبارات مشکل‌دار و واحد بازبینی اعتباری مستقل، در کنار مدیریت دو لایه در مؤسسات اعتباری.

امید است ماحصل انتشار چنین آثاری، به بسط و تعمیق ادبیات نوین نظارت بانکی در شبکه بانکی و ارتقای ثبات

و سلامت نظام بانکی کشور بیانجامد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۳۱-۰۲

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

**مدیریت ریسک اعتباری در بانک‌ها و
مؤسسات مالی توسعه‌ای
(مجموعه رهنمودهای بانک مرکزی مالزی)**

معاونت نظارت

بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران

بلوار میرداماد، شماره ۱۹۸

تلفن: ۳۹۹۵۱ (۹۸۲۱+)

وب سایت: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت نظارتی

استفاده از مطالب این سند با ذکر منبع بلامانع است.

پیشگفتار

استاندارهای ضعیف اعطای تسهیلات، مدیریت ناکارآمد ریسک پرتفوی اعتباری، عدم آگاهی نسبت به کاهش کیفیت مطالبات و افزایش مطالبات غیرجاری و ارزیابی ضعیف این واقعه و آثار آن را می‌توان از مشکلات اساسی مؤسسات اعتباری دانست. برای کنترل و کاهش این مشکلات، راهکارهای متعددی از جمله طبقه‌بندی دارایی‌ها، ذخیره‌گیری و استفاده از الزامات کفایت سرمایه راهگشا است. اما استفاده از نظام اعتبارسنجی دقیق مشتریان نیز در کنار موارد ذکر شده می‌تواند به مؤسسه اعتباری کمک کند تا براساس معیارهای همسان اقدام به اعطای تسهیلات به هر پرونده اعتباری کرده و پرتفوی خود را مدیریت نماید. همچنین بانک می‌تواند با قیمت‌گذاری تسهیلات براساس مشخصه‌های ریسک مشتریان، پوشش مناسبی را در مقابل احتمال نکول مشتریان و در نتیجه ریسک اعتباری ایجاد نماید.

ریسک اعتباری، احتمال وقوع زیان ناشی از قصور وام‌گیرنده یا طرف مقابل مؤسسه اعتباری در انجام تعهدات خود طبق شرایط توافق شده، تعریف شده است. با توجه به این تعریف، مدیریت ریسک اعتباری، استفاده از بهترین شیوه‌ها در جهت کاهش کاهش احتمال وقوع زیان و یا پوشش زیان‌های آتی از طریق سرمایه بانک و ذخایر مطالبات می‌باشد. لازم به ذکر است، مدیریت کارآمد پرتفوی ریسک می‌تواند در نهایت و بلند مدت منجر به سودآوری مؤسسه اعتباری شود. در سال‌های اخیر به دلیل کم توجهی مؤسسات اعتباری به ریسک اعتباری و عدم مدیریت کارآمد پرتفوی ریسک، این مؤسسات با بحران مطالبات غیرجاری و کاهش سودآوری مواجه شده‌اند که در بلند مدت می‌تواند به توقف فعالیت یا تجدیدساختار این مؤسسات بیانجامد.

به دلیل اهمیت ریسک اعتباری در شبکه بانکی، بانک مرکزی اقدام به مطالعات گسترده‌ای در این حوزه نموده است که از مهمترین نتایج آن می‌توان به ترجمه اصول مدیریت ریسک اعتباری و بهترین رویه‌های افشای ریسک اعتباری، تهیه مجموعه رهنمودهایی برای مدیریت مؤثر ریسک اعتباری و تشکیل کارگروه ریسک اعتباری به منظور به روز رسانی دستورالعمل ریسک اعتباری برای تطبیق هرچه بیشتر با استانداردهای روز دنیا اشاره کرد. در ادامه همین روند و بازخوانی مقررات سایر کشورها در دو فصل پیش‌رو اقدام به ترجمه دستورالعمل‌های ریسک اعتباری کشور مالزی نموده‌ایم. کشور مالزی از لحاظ کارآمدی و به‌روز بودن مقررات بانکی از بهترین کشورها در قاره آسیا است. علاوه بر آن

وجود بانکداری اسلامی در کنار بانکداری متعارف دلیل دیگری است که توجه به مقررات بانکی این کشور را بیش از پیش ضروری می‌نماید.

بانک مرکزی کشور مالزی یا بانک نگارا در ۲۶ ژانویه ۱۹۵۹ آغاز به کار کرد. نقش بانک نگارا ارتقای ثبات مالی و پولی در کشور مالزی است. همچنین می‌توان گفت از مهمترین اهداف این بانک استفاده از سیاست‌های پولی برای تثبیت قیمت‌ها در کنار رشد اقتصادی می‌باشد. به طور کلی مسئولیت ثبات نظام مالی بر عهده بانک مرکزی هر کشور است و برای انجام این مهم بانک نگارا اقدام به ایجاد یک بخش مالی منعطف، مترقی، مناسب و متنوع که از بخش واقعی اقتصاد حمایت می‌کند نموده است. همچنین این بانک نقش مهمی در اجرای طرح‌ها برای تقویت و تعمیق بازارهای مالی، شامل بازار ارز خارجی دارد. از دیگر وظایف این بانک توسعه زیر ساخت‌های نظام مالی کشور مالزی است. علاوه بر موارد ذکر شده بانک نگارای مالزی اقدام به نظارت بر زیر ساخت‌های نظام‌های پرداخت کشور که بر بهره‌وری و امنیت در سیستم مالی مالزی تأکید دارد، می‌نماید. همچنین بانک نگارا به عنوان بانک مرکزی و مشاور دولت، دارای اختیار انتشار پول و مدیریت ذخایر بین المللی کشور مالزی است.

بانک نگارای مالزی^{۱۹۰} در سپتامبر ۲۰۰۵ در راستای ارتقای اهداف خود در مدیریت هرچه بهتر پرتفوی ریسک مؤسسات مالی توسعه‌ای، دستورالعمل بهترین شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات مالی توسعه‌ای ۱۹۱ را منتشر کرد و این دستورالعمل از ابتدای ژانویه ۲۰۱۰ لازم الاجرا گشت. مؤسسات مالی توسعه‌ای به مؤسسات مالی تخصصی اطلاق می‌شود که توسط دولت با مأموریت‌های خاص برای توسعه و ارتقای بخش‌های کلیدی دارای اهمیت استراتژیک برای اهداف توسعه اجتماعی-اقتصادی کشور بنا شده‌اند. بخش‌های استراتژیک شامل بخش کشاورزی، شرکت‌های کوچک و متوسط، زیرساخت‌ها، صنایع دریایی و بخش‌های صادرات محور و صنایع با سرمایه‌گذاری کلان و تکنولوژی بالا می‌باشد.

نقش و عملکرد مؤسسات مالی توسعه‌ای را می‌توان مهیا کردن طیف وسیعی از محصولات و خدمات مالی با توجه به نیازهای هدفمند بخش‌های استراتژیک دانست. همچنین این مؤسسات خدمات مشاوره‌ای نیز برای توسعه و پرورش بخش‌های هدف آرایه می‌دهند. بنابراین مؤسسات مالی توسعه‌ای مؤسسات بانکی را کامل می‌کنند. با توجه به نقش مؤسسات مالی توسعه‌ای در ارتقای و توسعه بخش‌های استراتژیک شناسایی شده اقتصاد، قدرت، میزان تأثیر و کارآمدی آن‌ها در اجرای نقش خود بسیار با اهمیت است. طرح‌هایی که این اهداف را محقق می‌کنند شامل تقویت چارچوب‌های نظارتی و قانونی، ایجاد ظرفیت و توانایی و افزایش بهره‌وری این مؤسسات است.

^{۱۹۰} Bank Negara Malaysia

Development Financial Institutions the Management of Credit Risk for ^{۱۹۱} Guidelines on Best Practices for

یکی از نقاط قوت مهم در مهیا کردن چارچوب قانونی و نظارتی تصویب قانون مؤسسات مالی توسعه‌ای در سال ۲۰۰۲^{۱۹۲} به منظور اطمینان از فعالیت مالی و عملیاتی مؤسسات مالی توسعه‌ای و نهادهایی که مسئولیت‌های خود را محتاطانه و مؤثر انجام می‌دهند، است. قانون مؤسسات مالی توسعه‌ای در تاریخ ۱۵ فوریه ۲۰۰۲، با توجه به نقش‌ها، عملکرد و اهداف منحصر به فرد مؤسسات مالی توسعه‌ای و شرایط مرتبط با مقررات موجود به اجرا درآمد. هدف این بود که اطمینان حاصل شود خط‌مشی و اهداف مؤسسات مالی توسعه‌ای همگون با طرح‌ها و جهت‌گیری خط‌مشی‌های دولت مالزی در توسعه و ارتقا بخش‌های شناسایی شده به منظور حمایت از برنامه توسعه اقتصاد ملی باشد.

با تصویب این قانون، مؤسسات مالی توسعه‌ای منتخب، تحت نظارت بانک نگارای مالزی قرار گرفتند. به عنوان بخشی از چارچوب نظارتی و قانونی، بانک مرکزی به پایش فعالیت‌ها و عملکرد مالی این مؤسسات برای اطمینان از این که آن‌ها نقش خود را به نحوی محتاطانه و تحت حمایت حاکمیت شرکتی و بر مبنای بهترین روش‌های موجود انجام می‌دهند، اقدام نمود. مؤسسات مالی توسعه‌ای به دلیل حمایت از اهداف سیاسی و اقتصادی کشور، در اقتصاد هر کشور بسیار با اهمیت می‌باشند.

در فصل بعد ترجمه سند ریسک اعتباری که در سال ۲۲ ژانویه ۲۰۱۸ توسط بانک مرکزی مالزی منتشر شده است، ارائه می‌شود. این سند را می‌توان نقطه عطفی در میان مقررات پیشین این بانک در رابطه با ریسک اعتباری دانست. توجه به استانداردهای تجدید نظر شده با هدف ارتقا شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری در صنعت بانکداری با توجه به گسترش اندازه و تنوع محصولات و بین‌المللی شدن نظام مالی و افزایش نقش بازارهای سرمایه داخلی به عنوان منابع جایگزین تأمین مالی ضروری به نظر می‌رسد. همچنین لازم بود که این مقرر از استاندارد شماره ۹ گزارشگری مالی مالزی ۱۹۳ پیروی کند.

عمده نکات مهم این سند شامل موارد زیر است:

- شفافیت در انتظارات حاکمیتی در رابطه با مشارکت هیأت مدیره و واحد مدیریت ریسک در تصمیمات اعتباری؛
- مدیریت اعتبارات مشکل‌دار و واحد بازبینی اعتباری مستقل؛
- ترتیبات گسترش یافته در رابطه با مدیریت اعتبارات استثنایی و ریسک تمرکز؛
- تقویت ترتیبات مدیریت ریسک اعتباری برای ارتقای روش‌های تخمین زیان قابل پیش‌بینی؛ و
- انتظارات جدید در باب مدیریت ریسک کشوری و ریسک انتقال.

^{۱۹۲} Development Financial Institutions Act

^{۱۹۳} Malaysian Financial Reporting Standards ۹

این دستورالعمل از تاریخ اول جولای ۲۰۱۸ برای بانک‌ها و از اول جولای ۲۰۱۹ به صورت تلفیقی (کلی) عملیاتی شده است. همچنین برای کارگزاران تکافل و بیمه‌ها این سند از اول ژانویه ۲۰۲۱ لازم‌الاجرا خواهد بود.

با توجه به اهمیت ریسک اعتباری که بزرگترین منبع ریسک مؤسسات اعتباری است، شفافیت و کیفیت دستورالعمل‌های ریسک اعتباری کشور مالزی و در جهت ارتقای ادبیات ریسک اعتباری در کشور، بر آن شدیم تا دستورالعمل بهترین شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات مالی توسعه‌ای و دستورالعمل ریسک اعتباری کشور مالزی که از مقررات بروز و کارآمد در این عرصه می‌باشند را ترجمه نموده و در اختیار شبکه بانکی قرار دهیم.

در آخر، امید است ماحصل انتشار چنین آثاری، به بسط و تعمیق ادبیات نوین مدیریت ریسک در مؤسسات اعتباری (بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی) و همچنین بهبود روند نظارت بانکی در این خصوص در شبکه بانکی کشور بیانجامد.

دستورالعمل بهترین شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات مالی توسعه‌ای

(دستورالعمل بانک مرکزی مالزی، سپتامبر ۲۰۰۵)

گروه مترجمین:

میلااد صارم صفاری دکتر حسین صدقی

✚ دستورالعمل بهترین شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات مالی توسعه‌ای

بخش ۱ بررسی اجمالی

۱- مقدمه

۱-۱) ریسک اعتباری همچنان بزرگترین منبع ریسک مؤسسات مالی توسعه‌ای^{۱۹۴} در مالزی است. دلیل این امر این واقعیت است که پرتفوی تأمین مالی/مطالبات یک مؤسسه مالی توسعه‌ای بطور معمول بزرگترین دارایی و منبع اصلی درآمد آن است.

۱-۲) تجربه سال‌های گذشته نشان می‌دهد نبود مدیریت مناسب ریسک، منتج به زیان قابل توجه در تعدادی از مؤسسات مالی توسعه‌ای می‌گردد. نتیجه چنین زیان‌هایی نه تنها عملکرد واسطه‌گری مؤسسات مالی توسعه‌ای را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بلکه بار مالی زیادی را بر دولت در راستای افزایش سرمایه مؤسسات مالی توسعه‌ای تحمیل می‌کند. همچنین بر اساس پیش‌بینی‌ها با توجه به افزایش اندازه ترازنامه مؤسسات مالی توسعه‌ای در طول زمان، بار مالی تحمیلی بالقوه به دولت نیز متناسب با آن افزایش می‌یابد. بنابراین در مدیریت مؤثر ریسک اعتباری، حیاتی است که اطمینان حاصل کنیم، فعالیت‌های اعتباری یک مؤسسه مالی توسعه‌ای به صورت احتیاطی انجام گیرد و ریسک شکست مؤسسه مالی توسعه‌ای کاهش یابد.

۲- اهداف

۲-۱) این دستورالعمل اقدام به تنظیم پیشنهادهایی به منظور بهترین شیوه مدیریت ریسک اعتباری برای مؤسسات مالی توسعه‌ای می‌نماید و تلاش دارد تا زیرساخت اولیه را برای ارتقا رفتار احتیاطی برای اعطای اعتبار به فعالیت‌های مؤسسات مالی توسعه‌ای در مالزی را مهیا کند.

۲-۲) دستورالعمل حاضر، شامل چهار فصل اصلی است که عبارتند از:

- نظارت مناسب توسط هیأت مدیره و مدیریت (اجرایی)؛
- زیر ساخت مناسب برای مدیریت ریسک اعتباری؛
- فرآیند مدیریت (یکپارچه) ریسک اعتباری؛ و
- کنترل‌های جامع داخلی و رویه‌های حسابرسی.

۲-۳) این دستورالعمل بهترین شیوه‌ای که یک مؤسسه مالی توسعه‌ای در اعطای اعتبار و مدیریت آن باید اتخاذ نماید را تعیین می‌کند. همچنین برای این شیوه‌ها الزامات ویژه‌ای توسط بانک نگارای مالزی تعیین

می‌شود. این الزامات رهنمودهایی هستند که مؤسسات مالی توسعه‌ای باید علاوه بر این اتخاذ بهترین شیوه‌ها، آن‌ها را نیز بکار گیرند.

۲-۴) دستورالعمل‌های مذکور حداقل حدودی که مؤسسات مالی توسعه‌ای باید به منظور اطمینان از رفتار احتیاطی در اعطای اعتبار رعایت کنند را تعیین کنند. همچنین مانند مؤسسات بانکی، مؤسسات مالی توسعه‌ای نیز می‌توانند بطور آزادانه استانداردهای سختگیرانه‌تری را به عنوان خط مشی مدیریت ریسک اتخاذ نمایند.

۳- کاربرد

۳-۱) این دستورالعمل برای تمام مؤسسات مالی توسعه‌ای که توسط قانون مؤسسات مالی توسعه‌ای ۲۰۰۲^{۱۹۵} شناسایی می‌شوند، قابل استفاده می‌باشد.

۴- تاریخ اجرا

۴-۱) این دستورالعمل باید از ابتدای ژانویه ۲۰۱۰ اجرایی گردد.

بخش ۲ موارد قانونی

۵- موارد قانونی

۵-۱) این دستورالعمل مطابق با بخش ۱۴ از قانون مؤسسه مالی توسعه‌ای منتشر شده است.

بخش ۳ خط مشی

۶- فصل ۱: نقش و مسئولیت هیأت مدیره و مدیریت

نقش و مسئولیت هیأت مدیره

۶-۱) وظیفه هیأت مدیره آگاهی و اطمینان از نظارت مناسب بر مدیریت ریسک اعتباری مؤسسات مالی توسعه‌ای است.

۶-۲) هیأت مدیره باید حداقل استاندارد اعتباری را تعیین کند، همچنین تمام خط مشی‌های با اهمیت مربوط به مدیریت ریسک اعتباری مؤسسات مالی توسعه‌ای نیز باید به تأیید هیأت مدیره برسد. هیأت مدیره باید

^{۱۹۵} Development Financial Institutions Act ۲۰۰۲ (DFIA)

اطمینان حاصل نماید که خط‌مشی ریسک اعتباری با توان سرمایه‌ای^{۱۹۶}، تخصص مدیریت و اشتباهی ریسک مؤسسات مالی توسعه‌ای سازگار باشد.

۳-۶) هیأت مدیره همچنین باید اطمینان حاصل نماید که نقش تعیین شده، تمرکز استراتژیک، استراتژی‌های تجاری و استراتژی‌های قرض‌دادن و تأمین مالی مؤسسات مالی توسعه‌ای با خط‌مشی‌های اعتباری و استاندارد مطابقت دارد.

۴-۶) مسئولیت هیأت مدیره حصول اطمینان از موارد زیر است:

- الف) فرهنگ اعتباری صحیح نمایانگر ارزش واقعی مؤسسات مالی توسعه‌ای باشد.
- ب) مدیریت به طور کامل قادر به مدیریت فعالیت‌های مؤسسات مالی توسعه‌ای باشد و خط‌مشی‌های مدیریت ریسک اعتباری بطور مؤثر اجرا گردد (شامل دارا بودن ابزار لازم برای پایش ریسک اعتباری).
- ت) مکانیزم‌هایی برای تأیید یا بازبینی هر فعالیت یا محصولی که منتج به ریسک اعتباری بالاتری در مؤسسات مالی توسعه‌ای می‌گردد، موجود باشد.
- ث) از ساختار سازمانی مناسبی برای مدیریت ریسک اعتباری درون نهاد و هر تغییر در چنین ساختاری مطلع باشد.
- ج) بصورت منظم از ریسک اعتباری منابع و کیفیت منابع در معرض ریسک مؤسسه مالی توسعه‌ای مطلع بوده و ترکیب پرتفوی آن را بررسی نماید.
- ح) بطور منظم خط‌مشی‌های مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای را بازبینی نماید تا اطمینان حاصل شود که با استانداردهای اعتباری و تغییر منابع مؤسسات مالی توسعه‌ای، قدرت مالی و شرایط تجاری آن سازگار است.
- خ) یک تیم متخصص از حسابرسان برای تأیید کارایی روش‌ها، کنترل‌ها و قابل اطمینان بودن اطلاعات ارائه شده، موجود باشد.
- د) یک تیم متخصص برای حسابرسی و تأیید انطباق با تمام جنبه‌های اعتباری به ویژه فرآیند اعطای اعتبار مؤسسه مالی توسعه‌ای موجود باشد.

۵-۶) الزامات ویژه بانک نگارای مالزی: نقش‌ها و مسئولیت‌های هیأت مدیره

۱-۵-۶) بازبینی خط‌مشی اعتباری توسط هیأت مدیره

^{۱۹۶} Capital strength

- هیأت مدیره باید خط‌مشی اعتباری کلان و طرح کسب و کار را بصورت سالانه به منظور حصول اطمینان از هماهنگی آن‌ها و هماهنگی با سطح تحمل ریسک مؤسسه مالی توسعه‌ای، تأیید کند.
- ۶-۵-۲) وظیفه هیأت مدیره در رابطه با آگاه بودن از فعالیت جدید ریسک اعتباری
- هیأت مدیره باید اطمینان حاصل کند که از هرگونه محصولات اعتباری جدید یا تغییرات قابل توجه در محصولات اعتباری موجود بر اساس دستورالعمل‌های معرفی محصولات جدید^{۱۹۷} منتشر شده در ۱۸ می ۲۰۰۹، آگاهی دارد.
 - هیأت مدیره باید در موارد زیر تصمیم بگیرد:
 - الف) آیا فعالیت‌های جدید با دورنمای تجاری تناسب دارد و و آیا فعالیت‌های جدید با طرح کسب و کار، نقش‌های تعیین شده، استراتژی تمرکز و قوانین جاری مطابقت دارد یا خیر.
 - ب) آیا آن‌ها از میزان انطباق فعالیت‌های جدید با فرآیند مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای راضی هستند و آیا این فعالیت‌های جدید، تحت استانداردهای هیأت مدیره انجام می‌شود یا خیر؟
- ۶-۵-۳) گزارشاتی که توسط هیأت مدیره دریافت می‌شود، عبارت است از:
- الف) حداقل هر سه ماه هیأت مدیره باید در جریان اطلاعات مربوط به کل ریسک اعتباری منابع مؤسسه مالی توسعه‌ای شامل ارقام زیر خط ترازنامه قرار بگیرد که این اطلاعات باید حداقل موارد زیر را بررسی نماید:
- میزان منابع در معرض ریسک اعتباری تفکیک شده به تفکیک طبقه بررسی گردد، به عنوان مثال طبقه‌بندی بر اساس منابع، محصولات و رتبه اعتباری؛
 - میزان بالای تمرکز اعتباری؛
 - لیست مطالبات/تأمین مالی‌های مشکل‌دار که تحت عنوان اعتبارات مشکل‌دار یا تحت نظر می‌باشند و زیان احتمالی مؤسسه مالی توسعه‌ای ناشی از هر اعتبار مشکل‌دار قابل توجه و حساب سررسید گذشته؛
 - وضعیت اعتبارات قابل توجه تحت برنامه‌های (بازسازی) اصلاحی؛

○ حوزه‌های اعتباری با رشد سریع؛

ابه هیأت مدیره هشدار می‌دهد تا بررسی نموده و اطمینان حاصل نمایند استاندارد مدیریت ریسک اعتباری در این حوزه‌ها به میزان کافی رعایت شده و هیچگونه ارفاقی وجود ندارد].

○ گزارشات اعتبارات مستثنی شده حایز اهمیت^{۱۹۸}.

ب) بطور سالانه هیأت مدیره باید گزارشی شامل لیستی از تمام محصولات اعتباری دریافت کند. این گزارش باید حداقل شامل بازارهای هدف محصولات اعتباری، عملکرد و کیفیت اعتباری آنها باشد.

ت) بطور سالانه یا بصورت مستمر باید به هیأت مدیره در مورد میزان احتمالی زیان ناشی از کاهش اعتباری که می‌تواند بر اساس شرایط بحرانی یا تغییرات نامطلوب اقتصادی رخ دهد، گزارش داده شود.

نقش و مسئولیت مدیریت

۶-۶) مدیریت در تمام سطوح، مسئول اجرای خطمشی‌های اعتباری مصوب هیأت مدیره به منظور ارتقای خطمشی‌ها و روش‌های شناسایی، اندازه‌گیری، پایش و کنترل ریسک‌های اعتباری به صورت انفرادی و در سطح پرتفوی اعتباری است.

۶-۷) این مسئولیت شامل اطمینان از موارد زیر است:

الف) اختیار و مسئولیت شفاف برای مدیریت ریسک اعتباری؛

ب) خطمشی‌ها و محدودیت‌های ساختاری که به وضوح میزان تحمل ریسک اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای را تعیین می‌کند؛

ت) کانال‌های مناسب ارتباطی به منظور حصول اطمینان از این که خطمشی اعتباری مصوب هیأت مدیره و تحمل ریسک اعتباری به طور شفاف اطلاع رسانی شده و توسط تمام سطوح سازمان رعایت شود.

ث) روش‌های عملی کافی و مؤثر، کنترل داخلی و سیستم‌های شناسایی، اندازه‌گیری، پایش و کنترل ریسک اعتباری در جهت اجرای خطمشی اعتباری و استانداردهای تأیید شده توسط هیأت مدیره باشد؛

ج) فرآیند گزارشگری جامع ریسک اعتباری؛

- ح) سیستم‌های اطلاعات مدیریت^{۱۹۹} مؤثر برای اطمینان از گزارش‌دهی به موقع، دقیق و حاوی اطلاعات کافی در خصوص ریسک اعتباری؛
- خ) تخصیص منابع کافی و پرسنل دارای صلاحیت به منظور مدیریت و کنترل عملیات روزانه و عملکرد مدیریت مؤثر ریسک اعتباری؛
- د) ارزیابی مستقل دوره‌ای از عملکرد اعطای اعتبار مؤسسه مالی توسعه‌ای.

۸-۶) مدیریت باید به طور منظم فرآیندهای مدیریت ریسک اعتباری را با توجه به تغییرات محصول، تغییرات شرایط کسب و کار و تأیید هرگونه تغییرات به منظور حصول اطمینان از این که این تغییرات مناسب و بجاست، ارزیابی نماید.

فرهنگ اعتباری

- ۹-۶) فرهنگ اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای، ترکیب منحصر به فردی از ارزش اعتبار، دیدگاه‌ها، شیوه‌ها و نگرش‌های مدیریت است که حوزه اعطای تسهیلات و تأمین مالی را تعیین نموده و رفتار مربوط به تأمین مالی و اعطای تسهیلات را که مورد وثوق مؤسسه مالی توسعه‌ای است مشخص می‌کند.
- ۱۰-۶) موارد زیر بهترین شیوه‌ها در توسعه یک فرهنگ اعتباری قدرتمند می‌باشد:

- الف) مدیریت باید به طور منظم و همسانی شیوه‌های اعتباری را همراه با اشتهای ریسک و خط‌مشی اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای بررسی کند.
- ب) مدیریت باید به کیفیت اعتباری اهمیت زیادی داده و این اهمیت باید در سطح سازمان از طریق اطلاع‌رسانی، ارتباطات و سایر اقدامات منتقل شود.
- ت) سطوح بالای عملکرد اعتباری، نیازمند مدیریت قوی است.
- ث) مدیریت، مسئول کیفیت اعتباری و تشویق و ایجاد انگیزه برای مسئولین اعتباری به منظور اتخاذ شیوه‌های مناسب تأمین مالی و اعطای تسهیلات است.
- ج) پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری شفاف، برای هر فرد مرتبط با فرآیند مدیریت ریسک اعتباری باید وجود داشته باشد.

^{۱۹۹} Management information systems

ح) مدیریت و مسئولین فرآیند اعتباری (شامل افراد واحد صف اعطای اعتباری) باید با توجه به عملکرد خوب خود پاداش گرفته و یا با توجه به عملکرد ضعیف خود جریمه شوند و شایستگی آن‌ها باید در ارزیابی عملکرد آن‌ها منعکس شود. البته مدیریت باید اطمینان حاصل کند، اعطای هرگونه پاداش بیش از اندازه نبوده و متناسب با سطح شایستگی افراد باشد.

خ) خطمشی اعتباری باید به صورت واضح و موجز نگاشته (ثبت) شده و توسط یک مقام مسئول مستقل از شروع کسب و کار، لازم‌الاجرا شود.

د) ارتباط استانداردهای اعتباری، خطمشی اعتباری، طرح کسب و کار و برنامه‌های انگیزشی باید به گونه‌ای تنظیم شوند که از سردرگمی و تضاد اجتناب شود.

ذ) برای اعتبارات عمده باید استانداردها و اهداف اعتباری شفاف تعیین شود.

ر) استثناهای خطمشی اعتباری به ندرت اتفاق می‌افتد. اما در صورت وقوع، باید براساس مستندات و توجیهات مناسب باشد.

ز) سیستم اعتباری قدرتمند و کنترل بر تصویب اعتبارات، رتبه‌بندی و بازبینی، حسابرسی اعتباری و مدیریت پرتفوی باید در جای خود و به طور صحیح انجام گیرد.

س) ضروری است آموزش‌های منظمی بر اساس خطمشی اعتباری و ارزیابی اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای برای مسئولین اعتباری در تمام سطوح وجود داشته باشد. آموزش‌های گسترده در مورد چگونگی انجام فرآیند اعتباری و اطمینان از وجود ادبیات یکسان اعتباری در کل سازمان، لازم است. ش) حوزه‌های جدید کسب و کار باید براساس رهنمودهای پرتفوی ریسک انتخاب شده باشد.

۷- فصل ۲: زیر ساخت مدیریت ریسک اعتباری

وجود واحد مستقل مدیریت ریسک

۷-۱) یک مثال از فرآیند معمول اعتباری شامل مراحل زیر است:

الف) شروع فرآیند اعتباری

- ایجاد اعتبار؛
- ارزیابی و بررسی اعتبار؛
- تأیید اعتبار.

ب) مدیریت امور اعتباری و پایش اعتبارات

- مستندسازی (ثبت) و نگهداری مستندات به صورت امن؛
- پرداخت تسهیلات.

ت) بازیابی اعتباری

ث) کنترل، بازبینی و ارزیابی اعتباری

- کنترل و حسابرسی داخلی؛
- بررسی و حسابرسی مستقل اعتباری؛
- بررسی پرتفوی و تحلیل روند؛
- بررسی خطمشی و فرآیند اعتباری.

۲-۷) فرآیند "مدیریت امور اعتباری" و "کنترل، بررسی و تجزیه و تحلیل اعتباری" باید مستقل از افراد مرتبط با "شروع فرآیند اعتباری" انجام پذیرد.

۳-۷) فرآیند "بازیابی اعتباری" باید مستقل از افراد مرتبط با سایر فرآیندهای اعتباری انجام شود.

۴-۷) واحد "مدیریت امور اعتباری" و واحد کنترل، بررسی و تجزیه و تحلیل اعتباری" باید بطور مستقل اقدام به گزارش‌دهی ریسک منابع و تطبیق اقدامات با فرآیندهای کنترلی به مدیریت و هیأت مدیره نماید.

۵-۷) الزامات ویژه بانک نگارای مالزی: کمیته مستقل مدیریت ریسک اعتباری

۱-۵-۷) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید دارای کمیته مستقلی باشد که تحت مدیریت یک عضو هیأت مدیره، اعم از اجرایی یا غیراجرایی، اداره شود و این کمیته بدون اختیار تأیید اعتبار، به هیأت مدیره برای نظارت بر مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه کمک می‌نماید. این کمیته باید بطور مستقیم به هیأت مدیره گزارش دهد و ترکیب اعضای آن باید توسط هیأت مدیره انتخاب شود.

۲-۵-۷) این کمیته باید شامل افرادی باشد که در مدیریت ریسک و امور اعتباری دارای تجربه بوده و ترجیحاً از مهارت‌های تخصصی در مدیریت بخش‌های مختلف امور اعتباری برخوردار باشند. چنین افرادی باید قادر باشند توضیحات لازم را در رابطه با مشکلات و حوزه‌های بحرانی مؤسسه مالی توسعه‌ای به هیأت مدیره ارائه کنند و روش‌های موجود برای حل این مشکلات را نیز به هیأت مدیره منتقل نمایند.

۳-۵-۷) این کمیته باید حداقل در موارد زیر مسئولیت را بر عهده داشته باشد:

الف) ارزیابی و اندازه‌گیری کفایت استراتژی مدیریت کل ریسک اعتباری مرتبط با فعالیت‌های مؤسسه مالی توسعه‌ای؛

ب) نظارت بر توسعه خط‌مشی اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای، شامل تمام محصولات و کسب و کارها و اطمینان از توسعه خط‌مشی‌ها و رویه‌ها؛

ت) پایش، ارزیابی و مشاوره ترکیب پرتفوی ریسک اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای؛

ث) ارزیابی ریسک تحت سناریوهای بحرانی و ظرفیت سرمایه مؤسسه مالی توسعه‌ای به منظور حفظ پایداری تحت شرایط سناریو بحرانی؛

ج) ارزیابی رابطه ریسک و بازده؛

ح) بررسی گزارش‌های فرآیند بازبینی اعتباری، کیفیت دارایی و اطمینان از این که اقدامات اصلاحی انجام گیرد؛

خ) بررسی و ارزیابی محصولات مختلف اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای به منظور اطمینان حاصل کردن از این که این محصولات تحت استانداردها و خط‌مشی هیأت مدیره می‌باشند.

وجود پرسنل شایسته

۶-۷) مدیریت باید اطمینان حاصل کند که منابع و پرسنل کافی به منظور مدیریت و کنترل ریسک اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای تخصیص داده شده است. این پرسنل باید موارد زیر را دارا باشند:

الف) درک کامل از ریسک مرتبط با فعالیت‌های اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای؛

ب) توانایی در درک عوامل و شرایط بازار مؤثر بر کیفیت اعتباری، ارزیابی تأثیر تغییرات این عوامل بر مشخصه ریسک و عملکرد مالی مؤسسه مالی توسعه‌ای؛

ت) گزارش مشخصه ریسک پرتفوی اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای به سطوح اختیار مناسب به منظور اطلاع‌رسانی و لحاظ آن‌ها؛

۷-۷) آموزش کافی و همسان فرآیند اعتباری به پرسنل برای اطمینان از اینکه موارد ذکر شده در بالا، انجام می‌شود، ضروری است. آموزش‌ها باید با فرهنگ و استاندارد اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای مطابقت داشته باشد. این آموزش‌ها باید تضمین نماید که پرسنل درک یکسانی از اعتبار و ادبیات اعتباری دارند.

۸-۷) الزامات ویژه بانک نگارای مالزی: تایید پرسنل اعتباری

۸-۷-۱) پرسنل بخش ارزیابی، تأیید اعتبار و بازبینی اعتبارات لازم است تحت یک برنامه آموزشی مشترک قرار گرفته، در یک آزمون مشترک شرکت کنند و حد نصاب لازم را کسب نمایند، همچنین باید حداقل تجربه را در امور اعتباری داشته و مجوزی از سازمان‌ها یا افراد مورد تأیید هیأت مدیره، قبل از این که برای امضا یا

تصدیق اعتباری واجد شرایط باشند دریافت نموده باشند. ۵ سال برای فراهم شدن زمینه این الزامات در نظر گرفته می‌شود. در حال حاضر مؤسسات مالی توسعه‌ای باید به توافقنامه برنامه دریافت مجوز مسئولین اعتباری^{۲۰۰} منتشر شده در ۵ جولای ۲۰۰۷ پایبند باشد.

الف) برای اطمینان از دستیابی به حداقل استاندارد و کیفیت، برنامه مشترک آموزشی باید توسط مسئول ارشد اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای طراحی شود. برای اطمینان از همسانی استانداردها در کل صنعت بانکداری، هر برنامه آموزشی طراحی شده باید توسط مؤسسه بانکداری مالزی^{۲۰۱}، به عنوان مسئول حفظ استاندارد، تأیید شود.

ب) همچنین پیش از تأیید تکمیل فرآیند آموزشی یک پرسنل اعتباری، باید هیأت مدیره معیاری مناسب برای مسئول ارشد اعتباری مناسب تعیین نموده باشد.

ت) پرسنل فعلی شاغل در ارزیابی اعتباری، تأیید و بررسی اعتباری (حسابرسی) ممکن است از برنامه آموزشی و گذراندن آزمون مشترک مورد تأیید هیأت مدیره معاف شوند. با این حال هیچ معافیتی برای پرسنل جدید مجاز نیست. لازم است مؤسسه مالی توسعه‌ای یک نسخه از جزییات خط‌مشی معیار معافیت را به بانک نگارای مالزی ارسال کند.

سیستم اطلاعات مدیریت مؤثر

۷-۹) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید از سیستم اطلاعات مدیریت مؤثر به منظور آگاه سازی مدیریت، اندازه‌گیری، پایش و کنترل ریسک اعتباری فعالیت‌ها بهره برد.
۷-۱۰) سیستم اطلاعات مدیریت باید مؤسسه مالی توسعه‌ای را قادر سازد تا موارد زیر را انجام دهد:

الف) نگهداری پایگاه اطلاعات برای تحقیق و استفاده از تکنیک‌های تحلیلی؛

ب) گزارش منابع در معرض ریسک؛

ت) ردیابی و بررسی کیفیت و عملکرد حساب‌ها؛

ث) حفظ محدودیت‌ها.

حفظ خط‌مشی‌ها و روندهای مناسب

^{۲۰۰} Circular on Accreditation Program for Credit Officers

^{۲۰۱} Institut Bank-Bank Malaysia (IBBM)

۷-۱۱) خطمشی اعتباری مهمترین سندی است که به وسیله آن هیأت مدیره مدیریت، فعالیت‌های اعتباری را هدایت می‌کند. در واقع خطمشی اعتباری چارچوبی برای دستیابی به کیفیت دارایی، سطوح تحمل ریسک و فعالیت اعطای اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای را مطابق با استاندارد مؤسسه مالی توسعه‌ای هدایت می‌کند.

۷-۱۲) خطمشی اعتباری باید به روشنی تعریف شود و مطابق با شیوه بانکداری محتاطانه و الزامات نظارتی مرتبط و متناسب با ماهیت و پیچیدگی فعالیت‌های مؤسسه مالی توسعه‌ای باشد.

۷-۱۳) خطمشی‌ها و شیوه‌ها که به درستی توسعه یافته و اجرا می‌شوند، مؤسسه مالی توسعه‌ای را قادر می‌سازند تا:

الف) استانداردهای امتیاز اعتبار مناسب را حفظ کند.

ب) اقدام به کنترل و پایش ریسک اعتباری نماید.

ت) فرصت‌های کسب و کار جدید را ارزیابی نماید.

ث) اقدام به شناسایی و اداره کردن اعتبارات مشکل‌دار نماید.

۷-۱۴) خطمشی اعطای تسهیلات و تأمین اعتباری

۷-۱۴-۱) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید شیوه‌ها و خطمشی نوشته شده را که به وضوح خطمشی مدیریت ریسک را مشخص می‌کند برای اعطای و تأمین اعتبار، حفظ و رعایت نماید. این خطمشی اختیار، قواعد و چارچوب مدیریت و اداره مؤثر پرتفوی مطالبات و تأمین مالی مؤسسه را تعیین می‌کند.

۷-۱۴-۲) خطمشی اعطای اعتبار و تأمین مالی مؤسسه مالی توسعه‌ای باید استانداردها و شیوه‌ها را در موارد زیر مشخص نماید:

الف) ترکیب کلی پرتفوی تأمین مالی و تسهیلات؛

ب) استانداردهایی برای تصمیم در مورد پرونده‌های اعتباری؛

ت) تعریف سطوح اختیار و مسئولیت به منظور قادر ساختن مدیریت به پایش و کنترل فعالیت‌های تأمین مالی و اعطای اعتبار؛

ث) رویه‌های کنترلی مطابق با تأمین مالی و اعطای اعتبار مرتبط با خطمشی‌ها و سایر قوانین و مقررات قابل اجرا.

۷-۱۵) الزامات ویژه بانک نگارای مالزی: خطمشی تأمین مالی و اعطای تسهیلات

۷-۱۵-۱) خطمشی تأمین مالی و اعطای اعتبار باید پارامترهایی را حداقل در موارد زیر تعیین کند:

الف) اختیار تصویب اعتبار-پرسنل مجاز به تصویب اعتبار و محدودیت‌های تصویب برای تأییدکنندگان اعتبارات؛

ب) بازارهای قابل قبول یا حوزه‌های تأمین مالی/اعطای اعتبار باید براساس نقاط قوت و ضعف جاری مؤسسه مالی توسعه‌ای با لحاظ ترکیب مشتری و صنعت مؤسسه باشد؛

ت) محدودیت در تمرکز اعتباری، به عنوان مثال ممکن است شامل محدودیت در اعطای اعتبار با توجه به موارد زیر باشد:

○ صنعت؛

○ مکان‌های جغرافیایی؛

○ گروه مشتریان یا قرض‌گیرندگان؛

○ محصولات؛

○ رتبه ریسک.

ث) اعتبارات اعطایی به گروه مرتبط (به ویژه پارامترهایی که گروه‌های مرتبط را تعیین می‌کند)؛

ج) محدودیت در رشد اعتباری- یک آستانه حداکثری برای گسترش میزان اعتبار باید تعیین شود تا مؤسسه مالی توسعه‌ای را از احتمال افزایش اعتبار بیش از ظرفیت منابع موجود خود مطلع نماید. این نسبت ممکن است درصدی از سرمایه، مجموع دارایی‌ها، مجموع سپرده‌ها یا سایر موارد باشد؛

ح) طول دوره سررسید قابل پذیرش اعتباری - دوره سررسیدی که در آن مؤسسه مالی توسعه‌ای مایل به پذیرش ریسک است. این دوره باید متناسب با پیش‌بینی منابع بازپرداخت، اهداف اعتباری و عمر مفید اوراق بهادار باشد؛

خ) لیست اعتبارات غیر قابل پذیرش؛

د) رتبه‌بندی ریسک اعتبارات؛

ذ) وصول مطالبات و به هزینه بردن مطالبات-معیارها و رتبه‌بندی برای اعتبارات مشکل‌دار، روش‌هایی برای گزارش اعتبارات غیرجاری به مدیریت و شفاف‌کردن دستوالعمل‌ها و اختیارات در خصوص به هزینه بردن مطالبات.

۷-۱۵-۲) همچنین خط‌مشی اعتباری باید تقاضای اعتباری قرض‌گیرندگان و مشتریان معتبری که خط‌مشی کلی مؤسسه مالی توسعه‌ای نیازهای آنها را مرتفع نمی‌کند را نیز شامل شود (استثناهای اعتباری). این شرایط

باید بطور معمول سطح بالاتری از استاندارد اعتباری و احتیاطی را در مقایسه با شرایط معمول اعتباری پوشش دهد.

۱۶-۷) خط مشی وثایق

۱-۱۶-۷) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید خط مشی شفافی برای تعیین وثایق قابل پذیرش داشته باشد.

۲-۱۶-۷) در ارزیابی وثایق، مؤسسه مالی توسعه‌ای به موارد زیر توجه می‌نماید:

الف) ارزش وثایق؛

ب) سهولت نقد شدن وثیقه و بازارپذیر بودن آن‌ها؛

ت) مجموع وثیقه مشخصی که مؤسسه مالی توسعه‌ای در اختیار دارد.

۳-۱۶-۷) خط مشی وثیقه و اعطای اعتبار و تأمین مالی باید بطور منظم بررسی شود و به منظور هم‌راستایی

با نوآوری‌ها (روش‌های جدید)، واکنش مناسبی نسبت به تغییر در استراتژی، تحمل ریسک، شرایط بازار و

کسب و کار مؤسسه مالی توسعه‌ای داشته و منعطف باشد.

۱۷-۷) الزامات ویژه بانک نگارا مالزی: خط مشی وثایق

۱-۱۷-۷) خط‌مشی وثایق باید موارد زیر را تعیین کند:

الف) محدودیت در تمرکز وثایق؛

ب) شیوه‌هایی که برای ارزیابی و تناوب بررسی (بازنگری) وثایق استفاده می‌شود؛

ت) گروه مشاوران حقوقی، ارزش‌گذاران دارایی و شرکت‌های بیمه تایید شده؛

ث) برای تسهیلات تضمین شده، حداکثر حاشیه اعتباری (اعتبار قابل پرداخت) که می‌تواند در قبال هر نوع

وثیقه اعطا شود؛

ج) الزامات ثبت وثایق.

شیوه ارزیابی فعالیت‌های اعتباری

۱۸-۷) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید اقدام به شناسایی و مدیریت ریسک اعتباری تمام محصولات و فعالیت‌ها

نماید.

۱۹-۷) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید برنامه تأیید محصولات را برای ارزیابی ریسک محصولات یا فضای

کسب و کار جدید مدیریت نماید. مؤسسه مالی توسعه‌ای باید اطمینان حاصل کنند که ریسک محصولات و

فعالیت‌های جدید تحت روش‌ها و کنترل‌های مناسب پیش از معرفی و ایجاد تعهد مورد بررسی قرار گرفته

باشد. این محصولات/فعالیت‌ها باید توسط هیأت مدیره و یا یک کمیته تصویب شود. در صورتی که این تصویب توسط کمیته انجام پذیرد، هیأت مدیره باید در اولین جلسه خود، همانطور که در فصل ۱ توضیح داده شده، مطلع شود. متخصصان صنعت باید به مؤسسه مالی توسعه‌ای در ارزیابی ریسک، در صورت لزوم، کمک نمایند.

۷-۲۰) برای محصولات موجود، یک برنامه ارزیابی دوره‌ای (متناوب) باید اجرا شود. هیأت مدیره یا کمیته باید بازه‌های ارزیابی را تعیین نمایند.

۷-۲۱) هر برنامه ارزیابی/تصویب محصول باید توسط مدیران مسئول در ریسک‌های زیر مورد تأیید قرار گیرد:

الف) ریسک اعتباری؛

ب) ریسک بازار؛

ت) ریسک نقدینگی؛

ث) ریسک قانونی؛

ج) گزارشگری مالی و حسابداری؛

ح) حسابرسی و کنترل داخلی.

این امر برای حصول اطمینان از این است که مشکلات احتمالی محصول مرتبط با حوزه آن‌ها به درستی بررسی شود و از توانایی مدیران در درک ارتباط محصولات به گونه مناسب با حوزه مسئولیت آن‌ها اطمینان حاصل گردد.

۸- فصل ۳: فرآیند مدیریت ریسک اعتباری

۸-۱) اجزای اصلی فرآیند مدیریت ریسک مناسب عبارت است از:

الف) معیارهای مناسب و تعریف شده برای اعطای اعتبار؛

ب) روش جامع ارزیابی و اندازه‌گیری ریسک اعتباری؛

ت) مهیا نمودن ساختار دقیقی از محدودیت‌ها، دستورالعمل‌ها و سایر مؤلفه‌های استفاده شده برای کنترل ریسک‌پذیری؛

ث) سیستم اطلاعات مدیریت قدرتمند برای پایش و کنترل و گزارشگری ریسک؛

ج) فرآیند مؤثر مدیریت ریسک اعتبارات مشکل‌دار.

معیارهای اعطای اعتبار

۸-۲) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید بر مبنای معیارهای مناسب و تعریف شده اعطای اعتبار عمل کنند. این معیارهای باید واجد شرایط زیر باشند:

الف) مضمولیت (واجد شرایط بودن) اعتباری و میزان شایستگی؛

ب) انواع اعتبار اعطا شده؛

ت) شرایط و ضوابط اعطای اعتبار.

۸-۳) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید فرآیند رسمی شفافی برای ارزیابی و تصویب در خصوص اعتبارات جدید و تمدید اعتبارات موجود را دارا باشد.

۸-۴) ارزیابی اعتبارات

۸-۴-۱) هر طرح اعتباری باید به دقت توسط تحلیل‌گر اعتباری بررسی شود و تحلیل‌گر باید هنگام ارزیابی، به اندازه و پیچیدگی تراکنش توجه نماید. در صورت لزوم ایجاد گروه‌های تخصصی اعتباری برای ارزیابی، تحلیل و تصویب اعتبارات مرتبط با محصولات قابل توجه، انواع ظرفیت اعتباری، صنعت یا بخش‌های مختلف جغرافیایی، توصیه می‌شود.

۸-۴-۲) فرمت استاندارد ثبت شده برای تصویب و روش‌های استاندارد در ارزیابی باید مناسب باشد. ارزیابی باید شامل درک کاملی از مشتری/قرض‌گیرنده، هدف و ساختار اعتبار و منابع استفاده شده به منظور بازپرداخت باشد.

۸-۴-۳) یک فرآیند ارزیابی مؤثر باید حداقل الزامات اطلاعاتی را که تجزیه و تحلیل بر اساس آن صورت می‌گیرد و همچنین حداقل استانداردهای مالی یا معیارها در ارزیابی تأمین‌مالی/تسهیلات برای هر محصول یا نوع صنعت را تعیین نماید.

۸-۴-۴) در این رابطه باید خط‌مشی‌های مکتوب در رابطه با اطلاعات و مستندسازی مورد نیاز برای تصویب اعتبارات، تجدید اعتبارات موجود و یا تغییر در شرایط و ضوابط اعتبارات قبلاً تصویب شده وجود داشته باشد. این اطلاعات بر اساس ارزیابی داخلی اعتباری یا رتبه‌بندی اعتباری قابل دسترسی خواهد بود و دقت و کفایت آن برای تصمیم‌گیری مناسب مدیریت به منظور پذیرش اعطای اعتبار مهم است. مؤسسه مالی توسعه‌ای باید صحت این اطلاعات را بازبینی نماید.

۸-۵) تصویب اعتبارات

۸-۵-۱) تصویب اعتبارات باید مطابق با دستورالعمل‌های مکتوب مؤسسه مالی توسعه‌ای بوده و به وسیله سطح مدیریت مناسب ابلاغ شود.

۸-۵-۲) سند رسمی تأیید نهایی اعتباری که معیاری برای پذیرش ریسک است باید اساس کل فرآیند تصویب اعتباری قرار گیرد.

۸-۵-۳) روند تصویب اعتبارات باید در راستای پاسخگویی به تصمیمات گرفته شده تعیین شود و بیان کند چه کسی اختیار تصویب اعتبار و تغییر در ضوابط اعطای اعتبار را دارد. همچنین باید میزان مجاز محدودیت را نیز تعیین کند.

۸-۵-۴) لازم است مستند سازی به گونه‌ای انجام شود که به طور شفاف قابل حسابرسی بوده و تمامی جنبه‌های فرآیند تأیید اعتباری، شناسایی افراد یا کمیته‌ها ارایه دهنده اطلاعات و همچنین تصمیم‌گیری اعتباری مطابق آن باشد.

۸-۵-۵) اختیار تصویب اعتباری باید متناسب با دانش افراد تصویب‌کننده باشد.

۸-۶) الزامات ویژه بانک نگارای مالزی: معیار اعطای اعتبار

تصویب اعتبار توسط هیأت مدیره

۸-۶-۱) واحد تصویب اعتبار باید توسط پرسنل اجرایی و یا کمیته‌های تمام وقت اداره شود. با وجود اینکه هیأت مدیره در جریان تصویب اعتبار دخیل نیست، می‌تواند اعطای اعتبار را وتو کند و یا می‌تواند اقدام به اصلاح شرایط اعطای اعتباراتی که توسط پرسنل اجرایی مؤسسه مالی توسعه‌ای تصویب شده، نماید. البته در صورتی که اکثریت اعضای هیأت مدیره اعتقاد داشته باشند اعطای اعتبار و یا تأمین مالی، مؤسسه مالی توسعه‌ای را در معرض ریسک قرار می‌دهد.

[این الزامات تنها بر نقش هیأت مدیره و کمیته اجرایی^{۲۰۲} (در صورتی که از هیأت مدیره نمایندگی کند) مؤثر است. مدیرانی که پرسنل تمام وقت اجرایی با مسئولیت تصویب مطالبات و تأمین مالی باشند به وسیله این محدودیت تحت تأثیر قرار نخواهند گرفت.]

۸-۶-۲) با این حال هیأت مدیره ممکن است به تصویب خط‌مشی اعطای تسهیلات یا تأمین مالی و اعطای تسهیلات یا تأمین مالی که نیازمند تصویب هیأت مدیره است ادامه دهد البته این در صورتی است که فرآیند تصویب توسط پرسنل اجرایی تمام وقت اعتبارات به عنوان فیلتر اولیه انجام شده باشد.

۸-۶-۳) برای تشویق به پاسخگویی بیشتر کمیته تصویب‌کننده، ملاحظات و اختلافات باید در پرونده (صورت جلسه) یا اسناد مطالبات و تأمین مالی ثبت شود.

الزامات ارزیابی اعتباری

^{۲۰۲} Executive Committee (EXCO)

۸-۶-۴) حداقل مواردی که باید برای تصویب اعتبار و ثبت آن به عنوان اعتبار تأیید شده لحاظ شود، شامل موارد زیر است:

- الف) اهداف اعتباری و منابع بازپرداخت؛
- ب) شایستگی و حسن شهرت قرض گیرنده/مشتري؛
- ت) مشخصات ریسک جاری (شامل ماهیت و مجموع مقادیر منابع در معرض ریسک) قرض گیرنده/مشتري و میزان حساسیت آن به توسعه بازار و شرایط اقتصادی؛
- ث) سابقه بازپرداخت مشتري/قرض گیرنده و ظرفیت جاری بازپرداخت او بر اساس روند مالی گذشته و پیش‌بینی جریان نقدی مشتري/قرض گیرنده (منابع نقد مشتري/قرض گیرنده)؛
- [برای مطالبات و تأمین مالی‌های خرد، استفاده از روند مالی گذشته و پیش‌بینی جریان نقدی ممکن است امکان پذیر نباشد.]
- ج) تجزیه و تحلیل آینده‌نگر ظرفیت بازپرداخت بر اساس سناریوهای مختلف به خصوص در سناریوهایی که احتمال شرایط سخت متصور است؛
- ح) تناسب ساختار اعتبار اعطا شده با ویژگی منابع نقدی مشتري/قرض گیرنده؛
- خ) ظرفیت قانونی قرض گیرنده/مشتري برای پذیرش بدهی؛
- د) برای تسهیلات/تأمین مالی‌های تجاری، تخصص قرض گیرنده/مشتري در کسب و کار، وضعیت اقتصادی بخشی که قرض گیرنده/مشتري در آن فعال می‌باشند و شرایط مشتري/قرض گیرنده در آن بخش؛
- ذ) شرایط و ضوابط پیشنهادی اعطای اعتباری از جمله ضوابط طراحی شده برای محدود کردن تغییر در مشخصه ریسک مشتري/قرض گیرنده در آینده؛
- ر) در صورت لزوم، کفایت، بازارپذیری و قابلیت اجرای تضامین یا وثایق.

۸-۶-۵) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید در گام اول اعتبارات را بر اساس توانایی و ظرفیت قرض گیرنده/مشتري در بازپرداخت (جریان نقدی) ارزیابی کند، اما می‌تواند از وثایق و تضامین به عنوان موارد کاهش‌دهنده ریسک در اعطای اعتبار نیز کمک بگیرد. وثایق نباید جایگزینی برای ارزیابی کامل قرض گیرنده/مشتري و جبران‌کننده اطلاعات ناکافی در مورد آن‌ها باشد.

۸-۶-۶) همچنین مؤسسه مالی توسعه‌ای نباید تنها به این دلیل که مشتري/قرض گیرنده برای مؤسسه مالی توسعه‌ای شناخته شده و یا تصور می‌شود معتبر است، اعطای اعتبار نماید.

۸-۶-۷) به هنگام ارزیابی وثیقه، مؤسسه مالی توسعه‌ای نیاز است در نظر داشته باشد ارزش وثیقه می‌تواند بر اساس همان فاکتورهایی که منجر به کاهش امکان بازیابی اعتباری گردد، کاهش یابد. همچنین هزینه اقدامات بازیابی منجر به کاهش ارزش بازیابی نهایی می‌شود. با توجه به تضامین، مؤسسه مالی توسعه‌ای باید سطح پوشش مرتبط با کیفیت اعتباری و ظرفیت قانونی ضمانت‌کننده را ارزیابی کند. تنها تضامینی که جزییات آن مشخص و واضح است باید در تصمیم اعطای اعتبار نقش داشته باشد و تضامینی که بطور غیرشفاف و همراه با پیش‌بینی می‌باشند نباید در این تصمیم‌گیری دخالتی داشته باشند.

۸-۶-۸) برای مشارکت در تسهیلات/تأمین مالی سندیکایی، مؤسسات مالی توسعه‌ای باید ارزیابی اعتبارات را به صورت مستقل انجام دهند و شرایط سندیکا را پیش از اعطای تسهیلات سندیکایی تحلیل نمایند. مؤسسه مالی توسعه‌ای باید ریسک و بازده تسهیلات و تأمین مالی سندیکایی را همانند ارزیابی تسهیلات و تأمین مالی دیگر مشتریان ارزیابی نماید.

۸-۷) ارتباط مناسب بین ریسک و بازده

۸-۷-۱) اعطای اعتبار دربرگیرنده پذیرش ریسک و کسب سود است. مؤسسه مالی توسعه‌ای باید رابطه بین ریسک و بازده را در مورد هر پرونده اعتباری و سودآوری کلیه اعتبارات اعطایی ارزیابی نماید. اعتبارات باید به نحوی قیمت‌گذاری شوند که با درآمدهای دیگر کسب شده، تمام هزینه‌های مرتبط را پوشش دهد و ریسکی که مؤسسه مالی توسعه‌ای متحمل می‌شود را نیز جبران نماید.

اندازه‌گیری ریسک

۸-۸) گستره اندازه‌گیری

۸-۸-۱) سیستم مؤسسه مالی توسعه‌ای برای اندازه‌گیری ریسک منابع در معرض ریسک باید:

الف) جامع و دقیق باشد.

ب) قادر به تجمیع و ارزیابی ریسک‌ها بر مبنای سطح نهاد برای همه محصولات مؤسسه مالی توسعه‌ای شامل فعالیت‌های زیر خط ترازنامه و برای نهادهایی که به صورت گروهی فعالیت می‌کنند بر مبنای گستره گروه باشد.

۸-۸-۲) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید فرآیندهایی برای شناسایی وضعیت‌هایی که در آن با توجه به شرایط اعتباری بهتر است طبقه‌بندی قرض‌گیرندگان/مشتریان به عنوان گروه مرتبط و در نظر گرفتن آن گروه به عنوان یک مشتری/قرض‌گیرنده می‌باشد، اقدام نماید. این طبقه‌بندی شامل تجمیع منابع در معرض ریسک

تحت گروه حساب‌ها، شرکتی یا غیرشرکتی، تحت کنترل یا مالکیت مشترک یا با ارتباطات قوی (مانند مدیریت مشترک یا پیوندهای فامیلی) است.

۸-۳-۳) همچنین مؤسسه مالی توسعه‌ای باید فرآیندی را برای تجمیع منابع در معرض ریسک خود از مشتریان بر مبنای محصولات مختلف را دارا باشند.

۸-۹-۹) روش‌های اندازه‌گیری

۸-۹-۱) باید درک صحیحی از روش‌های اندازه‌گیری ریسک توسط پرسنل مرتبط با آن در تمام سطوح مؤسسه مالی توسعه‌ای، از مسئولین اعتباری تا اعضای هیأت مدیره وجود داشته باشد، و لازم است چارچوب مشترکی برای محدود کردن و پایش ریسک مهیا گردد.

۸-۹-۲) یک ابزار مهم در پایش کیفیت هر پرونده و کل پرتفوی اعتباری، استفاده از سیستم رتبه‌بندی داخلی ریسک است. سیستم رتبه‌بندی داخلی ریسک، اعتبارات را در گروه‌های مختلفی، بر اساس رتبه ریسک، طبقه‌بندی می‌کند.

۸-۹-۳) سیستم داخلی رتبه‌بندی ریسک ساختارمند، ابزاری مناسب برای مشخص کردن میزان ریسک اعتباری پرتفوی یک مؤسسه مالی توسعه‌ای است. همچنین منجر به تصمیم‌گیری دقیق‌تر بر مبنای مشخصات پرتفوی اعتباری، کیفیت توزیع، اعتبارات مشکل‌دار و کفایت اندوخته‌های (ذخایر) زیان ناشی از تأمین مالی/مطالبات می‌گردد.

۸-۹-۴) سیستم داخلی رتبه‌بندی ریسک مفید دارای درجه‌بندی گوناگونی برای اعتبارات به منظور تشخیصی تمایز ریسک اعتباری نسبی آن‌ها است. سیستم رتبه‌بندی داخلی پیچیده‌تر و با جزئیات بیشتر می‌تواند برای تخصیص داخلی سرمایه، قیمت‌گذاری اعتبارات و سودآوری تراکنش و ارتباطات استفاده شود.

۸-۹-۵) برای مجموعه تأمین مالی/مطالبات خرد، ارزیابی ریسک بر اساس پرتفوی و تکنیک‌های بکار رفته در امتیازدهی اعتباری می‌تواند استفاده شود.

۸-۱۰) الزامات ویژه بانک نگارای مالزی: سیستم رتبه‌بندی اعتباری داخلی

۸-۱۰-۱) مؤسسات مالی توسعه‌ای باید سیستم رتبه‌بندی داخلی را برای تسهیلات/تأمین مالی تجاری و شرکتی ایجاد نمایند. سیستم رتبه‌بندی باید با ماهیت، اندازه و پیچیدگی فعالیت‌های مؤسسه مالی توسعه‌ای سازگار بوده و دارای مؤلفه‌های زیر باشد:

الف) پوشش طیف وسیعی از منابع در معرض ریسک اعتباری مؤسسه، شامل منابع در معرض ریسک زیر خط تراژنامه؛

ب) پوشش دارایی‌های جاری و غیرجاری؛

ت) دارای حداقل ۷ طبقه پوشش دهنده منابع در معرض ریسک باشد که پایین‌ترین رتبه، مربوط به منابعی است که زیان‌های آن قابل انتظار باشد؛

ث) رتبه‌بندی ریسک برای اعتبارات جاری باید حداقل ۴ طبقه داشته باشد (شامل طبقه‌ای برای تحت نظر یا بررسی ویژه)؛

ج) تنظیم نظارتی (جاری، زیر استاندارد، مشکوک و بد) باید در سیستم رتبه‌بندی اعتباری گنجانده شود؛

ح) سیستم رتبه‌بندی ریسک اعتباری باید به طور دقیق در خط‌مشی اعتباری و فرآیند توسعه برای تعیین و بررسی دوره‌ای رتبه اعتباری باشد؛

۸-۱۰-۲) سیستم رتبه‌بندی که توسط هیأت مدیره تأیید شده است باید به بانک نگارا ارسال شود. برای مؤسسات مالی توسعه‌ای که در حال حاضر نیز از سیستم رتبه‌بندی استفاده می‌کنند، باید یک طرح توسط هیأت مدیره تصویب شده و با مشخص شدن گستره عمل، دوره زمانی، افراد مسئول و نقاط قوت اجرای رتبه‌بندی اعتباری به بانک نگارا ارسال شود. طرح‌های مذکور باید قبل از ۳۱ دسامبر ۲۰۰۹ به بانک نگارا تحویل شود.

۸-۱۰-۳) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید بطور منظم اقدام به پایش و ارزیابی نکول واقعی یا زیان اعتبارات در هر رتبه ریسک برای ارزیابی میزان سازگاری و قابل اتکا بودن رتبه‌بندی کنند.

۸-۱۱) پایش و بررسی

۸-۱۱-۱) فرآیند ارزیابی و بررسی اعتباری منابع در معرض ریسک اعتباری بطور منظم، مبنایی برای اندازه‌گیری و گزارش‌دهی دقیق منابع در معرض ریسک است.

اعتبارات فردی

۸-۱۱-۲) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید اقدام به توسعه و اجرای روش‌های جامع و سیستم اطلاعات برای پایش شرایط انفرادی اعتبارات و قرض‌گیرندگان/مشتریان مرتبط در پرتفوی‌های مختلف مؤسسه مالی توسعه‌ای نماید.

۸-۱۱-۳) بررسی اعتبارات انفرادی (پرونده‌های اعتباری) حداقل یک‌بار در سال باید انجام گیرد. با این حال اعتبارات مشکل‌دار و اعتباراتی که در آن نشانه وخامت در کیفیت اعتبار وجود دارد باید در فاصله‌های زمانی بطور متناوب بررسی شوند.

۸-۱۱-۴) از آنجا که اعتبارات انفرادی برای مطالبات/تأمین مالی ممکن است فراوان و همراه با جزییات باشد، مؤسسه مالی توسعه‌ای ممکن است بازبینی مؤلفه‌های اضافی اعتبارات را محدود کند.

۸-۱۱-۵) روش‌های پایش نیازمند تعریف کردن معیارهایی برای شناسایی و گزاردهی اعتبارات مشکل‌دار احتمالی و سایر تراکنش‌ها برای اطمینان از این که آنها در معرض پایش مستمر و اقدام اصلاحی، طبقه‌بندی و یا ذخیره‌گیری می‌باشند.

۸-۱۱-۶) یک سیستم پایش اعتباری مؤثر باید شامل موارد زیر باشد:

الف) اطمینان از این که، مؤسسه مالی توسعه‌ای درک صحیحی از شرایط فعلی مالی قرض‌گیرنده/مشتری داشته باشد.

ب) تطابق تمام اعتبارات با معاهدات (بیمان‌های) موجود؛

ت) پایش استفاده از خطوط اعتباری تصویب شده توسط قرض‌گیرنده/مشتریان؛

ث) اطمینان از این که جریان نقدی پیش‌بینی شده بوسیله اعتبارات عمده مطابق با الزامات وصول مطالبات باشد؛

ج) اطمینان از این که در صورت دسترسی، وثیقه پوشش مناسبی فراهم می‌کند؛

ح) شناسایی و طبقه‌بندی اعتبارات مشکل‌دار احتمالی در زمان مقتضی.

بررسی مستقل پرتفوی

۸-۱۱-۷) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید دارای فرآیندی به منظور بررسی مستقل اعتبارات در سطح کل برای هر بخش از پرتفوی (به عنوان مثال، بر مبنای نوع وام، صنعت، رتبه‌های ریسک) باشد. این بررسی باید حداقل موارد زیر را پوشش دهد:

الف) ترکیب و تمرکز ریسک را پایش کند؛

ب) تغییرات حایز اهمیت در ترکیب پرتفوی را بررسی کند؛

ت) انتقال سطوح ریسک در بین بخش پرتفوی که می‌تواند منجر به سطوح افزایشی ریسک یا بررسی استانداردهای ناظر بر اعطای اعتبار گردد؛

ث) پایش محیط اقتصادی در حال تغییر، روندها و وقایعی که می‌تواند ریسک جدید یا افزایش در مشخصه ریسک موجود در پرتفوی مؤسسه مالی توسعه‌ای ایجاد کند؛

ج) کفایت سطوح ذخیره‌گیری برای هر پرتفوی؛

ح) کفایت عایدی‌های مرتبط با ریسک در پرتفوی.

۸-۱۱-۸) نتیجه بررسی باید به هیأت مدیره و یا کمیته نظارت بر مدیریت ریسک اعتباری گزارش شود.

ارزیابی اعتباراتی که باید توسط اشخاص مستقل بررسی گردد.

۸-۱۱-۹) کارشناسان اعتبارات می‌توانند مسئول تجزیه و تحلیل مستمر اعتباری و شناسایی سریع مشکلات در حال بروز باشند. ارتباط آن‌ها با مشتریان یا قرض‌گیرندگان معمولاً شناسایی مشکلات بالقوه را قبل از بالفعل شدن امکان‌پذیر می‌کند. با این وجود، مؤسسات مالی توسعه‌ای باید به منظور اجتناب از اتکای بیش از حد به کارشناسان اعتبارات، دقت لازم را به خرج دهند.

۸-۱۱-۱۰) بررسی‌های اعتباری داخلی (حسابرسی) که توسط اشخاصی مستقل از واحد کسب و کار انجام می‌شود ارزیابی‌های بدون تورش حایز اهمیتی را از وضعیت اعتبارات انفرادی و کیفیت کلی پرتفوی اعتبارات به دست می‌دهد.

۸-۱۱-۱۱) حسابرسی داخلی مذکور، به ارزیابی فرآیند ارزیابی و تصویب کلی اعتبارات کمک کرده و صحت رتبه‌بندی داخلی را تعیین می‌کند؛ همچنین این موضوع را که آیا کارشناس حساب به درستی اعتبارات انفرادی را پایش می‌کند یا خیر مورد قضاوت قرار می‌دهد.

۸-۱۱-۱۲) واحد حسابرسی داخلی باید به هیأت مدیره و یا کمیته مسئول حسابرسی گزارش ارایه دهد.

۸-۱۲) الزامات ویژه بانک نگارای مالزی: سیستم بررسی داخلی مستقل (حسابرسی)

۸-۱۲-۱) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید یک بخش جداگانه بررسی اعتباری (حسابرسی) که دارای تحلیلگران اعتباری مستقل و باتجربه است را به منظور بررسی دوباره اعتبارات مصوب شده ایجاد کند و قضاوت مستقلی را نسبت به کیفیت ارزیابی اعتباری و کیفیت پرتفوی اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای فراهم آورد. زمانی که ملاحظات حجم و هزینه نمی‌تواند وجود این بخش را توجیه کند، واحدی مشتمل بر حسابرسان داخلی همراه با تجربیات لازم به منظور تخصصی‌سازی این واحد می‌تواند این نقش را برعهده داشته باشد.

تأیید صلاحیت پرسنل حسابرسی اعتباری

۸-۱۲-۲) کارکنانی که در واحد بررسی اعتباری هستند باید از نظر تحصیلات، تجربه و آموزش رسمی واجد شرایط باشند. آن‌ها باید در خصوص رویه‌های وام‌دهی یا تأمین مالی و همچنین رهنمودهای اعتباری معین مؤسسه مالی توسعه‌ای آگاه باشند. به علاوه، آن‌ها باید از قوانین و مقررات که بر فعالیت‌های اعتباری تأثیرگذار است، آگاهی داشته باشند.

گستره بررسی

۸-۱۲-۳) بررسی‌ها (حسابرسی) می‌تواند به صورت نمونه‌گیری انجام شود. با این وجود، بررسی‌ها باید حداقل تمامی اعتبارات حایز اهمیت را پوشش دهد. به علاوه، اعتبارات کوچکتر که نشان‌دهنده ویژگی‌های ریسکی بیش از حد معمول است مانند اعتبارات طبقه‌بندی شده یا حساب‌های تجدید ساختار شده باید به طور منظم بررسی شود. بخشی از پرتفوی که برای بررسی انتخاب می‌شود باید اطمینان معقولی را در خصوص این که همه ریسک‌های عمده اعتباری شناسایی شده است، ایجاد کند.

تناوب بررسی‌ها

۸-۱۲-۴) واحد بررسی اعتباری (حسابرسی) باید بازخوردی از اثربخشی فرآیند اعتباری در شناسایی مشکلات در حال بروز فراهم کند. بررسی‌ها باید بطور سالانه روی اعتبارات مهم یا با تناوب بیشتر در مورد اعتباراتی که درباره فرآیند ارزیابی آن‌ها مشکلاتی شناسایی شده است انجام پذیرد. سیستمی از بررسی دوره‌ای به طور مشخص برای فرآیند ذخیره‌گیری عام و خاص در مقابل زیان وام یا تأمین مالی حایز اهمیت می‌باشد.

عمق بررسی‌ها

۸-۱۲-۵) بررسی‌های اعتباری (حسابرسی) باید تعدادی از عوامل ارزیابی اعتباری مهم را که شامل موارد زیر است مورد ارزیابی قرار دهد:

الف) کیفیت ارزیابی‌ها؛

ب) صحت و مناسب بودن رتبه‌های اعتباری تخصیص داده شده توسط کارشناسان اعتباری؛

ت) تأییدیه مناسب اعتباری؛

ث) سطح ریسک - انتقال ریسک، جهت آن؛ و

ج) کفایت ارزیابی وثیقه.

یافته‌های بررسی و اقدامات بعدی

۸-۱۲-۶) یافته‌های بررسی اعتباری (حسابرسی) باید توسط کارشناسان اعتباری، مدیران بخش و مدیریت مورد بحث قرار گیرد. اقدامات اصلاحی (شامل چارچوب زمانی تخمین زده شده) باید برای تمام ناکارایی‌های (نقایص) ارائه شده و به کار گرفته شود.

۸-۱۲-۷) یافته‌های بررسی باید به هیأت مدیره یا کمیته نظارت بر مدیریت ریسک اعتباری ارایه شود. ناکارایی‌هایی که بدون راه حل باقی بمانند باید به مدیریت و هیأت مدیره یا کمیته گزارش شود.

۸-۱۳) تجزیه و تحلیل بحران

۸-۱۳-۱) وقایع غیرمنتظره می‌تواند بهترین پیش‌بینی‌ها را منحرف سازد. بنابراین، تجزیه و تحلیل عملکرد تحت بدترین سناریو، یک جنبه مهم در اندازه‌گیری ریسک می‌باشد.

۸-۱۳-۲) مدیریت ریسک صحیح دربردارنده توجه به مشکلاتی است که می‌تواند بطور بالقوه در اعتبارات فردی و پرتفویهای متفاوت وجود داشته باشد و استفاده از این اطلاعات در تجزیه و تحلیل کفایت سرمایه و ذخایر می‌باشد. مؤسسه مالی توسعه‌ای باید به طور دقیق آزمون چه... اگر^{۲۰۳} را به منظور شناسایی حوزه‌های ناشناخته منبع در معرض ریسک اعتباری بالقوه و ارتباطات بین طبقات مختلف ریسک که احتمالاً در زمان بحران به وقوع می‌پیوندد، انجام دهد.

۸-۱۳-۳) آزمون بحران باید شناسایی وقایع محتمل یا تغییرات آتی در شرایط اقتصادی که دارای تأثیرات نامطلوب بر منابع در معرض ریسک اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای و ارزیابی توانایی مؤسسه مالی توسعه‌ای برای تاب‌آوری در برابر چنین تأثیراتی می‌باشد را شامل شود. سه موردی که مؤسسه مالی توسعه‌ای در آزمون بحران باید در نظر بگیرد عبارتند از:

الف) افول اقتصادی یا صنعتی؛

ب) وقایع ریسک بازار؛ و

ت) شرایط نقدینگی.

۸-۱۳-۴) آزمون بحران باید حداقل هر ۶ ماه یکبار یا در هر بازه زمانی که توسط بانک مرکزی مالزی تعیین می‌شود، توسط مؤسسه مالی توسعه‌ای انجام شود.

۸-۱۳-۵) نتایج آزمون‌های بحران باید در جلسات هیأت مدیره مؤسسه مالی توسعه‌ای ارایه و بررسی شده و اقدامات مناسب در مواردی که نتایج آزمون از حدود تحمل بالاتر باشد، اتخاذ شود. نتایج حاصله باید در فرآیند تعیین و به روزرسانی سیاست‌ها و حدود وارد شود.

محدود کردن ریسک

۸-۱۴) گستره حدود

^{۲۰۳}What if

۸-۱-۱) یک سیستم صحیح حدود و رهنمودهای ریسک‌پذیری جزء ضروری از فرآیند مدیریت ریسک اعتباری می‌باشد. چنین سیستمی باید:

الف) حدودی را برای ریسک‌پذیری سازمانی تعیین کند؛

ب) سازگار با رویکرد کلی اندازه‌گیری ریسک مؤسسه باشد؛

ت) قابل کاربرد در تمام بخش‌های مؤسسه باشد، زیرا ریسک‌های اعتباری از سایر فعالیت‌های مؤسسه نیز ناشی می‌شود؛

ث) به مدیریت اجازه دهد که منابع در معرض ریسک را کنترل کرده و ریسک‌پذیری واقعی با توجه به میزان تحمل ریسکی که توسط هیأت مدیره یا کمیته ناظر بر مدیریت ریسک تعیین می‌شود را پایش کند؛ و
ج) اطمینان حاصل کند که منابع در معرض ریسک که از سطوح تعیین شده معینی فراتر رفته است مورد توجه فوری مدیریت قرار می‌گیرد.

۸-۱-۲) حدود تعیین شده باید سازگار با فرآیند مدیریت ریسک اعتباری و متناسب با وضعیت سرمایه‌ای مؤسسه مالی توسعه‌ای باشد.

حدود اعتباری انفرادی

۸-۱-۳) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید حدود کلی اعتباری، در سطح اعتبارات فردی و در سطح گروهی از مشتریان مرتبط که با یک روش مقایسه‌پذیر و منطقی تجمیع می‌شوند، انواع مختلف منابع در معرض ریسک در دفتر بانکی، تجاری و اقلام زیر خط ترازنامه را تعیین نماید.

۸-۱-۴) حدود مذکور می‌تواند بر مبنای رتبه‌بندی داخلی ریسک تخصیص یافته به مشتریان تعیین شود.

۸-۱-۵) مؤسسه مالی توسعه‌ای ملزم است حدود فرعی را نیز برای منبع در معرض ریسک ناشی از فعالیت‌ها و ابزارهای دفتر تجاری و زیرخط ترازنامه تعیین کند. این حدود باید الزام آور بوده و مشتری از آن عبور نکند.

تمرکز پرتفوی

۸-۱-۶) تمرکز ریسک‌ها می‌تواند شکل‌های مختلفی داشته باشد و هر زمان که تعداد قابل توجهی از اعتبارات دارای مشخصه‌های ریسک مشابه باشند، تمرکز ریسک ایجاد می‌شود. تمرکز زمانی اتفاق می‌افتد که پرتفوی یک مؤسسه مالی توسعه‌ای دربردارنده مقدار زیادی اعتبارات مستقیم و غیرمستقیم تخصیص یافته به موارد زیر باشد:

الف) صنعت یا بخش خاص؛

ب) یک منطقه جغرافیایی؛

ت) یک نوع اعتبار یا گروهی از محصولات خاص؛

ث) یک کشور خارجی یا گروهی از کشورها با ارتباط قوی اقتصادی؛

ج) یک نوع اوراق بهادار؛ یا

ح) اعتبارات با سررسید یکسان.

۸-۱۴-۷) به منظور حصول اطمینان از این که فعالیت‌های اعتباری مؤسسه مالی توسعه‌ای از تنوع کافی برخوردار است، حدودی باید برای اعطای اعتبار به بخش یا صنعت خاص، مناطق جغرافیایی و یا محصولات مشخص تعیین شود. با این وجود، مؤسسه مالی توسعه‌ای باید وارد قراردادهایی با مشتریانی که شناختی از آن‌ها ندارد نشود یا اقدام به فعالیت‌های که تأثیر آن در متنوع‌سازی پرتفوی مشخص نیست، ننماید.

نقض حدود

۸-۱۴-۸) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید مقدار منابع در معرض ریسک را در مقایسه با حدود تعیین شده پایش کنند و رویه‌هایی را برای پایش بیشتر و اتخاذ اقدامات مناسب، هنگامی که منابع در معرض ریسک به حدود مذکور نزدیک می‌شوند در دست داشته باشد.

۸-۱۴-۹) اگر حدود نقض شد، باید سریعاً به مدیریت اطلاع داده شود. مدیریت، کمیته یا هیأت مدیره باید از تناوب نقض حدود و همچنین اقدامات اصلاحی اتخاذ شده برای عدم تکرار چنین اتفاقی، مطلع شوند. موارد استثنا صرفاً باید توسط کارشناسان ذیصلاح تأیید شود. جدیت (میزان) استثنائات به محافظه‌کاری نگرش مدیریت نسبت به تنظیم حدود و همچنین به اندازه واقعی حدود فردی و سازمانی در ارتباط با ظرفیت مؤسسه مالی توسعه‌ای در ریسک‌پذیری بستگی دارد.

گزارش‌دهی

۸-۱۵) یک سیستم اطلاعات مدیریت صحیح و به موقع برای عملیات احتیاطی مدیریت ریسک اعتباری لازم و ضروری است. بنابراین، کیفیت سیستم اطلاعات مدیریت عاملی برای اثربخشی کلی فرآیند مدیریت ریسک می‌باشد.

۸-۱۶) واحد مدیریت ریسک اعتباری باید اندازه‌گیری ریسک را پایش و آن را به سطح مناسب مدیریت، کمیته‌ای که بر مدیریت ریسک اعتباری نظارت دارد و هیأت مدیره گزارش کند.

۸-۱۷) سیستم گزارش‌گری باید قادر به تهیه اطلاعات کافی در خصوص موارد زیر باشد:

الف) ترکیب پرتفوی؛

ب) تمرکزهای ریسک اعتباری؛

ت) کیفیت پرتفوه‌های مختلف؛ و

ث) حساب‌های تحت نظر و تجدید شده.

موارد فوق باید در خصوص مؤسسه و همچنین به صورت تلفیقی در مورد محصولات مختلف (شامل فعالیت‌های زیرخط ترازنامه)، که به مدیریت اجازه می‌دهد که سطح ریسک اعتباری فراروی مؤسسه مالی توسعه‌ای را سریعاً و به شکل صحیحی ارزیابی کرده و میزان رعایت استانداردهای اعتباری را تعیین کند، باشد.

۸-۱۸) سیستم گزارش‌گری باید این اطمینان را ایجاد کند که منابع در معرض ریسک که در حال نزدیک شدن به حدود تعیین شده می‌باشند، به اطلاع مدیریت می‌رسد. تمام منابع در معرض ریسک باید در سیستم اندازه‌گیری حدود ریسک مورد استفاده قرار گیرد.

۸-۱۹) کفایت گستره اطلاعات باید به صورت دوره‌ای توسط مدیریت و هیأت مدیره یا کمیته ناظر بر مدیریت ریسک اعتباری مورد بررسی قرار گیرد.

۸-۲۰) گزارش‌ها باید توسط افرادی که مستقل از واحدهای کسب و کار هستند تهیه شود.

مدیریت اعتبارات مشکل‌دار

۸-۲۱) کاهش در کیفیت اعتباری باید به صورت زود هنگام شناسایی شود زیرا در این صورت، احتمالاً گزینه‌های بیشتری برای ارتقای اعتبارات مذکور وجود دارد.

۸-۲۲) برنامه‌های اجرایی مؤثر برای مدیریت ریسک در پرتفوی ضروری است. مؤسسه مالی توسعه‌ای باید به طور شفاف نحوه مدیریت اعتبارات مشکل‌دار را تعیین کند.

۸-۲۳) زمانی که مؤسسه مالی توسعه‌ای دارای مشکلات مرتبط با اعتبارات خود است، واحد پیگیری باید از حوزه‌هایی که در آن‌ها اعتبارات داده شده و همچنین افراد دخیل در سازماندهی اعتبارات، جدا باشد.

۸-۲۴) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید به این اطمینان برسد که منابع بیشتر، تخصص و تمرکز واحد پیگیری به طور نرمال باعث بهبود وصول مطالبات می‌شود. این امر به این علت است که واحد پیگیری می‌تواند با ایجاد استراتژی مؤثر به منظور بازسازی اعتبارات مشکل‌دار یا افزایش میزان وصولی‌ها کمک کند. یک تیم پیگیری

با تجربه باید به منظور تأمین اطلاعات مهم برای تجدید ساختار اعتباری ایجاد شده توسط واحد تجاری، مورد استفاده قرار گیرد.

۸-۲۵) در خصوص موارد حایز اهمیت باید به محض اعطای اعتباری بررسی انجام شود. این بررسی باید مؤسسه مالی توسعه‌ای را قادر سازد درک بهتری نسبت به چگونگی ایجاد اعتبارات مشکل‌دار و زیان‌ها داشته باشد و ضعف‌های موجود در فرآیند پایش و اعطای وام در مؤسسه مالی توسعه‌ای را شناسایی نماید. بررسی مذکور باید:

الف) مشخصه‌های اعتبارات را با دستورالعمل اعتباردهی مقایسه کند؛

ب) شرایط قرض‌گیرنده را در زمان تصویب مورد ارزیابی مجدد قرار دهد؛

ت) مناسب بودن زمان شناسایی مشکل را ارزیابی کند؛

ث) صحت ارزشگذاری وثیقه را مورد ارزیابی قرار دهد؛

ج) کفایت مستندسازی را ارزیابی کند؛ و

ح) اثربخشی شرایط اعتباری ایجاد شده را ارزیابی کند.

۸-۲۶) نتایج بررسی باید به هیأت مدیره و یا کمیته ناظر بر مدیریت ریسک اعتباری گزارش شود.

۹- فصل ۴: حسابرسان داخلی

۹-۱) واحد حسابرسی داخلی باید بطور مستمر بر سیستم‌های داخلی و بررسی‌های دوره‌ای فرآیند مدیریت ریسک اعتباری تمرکز داشته باشد. این واحد همچنین باید میزان تطبیق با سیاست‌های تصویب شده و قوانین و مقررات اجرایی را بررسی کند. این موضوع باید در کنار رهنمود حداقل استانداردهای حسابرسی برای حسابرسان داخلی مؤسسات مالی توسعه‌ای^{۲۰۴} که در ۱۸ دسامبر ۲۰۰۶ منتشر شده است، در نظر گرفته شود.

نقش حسابرسان داخلی

۹-۲) حسابرسان داخلی باید استقلال و اثربخشی سیستم‌های مدیریت ریسک اعتباری را مورد ارزیابی قرار دهند.

۳-۹) ارزیابی حسابرس داخلی در خصوص کیفیت کنترل‌های داخلی شامل شناخت، مستندسازی، ارزیابی و آزمون سیستم کنترل داخلی و همچنین پیگیری اقدامات اصلاحی و بررسی اقدام مدیریتی در راستای ضعف‌های مهم می‌باشد.

گستره حسابرسان داخلی

۴-۹) مؤسسه مالی توسعه‌ای باید دارای کنترل‌های داخلی و سیستم اطلاعات متناسب با اندازه، ماهیت و گستره ریسک فعالیت‌های مؤسسه مالی توسعه‌ای، باشد. حسابرسی داخلی ملزم به ارزیابی موارد زیر است:
الف) وجود کنترل‌های داخلی کافی برای هر مرحله از فرآیند اعتباری؛

ب) سیستم‌های کنترل داخلی باید برای سطح ریسک ناشی از ماهیت و گستره عملیات اعتباری مؤسسه مناسب و مؤثر باشد؛

ت) قابلیت اتکا و مناسب بودن اطلاعات گزارش شده به مدیریت، کمیته و هیأت مدیره مؤسسه مالی توسعه‌ای؛

ث) تفکیک کارکردهای ناسازگار اعتباری به منظور ارتقاء بازبینی‌ها و تعادل‌ها. ساختار سازمانی منعکس کننده رویه‌های گزارش‌گری واقعی است و این که خطوط شفافیت از اختیار و مسئولیت برای پایش لازم سیاست‌ها، رویه‌ها و حدود اعتباری مصوب وجود دارد را نیز منعکس می‌کند؛

ج) تطبیق با حدود ریسک؛

ح) کفایت سیاست‌ها و رویه‌های مکتوب؛

خ) رویه‌های کافی موجود برای تطبیق با سیاست‌ها، قوانین و مقررات کاربردی و سیاست‌های همراه؛

د) بررسی فرآیند قانونی مستندسازی به منظور حصول اطمینان از اینکه تمامی رویه‌های قانونی دنبال می‌شود؛ و

ذ) نقاط ضعف در تصویب اعتباری و سیستم‌های پایش باید مورد توجه مناسب و به موقع قرار گیرد و اقدام مدیریت به منظور بررسی این نقاط ضعف بطور واقعی راستی‌آزمایی و بررسی شود.

استقلال حسابرسان داخلی

۵-۹) حسابرسان داخلی باید دسترسی مستقیم به مدیرعامل، هیأت مدیره و کمیته حسابرسی داشته باشند. یافته‌ها و توصیه‌های حسابرسان نباید از طریق مدیریت خطی کم اثر شود.

۶-۹) به منظور حفظ اثربخشی مدیریت ریسک اعتباری، انتخاب، نگهداری، ارزیابی و جبران خدمات رؤسای واحدی که حسابرسی و بازرسی انجام می‌دهد، باید توسط هیأت مدیره و نه توسط مدیریت هدایت شود.

دستورالعمل ریسک اعتباری مالزی

(ژانویه ۲۰۱۸)

بانک نگارای (مرکزی) مالزی

گروه مترجمین:

میلاذ صارم صفاری محمد خدایاری

دستورالعمل ریسک اعتباری مالزی

بخش اول - کلیات

۱- مقدمه

۱-۱) ریسک اعتباری (شامل ریسک اعتباری طرف مقابل) ریسک طرف مقابل است که او را در ایفا تعهد خود ناکام می‌کند. در طول سال‌های متمادی، ماهیت، اندازه و پیچیدگی ریسک اعتباری که مؤسسات مالی با آن مواجه هستند منجر به تغییرات چشمگیری در چشم‌انداز مالی مالزی گشته است. بنابراین مدیریت ریسک اعتباری قدرتمند می‌تواند به عنوان جز جدایی ناپذیر از قابلیت بقا مؤسسه مالی در طولانی مدت در نظر گرفته شود. در سطح گسترده‌تر، مدیریت ریسک اعتباری برای توسعه پایدار بخش واقعی اقتصاد از طریق حمایت از واسطه‌گری مالی و مشارکت و تقویت در محاسبه و ایجاد ریسک اعتباری در نظام مالی بسیار با اهمیت است.

۱-۲) در حالی که هیأت مدیره و مدیرعامل نقشی کلیدی در نظارت بر ریسک اعتباری ایفا می‌کنند، مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری در سراسر مؤسسه گسترده است. به طور خاص خطوط تجاری به طور کلی مسئول مدیریت ریسک اعتباری در فعالیت‌های روزمره شامل هنگامی که مسئولین اعتباری اقدام به ارزیابی پتانسیل فرصت‌های اعتباری بالقوه مشتریان می‌نمایند نیز می‌باشد. در عین حال واحد مدیریت ریسک اعتباری چشم‌اندازی مستقل و در صورت امکان متعادل از مشکلات ناشی از مدیریت ریسک اعتباری شامل تصمیمات اعتباری و کیفیت کلی اعتبار ارایه می‌دهد. این ترتیبات توسط یک واحد حسابرسی داخلی که از کیفیت و میزان تأثیرگذاری کنترل داخلی مؤسسه و سیستم و فرآیند نظارت ریسک اعتباری اطمینان می‌دهد، انجام می‌پذیرد.

۱-۳) رویکردی جامع برای مدیریت ریسک اعتباری هنگامی با اهمیت است که متکی بر فعالیت‌های زیر و بالای خط ترازنامه، در اختیار گرفتن منابع ریسک اعتباری جدا از موارد مرتبط با تأمین مالی، مانند خرید اوراق بدهی و ورود به معاملات اوراق بهادار و قراردادهای مشتقات باشد. این امر مستلزم درک صحیحی از ارتباط بین ریسک اعتباری و سایر ریسک‌ها می‌باشد. برای مثال ریسک‌های اعتباری منتج از تسهیلات خارجی با ریسک کشور و ریسک انتقال مرتبط است به این ترتیب نیازمند درک صحیح و پایش متناوب عوامل

اختصاصی هر کشور می‌باشد. روندهای ناسازگار در بازارهای مالی شامل تغییرات نرخ بهره همچنین می‌تواند اعتبار منتشر کننده اوراق بدهی را کاهش دهد. به علاوه ملاحظات مرتبط تحت استانداردهای حسابداری به عنوان مثال ملاحظات طبقه‌بندی، اندازه‌گیری و کاهش ارزش باید مورد توجه قرار گرفته و با شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه مالی به خوبی ادغام گردد.

۱-۴) این سند به دنبال این است تا اطمینان حاصل کند که شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه مالی در حالی که میزان و تنوع محصولات پیشنهادی توسط مؤسسه مالی بیشتر، و نظام مالی بین‌المللی تر شده و همچنین نقش بازارهای سرمایه داخلی افزایش یافته کماکان مؤثر است. این انتظارات و الزامات اداره کردن ریسک که تعیین کننده اصول کلی مدیریت ریسک مناسب است را تکمیل می‌نماید.

۱-۵) مؤسسات مالی لازم است حداقل استانداردهای تعیین شده در این سند را رعایت نمایند. انتظار می‌رود مؤسسات مالی به بانک مرکزی نشان دهند که تدابیر مدیریت ریسک آنها به طور مؤثر عمل نموده و این تدابیر با اندازه، ماهیت، پیچیدگی و مشخصات ریسکی هر مؤسسه سازگار است.

۲- اجرا

۲-۱) این سند همان گونه که در بند ۵-۲ بیان شده است برای مؤسسات مالی زیر لازم‌الاجرا است:
الف) در سطح واحد تجاری برای تمام مؤسسات مالی به جز شرکت‌های هلدینگ مالی؛
ب) در سطح تلفیقی، با توجه به بندهای ۸، ۱۳، ۱۴ و ۱۶ برای تمامی مؤسسات مالی.

۳- مبانی قانونی

۳-۱) این سند بر اساس موارد زیر منتشر شده است:
الف) بخش (۱) ۴۷ و ۲۶۶ قانون خدمات مالی ۲۰۱۳-۲۰۲۰
ب) بخش (۱) ۵۷ و ۲۷۷ قانون خدمات مالی اسلامی ۲۰۱۳-۲۰۲۰

۴- تاریخ اجرا

^{۲۰۰} Financial Services Act ۲۰۱۳ (FSA)

^{۲۰۱} Islamic Financial Services Act ۲۰۱۳ (IFSA)

۴-۱) این سند به شرح جدول زیر عملیاتی می‌شود:

تاریخ اجرا	سطح	نوع مؤسسه مالی
۱ جولای ۲۰۱۸	واحد تجاری	<ul style="list-style-type: none"> بانک‌های مجاز بانک‌های سرمایه‌ای مجاز بانک‌های اسلامی مجاز بانک‌های اسلامی بین‌المللی مجاز
۱ جولای ۲۰۱۹	تلفیقی	
۱ جولای ۲۰۱۹	تلفیقی	شرکت‌های هولدینگ مالی گروه‌های مالی فعال در بخش بانکی
۱ ژانویه ۲۰۲۱	واحد تجاری و تلفیقی	<ul style="list-style-type: none"> بیمه‌های مجاز ارایه دهندگان خدمات تکافل (بیمه اسلامی) مجاز
۱ ژانویه ۲۰۲۱	تلفیقی	شرکت‌های هلدینگ مالی گروه‌های مالی فعال در بخش بیمه/تکافل (بیمه اسلامی)

۴-۲) بانک مرکزی متعهد است تا از این که خط‌مشی‌ها مرتبط بوده و به اهداف و نتایج منتهی شوند، اطمینان حاصل کند. بنابراین بانک مرکزی اقدام به بررسی این سند ظرف مدت ۵ سال از تاریخ انتشار یا آخرین بررسی آن نموده و در موارد ضروری این سند را اصلاح و یا جایگزین خواهد کرد.

۵- توضیحات

۵-۱) اصطلاحات و واژگان مورد استفاده در این سند با مفاهیم قانون خدمات مالی و قانون خدمات مالی اسلامی دارای معانی یکسانی می‌باشند به جز در مواردی که در این سند ذکر شده است.

۵-۲) در این سند-

حرف S معرف استاندارد، تعهد، الزام، مشخصات، سمت و سو، شرایط و هر گونه شرایط تکمیلی و انتقالی است که باید پیروی شود. عدم تطبیق رفتار مؤسسه مالی با این بخش از سند ممکن است به اعمال تنبیه و فشار بر مؤسسه منجر شود.

حرف G به توصیه دلالت دارد که ممکن است شامل اظهارات یا اطلاعاتی باشد که جهت ارتقا درک، نظرات و توصیه‌های مشترک باشد.

"مؤسسات بانکی" شامل بانک‌های مجاز، بانک‌های سرمایه‌گذاری مجاز و بانک‌های اسلامی مجاز می‌باشد.

"هیأت"، هیأت مدیره یک مؤسسه مالی است که شامل یک کمیته از اعضای هیأت مدیره است که مسئولیت تعیین شده برای هیأت مدیره در این سند به این کمیته تفویض گردیده است.

"واحد کنترل" به واحدی اشاره دارد که دارای مسئولیت مستقل از خطوط تجاری برای ارزیابی‌های عینی، گزارش‌دهی و اطمینان از کارایی خط‌مشی، و عملیات مؤسسات مالی و تطابق با الزامات قانونی و نظارتی است و شامل واحد مدیریت ریسک، واحد تطبیق و واحد حسابرسی داخلی است.

"طرف مقابل" بر هر شخصی دلالت دارد که مؤسسه مالی به موجب آن منابع در معرض ریسک اعتباری قرار دارد. "ریسک کشوری" ریسک زیان منابع در معرض ریسک است که به موجب اتفاقاتی که در کشور خارجی به وقوع می‌پیوندد، اتفاق می‌افتد.

"مقام تصویب اعتبار" به کمیته اعتبار یا هر مسؤل اعتباری گفته می‌شود که دارای اختیار تصویب اعتبارات در مؤسسه مالی است.

"کمیته اعتباری" به گروهی از افراد که اختیار تصویب اعتبار در مؤسسه مالی از طریق هیأت مدیره به آن‌ها تفویض شده گفته می‌شود و این افراد می‌توانند شامل مسؤلین اعتباری یا مدیران باشند.

"منابع در معرض ریسک" شامل تمام مطالبات مستقیم یا غیر مستقیم، تعهدات و بدهی‌های ناشی از تراکنش‌های (معاملات) اقلام زیر یا بالای خط ترازنامه به رینگیت^{۲۰۷} یا ارز خارجی از قبیل موارد زیر است:

الف) مانده وام‌ها، تأمین مالی، پیش پرداخت‌ها و حساب‌های دریافتی؛

ب) سپرده‌های جاری و سرمایه‌گذاری و مانده‌های جبرانی نگهداری شده نزد طرف‌های مقابل؛

ت) اوراق بدهی خریداری شده؛

ث) منابع در معرض ریسک ناشی از تراکنش‌های اوراق تأمین مالی و مشتقه؛

ج) منابع در معرض ریسک ناشی از اقلام زیر خط ترازنامه.

"ارزیابی ریسک اعتباری" بر ارزیابی ریسک اعتباری طرف مقابل با توجه به معیارهای پذیرش و تصویب اعتبارات یک مؤسسه مالی به منظور اطمینان از توانایی و تمایل طرف مقابل برای ایفای تعهدات اعتباری خود در زمان اعطای اعتبار و یا در طی دوره ایفای تعهد دلالت دارد.

"اعتبارات خاص (استثنایی)" بر هر شرایط تأمین مالی که به موجب آن از خط‌مشی تصویب اعتباری مؤسسه مالی عدول گردد، اشاره دارد.

^{۲۰۷} Ringgit

"منابع در معرض ریسک نکول" اشاره به میران ناخالص منابع در معرض ریسک نکول توسط طرف مقابل دارد و شامل موارد زیر است:

الف) بخش‌های برداشت نشده تسهیلات زیر خط ترازنامه؛

ب) در رابطه با معاملات مشتقات، بهای جایگزینی و منابع بالقوه در معرض ریسک در آینده.

"مؤسسه مالی" اشاره به موارد زیر دارد:

الف) اشخاص مجاز به موجب قانون خدمات مالی اسلامی و قانون خدمات مالی؛

ب) حسب مورد شرکت‌های هلدینگ مالی تأیید شده به موجب قانون خدمات مالی اسلامی و قانون خدمات مالی.

"زیان در صورت نکول" اشاره به درصدی از مطالبات طرف مقابل دارد که احتمالاً در مقابل نکول بدون پوشش است.

"احتمال نکول" اشاره به احتمال نکول طرف مقابل در رابطه با ایفای تعهدات قراردادی با مؤسسه مالی در محدوده مشخص زمانی دارد.

"اشتهای ریسک" به مجموع و انواع ریسکی که یک مؤسسه مالی به منظور دستیابی به اهداف و استراتژی‌های تجاری و با توجه به ظرفیت خود مایل است بپذیرد، گفته می‌شود.

"واحد مدیریت ریسک" به واحد کنترل اشاره دارد که مستقل از واحدهای تولید درآمد، به عنوان مثال، خطوط تجاری می‌باشد و مسئولیت ارزیابی چشم‌انداز ریسک و شناسایی، اندازه‌گیری، پایش، کنترل و گزارش ریسک تمامی منابع در معرض ریسک یک مؤسسه مالی را دارد.

"مدیریت عامل" اشاره به مدیر اجرایی و مسئولین ارشد دارد.

"تراکنش‌های تأمین مالی از طریق اوراق بهادار"^{۲۰۸} شامل موارد زیر است:

الف) توافقنامه مبادله بازخرید (ریپو)؛

ب) توافقنامه مبادله بازخرید معکوس (ریپو معکوس)؛

ت) قرض دادن یا قرض گرفتن کالا یا اوراق بهادار؛

ث) تسهیلات خرید سهام سود؛

ج) ترتیبات مرابحه با پشتوانه وثیقه؛

ح) تراکنش قرارداد فروش یا خرید مجدد.

^{۲۰۸} Securities financing transaction

"منابع اعتباری در معرض ریسک قابل توجه" اشاره به منابع اعتباری در معرض ریسک یا یک پرتفوی همسان از منابع در معرض ریسک اعتباری دارد که دارای تأثیر با اهمیت بر مشخصه ریسک اعتباری مؤسسه مالی شامل موارد زیر است:

الف) منابع در معرض ریسک اعتباری یا پرتفوی منابع در معرض ریسک اعتباری که در حال حاضر یا انتظار رود که نسبت به پرتفوی اعتباری مؤسسه مالی بزرگ باشد.

ب) نکول ناشی از وخامت ریسک اعتباری یا اخبار ناگوار در مورد طرف مقابل ممکن است دارای اثر قابل توجه مالی و اعتباری برای مؤسسه مالی باشد.

"ریسک انتقال" ریسک عدم توانایی طرف مقابل در پرداخت اصل و فرع بدهی به ارزش خارجی به دلیلی عدم توانایی تبدیل پول محلی به ارزش خارجی است.

۶- اسناد قانونی و سیاستی مرتبط

۶-۱) این سند باید با سایر اسناد قانونی و سیاستی که توسط بانک نگارا منتشر شده است مطالعه شود. برخی از این اسناد قانونی شامل موارد زیر است:

الف) دستورالعمل‌های مدیریت داده‌ها و چارچوب سیستم‌های اطلاعات مدیریت؛

ب) اداره کردن ریسک؛

ت) حدود (میزان) اعطای منابع در معرض ریسک به هر طرف مقابل^{۲۰۹}؛

ث) حدود (میزان) اعطای منابع در معرض ریسک هر کدام از طرف‌های مقابل برای مؤسسات بانکی اسلامی.

۷- اسناد منسوخ شده

به موجب این سند دستورالعمل و اسناد زیر منسوخ شده است:

الف) بهترین شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری منتشر شده در ۵ سپتامبر ۲۰۰۱؛

ب) بهترین شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری-الزامات تفویض اختیار به پرسنل اعتباری منتشر شده در ۳۰ اگوست ۲۰۰۶؛

ت) بند (۹) طبقه‌بندی و کاهش ارزش ذخایر تسهیلات و تأمین مالی منتشر شده در ۶ آوریل ۲۰۱۵؛

ث) بند (۸) استانداردهای احتیاطی برای تراکنش‌های اوراق بهادارسازی منتشر شده در ۲۳ اکتبر ۲۰۰۹؛

ج) تأمین مالی واسطه‌ای برای توسعه دارایی منتشر شده در ۱۶ مارچ ۲۰۱۱.

^{۲۰۹} Single Counterparty

بخش دوم- الزامات خط مشی

۸- الزامات کلی

استاندارد ۸-۱) هیأت مدیره مسئولیت کلی به منظور ارتقای محیط مناسب مدیریت ریسک اعتباری برای پشتیبانی از تصمیم‌گیری احتیاطی اعتباری دارد. در انجام این نقش هیأت مدیره باید به طور سالانه اقدام به تصویب استراتژی ریسک اعتباری مؤسسه مالی که بیانگر جهت‌گیری کلی فعالیت‌های اعتباری مؤسسه است نماید. استراتژی ریسک اعتباری مؤثر در نهایت باید اقدام به حمایت از بقا بلند مدت مؤسسه مالی از طریق ایجاد یک توازن بهینه بین کیفیت اعتباری، سودآوری و اهداف رشد آن نماید.

استاندارد ۸-۲) در بررسی و تأیید استراتژی ریسک اعتباری، هیأت مدیره باید اقدام به سنجش تعاملات بین استراتژی ریسک اعتباری و ویژگی‌های خاص مؤسسه مانند میزان اشتغال مؤسسه به ریسک، سطح سرمایه موجود، ذخیره‌گیری لازم در شرایط معمول و یا تحت سناریوهای بحرانی، کفایت منابع داخلی و محیط عملیاتی گسترده‌تر نماید. برای این منظور مؤسسه مالی باید به یک ترکیب مناسب از عملکرد کنترل و خطوط تجاری دست یابد.

استاندارد ۸-۳) مدیریت عامل باید به طور کلی مسئول مدیریت ریسک اعتباری مؤثر و همسانی آن با استراتژی ریسک اعتباری تصویب شده مؤسسه مالی باشد. بنابراین مدیریت عامل باید تضمین نماید که استراتژی ریسک اعتباری همراه با خط‌مشی ریسک اعتباری مورد تأیید هیأت مدیره، به طور مؤثر اجرا می‌شود. خط‌مشی ریسک اعتباری برای یک مؤسسه حداقل، باید موارد ذکر شده در بندهای ۸ تا ۱۷ را پوشش دهد در حالی که خط‌مشی ریسک اعتباری یک پارچه باید شامل موارد ذکر شده در بندهای ۸، ۱۳، ۱۴ و ۱۶ شود. خط‌مشی ریسک اعتباری باید به صورت دوره‌ای مورد بازبینی قرار گرفته و به منظور انعکاس تغییرات در استراتژی‌های ریسک اعتباری یا گسترده شدن محیط فعالیت مؤسسه مالی به‌هنگام شود و هر بازبینی و بروز رسانی باید توسط هیأت مدیره تصویب گردد. به علاوه اگر خط‌مشی ریسک اعتباری رعایت نشود باید اقدامات اصلاحی و انضباطی مناسب اتخاذ شود که این اقدامات با گزارشات شفاف در رابطه با مشکلات مدیریت ریسک اعتباری و تخلفات در چارچوب زمانی مناسب به هیأت مدیره پشتیبانی می‌شود.

استاندارد ۸-۴) همچنین مؤسسه مالی باید سیستم‌های داخلی و زیرساخت‌های قوی داشته باشد که با استفاده از آن در کنار موارد دیگر توانایی تولید مجموع اطلاعات منابع در معرض ریسک اعتباری خود را دارا

باشد و بتواند به موقع پشتیبانی لازم را برای شناسایی و تنش‌زدایی مسایل ناشی از مدیریت ریسک اعتباری انجام دهد.

استاندارد ۸-۵) مؤسسه مالی باید از مستندسازی مناسب و همراه با سوابق و منابع دقیق فرآیند مدیریت ریسک اعتباری خود شامل ارزیابی مدیریت ریسک اعتباری و فرآیند تصویب، توسعه و تأیید روش‌های مدیریت ریسک اعتباری و نتایج بررسی مستقل اعتباری که به بند ۱۷ باز می‌گردد، اطمینان حاصل نماید.

استاندارد ۸-۶) مؤسسه مالی باید خط‌مشی داخلی که ایجاد کننده برنامه آموزشی مناسب و توسعه مستمر حرفه‌ای مورد نیاز برای مسئولین بخش مدیریت ریسک اعتباری که شامل مسئولین بخش‌های کسب‌وکار و واحد کنترلی است، تبیین کند. این خط‌مشی داخلی باید توسط مؤسسه مالی به منظور تضمین این که مسئولین دارای صلاحیت و تجربه لازم برای ایفای نقش خود به طور مؤثر می‌باشند، اجرا شود.

توصیه ۸-۷) به عنوان یکی از ابزارهای توسعه و ایجاد مهارت و تخصص‌های کافی در مدیریت ریسک اعتباری، مؤسسه مالی باید اقدام به تشویق و یا الزام مسئولین ذیربط در امور اعتباری به دارا بودن مدارک معتبر در حوزه مدیریت ریسک اعتباری نماید.

۹- ارزیابی ریسک اعتباری

توصیه ۹-۱) رویکرد جامع در مدیریت ریسک اعتباری درک عمیقی برای مؤسسه مالی از ویژگی‌های کلیدی منابع اعتباری در معرض ریسک ایجاد می‌کند و منجر به تسهیل در تصمیم‌گیری اعتباری مناسب می‌گردد.

استاندارد ۹-۲) یک مؤسسه مالی باید اقدام به تعیین معیارهای مناسب پذیرش اعتباری به منظور تسهیل در ارزیابی اعتبارات آتی نماید. معیارهای پذیرش اعتباری باید ویژگی‌های مشترک اعتباری برای گروه‌های مختلفی از طرف‌های تجاری یا تسهیلات، مرزهای استراتژی ریسک اعتباری و خط‌مشی ریسک اعتباری را مورد توجه قرار دهد. این معیارها باید به صورت شفاف، آستانه و ویژگی‌های احراز شرایط برای پذیرش طرف‌های تجاری را تعریف نموده و شرایط و ضوابط کلیدی را رعایت نماید. این شرایط و ضوابط شامل انواع تسهیلات، اندازه تسهیلات، برنامه بازپرداخت، نوع قرارداد بر اساس شریعت و سایر تعهدات منطبق با قرارداد می‌باشد.

استاندارد ۹-۳) مؤسسه مالی باید در هنگام ارزیابی اعتبار برای اعطای تسهیلات در درجه اول بر توانایی و تمایل طرف مقابل به پذیرش تعهدات اعتباری خود در شرایط معمول و بحرانی تمرکز نماید. این ارزیابی باید بر اساس طیف وسیعی از عوامل مرتبط شامل شرایط و ضوابط کلیدی بند ۹-۲ باشد. در انجام این ارزیابی

مؤسسه مالی باید تضمین نماید که شواهد کافی در راستای هدف اعتبار و ظرفیت بازپرداخت طرف مقابل کسب و تأیید شده است.

استاندارد ۹-۴) در رابطه با اعتبارات سندیکایی، مؤسسه مالی باید ارزیابی خود از ریسک اعتباری و بررسی شرایط سندیکا قبل از تعهد به سندیکا را انجام دهد.

استاندارد ۹-۵) در رابطه با سپرده گذاری^{۲۱۰}، مؤسسه مالی باید اقدام به ارزیابی توانایی طرف مقابل برای دستیابی به سود نموده و اجازه برداشت به موقع آن را دهد.

استاندارد ۹-۶) در رابطه با فعالیت‌های خزانه‌داری و بازار سرمایه، به عنوان مثال معاملات ارواق بدهی یا ابزارهای مشتقه، مؤسسه مالی باید توانایی طرف مقابل در پرداخت منطبق با قرارداد را با توجه به ساختار محصولات، رتبه‌بندی و گسترش اعتبارات ارزیابی نماید.

استاندارد ۹-۷) در رابطه با پروژه‌های ساخت و ساز املاک و مستغلات، مؤسسه مالی در ارزیابی بقای چنین پروژه‌هایی، باید به شرایط فعلی و آینده بازار املاک و مستغلات به خصوص در مجاورت پروژه ذکر شده توجه نماید. مؤسسه مالی باید حداقل عوامل زیر را تجزیه و تحلیل نماید:

الف) چشم انداز و محیط اقتصادی عمومی؛

ب) شاخص‌های جمعیت شناختی (روند جمعیتی و یا اشتغال)؛

ت) خلأهای (ضعف‌های) جاری و آینده و تمرکز بیش از حد^{۲۱۱}، شامل پروژه‌های در دست ساخت؛

ث) شرایط اجاره‌نامه، نرخ اجاره، قیمت فروش و روند ارزشیابی فعلی و آینده.

استاندارد ۹-۸) در مورد منابعی که به دلیل ریسک بیمه/تکافل بیمه‌گر در معرض ریسک اعتباری قرار می‌گیرند، مؤسسه مالی باید اقدام به ارزیابی قابلیت شرکت ارایه دهنده بیمه/تکافل در انجام تعهدات خود نماید. این ارزیابی شامل بررسی عوامل مربوط به وضعیت مالی کارگزار مانند ارزیابی میزان و ترکیب دارایی، میزان حق بیمه، سطح کفایت سرمایه، سطوح ذخیره فنی (اختصاصی) و سودآوری می‌گردد.

استاندارد ۹-۹) مؤسسه مالی باید به طور کلی ارزیابی ریسک اعتباری را با توجه به عوامل مختلف مرتبط انجام دهد. به طور خاص مؤسسه مالی نباید صرفاً به طور مکانیکی بر یک عامل برای ارزیابی ریسک اعتباری تکیه کند. برای مثال شهرت خوب یا رتبه خارجی (مستقل) قوی طرف مقابل یا ترتیبات کاهش ریسک اعتباری

^{۲۱۰} Deposit placements

^{۲۱۱} Overhang situation

نباید مانعی برای مؤسسه مالی برای ارزیابی ظرفیت بازپرداخت طرف مقابل برای یک تراکنش (پرونده) خاص گردد.

استاندارد ۹-۱۰) هنگامی که رتبه‌بندی خارجی (مستقل) برای ارزیابی ریسک اعتباری مورد استفاده قرار می‌گیرد، مؤسسه مالی باید به طور شفاف به بانک مرکزی نشان دهد که درک مناسبی از روش ارزیابی اتخاذ شده توسط آژانس رتبه‌بندی داشته و اطمینان حاصل نماید که آژانس رتبه‌بندی اقدام به ارزیابی ریسک اعتباری طرف مقابل بر اساس الزامات تعیین شده در بند ۹ نموده است.

استاندارد ۹-۱۱) در صورت لزوم، مؤسسه مالی باید اقدام به ارزیابی ریسک کشوری و ریسک انتقال منابع در معرض ریسک اعتباری شامل ریسک حاکمیت^{۲۱۲}، ریسک انتقال و ریسک تبدیل و ریسک اقتصاد داخلی نماید. در انجام این امر مؤسسه مالی باید اقدام به اداره کردن و هدایت ارزیابی کیفی و کمی عوامل کشوری شامل شرایط اقتصادی و مالی، پایداری شرایط سیاسی اجتماعی، محیط قانونی و نظارتی و خط‌مشی‌های موجود دولت کند.

استاندارد ۹-۱۲) هنگامی که یک اعتبار از طریق ترتیبات کاهش ریسک پشتیبانی شده است، مؤسسه مالی باید اقدام به ارزیابی عواملی که بر کاهش ریسک اعتباری مؤثر است مانند قابلیت اجرا و شرایط قانونی، و در صورت لزوم، ماهیت ادعا در مورد یک رویداد اعتباری نماید. به علاوه شرایط قرارداد اعتباری باید متناسب با تأثیر این ترتیبات باشد.

استاندارد ۹-۱۳) در رابطه با بند ۹-۱۲، قبل از تخصیص هرگونه وجه مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که مستندسازی ترتیبات کاهش ریسک اعتباری کامل بوده و به طور قانونی قابلیت اجرا در تمام حوزه‌های قضایی (کشورهای) مرتبط را دارد. این امر به دلیل اطمینان از حفظ کارایی ترتیبات کاهش ریسک اعتباری است. به علاوه، مؤسسه مالی باید اطمینان کافی را از مشاوران حقوقی خود در مورد قابلیت اجرای مستندات حقوقی گرفته و حداقل بازبینی سالانه برای اطمینان از قابل اجرا بودن مستندات را تعهد نماید.

استاندارد ۹-۱۴) هنگامی که ترتیبات پشتیبانی غیر صریح در فرآیند تصمیم‌گیری اعتباری مؤثر است، این روش‌ها نباید تنها عامل در ارزیابی ریسک یا تصمیم‌گیری اعتباری باشند. مؤسسه مالی باید به بانک مرکزی نشان دهد که ترتیبات مدیریت داخلی، خط‌مشی‌ها و کنترل‌های مناسب حداقل شامل موارد زیر وجود دارد:

الف) معیارهای حداقلی برای حمایت‌کنندگان (به عنوان مثال رتبه‌بندی، دارایی کل و سایر تعهدات پشتیبانی کننده)؛

^{۲۱۲} Sovereign risk

ب) خط‌مشی شفاف در تعدیل رتبه‌بندی طرف مقابل به منظور ارتقا و کاهش وضعیت (به عنوان مثال هنگامی که انتظار می‌رود طرف مقابل با شرکت دیگری مرتبط است)؛

ت) پایش دقیق اعتبارات؛

ث) نمایشی شفاف از ارزیابی ریسک اعتباری به مقام تصویب‌کننده اعتبار (مانند نسبت‌های حداقلی در مقابل نسبت‌های تعدیل شده برای تصویب اعتبار).

استاندارد ۹-۱۵) در ارتباط با وثایق، مؤسسه مالی باید یک فرآیند و رویه داخلی برای حمایت قدرتمند و ارزش‌گذاری قابل اعتماد، نظارت کافی بر محل و شرایط وثیقه و قابلیت نقد شدن به موقع آن داشته باشد. به طور خاص مؤسسه مالی باید بازاری‌پذیری (قابلیت فروش) وثایق را ارزیابی نموده و هرگونه محدودیت احتمالی در کنترل دائم وثیقه را شناسایی نماید. به همین منظور مؤسسه مالی باید وثیقه‌ها را بطور دوره‌ای ارزیابی نماید و اطمینان حاصل کند که این ارزیابی، ارزش واقعی اعتبار است.

استاندارد ۹-۱۶) برای اهداف پاراگراف ۹-۱۵، هنگام ارزیابی وثایق، مؤسسه مالی باید اقدام به مقایسه برآورد و ارزش واقعی رویداد اعتباری نماید. هنگامی که ارزش وثیقه خاصی احتمالاً بی‌ثبات است یا هنگامی که دچار کمبود اطلاعات یا تجربه در ارزش‌گذاری وثیقه هستیم مؤسسه مالی باید در ارزش‌گذاری چنین وثیقه‌ای روش محتاطانه پیش گیرد.

استاندارد ۹-۱۷) هنگامی که احتمال می‌رود ترتیبات کاهش ریسک اعتباری دچار مشکل شود، مؤسسه مالی باید اقدام به حفاظت مناسب و به موقعی برای رسیدگی به چنین ریسکی به وسیله فروش محافظه‌کارانه در هنگام ملاحظه این ضعف نماید. برای مثال می‌توان از تعدیل بیشتر در ارزش وثایق استفاده کرده و یا در مورد تضامین، رتبه ضامین می‌تواند کاهش یابد.

استاندارد ۹-۱۸) هنگامی که ارزش‌گذاری از طریق ارزش‌گذار خارجی (مستقل) بدست می‌آید، مؤسسه مالی باید به بانک مرکزی اثبات کند که درک درستی از روش شناسی و فروش مورد استفاده ارزیاب دارد و تضمین نماید که ارزیابی انجام گرفته با سایر الزامات وثیقه، تعیین شده در بند ۹ مطابقت دارد.

استاندارد ۹-۱۹) مؤسسه مالی باید رابطه بین ارزش وثیقه یا توان ضامن یا حمایت‌کننده را در مقابل اعتبار اعطایی به طرف مقابل در نظر بگیرد. برای مثال هنگامی که همبستگی زیادی بین ارزش وثیقه و اعتبار طرف مقابل وجود داشته باشد، برای در نظر گرفتن این وثایق به عنوان ترتیبات کاهش دهنده ریسک، مؤسسه مالی ممکن است فروض احتیاطی (سختگیرانه) بیشتری اعمال نماید.

استاندارد ۹-۲۰) مؤسسه مالی باید اقدام به ارزیابی ریسک اعتباری ضامنین یا حمایت کنندگان نمایند چرا که به طور مستقیم در معرض ضامنین یا حمایت کنندگان قرار گرفته است تا از توانایی آن‌ها در پذیرش تعهدات خود در یک واقعه اعتباری و ادامه یافتن مؤثر ترتیبات کاهش ریسک اعتباری اطلاع یابد.

۱۰- تصویب اعتبار

توصیه ۱۰-۱) ساختار تعریف شده اختیار تصویب اعتبار با توجه به تفکیک شفاف وظایف و تفکیک در نظارت بر ریسک اعتباری و تصمیم‌گیری پی‌ریزی می‌شود.

استاندارد ۱۰-۲) یک مؤسسه مالی باید ساختار تصویب اعتبار هیأت مدیره را برای هر پرونده که تحت فرآیند ارزیابی ریسک اعتباری قرار می‌گیرد، تعیین کند. این ساختار باید شامل محدودیت‌های اختیار در تصویب اعتبارات و شرایطی که تفویض اختیار مجاز دانسته شده است باشد. مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که ساختار اختیار احتمال تضاد منافع بین افراد مسئول در تصویب اعتبارات را کاهش می‌دهد.

استاندارد ۱۰-۳) هنگامی که هیأت مدیره درگیر در فرآیند تصویب اعتبار است ظرفیت هیأت مدیره در نقش اجرای نظارت ریسک اعتباری نباید در معرض خطر قرار گیرد و باید بدون نفوذ غیر ضروری از سوی هر طرف باشد. در این راستا ماهیت و میزان مداخله هیأت مدیره در فرآیند تصویب اعتبار شامل قدرت و تو (ابطال) در رد اعتبارات، نباید بدون توجه به منابع و زمان هیأت مدیره اتفاق بیافتد. بنابراین هیأت مدیره باید تنها یک اختیار تصویب اعتبار در شرایط محدود و استثنایی را که به شکل شفاف تعریف شده و ثبت گردیده است داشته باشد. این شرایط ممکن است شامل اعتبارات متناقض با اشتباهی ریسک مؤسسه مالی و یا مواردی که تحت الزامات نظارتی یا قانونی است باشد.

استاندارد ۱۰-۴) مشارکت مدیر ارشد ریسک^{۲۱۳} کلید اصلی برای تقویت مدیریت کلی ریسک اعتباری است. مدیر ارشد ریسک باید چشم انداز مستقل ریسک را به عنوان قسمتی از فرآیند تصویب اعتباری ایجاد کند. استاندارد ۱۰-۵) در رابطه با مؤسسه مالی که در آن مدیر ریسک اختیار تصویب اعتبار را دارد و یا در فرآیند تصویب اعتبار دارای رأی است، باید مدیر ریسک به طور شفاف بتواند به منظور افزایش نگرانی ناشی از تصویب اعتبارات خاص توسط هیأت مدیره و مدیریت عامل، اقدام کند.

استاندارد ۱۰-۶) مؤسسه مالی باید ترتیباتی به منظور حفظ استقلال مدیر ارشد ریسک در سرتاسر فرآیند تصویب اعتبار فراهم آورد. این ترتیبات شامل اطمینان از این که مدیر ارشد ریسک در موقعیت مورد مناقشه

^{۲۱۳} Chief risk officer

قرار نداشته و مستندسازی مناسبی جهت پاسخگویی او موجود است و همچنین اطمینان از این که ساختارهای جبران خسارت مدیر ارشد ریسک منجر به فساد نمی‌گردد، می‌باشد.

استاندارد ۱۰-۷) هنگام تصویب اعتبار، مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که مقام تصویب‌کننده اعتبار متعهد به استفاده از یک ارزیابی متوازن با توجه به شرایط قرارداد، ارزیابی عملکرد مدیریت ریسک و تأثیر آن بر مشخصه کلی ریسک اعتباری در صورت تصویب اعتبار باشد. ملاحظاتی که تمام تصمیمات اعتباری را دربرمی‌گیرد شامل هرگونه ذخیره ناشی از فرآیند تصویب اعتبار است که باید به صورت کاملاً شفاف ثبت شود.

۱۱- اعتبارات استثنایی

توصیه ۱۱-۱) امکان دارد شرایطی پیش آید که اعتبارات الزامات از پیش تعریف شده مدیریت ریسک اعتباری و ترتیبات مدیریت ریسک مؤسسه مالی را که شامل اشتهای ریسک، استراتژی و خط‌مشی ریسک اعتباری است، اغنا نکند، هرچند ناشی از نیازها اعتباری مشروع (برحق) با مشخصه ریسک اعتباری مشخص باشد. دلیل این امر فاصله بین خط‌مشی ریسک اعتباری یا شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری موجود به علت چالش‌های عملی شناسایی شرایط سود آور که تحت آن اعتبارات ممکن است گسترش یابد، می‌باشد. با وجود این، الزامات اعتبارات استثنایی نیازمند بررسی دقیق مؤسسه مالی است.

استاندارد ۱۱-۲) مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که اعتبارات استثنایی در صورت اعطا بر اساس شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری بوده است. بنابراین، مؤسسه مالی باید سیستم‌ها و کنترل‌هایی برای مدیریت و پایش اعتبارات استثنایی شامل موارد را زیر داشته باشد:

الف) تعیین اختیار برای تصویب اعتبارات استثنایی؛

ب) تعیین شرایط به منظور تصویب اعتبارات استثنایی برای اطمینان از این که شرایط قراردادی این اعتبارات منطبق با ریسک‌های اعتباری مربوطه است؛

ت) اطمینان از این که منابع در معرض ریسک از طریق تعیین محدودیت‌ها در خط‌مشی ریسک اعتباری کنترل شده‌اند؛

ث) مستندسازی ارزیابی منجر به تصویب اعتبارات استثنایی شامل موارد منطقی و خاصی که پرونده اعتباری با خط‌مشی ریسک اعتباری مؤسسه مغایر است؛

ج) پیاده‌سازی فرآیند پایش و گزارش‌دهی اعتبارات استثنایی به هیأت مدیره و مدیریت عامل شامل نرخ نکول، نرخ بازبایی و میزان تأثیر ترتیبات کاهش ریسک.

استاندارد ۱۱-۳) هنگامی که اعتبارات استثنایی اعطا می‌شود، مؤسسه مالی باید از این تجربیات به منظور تقویت شیوه‌های مدیریت ریسک اعتباری خود شامل اصلاح استراتژی‌های ریسک اعتباری یا در موارد خاص در خط‌مشی ریسک اعتباری استفاده نماید.

۱۲- اندازه‌گیری ریسک اعتباری

توصیه ۱۲-۱) یک رویکرد قوی برای اندازه‌گیری ریسک اعتباری، برای درک دقیق و کامل از مشخصه ریسک اعتباری پرتفوی در سطح مؤسسه مالی با اهمیت است، بنابراین منجر به تقویت حلقه بازخورد اطلاعات برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری مؤثر می‌شود.

استاندارد ۱۲-۲) مؤسسه مالی باید یک رویکرد برای اندازه‌گیری ریسک‌های تمام منابع در معرض ریسک اعتباری با قابلیت تجمیع و تفکیک مناسب منابع در معرض ریسک اعتباری بر اساس خصوصیات ریسک اعتباری هر بخش را تعیین کند.

استاندارد ۱۲-۳) همچنین خروجی اندازه‌گیری ریسک اعتباری باید توسط مؤسسه مالی در توسعه استراتژی و خط‌مشی ریسک اعتباری به خصوص در تصویب اعتبارات، قیمت‌گذاری، تعیین محدودیت‌ها، شناسایی اعتبارات مشکل‌دار، ذخیره‌گیری و طرح‌ریزی جبران زیان در نظر گرفته شود.

روش‌شناسی

استاندارد ۱۲-۴) مؤسسه مالی باید از روش‌های مناسبی برای اندازه‌گیری ریسک اعتباری به منظور تخمین زیان اعتباری با توجه به ماهیت، اندازه و پیچیدگی منابع در معرض ریسک اعتباری استفاده نماید. حداقل مؤسسه مالی باید احتمال نکول، منابع در معرض ریسک نکول و زیان در صورت نکول برای منابع در معرض ریسک اعتباری خاص خود را برآورد نماید.

توصیه ۱۲-۵) سطح پیچیدگی روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری، شامل برآورد احتمال نکول، منابع در معرض ریسک نکول و زیان در صورت نکول ممکن است برای منابع در معرض ریسک اعتباری مختلف متفاوت باشد. بنابراین انتظار می‌رود که مؤسسه مالی اطلاعات تاریخی و عوامل خاص پرتفوی به عنوان مثال تعداد مشتریان و همگن بودن و اندازه منابع در معرض ریسک را در نظر داشته باشد. روش‌های متداول آماری به طور کلی در صورتی که پرتفوی اعتباری با حجم زیادی از منابع در معرض ریسک کوچک و همگن باشد

مناسب‌تر است. برعکس، روش‌های مبتنی بر قضاوت هنگامی مناسب‌تر است که پرتفوی اعتباری با حجم کم از منابع در معرض ریسک بزرگ و ناهمگن باشد.

توصیه ۱۲-۶) هنگامی که اطلاعات مربوط به نکول برای تخمین قابل اعتماد زیان اعتباری کافی نیست، مؤسسه مالی ممکن است از شاخص اطلاعات که با تجربه خود در مورد نکول مرتبط است (مطالعات زیان مؤسسات رتبه‌بندی) استفاده کند. انتظار می‌رود مؤسسه مالی به صورت دوره‌ای اقدام به بررسی مناسب بودن استفاده از این شاخص اطلاعات نموده و هر جا امکان پذیر باشد از اطلاعات داخلی خود استفاده کند. به علاوه مؤسسه مالی می‌تواند زیان اعتباری را با استفاده از قضاوت کارشناسان مستقل برآورد نماید. همچنین انتظار می‌رود مناسب بودن فرضیه‌ها و برآوردهای قضاوت محور به صورت دوره‌ای بازبینی شود و در صورت امکان به گزینه‌های جایگزین مبتنی بر آمار تغییر نماید.

استاندارد ۱۲-۷) هنگامی که رتبه‌بندی خارجی برای اهداف اندازه‌گیری ریسک اعتباری استفاده می‌شود، مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که روش مؤسسه رتبه‌بندی با الزامات تعیین شده در بند (۱۲) هماهنگ است. توصیه ۱۲-۸) برای معاملات اوراق بهادار و قراردادهای مشتقه که به وسیله یک توافق خالص‌سازی اجباری قانونی اداره می‌شود، مؤسسه مالی ممکن است هنگام برآورد منابع در معرض ریسک نکول، معاملات با طرف‌های مقابل را خالص‌سازی نماید.

استاندارد ۱۲-۹) مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل نماید که روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری بر اساس طیف گسترده‌ای از عوامل ریسک است. این روش‌ها باید شامل تمام عوامل مرتبط اقتصاد کلان، معاملات و عوامل با محوریت طرف مقابل و اثر عوامل خاص کشورها باشد.

استاندارد ۱۲-۱۰) در رابطه با عوامل کیفی ریسک در روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری، مؤسسه مالی باید معیارهای شفاف و تعریف شده‌ای برای تمایز بین سطوح مختلف ریسک اعتباری برای هر عامل ریسک ایجاد کند.

استاندارد ۱۲-۱۱) مؤسسه مالی باید تعداد مناسبی از رتبه‌های اعتباری برای کمک به معنادار بودن تفاوت منابع در معرض ریسک اعتباری و شیوه‌های هماهنگ برآورد زیان منابع در معرض ریسک اعتباری تعیین نماید. این رتبه‌بندی باید شامل عوامل و معیارها (آستانه‌ها) با جزئیات کافی یا عواملی برای شناسایی انتقال ریسک و تغییرات قابل توجه در ریسک اعتباری که منجر به تغییر در رتبه اعتباری منابع در معرض ریسک اعتباری می‌شود، باشد.

توصیه ۱۲-۱۲) در رابطه با پاراگراف ۱۲-۱۱، به عنوان مثال، مؤسسه مالی ممکن است ارزیابی نماید که آیا تمرکز بر تعداد خاصی از طرف‌های مقابل در رتبه خاصی وجود دارد که نشان دهنده عدم توجه به جزئیات در طراحی روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری است یا خیر.

استاندارد ۱۲-۱۳) مؤسسه مالی باید در تعدیل رتبه اعتباری برای اعتبارات خاص از معیارهای سختگیرانه‌تری برای ارتقا در مقایسه با تنزل اعتباری به منظور نشان دادن تغییر در سطح ریسک اعتباری، و رویکرد احتیاطی استفاده نماید. به طور خاص ارتقا رتبه باید به وسیله شواهدی نظیر بهبود مستمر در ظرفیت بازپرداخت، تفاوت ارزش شرکت و بدهی‌های آن، جریان‌های نقد مرتبط و وضعیت مالی طرف مقابل در دوره مشخصی پشتیبانی شود. در مقابل، باید یک دوره زمانی کوتاه برای نشان دادن ضعف‌ها در کیفیت اعتباری به منظور تنزل رتبه در نظر گرفته شود.

اعتبارسنجی روشهای اندازه‌گیری ریسک اعتباری

استاندارد ۱۲-۱۴) مؤسسه مالی باید چارچوبی برای اعتبارسنجی روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری خود به منظور حصول اطمینان از این که این روش‌ها از لحاظ مفهومی مناسب، سازگار با اهداف مؤسسه و دارای تداوم می‌باشند، تعیین نماید. این چارچوب باید به طور شفاف مسئولیت کارمندان مؤسسه مالی در رابطه با فرآیند اعتبارسنجی روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری را تعیین نماید.

استاندارد ۱۲-۱۵) مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که بی‌طرفی در فرآیند اعتبارسنجی محفوظ مانده است. در این راستا مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل نماید که فرآیند اعتبارسنجی توسط یک گروه مستقل از افرادی که مسئول روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری می‌باشند، انجام شود.

استاندارد ۱۲-۱۶) مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که گستره فرآیند اعتبارسنجی جامع بوده و جنبه‌های کمی و کیفی روشهای اندازه‌گیری ریسک اعتباری را پوشش دهد.

استاندارد ۱۲-۱۷) با توجه به بند ۱۲-۱۶، حداقل، جنبه‌های کیفی باید شامل ارزیابی کیفیت اطلاعات، سازگاری و ارتباط عوامل ریسک استفاده شده و پیش‌آزمون باشد. جنبه‌های کیفی باید شامل کفایت و اثربخشی فرآیند داخلی، کافی بودن اسناد و سطح دانش و شایستگی مسئولین مرتبط باشد.

استاندارد ۱۲-۱۸) مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که هرگونه ضعف در روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری شناسایی شده در فرآیند اعتبارسنجی، اصلاح و به مدیریت عامل گزارش شده است و نتایج اعتبارسنجی نیز به هیأت مدیره گزارش شود. در این راستا مؤسسه مالی باید به صورت شفاف اقدامات

اصلاحی را که برای هر سطحی از ضعف‌ها اتخاذ می‌شود، شامل شرایطی که روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری ممکن است منجر به بازیابی مجدد یا جایگزینی کامل شود، تعریف کند.

استاندارد ۱۲-۱۹) در صورتی که عدم کفایت اطلاعات محدودیت باشد (برای مثال اطلاعات ناکافی تاریخی برای پیش‌آزمون خروجی روش‌ها)، مؤسسه مالی باید رویکردهای جایگزین به منظور اعتبارسنجی روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری اتخاذ کند. این موارد شامل بازبینی خروجی روش‌ها به وسیله کارشناسان اعتباری و مقایسه خروجی روش‌ها با سایر روش‌های موجود و اطلاعات بازار، به عنوان مثال شکاف اعتباری، می‌شود.

استاندارد ۱۲-۲۰) هنگامی که روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری قضاوت محور است، مؤسسه مالی باید تکنیک‌های ارزیابی مناسب به منظور اطمینان از قابلیت پیش‌بینی این روش‌ها را اتخاذ نماید.

اعتبارسنجی پیش از اجرا

استاندارد ۱۲-۲۱) به عنوان بخشی از فرآیند اعتبارسنجی پیش از اجرا، مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل نماید که اطلاعات استفاده شده برای توسعه روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری:

- بیانگر پرتفوی مرتبط و هم‌راستایی با اشتباهی کلی ریسک مؤسسه مالی و استراتژی ریسک اعتباری است؛ و
- مطابق با استانداردهای داخلی تعیین شده برای کیفیت دارایی می‌باشد.

استاندارد ۱۲-۲۲) هنگامی که روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری به صورت مستقل (بیرونی) توسعه می‌یابد، مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که این روش‌ها توسط چارچوب‌های ارزیابی مناسب و شواهد تجربی کافی پشتیبانی شود. این موارد شامل گرفتن اطلاعات با جزئیات بیشتر از گروه مستقل (بیرونی) به منظور حصول اطمینان از رعایت الزامات تعیین شده در بند ۱۲ می‌باشد.

اعتبارسنجی پس از اجرا

استاندارد ۱۲-۲۳) مؤسسه مالی باید به بازبینی دوره‌ای روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری در این خصوص که آیا این روش‌ها کماکان مناسب هستند یا خیر اقدام نماید. این بازبینی‌ها حداقل باید شامل ارزیابی میزان دقت و قدرت تشخیص روش‌های اندازه‌گیری ریسک اعتباری گردد. همچنین باید بررسی شود که آیا مؤلفه‌های ریسک استفاده شده در روش‌ها کماکان مناسب بوده است یا خیر، و روش‌های موجود با ماهیت پرتفوی تناسب دارد یا خیر.

۱۳- پایش ریسک اعتباری

توصیه ۱۳-۱) پایش ریسک اعتباری اشاره به پایش مداوم عملکرد هر کدام از منابع در معرض ریسک اعتباری و پرتفوی کل دارد. داشتن یک چارچوب پشتیبانی برا پایش قوی فعالیت‌ها (فعالیت‌های اعتباری) برای مؤسسه مالی ضروری است تا بتواند اقدام به شناسایی به موقع تغییرات مشخصات ریسک اعتباری نماید. به‌علاوه، ساختار گزارشگری به خوبی تعریف شده، این اطمینان را می‌دهد که نتایج با اهمیت پایش مثلاً در مواردی که مرتبط با منابع در معرض ریسک اعتباری قابل توجه است، به منظور پشتیبانی از نظرات و تصمیمات هیأت مدیره و مدیر عامل افزایش می‌یابد.

استاندارد ۱۳-۲) مؤسسه مالی باید فرآیند پایش ریسک اعتباری را به منظور شناسایی نشانه‌های اولیه تخریب توان طرف مقابل برای ایفای تعهدات خود و ارزیابی این که آیا منابع در معرض ریسک اعتباری مطابق با شرایط قرارداد، اشتهای ریسک و خط‌مشی اعتباری است یا خیر، تعیین نماید. در انجام این مهم، فرآیند پایش باید بکارگیری اقلام زیر خط ترازنامه، منابع و میزان (درجه) تمرکز ریسک اعتباری را در نظر بگیرد.

استاندارد ۱۳-۳) در انجام پایش ریسک اعتباری، مؤسسه مالی باید تأثیر بالقوه تغییرات در محیط عملیاتی، چه در داخل و یا خارج، بر مشخصه ریسک اعتباری هر کدام از منابع در معرض ریسک اعتباری و کل پرتفوی اعتباری، مانند موارد مرتبط با نرخ بهره، تورم، قیمت دارایی، رقابت و شرایط اجتماعی-سیاسی را در نظر بگیرد. استاندارد ۱۳-۴) ساختار نقش‌ها، مسئولیت‌ها و گزارشگری مرتبط با فعالیت‌های پایش باید توسط مؤسسه مالی به گونه‌ای که بی‌طرفی را در پایش ریسک اعتباری تقویت نماید، تعریف شود. اگر فعالیت‌ها یا عملکرد پایش توسط واحدهای تجاری انجام شود، باید حفاظت لازم به منظور کاهش احتمال رسیدن اطلاعات بی‌کیفیت به هیأت مدیره و مدیریت عامل، به عنوان مثال از طریق ارزیابی دوره‌ای و مستقل محدود و گستره آن و به موقع و کیفی بودن اطلاعات گزارش شده، انجام شود.

استاندارد ۱۳-۵) پایش متناوب منابع در معرض ریسک اعتباری باید متناسب با ماهیت منابع در معرض ریسک اعتباری بوده و اقدام به حل به موقع و تسهیل مشکلات، به منظور پشتیبانی از نظارت و تصمیم‌گیری هیأت مدیره و مدیریت عامل نماید. برای مثال اگر ارزش یک منبع در معرض ریسک اعتباری خاص می‌تواند بر اساس نوسانات بازار تغییر کند، از قبیل معاملات مشتقات، مؤسسه مالی باید چنین منابع در معرض ریسکی را در دفعات بیشتر پایش نماید.

استاندارد ۱۳-۶) در مورد منابع در معرض ریسک اعتباری با ساختار بازپرداخت سریع، مؤسسه مالی باید اقدام به پایش دوره‌ای این منابع در معرض ریسک اعتباری در طی دوره وجود آن و نه تنها نزدیک به دوره

بازپرداخت آن نماید. این امر به منظور اطمینان از این امر است که هر گونه احتمال افزایش ریسک اعتباری طرف مقابل می‌تواند به سرعت از بین برود.

۱۴- ریسک تمرکز اعتبار

استاندارد ۱۴-۱) مؤسسه مالی باید فرآیندهای کافی برای مدیریت مؤثر ریسک تمرکز اعتباری را به خصوص در مواردی که احتمال زیان می‌تواند پرمایگی یا اعتماد عمومی مؤسسه مالی را مخدوش کند داشته باشد. استاندارد ۱۴-۲) مؤسسه مالی باید منابع و میزان ریسک تمرکز اعتباری پرتفوی خود، شامل موارد زیر را شناسایی کند:

الف) طرف‌های مقابل و گروه‌های طرف‌های مقابل مرتبط؛

ب) طرف‌های مقابل در صنعت، بخش اقتصادی یا منطقه جغرافیایی یکسان؛

ت) طرف‌های مقابل که عملکرد مالی آن‌ها وابسته به کالا یا فعالیت مشابهی است؛

ث) قرار گرفتن منابع در معرض ریسک در کلاس خاص دارایی، تولیدات، وثایق یا کشورها.

استاندارد ۱۴-۳) مؤسسه مالی باید روش‌های مناسبی برای ارزیابی ریسک تمرکز اعتباری تعیین کند. این روش‌ها برای ارزیابی ریسک تمرکز اعتباری باید همبستگی مناسبی بین منابع در معرض ریسک اعتباری و روندهای تاریخی نکول‌ها، زیان‌های اعتباری و شاخص‌های مربوطه در یک افق زمانی مناسب داشته باشند. حداقل، مؤسسه مالی باید همبستگی افراد در منابع در معرض ریسک اعتباری قابل توجه و همبستگی بین بخش‌های پرتفوی خود را ارزیابی نماید.

استاندارد ۱۴-۴) در رابطه با پاراگراف ۱۴-۳، اگر از کارشناسان مستقل (بیرونی) برای تعیین روش‌های ارزیابی ریسک تمرکز اعتباری و همبستگی بین منابع در معرض ریسک اعتباری استفاده می‌شود، مؤسسه مالی باید به بانک مرکزی نشان دهد که درک مناسبی از روش‌ها داشته و اطمینان داشته باشد که روش‌ها، الزامات تعیین شده در بند ۱۴ را به طور کامل رعایت می‌کنند.

استاندارد ۱۴-۵) به عنوان بخشی از مدیریت احتیاطی ریسک تمرکز اعتباری، مؤسسه مالی باید محدودیت منابع در معرض ریسک را بر اساس معیارهای شفاف و پشتیبانی به وسیله چارچوب تحلیلی مناسب تعیین کند. این محدودیت‌ها باید با شاخص‌های اخطاردهنده برای شناسایی منابع در معرض ریسک اعتباری که در آستانه نزدیک شدن به این محدودیت‌ها است، تکمیل شود. این شاخص‌ها باید به گونه‌ای تغییر داده شوند که

مؤسسه مالی زمان کافی برای اقدامات لازم به منظور حفظ منابع در معرض ریسک در سطح قابل مدیریت و احتیاطی داشته باشد.

۱۵- اعتبارات مشکل‌دار

توصیه ۱۵-۱) با وجود این که مؤسسه مالی اقدام به تصمیم‌گیری اعتباری بر اساس رویکرد احتیاطی می‌کند، مشخصه ریسکی منابع در معرض ریسک اعتباری می‌تواند در طول زمان بدتر شود. این امر ممکن است به دلایل مختلف شامل رکود ناگهانی اقتصادی، منجر به نکول در بازپرداخت مشتریان طرف مقابل شده و در نتیجه توانایی بازپرداخت طرف مقابل را تحت تأثیر قرار دهد. نظارت مستمر بر منابع در معرض ریسک اعتباری بخصوص برای شناسایی ضعف‌ها در مرحله اولیه، هنگامی که هنوز گزینه‌های مختلفی برای مدیریت ریسک‌ها وجود داشته باشد مهم است.

استاندارد ۱۵-۲) اعتبار مشکل‌دار به منابع در معرض ریسک اعتباری گفته می‌شود که به دلیلی اعتقاد داشته باشیم که بخشی یا تمام آن بر اساس شرایط قرارداد، بازپرداخت یا پوشش داده نمی‌شود. مؤسسه مالی باید معیاری برای شناسایی اعتبارات مشکل‌دار تعیین کند. بطور حداقل، منابع در معرض ریسک اعتباری اگر هر کدام از شرایط زیر را داشته باشند، باید به عنوان اعتبارات مشکل‌دار طبقه‌بندی شوند:

الف) طرف مقابل در انجام تعهدات مالی خود دچار مشکل شده باشد، به عنوان مثال تعهدات با اهمیت طرف مقابل در حال حاضر سررسید شده باشد؛

ب) مؤسسه مالی پس از افزایش ریسک اعتباری، به طرف مقابل حق امهال اعطا نماید، به عنوان مثال مؤسسه مالی شرایط قرارداد را بر خلاف شرایط عادی تغییر دهد؛

ت) طبق استانداردهای حسابداری مرتبط، اعتباری (پرونده اعتباری) که دارای افزایش قابل توجه در ریسک اعتباری بر اساس عوامل مختص به طرف مقابل یا ملاحظات اقتصاد کلان و بخش‌ها اقتصادی باشد.

استاندارد ۱۵-۳) مدیریت اعتبارات مشکل‌دار باید توسط مؤسسه مالی به صورت ساختارمند و هدفمند با تمرکز بر بازیابی نتایج و مهیا کردن بازخورد برای تقویت استراتژی و خط‌مشی آتی ریسک اعتباری مؤسسه مالی انجام شود. در مسیر حمایت از این نتایج، مؤسسه مالی باید به طور شفاف مسئولیت‌ها را برای شناسایی و مدیریت اعتبارات مشکل‌دار تعیین نموده و فرآیندهایی را که برنامه‌های بازیابی مرتبط را مشخص می‌کند، تنظیم نماید. مؤسسه مالی باید استقلال فرآیند مدیریت اعتبارات مشکل‌دار را که شامل اطمینان از این که اعتبارات مشکل‌دار تنها توسط مسئول یا تیم ایجاد اعتبار مدیریت نمی‌شوند، حفظ نماید.

استاندارد ۱۵-۴) فرآیند مدیریت اعتبارات مشکل‌دار که توسط مؤسسه مالی اتخاذ می‌شود باید با میزان اعتبارات مشکل‌دار متناسب باشد. مؤسسه مالی باید به طور دوره‌ای تناسب فرآیندهای موجود را با در نظر گرفتن حجم، اهمیت، ماهیت و پیچیدگی اعتبارات مشکل‌دار و منابع و تخصص مرتبط ارزیابی نماید. برای مثال در صورت مواجهه با اعتبارات مشکل‌دار حجیم و پیچیده که نیازمند زمان و تمرکز بیشتر برای بهبود نتایج ارزیابی است، مؤسسه مالی باید تیم ویژه‌ای را برای مدیریت اعتبارات مشکل‌دار تعیین نماید.

استاندارد ۱۵-۵) مؤسسه مالی باید بررسی دوره‌ای را برای شناسایی عوامل مهم منجر به منابع در معرض ریسک اعتباری، طبقه‌بندی شده تحت طبقه اعتبارات مشکل‌دار انجام دهد و نتایج این بررسی‌ها را باید به هیأت مدیره گزارش دهد. این بازبینی‌ها باید به صورت کامل و جامع انجام شود و شامل ارزیابی به موقع مشکلات شناسایی شده، صحت ارزیابی ذخایر و تأثیر شرایط قرارداد باشد.

استاندارد ۱۵-۶) در رابطه با اعتبارات تجدید ساختار شده و تقسیط مجدد شده^{۲۱۴}، مؤسسه مالی باید کنترل‌هایی برای مقابله با اعتبارات همیشه سبز^{۲۱۵} تعیین کند. بخصوص برای تسهیلات و تأمین مالی‌های تقسیط مجدد و تجدید ساختار شده، مؤسسه بانکی باید مطابق با ترتیبات ذکر شده در ضمیمه عمل نماید.

استاندارد ۱۵-۷) حذف مطالبات باید به موقع توسط مؤسسه مالی انجام شود و منعکس کننده انتظارات بازپرداخت واقعی و ارزیابی باشد. برای این منظور، مؤسسه مالی باید خط مشی‌های مصوب هیأت مدیره برای حذف مطالبات را که در آن حداقل موقعیت‌ها، شرایط و مقام صلاحیت‌دار که تحت آن پرونده اعتباری را می‌توان حذف نمود تعیین کند.

۱۶- گزارشگری ریسک اعتباری

استاندارد ۱۶-۱) علاوه بر الزامات بند ۹ در باب اداره‌کردن ریسک، مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که گزارشات ریسک اعتباری منجر به دیدگاه با اهمیتی در مورد کیفیت اعتباری شده و به موقع به هیأت مدیره و مدیریت عامل ارائه م‌شود.

استاندارد ۱۶-۲) مؤسسه مالی باید اطمینان یابد که گزارشات ریسک اعتباری به هیأت مدیره و مدیریت عامل به نحوی تهیه شده که توضیحات شفاف بوده و حاوی توجه کافی به مسایل و تحولات مهم ریسک

^{۲۱۴} Rescheduled and Restructured

^{۲۱۵} Ever-greening

اعتباری که ممکن است منجر به تأثیرات با اهمیتی در مؤسسه مالی شود، می‌باشد. به طور خاص، ساختار، عمق و پوشش گزارشات باید هیأت مدیره و مدیریت عامل را قادر سازد تا موارد زیر را بررسی نمایند:

الف) اطلاعات مرتبط با استراتژی ریسک، اشتباهی ریسک، خطمشی ریسک اعتباری مؤسسه مالی و شناسایی هر کدام از ترتیباتی که نیاز به بازبینی دارد؛

ب) آگاهی از منابع در معرض ریسک اعتباری قابل توجه با رویکرد پرونده به پرونده یا کل پرتفوی؛

ت) ارزیابی نیاز به اقدام برای کاهش هر کدام از ریسک‌های نوظهور (جدید).

۱۷- بازبینی اعتباری مستقل

استاندارد ۱۷-۱) بازبینی مستقل اعتبارات باید توسط مؤسسه مالی مطابق با بند های ۱۷-۲ الی ۱۷-۵ انجام شود تا اطمینان حاصل شود که کماکان تصمیمات اعتباری هماهنگ با ترتیبات کلی مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه مالی است. برای حفظ بی‌طرفی بازبینی اعتباری مستقل، مؤسسه مالی باید اطمینان یابد که این بازبینی توسط اشخاص مستقل که در گستره بازبینی قرار ندارند، مانند افراد مسؤل در ارزیابی و تأیید اعتبار انجام شود.

استاندارد ۱۷-۲) مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که گستره، عمق و تناوب بازبینی اعتباری با اهمیت حوزه یا فعالیت خاص مؤسسه مالی (ویژگی ریسک مؤسسه مالی) متناسب است.

استاندارد ۱۷-۳) بازبینی اعتباری مستقل حداقل باید شامل ارزیابی موارد زیر باشد:

الف) کیفیت ارزیابی ریسک اعتباری و دقت در فرآیندهای تصویب اعتباری شامل گستره اطلاعات بدست آمده از تصمیمات اعتباری؛

ب) این که آیا تصمیمات اعتباری مطابق استراتژی ریسک اعتباری، خطمشی ریسک اعتباری و الزامات قانونی و نظارتی مرتبط است یا خیر؛

ت) گستره، مؤثر و بجا بودن پایش ریسک اعتباری فعالیت‌ها؛

ث) دقت و به موقع بودن رتبه‌های تخصیص داده شده به طرف‌های مقابل؛ و

ج) مناسب بودن طبقه‌بندی اعتباری و میزان ذخیره‌گیری.

استاندارد ۱۷-۴) واحد حسابرسی داخلی مؤثر، شناسایی و اصلاح هر گونه ضعف در فرآیند مدیریت ریسک مؤسسه مالی را تسهیل کرده و اطمینان می‌دهد فعالیت‌های ریسک اعتباری مؤسسه مطابق با خطمشی‌ها و

رویه‌های ریسک اعتباری است. بنابراین، نقش مدیر حسابرسی داخلی^{۲۱۶} و حسابرسی داخلی در مهیا کردن ارزیابی مستقلی در رابطه با مؤثر بودن فرآیند، سامانه‌ها، کنترل داخلی و ترتیبات مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه با اهمیت است. بنابراین واحد بازبینی اعتباری مستقل به عنوان بخشی از فرآیند مدیریت ریسک اعتباری مؤسسه مالی، باید در معرض بررسی حسابرسی داخلی قرار بگیرد. استاندارد ۱۷-۵) مؤسسه مالی باید اطمینان حاصل کند که نتایج از جمله هرگونه توصیه ناشی از بازبینی اعتباری مستقل به صورت شفاف مستند و بطور مستقیم به کمیته ریسک هیأت مدیره، کمیته حسابرسی هیأت مدیره و مدیر عامل گزارش شود.

^{۲۱۶} Chief internal auditor

ضمیمه ۱

الزامات ویژه برای مؤسسات بانکی: تجدید ساختار یا تقسیط مجدد تأمین مالی یا تسهیلات

- ۱- تجدید ساختار یا تقسیط مجدد تسهیلات یا تأمین مالی شامل هرگونه تغییر در شرایط بازپرداخت اولیه و شرایطی که به موجب آن ریسک اعتباری طرف مقابل افزایش می‌یابد را شامل می‌شود.
 - ۲- مؤسسه بانکی باید خط‌مشی تصویب هیأت مدیره در شرایط و موقعیت‌هایی که تسهیلات و تأمین مالی ممکن است دچار تجدیدساختار یا تقسیط مجدد شود، تعیین نماید. این خط‌مشی باید:
 - شرایطی را که در آن تأمین مالی یا تسهیلات ممکن است بیش از یک‌بار تجدید ساختار یا تقسیط مجدد شود را تعریف کند و خط‌مشی ذخیره‌گیری مناسب برای این گونه تسهیلات یا تأمین مالی را تعیین نماید؛
 - از تطبیق با قوانین شرع و اصول تجدیدساختار و تقسیط مجدد تأمین مالی اسلامی اطمینان حاصل کند. این قوانین ممکن است شامل خط‌مشی‌های اداری در اجرای قراردادهای جدید (عقود)، تعیین قیمت جدید فروش و نحوه برخورد با هزینه‌ها و جرایم باشد (به عنوان مثال خط‌مشی عدم منظور نمودن مقادیر جریمه مرتبط با تجدید ساختار و تقسیط مجدد تسهیلات در اصل تسهیلات)؛ و
 - حداقل دوره بازپرداخت (بر اساس شرایط و ضوابط بازنگری و تجدید ساختار شده) به طور مستمر برای انتقال تسهیلات تجدید ساختار و تقسیط مجدد شده از طبقه کاهش ارزش یافته (طبقه غیرجاری) به طبقه جاری برای طبقه‌بندی مجدد تعریف گردد. برای کسب اطمینان، آن دوره نباید کمتر از ۶ ماه باشد.
 - ۳- در شرایط استثنایی، به عنوان مثال هنگامی که طرف مقابل دچار بلایای طبیعی شده است، تجدید ساختار و تقسیط مجدد ممکن است شامل اعطای یک دوره تنفس^{۲۱۷} برای بازپرداخت تسهیلات یا تأمین مالی شود. در این موارد مؤسسه بانکی باید اقدام به تعیین مؤلفه‌ها و فرآیندهای داخلی برای در نظر گرفتن یک دوره تنفس برای بازپرداخت تسهیلات یا تأمین مالی، شامل ساختار اختیار مشخص برای تأیید دوره تنفس نماید. همچنین این فرآیند باید تحت پایش و بازبینی کافی به وسیله افراد مستقل باشد.
- در مواردی که تحت شرایط بند ۳ دوره تنفس بازپرداخت تسهیلات یا تأمین مالی اعطا می‌شود، دوره تنفس باید برای دوره‌ای کمتر از شش ماه از زمانی که طرف مقابل برای دریافت آن اقدام می‌کند، باشد.

^{۲۱۷} Moratorium

۱۹- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۱۸۳۲ مورخ ۱۳/۰۹/۱۳۹۷؛ ابلاغ نسخه اصلاحی "دستورالعمل نحوه‌ی احراز و سلب

صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری" - الحاق ی‌ک تبصره به ماده (۴) دستورالعمل

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران- ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ بند «ت» ماده ۲۱ «قانون احکام دایمی برنامه‌های توسعه کشور» مصوب سال ۱۳۹۵ مجلس شورای اسلامی با عبارت «انتخاب مدیرعامل و هیأت مدیره بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری پس از صدور تأیید صلاحیت حرفه‌ای و وثاقت و امانت آنان از سوی بانک مرکزی امکان‌پذیر است. این افراد باید حداقل دارای ده سال سابقه در زمینه‌های مالی، بانکی و بازرگانی و دانشنامه کارشناسی مرتبط باشند. نحوه احراز شرایط اعتراض و رسیدگی به آن با پیشنهاد مشترک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود»، ضمن تصریح دوباره بر لزوم تأیید صلاحیت مدیران بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر اساس شرایطی که برخی از آن‌ها در قانون مزبور ذکر شده، تدوین ضوابط و مقررات مربوطه را بر عهده‌ی بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار داده تا متعاقباً و با تصویب شورای پول و اعتبار، به شبکه‌ی بانکی کشور ابلاغ گردد. بر این اساس، بانک مرکزی با همکاری وزارتخانه یادشده، اقدام به تهیه پیش‌نویس دستورالعملی در همین خصوص نموده که در آتیه‌ی نزدیک، برای سیر تشریفات قانونی تصویب آن به شورای پول و اعتبار تقدیم خواهد گردید. لازم به ذکر است یکی از مهم‌ترین تغییرات در دستورالعمل موصوف، الحاق تبصره‌ای به حکم مربوط به شرایط سنی داوطلبان عضویت در هیأت مدیره و تصدی سمت مدیرعاملی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی بوده است.

با عنایت به فوریت این امر و نیز امعان نظر به امکان تطویل تصویب دستورالعمل یادشده، مقرر شد تا زمان نهایی شدن ضوابط اصلی در این رابطه، دستورالعمل فعلی نحوه احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری، مطابق با پیش‌نویس مورد بحث اصلاح گردد. در همین رابطه، مراتب در چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۸/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی مطرح شد و مقرر گردید تبصره‌ای ذیل ماده (۴) دستورالعمل فعلی به شرح ذیل اضافه گردد:

«تبصره- در مواردی که داوطلبان تصدی سمت مدیریتی فاقد شرط سنی مقرر در بند ۴-۱۵ باشند، امکان بررسی

صلاحیت حرفه‌ای آن‌ها در کمیسیون، با مجوز قبلی رئیس کل بانک مرکزی امکان‌پذیر می‌باشد».

در خاتمه، ضمن ارسال نسخه‌ی اصلاحی «دستورالعمل نحوه‌ی احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری»، خواهشمند است مراتب به نحو مقتضی به اطلاع ارکان ذی‌ربط آن بانک یا مؤسسه اعتباری برسد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۳۱-۰۲

۳۲۱۵-۰۲

دستورالعمل نحوه‌ی احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری

مقدمه:

در اجرای تبصره‌های ۱، ۳ و ۴ ماده ۹۶ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی و مواد ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۹ و ۶۰ آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی مصوب ۱۳۹۳/۱۰/۲۸ هیأت وزیران، "دستورالعمل نحوه‌ی احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری" که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین می‌گردد:

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- در این مقررات عناوین ذیل به جای عبارتهای مربوط بکار می‌روند:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده/ در شرف تأسیس بوده و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد؛
- ۳-۱- نظام بانکی: شامل بانک مرکزی، مؤسسات اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه و شرکتهای تعاونی اعتبار دارای مجوز از بانک مرکزی؛
- ۴-۱- بازار سرمایه: مجموعه نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار و آیین‌نامه اجرایی آن؛
- ۵-۱- کمیسیون احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری؛
- ۶-۱- سمت مدیریتی: شامل سمت‌های مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، عضو هیأت مدیره؛
- ۷-۱- مدیران: دارندگان سمت مدیریتی موضوع بند ۱-۶ در مؤسسه اعتباری؛
- ۸-۱- صلاحیت حرفه‌ای: دارا بودن شرایط عمومی، تخصصی و فردی به شرح مندرج در این مقررات برای تصدی سمت‌های مدیریتی در مؤسسه اعتباری؛
- ۹-۱- متقاضی: شخصی که به نمایندگی از طرف مؤسسه اعتباری یا رکن ذی‌صلاح آن، تقاضای تأیید صلاحیت حرفه‌ای داوطلب را به بانک مرکزی ارائه می‌دهد و حسب مورد یکی از اشخاص ذیل است:
 - ۱-۹-۱- نماینده مجمع عمومی مؤسس مؤسسه اعتباری در شرف تأسیس؛
 - ۲-۹-۱- مدیرعامل مؤسسه اعتباری غیردولتی (و در نبود مدیرعامل، به ترتیب قائم‌مقام مدیرعامل، رئیس یا نماینده هیأت مدیره، سرپرست منصوب توسط بانک مرکزی)؛

۱-۹-۳- رئیس مجمع عمومی مؤسسه اعتباری دولتی یا معاون وی؛

۱-۱۰- داوطلب: شخصی حقیقی است که جهت تصدی سمت مدیریتی در مؤسسه اعتباری به بانک مرکزی

معرفی می‌شود.

۱-۱۱- تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای: موافقت کتبی بانک مرکزی با تصدی سمت مدیریتی توسط داوطلب در مؤسسه

اعتباری پس از احراز صلاحیت حرفه‌ای وی که به متقاضی اعلام می‌شود.

فصل دوم: کلیات

ماده ۲- تصدی سمت مدیریتی توسط داوطلب در هر مؤسسه اعتباری و تمدید دوره مسئولیت وی منوط به اخذ تأییدیه

صلاحیت حرفه‌ای می‌باشد.

ماده ۳- اطلاعاتی که به موجب این مقررات، در اختیار اعضای کمیسیون، دبیر کمیسیون یا هر یک از کارکنان بانک

مرکزی قرار می‌گیرد، محرمانه تلقی شده و به جز در موارد قانونی یا در چارچوب این مقررات، نباید در اختیار

سایرین قرار گیرد.

فصل سوم: شرایط لازم برای تصدی سمت‌های مدیریتی در مؤسسه اعتباری

الف- شرایط عمومی

ماده ۴- شرایط عمومی لازم برای تصدی سمت مدیریتی مؤسسه اعتباری توسط داوطلب به شرح ذیل است:

۴-۱- داشتن تابعیت ایران (برای مدیرعامل، رئیس هیأت مدیره و اکثریت اعضای هیأت مدیره و اکثریت

اعضای هیأت عامل)؛

۴-۲- نداشتن تابعیت دوگانه؛

۴-۳- پیرو دین اسلام یا یکی از ادیان شناخته شده در قانون اساسی؛

۴-۴- دارا بودن حسن شهرت و امانتداری؛

۴-۵- نداشتن سابقه محکومیت قطعی مؤثر به هیچ یک از جرایم سرقت، ارتشاء، اختلاس، خیانت در امانت،

کلاهبرداری، پولشویی، جعل و تزویر، صدور چک بی محل و ورشکستگی به تقصیر یا تقلب (اعم از این که

حکم از دادگاه‌های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم علیه، مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم

بوده باشد)؛

- ۴-۶- نداشتن منع تصدی سمت مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و عضویت در هیأت‌مدیره مؤسسات اعتباری ناشی از محکومیت قطعی در هیأت انتظامی بانکها؛
- ۴-۷- نداشتن بدهی غیرجاری شخصی به بانکها، مؤسسات اعتباری غیربانکی و سایر بنگاه‌های واسطه پولی اعم از دولتی یا غیردولتی تحت نظارت بانک مرکزی؛
- ۴-۸- نداشتن سهم یا سمت در سایر مؤسسات اعتباری مگر با اجازه بانک مرکزی؛
- ۴-۹- انقضای مدت‌های محرومیت ناشی از عدم کسب حد نصاب مصاحبه تخصصی یا عدم تأیید صلاحیت حرفه‌ای در کمیسیون (موضوع تبصره ماده ۳۰) و یا سلب صلاحیت حرفه‌ای در کمیسیون (موضوع تبصره یک ماده ۳۳)؛
- ۴-۱۰- برخورداری از شرایط تخصصی به شرح مندرج در ماده ۶ به تشخیص بانک مرکزی؛
- ۴-۱۱- نداشتن سابقه تصدی سمت مدیریتی در مؤسسه اعتباری دیگری که در زمان تصدی وی اجازه‌نامه تأسیس یا فعالیت آن لغو گردیده یا اداره آن بر عهده بانک مرکزی قرار گرفته است؛
- ۴-۱۲- قرار نگرفتن در شمول مصادیق ماده ۱۱۱ لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت؛
- ۴-۱۳- عدم اشتغال هم‌زمان در وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مگر در خصوص عضویت کارمندان دولت در هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری به عنوان نماینده سهام دولت و با رعایت قوانین و مقررات مربوط؛
- ۴-۱۴- نداشتن سمت مدیرعاملی یا عضویت در هیأت‌مدیره سایر شرکت‌هایی که تمام یا بخشی از سرمایه‌ی آنها متعلق به دولت یا نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی باشد اعم از آن‌که سمت‌های مزبور، اصالتاً یا به نمایندگی از شخص حقوقی سهامدار شرکت باشد؛
- ۴-۱۵- دارا بودن حداقل سن ۳۵ و حداکثر ۷۰ سال برای مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و اعضای هیأت‌مدیره؛
- ۴-۱۶- نداشتن سابقه چک برگشتی رفع سوءاثرنشده‌ی شخصی و نیز چک‌های برگشتی رفع سوءاثرنشده‌ی صادره از سوی مدیران و صاحبان امضای مجاز اشخاص حقوقی؛
- ۴-۱۷- تأییدیه صلاحیت فردی داوطلب توسط حوزه‌ی حراست بانک مرکزی.
- بصره ۱- در بند ۴-۸، داشتن کمتر از یک‌دهم درصد سهام سایر مؤسسات اعتباری مانع از تصدی سمت مدیریتی در مؤسسه اعتباری نیست.

بصره ۲- در بند ۴-۱۶، هرگاه فردی که به نمایندگی از شخص حقوقی اقدام به صدور چک نموده، در مرجع قضایی ثابت نماید عدم پرداخت چک، مستند به عمل صاحب حساب و یا وکیل یا نماینده بعد از وی بوده است، تصدی سمت مدیریتی توسط وی با رعایت سایر شرایط، بلامانع است.

بصره ۳- مدیرعامل نمی‌تواند همزمان رییس یا نایب رییس هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری باشد.

بصره ۴- در مواردی که داوطلبان تصدی سمت مدیریتی، فاقد شرط سنی مقرر در بند ۴-۱۵ باشند، امکان بررسی صلاحیت حرفه‌ای آن‌ها در کمیسیون، با مجوز قبلی رئیس کل بانک مرکزی امکان‌پذیر می‌باشد.^{۲۱۸}

ب- شرایط تخصصی

ماده ۵- شرایط تخصصی لازم برای تصدی سمت مدیریتی مؤسسه اعتباری توسط داوطلب به شرح ذیل است:

۱-۵- دارا بودن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در رشته‌های مرتبط به شرح جدول شماره ۲؛

۲-۵- داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه کار در نظام بانکی برای رییس و نایب‌رییس و حداقل دو سوم اعضای هیأت‌مدیره؛

۳-۵- داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه کار در نظام بانکی برای مدیرعامل و قائم‌مقام مدیرعامل که حداقل پنج سال از آن در سمت‌های مدیریتی به شرح جدول شماره ۳ باشد؛

۴-۵- کسب حدنصاب لازم در مصاحبه تخصصی کمیسیون.

فصل چهارم: ترتیبات رسیدگی

الف- دریافت مدارک و نحوه رسیدگی به آن‌ها

ماده ۶- متقاضی موظف است حداکثر به میزان دو برابر سمت‌های بالاتر تصدی هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری، تقاضای بررسی صلاحیت حرفه‌ای داوطلبانی که دارای حداقل رأی مقرر در اساسنامه‌ی مؤسسه اعتباری ذی‌ربط می‌باشند را به همراه فرم مشخصات، مدارک و مستندات آن‌ها، حداقل سه‌ماه پیش از تاریخ تشکیل مجمع عمومی که موضوع آن انتخاب اعضای هیأت‌مدیره است، جهت اخذ تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای، از طریق «سامانه سوابق اعضای هیأت‌مدیره بانک‌ها و مؤسسات اعتباری» به دبیرخانه کمیسیون ارائه نماید.

تبصره - چنانچه متقاضی به هر دلیلی، تقاضای داوطلب واجد شرایط را ظرف مهلت مقرر به دبیرخانه کمیسیون ارایه ننماید، داوطلب می‌تواند رأساً تقاضای خود را همراه با مستندات مربوط به دبیرخانه کمیسیون ارسال دارد.

ماده ۷ - فهرست مدارک و مستندات مورد نیاز و فرم‌های مربوط توسط دبیرخانه کمیسیون تعیین می‌گردد.

ماده ۸ - دبیرخانه کمیسیون باید فرم مشخصات، مدارک و مستندات ارسالی را پس از وصول، ظرف مدت پانزده روز بررسی نموده، در صورت ناقص بودن مدارک و مستندات، موضوع را ظرف مدت ده روز به متقاضی اطلاع دهد. در صورتی که متقاضی ظرف مدت سی روز نسبت به تکمیل مدارک اقدام نکند، منصرف تلقی می‌گردد و نمی‌تواند تا مدت شش ماه نسبت به معرفی مجدد همان داوطلب اقدام نماید. در این صورت، دبیرخانه کمیسیون مراتب را طی نامه‌ای به متقاضی جهت معرفی فرد جدید اعلام می‌کند.

ماده ۹ - دبیرخانه کمیسیون پس از دریافت کلیه مدارک و مستندات مورد نیاز، اقدامات ذیل را انجام می‌دهد:

۱-۹- استعلام از مراجع ذیصلاح جهت احراز شرایط عمومی داوطلب (موضوع ماده ۵ دستورالعمل)؛

۲-۹- استعلام مدرک تحصیلی از مراجع ذیصلاح؛

۳-۹- محاسبه امتیازات مربوط به سوابق تحصیلی و کاری داوطلب؛

۴-۹- تمهید مقدمات برگزاری مصاحبه.

تبصره - چنانچه داوطلب، شاغل یا بازنشسته‌ی قوای سه‌گانه و نهادها و سازمان‌های حکومتی وابسته به آنها، نیروهای مسلح، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و همچنین نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مدرک تحصیلی ارایه‌شده توسط وی نیازی به استعلام موضوع بند ۲-۹ ندارد.

ماده ۱۰ - دبیرخانه کمیسیون هم‌زمان یا پس از انجام اقدامات موضوع ماده ۸ دستورالعمل، از طریق ارسال دعوت‌نامه برای متقاضی، از داوطلب برای حضور در جلسه آزمون یا مصاحبه دعوت می‌نماید. تاریخ، ساعت و محل انجام آزمون یا مصاحبه باید در دعوت‌نامه قید شده باشد.

ماده ۱۱ - دبیرخانه کمیسیون باید حداقل دو روز کاری قبل از برگزاری جلسه مصاحبه، سوابق و مشخصات داوطلب را برای اعضای کمیسیون ارسال دارد.

ماده ۱۲ - دبیرخانه کمیسیون با موافقت رییس کمیسیون، از اشخاص مطلع برای حضور در جلسه مصاحبه دعوت به عمل خواهد آورد.

ماده ۱۳- در صورتی که داوطلب، دو بار بدون عذر موجه (حسب تشخیص کمیسیون) در جلسهٔ مصاحبه حاضر نشود، منصرف تلقی می‌گردد و نباید تا شش ماه برای تصدی سمت مدیریتی در هیچ مؤسسه اعتباری توسط متقاضی معرفی گردد. در شرایط خاص، با موافقت رییس کل بانک مرکزی، دبیرخانه کمیسیون برای یک بار دیگر از وی برای مصاحبه دعوت خواهد نمود.

ب- نحوه امتیازدهی

ماده ۱۴- حدنصاب لازم برای تصدی سمت مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل و رییس هیأت مدیره، ۷۰ امتیاز و سایر اعضای هیأت مدیره ۶۰ امتیاز می‌باشد، مشروط بر این که داوطلب حداقل ۳۰ امتیاز از مصاحبه تخصصی کمیسیون کسب نموده باشد.

ماده ۱۵- حداکثر امتیاز قابل اکتساب توسط داوطلب بابت سوابق تحصیلی، سوابق کاری و مصاحبه تخصصی به ترتیب ۲۰، ۳۰ و ۵۰ امتیاز می‌باشد.

ماده ۱۶- امتیاز سوابق تحصیلی داوطلب به شرح ذیل محاسبه می‌شود:

$۲۰ \times (۱۰۰ / \text{امتیاز سوابق تحصیلی داوطلب}^*)$

* امتیاز سوابق تحصیلی داوطلب مطابق جدول شماره ۲ تعیین می‌گردد.

ماده ۱۷- امتیاز سوابق کاری داوطلب به صورت ذیل محاسبه می‌شود:

$۳۰ \times (۲۰ / \text{امتیاز سوابق کاری داوطلب}^*)$

* امتیاز سوابق کاری داوطلب مطابق جدول شماره ۱ تعیین می‌گردد.

تبصره - بیشترین امتیاز سابقه کاری (۳۰ امتیاز) متعلق به داوطلبی است که حداقل ۲۰ امتیاز طبق جدول شماره ۱ کسب نماید.

ماده ۱۸- آن دسته از اعضای هیأت مدیره که مشمول شرط حداقل ۱۰ سال سابقه کار در نظام بانکی نمی‌باشند، باید دارای حداقل ۵ سال سابقه کار باشند. محاسبه امتیاز سوابق کاری داوطلبان مذکور به شرح ذیل است:

$۳۰ \times (۵ / \text{امتیاز سوابق کاری داوطلب}^*)$

* امتیاز سوابق کاری داوطلب مطابق جدول شماره ۱ تعیین می‌گردد.

تبصره - بیشترین امتیاز سابقه کاری (۳۰ امتیاز) در مورد این دسته از داوطلبان، به داوطلبی تعلق می‌گیرد که حداقل ۱۰ امتیاز مطابق جدول شماره یک کسب نماید.

ماده ۱۹- امتیاز سوابق مدیریتی داوطلب مطابق جدول شماره ۳ و به صورت ذیل محاسبه می‌شود:

(ضریب سمت x مدت زمان تصدی سمت مدیریتی توسط داوطلب به سال)

فصل پنجم: ترتیبات اداری

الف - ترکیب کمیسیون

ماده ۲۰ - به منظور احراز صلاحیت تخصصی داوطلب، کمیسیونی با عنوان «کمیسیون احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری» در بانک مرکزی تشکیل می‌شود.

ماده ۲۱ - ترکیب اعضای کمیسیون که احکام مربوط به انتصاب هر یک از آنها توسط رئیس کل بانک مرکزی صادر می‌گردد به شرح زیر می‌باشد:

۱-۲۱ - معاون نظارتی بانک مرکزی به عنوان رئیس کمیسیون؛

۲-۲۱ - مدیر کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی به عنوان نایب‌رئیس اول کمیسیون؛

۳-۲۱ - مدیر کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری به عنوان نایب‌رئیس دوم کمیسیون؛

۴-۲۱ - مدیر کل عملیات و تعهدات ارزی و در غیاب وی، مدیر اداره عملیات ارزی؛

۵-۲۱ - مدیر کل اعتبارات و در غیاب وی، مدیر اداره اعتبارات؛

۶-۲۱ - مدیر کل حقوقی؛

۷-۲۱ - مدیر کل اقتصادی.

تبصره - مدیر اداره اطلاعات بانکی به عنوان شخص مطلع و بدون حق رأی در جلسات کمیسیون شرکت می‌نماید.

ماده ۲۲ - اداره مجوزهای بانکی، به عنوان دبیرخانه کمیسیون تعیین می‌گردد. مدیر اداره مجوزهای بانکی و در غیاب وی، یکی از معاونین آن اداره، به عنوان دبیر جلسه کمیسیون، بدون حق رأی در جلسات کمیسیون شرکت می‌کند.

ماده ۲۳ - جلسات کمیسیون با حضور حداقل پنج عضو کمیسیون رسمیت می‌یابد.

ماده ۲۴ - تصمیمات کمیسیون پس از تأیید رئیس کل بانک مرکزی، قطعی می‌باشد.

ب - مصاحبه

ماده ۲۵ - امتیاز مصاحبه تخصصی داوطلب بر اساس جدول ذیل محاسبه می‌شود:

سمت مصاحبه‌کننده	حداکثر امتیاز
معاون نظارتی	۸
مدیرکل مقررات، مجوزها و مبارزه با پولشویی	۷
مدیرکل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری	۷
مدیرکل عملیات و تعهدات ارزی	۷
مدیرکل اعتبارات	۷
مدیرکل حقوقی	۷
مدیرکل اقتصادی	۷
جمع امتیازات	۵۰

تبصره ۱- در صورت عدم حضور برخی از اعضای کمیسیون، امتیاز داوطلب به شرح ذیل محاسبه می‌شود:

۵۰ × (مجموع امتیازات قابل اکتساب ممکن از اعضای حاضر / امتیاز مکتسبه)

ماده ۲۶- هریک از اعضای کمیسیون (به استثنای رییس کمیسیون) باید به منظور بررسی صلاحیت تخصصی داوطلب، بر حسب اطلاعات در دسترس، گزارشی از عملکرد پیشین وی در نظام بانکی (چنانچه سابقه عملکردی داشته باشد) به انضمام وضعیت فعلی مؤسسه اعتباری ذی‌ربط از حیث وظایف و اختیارات حوزه تحت مسئولیت خود را (چنانچه اطلاعات مربوطه در حوزه تحت مسئولیت اعضای کمیسیون موجود باشد) تهیه و ضمن ارسال نسخه‌ای از آن به دبیرخانه کمیسیون، در جلسه کمیسیون ارایه نمایند.

ماده ۲۷- کمیسیون برای احراز صلاحیت تخصصی داوطلب، حسب مورد باید وی را از حیث موارد ذیل ارزیابی نماید:

۲۷-۱- روند عملکرد گذشته داوطلب در سمت مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل یا عضو هیأت مدیره یا هیأت عامل در نظام بانکی از حیث مواردی از قبیل همکاری با بانک مرکزی در ارایه اطلاعات و اجرای سیاست‌ها و انجام تکالیف، ارایه اطلاعات تسهیلات و تعهدات (فرم‌های ۲۸/خ)، نسبت کفایت سرمایه، نسبت مطالبات غیرجاری، حدود سرمایه‌گذاری‌ها، حدود مقرر در تسهیلات و تعهدات اعطایی / ایجاد شده مربوط به اشخاص مرتبط، حدود مذکور در تسهیلات و تعهدات کلان، وضعیت باز ارزی، نسبت خالص دارایی‌های ثابت، میزان اضافه برداشت‌ها از منابع بانک مرکزی، مدیریت ریسک، سازوکارهای کنترل داخلی؛

۲۲-۲- میزان شناخت داوطلب از مؤسسه اعتباری که قصد تصدی سمت مدیریتی را در آن دارد از حیث مواردی چون شناخت صورت‌های مالی و توانایی تجزیه و تحلیل آن‌ها، میزان سپرده‌ها، میزان دارایی‌ها، کیفیت دارایی‌ها، سرمایه، نسبت مطالبات غیرجاری، کیفیت سرمایه، نسبت کفایت سرمایه، نسبت‌های مالی، سهم بازار، مختصات و ویژگی‌های خاص مؤسسه اعتباری، ترکیب سهامداران؛

۲۲-۳- برنامه کاری آتی داوطلب در مؤسسه اعتباری متبوع به لحاظ ارتقای شاخص‌های مذکور در ردیف‌های فوق.

ج- ترقیبات پس از مصاحبه

ماده ۲۸- صورت‌جلسه مصاحبه شامل تاریخ تشکیل، نام حاضرین در جلسه شامل اعضای کمیسیون، مطلعین دعوت‌شده، دبیر جلسه و مصاحبه‌شونده، موضوعات و نتیجه‌ی هر یک از مصاحبه‌ها، توسط دبیر جلسه تنظیم شده و به امضای اعضای کمیسیون و دبیر جلسه می‌رسد و یک نسخه از آن به همراه سایر مدارک، توسط دبیرخانه کمیسیون بایگانی می‌شود.

ماده ۲۹- دبیرخانه کمیسیون، صورت‌جلسه نهایی را متضمن مجموع امتیازات فرد از حیث سوابق کاری، تحصیلی و مصاحبه تخصصی تنظیم نموده و پس از تأیید توسط اعضای کمیسیون، برای تأیید نهایی به رییس کل بانک مرکزی ارایه می‌نماید.

ماده ۳۰- در صورتی که صلاحیت‌های عمومی یا تخصصی داوطلب مورد تأیید قرار نگیرد، دبیرخانه کمیسیون مراتب را طی نامه‌ای به متقاضی اعلام می‌نماید.

تبصره - چنان چه داوطلب، حائز حد نصاب لازم در مصاحبه تخصصی کمیسیون نگردد یا به هر دلیل دیگری، صلاحیت حرفه‌ای وی تأیید نشود، معرفی مجدد وی برای بار اول تا سه ماه، برای بار دوم تا شش ماه و برای دفعات بعد تا یک سال پس از تاریخ مصاحبه‌ی قبلی یا عدم تأیید صلاحیت حرفه‌ای وی میسر نخواهد بود.

ماده ۳۱- چنان چه صلاحیت حرفه‌ای داوطلب مورد تأیید قرار گرفته باشد، دبیرخانه کمیسیون برای وی تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای صادر خواهد نمود.

ماده ۳۲- مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از صدور تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای توسط بانک مرکزی، احکام انتصاب یا ابقای مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل یا عضو هیأت مدیره مؤسسه اعتباری را به بانک مرکزی ارسال نماید. در غیر این صورت مراتب مجدداً جهت تصمیم‌گیری به کمیسیون ارجاع می‌شود.

فصل ششم: ترتیبات سلب صلاحیت حرفه‌ای

ماده ۳۳ - کمیسیون در صورت حصول هر یک از موارد زیر، اقدام به سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسه اعتباری می‌نماید:

۳۳-۱- فرد برای اخذ تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای، اطلاعات کذب ارائه نموده و یا برخی اطلاعات را کتمان کرده باشد؛

۳۳-۲- بنا بر گزارش‌های دریافتی از مراجع ذی‌ربط، فرد فاقد هر یک از شرایط عمومی مقرر در این مقررات گردد و یا صلاحیت فردی وی از سوی مراجع مسئول، مردود اعلام شود؛

۳۳-۳- بر اساس گزارش ادارات نظارتی / حوزه‌های مختلف بانک مرکزی که به تأیید معاون نظارتی بانک مرکزی رسیده است، فرد مقررات و ضوابط بانکی را نقض نموده و یا به اخطار بانک مرکزی توجه ننموده باشد.

تبصره ۱- مدت محرومیت مدیری که صلاحیت حرفه‌ای وی سلب شده از تصدی مجدد سمت مدیریتی، حداقل شش ماه و حداکثر دو سال می‌باشد که توسط کمیسیون تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- اقدام به سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران متخلف، منافاتی با امکان معرفی آن‌ها به هیأت انتظامی بانک‌ها جهت اعمال مجازات‌های انتظامی ندارد.

ماده ۳۴ - در صورت وقوع هر یک از موارد موضوع ماده ۳۳ دستورالعمل، با اعلام معاون نظارتی بانک مرکزی، دبیرخانه کمیسیون، تاریخ تشکیل جلسه رسیدگی را که حداکثر تا یک هفته پس از اعلام مذکور خواهد بود، تعیین کرده و عنداللزوم از فرد برای حضور در جلسه دعوت می‌نماید.

ماده ۳۵ - در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای فرد، دبیرخانه کمیسیون، مراتب را به مؤسسه اعتباری ذی‌ربط اعلام می‌نماید.

فصل هفتم: سایر

ماده ۳۶ - در صورت عدم تأیید صلاحیت حرفه‌ای داوطلب توسط بانک مرکزی، تصدی سمت مدیریتی در مؤسسه اعتباری توسط وی امکان‌پذیر نمی‌باشد. همچنین در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیر، از تاریخ اعلام به

وی، مدیر از سمت مربوطه منفصل می‌گردد. مؤسسه اعتباری باید پس از وصول مراتب سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیر، نسبت به تمهید مقدمات لازم جهت انتخاب و تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیر جدید اقدام نماید. تصدی سمت مدیریتی در مؤسسات اعتباری بدون داشتن تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای، در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

ماده ۳۷- چنانچه بنا به هر دلیل از جمله سلب صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیأت مدیره توسط بانک مرکزی، تعداد اعضای هیأت مدیره کمتر از حد نصاب مقرر شود، اعضای علی‌البدل متصدی سمت‌های خالی می‌گردند. در صورتی که عضو علی‌البدل به تعداد کافی وجود نداشته باشد، لازم است با رعایت مفاد اساسنامه و این مقررات نسبت به انجام تشریفات مقرر جهت تکمیل اعضای هیأت مدیره اقدام گردد.

«دستورالعمل نحوه‌ی احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری» که در ۳۷ ماده و ۱۲ تبصره در بیست و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی به تصویب رسیده و از تاریخ ابلاغ آن، لازم‌الاجرا شده و از آن تاریخ، «دستورالعمل احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره مؤسسات اعتباری» مصوب چهلین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۳ کمیسیون اعتباری بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن ملغی گردیده، با الحاق تبصره‌ی جدیدی به ماده (۴) آن در چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۸/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری اصلاح گردید.

جدول شماره ۱- نحوه محاسبه امتیاز سوابق کاری داوطلب

ردیف	محل یا موضوع فعالیت	سمت داوطلب	ضریب سمت
۱	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	عضو هیأت عامل و معاونین	۱/۵
		مدیر کل	۱
		مدیران ادارات	۰/۹
		معاون و رئیس گروه	۰/۷
		سایر مشاغل	۰/۵
	مؤسسه اعتباری	مدیر عامل و عضو هیأت مدیره	۱
		قائم‌مقام و سایر اعضای هیأت عامل	۰/۹
		مدیر ارشد ^{۲۱۹} و سایر مدیران ^{۲۲۰}	۰/۸
		روسای شعب/کارشناسان/بازرسان	۰/۶
		سایر مشاغل	۰/۴
صندوق‌های قرض الحسنه و تعاونی‌های اعتبار مجاز	مدیر عامل و عضو هیأت مدیره/امنا	۰/۷	
	سایر مشاغل	۰/۳	
۲	شرکت‌های لیزینگ	مدیر عامل و عضو هیأت مدیره	۰/۶
		سایر مشاغل	۰/۳
۳	قوای سه‌گانه و نهادها و سازمان‌های حکومتی وابسته به آن‌ها، نیروهای مسلح، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و همچنین نهادهای عمومی غیردولتی	نماینده‌گی مجلس شورای اسلامی، بالاترین مقام اجرایی و اعضای هیأت‌مدیره و هیأت‌عامل	۰/۶
		مدیریت ارشد که حداکثر تا دو سطح ذیل بالاترین مقام اجرایی فعالیت می‌نماید	۰/۵
		کارشناس	۰/۳
		سایر مشاغل	۰/۲
۴	مؤسسات حسابرسی	مدیر حسابرسی	۰/۶
		سرپرست حسابرسی	۰/۵
		حسابرس ارشد	۰/۴
		حسابرس	۰/۳
۵	مؤسسات فعال در بازار سرمایه (از جمله شرکت‌های تامین سرمایه، کارگزاری، سرمایه‌گذاری سهامی عام و خاص، هلدینگ سهامی عام و خاص و ...)	مدیر عامل و عضو هیأت مدیره	۰/۴
		سایر رده‌های مدیریتی	۰/۳
۶	صرافی‌ها	مدیر عامل	۰/۳
		سایر مشاغل	۰/۱
۷	سایر	مدیر عامل و عضو هیأت مدیره	۰/۳
		سایر رده‌های مدیریتی	۰/۲
		کارشناس	۰/۱

^{۲۱۹} - کلیه مدیرانی که مستقیماً زیر نظر اعضای هیأت عامل فعالیت می‌نمایند و به فعالیت‌های اصلی و کنترلی بانک اشتغال دارند از جمله: مدیر اعتبارات، مدیر امور مالی، مدیر سرمایه‌گذاری، مدیر واحد حسابرسی و بین‌الملل.
^{۲۲۰} - از جمله رؤسای سرپرستی مناطق و مدیران ادارات.

جدول شماره ۲ - نحوه محاسبه سوابق تحصیلی داوطلب

امتیاز	رشته تحصیلی	آخرین مدرک تحصیلی	ردیف
۱۰۰	مدیریت (گرایش‌های مرتبط به تشخیص بانک مرکزی)، حسابداری، اقتصاد، حقوق	دکتری	۱
۷۰	ریاضی، آمار، مهندسی کامپیوتر، مهندسی صنایع		
۳۰	سایر رشته‌ها		
۸۰	مدیریت (گرایش‌های مرتبط به تشخیص بانک مرکزی)، حسابداری، اقتصاد، حقوق	کارشناسی ارشد	۲
۶۰	ریاضی، آمار، مهندسی کامپیوتر، مهندسی صنایع		
۲۵	سایر رشته‌ها		
۷۰	مدیریت (گرایش‌های مرتبط به تشخیص بانک مرکزی)، حسابداری، اقتصاد، حقوق	کارشناسی	۳
۵۰	ریاضی، آمار، مهندسی کامپیوتر، مهندسی صنایع		
۲۰	سایر رشته‌ها		

جدول شماره ۳ - نحوه محاسبه سوابق مدیریتی داوطلب برای احراز سمت مدیر عامل

ردیف	محل یا موضوع فعالیت	سمت داوطلب	ضریب سمت	
۱	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	عضو هیأت عامل و معاونین	۱/۵	
		مدیران کل	۱	
		مدیران	۰/۸	
		معاون و رییس گروه	۰/۶	
	مؤسسه اعتباری	مدیرعامل	۱	
		قائم مقام و سایر اعضای هیأت عامل، عضو هیأت مدیره موظف و غیرموظف	۰/۹	
		مدیر ارشد	۰/۸	
		سایر مدیران رؤسای شعب بالاتر از درجه ۲	۰/۷	
	نظام بانکی	صندوق‌های قرض الحسنه و تعاونی‌های اعتبار مجاز	مدیرعامل و عضو هیأت مدیره/ امانا	۰/۵
		شرکت‌های لیزینگ	مدیرعامل و عضو هیأت مدیره	۰/۵
۳	قوای سه گانه و نهادها و سازمان‌های حکومتی وابسته به آن‌ها، نیروهای مسلح، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و همچنین نهادهای عمومی غیردولتی	نماینده مجلس شورای اسلامی، بالاترین مقام اجرایی و اعضای هیأت مدیره و هیأت عامل	۰/۸	
		مدیریت ارشد که حداکثر تا دو سطح ذیل بالاترین مقام اجرایی فعالیت می‌نماید	۰/۶	
۴	مؤسسات حسابرسی	مدیر حسابرسی	۰/۵	
		سرپرست حسابرسی	۰/۳	
۵	مؤسسات فعال در بازار سرمایه (از جمله شرکت‌های تأمین سرمایه، کارگزاری، سرمایه گذاری سهامی عام و خاص، هلدینگ سهامی عام و خاص و ...)	مدیرعامل و عضو هیأت مدیره	۰/۴	
		مدیرعامل و عضو هیأت مدیره	۰/۴	
۶	سایر	مدیرعامل و عضو هیأت مدیره	۰/۴	

۲۰- بخشنامه شماره ۹۷/۳۴۴۳۳۶ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۰۱؛ تغییر معیار پرداخت سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری

کوتاه‌مدت عادی از روزشمار به ماه‌شمار؛ حداقل مانده حساب در ماه مبنای محاسبه سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری

کوتاه‌مدت عادی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند بررسی وضعیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار شبکه بانکی کشور از ابتدای سال جاری و مقایسه آن با سال‌های اخیر، مؤید افزایش میزان رشد و سهم سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت شبکه بانکی در مقایسه با سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت بوده و بیانگر آن است که میزان سیالیت منابع شبکه بانکی افزایش یافته است. چنین وضعیتی ضمن ایجاد نااطمینانی و افزایش ریسک نقدینگی برای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، موجب افزایش هزینه‌های آن‌ها از طریق رقابت ناسالم برای حفظ منابع گردیده است. تداوم این امر، ضمن آن که به عدم ثبات و ناپایداری منابع در شبکه بانکی منجر می‌شود، موجب افزایش تنگناهای مالی و اعتباری شبکه بانکی گردیده و به تبع آن، تسهیلات دهی به آحاد جامعه و فعالان اقتصادی به ویژه بخش‌های تولیدی کشور را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. از سوی دیگر، باید در نظر داشت که عدم ثبات و ناپایداری منابع در شبکه بانکی و افزایش سیالیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار، عاملی جهت فزاینده منابع مذکور به نفع فعالیت‌های سفته‌بازانه و تشدید تلاطمات سایر بازارها خواهد بود.

با عنایت به مراتب مذکور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در راستای سلسله اقدامات و تدابیر سیاستی و نظارتی اخیر خویش و با هدف ثبات بخشی به وضعیت فعلی اقتصاد، مدیریت نقدینگی و افزایش ثبات و ماندگاری سپرده‌ها نزد شبکه بانکی کشور در صدد برآمد نسبت به تغییر معیار پرداخت سود علی‌الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی توسط شبکه بانکی کشور اقدام نماید. همان‌گونه که استحضار دارند؛ تا پیش از سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۸۰ و به موجب ماده (۲۲) «دستورالعمل اجرایی قبول سپرده»، مصوب پانصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۸ شورای محترم پول و اعتبار، ملاک محاسبه سهم سود علی‌الحساب سپرده‌گذاران در سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی، حداقل مانده سپرده‌های مذکور در هر ماه بود. لیکن بعدها با توجه به مقتضیات زمانی و همچنین شرایط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، رویه یادشده دستخوش تغییر شد و مبنای پرداخت سود علی‌الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت بر پایه کمترین مانده در هر روز تعیین گردید. بر این اساس، پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در این رابطه در یک‌هزار و دویست و شصت و دومین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۰ شورای محترم پول و اعتبار مطرح و مقرر گردید:

"معیار پرداخت سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی از روزشمار به ماه‌شمار تغییر یابد؛ به گونه‌ای که حداقل مانده حساب در ماه مبنای محاسبه سود سپرده‌های مزبور باشد. همچنین، مقرر شد یک ماه پس از تاریخ ابلاغ مصوبه و تمهید مقدمات و زیرساخت‌های لازم در شبکه بانکی کشور طی آن مقطع زمانی، مراتب در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به اجرا درآید. لذا، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند اطلاع‌رسانی لازم را در این رابطه به سپرده‌گذاران خود معمول دارند."

با عنایت به مراتب پیش‌گفته و تأکید بر این که لازم است از ابتدای بهمن‌ماه سال جاری، محاسبه سهم سود علی‌الحساب سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی به شرح مذکور در فوق انجام پذیرد و ضمن یادآوری این که به موجب مصوبات قبلی شورای محترم پول و اعتبار ابلاغی طی بخشنامه‌های متعدد از جمله بخشنامه شماره ۹۶/۱۷۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۶/۶/۵، حداکثر نرخ سود علی‌الحساب برای سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی ۱۰ درصد سالانه است، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده، تمهیدات لازم برای اجرای دقیق مصوبه فوق‌الذکر اتخاذ گردیده و با اطلاع‌رسانی مناسب و مقتضی به سپرده‌گذاران محترم، بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. بدیهی است بانک مرکزی علاوه بر رصد عملکرد شبکه بانکی در این خصوص، نحوه عمل شرکت‌های پشتیبانی فناوری اطلاعات بانک‌ها و مؤسسات اعتباری را نیز تحت پایش خواهد داشت و در صورت مشاهده و کشف هر گونه مغایرت یا هر گونه اقدامی که منجر به کتمان و یا غیرواقعی جلوه دادن رویدادهای مالی شود، شرکت‌های مذکور در فهرست اشخاص فاقد شرایط و صلاحیت لازم برای همکاری با شبکه بانکی کشور قرار خواهند گرفت.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۳۱-۰۲

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۲۱- بخشنامه شماره ۹۷/۳۶۲۰۱۳ مورخ ۱۳/۱۰/۱۳۹۷؛ ابلاغ «دستورالعمل نحوه پذیرش اوراق اسناد مالی اسلامی به عنوان ضمانت اعطای تسهیلات به پیمانکاران مجری طرح‌های عمرانی» موضوع بند «ح» ذیل تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً؛ به استحضار می‌رساند؛ وفق بند «ح» تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور، «بانک‌های عامل مکلفند نسبت به پذیرش اوراق اسناد مالی اسلامی به عنوان ضمانت تسهیلات پرداختی به پیمانکاران مجری طرح‌های عمرانی اقدام نمایند». حسب فراز پایانی حکم قانونی مذکور، تدوین و ابلاغ دستورالعمل مربوط به آن، بر عهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نهاده شده است. لذا در اجرای تکلیف قانونی مذکور، «دستورالعمل نحوه پذیرش اوراق اسناد مالی اسلامی به عنوان ضمانت اعطای تسهیلات به پیمانکاران مجری طرح‌های عمرانی» که با مشارکت دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط از جمله سازمان بورس و اوراق بهادار تهیه شده و در سیزدهمین جلسه کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی به تصویب رسیده است، به شرح پیوست برای استحضار ایفاد می‌شود. در این رابطه، شایان ذکر است توثیق برخی از انواع اوراق مالی اسلامی از جمله اسناد خزانه اسلامی نزد شبکه بانکی کشور در اجرای احکام و ضوابط اجرایی قوانین بودجه سالانه کل کشور، مسبوق به سابقه بوده و مدیریت کل اعتبارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز سابقاً طی بخشنامه شماره ۹۶/۲۵۱۷۸۵ مورخ ۱۰/۸/۱۳۹۶ بر این مهم تأکید نموده است. مزید استحضار؛ فرآیند توثیق اوراق اسناد مالی اسلامی همچون سایر اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس اوراق بهادار، باید از طریق مراجعه به «شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه» و ارایه فرم توثیق تکمیل شده و امضای طرفین (وثیقه‌گذار و وثیقه‌گیر) انجام پذیرد.

در خاتمه، ضمن تأکید بر ضرورت و اهمیت اجرای حکم قانونی صدرالذکر حسب درخواست پیمانکاران واجد شرایط، مقتضی است دستور فرمایند مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۶/۵/۱۳۹۶ به تمامی واحدهای مربوط در آن بانک/ مؤسسه اعتباری ابلاغ شده و ضمن تدارک فوری تمهیدات و مقدمات لازم برای اجرای دقیق مفاد مصوبه مذکور، بر حسن اجرای آن نظارت به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حسین معصومی

۳۸۳۱-۰۴

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

دستورالعمل نحوه پذیرش اوراق اسناد مالی اسلامی به عنوان ضمانت اعطای تسهیلات به پیمانکاران مجری طرح‌های عمرانی

(موضوع بند «ح» ذیل تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور)

در اجرای حکم مقرر در بند «ح» ذیل تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور، «دستورالعمل پذیرش اوراق اسناد مالی اسلامی به عنوان ضمانت اعطای تسهیلات به پیمانکاران مجری طرح‌های عمرانی» که از این پس «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تدوین و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱- در این دستورالعمل اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- قانون: قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور؛

ب- بانک: بانک‌های عامل موضوع قانون که به موجب قوانین مربوط و یا با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک در چهارچوب اساسنامه مصوب به عملیات بانکی اشتغال دارند؛

ج- تسهیلات: تسهیلات قابل پرداخت به پیمانکاران مجری طرح‌های عمرانی موضوع بند «ح» تبصره (۱۶) قانون؛

د- اوراق بهادار اسلامی: «اوراق اسناد مالی اسلامی» بانام یا بی‌نام موضوع بند (ح) تبصره (۱۶) قانون از قبیل اوراق مشارکت، صکوک و اسناد خزانه اسلامی که به موجب قوانین و مقررات مربوط یا مجوز دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا سازمان بورس و اوراق بهادار به قیمت اسمی مشخص برای مدتی معین منتشر می‌شود.

ه- شرکت: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) که طبق بند (۷) ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تشکیل شده است.

و- متقاضی: پیمانکار مجری طرح‌های عمرانی که شامل مشاوران، سازندگان و تأمین‌کنندگان تجهیزات طرح‌های عمرانی و شخص حقیقی یا حقوقی که طرف دیگر امضاکننده پیمان است و دارنده یا مالک اوراق بهادار اسلامی بوده و وفق قانون، مفاد این دستورالعمل و سایر مقررات مربوط ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، درخواست اخذ تسهیلات از محل ضمانت یا وثیقه‌گذاری اوراق مذکور را دارد.

ماده ۲- بانک مکلف است با رعایت مفاد این دستورالعمل و سایر مقررات مربوط، نسبت به پذیرش انواع اوراق بهادار اسلامی به عنوان ضمانت تسهیلات پرداختی به متقاضی اقدام نماید.

ماده ۳- توثیق کلیه اوراق بهادار اسلامی منتشره از طریق بازار پول در بانک عامل واگذاری اوراق مذکور از طریق «سامانه سیما» جهت ضمانت اخذ تسهیلات بانکی، تا پیش از معاملات ثانویه اوراق یادشده در سازمان بورس اوراق بهادار نیز امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۵ - چگونگی توثیق اوراق یادشده به منظور ضمانت اخذ تسهیلات بانکی می‌بایست با هماهنگی متقاضی با بانک تسهیلات دهنده صورت پذیرد.

ماده ۴ - آن دسته از اوراق بهادار اسلامی که با تضمین بانک و یا مؤسسات اعتباری غیربانکی منتشر می‌گردد، از شمول اوراق بهادار اسلامی موضوع این دستورالعمل مستثنی می‌باشد.

ماده ۵ - بانک مکلف است قبل از اعطای تسهیلات، بدو در خصوص صحت و اصالت اوراق بهادار اسلامی که توسط متقاضی ارائه شده، میزان نقدشوندگی و نیز سهل‌البیع بودن اوراق مزبور در جهت حفظ منابع خود و حقوق سپرده‌گذاران، به طرق مقتضی اطمینان حاصل نماید.

ماده ۶ - فرآیند توثیق اوراق بهادار اسلامی جهت ضمانت اخذ تسهیلات بانکی همچون سایر اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس اوراق بهادار از طریق معرفی نماینده یا صاحب امضا از سوی بانک و مراجعه به شرکت و طی مراحل تعیین شده و نیز امضاء و ارائه فرم توثیق تکمیل شده از سوی طرفین (وثیقه‌گذار و وثیقه‌گیر) انجام می‌پذیرد. سازوکار اجرایی مربوط به نحوه توثیق اوراق ارائه شده توسط متقاضی و متعلقات آن، شامل سود متعلقه، حق تقدم متعلقه و غیره حسب نوع سند، فرآیند رفع توثیق و همچنین شیوه تکمیل اسناد و فرم‌های مربوطه بر اساس دستورالعمل توثیق اوراق بهادار و سایر ضوابط و مقررات مورد عمل سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت خواهد بود.

ماده ۷ - وجوه حاصل از سررسید نهایی اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی، در حکم اصل اوراق بوده و پس از سررسید نیز تا زمان تعیین تکلیف قطعی قرارداد توثیق، نزد شرکت باقی خواهد بود.

ماده ۸ - پس از تحقق ضمانت از طریق توثیق اوراق بهادار اسلامی، حسب نوع سند حق تغییر مالکیت یا تبدیل وثیقه به غیر از موارد زیر، از وثیقه‌گذار سلب می‌شود.

الف - اجازه کتبی مؤسسه اعتباری

ب - حکم مرجع ذیصلاح قانونی

ماده ۹ - مفاد این دستورالعمل به هیچ وجه نافی اجرای سایر ضوابط و مقررات ناظر بر اعطای تسهیلات و خدمات بانکی ابلاغی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (از جمله الزامات حاکم بر اعتبارسنجی دقیق متقاضی و ضرورت سنجش وضعیت چک برگشتی و بدهی غیر جاری وی و یا سایر مقررات مربوط) نمی‌باشد.

این «دستورالعمل» در ۹ ماده و ۱ تبصره در سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۷/۲۹ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.

۲۲- بخشنامه شماره ۹۷/۳۶۲۰۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۲؛ ابلاغ مصوبه شورای عالی امنیت ملی در خصوص امکان

اعطای خدمات بانکی به اتباع غی‌رای‌رانی دارای مدرک اقامت ویژه

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران- ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۲/۷۳۷۲۵ مورخ ۱۳۹۲/۳/۱۳، موضوع ابلاغ تعریف «اجازه اقامت دائم اتباع بیگانه در جمهوری اسلامی ایران» - به عنوان شرط لازم برای بهره‌مندی از خدمات و تسهیلات بانکی - که توسط اداره مهاجرت و گذرنامه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ارایه شده، بدین وسیله ضمن ایفاد تصویر نامه شماره ۱۴۴۱۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۸/۷ معاون محترم امنیتی و انتظامی وزارت کشور متضمن ابلاغ مصوبه شورای عالی امنیت ملی در خصوص اعطای اقامت و تسهیلات ویژه برای برخی از اتباع غیرایرانی دارای شرایط خاص، به استحضار می‌رساند؛ با هماهنگی پلیس مهاجرت و گذرنامه ناجا، «مدرک اقامت ویژه» به صورت دفترچه‌ای با جلد سبز رنگ برای برخی از اتباع غیرایرانی صادر شده که دارندگان آن می‌توانند در طول مدت اقامت قانونی خود، از خدمات سازمان‌های دولتی، عمومی و خصوصی از جمله افتتاح انواع حساب‌های بانکی و دریافت تسهیلات از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با رعایت مقررات مربوط استفاده نمایند.

با عنایت به آن‌چه فوقاً عنوان گردید، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حُسن اجرای آن با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه از جمله مقررات ناظر بر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، نظارت دقیق معمول گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

الهام چیت‌سازان

۳۸۳۱-۰۱

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۲۳- بخشنامه شماره ۹۷/۴۲۹۷۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۴؛ ابلاغ بخش دوم و پایانی ترجمه بال (۳)

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند تلاش به منظور حفظ ثبات و سلامت نظام بانکی همواره یکی از دغدغه‌های نهادهای نظارت بانکی کشورها و همچنین مؤسسات و نهادهای بین‌المللی از جمله کمیته نظارت بانکی بال بوده است. کمیته بال، به عنوان اصلی‌ترین نهاد بین‌المللی در خصوص تدوین استانداردها و رهنمودهای نظارت بانکی، از دهه ۱۹۸۰ با انتشار اسناد و مستندات مختلف، سطح استانداردهای مربوط به الزامات احتیاطی که مهم‌ترین آن حداقل الزامات کفایت سرمایه است را ارتقاء داده است. این کمیته، در سال ۱۹۸۸ استاندارد نحوه محاسبه کفایت سرمایه بانک‌ها موسوم به بال (۱) را منتشر کرد. با توجه به محدودیت‌های سند بال (۱) و نیز گسترش سطح پیچیدگی بازارهای مالی که ارتباط تنگاتنگی با سیستم بانکی داشت، در سال ۱۹۹۹، کمیته بال چارچوب جدیدی را با هدف ارتقای ثبات و سلامت سیستم‌های بانکی و حفظ سطح مناسب سرمایه‌ارایه نمود که منجر به تدوین چارچوب مقررات بال (۲) شد. از جمله ویژگی‌های برجسته مقررات بال (۲) باید به وجود سه رکن (Pillar) اصلی در آن اشاره کرد: ۱. حداقل سرمایه مورد نیاز ۲. فرآیند بررسی نظارتی و ۳. نظم بازار.

هم‌زمان با دوره زمانی مربوط به اجرایی کردن استاندارد بال (۲)، با شکل‌گیری بحران مالی در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ میلادی که به بخش بانکی سرایت کرد و باعث کاهش سطح ثبات و سلامت سیستم بانکی گردید، کمیته بال به دنبال رفع کاستی‌های موجود در سند بال (۲) گردید. لذا به منظور رفع کاستی‌های مذکور در دست‌یابی به اهداف اولیه از جمله تضمین سلامت و ثبات سیستم بانکی و نیز وقوع بحران مالی که حاکی از عدم کفایت سطوح سرمایه نهادهای بانکی و پایین آمدن کیفیت سرمایه بانک‌ها بود، تغییراتی در مقررات و استانداردهای بال ایجاد شد که نهایتاً تحت عنوان قوانین و مقررات بال (۳) ارایه گردید.

البته شایان ذکر است، معرفی مقررات بال (۳) به معنی کنار رفتن استاندارد بال (۲) نبوده و باید به عنوان سندی مکمل در کنار سند بال (۲) باید در نظر گرفته شود. سند بال (۳) بیشتر ناظر بر صورت نسبت کفایت سرمایه یعنی سرمایه نظارتی است. چارچوب مقررات معرفی شده در سند بال (۳) بر افزایش سطح استحکام و انعطاف‌پذیری سیستم بانکی استوار است. چرا که سیستم بانکی مستحکم و مقاوم در برابر بحران، پایه رشد اقتصادی پایدار در هر کشوری به شمار می‌آید. سند بال (۳) بیانگر اصلاحات انجام گرفته در سند بال (۲) توسط کمیته بال به منظور تقویت

قواعد مربوط به سرمایه و نقدینگی با هدف بهبود سطح انعطاف و مقاومت بخش بانکی می‌باشد. از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های سند بال (۳) باید به ارتقاء کیفیت و کمیت سرمایه اشاره نمود. بر این اساس، توجه خاصی به باکیفیت‌ترین بخش سرمایه هر بانک یعنی سهام عادی لایه (۱) یا (CET۱) شده است. در سند مذکور نسبت سهام عادی لایه (۱) به دارایی‌های موزون به ریسک ۴/۵٪ تعیین شده است. همچنین، نسبت سرمایه لایه (۱) باید همواره به میزان حداقل ۶٪ و نسبت کل سرمایه (مجموع سرمایه لایه ۱ و سرمایه لایه ۲) باید همواره حداقل به میزان ۸٪ از دارایی‌های موزون شده به ریسک باشد. در کنار این الزامات، بال (۳) دو سپر سرمایه حفاظتی و سپر ضد چرخه‌ای که هر کدام به میزان ۲/۵٪ تعیین شده‌اند را معرفی نموده است. همچنین، برای بانک‌های مهم سیستمی، الزامات سرمایه‌ای بالاتر حداکثر معادل ۲/۵٪ الزامی گردیده است. در واقع، از آنجا که به هم پیوستگی‌های بیش از حد در میان بانک‌های مهم سیستمی باعث انتقال شوک‌های بانکی به سیستم مالی و اقتصادی می‌گردد، بانک‌های مهم سیستمی لازم است سرمایه برای جذب زیان فراتر از حداقل استاندارد مورد نیاز داشته باشند که این موضوع در سند بال (۳) مورد توجه قرار گرفته است.

از دیگر مشخصه‌های مهم سند بال (۳) معرفی نسبت اهرمی است. بر این اساس، کمیته بال، با هدف محدود کردن سطح اهرمی در بخش بانکی و نیز معرفی یک نسبت اضافی برای سرمایه که شفاف، ساده و مستقل از ریسک‌های اعتباری، عملیاتی و بازار باشد مجموعه الزامات مربوط به نسبت اهرمی را معرفی نموده است.

همان‌گونه که مستحضرنند، ترجمه بخش اول سند بال (۳) قبلاً طی بخشنامه شماره ۹۶/۲۱۶۹۹۵ مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۵ ابلاغ گردید. در بخش اول سند مزبور، به موضوعاتی از قبیل مفهوم و تعریف سرمایه و تعیین ویژگی‌های هر کدام از اجزای سرمایه (CET۱، سرمایه لایه (۱)، سرمایه لایه (۲) و انواع سپر سرمایه‌ای) پرداخته شد. بخش دوم ترجمه سند بال (۳)، مقولات زیر را در بر می‌گیرد:

- ❖ تعدیلات نظارتی مربوط به سرمایه؛
- ❖ الزامات مربوط به افشاء؛
- ❖ ترتیبات مربوط به دوره گذار در خصوص نگهداری اجزای مختلف سرمایه؛
- ❖ پوشش ریسک؛
- ❖ سپر سرمایه حفاظتی و سپر ضد چرخه‌ای؛
- ❖ نسبت اهرمی.

با ذکر مقدمه فوق، به پیوست بخش دوم و پایانی ترجمه بال (۳) ایفاد می‌گردد. در نظر است که کل این مجموعه به زودی به شکل یک‌جا و مدون در قالب کتابی تدوین و منتشر گردد. شایان ذکر است، اداره مطالعات و مقررات بانکی، از هرگونه اظهار نظر اصلاحی و یا تکمیلی در خصوص سند مزبور استقبال می‌نماید. امید می‌رود، با ترجمه و انتشار اسناد معتبر بین‌المللی بتوان گام مهمی در ارتقاء سطح دانش مدیریت ریسک و سرمایه در بانک‌ها و نیز بهبود نظارت مبتنی بر ریسک توسط بانک مرکزی و همچنین نزدیک شدن چارچوب فعالیت بانکی و نیز سیستم نظارت بانکی به استانداردهای جهانی، برداشت. ان‌شاء...

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

ترجمه سند بال (۳):

«چارچوب مقرراتی جهانی به منظور داشتن

بانک‌ها و سیستم‌های بانکی مقاوم‌تر»

(نسخه اصلاح‌شده: ژوئن ۲۰۱۱)

از انتشارات کمیته نظارت بانکی بال

بانک تسویه بین‌المللی

بخش دوم

گروه مترجمین:

منصور ملکی، حسین صدقی، الهام چیت سازان

معاونت نظارت

بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران

بلوار میرداماد، شماره ۱۹۸

تلفن: ۲۹۹۵۱ (+۹۸۲۱)

وب سایت: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت نظارتی

استفاده از مطالب این سند با ذکر منبع بلامانع است.

۵. تعدیلات نظارتی

۱. در این بخش تعدیلات نظارتی که لازم است در محاسبه سرمایه نظارتی اعمال گردد مورد بحث قرار خواهد گرفت. در بیشتر موارد، تعدیلات در خصوص سرمایه سهام عادی لایه ۱ اعمال می‌گردد.

سرقفلی و سایر دارایی‌های نامشهود (به جز حقوق خدمات وام رهنی)

۲. سرقفلی و سایر دارایی‌های نامشهود شامل هر نوع سرقفلی ناشی از ارزش‌گذاری سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در سرمایه مؤسسات بانکی، مالی و بیمه‌ای که خارج از محدوده تلفیق نظارتی می‌باشند، باید از محاسبات سرمایه سهام عادی لایه ۱ کسر شود. به استثناء حقوق خدمات وام رهنی، کل میزان سرقفلی و دارایی‌های نامشهود که خالص از هرگونه بدهی مالیات انتقالی مرتبط است باید کاسته شود که این میزان در صورتی که دارایی‌های نامشهود تحت استانداردهای حسابداری مرتبط مستهلک شده یا شناسایی نشوند، کاهش خواهد یافت. میزانی که باید در صورت وجود حقوق خدمات وام رهنی کاسته شود در ادامه و در قسمت کسورات آستانه‌ای بیان خواهد شد.

۳. به شرط تأیید اولیه مقام ناظر، بانک‌هایی که بر اساس اصول پذیرفته شده حسابداری متداول (GAAP) کشوری اقدام به گزارش‌گری مالی می‌نمایند، می‌توانند به منظور تعیین اینکه کدام دارایی‌ها به عنوان نامشهود طبقه‌بندی می‌شود و باید از میزان سرمایه کسر شود، تعریف آرایه شده توسط IFRS در خصوص دارایی‌های نامشهود را مورد استفاده قرار دهند.

دارایی‌های مالیات انتقالی

۴. دارایی‌های مالیات انتقالی (DTAs) که مبتنی بر میزان سود آتی شناسایی شده بانک است، باید در محاسبه سرمایه سهام عادی کسر گردد. دارایی‌های مالیات انتقالی می‌تواند با بدهی‌های مالیات انتقالی (DTLs) خالص شود، خالص‌سازی مزبور تنها در صورتی امکان‌پذیر است که DTAs و DTLs مربوط به مالیات‌هایی باشند که توسط یک مرجع مالیاتی وضع شود و خالص نمودن این دو از سوی مرجع مالیاتی مربوطه مجاز شمرده شده باشد. در حالی که DTAs مربوط به تفاوت‌های موقت باشد (مثلاً پرداخت‌های جبرانی بابت زیان‌های

اعتباری)، آنگاه میزان کسورات از سرمایه باید طبق روش «کسورات آستانه‌ای» که در ادامه اشاره خواهد شد، محاسبه شود. سایر دارایی‌های اینچنین، مانند دارایی‌هایی که مرتبط با زیان‌های عملیاتی می‌باشند، همچون انتقال زیان‌های مالیات استفاده نشده، یا اعتبار مالیات استفاده نشده، لازم است به طور کامل پس از خالص سازی از بدهی‌های مالیات انتقالی همچنان که پیشتر اشاره شد، کاسته شود. میزانی از بدهی‌های مالیات انتقالی که مجاز به خالص سازی در برابر دارایی‌های مالیات انتقالی می‌باشند، نباید شامل مقادیری که قبلاً در برابر کسورات سرقفلی، دارایی‌های نامشهود و نیز دارایی‌های طرح بازنشستگی مزایای تعریف شده خالص شده‌اند، باشد و این بدهی باید بین دارایی‌های مالیات انتقالی که روش کسورات آستانه‌ای در مورد آن اعمال می‌شود و نیز دارایی‌های مالیات انتقالی که باید به طور کامل کاسته شود، به طور متناسب تخصیص یابد.

۵. پرداخت اضافی اقساط مالیاتی، یا در برخی کشورها، زیان‌های مالیات سال جاری که از سال‌های گذشته منتقل شده است می‌تواند منجر به ایجاد مطالبه یا حساب دریافتی از دولت یا مقامات مالیات محلی گردد. در راستای اهداف حسابداری، چنین مقادیری نوعاً به عنوان دارایی‌های مالیات جاری طبقه‌بندی می‌شوند. وصول چنین مطالبه یا حساب دریافتی متکی به سطح سودآوری آتی بانک نخواهد بود و به منظور موزون به ریسک نمودن این مطالبه، وزن ریسک حاکمیت اعمال می‌گردد.

اندوخته پوشش جریان نقدی

۶. میزان اندوخته پوشش جریان نقدی که مربوط به پوشش اقلامی است که در ترازنامه به روش منصفانه ارزش‌گذاری نشده‌اند (شامل جریان‌های نقدی پیش‌بینی شده) نباید در محاسبه سرمایه سهام عادی لایه ۱ لحاظ گردد. این بدان معنی است که مقادیر مثبت آن باید کاسته و مقادیر منفی آن باید اضافه گردد.

۷. این روش به طور مشخص، بخشی از اندوخته پوشش جریان نقدی را که نباید بر اساس اهداف احتیاطی شناسایی گردد را تعیین می‌نماید. بر این اساس، این رویکرد بخشی که باعث نوسانات ساختگی در سرمایه سهام عادی می‌شود را حذف می‌کند، در حالت مزبور میزان اندوخته تنها بیانگر نیمی از واقعیت است (ارزش منصفانه اوراق مشتقه لحاظ می‌شود اما تغییرات در ارزش منصفانه جریان نقدی آتی پوشش داده شده لحاظ نمی‌گردد).

کسری میزان ذخایر نسبت به زیان‌های قابل انتظار

۸. در صورت وجود کسری میزان ذخایر نسبت به زیان‌های قابل انتظار تحت رویکرد IRB، آنگاه کسورات باید در

محاسبه سرمایه سهام عادی لایه ۱ اعمال گردد. کل این میزان کسری باید از سرمایه سهام عادی لایه ۱ کسر شود و نباید میزان آن بواسطه اثرات مالیاتی که در صورت افزایش سطح ذخایر به سطح زیان قابل انتظار، پیش‌بینی وقوع آن می‌رود، کم شود.

سود ناشی از فروش مربوط به مبادلات اوراق بهادارسازی

۹. هرگونه افزایش در سرمایه صاحبان سهام که منتج از مبادلات مربوط به اوراق بهادارسازی باشد، همچون مواردی که مرتبط با درآمد حاشیه‌ای آتی^{۲۲۱} (FMI) بوده و منتج به سود ناشی از فروش می‌شود، در محاسبات سرمایه عادی لایه ۱ شناسایی نمی‌گردد.

سود و زیان‌های تجمعی بواسطه تغییرات در ریسک اعتباری خود بانک مربوط به تعهدات مالی که به صورت منصفانه ارزش‌گذاری شده‌اند

۱۰. تمامی سود و زیان‌های تحقق‌نیافته که ناشی از تغییرات در ارزش منصفانه تعهدات بواسطه تغییرات در ریسک اعتباری خود بانک بوده‌اند، در محاسبه سرمایه عادی لایه ۱ شناسایی نمی‌گردند.

دارایی‌ها و تعهدات صندوق بازنشستگی مزایای تعریف شده

۱۱. تعهدات صندوق بازنشستگی مزایای تعریف شده، همان‌گونه که در ترازنامه آمده است، باید به طور کامل در محاسبه سرمایه عادی لایه ۱ شناسایی شود (به بیان دیگر، سهام عادی لایه ۱ نمی‌تواند از طریق عدم شناسایی این‌گونه تعهدات افزایش یابد). برای هر صندوق بازنشستگی مزایای تعریف شده که به عنوان دارایی در ترازنامه آمده است، دارایی مزبور باید از سرمایه عادی لایه ۱ کسر شود. در این خصوص، سرمایه عادی لایه ۱، خالص از بدهی‌های مالیاتی انتقالی می‌باشد که خالص‌سازی مزبور، بواسطه کاهش ارزش دارایی از طریق عدم شناسایی یا کاهش ارزش ناشی از استهلاک طبق استانداردهای حسابداری مربوط، تقلیل می‌یابد. دارایی‌ها در این صندوق که بانک دسترسی نامحدود به آنها دارد، با تأیید مقام ناظر می‌تواند از کسورات خارج شده و موزون به ریسک می‌گردد. وزن ریسک این‌گونه دارایی‌ها مانند حالتی که بانک مستقیماً آن دارایی‌ها را تحت تملک دارد تعیین می‌گردد.

۱۲. در روش مذکور این ملاحظه در نظر گرفته می‌شود که ممکن است دارایی‌های مربوط به صندوق‌های

^{۲۲۱} . future margin income

بازنشستگی قابل برداشت و استفاده به منظور محافظت از سپرده‌گذاران و دیگر بستانکاران یک بانک در موقع نیاز نباشند. این ملاحظه بیانگر آن است ارزش این دارایی تنها از کاهش در پرداخت‌های آتی صندوق ناشی می‌شود. رویکرد بیان شده در خصوص دارایی‌های صندوق بازنشستگی به بانک‌ها اجازه کاهش سطح کسورات از این بابت در صورتی که ملاحظات مربوطه در نظر گرفته شود و در صورتی که دارایی‌ها بتواند به آسانی و به سرعت از صندوق برداشت گردد را می‌دهد.

سرمایه‌گذاری در سهام خود (سهام خزانه)

۱۳. تمامی سرمایه‌گذاری بانک در سهام عادی خود، چه به صورت مستقیم و چه به صورت غیرمستقیم، در محاسبه سهام عادی لایه ۱ کاسته می‌شود (به جز حالتی که طبق استانداردهای حسابداری مربوطه، شناسایی نمی‌گردد). علاوه بر این، هرگونه سهام خود بانک که بانک مزبور طبق قرارداد می‌تواند متعهد به خرید آن باشد باید در محاسبه سهام عادی لایه ۱ کسر گردد. روش بیان شده، صرف نظر از این که منابع در معرض ریسک مربوطه در دفاتر بانکی قرار دارند یا در دفاتر تجاری مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین، علاوه بر این:

➤ موقعیت‌های خرید ناخالص که از موقعیت‌های فروش در همان منابع در معرض ریسک مربوطه خالص می‌باشند تنها در صورتی که موقعیت‌های فروش هیچ‌گونه ریسک طرف مقابل را در بر نگیرند، می‌توانند مشمول کسورات مذکور در این بند قرار گیرد.

➤ بانک‌ها باید در خصوص نگهداری اوراق بهادار شاخص بازار^{۲۲۲} دقت نظر داشته باشند که منابع در معرض ریسک مربوط به سهام خود را کسر نمایند. اگرچه، موقعیت‌های خرید ناخالص در سهام خود بانک که منتج از نگهداری اوراق بهادار شاخص بازار است می‌توانند در برابر موقعیت‌های فروش سهام خود که ناشی از اتخاذ موقعیت‌های فروش در همان شاخص مربوطه است، خالص گردند. در این حالت، موقعیت‌های فروش می‌توانند در برگیرنده ریسک طرف مقابل نیز باشند (که مشمول در نظر گرفتن سرمایه برای ریسک اعتباری طرف مقابل خواهد شد).

این نوع کسورات برای جلوگیری از دو بار محاسبه سرمایه بانک ضروری است. برخی از سیستم‌های حسابداری خاص اجازه شناسایی سهام خزانه را نمی‌دهند و بنابراین این کسورات تنها در زمانی که

^{۲۲۲} . index securities

شناسایی سهام خزانة در ترازنامه مجاز شمرده شده است، موضوعیت دارد. روش بیان شده به دنبال آن است که امکان محاسبه مجدد ناشی از نگهداری سهام خود به صورت مستقیم یا به صورت غیرمستقیم از طریق صندوق‌های مبتنی بر شاخص^{۲۲۳} و یا نگهداری آتی سهام خود به طور بالقوه که ناشی از تعهدات قراردادی به منظور خرید سهام خود است را از بین ببرد.

با در نظر گرفتن همان رویکرد مشابه که در بالا اشاره شد، بانک‌ها باید سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در سرمایه اضافی لایه ۱ خود را در محاسبه سرمایه اضافی لایه ۱ و نیز سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در سرمایه لایه ۲ خود را در محاسبه سرمایه لایه ۲ کسر نمایند.

سرمایه‌گذاری دوسویه متقابل در سرمایه‌های بانکی، مالی و بیمه‌ای

۱۴. سرمایه‌گذاری دوسویه متقابل که به منظور افزایش صوری در سرمایه بانک انجام پذیرفته است به طور کامل کسر می‌شود. بانک‌ها ملزم به اتخاذ رویکرد کاهش متناظر^{۲۲۴} در خصوص چنین سرمایه‌گذاری‌های بانک در سرمایه دیگر بانک‌ها، دیگر نهادهای مالی و نهادهای بیمه‌ای می‌باشند. این بدان معنی است که کسورات باید در همان لایه سرمایه اعمال شود که در صورت انتشار سرمایه مزبور توسط بانک در آن لایه قرار می‌گرفت.

سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در سرمایه‌های بانکی، مالی و بیمه‌ای که مشمول تلفیق نظارتی نبوده و بانک بیش از ۱۰٪ سرمایه سهام عادی منتشر شده توسط آن نهاد را در اختیار ندارد

۱۵. تعدیلات نظارتی بیان شده در این بخش در خصوص سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته توسط بانک در سرمایه نهادهای بانکی، مالی و بیمه‌ای که مشمول تلفیق نظارتی نبوده و بانک بیش از ۱۰٪ سرمایه سهام عادی منتشر شده توسط آن نهاد را در اختیار ندارد، اعمال می‌گردد. علاوه بر این، تعدیلات مزبور شامل موارد ذیل می‌باشد:

➤ سرمایه‌گذاری‌ها به صورت نگهداری ابزارهای سرمایه‌ای به صورت مستقیم، غیرمستقیم^{۲۲۵} و ترکیبی. برای مثال، بانک‌ها باید در خصوص نگهداری اوراق شاخص بازار به منظور تعیین سرمایه‌های مربوطه

^{۲۲۳} . index funds

^{۲۲۴} . corresponding deduction approach

^{۲۲۵} . سرمایه‌گذاری شده به صورت غیرمستقیم شامل منابع در معرض ریسک یا بخشی از آن منابع است که در صورت کاهش ارزش روی داده برای سرمایه نگهداری شده به صورت غیر مستقیم منجر به ایجاد زیان برای بانک به میزان کاهش ارزش برای سرمایه نگهداری شده به صورت مستقیم گردد.

نگهداری شده توسط بانک دقت نظر داشته باشند.^{۲۲۶}

➤ سرمایه‌گذاری‌های ثبت شده در دفاتر بانکی و دفاتر تجاری در اینجا باید در نظر گرفته شوند. سرمایه شامل سهام عادی و همه انواع دیگر ابزارهای سرمایه‌ای نقد و ترکیبی (از جمله اوراق بدهی تبعی) می‌باشد. در اینجا همچنین موقعیت خرید خالص باید منظور گردد (یعنی موقعیت خرید ناخالص از موقعیت فروش در همان منابع در معرض ریسک مربوطه که سررسید موقعیت فروش مطابق با سررسید موقعیت خرید یا سررسید باقی‌مانده آن کمتر از یکسال می‌باشد، خالص گشته است).

➤ موقعیت‌های مربوط به پذیره‌نویسی که برای کمتر از پنج روز کاری ایجاد شده‌اند می‌توانند در اینجا لحاظ نگردند. اما موقعیت‌های پذیره‌نویسی که برای بیش از پنج روز کاری ایجاد شده‌اند باید لحاظ گردند.

➤ چنانچه ابزار سرمایه‌ای نهادی که بانک در آن سرمایه‌گذاری نموده است معیارهای قرار گرفتن در سرمایه عادی لایه ۱، سرمایه اضافی لایه ۱، یا سرمایه لایه ۲ بانک را نداشته باشد، این سرمایه باید در راستای اهداف تعدیلات نظارتی به عنوان سهام عادی در نظر گرفته شود.^{۲۲۷}

➤ با تأیید اولیه مقام ناظر و بر اساس صلاحیتهای ملی، بانکها مجازند سرمایه‌گذاری‌های خاصی را که در راستای اهداف حل و فصل یا کمک مالی به منظور بازسازی یک نهاد بحران‌زده انجام گرفته است، موقتاً در کسورات لحاظ نکنند.

۱۶. در صورتی که تمامی انواع سرمایه‌گذاری‌های انجام شده توسط بانک که در بالا اشاره گردید در مجموع بیش از ۱۰٪ سهام عادی بانک گردد (بعد از اعمال تمامی تعدیلات نظارتی به طو کامل که تا قبل از این بخش بیان گردیده است) آنگاه میزان سرمایه‌گذاری بالاتر از ۱۰٪ باید با استفاده از رویکرد کاهش متناظر، کاسته شود. این بدان معنی است که کسورات باید در همان اجزای سرمایه اعمال شود که در صورتی که سرمایه مربوطه فرضاً توسط خود بانک منتشر می‌شد در آن جزء قرار می‌گرفت. بر این اساس، مبلغی که باید از سهام عادی

^{۲۲۶}. در صورتی که دقت نظر و پایش دقیق منابع در معرض ریسک بانک ناشی از تملک سرمایه سایر نهادهای مالی در نتیجه نگهداری اوراق مالی شاخص بازار برای بانکها به صورت عملیاتی امری دشوار بود، آنگاه مقامات مسئول مربوطه می‌توانند مشروط به کسب تأیید اولیه از مقام ناظر به بانکها اجازه دهند که از یک تخمین محتاطانه استفاده نمایند.

^{۲۲۷}. چنانچه سرمایه‌گذاری بانک بواسطه یک نهاد مالی مجاز انجام شده ولی در بخش مرتبط سرمایه نظارتی نهاد مالی قرار نداشته باشد، نیاز به انجام کسورات این سرمایه‌گذاری وجود ندارد.

کاسته شود باید این‌گونه محاسبه گردد که کل سرمایه‌گذاری انجام شده توسط بانک که در مجموع بیش از ۱۰٪ سهام عادی بانک است (همان‌گونه که در بالا اشاره شد) در نسبت سرمایه‌گذاری بانک در سهام عادی به کل سرمایه‌گذاری انجام شده در سرمایه توسط بانک ضرب می‌شود. این روش منجر به کسورات در سهام عادی که متناظر با نسبت کل سرمایه‌گذاری انجام شده در سرمایه که مربوط به سهام عادی است می‌گردد. به طور مشابه، مبلغی که باید از سرمایه اضافی لایه ۱ کسر شود این‌گونه محاسبه می‌شود که کل سرمایه‌گذاری انجام شده در سرمایه که بیش از ۱۰٪ سهام عادی بانک است (همان‌گونه که در بالا اشاره شد) در نسبت سرمایه‌گذاری بانک در سرمایه اضافی لایه ۱ به کل سرمایه‌گذاری انجام شده در سرمایه توسط بانک ضرب می‌شود. مبلغی که باید از سرمایه لایه ۲ کسر شود نیز این‌گونه محاسبه می‌شود که کل سرمایه‌گذاری انجام شده در سرمایه لایه ۲ به کل سرمایه‌گذاری انجام شده در سرمایه توسط بانک ضرب می‌شود.

۱۷. در صورتی که تحت رویکرد کاهش متناظر، بانکی ملزم به اعمال کسورات از یک لایه مشخصی از سرمایه گردید، لکن به میزان کافی سرمایه در لایه مزبور به منظور اعمال کسورات وجود نداشته باشد، میزان کمبود سرمایه باید از یک لایه بالاتر سرمایه کاسته شود (مثلاً چنانچه بانکی به میزان کافی از سرمایه اضافی لایه ۱ به منظور اعمال کسورات مربوطه را نداشته باشد، میزان کمبود سرمایه باید از سرمایه عادی لایه ۱ کاسته شود).

۱۸. مقادیری از سرمایه‌گذاری انجام شده در سرمایه نهاد مالی که پایین‌تر از سطح آستانه است و مشمول کسورات نمی‌گردد، لازم است که موزون به ریسک گردد. بنابراین، ابزارهایی که در دفاتر تجاری بانک قرار دارند باید مطابق با قواعد ریسک بازار و ابزارهایی که در دفاتر بانکی قرار دارند باید مطابق با رویکرد رتبه‌بندی داخلی یا رویکرد استاندارد (در صورت کاربرد) لحاظ گردند. به منظور اعمال ضرایب ریسک، میزان سرمایه‌گذاری بانک در سرمایه نهاد مالی باید بر یک مبنای متناسب بین مقادیر پایین و مقادیر بالای میزان آستانه تقسیم‌بندی شود.

سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در سرمایه‌گذاری‌های بانکی، مالی و بیمه‌ای که مشمول تلفیق نظارتی نمی‌باشند^{۲۲۸}

۱۹. تعدیلات نظارتی که در این بخش بیان می‌گردد در خصوص سرمایه‌گذاری‌های انجام شده توسط بانک در سرمایه‌گذاری‌های بانکی، مالی و بیمه‌ای که مشمول تلفیق نظارتی نبوده و بانک مالکیت بیش از ۱۰٪ سرمایه سهام عادی منتشر شده توسط نهاد منتشر کننده را در اختیار دارد یا اینکه نهاد مزبور از جمله نهادهای مرتبط^{۲۲۹} بانک می‌باشد، اعمال می‌گردد. علاوه بر این، این تعدیلات در برگیرنده موارد ذیل می‌باشد:

➤ سرمایه‌گذاری‌های مستقیم، غیرمستقیم و ترکیبی در ابزارهای سرمایه‌ای. برای مثال، بانک‌ها باید در خصوص سرمایه‌گذاری در اوراق شاخص بازار به منظور تعیین سرمایه‌گذاری صورت گرفته در یک سرمایه مشخص دقت نظر داشته باشند.^{۲۳۰}

➤ سرمایه‌گذاری‌های ثبت شده در دفاتر بانکی و دفاتر تجاری در اینجا باید در نظر گرفته شوند. سرمایه شامل سهام عادی و همه انواع دیگر ابزارهای سرمایه‌ای نقد و ترکیبی (از جمله اوراق بدهی تبعی) می‌باشد. در اینجا همچنین موقعیت خرید خالص باید منظور گردد (یعنی موقعیت خرید ناخالص از موقعیت فروش در همان منابع در معرض ریسک مربوطه که سررسید موقعیت فروش مطابق با سررسید موقعیت خرید یا سررسید باقی‌مانده آن کمتر از یکسال می‌باشد، خالص گشته است).

➤ موقعیت‌های مربوط به پذیره‌نویسی که برای کمتر از پنج روز کاری ایجاد شده‌اند می‌توانند در اینجا لحاظ نگردند. اما موقعیت‌های پذیره‌نویسی که برای بیش از پنج روز کاری ایجاد شده‌اند باید لحاظ گردند.

➤ چنانچه ابزار سرمایه‌ای نهادی که بانک در آن سرمایه‌گذاری نموده است معیارهای قرار گرفتن در سرمایه عادی لایه ۱، سرمایه اضافی لایه ۱، یا سرمایه لایه ۲ بانک را نداشته باشد، این سرمایه باید

^{۲۲۸} منظور از سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در نهادهایی که مشمول تلفیق نظارتی نمی‌باشند، آن نوع از سرمایه‌گذاری‌ها در نهادهایی است که هیچ‌گاه مشمول تلفیق با بانک نبوده‌اند یا به نحوی که در نتیجه آن دارایی نهادهای مزبور می‌بایست در محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک گروه تلفیقی در نظر گرفته شود، مشمول تلفیق نشده‌اند.

^{۲۲۹} نهاد مرتبط با بانک (affiliate) به عنوان شرکتی تعریف می‌شود که بانک را کنترل می‌کند یا اینکه توسط بانک کنترل می‌شود و یا اینکه هر دو توسط یک نهاد کنترل می‌گردند. کنترل یک شرکت نیز به این روش‌ها صورت می‌گیرد: (۱) مالکیت، کنترل یا تملک سرمایه که حق رأی ۲۰٪ یا بیشتر از اوراق مالی صاحب حق رأی شرکت را داشته باشد؛ یا (۲) تلفیق صورت‌های مالی شرکت در راستای اهداف گزارش‌گری مالی.

^{۲۳۰} در صورتی که دقت نظر و پایش دقیق منابع در معرض ریسک بانک ناشی از تملک سرمایه سایر نهادهای مالی در نتیجه نگهداری اوراق مالی شاخص بازار برای بانک‌ها به صورت عملیاتی امری دشوار بود، آنگاه مقامات مسئول مربوطه می‌توانند مشروط به کسب تأیید اولیه از مقام ناظر به بانک‌ها اجازه دهند که از یک تخمین محتاطانه استفاده نمایند.

در راستای اهداف تعدیلات نظارتی به عنوان سهام عادی در نظر گرفته شود.^{۲۳۱}

➤ با تأیید اولیه مقام ناظر و بر اساس صلاحیتهای ملی، بانکها مجازند سرمایه‌گذاری‌های خاصی را که در راستای اهداف حل و فصل یا کمک مالی به منظور بازسازی یک نهاد بحران‌زده انجام گرفته است، موقتاً در کسورات لحاظ نکنند.

۲۰. تمامی سرمایه‌گذاری‌هایی اشاره شده در بالا که از نوع سهام عادی نمی‌باشند باید به طور کامل به روش رویکرد کاهش متناظر کاسته شوند. این بدان معنی است که کسورات باید در همان لایه سرمایه اعمال شود که در صورت انتشار سرمایه مزبور توسط بانک در آن لایه قرار می‌گرفت. در صورتی که تحت رویکرد کاهش متناظر، بانکی ملزم به اعمال کسورات از یک لایه مشخصی از سرمایه گردید، لکن به میزان کافی سرمایه در لایه مزبور به منظور اعمال کسورات وجود نداشته باشد، میزان کمبود سرمایه باید از یک لایه بالاتر سرمایه کاسته شود (مثلاً چنانچه بانکی به میزان کافی از سرمایه اضافی لایه ۱ به منظور اعمال کسورات مربوطه را نداشته باشد، میزان کمبود سرمایه باید از سرمایه عادی لایه ۱ کاسته شود).

۲۱. سرمایه‌گذاری‌های ذکر شده در بالا که از نوع سرمایه‌گذاری در سهام عادی می‌باشند، مشمول اعمال روش آستانه‌ای که در قسمت بعد توضیح داده می‌شود، خواهند بود.

کسورات به روش آستانه‌ای

۲۲. اقلامی که در ادامه می‌آیند، به جای اعمال کامل کسورات، به طور محدود در محاسبه سهام عادی لایه ۱، به میزان حداکثر ۱۰٪ سهام عادی بانک (بعد از اعمال تمامی تعدیلات نظارتی که در بندهای ۶۷ تا ۸۵ اشاره گردید) شناسایی می‌گردند:

➤ سرمایه‌گذاری قابل توجه در سهام عادی نهادهای مالی تلفیق‌نشده (بانک، بیمه و سایر نهادهای مالی) همان‌گونه که در بند ۸۴ مورد اشاره قرار گرفت؛

➤ حقوق خدمات وام رهنی^{۲۳۲} (MSRs)؛ و

➤ دارایی‌های مالیات انتقالی که ناشی از تفاوت‌های موقت می‌باشند.

^{۲۳۱} چنانچه سرمایه‌گذاری بانک بواسطه یک نهاد مالی مجاز انجام شده ولی در بخش مرتبط سرمایه نظارتی نهاد مالی قرار نداشته باشد، نیاز به انجام کسورات این سرمایه‌گذاری وجود ندارد.

^{۲۳۲} . Mortgage servicing rights

۲۳. از اول ژانویه سال ۲۰۱۳، بانک‌ها ملزم به کاهش میزانی از جمع سه ارقام فوق که بیش از ۱۵٪ سهام عادی لایه ۱ (محاسبه شده قبل از اعمال کسورات این سه مورد اما پس از اعمال کلیه تعدیلات نظارتی مربوط به سهام عادی لایه ۱) است، می‌باشند. اقلامی که در مجموع حد ۱۵٪ را شامل می‌گردند باید به طور کامل در صورت‌های مالی افشا گردند. از ابتدای ژانویه سال ۲۰۱۸، محاسبه حد ۱۵٪ به این روش انجام خواهد شد: میزانی از اقلام سه‌گانه مورد اشاره که بعد از اعمال تمامی تعدیلات نظارتی همچنان شناسایی می‌گردند، نباید بیش از ۱۵٪ سرمایه سهام عادی لایه ۱ گردد، که سرمایه سهام عادی لایه ۱ در اینجا پس از اعمال تمامی تعدیلات نظارتی محاسبه شده است. پیوست ۲ را به عنوان مثال ملاحظه کنید.

۲۴. میزانی از جمع اقلام سه‌گانه فوق که در محاسبه سرمایه سهام عادی لایه ۱ مشمول کسورات نمی‌گردد، با ضریب ۲۵۰٪ موزون به ریسک خواهد شد.

کسورات قبلی از سرمایه

۲۵. موارد اشاره شده در ذیل، که تحت رویکرد بال ۲ به میزان ۵۰٪ از سرمایه لایه ۱ و ۵۰٪ از سرمایه لایه ۲ کاسته می‌شدند (و یا اینکه این انتخاب برای آنها وجود داشت که از سرمایه کسر شوند و یا موزون به ریسک گردند)، با ضریب ۱۲۵٪ موزون به ریسک خواهند شد:

➤ منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی‌های مشخص؛

➤ منابع در معرض ریسک سرمایه‌گذاری‌های مشخص در سرمایه تحت رویکرد PD/LGD؛

➤ عدم پرداخت/تحویل در مبادلات مربوط به non-DvP و non-PvP؛^{۲۳۳} و

➤ سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در مؤسسات تجاری.

۶. الزامات مربوط به افشاء

۲۶. به منظور بهبود سطح شفافیت سرمایه نظارتی و نیز بهبود نظم بازار، بانک‌ها ملزم به افشای موارد زیر می‌باشند:

➤ تمامی اجزای سرمایه نظارتی به پشتوانه ترازنامه در صورت‌های مالی حسابرسی شده؛

^{۲۳۳} . DvP: Delivery-versus-payment, PvP: Payment-versus-payment

➤ افشای تمامی تعدیلات نظارتی و اقلامی که طبق بند ۸۷ و ۸۸ مشمول کسر از سرمایه عادی لایه ۱ نشده‌اند، به صورت مستقل و مجزا؛

➤ توضیحی از تمامی محدودیت‌ها و حداقل‌ها، با تعیین اثر مثبت یا منفی که این حدود و حداقل‌ها بر سرمایه خواهد داشت؛

➤ توضیحی از خصوصیات اصلی ابزارهای سرمایه‌ای منتشر شده توسط بانک؛

➤ بانک‌هایی که نسبت‌های در برگیرنده اجزای سرمایه نظارتی را افشا می‌کنند (مانند نسبت‌های سهام لایه ۱^{۲۳۴}، هسته لایه ۱^{۲۳۵}، یا سهام عادی مشهود^{۲۳۶}) باید چنین نسبت‌هایی را با توضیح جامعی از نحوه محاسبه آن‌ها ضمیمه گزارش‌های مالی نمایند.

۲۷. بانک‌ها ملزم می‌باشند که به طور کامل شرایط و ویژگی‌های ابزارهای سرمایه‌ای خود که در سرمایه نظارتی بانک قرار دارند را در پایگاه اطلاع‌رسانی رسمی خود منتشر نمایند. کمیته بال جزئیات بیشتری در خصوص الزامات افشای مربوط به رکن ۳ را در سال ۲۰۱۱ منتشر می‌نماید.

۲۸. در طول دوره گذار، بانک‌ها ملزم به افشای اجزای خاصی از سرمایه، شامل ابزارهای سرمایه‌ای و تعدیلات نظارتی که قواعد مربوط به دوره گذار اثرگذاری مثبتی بر آن اجزا دارد، می‌باشند.

ج) ترتیبات مربوط به دوره گذار

۲۹. ترتیبات مربوط به دوره گذار به منظور اجرای استانداردهای جدید کمک خواهد کرد که بخش بانکی قادر به رعایت استانداردهای سرمایه‌ای بالاتر از طریق عدم توزیع سود و افزایش سرمایه، در حالی که کماکان از اعطای اعتبار به اقتصاد پشتیبانی می‌کند، باشد. ترتیبات مربوط به دوره گذار شامل موارد ذیل می‌باشد:

(الف) اجرای الزامات در سطح ملی توسط کشورهای عضو از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ شروع می‌شود. کشورهای عضو باید قبل از این تاریخ قواعد مربوطه را در قالب قوانین و مقررات ملی خود ترجمه نمایند. از اول ژانویه سال ۲۰۱۳، بانک‌ها ملزم به رعایت الزامات حداقلی جدید نسبت به دارایی‌های موزون شده به ریسک (RWAs) که در ادامه می‌آید می‌باشند.

^{۲۳۴} . Equity Tier ۱

^{۲۳۵} . Core Tier ۱

^{۲۳۶} . Tangible Common Equity

- سرمایه عادی لایه ۱ به دارایی‌های موزون به ریسک به میزان ۳,۵٪؛
- سرمایه لایه ۱ به دارایی‌های موزون به ریسک به میزان ۴,۵٪، و
- کل سرمایه به دارایی‌های موزون به ریسک به میزان ۸٪.

(ب) الزامات مربوط به حداقل سرمایه عادی لایه ۱ و سرمایه لایه ۱ بین اول ژانویه سال ۲۰۱۳ تا اول ژانویه سال ۲۰۱۵ لازم‌الاجراء خواهد بود. در اول ژانویه سال ۲۰۱۳، حداقل الزامات مربوط به سرمایه عادی لایه ۱ (CET1) از ۲٪ فعلی به ۳,۵٪ افزایش می‌یابد. الزامات مربوط به سرمایه لایه ۱ نیز از ۴٪ به ۴,۵٪ افزایش می‌یابد. در اول ژانویه سال ۲۰۱۴، بانک‌ها ملزم به رعایت حداقل الزامات سهام عادی لایه ۱ به میزان ۴٪ و نیز سرمایه لایه ۱ به میزان ۵,۵٪ می‌باشند. در اول ژانویه سال ۲۰۱۵، بانک‌ها باید الزامات ۴,۵٪ برای سرمایه عادی لایه ۱ و نیز ۶٪ برای سرمایه لایه ۱ را رعایت نمایند. الزامات مربوط به کل سرمایه در سطح ۸٪ فعلی بدون تغییر خواهد ماند. تفاوت بین الزامات مربوط به ۸٪ کل سرمایه و الزامات سرمایه لایه ۱ می‌تواند به وسیله سرمایه لایه ۲ و یا انواع با کیفیت‌تر سرمایه تکمیل گردد.

(ج) تعدیلات نظارتی (کسورات و فیلترهای احتیاطی)، شامل مبالغ بالاتر از حد ۱۵٪ مجموع سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در نهادهای مالی، حقوق خدمات تسهیلات رهنی، و دارایی‌های مالیات انتقالی ناشی از تفاوت‌های موقت، از اول ژانویه سال ۲۰۱۸ به طور کامل از سرمایه عادی لایه ۱ کسر می‌گردند.

(د) به طور خاص، انجام تعدیلات نظارتی از ۲۰٪ تعدیلات مورد نیاز سهام عادی لایه ۱ از اول ژانویه سال ۲۰۱۴، ۴۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۵، ۶۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۶، ۸۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۷، شروع و به ۱۰۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۸ خواهد رسید. در طول این دوره گذار، مبلغ باقی‌مانده که از سرمایه عادی لایه ۱ کاسته نمی‌شود، مشمول ترتیبات فعلی کشورهای مختلف خواهد بود. رویکرد مشابهی در خصوص دوره گذار برای کسورات از سرمایه اضافی لایه ۱ و سرمایه لایه ۲ اعمال خواهد شود. به طور خاص، تعدیلات نظارتی مربوط به سرمایه اضافی لایه ۱ و لایه ۲ از ۲۰٪ تعدیلات مورد نیاز از اول ژانویه سال ۲۰۱۴، ۴۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۵، ۶۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۶، ۸۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۷، شروع و به ۱۰۰٪ از اول ژانویه سال ۲۰۱۸ خواهد رسید. در طول این دوره گذار، مبلغ باقی‌مانده که از سرمایه عادی لایه ۱ کسر نمی‌شود، مشمول ترتیبات فعلی کشورهای مختلف خواهد بود.

(ه) نحوه محاسبه سرمایه منتشر شده توسط نهادهای تابعه که در اختیار اشخاص ثالث قرار دارند (مانند حقوق اقلیت) نیز طی دوره زمانی مشخصی صورت خواهد گرفت. در صورتی که طبق بندهای ۶۳ تا ۶۵، چنین سرمایه‌ای شرایط لازم برای قرار گرفتن در یکی از سه جزء سرمایه را داشته باشد، این موضوع می‌تواند از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ انجام گیرد. در صورتی که چنین سرمایه‌ای واجد شرایط قرار گرفتن در یکی از سه جزء سرمایه نباشد، لکن طبق رویه‌های فعلی کشورها در اجزای سرمایه قرار می‌گیرد، لازم است که ۲۰٪ از آن میزان از اول ژانویه سال ۲۰۱۴، ۴۰٪ آن از اول ژانویه سال ۲۰۱۵، ۶۰٪ آن از اول ژانویه سال ۲۰۱۶، ۸۰٪ آن از اول ژانویه سال ۲۰۱۷، و ۱۰۰٪ آن از اول ژانویه سال ۲۰۱۸، از اجزای مرتبط سرمایه کسر شود.

(و) سرمایه تزریق شده فعلی توسط بخش عمومی تا اول ژانویه سال ۲۰۱۸ در محاسبات بدون تغییر باقی خواهد ماند و از کسورات و تعدیلات نظارتی مستثنی می‌باشد.

(ز) ابزارهای سرمایه‌ای که دیگر واجد شرایط قرار گرفتن در سرمایه غیرسهامی لایه ۱ یا سرمایه لایه ۲ نمی‌باشند، از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ به مرور از محاسبات سرمایه خارج می‌گردند. به منظور تعیین میزان اسمی چنین ابزارهایی که از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ باید به مرور کنار گذاشته شوند، باید شناسایی مبلغ آن ابزارها از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ حداکثر به میزان ۹۰٪ انجام شود، و در ادامه در سال‌های آتی در هر سال ۱۰٪ از آن میزان کاهش می‌یابد. این سقف همچنین برای سرمایه اضافی لایه ۱ و سرمایه لایه ۲ به طور مجزا مورد استفاده قرار می‌گیرد که در واقع به میزانی از مبلغ ابزارهای سررسید نشده در اختیار بانک که دیگر واجد معیارهای قرار گرفتن در سرمایه مربوطه نمی‌باشند، باز می‌گردد. از اول ژانویه سال ۲۰۱۳، به میزانی که یک ابزار سرمایه‌ای بازخرید می‌شود، یا شناسایی آن در سرمایه کاهش می‌یابد، مبلغ اسمی که به عنوان مبلغ پایه شناخته می‌شود، کاهش نمی‌یابد. علاوه بر این، در خصوص ابزارهایی که انگیزه‌ای برای بازخرید آن وجود دارد به روش‌های زیر عمل خواهد شد:

- برای ابزارهایی که قبل از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ دارای اختیار خرید بوده و یا دارای گزینه پرداخت بهره افزایشی باشند (و یا حائز دیگر انگیزه‌های بازخریدی باشند)، در صورتی که از اختیار خرید در تاریخ سررسید مؤثر استفاده نکرده و بر اساس رویکرد آینده‌نگر حائز ویژگی‌های جدید برای قرار گرفتن در سرمایه لایه ۱ و یا لایه ۲ باشند، در همان لایه، شناسایی آن ادامه خواهد داشت.
- برای ابزارهایی که اول ژانویه سال ۲۰۱۳ یا پس از آن دارای اختیار خرید بوده و یا دارای گزینه

پرداخت بهره افزایشی باشند (و یا حائز دیگر انگیزه‌های بازخریدی باشند)، در صورتی که از اختیار خرید در تاریخ سررسید مؤثر استفاده نگردد و بر اساس رویکرد آینده‌نگر حائز ویژگی‌های جدید برای قرار گرفتن در سرمایه لایه ۱ و یا لایه ۲ باشند، در همان لایه، شناسایی آن ادامه خواهد داشت. قبل از تاریخ سررسید مؤثر، ابزار مربوطه به عنوان "ابزاری که دیگر واجد ویژگی‌های قرار گرفتن در سرمایه اضافی لایه ۱ و یا لایه ۲ نخواهد بود" در نظر گرفته می‌شود و بنابراین از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ به مرور از محاسبات سرمایه حذف می‌شود.

- برای ابزارهایی که بین ۱۲ سپتامبر سال ۲۰۱۰ تا اول ژانویه سال ۲۰۱۳ دارای اختیار خرید بوده و یا دارای گزینه پرداخت بهره افزایشی باشند (و یا حائز دیگر انگیزه‌های بازخریدی باشند)، در صورتی که از اختیار خرید در تاریخ سررسید مؤثر استفاده نگردد و بر اساس رویکرد آینده‌نگر حائز ویژگی‌های جدید برای قرار گرفتن در سرمایه لایه ۱ و یا لایه ۲ نباشند، از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ به طور کامل شناسایی آن ابزار در همان لایه از سرمایه نظارتی متوقف خواهد شد.

- برای ابزارهایی که اول ژانویه سال ۲۰۱۳ یا پس از آن دارای اختیار خرید بوده و یا دارای گزینه پرداخت بهره افزایشی باشند (و یا حائز دیگر انگیزه‌های بازخریدی باشند)، در صورتی که از اختیار خرید در تاریخ سررسید مؤثر استفاده نگردد و بر اساس رویکرد آینده‌نگر حائز ویژگی‌های جدید برای قرار گرفتن در سرمایه لایه ۱ و یا لایه ۲ نباشند، از تاریخ سررسید مؤثر به طور کامل شناسایی آن ابزار در همان لایه از سرمایه نظارتی متوقف خواهد شد. قبل از تاریخ سررسید مؤثر، ابزار مربوطه به عنوان "ابزاری که دیگر واجد ویژگی‌های قرار گرفتن در سرمایه اضافی لایه ۱ و یا لایه ۲ نخواهد بود" در نظر گرفته می‌شود و بنابراین از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ به مرور از محاسبات سرمایه حذف می‌شود.

- برای ابزارهایی که در ۱۲ سپتامبر سال ۲۰۱۰ یا قبل از آن دارای اختیار خرید بوده و یا دارای گزینه پرداخت بهره افزایشی باشند (و یا حائز دیگر انگیزه‌های بازخریدی باشند)، در صورتی که از اختیار خرید در تاریخ سررسید مؤثر استفاده نگردد و بر اساس رویکرد آینده‌نگر حائز ویژگی‌های جدید برای قرار گرفتن در سرمایه لایه ۱ و یا لایه ۲ نباشند، ابزار مربوطه به عنوان "ابزاری که دیگر واجد ویژگی‌های قرار گرفتن در سرمایه اضافی لایه ۱ و یا لایه ۲ نخواهد بود" در نظر گرفته می‌شود و بنابراین از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ به مرور از محاسبات سرمایه حذف می‌شود.

۳۰. ابزارهای سرمایه‌ای که معیارهای قرار گرفتن در سرمایه عادی لایه ۱ را ندارند، از محاسبات سرمایه عادی لایه ۱ از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ حذف خواهند شد. اگرچه، ابزارهایی که این سه شرط را داشته باشند در یک دوره زمانی مشابه با آنچه در بند ۹۴ (ز) ذکر شده است، به مرور از محاسبات خارج خواهد شد: (۱) توسط یک شرکت غیرسهامی منتشر شده باشند^{۳۳۷}؛ (۲) تحت استانداردهای حسابداری پذیرفته شده به عنوان سرمایه شناسایی می‌شوند؛ و (۳) تحت قانون بانکی در سطح ملی به طور نامحدود می‌توانند به عنوان بخشی از سرمایه لایه ۱ شناسایی شوند.

۳۱. تنها ابزارهایی که قبل از ۱۲ سپتامبر سال ۲۰۱۰ منتشر شده‌اند، واجد شرایط قرار گرفتن در ترتیبات دوره گذار ذکر شده در بالا می‌باشند.

II. پوشش ریسک

A. ریسک اعتباری طرف مقابل

۳۲. علاوه بر افزایش کیفیت و سطح سرمایه پایه، لازم است اطمینان حاصل شود که تمامی ریسک‌های مهم در چارچوب سرمایه، لحاظ شده‌اند. عدم لحاظ ریسک‌های عمده مربوط به بالا و زیر خط ترازنامه، همچنین منابع در معرض ریسک اوراق مرتبط با مشتقه‌ها، عامل اصلی بروز بحران بوده است. این بخش اصلاحات مربوط به چارچوب ریسک اعتباری طرف مقابل که از ۱ ژانویه ۲۰۱۳ اجرایی می‌شود را ارائه می‌دهد.

۱. شاخص بازنگری شده برای بررسی بهتر ریسک اعتباری طرف مقابل، تعدیلات ارزیابی اعتباری و ریسک همبستگی

معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل

منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار مؤثر با پارامترهای تحت شرایط بحران برای بررسی ریسک کلی همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل

۳۳. به منظور پیاده سازی این تغییرات، پاراگراف جدید ۲۵(i) به بخش ۷ (روش مدل داخلی: اندازه‌گیری منبع در معرض ریسک و حداقل الزامات)، پیوست ۴ سند بال II اضافه شده و پاراگراف ۶۱ فعلی پیوست ۴ برای بانک‌های دارای مجوز برای استفاده از روش مدل‌های داخلی به منظور محاسبه سرمایه نظارتی ریسک

^{۳۳۷} شرکت‌های غیرسهامی (Non-joint stock companies) مورد توجه توافقنامه سال ۱۹۹۸ کمیته بال در خصوص ابزارهای واجد شرایط قرارگیری در سرمایه لایه ۱ قرار نگرفتند، زیرا اصولاً این گونه شرکت‌ها سهام عادی با حق رأی منتشر نمی‌کنند.

اعتباری طرف مقابل موسوم به بانک‌های IMM، به صورت زیر مورد بازنگری قرار خواهد گرفت:

۲۵(i). به منظور تعیین سرمایه پوششی ریسک نکول برای ریسک اعتباری طرف مقابل همان گونه که در پاراگراف ۱۰۵ تعریف شد، بانک‌ها باید سرمایه پوششی بالاتر از سطح پرتفوی (بدون منظور کردن پوشش تعدیلات ارزیابی اعتباری در پاراگراف‌های ۹۷ تا ۱۰۴) بر اساس منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار (EPE) مؤثر با استفاده از داده‌های جاری بازار و پوشش سرمایه‌ای در سطح پرتفوی بر مبنای منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار مؤثر با استفاده از تعیین و درجه‌بندی مقادیر بحرانی را بکار گیرند. تعیین مقادیر بحرانی باید برای کل پرتفوی طرف‌های مقابل باشد. منبع در معرض ریسک مثبت مورد انتظار مؤثر با استفاده از داده‌های جاری بازار و تعیین و درجه‌بندی مقادیر بحرانی نباید برای هر طرف مقابل بکار گرفته شود؛ بلکه باید برای سطح کلی پرتفوی لحاظ گردد.

۶۱. زمانی که مدل EPE مؤثر با استفاده از داده‌های تاریخی بازار تعیین ارزش شد، بانک باید داده‌های جاری بازار را برای محاسبه منابع در معرض ریسک جاری بکار گیرد و حداقل سه سال از داده‌های تاریخی باید برای تخمین پارامترهای مدل مورد استفاده قرار گیرد. در تمام موارد، داده‌ها باید به صورت فصلی یا با تناوب بیشتر منوط به این که شرایط بازار ایجاب کند، به روز رسانی شود. به منظور محاسبه (EPE) مؤثر با استفاده از تعیین ارزش بحرانی، بانک باید با استفاده از داده‌های سه سال که شامل یک دوره بحران در مورد حاشیه نکول اعتباری طرف‌های مقابل بانک است، (EPE) مؤثر را تعیین ارزش کند یا این امر را با استفاده از داده‌های ضمنی از دوره مناسب بحران انجام دهد. فرایند زیر برای ارزیابی کفایت تعیین ارزش بحرانی، مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- بانک باید حداقل به صورت فصلی نشان دهد که دوره بحرانی منطبق بر یک دوره افزایش حاشیه اوراق سوآپ نکول اعتباری یا سایر حاشیه‌های اعتباری - از قبیل وام یا حاشیه‌های اوراق قرضه شرکتی - برای نمونه‌ای از انتخاب طرف‌های مقابل بانک با حاشیه‌های اعتباری مبادله شده، می‌باشد. در شرایطی که بانک دارای داده‌های کافی در خصوص حاشیه اعتباری در خصوص طرف مقابل نمی‌باشد، باید هر یک از طرف‌های مقابل را به داده‌های حاشیه اعتباری معین بر اساس منطقه، رتبه‌بندی داخلی و انواع کسب و کار منطبق کنند.
- مدل منبع در معرض ریسک برای تمامی طرف‌های مقابل باید داده‌هایی اعم از تاریخی یا ضمنی، را که دربردارنده داده‌هایی از دوره اعتباری بحرانی است را استفاده کند و این داده‌ها را به روشی

که منطبق با روش مورد استفاده برای تعیین ارزش مدل EPE مؤثر با استفاده از داده‌های جاری است، استفاده نماید.

- به منظور ارزیابی اثربخشی تعیین ارزش بحرانی برای EPE مؤثر، بانک باید پرتفویهای الگوی چندگانه که نسبت به فاکتورهای ریسک یکسان آسیب‌پذیر هستند را ایجاد کند. منبع در معرض ریسک این پرتفویهای الگو باید با روش‌های زیر محاسبه گردند: (a) وضعیت‌های جاری در قیمت‌های جاری بازار، پراکندگی‌های بحرانی، همبستگی‌های بحرانی و سایر داده‌های مدل منبع در معرض ریسک بحرانی از دوره بحرانی سه ساله و (b) وضعیت‌های جاری در پایان قیمت‌های بازار در دوره بحران، پراکندگی‌های بحرانی، همبستگی‌های بحرانی و سایر داده‌های ورودی مدل از دوره بحرانی سه ساله. ناظران می‌توانند تعیین ارزش بحران را در صورتی که منابع در معرض ریسک پرتفویهای مذکور به شکل قابل توجهی منحرف شده باشد، تعدیل نمایند.

ایجاد سرمایه برای ریسک مربوط به زیان‌های تعدیل ارزش‌گذاری اعتباری (CVA)

۳۴. به منظور پیاده‌سازی رویکرد متناظر اوراق قرضه، بخش جدید VIII به پیوست ۴ سند بال دو اضافه می‌شود. پاراگراف‌های جدید (۹۷ تا ۱۰۵) باید بعد از پاراگراف ۹۶ در ضمیمه ۴ قرار گیرند.

VIII. ترتیبات مربوط به روز کردن زیان‌های ریسک طرف مقابل با قیمت بازار (پوشش سرمایه‌ای CVA)

– پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA

۹۷. علاوه بر الزامات سرمایه‌ای ریسک نکول برای ریسک اعتباری طرف مقابل که بر اساس رویکردهای رتبه‌بندی داخلی یا استاندارد در خصوص ریسک اعتباری تعیین می‌شوند، بانک باید یک سرمایه پوششی به منظور پوشش ریسک زیان‌های به روزرسانی ریسک مورد انتظار طرف مقابل (زیان‌های مذکور، به عنوان تعدیلات ارزش اعتباری شناخته می‌شود) به اوراق مشتقه فرابورس، اضافه نمایند. پوشش سرمایه‌ای CVA به روشی که در ادامه آمده با توجه به روش تأیید شده درباره محاسبه پوشش‌های سرمایه‌ای برای ریسک اعتباری طرف مقابل و ریسک نرخ بهره خاص، محاسبه خواهد شد. بانک ملزم به ورود (i) معاملات با طرف مقابل (تسویه) مرکزی (CCP)؛ و (ii) معاملات تأمین مالی اوراق بهادار (SFT) در محاسبه پوشش سرمایه‌ای مذکور نیست؛ مگر این که ناظر تعیین نماید که منابع در معرض ریسک زیان CVA بانک ناشی از معاملات تأمین مالی اوراق بهادار، حایز اهمیت هستند.

A. بانک‌های دارای تأیید IMM و مدل ارزش در معرض خطر ریسک بهره خاص^{۲۳۸} برای اوراق قرضه:

سرمایه پوششی پیشرفته ریسک CVA

۹۸. بانک‌های دارای تأیید IMM برای ریسک اعتباری طرف مقابل و دارای تأییدیه استفاده از رویکرد مدل‌های داخلی ریسک بازار برای ریسک بهره خاص اوراق قرضه، باید سرمایه پوشش اضافی را از طریق مدل‌سازی تأثیر تغییرات در حاشیه‌های اعتباری طرف‌های مقابل بر تعدیلات ارزش‌گذاری اعتباری تمامی طرف‌های مقابل اوراق مشتقه فرابورس، همراه با پوشش‌های CVA بر اساس پاراگراف‌های جدید ۱۰۲ و ۱۰۳، با استفاده از مدل ارزش در معرض خطر بانک برای اوراق قرضه، محاسبه کنند. این مدل ارزش در معرض خطر، منحصر به تغییرات در حاشیه‌های اعتباری طرف‌های مقابل بوده و حساسیت CVA به تغییرات در سایر عوامل بازار از قبیل تغییرات ارزش‌گذاری، کالا، ارز یا نرخ بهره پایه یک مشتقه را مدل‌سازی نمی‌کند. صرف‌نظر از روش ارزش‌گذاری حسابداری که یک بانک برای تعیین CVA استفاده می‌کند، محاسبه سرمایه پوششی برای CAV هر طرف مقابل باید بر مبنای فرمول زیر باشد:

$$CVA = (LGD_{MKT}) \cdot \sum_{i=1}^T \text{Max} \left(0; \exp \left(-\frac{s_{i-1} \cdot t_{i-1}}{LGD_{MKT}} \right) - \exp \left(-\frac{s_i \cdot t_i}{LGD_{MKT}} \right) \right) \cdot \left(\frac{EE_{i-1} \cdot D_{i-1} + EE_i \cdot D_i}{2} \right)$$

- t_i زمان i امین فاصله زمانی تجدید ارزیابی است که از $t_0=0$ شروع می‌شود.
- t_T بزرگترین سررسید قراردادی در مجموعه خالص‌سازی با طرف مقابل است.
- S_i عبارت است از حاشیه اعتباری طرف مقابل در دوره t_i که برای محاسبه CVA طرف مقابل محاسبه می‌شود. هر زمانی که چنین حاشیه CDS در دسترس نباشد، بانک باید یک حاشیه تقریبی که بر مبنای رتبه‌بندی، صنعت و منطقه طرف مقابل مناسب باشد را مورد استفاده قرار دهد.
- LGD_{mkt} عبارت است از زیان با فرض نکول طرف مقابل و باید بر مبنای حاشیه یک ابزار بازار طرف مقابل (یا زمانی که این ابزار نباشد، بر مبنای حاشیه تقریبی که در ارتباط با رتبه‌بندی، صنعت و منطقه طرف مقابل مناسب باشد، قرار گیرد) باشد. باید در نظر داشت که LGD_{mkt} که وارد محاسبه سرمایه پوششی ریسک CVA می‌شود، با LGD که برای پوشش ریسک نکول CCR و IRB تعیین می‌شود، متفاوت است زیرا LGD_{mkt} ارزیابی بازار است و نه یک تخمین داخلی.
- عامل اول در جمع، نشانگر تقریبی از احتمال نهایی وقوع نکول بازار در بین زمان‌های t_i و t_{i+1} می‌باشد. احتمال نکول ضمنی بازار (که به عنوان احتمال ریسک خنثی نیز شناخته می‌شود) قیمت بازار خرید پوشش در مقابل نکول را نشان می‌دهد و به طور کلی از احتمال نکول واقعی متفاوت است.

^{۲۳۸} مدل "VaR" مربوط به رویکرد مدل داخلی در خصوص ریسک بازار می‌شود.

• EE_i منبع در معرض ریسک مورد انتظار به طرف مقابل در زمان تجدید ارزیابی t_i می‌باشد که در پاراگراف ۳۰ (منبع در معرض ریسک مورد انتظار مقرراتی) تعریف شد. منابع در معرض ریسک مجموعه‌های خالص‌سازی متفاوت برای طرف مقابل اضافه می‌شوند و بزرگترین سررسید هر مجموعه خالص‌سازی عبارت است از طولانی‌ترین سررسید قراردادی در مجموعه خالص‌سازی. برای بانک‌هایی که از روش کوتاه برای مبادلات دارای حاشیه استفاده می‌کنند (پاراگراف ۴۱ پیوست ۴) شرایط پاراگراف ۹۹ باید بکار گرفته شود.

• D_i عبارت است از عامل تنزیل بدون ریسک نکول در زمان t_i که $D_0=1$

۹۹. فرمول پاراگراف ۹۸ باید مبنایی برای تمامی ورودی‌های مدل ارزش در معرض خطر مصوب بانک برای اوراق قرضه در زمان محاسبه هزینه پوششی سرمایه ریسک CVA برای طرف مقابل می‌باشد. برای مثال، اگر این مدل ارزش در معرض خطر بر مبنای تجدید قیمت‌گذاری کامل باشد، فرمول باید بطور مستقیم مورد استفاده قرار گیرد. اگر مدل ارزش در معرض خطر مصوب بانک بر مبنای حساسیت حاشیه اعتباری برای دوره زمانی معینی باشد، بانک باید هر حساسیت حاشیه اعتباری را بر مبنای فرمول زیر محاسبه کند:^{۲۳۹}

$$Regulatory CS01_i = 0.0001 \cdot t_i \cdot \exp\left(-\frac{s_i \cdot t_i}{LGD_{MKT}}\right) \cdot \left(\frac{EE_{i-1} \cdot D_{i-1} - EE_{i+1} \cdot D_{i+1}}{2}\right)$$

اگر مدل ارزش در معرض خطر مصوب بانک حساسیت‌های حاشیه اعتباری را برای انتقال موازی در حاشیه‌های اعتباری (مقرره ۱+CS) استفاده کند، بانک باید فرمول زیر را مورد استفاده قرار دهد:^{۲۴۰}

$$Regulatory CS01 = 0.0001 \cdot \sum_{i=1}^T \left(t_i \cdot \exp\left(-\frac{s_i \cdot t_i}{LGD_{MKT}}\right) - t_{i-1} \cdot \exp\left(-\frac{s_{i-1} \cdot t_{i-1}}{LGD_{MKT}}\right) \right) \cdot \left(\frac{EE_{i-1} \cdot D_{i-1} + EE_i \cdot D_i}{2}\right)$$

اگر مدل مصوب ارزش در معرض خطر بانک از حساسیت‌های دوم برای انتقال در حاشیه‌های اعتباری استفاده کند (گامای حاشیه)، گاماها باید بر مبنای فرمول مندرج در پاراگراف ۹۸ محاسبه شوند.

بانک‌هایی که از روش ساده برای اوراق مشتقه خارج از بورس پوشش داده شده با وثیقه استفاده می‌کنند (پاراگراف ۴۱ در پیوست ۴)، باید پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA را بر مبنای پاراگراف ۹۸، از طریق فرض منبع در معرض ریسک ثابت، محاسبه کنند. در اینجا، منبع در معرض ریسک مورد انتظار برابر با منبع در معرض ریسک

^{۲۳۹} این استخراج مدل فرض می‌کند که احتمالات نکول حاشیه‌ای قبل و بعد از طبق زمانی t_i مثبت است و برای $i < T$ صادق است. برای

$$Regulatory CS01_T = 0.0001 \cdot t_T \cdot \exp\left(-\frac{s_T \cdot t_T}{LGD_{MKT}}\right) \cdot \left(\frac{EE_{T-1} \cdot D_{T-1} + EE_T \cdot D_T}{2}\right)$$

آخرین طبقه زمانی $i=T$ فرمول مربوطه عبارت است از:

^{۲۴۰} این مدل فرض می‌کند که احتمال نکول حاشیه‌ای مثبت است.

مثبت مورد انتظار موضوع روش ساده برای سررسید حداکثر (i) نصف بزرگترین سررسید در مجموعه خالص سازی و (ii) سررسید میانگین موزون اسمی تمامی تراکنش‌های موجود در مجموعه خالص سازی.

بانک‌های دارای تأییدیه IMM برای اکثر کسب و کارهای خود، به جز آن‌هایی که از CEM (روش منبع در معرض ریسک جاری) یا SM (روش استاندارد) برای پرتفویهای کوچکتر معین استفاده می‌کنند و آن‌هایی که دارای تأییدیه برای استفاده از مدل‌های داخلی ریسک بازار برای ریسک نرخ بهره معین اوراق قرضه هستند، این مجموعه‌های خالص سازی بدون IMM را بر اساس پاراگراف ۹۸، به پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA دخیل می‌کنند، مگر اینکه ناظر ملی تصمیم بر این داشته باشد که پاراگراف ۱۰۴ باید برای این پرتفوها اعمال شود. مجموعه‌های خالص سازی بدون IMM با فرض ثابت بودن EE در روش پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA پیشرفته وارد می‌شود. در اینجا، منبع در معرض ریسک مورد انتظار (EE) برابر با منبع در معرض نکول محاسبه شده در CEM یا SM برای سررسید حداکثر معادل (i) نصف بزرگترین سررسید در مجموعه خالص سازی و (ii) سررسید میانگین موزون اسمی تمامی تراکنش‌های موجود در مجموعه خالص سازی، می‌باشد. رویکرد یکسانی در موردی که مدل IMM مشخصه منبع در معرض ریسک را بدست نمی‌دهد، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

برای منابع در معرض ریسک به طرف‌های مقابل معین، مدل ارزش در معرض خطر ریسک بازار مصوب بانک، نمی‌تواند ریسک تغییرات حاشیه اعتباری را به درستی منعکس کند، زیرا مدل ارزش در معرض خطر ریسک بازار بانک بدرستی ریسک خاص ابزارهای بدهی انتشار یافته توسط طرف مقابل را نشان نمی‌دهد. برای این منابع در معرض ریسک، بانک مجاز به استفاده از پوشش ریسک CVA پیشرفته نیستند. در عوض، برای این منابع در معرض ریسک بانک باید پوشش ریسک CVA از طریق بکارگیری روش استاندارد در پاراگراف ۱۰۴ را تعیین کند. صرفاً منابع در معرض ریسک به طرف‌های مقابل که بانک دارای تأیید نظارتی برای مدل سازی ریسک خاص ابزارهای بدهی است، به پوشش ریسک CVA پیشرفته وارد می‌شود.

۱۰۰. پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA شامل ریسک‌های حاشیه اعتباری خاص و عام می‌باشد که شامل ارزش در معرض خطر تحت شرایط بحرانی به استثناء IRC (پوشش ریسک عامل افزایشنده). عدد ارزش در معرض خطر باید بر مبنای استانداردهای کمی توصیفی در پاراگراف ۷۱۸(LXXVI) تعیین شود. بنابراین، آن به عنوان جمع (i) جزء بدون شوک ارزش در معرض خطر و (ii) جزء حاوی شوک ارزش در معرض خطر تعیین می‌شود.

(i) هنگام محاسبه جزء بدون شوک ارزش در معرض خطر، تقریب ارزش جاری پارامتر برای منبع در معرض ریسک مورد انتظار باید مورد استفاده قرار گیرد.

(ii) هنگام محاسبه ارزش در معرض خطر دارای شوک (بر اساس تقریب‌های ارزش پارامتر منبع در معرض ریسک دارای بحران مندرج در پاراگراف ۶۱ پیوست ۴) مشخصه‌های منبع در معرض ریسک طرف مقابل آینده باید مورد استفاده قرار گیرد. دوره بحران برای پارامترهای حاشیه اعتباری باید شوک قابل توجه یک سال در دوره سه ساله مورد استفاده برای پارامترهای منبع در معرض ریسک باشد.^{۳۴۱}

۱۰۱. پوشش سرمایه‌ای اضافی مذکور برای ریسک CVA صرفاً پوشش ریسک بازار بوده که در مجموعه CVAs برای تمامی طرف‌های مقابل اوراق مشتقه خارج از بورس، دارای وثیقه یا بدون وثیقه، همراه با پوشش CVA واجد شرایط محاسبه می‌شود (همان‌گونه که در پاراگراف ۹۸ تعیین می‌شود). در چارچوب این پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA، هیچ نوع تهاتری در برابر سایر ابزارهای موجود در ترازنامه بانک اجازه داده نخواهد شد (به جز مواردی که تعیین شده است).

۱۰۲. صرفاً پوشش‌هایی که به منظور کاهش ریسک CVA استفاده می‌شود، واجد شرایط برای ورود در مدل در معرض خطر استفاده شده برای محاسبه سرمایه پوششی CVA مذکور یا در پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA استاندارد مندرج در پاراگراف ۱۰۴، می‌باشند. به عنوان مثال، اگر یک قرارداد معاوضه نکول اعتباری (CDS) متعلق به یک ناشر برای بانک موجود باشد و ناشر نیز یک طرف مقابل خارج از بورس باشد ولی CDS به عنوان پوشش CVA استفاده نشود، این CDS واجد شرایط برای تهاتر CVA در چارچوب محاسبه ارزش در معرض خطر پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA نیست.

۱۰۳. پوشش‌های واجد شرایطی که می‌تواند در محاسبه پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA تحت شرایط مندرج در پاراگراف‌های ۹۸ یا ۱۰۴ وارد شود، CDS‌های دارای یک نهاد مرجع، CDS‌های احتمالی دارای یک نهاد مرجع، سایر ابزارهای پوششی معادل آن‌ها که مربوط به یک طرف مقابل می‌شود و CDS‌های شاخص می‌باشند. در خصوص CDS‌های شاخص، محدودیت‌های زیر اعمال می‌شود:

- ریسک مینا بین هر حاشیه طرف مقابل فردی و حاشیه‌های پوشش‌های CDS شاخص باید در ارزش در معرض خطر منعکس شود. این الزام، در خصوص مواردی که یک شاخص تقریبی برای حاشیه طرف مقابل مورد استفاده قرار می‌گیرد، اعمال می‌شود؛ زیرا ریسک مینای غیرسیستمی نیز در این وضعیت‌ها باید منعکس شود. برای تمام طرف‌های مقابل بدون حاشیه، بانک باید سری‌های زمانی مربوط به ریسک مینا خارج از نمونه مجموعه اسم‌های مشابه که اطلاعات حاشیه را دارا می‌باشد، استفاده کند.

^{۳۴۱} توجه شود که ضریب ۳ موجود در محاسبات VaR اوراق قرضه و VaR در شرایط بحرانی، در این محاسبات استفاده می‌شود.

- اگر ریسک مبنا در راستای رضایت مقام ناظر منعکس نشود، بانک باید صرفاً ۵۰ درصد مقدار اسمی پوشش‌های شاخص را در شاخص ارزش در معرض خطر منعکس کند.

سایر انواع پوشش‌های ریسک طرف مقابل نباید در محاسبه پوشش سرمایه‌ای CVA منعکس شود و آن‌ها باید به عنوان هر ابزار دیگری در دسترس بانک برای اهداف سرمایه نظارتی در نظر گرفته شود. CDSs طبقه‌بندی شده یا nامین نکول، واجد شرایط پوشش‌های CVA نیستند. پوشش‌های واجد شرایط که در محاسبه پوشش سرمایه‌ای CVA استفاده می‌شود، باید از محاسبه پوشش سرمایه‌ای ریسک بازار بانک حذف شود.

B. سایر بانک‌ها، پوشش سرمایه‌ای استاندارد ریسک CVA

۱۰۴. زمانی که بانک مجوز موردنیاز برای استفاده از شرایط پاراگراف ۹۸ برای محاسبه پوشش سرمایه‌ای CVA در خصوص طرف‌های مقابل خود را نداشته باشد، بانک باید پوشش سرمایه‌ای پرتفوی با استفاده از فرمول زیر را محاسبه کند:

$$K = 2.33 \cdot \sqrt{h} \cdot \sqrt{\left(\sum_i 0.5 \cdot w_i \cdot (M_i \cdot EAD_i^{total} - M_i^{hedge} \cdot B_i) - \sum_{ind} w_{ind} \cdot M_{ind} \cdot B_{ind} \right)^2 + \sum_i 0.75 \cdot w_i^2 \cdot (M_i \cdot EAD_i^{total} - M_i^{hedge} \cdot B_i)^2}$$

- h افق ریسک یک ساله (یا واحد سال) می‌باشد، h=۱
- W_i وزن طرف مقابل "i" است. طرف مقابل i باید با یکی از وزن‌های W_i بر اساس رتبه اعتباری مستقل خود بر مبنای جدول انتهایی این پاراگراف، تطبیق داده شود. زمانی که طرف مقابل دارای رتبه اعتباری مستقل نباشد، بانک باید منوط به تأیید مقام ناظر، رتبه داخلی طرف مقابل را به یکی از رتبه‌های مستقل بیرونی تطبیق دهد.
- EAD_i^{total} عبارت است از منبع در معرض ریسک طرف مقابل i (مجموع آن در مجموعه‌های خالص‌سازی خود)، شامل تأثیر وثیقه برای IMM، قواعد SM یا CEM قابل اعمال برای محاسبه پوشش‌های سرمایه‌ای ریسک طرف مقابل توسط بانک. برای بانک‌هایی که IMM نیستند، منبع در معرض ریسک باید از طریق بکارگیری فاکتور $(1 - \exp(-0.05 \cdot M_i)) / (0.05 \cdot M_i)$ تنزیل شود. برای بانک‌های IMM، چنین تنزیلی نباید استفاده شود، زیرا فاکتور تنزیل قبلاً در M_i استفاده شده است.
- B_i پوشش‌های ضمنی و اسمی CDS دارای یک نهاد مرجع خریداری شده است (مجموع آن، اگر بیش از یک وضعیت وجود دارد) که مرتبط با طرف مقابل i بوده و برای پوشش ریسک CVA استفاده می‌شود. این مقدار اسمی باید از طریق به کارگیری فاکتور $(\exp(-0.05 \cdot M_i^{hedge})) / (0.05 \cdot M_i^{hedge})$ تنزیل شود.
- B_{ind} عبارت است از مقدار کامل اسمی یک یا چند CDS شاخص پوشش خریداری شده که برای پوشش ریسک CVA استفاده می‌شود. مقدار مذکور باید با فاکتور $(1 - \exp(-0.05 \cdot M_{ind})) / (0.05 \cdot M_{ind})$ تنزیل شود.

- W_{ind} وزن بکار گرفته شده برای پوشش‌های شاخص است. بانک باید شاخص‌ها را به یکی از وزن‌های هفتگانه، بر اساس میانگین حاشیه شاخص "ind" تطبیق دهد.
- M_i سررسید مؤثر معاملات با طرف مقابل A است. برای بانک‌های IMM، M_i باید بر اساس پیوست ۴، پاراگراف ۳۸ پیمان بال محاسبه شود. برای بانک‌های بدون IMM، M_i میانگین موزون سررسید اسمی که در نکته سوم پاراگراف ۳۲۰ بدان اشاره شد، می‌باشد. با این وجود، برای این منظور، M_i نباید سقف ۵ سال داشته باشد.
- $Mihedge$ سررسید ابزار پوشش با مقدار اسمی Bi (میزان $Bi.Mihedge$ در صورت وجود چندین وضعیت، باید مجموع در نظر گرفته شود).
- $Mind$ سررسید پوشش شاخص "ind" می‌باشد. در مواردی که بیش از یک وضعیت پوشش شاخص وجود دارد، این مقدار میانگین وزنی اسمی سررسید می‌باشد.

برای هر طرف مقابل که شکل دهنده یک شاخص در خصوص چیزی که CDS برای ریسک اعتباری طرف مقابل استفاده می‌شود، مقدار اسمی مرتبط به آن (بر حسب وزن نهاد مرجع آن) می‌تواند، با تأیید قبلی نظارتی، از مقدار اسمی CDS شاخص کسر شده و به عنوان پوشش دارای یک نهاد مرجع (Bi) طرف مقابل انفرادی همراه با سررسید مبتنی بر سررسید شاخص، در نظر گرفته شود.

وزن‌ها در جدول آمده است که مبتنی بر رتبه مستقل (بیرونی) طرف مقابل^{۲۴۲} می‌باشد:

رتبه	وزن W_i
AAA	۰,۷%
AA	۰,۷%
A	۰,۸%
BBB	۱%
BB	۲%
B	۳%
CCC	۱۰%

^{۲۴۲} علایم مربوط به روش مورد استفاده توسط یکی از مؤسسات، استاندارد و پوزر است. استفاده از رتبه‌بندی اعتباری استاندارد و پوزر فقط یک مثال است؛ برخی از مؤسسات ارزیابی اعتباری مستقل مورد تأیید دیگر نیز می‌تواند به عنوان معادل علایم رتبه‌بندی بکار گرفته شود. بنابراین، رتبه‌بندی مورد استفاده در این مستند، هیچ‌گونه ترجیح یا به رسمیت شناختن یک مؤسسه ارزیابی مستقل توسط کمیته بال را نشان نمی‌دهد.

۱+۵. محاسبه کل پوشش‌های سرمایه ریسک CCR و CVA

این پاراگراف درباره تجمع پوشش سرمایه‌ای ریسک نکول و پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA برای زیان‌های بالقوه به روزرسانی ارزش می‌باشد. باید در نظر داشت که مانده منبع در معرض نکول که در پوشش‌های سرمایه‌ای ریسک نکول بدان اشاره می‌شود، خالص زیان‌های به وقوع پیوسته CVA بر اساس [پاراگراف جدید بعد از پاراگراف ۹ در پیوست ۴] که تمام اقلام "i" می‌باشد. در این پاراگراف، پوشش سرمایه‌ای IMM، عبارت است از پوشش سرمایه‌ای ریسک نکول برای CCR بر مبنای دارایی‌های موزون به ریسک، زمانی که مانده منبع در معرض نکول هر طرف مقابل تحت شرایط رویکرد IMM با استفاده از وزن ریسک اعتباری قابل اعمال (تحت رویکرد استاندارد یا رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی) و برای تمام طرف‌های مقابل جمع می‌شود. به همین ترتیب، پوشش سرمایه‌ای CEM یا پوشش سرمایه‌ای SM عبارت است از پوشش‌های سرمایه‌ای ریسک نکول که مانده منابع در معرض نکول برای تمام طرف‌های مقابل در پرتفوی، به ترتیب بر مبنای CEM یا SM، تعیین می‌شود.

A. بانک‌های دارای تأییدیه استفاده از مدلی‌های داخلی ریسک بازار و IMM برای ریسک خالص نرخ بهره اوراق قرضه

پوشش سرمایه‌ای کل CCR برای چنین بانکی به عنوان جمع موارد زیر تعیین می‌شود:

i. مبلغ بزرگتر بین (a) پوشش سرمایه‌ای IMM آن بر مبنای تعیین ارزش تقریبی جاری پارامترها برای EAD و (b) پوشش سرمایه‌ای IMM آن بر مبنای تعیین ارزش تقریبی بحرانی پارامترها برای EAD. برای بانک‌های استفاده کننده از IRB، وزن‌های ریسک بکار گرفته شده برای منابع در معرض ریسک اوراق مشتقه خارج از بورس باید با تعدیل کامل سررسید به عنوان تابعی از PD و M برابر با ۱ در پیمان بال (پاراگراف ۲۷۲) محاسبه شود؛ با این فرض که بانک می‌تواند به مقام ناظر خود نشان دهد که مدل خاص ارزش در معرض خطر آن در پاراگراف ۹۸ دربردارنده تأثیرات حرکت در رتبه‌بندی می‌باشد. اگر بانک قادر به متقاعد کردن مقام ناظر خود نباشد، تابع تعدیل کامل سررسید با فرض رابطه زیر باید استفاده شود^{۳۳۳}.

$$(1 - 1.5 \times b)^{-1} \times (1 + (M - 2.5) \times b)$$

ii. پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA تعیین شده در ادامه پاراگراف‌های ۹۸ تا ۱۰۳.

B. بانک‌های دارای تأیید IMM و بدون مجوز استفاده از ارزش در معرض خطر ریسک خاص برای اوراق قرضه

کل پوشش سرمایه‌ای CCR برای چنین بانکی به عنوان مجموعه‌ای از اجزای زیر تعیین می‌شود:

^{۳۳۳} M سررسید مؤثر است و b تعدیل سررسیدی به عنوان تابعی از PD مندرج در پاراگراف ۲۷۲ سند بال می‌باشد.

- i. مبلغ بزرگتر بین (a) پوشش سرمایه‌ای IMM آن بر مبنای تعیین ارزش تقریبی جاری پارامترها و (b) پوشش سرمایه‌ای IMM آن بر مبنای تعیین ارزش تقریبی بحرانی پارامترها برای EAD.
- ii. پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA در رویکرد استاندارد طرق پاراگراف ۱۰۴.
- C. سایر بانکها

پوشش سرمایه‌ای کل CCR برای این بانکها به عنوان مجموع اجزاء زیر تعیین می‌شود:

- i. مجموع پوشش سرمایه‌ای مبتنی بر SM یا CEM برای همه طرف‌های مقابل (بر مبنای رویکرد CCR بانک) همراه با EAD طبق پاراگراف های ۹۱ یا ۶۹.
- ii. پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA مندرج در پاراگراف ۱۰۴.

به علاوه، پاراگراف زیر بعد از پاراگراف ۹ در پیوست ۴ باید قرار گیرد.

«مانده EAD» برای طرف مقابل مشتقه خارج از بورس به عنوان مقدار بزرگتر بین صفر و تفاوت میان مجموع EADها برای تمام مجموعه‌های خالص‌سازی دارای طرف مقابل و تعدیل ارزش‌گذاری اعتباری (CVA) برای آن طرف مقابل که قبلاً توسط بانک به عنوان یک حذف حساب (به عبارت دیگر، زیان CVA)، به رسمیت شناخته می‌شود، تعریف می‌گردد. این نوع زیان CVA بدون در نظر گرفتن هر گونه تهاوت در خصوص تعدیلات ارزش‌گذاری بدهی که از سرمایه، تحت شرایط پاراگراف ۷۵ کسر می‌گردد، محاسبه می‌شود^{۲۴۴}. دارایی‌های موزون به ریسک برای طرف مقابل قرارداد مشتقه خارج از بورس می‌تواند به عنوان وزن ریسک قابل استفاده تحت رویکرد استاندارد یا رتبه‌بندی داخلی ضربدر مانده EAD طرف مقابل، محاسبه شود. این کاهش EAD توسط زیان‌های حاصله CVA برای تعیین پوشش سرمایه‌ای ریسک CVA استفاده نمی‌شود.

ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل

۳۵. پاراگراف ۵۷ پیوست ۴ در سند بال دو به صورت زیر بازنگری می‌شود:

۵۷. بانکها باید منابع در معرض ریسکی که منجر به سطح بالایی از ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل می‌شود را شناسایی کنند. آزمون بحران و تجزیه و تحلیل‌های سناریو باید برای شناسایی عوامل ریسک که به طور مثبت با ارزش اعتباری طرف مقابل همبستگی دارند، طراحی شوند. چنین

^{۲۴۴} زیان CVA کسر شده از منابع در معرض ریسک برای تعیین مانده منبع در معرض ریسک برابر است با زیان CVA قبل از تعدیلات ارزش مربوط به بدهکاری (DVA) که به صورت جداگانه از سرمایه کسر می‌شود. وقتی که DVA به صورت جداگانه از سرمایه بانک کسر نشود، زیان CVA مورد استفاده برای تعیین منبع در معرض نکول خالص از DVA خواهد بود.

آزمونی باید امکان وقوع شوک‌های جدی در زمان تغییر ارتباط بین عوامل ریسک را مورد بررسی قرار دهد. بانک‌ها باید ریسک کلی همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل را بر مبنای محصول، منطقه، صنعت یا سایر طبقاتی که مربوط به کسب و کار است، پایش کنند. گزارش‌ها باید به مدیریت ارشد و کمیته مناسب هیأت مدیره به صورت منظم به منظور رسیدگی به این نوع ریسک و اتخاذ اقدامات لازم برای مدیریت آن، ارائه شود.

اجرای پوشش هزینه خاص رکن اول و بازنگری پیوست ۴ زمانی که ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل شناسایی می‌شود.

۳۶. به منظور اجرای الزاماتی که محاسبه منبع در معرض نکول، ارزش بالاتری از منبع در معرض نکول را برای طرف‌های مقابل در زمان شناسایی ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل، منعکس می‌کند، پاراگراف ۴۲۳ متن بال دو و پاراگراف‌های ۲۹ و ۵۸ پیوست ۴ به صورت زیر مورد بازنگری قرار می‌گیرد:

۴۲۳. هر نهاد حقوقی مستقل که بانک در معرض ریسک آن قرار دارد باید به صورت جداگانه تعیین رتبه شوند. یک بانک باید دارای سیاست‌های قابل قبول مقام ناظر در ارتباط با هر نهاد در یک گروه مرتبط به یکدیگر شامل شرایطی که تحت آن شرایط، امکان تخصیص رتبه‌بندی یکسان به برخی یا تمام نهادهای مرتبط به یکدیگر بررسی شود، باشد. سیاست‌های مذکور باید شامل فرایندی برای شناسایی ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل خاص برای هر یک از نهادهای حقوقی که بانک در معرض آن‌ها است، باشد. مرادوات با طرف‌های مقابل که ریسک خاص همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل در مورد آن‌ها شناسایی شده است، در زمان محاسبه منبع در معرض نکول برای این منابع در معرض نکول، به صورت متفاوتی مورد بررسی قرار گیرد (به پاراگراف ۵۸، پیوست ۴ مراجعه شود).

۲۹. هنگام استفاده از مدل داخلی، مقدار منبع در معرض ریسک یا منبع در معرض نکول به عنوان حاصلضرب آلفا در EPE مؤثر، به شرح مندرج در زیر (به استثناء طرف‌های مقابلی که به عنوان اشخاص دارای ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل - پاراگراف ۵۸ شناخته می‌شوند) محاسبه می‌شود:

۵۸. یک بانک در معرض "ریسک خاص همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل" می‌باشد، این در شرایطی است که منبع در معرض ریسک آینده به طرف مقابل خاص به مقدار زیادی با احتمال نکول طرف مقابل همبستگی داشته باشد. به عنوان مثال، شرکتی که اوراق اختیار معامله را روی سهام خود

می‌فروشد، ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل را در خصوص منابع در معرض ریسک برای خریدار ایجاد می‌کند که خاص طرف مقابل است. بانک باید دارای رویه‌هایی برای شناسایی، پایش و کنترل ریسک خاص همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل که با شروع معامله آغاز و در طول حیات معامله ادامه می‌یابد، باشد. برای محاسبه پوشش سرمایه‌ای CCR، ابزارها در خصوص مواردی که ارتباط حقوقی بین طرف مقابل و ناشر اصلی وجود دارد و ریسک خاص همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل شناسایی شده است، نباید در مجموعه خالص‌سازی سایر معاملات با طرف مقابل لحاظ شود. به علاوه، برای سوآپ‌های نکول اعتباری دارای یک نهاد مرجع که ارتباط حقوقی بین طرف مقابل و ناشر اصلی وجود دارد و ریسک خاص همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل شناسایی شده است، منبع در معرض نکول در ارتباط با منبع در معرض ریسک طرف مقابل سوآپ برابر است با زیان کامل مورد انتظار در ارزش منصفانه باقی مانده ابزارهای پایه با فرض ناشر اصلی در مرحله تصفیه قرار داشته باشد. استفاده از زیان کامل مورد انتظار در ارزش منصفانه باقی مانده ابزار پایه، بانک‌ها را مجاز به شناسایی ارزش بازار کاهش یافته و هر نوع پوشش‌های موردانتظار در ارتباط با سوآپ‌های مورد اشاره می‌کند. به همین ترتیب، زیان با فرض نکول برای بانک‌های استفاده کننده از رتبه‌بندی داخلی پایه یا پیشرفته برای سوآپ‌های مذکور، معادل ۱۰۰ درصد در نظر گرفته شود.^{۲۴۵} برای بانک‌های استفاده کننده از رویکرد استاندارد، وزن ریسک همانند وزن ریسک یک معامله بدون پوشش می‌باشد. برای اوراق مشتقه سهام، اوراق اختیار معامله اوراق قرضه، معاملات تأمین مالی اوراق بهادار و غیره مرتبط با یک شرکت که یک رابطه حقوقی بین طرف مقابل و شرکت اصلی وجود دارد و ریسک خاص همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری طرف مقابل در رابطه با آن شناسایی شده است، منبع در معرض نکول برابر است با ارزش معامله با فرض نکول اوراق پایه. با این توضیح که این امر باعث استفاده مجدد از محاسبات ممکن و موجود (ریسک بازار) که قبلاً در بردارنده فرض زیان با فرض نکول بوده است شود که زیان با فرض نکول باید معادل ۱۰۰ درصد قرار گیرد.

۲. ضریب همبستگی ارزش بازار برای نهادهای مالی بزرگ

۳۷. به منظور پیاده‌سازی ضریب AVC، پاراگراف ۲۷۲ سند بال به صورت زیر مورد بازنگری قرار می‌گیرد:

^{۲۴۵} توجه شود که بازیابی در خصوص ابزار پایه این قرارداد سوآپ امکان داشته باشد. الزامات سرمایه‌ای برای منبع در معرض ریسک پایه تحت شرایط سند بدون کاهش برای قرارداد سوآپ که ریسک همبستگی معکوس منابع در معرض ریسک با کیفیت اعتباری را شناسایی می‌کند. به طور کلی این بدان معنی است که این منبع در معرض ریسک پایه وزن ریسک و ترتیبات سرمایه‌ای مربوط به معاملات بدون پوشش (با این فرض که این منبع در معرض ریسک پایه یک منبع در معرض ریسک اعتباری بدون پوشش است) را خواهد گرفت.

۲۷۲. در این بخش، PD و LGD به صورت اعشاری (درصد) محاسبه می‌شوند و EAD به صورت مبلغ (به عنوان مثال، یورو) می‌باشد، مگر این که مشخصاً مورد دیگری تعیین شده باشد. برای منابعی که در معرض ریسک نکول نیستند، فرمول محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک عبارت است از:^{۲۴۶}

$$\text{Correlation (R)} = 0.12 \times (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0.24 \times [1 - (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50))]$$

$$\text{Maturity adjustment (b)} = (0.11852 - 0.05478 \times \ln(\text{PD}))^2$$

$$\text{Capital requirement}^{43} \text{ (K)} = \frac{[\text{LGD} \times \text{N}[(1 - \text{R})^{-0.5} \times \text{G}(\text{PD}) + (\text{R} / (1 - \text{R}))^{0.5} \times \text{G}(0.999)] - \text{PD} \times \text{LGD}] \times (1 - 1.5 \times \text{b})^{-1} \times (1 + (\text{M} - 2.5) \times \text{b})}{\text{EAD}}$$

$$\text{Risk-weighted assets (RWA)} = \text{K} \times 12.5 \times \text{EAD}$$

سرمایه الزامی (K) برای منبع در معرض ریسک نکول شده برابر است با مبلغ بیشتر بین صفر و تفاوت بین LGD آن (وفق پاراگراف ۴۶۸) و بهترین تخمین بانک از زیان مورد انتظار (مندرج در پاراگراف ۴۷۱). دارایی موزون به ریسک برای منبع در معرض ریسک نکول شده حاصلضرب k، ۱۲٫۵ و EAD خواهد بود. ضریب ۱٫۲۵ برای پارامتر همبستگی تمام منابع در معرض ریسک به نهادهای مالی که دارای معیارهای زیر باشند، اعمال می‌شود:

- نهادهای مالی تحت نظارت که کل دارایی‌های آن‌ها حداقل ۱۰۰ میلیارد دلار باشد. آخرین صورت مالی حسابرسی شده شرکت مادر و نهادهای وابسته تلفیق شده باید برای تعیین میزان دارایی‌ها مورد استفاده قرار گیرد. در راستای هدف این پاراگراف، نهاد مالی تحت نظارت به عنوان نهاد مالی و نهادهای وابسته آن است که هر شخص حقوقی مهم در گروه تلفیقی توسط مقام مقررات گذار که وضع کننده الزامات احتیاطی منطبق با معمولات بین‌المللی است، مورد نظارت قرار گیرد. این می‌تواند شامل شرکت‌های بیمه تحت نظارت، کارگزاران و واسطه‌گران، بانک‌ها، بازرگانان کمیسیون قراردادهای آتی و شکوفایی مالی باشد.
- نهادهای مالی که بدون توجه به اندازه آن‌ها، تحت نظارت نیستند. نهادهای مالی که تحت نظارت نیست، در راستای اهداف این پاراگراف عبارتند از نهادهای حقوقی که کسب و کار اصلی آن‌ها شامل مدیریت دارایی‌های مالی، قرض‌دهی، فاکتورینگ (تنزیل اسناد تجاری بین‌المللی)، لیزینگ، ارایه ارتقاء اعتباری، اوراق بهادارسازی، سرمایه‌گذاری‌ها، نهادهای امین مالی، خدمات مرکز تسویه مرکزی، مبادلات ملکی و سایر فعالیت‌های خدمات مالی تعریف شده توسط ناظران.

^{۲۴۶} Ln عبارت است از لگاریتم طبیعی است.

$N(x)$ تابع توزیع تجمعی برای یک متغیر تصادفی نرمال استاندارد را نشان می‌دهد (به عبارت دیگر، احتمال این که یک متغیر تصادفی نرمال با میانگین صفر و میانگین ۱ کمتر یا مساوی x باشد). $G(z)$ تابع توزیع تجمعی نرمال معکوس برای یک متغیر تصادفی نرمال استاندارد را نشان می‌دهد (به عبارت دیگر ارزش x به نحوی که $N(x)=z$). تابع توزیع تجمعی نرمال و تابع توزیع تجمعی نرمال معکوس به عنوان مثال در نرم افزار به عنوان توابع NORMSDIST و NORMSINV می‌باشد.

^{۴۳} اگر این محاسبه منجر به پوشش سرمایه‌ای منفی برای منبع در معرض ریسک دولتی شود، بانک‌ها باید برای این مورد پوشش سرمایه‌ای صفر در نظر بگیرند.

$$\text{Correlation (R_FI)} = 1.25 \times [0.12 \times (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50))] + 0.24 \times [1 - (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50))]$$

۳. طرف‌های مقابل پوشش یافته توسط وثیقه و دوره حاشیه‌ای ریسک

افزایش دوره حاشیه‌ای ریسک

۳۸. به منظور پیاده‌سازی دوره حاشیه‌ای افزایش یافته ریسک، پاراگراف‌های جدید ۴۱(i) و ۴۱(ii) به پیوست ۴

سند بال دو اضافه می‌شود:

۴۱(i) برای معاملات، منوط به به به روزرسانی ارزش معاملات بطور روزانه، به عنوان یک حداقل نظارتی، ۵ روز کاری برای مجموعه‌های خالص‌سازی برای معاملات سبک بازخریدی، و ۱۰ روز کاری برای سایر مجموعه‌های خالص‌سازی برای دوره حاشیه‌ای ریسک استفاده شده به منظور مدل‌سازی EAD دارای توافقات این‌چنینی، بکار گرفته می‌شود. در موارد زیر حداقل نظارتی بالاتری استفاده می‌شود:

- برای تمام مجموعه‌های خالص‌سازی که تعداد معاملات در هر مقطع در کی فصل بیش از ۵۰۰۰ عدد باشد، حداقل نظارتی ۲۰ روز کاری برای دوره حاشیه‌ای ریسک بکار گرفته می‌شود.
- برای مجموعه‌های خالص‌سازی دربردارنده یک معامله یا بیشتر که دربردارنده وثیقه غیرنقد بوده یا یک ورقه مشتقه خارج از بورس که به آسانی قابلیت جایگزینی را ندارد، حداقل نظارتی، ۲۰ روز کاری می‌باشد. در این راستا، وثیقه غیرنقد و اوراق مشتقه خارج از بورس که به آسانی قابلیت جایگزینی ندارد باید در ارتباط با شرایط بحرانی بازار تعیین شده و بدون وجود بازارهای در حال فعالیت داریم که در آن‌ها طرف مقابل در طول دو روز یا کمتر مضنه‌های مختلفی از قیمت را می‌تواند داشته باشد به نحوی که بازار تغییر نکرده یا قیمتی را نشان دهد که منعکس کننده کسر (در مورد وثیقه) یا صرف (در مورد ورقه مشتقه خارج از بورس) در بازار می‌باشد. نمونه‌هایی از وضعیت‌هایی که معاملات غیرنقد لحاظ می‌شوند شامل معاملاتی که به طور روزانه به روزرسانی نشود و معاملاتی که منوط به ترتیبات خاص حسابداری برای اهداف ارزش‌گذاری باشد (مانند اوراق مشتقه خارج از بورس یا معاملات سبک بازخریدی بر پایه اوراق بهاداری که ارزش منصفانه آن توسط مدل‌هایی که ورودی آن‌ها در بازار مشاهده نمی‌شود، تعیین می‌گردد).
- به علاوه، یک بانک باید توجه داشته باشد که آیا معاملات یا اوراق بهاداری که وثیقه می‌گیرد، در یک طرف مقابل خاص تمرکز دارد یا خیر و اگر آن طرف مقابل به صورت ناگهانی از بازار خارج شود، آیا بانک قادر به جایگزینی معاملات آن است یا خیر؟

۴۱(ii). اگر بانک بیش از دو فراخوان برای تأمین حساب حاشیه در خصوص مجموعه خاص خالص‌سازی، در طول دو فصل گذشته تجربه کرده است به نحوی که بیش از دوره حاشیه‌ای ریسک طول کشیده باشد، بانک باید از طریق استفاده از دوره حاشیه‌ای ریسک که حداقل دو برابر حداقل تعیین شده نظارتی برای مجموعه خالص‌سازی برای دو فصل بعدی می‌باشد، تجربه تاریخی مذکور را منعکس نماید.

۴۱(iii). برای تجدید نظر در میزان ودیعه با دوره زمانی N روز، بدون توجه به روش تعدیل یا مدل کامل IMM، دوره حاشیه‌ای ریسک باید حداقل معادل مقدار تعیین شده نظارتی، F، به اضافه N روز منهای یک روز باشد. به عبارت دیگر،

$$\text{Margin Period of Risk} = F + N - 1.$$

پاراگراف ۱۶۷ بال دو، (تعدیلاتی برای دوره‌های نگهداری متفاوت و ارزش‌گذاری مبتنی بر بازار یا تجدید نظر در میزان ودیعه بطور روزانه) با پاراگراف زیر جایگزین می‌شود:

۱۶۷. حداقل دوره نگهداری برای محصولات مختلف در جدول زیر خلاصه شده است.

شرط	حداقل دوره نگهداری	نوع معامله
تجدید نظر در میزان ودیعه بطور روزانه	۵ روز کاری	معامله سبک بازخریدی
تجدید نظر در میزان ودیعه بطور روزانه	۱۰ روز کاری	سایر معاملات بازار سرمایه
تجدید ارزیابی (ارزش‌گذاری) روزانه	۲۰ روز کاری	وام‌دهی دارای پوشش

زمانی که بانک دارای چنین معامله یا مجموعه خالص‌سازی که دارای معیارهای پاراگراف های ۴۱(i) یا ۴۱(ii) پیوست ۴ باشد، حداقل دوره نگهداری باید معادل دوره حاشیه ای ریسک که تحت شرایط پاراگراف‌های مذکور استفاده می‌شود، باشد.

پاراگراف ۱۷۹ بال دو (استفاده از مدل ها) با پاراگراف زیر جایگزین می‌شود:

۱۷۹. معیارهای کمی و کیفی برای به رسمیت شناختن مدل های داخلی ریسک بازار برای معاملات سبک بازخریدی و سایر معاملات مشابه، اصولاً همانند موارد مندرج در پاراگراف‌های ۷۱۸(LXXIV) تا ۷۱۸(LXXVI) می‌باشد. با توجه به دوره نگهداری، برای معاملات سبک بازخریدی، حداقل دوره ۵ روز کاری به جای ۱۰ روز کاری مندرج در پاراگراف (c) ۷۱۸(LXXVI)، می‌باشد. برای سایر معاملات واجد شرایط برای استفاده از رویکرد مدل‌های ارزش در معرض خطر، ۱۰ روز کاری به عنوان دوره نگهداری در نظر گرفته می‌شود. حداقل دوره

نگهداری باید برای ابزارهایی که دوره نگهداری مذکور با توجه به وضعیت نقد بودن ابزار مورد نظر، مناسب نیست، باید به سمت بیشتر بودن تعدیل شود. حداقل، زمانی که بانک دارای معامله سبک بازخریدی یا موارد مشابه یا مجموعه خالص‌سازی که معیارهای مندرج در پاراگراف های ۴۱(i) یا ۴۱(ii) پیوست ۴ را دارا می‌باشند، حداقل دوره نگهداری باید دوره حاشیه‌ای ریسک که تحت شرایط پاراگراف های مذکور استفاده می‌شود، در ترکیب با مندرجات پاراگراف ۴۱(iii)، باشد.

بازنگری روش ساده برای تخمین EPE مؤثر

۳۹. پاراگراف ۴۱ پیوست ۴ در سند بال ۲ به صورت زیر بازنگری می‌شود:

۴۱. روش ساده: بانکی که می‌تواند EPE را بدون توافقات قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار مدل‌سازی کند، اما نمی‌تواند به سطح بالایی از پیچیدگی‌های مدل برای مدل‌سازی EPE همراه با توافقات قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار برسد، می‌تواند از روش زیر برای طرف‌های مقابل ودیعه‌گذار منوط به ودیعه‌گذاری مجدد و تعیین ارزش روزانه مبتنی بر بازار مشروح در پاراگراف ۴۱(i)، استفاده کند. ۲۴۷ روش مذکور تقریب ساده‌ای از EPE مؤثر بوده و EPE مؤثر برای یک طرف مقابل ودیعه‌گذار برابر است با مقدار کمتر بین موارد (a) و (b):

(a) EPE مؤثر بدون وثیقه ودیعه‌ای، به اضافه هرگونه وثیقه‌ای که بدون مواردی از قبیل ارزش‌گذاری روزانه و فرایند ودیعه‌گذاری یا منبع در معرض ریسک جاری نزد طرف مقابل قرار داده شده است (به عبارت دیگر، ودیعه اولیه یا مقدار مستقل دیگری)؛ یا
(b) یک بخش اضافی که نشان‌دهنده افزایش بالقوه در منبع در معرض ریسک در طول دوره حاشیه‌ای ریسک می‌باشد به اضافه مقدار بزرگتر بین:

۱. منبع در معرض ریسک جاری شامل تمام وثایق جاری نگهداری شده یا توثیق شده و پس از کسر ارزش این وثایق، به استثناء وثیقه‌ای که فراخوان شده یا محل مناقشه باشد؛ یا

۲. بزرگترین منبع در معرض ریسک خالص، شامل تمام وثایق نگهداری شده یا توثیق شده تحت شرایط توافق قرض‌گیری از کارگزار اوراق بهادار است که منجر به فراخوانی وثیقه نمی‌شود. این مبلغ، باید منعکس کننده همه آستانه‌های قابل اعمال، حداقل مقادیر انتقال، مقادیر مستقل و مبالغ ودیعه اولیه تحت شرایط توافق مذکور باشد.

مبلغ اضافه مورد اشاره، با رابطه $E[\max(\Delta MtM, 0)]$ محاسبه می‌شود که در آن $E[\dots]$ به معنای انتظار است (به عبارت دیگر میانگین سناریوها) و ΔMtM عبارت است از تغییر ارزش مبتنی بر بازار معاملات در طول دوره حاشیه‌ای ریسک. تغییرات در ارزش وثیقه باید با استفاده از روش ضریب تعدیل نظارتی یا روش تخمین‌های داخلی منعکس شود ولی در این دوره هیچ نوع پرداخت وثیقه وجود ندارد. دوره حاشیه‌ای ریسک منوط به حداقل میزان نظارتی مندرج در پاراگراف های ۴۱(i) تا ۴۱(iii) می‌باشد. آزمون پس‌آزمایی باید این موضوع را که آیا منابع در معرض ریسک جاری متناسب و سازگار با پیش‌بینی روش ساده در طول تمامی دوره‌های حاشیه ریسک برای یک سال است یا خیر، مورد آزمون قرار دهد. اگر برخی معاملات در مجموعه خالص‌سازی دارای

^{۲۴۷} زمانی که یک بانک به طور کلی این روش ساده را برای اندازه‌گیری EPE مؤثر بکار می‌گیرد، روش مذکور می‌تواند توسط بانکی که عضو نهاد تسویه مرکزی برای معاملات خود با نهاد مذکور و با مشتریان شامل آن‌هایی که منجر به مبادلات بعدی با نهاد تسویه مرکزی می‌شود، استفاده شود.

سررسید کمتر از یک سال بوده و مجموعه خالص‌سازی بدون معاملات مذکور دارای حساسیت‌های فاکتور ریسک باشد، این موضوع باید در نظر گرفته شود. اگر پس‌آزمایی نشان دهد که EPE مؤثر دارای کم برآوردی است بانک باید اقدامات لازم را جهت استفاده محافظه‌کارانه از روش انجام پس‌آزمایی از قبیل افزایش میزان تغییرات فاکتور ریسک، اتخاذ نماید.

جلوگیری از انعکاس عوامل تنزل در EAD

۴۰. به منظور جلوگیری از وجود عوامل تنزل در EAD، پاراگراف جدید ۴۱(iv) به پیوست ۴ به صورت زیر اضافه می‌شود:

۴۱(iv). بانک‌های استفاده‌کننده از روش مدل‌های داخلی نباید اثر کاهش در EAD را به علت شرط موجود در قرارداد وثیقه که دریافت وثیقه را در صورت کاهش کیفیت اعتباری طرف مقابل الزام می‌دارد، در نظر بگیرند.

اضافه نمودن الزاماتی برای بهبود عملکرد عملیاتی بخش وثیقه

۴۱. به منظور پیاده‌سازی الزامات طراحی شده برای بهبود عملیات بخش وثیقه بانک، دو پاراگراف جدید ۵۱(i) و ۵۱(ii) به پیوست ۴ اضافه و پاراگراف ۷۷۷(x) بخش ۳: رکن دوم - فرایند بررسی نظارتی به صورت زیر بازنگری می‌شود:

۵۱(i). بانک‌های که روش مدل داخلی را استفاده می‌کنند باید واحد مدیریت وثیقه که مسئول محاسبه و فراخوانی ودیعه، مدیریت اختلافات مربوط به فراخوانی ودیعه و سطح گزارش‌دهی مقادیر مستقل، میزان ودیعه اولیه و تغییر آن به صورت روزانه و شکل صحیح است را دارا باشد. واحد مذکور باید یکپارچگی اطلاعات مورد استفاده برای ایجاد فراخوانی ودیعه را کنترل کرده و اطمینان حاصل کند که با منابع مرتبط داده‌ای در بانک سازگار است. این واحد همچنین باید میزان استفاده مجدد از وثیقه (به صورت نقدی و غیرنقدی) و حقوقی که بانک به طرف‌های مقابل خود برای وثیقه آن‌ها می‌دهد را ردیابی کند. چنین گزارش‌های داخلی باید نشان‌دهنده طبقات دارایی‌های وثیقه‌ای که استفاده مجدد می‌شود و شرایط آن شامل ابزار، کیفیت اعتباری و سررسید باشد. این واحد باید تمرکز بر یک طبقه وثیقه‌ای پذیرفته شده توسط بانک را مد نظر داشته باشد. مدیریت ارشد باید اطمینان حاصل کند که این واحد به شکل کافی برای بررسی فراخوان‌ها و چالش‌های آن به صورت به موقع حتی در شرایط بحران دارای نیروی کافی باشد و بانک را قادر سازد تا تعداد چالش‌های بزرگ ناشی از حجم معاملات را محدود کند.

۵۱(ii). واحد مدیریت وثیقه بانک باید اطلاعات صحیح مدیریت وثایق را ایجاد و نگهداری کرده و به صورت منظم به مدیریت ارشد گزارش شود. این گزارش‌گری داخلی باید شامل اطلاعات درباره نوع وثیقه (نقدی و

غیرنقدی)، اندازه، زمان بندی و دلیل فراخوانی ودیعه و چالش‌های آن باشد. گزار مذکور باید همچنین روند مربوط به این اطلاعات را منعکس نماید.

۷۷۷(x). بانک باید یک بررسی مستقلی از سیستم مدیریت CCR را از طریق فرایند حسابرسی داخلی خود ایجاد نماید. بررسی مذکور باید شامل فعالیت‌های واحد معامله و اعتبار کسب و کار و واحد مستقل کنترل CCR باشد. بررسی فرایند مدیریت CCR باید در فواصل زمانی منظمی قرار گیرد (بطور ایده‌آل کمتر از یک بار در سال نباشد) و باید حداقل موارد زیر را مورد بررسی قرار دهد:

- کفایت مستندسازی سیستم مدیریت CCR و فرایند آن؛
- سازمان واحد مدیریت وثیقه؛
- سازمان واحد کنترل CCR؛
- یکپارچه‌سازی اقدامات CCR با مدیریت ریسک؛
- فرایند تأیید مدل‌های قیمت‌گذاری ریسک و سیستم‌های ارزش‌گذاری مورد استفاده توسط کارکنان اداره عملیاتی و اداره پشتیبانی؛
- تصدیق هر نوع تغییر با اهمیت در فرایند اندازه‌گیری CCR؛
- گستره ریسک‌های اعتباری طرف مقابل تعیین شده توسط مدل اندازه‌گیری ریسک؛
- یکپارچگی سیستم اطلاعات مدیریت؛
- صحت و میزان کامل بودن اطلاعات CCR؛
- انعکاس صحیحی از شرایط حقوقی و قانونی قراردادهای خالص‌سازی و وثیقه در اندازه‌گیری منبع در معرض ریسک؛
- راستی‌آزمایی سازگاری، به موقع بودن و قابلیت اتکای منابع داده‌ای مورد استفاده برای استفاده از مدل‌ها شامل استقلال منابع داده‌ای مذکور؛
- صحت و تناسب فرضیات مربوط به پراکندگی و همبستگی؛
- صحت محاسبات ارزشیابی و انتقال ریسک و
- راستی‌آزمایی صحت مدل از طریق پس‌آزمایی متناوب.

الزامات مربوط به کنترل استفاده مجدد از وثیقه توسط بانک‌های IMM

۴۲. برای پیاده‌سازی الزامات مربوط به کنترل‌ها در خصوص استفاده مجدد از وثیقه، پاراگراف جدید ۵۱(iii) به صورت زیر به پیوست ۴ اضافه می‌شود:

۵۱(iii). بانک استفاده کننده از روش مدل‌های داخلی باید اطمینان حاصل کند که سیاست‌های مدیریت نقد آن به‌طور هم‌زمان، ریسک‌های نقدینگی فراخوان‌های ودیعه پیش‌رو در زمینه حاشیه تغییر و سایر انواع ودیعه، از قبیل ودیعه اولیه یا مستقل، تحت شرایط شوک‌های منفی بازار، فراخوان‌های بالقوه پیش‌رو برای بازگرداندن وثیقه اضافی توثیق شده توسط طرف‌های مقابل و فراخوان‌های ناشی از تنزل بالقوه در رتبه عمومی خود را مدنظر قرار می‌دهد. بانک باید اطمینان حاصل کند که ماهیت و افق استفاده مجدد از وثیقه سازگار با نیازهای نقدینگی آن بوده و توانایی آن را در توثیق یا بازگرداندن وثیقه در زمان مقتضی، در معرض خطر قرار ندهد.

الزام بانک‌ها برای استفاده از تعدیل نظارتی برای انتقال وثیقه خارج از بورس غیرنقدی به معادل نقدی

۴۳. به منظور استفاده از تعدیلات نظارتی برای وثیقه‌های غیرنقدی خارج از بورس، پاراگراف جدید ۶۱(i) به پیوست ۴ به صورت زیر اضافه خواهد شد:

۶۱(i). یک بانک در محاسبات منبع در معرض نکول برای اوراق مشتقه خارج از بورس، اگر قادر به مدل‌سازی وثیقه و منبع در معرض ریسک نباشد برای شناسایی تأثیر وثیقه غیرنقد با همان ارزش منبع در معرض ریسک، باید تعدیلاتی که استانداردهای روش جامع وثیقه مالی همراه با تخمین‌هایی از آن تعدیل‌ها را رعایت می‌کند یا تعدیلات نظارتی استاندارد را مورد استفاده قرار دهد.

الزامات مربوط به مدل‌سازی وثیقه غیرنقد همراه با اوراق بهادار پایه برای اوراق مشتقه خارج از بورس و معاملات تأمین مالی اوراق بهادار (SFTs)

۴۴. به منظور حصول اطمینان از استحکام وثیقه غیرنقد، پاراگراف جدید ۶۱(ii) به پیوست ۴ به صورت زیر اضافه خواهد شد:

۶۱(ii). اگر مدل داخلی شامل اثر وثیقه بر تغییرات در ارزش بازار مجموعه خالص‌سازی باشد، بانک باید وثیقه را به عنوان وثیقه غیر نقدی با ارزی غیر از منبع در معرض ریسک، در محاسبات منبع در معرض نکول برای معاملات تأمین مالی اوراق بهادار مدل‌سازی کند.

بازنگری بخش کاهش ریسک اعتباری برای اضافه نمودن الزام کیفی مدیریت وثیقه

۴۵. برای حصول اطمینان از این موضوع که منابع کافی به عملیات منظم توافقات حساب ودیعه برای اوراق مشتقه خارج از بورس و طرف‌های مقابل SFT تخصیص داده می‌شود، و حصول اطمینان از سیاست‌های صحیح مدیریت وثیقه، پاراگراف جدید ۱۵ (i) به متن اصلی سند بال به شکل زیر اضافه می‌شود:

۱۱۵ (i). بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که منابع کافی به عملیات منظم توافقات حساب ودیعه برای اوراق مشتقه خارج از بورس و طرف‌های مقابل SFT که از طریق به موقع بودن و صحت فراخوان‌ها و زمان پاسخ به فراخوان‌های پیش‌رو اندازه‌گیری می‌شود، تخصیص داده می‌شود. بانک‌ها باید دارای سیاست‌های مدیریت وثیقه برای کنترل، پایش و گزارش موارد زیر باشند:

- ریسک موردی که توافقات حساب ودیعه اوراق بهادار را در معرض آن قرار می‌دهد (از قبیل پراکندگی و نقدینگی اوراق بهادار مبادله شده به عنوان وثیقه)
- ریسک تمرکز به انواع خاصی از وثیقه
- استفاده مجدد از وثیقه (نقدی و غیرنقدی) شامل کسری بالقوه نقدینگی ناشی از استفاده مجدد از وثیقه دریافت شده از طرف‌های مقابل، و
- واگذار نمودن حقوق وثیقه‌ای که نزد طرف‌های مقابل قرار دارد.

بازنگری متن برای ایجاد تعدیلات نظارتی استاندارد برای وثیقه اوراق بهادار سازی

۴۶. برای پیاده‌سازی تعدیلات نظارتی برای وثیقه اوراق بهادار سازی، پاراگراف جدید ۱۴۵ (i) به متن بال اضافه شده و پاراگراف ۱۵۱ به صورت زیر بازنگری می‌شود:

۱۴۵ (i) اوراق بهادار سازی مجدد (مندرج در چارچوب اوراق بهادار سازی)، صرف‌نظر از هر نوع رتبه‌بندی اعتباری، واجد شرایط به عنوان وثیقه مالی نمی‌باشند. این ممنوعیت زمانی که بانک در حال استفاده از روش تعدیل نظارتی، روش تخمین تعدیلات، روش ارزش در معرض خطر بازخریدی یا روش مدل داخلی باشد، بکار گرفته می‌شود.

۱۵۱. جدول زیر تعدیلات نظارتی استاندارد (با فرض ارزش گذاری مبتنی بر بازار روزانه، ودیعه‌گذاری مجدد روزانه و دوره نگهداری ۱۰ روزه) به صورت درصد می‌باشد:

منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی	سایر ناشرین	دولت‌ها	سررسید باقی مانده	رتبه انتشار برای اوراق بدهی
۲	۱	۰.۵	> ۱ سال	AAA تا AA-/A-۱
۸	۴	۲	< ۱ سال > ۵ سال	
۱۶	۸	۴	< ۵ سال	
۴	۲	۱	> ۱ سال	A+ تا A-۳/P-۳/A-۲/BBB- و اوراق بهادار بدون رتبه بانک
۱۲	۶	۳	< ۱ سال > ۵ سال	
۲۴	۱۲	۶	< ۵ سال	
واجد شرایط نیست	واجد شرایط نیست	۱۵	تمامی سرسیدها	BB- تا BB+
۱۵				سهام شاخص اصلی
۲۵				سایر سهام
بیشترین ضریب تعدیل قابل کاربرد برای هر کدام از اوراق در صندوق صفر				UCITS/ صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک وجه نقد با همان ارز
(پانویس‌های همراه جدول آورده نشده است. با این وجود، منابع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی به عنوان منابع در معرض ریسکی که تعریف مندرج در چارچوب اوراق بهادار سازی را رعایت می‌کند، تعریف می‌شود.)				

ترتیبات مربوط به طرف‌های مقابل با درجه اهرمی بالا

۴۷. کمیته بر این باور است که مناسب است که یک الزام کیفی که نشان‌دهنده این موضوع است که تخمین‌های PD برای طرف‌های مقابل با درجه اهرمی بالا باید منعکس کننده عملکرد دارایی‌های آن‌ها بر مبنای دوره بحرانی باشد را اضافه کند و بنابراین یک پاراگراف جدید بعد از پاراگراف ۴۱۵ سند بال به صورت زیر معرفی می‌کند:

۴۱۵(i). تخمین‌های PD برای قرض‌گیرندگانی که دارای درجه اهرمی بالایی هستند یا برای آن‌هایی که دارایی‌های آن‌ها غالباً دارایی‌های مبادله شده است، باید عملکرد دارایی‌های پایه را بر مبنای دوره‌های دارای نوسانات بحرانی را نشان دهد.

۴. طرف‌های مقابل مرکزی (نهادهای تسویه مرکزی)

۴۸. کمیته بال از کار در جریان کمیته سیستم‌های تسویه و پرداخت (CPSS) و سازمان بین‌المللی کمیسیون اوراق بهادار (IOSCO) برای بررسی رهنمودهایی برای طرف‌های مقابل مرکزی CPSS-IOSCO ۲۰۰۴، قدردانی به عمل می‌آورد. منوط به تکمیل بازنگری استانداردهای CPSS-IOSCO که مدیریت ریسک نهادهای تسویه مرکزی را پوشش می‌دهد، کمیته ترتیبات سرمایه نظارتی را برای منابع در معرض ریسک نهادهای مذکور بر مبنای تطبیق این نهادها با استانداردهای توسعه یافته CPSS-IOSCO، اعمال خواهد کرد. کمیته به صورت

جداگانه به عنوان رهنمود عمومی، مجموعه‌ای از قواعد مرتبط با تجهیز سرمایه منابع در معرض ریسک بانک در خصوص نهادهای تسویه مرکزی را منتشر خواهد کرد. مجموعه استانداردهای مذکور در طول سال ۲۰۱۱ و پس از تکمیل و بعد از این که CPSS-IOSCO به روزرسانی استانداردهای مورد اشاره را تکمیل نمود، نهایی می‌شوند. کمیته قصد دارد به‌طور هم‌زمان با سایر اصلاحات ریسک اعتباری طرف مقابل، استانداردهای مذکور را اعلام نماید.

۵. الزامات بهبود یافته مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل

۴۹. پاراگراف ۳۶ پیوست ۴ به صورت زیر به منظور افزایش صحت و استحکام تخمین‌های بانک از آلفا مورد بازنگری قرار می‌گیرد.

۳۶. بدین منظور، بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که صورت و مخرج آلفا در ارتباط با روش مدل‌سازی، تعیین پارامتر و ترکیب پرتفوی محاسبه شوند. رویکرد مورد استفاده باید مبتنی بر رویکرد سرمایه اقتصادی داخلی بانک باشد، به خوبی مستند شده و مشمول تصدیق مستقل باشد. به علاوه، بانک‌ها باید تخمین‌های خود را حداقل به صورت فصلی، یا با تناوب بیشتر زمانی که ترکیب پرتفوی در طول زمان تغییر می‌کند مورد بررسی قرار دهند. بانک‌ها باید ریسک مدل را ارزیابی کرده و ناظران باید نسبت به تغییر مهم در تخمین‌های آلفا که ناشی از امکان تعیین نادرست در مدل‌ها برای صورت آلفا، به ویژه زمانی که تحذب وجود دارد، می‌باشد، آگاه باشند.

آزمون بحران

۵۰. الزامات کیفی مندرج در پیوست ۴ برای آزمون بحران که بانک‌ها باید هنگام استفاده از روش مدلی داخلی انجام دهند، صریح‌تر و گسترده‌تر شده است. بطور مشخص، پاراگراف ۵۶، پیوست ۴ سند بال ۲ با متن زیر جایگزین می‌شود:

۵۶. بانک‌ها باید دارای برنامه جامع آزمون بحران برای ریسک اعتباری طرف مقابل باشند. برنامه آزمون بحران باید شامل عناصر زیر باشد:

- بانک‌ها باید برای تمام اشکال ریسک اعتباری طرف مقابل (و نه فقط اوراق مشتقه خارج از بورس)، از پوشش کامل معامله و تجمیع منبع در معرض ریسک، در سطح مشخص طرف مقابل در یک بازه زمانی کافی برای انجام آزمون بحران منظم اطمینان حاصل کنند.
- برای همه طرف‌های مقابل، بانک‌ها باید حداقل به صورت ماهیانه، آزمون بحران فاکتورهای اصلی ریسک بازار (نرخ‌های بهره، نرخ ارز، سهام، حاشیه‌های اعتباری و قیمت‌های کالا) را به منظور شناسایی فعالانه و در صورت لزوم کاهش تمرکز بیش از حد نسبت به حساسیت‌های جهت‌دار مشخص، انجام دهد.
- بانک‌ها باید سناریوهای چند عاملی آزمون بحران و ریسک‌های غیرجهت‌دار حایز اهمیت (به عبارت دیگر، منبع در معرض ریسک منحنی بازده، ریسک‌های مبنا و غیره) را حداقل به صورت فصلی بکار گیرند. آزمون‌های بحران چند عاملی باید حداقل سناریوهایی را استفاده کند که در آن‌ها (a) وقایع جدی بازار یا اقتصادی اتفاق افتاده باشد؛ (b) نقدینگی وسیع بازار به طور قابل توجهی کاهش یافته باشد و (c) تأثیر بازار وضعیت‌های نقدشوندگی نهادهای واسطه مالی بزرگ وجود داشته باشد. این آزمون‌های بحران ممکن است بخشی از آزمون بحران گسترده بانک باشد.
- تغییرات بحرانی بازار دارای تأثیر روی منابع در معرض ریسک طرف‌های مقابل و همچنین روی کیفیت اعتباری طرف‌های مقابل می‌باشد. حداقل به صورت فصلی، بانک‌ها باید آزمون‌های بحران را با بکارگیری شرایط بحرانی در خصوص تغییرات مشترک منابع در معرض ریسک و ارزش اعتباری طرف مقابل انجام دهند.
- آزمون بحران منبع در معرض ریسک (شامل تک عاملی، چند عاملی و ریسک‌های حایز اهمیت جهت‌دار) و شوک‌وارد کردن همزمان به منبع در معرض ریسک و ارزش اعتباری باید برای هر طرف مقابل، گروهی از طرف‌های مقابل (به عنوان مثال، صنعت و منطقه) و سطوح جمعی CCR بانک انجام شود.
- نتایج آزمون بحران باید با گزارش‌دهی معمول به مدیریت ارشد ادغام و یکپارچه شود. این تجزیه و تحلیل باید بزرگترین اثرات در سطح طرف مقابل، تمرکزهای مهم در بخش‌های پرتفوی (در یک صنعت یا منطقه) و روندهای خاص و مرتبط طرف مقابل و پرتفوی را پوشش دهد.
- شدت شوک‌های فاکتور ریسک باید سازگار با هدف آزمون بحران باشد. هنگام ارزیابی توانایی مالی در شرایط بحرانی، شوک‌های فاکتور باید به اندازه کافی شدت داشته تا قادر باشد شرایط شدید تاریخی بازار و یا شرایط بحرانی شدید و قابل قبول را پوشش دهد. تأثیر چنین شوک‌هایی روی منابع سرمایه‌ای

همچنین الزامات سرمایه‌ای و سوددهی بانک باید مورد ارزیابی قرار گیرد. در راستای هدف پایش روزانه پرتفوی، پوشش و مدیریت تمرکزها، بانک‌ها همچنین باید سناریوهایی با شدت کمتر و احتمال وقوع بیشتر را مدنظر قرار دهند.

- بانک‌ها باید آزمون‌های بحران معکوس را به منظور شناسایی سناریوهای شدید ولی قابل قبول که می‌تواند منجر به نتایج نامطلوب مهمی شود را مدنظر داشته باشند.
- مدیریت ارشد باید دارای یک نقش راهبری در ادغام و یکپارچه‌سازی سناریوی بحران در چارچوب مدیریت ریسک و فرهنگ ریسک بانک بوده و اطمینان حاصل کند که نتایج معنادار هستند و برای مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل به صورت فعالانه مورد استفاده قرار می‌گیرد. حداقل، نتایج آزمون بحران برای منابع در معرض ریسک حایز اهمیت باید با رهنمودهایی که میزان ریسک‌پذیری بانک را بیان می‌کند مقایسه شده و جهت اقدام در زمان وقوع ریسک‌ها شدید یا متمرکز مدنظر قرار گیرند.

تصدیق و تأیید مدل و آزمون پس‌آزمایی

۵۱. هنگام تأیید مدل، پاراگراف زیر (در حال حاضر پاراگراف ۴۲) بعد از پاراگراف ۴۰ پیوست ۴ قرار می‌گیرد:

۴۰bis. مدل EPE همچنین باید شامل اطلاعات خاص معامله به منظور پوشش تأثیرات ودیعه‌سازی باشد. مقدار جاری حساب ودیعه و ودیعه‌ای که میان طرف‌های مقابل در آینده مبادله می‌شود، باید لحاظ شود. این مدل باید ماهیت توافقات ودیعه‌گذاری (یک‌جانبه یا دوجانبه)، تناوب فراخوان ودیعه، دوره حاشیه‌ای ریسک، آستانه‌های منبع در معرض ریسک بدون حساب ودیعه که بانک تمایل به پذیرش آن دارد و حداقل مقدار انتقال را مدنظر قرار دهد. مدل مذکور، باید تغییر در ارزش‌گذاری به قیمت بازار در خصوص وثایق را مدنظر قرار دهد یا قواعد سند حاضر را بکار گیرد.

۵۲. الزامات فعلی سند بال دو برای پس‌آزمایی با موارد زیر جایگزین می‌شود:

۴۲. مهم این است که مقامات نظارتی، قادر به حصول اطمینان باشند که بانک‌های استفاده‌کننده از مدل‌ها، دارای سیستم‌های مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل که به‌طور مفهومی پایدار و یکپارچه باشد، هستند. بر این اساس، مقام نظارتی تعدادی از معیارهای کیفی که بانک‌ها باید قبل از مجاز شدن به استفاده از رویکرد مبتنی بر مدل رعایت کنند، را تعیین کند. میزان رعایت معیارهای کیفی توسط بانک‌ها می‌تواند بر سطحی که مقام نظارتی برای عامل آلفا مندرج در پاراگراف ۳۲ در نظر می‌گیرد، اثر بگذارد. فقط بانک‌هایی که با

معیارهای کیفی منطبق هستند، برای استفاده از حداقل عامل مورد اشاره واجد شرایط هستند. معیارهای کیفی دربردارنده موارد زیر است:

- بانک باید یک برنامه منظم پس‌آزمایی، به عبارت دیگر مقایسه سنجه‌های ریسک^{۲۴۸} اندازه‌گیری شده توسط مدل در مقابل موارد حقیقی، همچنین مقایسه تغییرات نظری مبتنی بر وضعیت‌های آماره با سنجه‌های شناسایی شده را داشته باشد.
- بانک باید تصدیق اولیه در خصوص مدل IMM و سنجه‌های ریسک اندازه‌گیری شده توسط آن و همچنین بررسی دوره‌ای در این خصوص داشته باشد. تصدیق و بررسی مذکور باید مستقل از توسعه‌دهندگان مدل انجام پذیرد.
- هیأت مدیره و مدیریت ارشد باید به طور فعال در فرایند کنترل ریسک مشارکت داشته و باید کنترل اعتبار و ریسک اعتباری طرف مقابل را به عنوان جنبه ضروری کسب و کار خود در نظر گرفته به نحوی که منابع قابل توجهی باید بدان تخصیص دهند. بدین منظور، گزارش‌های روزانه که توسط واحد کنترل ریسک مستقل تهیه می‌شود، باید توسط یک سطح مدیریت ارشد دارای اختیار کافی برای اعمال کاهش وضعیت‌های اتخاذ شده و کاهش در منابع در معرض ریسک کلی بانک، بررسی شود.
- مدل داخلی اندازه‌گیری ریسک باید با فرایند روزانه مدیریت ریسک بانک ادغام شده باشد. نتایج آن باید به عنوان بخشی از فرایند برنامه‌ریزی، پایش و کنترل مشخصه ریسک اعتباری طرف مقابل بانک باشد.
- سیستم اندازه‌گیری ریسک باید در ارتباط با حدود داخلی منبع در معرض ریسک و معاملات مورد استفاده قرار گیرد. در این خصوص، حدود منبع در معرض ریسک باید با مدل اندازه‌گیری ریسک بانک به روشی که در طول زمان سازگار بوده و توسط معامله‌گران، بخش اعتباری و مدیریت ارشد درک شده باشد، ارتباط داشته باشد.
- بانک‌ها باید دارای یک رویه معمول برای حصول اطمینان از تطبیق با مجموعه مستند سیاست‌ها، کنترل‌ها و رویه‌های داخلی با توجه به عملیات سیستم اندازه‌گیری ریسک، باشند. سیستم اندازه‌گیری ریسک بانک باید به خوبی مستندسازی شده باشد. به عنوان مثال، این امر می‌تواند از طریق راهنمای

^{۲۴۸} سنجه‌های ریسک صرفاً EPE مؤثر به عنوان سنجه ریسک مورد استفاده برای محاسبه سرمایه نظارتی نمی‌باشد، بلکه سایر سنجه‌های ریسک در محاسبه EPE مؤثر از قبیل توزیع منبع در معرض ریسک در سری‌های تاریخ‌های آینده، توزیع منبع در معرض ریسک مثبت، فاکتورهای ریسک بازار مورد استفاده برای محاسبه منابع در معرض ریسک مذکور و ارزش‌های مبادلات تشکیل دهنده پرتفو نیز مشمول می‌شود.

- مدیریت ریسک که اصول پایه سیستم مدیریت ریسک را توضیح می‌دهد و توصیفی در خصوص تکنیک‌های عملی مورد استفاده برای سنجش ریسک اعتباری طرف مقابل فراهم می‌آورد، انجام شود.
- سیستم سنجش ریسک باید در فرایند حسابرسی داخلی بانک به‌طور مستقل بررسی شود. این بررسی باید شامل فعالیت‌های واحدهای معاملات و واحد مستقل کنترل ریسک باشد. بررسی فرایند مدیریت ریسک کلی باید در فواصل زمانی منظم (به صورت ایده‌آل کمتر از یک مرتبه در سال نباشد) انجام شده و باید به‌طور مشخص حداقل موارد زیر را مد نظر قرار دهد:
 - کفایت مستندسازی سیستم و فرایند مدیریت ریسک؛
 - سازمان و ساختار واحد کنترل ریسک؛
 - ادغام سنجش‌های ریسک اعتباری طرف مقابل با مدیریت روزانه ریسک؛
 - فرایند تصویب مدل‌های ریسک اعتباری طرف مقابل مورد استفاده در محاسبه ریسک اعتباری طرف مقابل که توسط کارکنان واحد پشتیبانی و میانی استفاده می‌شود؛
 - تأیید تغییر مهم در فرایند اندازه‌گیری ریسک؛
 - گستره ریسک‌های اعتباری طرف مقابل که توسط مدل اندازه‌گیری ریسک پوشش داده می‌شود؛
 - یکپارچگی سیستم اطلاعات مدیریت؛
 - صحت و میزان کامل بودن اطلاعات مربوط به وضعیت؛
 - راستی آزمایشی سازگاری، به موقع بودن و قابلیت اتکای منابع اطلاعات مورد استفاده برای اجرای مدل‌های داخلی، شامل استقلال چنین منابع اطلاعاتی؛
 - صحت و مناسب بودن فرضیات همبستگی و پراکندگی؛
 - صحت ارزش‌گذاری و محاسبات گذار ریسک؛
 - راستی آزمایشی صحت مدل مندرج در پاراگراف‌های ۴۳ تا ۴۶.
 - تأیید مستمر مدل‌های ریسک اعتباری طرف مقابل، شامل پس‌آزمایی، باید به صورت دوره‌ای توسط سطحی از مدیریت که دارای اختیارات کافی در خصوص تصمیم‌گیری برای دوره عمل لازم برای شناسایی نقاط ضعف مدل‌ها می‌باشد، بررسی شود.
۴۳. بانک‌ها باید فرایند تأیید اولیه و مستمر مدل‌های IMM خود را به صورت تفصیلی به نحوی که شخص ثالث قادر به دریافتن تجزیه و تحلیل باشد، مستندسازی کنند. همچنین بانک‌ها باید محاسبه سنجش‌های

ریسک حاصل از مدل‌ها به صورت تفصیلی به نحوی که شخص ثالث قادر به بازیابی سنجه‌ها باشد را مستند سازی کنند. این مستندسازی باید تناوب پس‌آزمایی و سایر تأییدهای مستمر، چگونگی تأیید آن‌ها با توجه به جریان اطلاعات و پرتفوی‌ها و تجزیه و تحلیل‌هایی که مورد استفاده قرار می‌گیرد را تعیین کند.

۴۴. بانک‌ها باید معیارهایی را برای ارزیابی مدل‌های EPE خود و مدل‌هایی که برای محاسبه EPE استفاده می‌شود را تعریف کند و دارای سیاست مکتوبی که فرایند شناسای عملکردهای غیرقابل قبول و اصلاح آن‌ها را تعیین خواهد کرد، باشند.

۴۵. بانک‌ها باید تعیین کنند که چگونه مشخصه‌های طرف مقابل مورد اشاره به منظور تأیید مدل EPE و سنجه‌های ریسک ایجاد می‌شود.

۴۶. زمان تأیید مدل‌های EPE و سنجه‌های ریسک آن که توزیع پیش‌بینی را ایجاد می‌کند، باید بیش از یک آماره توزیع مدل را مورد ارزیابی قرار دهد.

۴۶(i). به عنوان بخشی از تأیید و تصدیق اولیه و مستمر یک مدل IMM و سنجه‌های ریسک آن، الزامات زیر باید رعایت شود:

- بانک باید آزمون پس‌آزمایی را با استفاده از داده‌های تاریخی در خصوص تغییرات فاکتورهای ریسک بازار قبل از تصویب نظارتی انجام دهد. پس‌آزمایی باید تعدادی از افق‌های زمانی پیش‌بینی حداقل یک ساله، در ارتباط با تاریخ‌های شروع مختلف و پوشش محدوده وسیع از شرایط بازار را مد نظر قرار دهد.
- بانک‌ها باید آزمون پس‌آزمایی عملکرد مدل EPE خود و سنجه‌های ریسک مرتبط مدل، همچنین پیش‌بینی فاکتور ریسک بازار که EPE را پشتیبان می‌کند، انجام دهد. برای مبادلات دارای وثیقه، افق‌های زمانی پیش‌بینی موردنظر، باید شامل آن‌هایی باشد که نشان‌دهنده دوره‌های حاشیه‌ای نوعی ریسک که برای مبادلات دارای حساب ودیعه حاشیه‌ای است، باشد و باید شامل افق‌های زمانی بلندمدت حداقل ۱ سال باشد.
- مدل‌های قیمت‌گذاری مورد استفاده برای محاسبه منبع در معرض ریسک اعتباری طرف مقابل برای سناریوی مفروض شوک‌های آینده فاکتورهای ریسک بازار باید به عنوان بخشی از فرایند تأیید اولیه و مستمر مدل، مورد آزمون قرار گیرد. این مدل‌های قیمت‌گذاری می‌تواند با آن‌هایی که برای محاسبه ریسک بازار در طول یک دوره کوتاه استفاده شود، متفاوت باشد. مدل‌های قیمت‌گذاری برای اوراق

اختیار باید ویژگی غیرخطی ارزش اوراق اختیار در ارتباط با فاکتورهای ریسک بازار را ملحوظ نظر قرار دهد.

- مدل EPE باید اطلاعات خاص مبادلات به منظور تجمیع منابع در معرض ریسک در سطح مجموعه خالص‌سازی را پوشش دهد. بانک‌ها باید تصدیق کنند که مبادلات به مجموعه خالص‌سازی مناسب در مدل تخصیص داده می‌شود.

- آماره، پس‌آزمایی تاریخی در خصوص پرتفویهای طرف مقابل باید به عنوان بخشی از فرایند تأیید باشد. در دوره‌های منظم تحت راهبری مقام ناظر، یک بانک باید آزمون پس‌آزمایی را نسبت به تعدادی از پرتفویهای نمونه طرف مقابل انجام دهد. پرتفویهای نمونه باید بر مبنای حساسیت آن‌ها به فاکتورهای ریسک مهم و همبستگی به موردی که بانک در معرض آن قرار دارد انتخاب شوند. به علاوه، بانک‌های IMM نیاز دارند که آزمون پس‌آزمایی که برای آزمون مفروضات اصلی مدل EPE و سنجه‌های مرتبط ریسک از قبیل رابطه مدل‌سازی شده بین دوره زمانی فاکتور ریسک یکسان و روابط مدل‌سازی شده بین فاکتورهای ریسک انجام دهند.

- تفاوت‌های مهم بین منابع در معرض ریسک شناسایی شده و توزیع پیش‌بینی می‌تواند نشان‌دهنده مشکلی در خصوص مدل یا داده‌های پایه باشد که مقام ناظر بانک را ملزم به تصحیح آن‌ها می‌کند. در چنین شرایطی، ناظران می‌توانند بانک را ملزم به نگهداری سرمایه اضافی تا زمانی که مشکل حل شود، کنند.

- عملکرد مدل‌های EPE و سنجه‌های ریسک آن باید منوط به انجام آزمون پس‌آزمایی مناسب باشد. برنامه آزمون پس‌آزمایی باید قادر به شناسایی عملکرد ضعیف سنجه‌های ریسک مدلی EPE باشد.

- بانک‌ها باید مدل‌های EPE خود و تمامی سنجه‌های ریسک مرتبط با افق‌های زمانی متناسب با سررسید معاملاتی که منبع در معرض ریسک برای آن‌ها با استفاده از روش مدل‌سازی داخلی محاسبه می‌شود، را تأیید کند.

- مدل‌های قیمت‌گذاری مورد استفاده برای محاسبه منبع در معرض ریسک طرف مقابل باید به‌طور منظم با الگوهای مستقل مناسب به عنوان بخشی از فرایند تأیید و تصدیق مستمر، مورد آزمون و بررسی قرار گیرند.

- تأیید مستمر مدل EPE بانک و سنجه‌های ریسک مرتبط باید شامل عملکرد جاری باشد.

- تناوب به روزرسانی مدل EPE باید به عنوان بخشی از فرایند تأیید و تصدیق مورد ارزیابی قرار گیرد.
- در چارچوب IMM، سنجه‌ای که محافظه کارانه‌تر از شاخص اندازه‌گیری استفاده شده برای محاسبه منبع در معرض نکول نظارتی برای هر طرف مقابل است، می‌تواند به جای آلفا در EPE مؤثر با تأیید قبلی مقام ناظر استفاده شود. میزان محافظه‌کاری در این موضوع، بر مبنای تأیید اولیه مقام ناظر و در بررسی‌های نظارتی معمول مدل‌های EPE مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت. بانک باید این موضوع را به صورت منظم تأیید و تصدیق نماید.
- ارزیابی مستمر عملکرد مدل باید تمام طرف‌های مقابل که مدل‌ها برای آن‌ها استفاده شده است، را پوشش دهد.
- تأیید مدل‌های IMM باید ارزیابی کند که آیا محاسبات EPE منبع در معرض ریسک سطح بانک و مجموعه خالص‌سازی مناسب است یا خیر؟

۴۹(i) بانک باید دارای واحد کنترل مستقل ریسک که مسئول طراحی و پیاده‌سازی سیستم مدیریت ریسک اعتباری طرف مقابل است، باشد. این واحد باید گزارش‌های روزانه در خصوص خروجی مدل اندازه‌گیری ریسک بانک شامل ارزیابی رابطه بین سنجه‌های منبع در معرض ریسک اعتباری و حدود معاملات، را فراهم و تحلیل نماید. واحد مذکور باید از واحدهای کسب و کار بانک مستقل بوده و باید مستقیماً به مدیریت ارشد گزارش‌دهی کند.

B. بررسی اتکا به رتبه‌بندی اعتباری مستقل و حداقل کردن مضرات آن

۱. ترتیبات رتبه‌بندی استنباطی استاندارد برای منابع در معرض ریسک بلندمدت

۵۳. پاراگراف ۹۹ سند بال دو به صورت زیر اصلاح می‌شود:

۹۹. زمانی که یک بانک بر اوراقی که دارای ارزیابی خاص در آن خصوص است، سرمایه‌گذاری کند، وزن ریسک مطالبه مذکور بر مبنای آن ارزیابی است. زمانی که مطالبه بانک سرمایه‌گذاری در اوراق مذکور نباشد، اصول کلی زیر بکار گرفته می‌شود.

- در شرایطی که قرض‌گیرنده دارای ارزیابی برای یک بدهی منتشره باشد - اما مطالبه بانک به صورت سرمایه‌گذاری در این بدهی نباشد - یک ارزیابی اعتباری با کیفیت بالا (ارزیابی که به یک وزن ریسک

کمتر از مطالبه بدون رتبه منطبق شود) در خصوص آن بدهی می‌تواند صرفاً برای مطالبه بدون ارزیابی بانک استفاده شود زمانی که مطالبه مذکور هم رده یا بالاتر از مطالبه دارای ارزیابی در تمام جهات باشد. اگر چنین نباشد، ارزیابی اعتباری نمی‌تواند استفاده شود و مطالبه بدون ارزیابی وزن ریسک معادل وزن ریسک مطالبه بدون رتبه را دریافت خواهد کرد.

- در شرایطی که قرض‌گیرنده دارای یک ارزیابی ناشر است، این ارزیابی نوعاً برای مطالبات بدون پوشش وثیقه‌ای دارای رده بالا (ارشدیت بالا) از آن ناشر بکار گرفته می‌شود. در نتیجه، تنها مطالبات با اولویت بالا از آن ناشر از یک ارزیابی با کیفیت در خصوص ناشر نفع می‌برد. سایر مطالبات ارزیابی نشده از یک ناشر با ارزیابی بالا، به عنوان مطالبات بدون رتبه در نظر گرفته می‌شود. اگر ناشر یا یک ورقه منتشره دارای ارزیابی با کیفیت پایین باشند (منطبق با وزن ریسکی معادل یا بالاتر از آن چه که برای مطالبات بدون رتبه بکار می‌رود)، مطالبه بدون ارزیابی در خصوص همان طرف مقابل که معادل یا کمتر از ارزیابی ناشر ارشد بدون پوشش وثیقه‌ای یا ارزیابی منبع در معرض ریسک است، وزن ریسک همانند آن چه به ارزیابی کیفیت پایین بکار می‌رود، تخصیص داده خواهد شد.

۲. انگیزه اجتناب از ایجاد منابع در معرض ریسک دارای رتبه

۵۴. پاراگراف ۷۳۳ متن بال دو به صورت زیر می‌باشد:

۷۳۳. ریسک اعتباری: بانک‌ها باید دارای روشی باشند که آن‌ها را قادر به ارزیابی ریسک اعتباری منابع در معرض ریسک به قرض‌گیرندگان فردی یا طرف‌های مقابل همچنین سطح پرتفوی کند. بانک‌ها باید منابع در معرض ریسک را صرف نظر از این که دارای رتبه بوده یا نه، ارزیابی کنند و تعیین نمایند که آیا وزن‌های ریسک بکار گرفته شده در خصوص این منابع، تحت رویکرد استاندارد، برای ریسک ذاتی آن‌ها متناسب است یا خیر. در این موارد که بانک تعیین می‌کند که ریسک ذاتی منبع در معرض ریسک به ویژه زمانی که بدون رتبه است، بطور قابل توجهی بالاتر از آن چه که توسط وزن ریسک نشان می‌دهد، می‌باشد، بانک باید درجه بالاتری از ریسک اعتباری را در ارزیابی کفایت سرمایه کلی خود در نظر بگیرد. برای بانک‌ها با ساختار پیچیده‌تر، ارزیابی بررسی اعتباری کفایت سرمایه حداقل باید چهار حوزه را پوشش دهد: سیستم‌های

رتبه‌بندی ریسک، تجمیع/تحلیل پرتفوی، اوراق مشتقه اعتباری پیچیده/اوراق بهادار سازی شده و منابع در معرض ریسک کلان و تمرکزهای ریسک.

۳. استفاده از اصول پایه‌ای آیین رفتار حرفه‌ای ISOCO برای آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری

۵۵. پاراگراف ۹۱ و ۵۹۵ (b) متن بال دو به صورت زیر خواهد شد (پاراگراف ۹۰ نیازی به تغییرات بیشتری ندارد):

۱. فرایند شناسایی (به رسمیت شناختن)

۹۰. ناظران ملی مسئول تعیین مستمر این موضوع که آیا مؤسسه ارزیابی اعتباری (ECAI) معیارهای فهرست شده در پاراگراف زیر را رعایت می‌کنند یا خیر، می‌باشند. ناظران ملی باید از اصول پایه‌ای آیین رفتار حرفه‌ای ISOCO برای آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری در زمان تعیین میزان واجد شرایط بودن مؤسسه ارزیابی اعتباری استفاده کنند. ارزیابی‌های این مؤسسات می‌تواند به صورت محدود به رسمیت شناخته شود، به عنوان مثال، از طریق نوع مطالبات یا از لحاظ کشور. فرایند نظارتی برای به رسمیت شناختن مؤسسات ارزیابی اعتباری باید به منظور اجتناب از موانع احتمالی، افشا شود.

۲. معیارهای واجد شرایط

۹۱. یک مؤسسه ارزیابی اعتباری باید هر یک از ۶ معیار زیر را داشته باشد.

- پاسخگویی: تغییری پیشنهاد نمی‌شود
- استقلال: تغییری پیشنهاد نمی‌شود
- قابلیت دسترسی بین‌المللی / شفافیت: ارزیابی‌های فردی، عناصر اصلی مبنای ارزیابی‌ها و این موضوع که آیا ناشر در فرایند ارزیابی مشارکت می‌کند یا خیر باید به صورت عام در دسترس عموم قرار گیرد، مگر این که ارزیابی‌های مذکور خصوصی باشد. به علاوه، رویه کلی، روش‌ها و فرضیات ورود در ارزیابی‌های مورد استفاده توسط مؤسسه ارزیابی اعتباری باید در دسترس عموم باشد.
- افشا: یک مؤسسه ارزیابی اعتباری مستقل باید این اطلاعات را افشا کند: آیین رفتار حرفه‌ای؛ ماهیت کلی ترتیبات جبران خدمات خود با نهادهای تحت ارزیابی؛ روش‌های ارزیابی خود، شامل تعریف نکول، افق زمانی و معنی هر رتبه؛ نرخ‌های نکول تجربه شده در هر طبقه ارزیابی و انتقال ارزیابی‌ها به عنوان مثال احتمال تبدیل AA به رتبه A در طول زمان.
- منابع: تغییری پیشنهاد نمی‌شود

- شهرت و اعتبار: تغییری پیشنهاد نمی‌شود

۳. الزامات عملیاتی برای استفاده از ارزیابی‌های اعتباری مستقل (بیرونی)

۵۶۵. معیارهای عملیاتی زیر در خصوص استفاده از ارزیابی‌های اعتباری مستقل در رویکردهای استاندارد و رتبه‌بندی داخلی چارچوب اوراق بهادارسازی بکار گرفته می‌شود:

(a) بدون تغییر

(b) ارزیابی‌های اعتباری مستقل باید از جانب یک مؤسسه ارزیابی اعتباری مستقل واجد شرایط که توسط مقام ناظر بانک با توجه به مندرجات پاراگراف‌های ۹۰ تا ۱۸۰ با در نظر گرفتن استثناء زیر، به رسمیت شناخته شده است، باشد. بر خلاف بند سوم پاراگراف ۹۱، یک ارزیابی اعتباری واجد شرایط، رویه‌ها، روش‌ها، مفروضات و عناصر اصلی مبنای ارزیابی‌ها باید به‌طور کلی و بدون هزینه در دسترس عموم باشد^{۲۴۹}.
به بیان دیگر، رتبه‌بندی باید با قابلیت دسترسی منتشر شده و در ماتریس انتقال مؤسسه ارزیابی اعتباری مستقل شامل شود. همچنین، تحلیل جریان نقدی و زیان، همچنین حساسیت رتبه‌بندی به تغییرات در مفروضات پایه رتبه‌بندی باید در دسترس عموم باشد. در نتیجه رتبه‌بندی‌هایی که فقط در دسترس طرفین معامله قرار می‌گیرند، این الزامات را رعایت نمی‌کنند.

(c) تا (f) بدون تغییر

۴. اثرات ناشی از تضامین و مشتقات اعتباری - کاهش ریسک اعتباری (CRM)

رویکرد استاندارد - طیف تضامین واجد شرایط (ضامین متقابل) / ارایه کنندگان پوشش

۱۹۵. پوشش اعتباری ارایه شده توسط مؤسسات زیر به رسمیت شناخته می‌شود:

- مؤسسات دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، بانک‌ها و شرکت‌های اوراق بهادار با وزن ریسک پایین‌تر از طرف مقابل.
- سایر مؤسساتی که به‌طور مستقل رتبه‌بندی شده به استثناء زمانی که پوشش اعتباری برای منبع در معرض ریسک ناشی از اوراق بهادارسازی تأمین شده باشد. این امر شامل پوشش اعتباری ارایه شده

^{۲۴۹} زمانی که ارزیابی اعتباری واجد شرایط بدون هزینه ارایه نشود، مؤسسه ارزیابی اعتباری مستقل باید توجیه کافی در چارچوب آیین رفتار حرفه‌ای در دسترس عموم بر اساس ماهیت "منطبق باش یا توضیح بده" اصول رفتار حرفه‌ای ISOCO برای آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری ارایه دهد.

توسط شرکت مادر، تابعه مستقل و شرکت‌های وابسته زمانی که آن‌ها دارای وزن ریسک کمتر از متعهد باشند.

- زمانی که پوشش اعتباری برای منبع در معرض ریسک اوراق بهادارسازی شده ارایه شود، سایر مؤسسات اخیراً دارای رتبه بیرونی -BBB یا بهتر از آن باشد یا در زمان ارایه پوشش دارای رتبه -A با بهتر باشند. این امر شامل پوشش اعتباری ارایه شود توسط شرکت مادر، تابعه مستقل و شرکت‌های وابسته می‌باشد و این زمانی است که آن‌ها دارای وزن ریسک کمتر از متعهد باشند.

شناسایی (به رسمیت شناختن) تحت رویکرد مبتنی بر رتبه‌بندی داخلی (IRB) پایه

۳۰۲. برای بانک‌های استفاده کننده از رویکرد پایه در خصوص LGD، رویکرد مربوط به تضامین و اوراق مشتقه اعتباری به مقدار بسیار زیادی از ترتیبات رویکرد استاندارد مندرج در پاراگراف‌های ۱۸۹ تا ۲۰۱ پیروی می‌کند. طیف ضامنین واجد شرایط همانند شرایط مندرج در رویکرد استاندارد به استثناء شرکت‌هایی است که به صورت داخلی رتبه‌بندی می‌شوند و می‌تواند تحت شرایط رویکرد پایه مورد شناسایی قرار گیرد. برای شناسایی، الزامات مندرج در پاراگراف ۱۸۹ تا ۱۹۴ باید رعایت شود.

۵. رتبه‌بندی غیرالزامی و به رسمیت شناختن مؤسسات ارزیابی اعتباری مستقل

۵۶. پاراگراف ۶۴ و ۱۰۸ سند بال دو به صورت زیر تغییر می‌کند:

۹۴. بانک‌ها باید از مؤسسات رتبه‌بندی منتخب و رتبه‌بندی آن‌ها به صورت سازگار برای همه انواع مطالبات در خصوص وزن‌دهی ریسک و اهداف مدیریت ریسک استفاده کنند. بانک‌ها مجاز به گلچین نمودن ارزیابی‌های ارایه شده توسط مؤسسات ارزیابی اعتباری مستقل و تغییر دلخواهانه استفاده از این مؤسسات نیستند.

۱۰۸. به عنوان یک قاعده کلی، بانک‌ها باید از رتبه‌بندی مورد درخواست از مؤسسات ارزیابی اعتباری مستقل واجد شرایط استفاده کنند. با این وجود، مقامات ناظر ملی می‌توانند به بانک‌ها اجازه دهند که از رتبه‌بندی غیرالزامی نیز همانند رتبه‌بندی مورد درخواست استفاده کنند و این زمانی است که متقاعد شده باشند که ارزیابی‌های اعتباری ناشی از رتبه‌بندی غیرالزامی از نظر کیفیت نسبت به کیفیت کلی رتبه‌بندی مورد درخواست پایین تر نباشد. با این وجود، این احتمال برای مؤسسات ارزیابی اعتباری مستقل وجود دارد که از

رتبه‌بندی‌های غیرالزامی برای اعمال فشار به مؤسسات برای دریافت رتبه‌بندی الزامی استفاده کنند. چنین رفتاری، زمانی که شناسایی شد، باید باعث شود که ناظران این موضوع را در نظر بگیرند که آیا مؤسسه مذکور را واجد شرایط برای اهداف کفایت سرمایه به رسمیت بشناسند یا خیر.

III. سپر سرمایه حفاظتی

۵۷. این بخش کارکرد سپر سرمایه حفاظتی که بانک‌ها باید نسبت به ایجاد آنها قبل از دوره‌های بحران اطمینان حاصل نمایند را به طور مختصر بیان می‌کند. سپرهای سرمایه‌ای مزبور این امکان را دارند که در صورت وقوع زیان کاهش یابند. این الزامات بر قواعد سرمایه حفاظتی ساده مبتنی است و به منظور اجتناب از نقض حداقل‌های الزامات سرمایه‌ای طراحی شده‌اند.

A. قواعد برتر مربوط به سرمایه حفاظتی

۵۸. قبل از دوره‌های زمانی وقوع بحران، بانک‌ها باید سپرهایی از سرمایه را فراتر از حداقل‌های مقرراتی نگهداری نمایند.

۵۹. چنانچه سپرهای حفاظتی کاهش یابند، یکی از راه‌هایی که بانک‌ها باید به منظور بازسازی مجدد سپرها دنبال نمایند کاهش صلاحیددی سود قابل توزیع می‌باشد. این موضوع می‌تواند شامل کاهش سود نقدی سهام، پرداخت‌های با پشتوانه سهام و نیز پاداش کارمندان باشد. بانک‌ها همچنین می‌توانند به عنوان راهکاری جایگزین در حفاظت از سطح سرمایه ایجاد شده به صورت درونی، این روش را انتخاب نمایند که سرمایه جدیدی از بخش خصوصی جذب کنند. ایجاد توازن بین این گزینه‌ها باید با انجام مذاکره با مقامات نظارتی به عنوان بخشی از فرآیند برنامه‌ریزی سرمایه صورت پذیرد.

۶۰. واضح است که تلاش‌های بیشتری باید به منظور بازسازی سپرهایی که بیشتر کاهش پیدا کرده‌اند صورت پذیرد. بنابراین، در غیاب افزایش سرمایه از بخش خصوصی در صورتی که سطوح سرمایه واقعی بانک‌ها به الزامات حداقل سرمایه نزدیک‌تر می‌شوند، سهم سود انباشته بانک برای هدف بازسازی سپرهای سرمایه‌ای باید افزایش یابد.

۶۱. برای بانک‌هایی که سپرهای سرمایه‌ای خود را کاهش داده‌اند این موضوع قابل پذیرش نیست که به عنوان توجیهی برای حفظ توزیع‌های سخاوتمندانه سود به سهامداران، سایر تأمین‌کنندگان سرمایه و نیز کارکنان،

از پیش‌بینی‌های آینده به منظور بازسازی سرمایه خود استفاده نمایند. سهامداران بر خلاف سپرده‌گذاران باید این ریسک را بپذیرند که بازسازی سرمایه موضوعی مربوط به آینده نمی‌باشد.

۶۲. همچنین برای بانک‌هایی که سپرده‌های سرمایه‌ای خود را کاهش داده‌اند این موضوع قابل پذیرش نیست که سعی نمایند از توزیع سرمایه به عنوان راهی برای نشان دادن قدرت مالی خود استفاده نمایند. این موضوع نه تنها از نقطه نظر یک بانک به عنوان رفتاری غیرمسئولانه دیده می‌شود بلکه قرار دادن منافع سهامداران بالاتر از منافع سپرده‌گذاران می‌تواند سایر بانک‌ها را برای دنبال کردن این رویه ترغیب نماید. در نتیجه بانک‌ها در مجموع توزیع سود خود را درست در زمانی که باید سود نگهداری شود افزایش می‌دهند.

۶۳. چارچوب پیشنهادی در اینجا، اختیار بانک‌هایی که سپرده‌های سرمایه‌ای آنها کاهش پیدا کرده است، را به منظور جلوگیری از کاهش بیشتر آنها از طریق توزیع سخاوتمندانه سود کاهش می‌دهد. بر این اساس، این چارچوب توانایی بانک‌ها را به منظور مقاومت در شرایط نامطلوب تقویت می‌کند. اجرای چارچوب از طریق قواعد سرمایه‌حفاظتی که در سطح بین‌المللی پذیرفته شده است می‌تواند هم در شرایطی که به سمت وضعیت رکودی پیش می‌رود و نیز به منظور فراهم کردن مکانیزم‌هایی برای بازسازی سرمایه در طی دوره‌های اولیه بازسازی اقتصادی، در افزایش مقاومت بخش بانکی کمک نماید. نگهداری بخش بیشتری از سود در طول یک دوره رکود می‌تواند این اطمینان را ایجاد نماید که به منظور پشتیبانی از فعالیت‌های تجاری عادی بانک‌ها در طول دوره‌های وقوع بحران، سطح سرمایه کافی در دسترس می‌باشد. بر این اساس، چارچوب پیشنهادی به کاهش رفتارهای همراستا با دوره تجاری^{۲۵۰} کمک خواهد کرد.

B. چارچوب

۶۴. میزان سپر سرمایه‌حفاظتی ۲,۵٪ که شامل سرمایه‌عادی لایه ۱ است، بیش از الزامات حداقل سرمایه‌حفاظتی تعیین می‌شود^{۲۵۱}. محدودیت‌های توزیع سرمایه برای بانکی که سطوح سرمایه آن کمتر از این دامنه قرار گیرد اعمال می‌شود. بانک‌ها در صورتی که دچار زیان شوند، هنگامی که سطوح سرمایه آنها در دامنه حفاظتی قرار گیرد قادر به انجام فعالیت‌های تجاری خود به صورت عادی خواهند بود. محدودیت‌ها تنها در خصوص توزیع‌های سود و نه در خصوص عملیات بانک اعمال می‌شود.

^{۲۵۰} . Procyclicality

^{۲۵۱} . سرمایه‌عادی لایه ۱ باید در ابتدا به منظور رعایت الزامات حداقل سرمایه‌حفاظتی (شامل ۶٪ لایه ۱ و ۸٪ الزامات سرمایه‌کل در صورت ضرورت)، قبل از آنکه باقی‌مانده آن بتواند برای سپر سرمایه‌حفاظتی استفاده شود.

۶۵. محدودیت‌های توزیع سود برای بانک‌هایی که سطوح سرمایه آنها کمتر از دامنه قرار گیرد هر میزان که سطوح سرمایه بانک به الزامات حداقل سرمایه نزدیک شود، افزایش می‌یابد. بر اساس طراحی انجام شده، محدودیت‌های اعمال شده بر بانک‌های با سطوح سرمایه در بالاترین سطح دامنه، کمترین میزان خواهد بود. این موضوع منعکس‌کننده آن است که انتظار می‌رود سطوح سرمایه بانک‌ها از زمانی به زمان دیگر امکان قرار گرفتن در این دامنه را داشته باشند. کمیته بال تمایل به اعمال محدودیت‌ها برای ورود به دامنه‌هایی که بسیار محدودکننده باشد را ندارد چرا که منجر به این خواهد شد که دامنه مذکور به عنوان وضع الزامات حداقل سرمایه جدید نگریده می‌شود.

۶۶. جدول زیر نسبت‌های حداقل سرمایه حفاظتی یک بانک را که باید در سطوح مختلف نسبت‌های سرمایه عادی لایه ۱ (CET1) رعایت شود نشان می‌دهد. برای مثال، بانکی با نسبت سرمایه CET1 در دامنه ۵,۱۲۵٪ تا ۵,۷۵٪ لازم است که ۸۰٪ سود خود را در سال مالی آتی نگهداری نماید (یعنی پرداخت‌های بانک به شکل سود نقدی سهام، بازخرید سهام و پاداش صلاح‌دیدگی بیش از ۲۰٪ نشود). چنانچه بانکی بخواهد پرداخت‌هایی را بیش از محدودیت‌های اعمال شده توسط این سازوکار داشته باشد، بانک این گزینه را دارد که به میزان توزیع بیش از محدودیت‌های مزبور، سرمایه خود را از بخش خصوصی افزایش دهد. این موضوع باید با مقامات نظارتی بانک به عنوان بخشی از فرآیند برنامه‌ریزی سرمایه مورد بررسی قرار گیرد. نسبت سرمایه عادی لایه ۱ (CET1) شامل مقادیری است که به منظور رعایت الزامات حداقل سرمایه عادی لایه ۱ به میزان ۴,۵٪ لحاظ می‌شود اما سرمایه عادی اضافی لایه ۱ برای رعایت الزامات سرمایه ۶٪ لایه ۱ و ۸٪ سرمایه کل را در بر نمی‌گیرد. برای مثال، بانکی با CET1 برابر ۸٪ که سرمایه لایه ۱ اضافی یا سرمایه لایه ۲ ندارد گرچه همه الزامات حداقل سرمایه را رعایت می‌کند اما سپر حفاظتی به میزان صفر دارد و بنابراین مقید به محدودیت ۱۰۰٪ در توزیع سرمایه خواهد بود.

استانداردهای حداقل سرمایه حفاظتی برای هر بانک

نسبت‌های حداقل سرمایه حفاظتی (به عنوان درصدی از سود)	نسبت سرمایه عادی لایه ۱
۱۰۰٪	۴,۵٪ - ۵,۱۲۵٪
۸۰٪	>۵,۱۲۵٪ - ۵,۷۵٪
۶۰٪	>۵,۷۵٪ - ۶,۳۷۵٪
۴۰٪	>۶,۳۷۵٪ - ۷,۰٪
۰٪	> ۷,۰٪

۶۷. در ذیل مواردی از جنبه‌های کلیدی مربوط به الزامات برشمرده می‌شود:

- (a) اقلامی که مشمول محدودیت‌های توزیع سود می‌گردند: اقلامی که مشمول توزیع می‌گردند شامل سود نقدی سهام و باز خرید سهام، پرداخت‌های صلاحیددی در ارتباط با سایر ابزارهای سرمایه لایه ۱ و نیز پرداخت‌های صلاحیددی پاداش به کارمندان می‌باشد. پرداخت‌هایی که منجر به کاهش سطح سرمایه عادی لایه ۱ نمی‌شوند که به طور مثال می‌توانند شامل سودهای تعهدشده خاص باشند به عنوان موارد مشمول توزیع سود در نظر گرفته نمی‌شوند.
- (b) تعریف سود: سود تعریف می‌گردد به عنوان سود قابل توزیع محاسبه شده قبل از کسر اقلامی که برای توزیع آنها محدودیت وجود دارد. سود بعد از مالیات که گزارش شده و هیچ کدام از اقلام قابل توزیع را که قبلاً پرداخت شده است را در بر نمی‌گیرد محاسبه می‌شود. بر این اساس، هرگونه تأثیر مالیاتی ناشی از چنین توزیع سودی باید به طور معکوس اصلاح شود. چنانچه بانکی سود مثبتی نداشته باشد و نسبت سرمایه عادی لایه ۱ آن کمتر از ۷٪ باشد آن بانک از هرگونه توزیع سود خالص مثبتی منع خواهد شد.
- (c) کاربرد این چارچوب به صورت تلفیقی یا در سطح بانگ: این چارچوب باید در سطح تلفیقی به کار رود به این معنی که محدودیت‌های مربوط به توزیع سود بر اساس سود گروه تلفیقی اعمال می‌شود. مقامات نظارتی ملی این گزینه را در اختیار دارند که این چارچوب را در سطح بانک به منظور حفظ منابع در بخش خاصی از گروه به کار برند.
- (d) سایر صلاحیددهای نظارتی: گرچه سپر حفاظتی باید امکان کاهش یافتن را داشته باشد با این وجود بانکها نباید در زمان های عادی چنین انتخاب کنند که در محدوده سپر حفاظتی فعالیت نمایند که در نتیجه بتوانند به راحتی با سایر بانکها رقابت کرده و سهم بیشتری از بازار را به دست آورند. به منظور ایجاد اطمینان از اینکه این موضوع به وقوع نمی‌پیوندد مقامات نظارتی صلاحیددهای دیگری نیز به منظور اعمال محدودیت‌های زمانی برای فعالیت بانکها بر پایه مورد به مورد در دامنه سپر حفاظتی خواهند داشت. در هر حالت مقامات نظارتی باید این اطمینان را حصول نمایند که برنامه‌های سرمایه بانکها به دنبال بازسازی سپرهای حفاظتی در یک چارچوب زمانی مناسب می‌باشند.

C. ترتیبات دوره گذار

۶۸. شروع به ایجاد سپر حفاظتی از اول ژانویه سال ۲۰۱۶ تا پایان سال ۲۰۱۸ خواهد بود و از اول ژانویه سال ۲۰۱۹ به طور کامل این الزامات لازم‌الاجرا می‌باشد. این سپر از ۰٫۶۲۵٪ دارایی‌های موزون به ریسک (RWAs) در اول ژانویه سال ۲۰۱۶ شروع می‌شود و در هر سال پس از آن به میزان ۰٫۶۲۵٪ افزوده شده تا

به میزان نهایی یعنی ۲,۵٪ دارایی‌های موزون به ریسک (RWAs) در اول ژانویه سال ۲۰۱۹ برسد. کشورهایی که رشد اعتباری بیش از حد را تجربه می‌کنند باید سرعت بیشتری در ایجاد سپر سرمایه حفاظتی و سپرهای ضد چرخه‌ای داشته باشند. مقامات ملی این اختیار را دارند که دوره گذار کوتاه‌مدتی را که به طور مناسبی قابل انجام باشد اعمال نمایند.

۶۹. بانک‌هایی که طی دوره گذار به طور واقع الزامات حداقل نسبت را رعایت می‌کنند اما نسبت آنها پایین‌تر از میزان هدف ۷٪ سرمایه عادی لایه ۱ (حداقل به اضافه سپر حفاظتی) باقی می‌ماند باید سیاست‌های احتیاطی نگهداری سود را انجام دهند با این دیدگاه که الزامات سپر حفاظتی تا میزانی که به طور معقول ممکن باشد را رعایت کنند.

۷۰. تقسیم‌بندی سپر حفاظتی به صورت یک چهارم که تعیین‌کننده حداقل نسبت‌های سپر حفاظتی است، از اول ژانویه سال ۲۰۱۶ شروع می‌شود. این بخش‌های یک چهارم همچنان که سپر حفاظتی سرمایه شروع به رشد می‌کند به مرور افزوده می‌گردد که در طی این دوره زمانی هرگونه سپر ضد چرخه‌ای را نیز شامل خواهد شد.

IV. سپر ضد چرخه‌ای

A. مقدمه

۷۱. رکود اقتصادی که پس از دوره‌ای از رشد اعتباری بیش از حد شکل می‌گیرد می‌تواند باعث افزایش قابل توجه زیان‌های ایجاد شده در بخش بانکی گردد. این زیان‌ها می‌تواند بخش بانکی را بی‌ثبات کرده و یک چرخه تباهنده‌ای را شکل دهد که بر اساس آن مشکلات در سیستم مالی می‌تواند منجر به رکود در بخش واقعی اقتصاد شده و این مشکل مجدداً به بخش بانکی سرایت نماید. اینگونه تعاملات، اهمیت قابل توجه بخش بانکی را در زمینه ایجاد سپرهای سرمایه‌ای اضافی در دوره‌ای که ریسک‌های بحران در سطح سیستمی به طور قابل توجه در حال رشد می‌باشند را برجسته می‌کند.

۷۲. سپر ضد چرخه‌ای به دنبال این هدف است که اطمینان ایجاد نماید که الزامات سرمایه‌ای بخش بانکی شرایط مالی در سطح کلان که بانک‌ها در آن فعالیت می‌کنند را نیز در نظر می‌گیرد. زمانی که تشخیص داده می‌شود رشد اعتباری کل بیش از حد منجر به ایجاد ریسک در سطح سیستم می‌گردد، این سپر به منظور ایجاد اطمینان از اینکه سیستم بانکی به منظور محافظت از خود در مقابل زیان‌های بالقوه آتی دارای سپر سرمایه

است، توسط مقامات ملی الزامی می‌شود. این تمرکز بر رشد اعتباری کل بیش از حد به آن معنی است که کشورها به احتمال زیاد تنها نیازمند الزامی نمودن این سپر بر یک پایه غیرمتناوب خواهند بود. این سپر برای بانک‌های فعال در سطح بین‌المللی برابر متوسط موزون سپرهای الزامی در همه کشورهایی که بانک در آن کشورها منابع در معرض ریسک اعتباری دارد، می‌باشد. این بدان معنی است که بانک‌ها نیاز به سطح سپرهای کمتری بر یک پایه نسبتاً متناوب خواهند داشت چراکه چرخه‌های اعتباری همیشه در بین کشورها تا حد زیادی با هم مرتبط نمی‌باشد.

۷۳. چارچوب رژیم سپر ضدچرخه‌ای از عناصر ذیل تشکیل شده است:

- (a) مقامات ملی رشد اعتباری و سایر شاخص‌ها را که می‌تواند در بردارنده نشانه‌ای از ایجاد ریسک سیستمی باشد را پایش کرده و ارزیابی می‌کنند که آیا رشد اعتباری بیش از حد است و یا این رشد منجر به ایجاد ریسک در سطح سیستمی می‌شود یا خیر. بر اساس این ارزیابی مقامات مذکور در صورتی که شرایط، اقتضاء نماید سپر ضدچرخه‌ای را الزامی می‌کنند. این الزامات در زمانی که ریسک سیستمی شکننده یا ناپایدار شود می‌تواند برداشته شود یا کاهش یابد.
- (b) بانک‌های فعال در سطح بین‌المللی موقعیت جغرافیایی منابع در معرض ریسک اعتباری بخش خصوصی خود را در نظر گرفته و الزامات سپر سرمایه‌ای ضدچرخه‌ای خاص بانک را به صورت متوسط موزون الزاماتی که در کشورهایی که بانک در آنجا منابع در معرض ریسک اعتباری دارد محاسبه می‌کند.
- (c) الزامات سپر ضدچرخه‌ای که بانک ملزم به رعایت آن است منجر به گسترش اندازه سپر سرمایه حفاظتی بانک می‌شود. بانک‌ها در صورتی که این الزام را رعایت نکنند محدودیت‌هایی در توزیع سود خواهند داشت.

B. الزامات سپر ضد چرخه‌ای در سطح کشوری (ملی)

۷۴. هر کدام از کشورهای عضو کمیته بال یکی از مقامات خود را با مسئولیت اتخاذ تصمیم در خصوص اندازه سپر سرمایه ضدچرخه‌ای تعیین خواهد نمود. در صورتی که مقام تعیین شده مربوطه یک دوره زمانی رشد اعتباری بیش از حد را که می‌تواند منجر به ایجاد ریسک سیستمی شود شناسایی کند آن مقام در کنار سایر ابزارهای احتیاطی در سطح کلان که در اختیار دارد الزامات سپر ضد چرخه‌ای را نیز تعیین می‌کند. این میزان از عدد صفر تا ۲٫۵٪ دارایی‌های موزن به ریسک متغیر است که بستگی به قضاوت آنها در خصوص سطح ایجاد

ریسک در سطح سیستمی خواهد داشت^{۲۵۲}.

۷۵. سند «رهنمودی برای مقامات ملی که سپر سرمایه ضدچرخه‌ای را اعمال می‌کنند»، اصولی که مقامات ملی در خصوص چگونگی اتخاذ تصمیم در مورد سپر توافق کرده‌اند را در بردارد. این سند اطلاعاتی آرایه می‌دهد که بانک‌ها را در درک و پیش‌بینی تصمیمات مقامات مالی مربوط به سپر در کشورهای که در آن‌ها منابع در معرض ریسک اعتباری دارند، کمک می‌نماید.

۷۶. جهت اعطای زمان کافی به بانک‌ها به منظور تعدیل سطح سپر خود مقامات مربوطه در هر کشور، تصمیم خود در خصوص افزایش سپر ضد چرخه‌ای را تا ۱۲ ماه قبل از انجام آن اعلام می‌کنند^{۲۵۳}. تصمیم مقامات هر کشور به منظور کاهش سطح سپر ضدچرخه‌ای فوراً لازم‌الاجراء خواهد بود. تصمیمات از قبل اعلام شده مربوط به سپر و نیز سپرهای واقعی اعمال شده برای همه کشورهای عضو کمیته بال بر روی پایگاه اطلاع‌رسانی بانک تسویه بین‌المللی (BIS) منتشر خواهد شد.

C. سپر ضدچرخه‌ای خاص بانک

۷۷. بانک‌ها مقید به داشتن سپر ضدچرخه‌ای که از میزان صفر تا ۲٫۵٪ کل دارایی‌های موزن به ریسک آنها است، می‌باشند^{۲۵۴}. سپر حفاظتی که برای هر بانک به کار می‌رود منعکس‌کننده ترکیب جغرافیایی سبد منابع در معرض ریسک اعتباری آن بانک می‌باشد. بانک‌ها باید الزامات مربوط به این سپر را با سرمایه عادی لایه ۱ یا سایر ابزارهای سرمایه‌ای با قدرت جذب زیان کامل^{۲۵۵} رعایت کنند و یا اینکه ملزم به اعمال محدودیت‌هایی در خصوص توزیع سود که در بخش بعدی بیان می‌شود، خواهند بود.

۷۸. بانک‌های فعال در سطح بین‌المللی باید موقعیت جغرافیایی منابع در معرض ریسک اعتباری بخش خصوصی

^{۲۵۲} مقامات ملی می‌توانند دامنه‌ای از ابزارهای احتیاطی بیشتری در سطح کلان که می‌تواند شامل سپرهای علاوه بر ۲٫۵٪ برای بانک‌ها باشد را در صورتی که این موضوع در چارچوب شرایط آن کشور مناسب تشخیص داده شود در کشور خود اعمال نمایند. اگرچه قواعد عمل متقابل بین‌المللی که در چارچوب این رژیم تعیین می‌شود منجر به شکل‌گیری سپر ضدچرخه‌ای حداکثر به میزان ۲٫۵٪ می‌گردد.

^{۲۵۳} بانک‌های خارج از کشور مربوطه که منابع در معرض ریسک اعتباری به مشتریان در آن کشور دارند نیز همچنین مقید به افزایش سطح سپر پس از دوره از قبل اعلام شده در خصوص منابع در معرض ریسک خود می‌باشند. در مواردی که دوره اعلام اولیه کوتاه‌تر از ۱۲ ماه است، مقام ناظر مبدأ چنین بانک‌هایی باید در صورت امکان، قبل از آنکه سطوح جدید سپر ضدچرخه‌ای لازم‌الاجراء باشند در کوتاه‌ترین زمانی که ممکن است (مشروط به وجود یک دوره حداکثر ۱۲ ماهه اعلام از قبل) به دنبال تطبیق دوره اعلام شده از قبل باشد.

^{۲۵۴} مشابه سپر سرمایه حفاظتی، این چارچوب در سطح تلفیقی مورد استفاده قرار می‌گیرد. علاوه بر این، مقامات نظارتی ملی می‌توانند این چارچوب را در سطح بانک به منظور حفظ منابع در بخش خاصی از گروه به کار برند.

^{۲۵۵} کمیته همچنان در حال بررسی مسأله اجازه دادن برای سایر ابزارهای سرمایه‌ای با قابلیت کامل جذب زیان علاوه بر سرمایه عادی لایه ۱ و آشکالی که می‌تواند داشته باشد می‌باشد. تا زمانی که کمیته رهنمود دیگری را در این خصوص منتشر نماید، سپر ضدچرخه‌ای باید تنها از طریق سرمایه عادی لایه ۱ ایجاد شود.

خود را (که شامل منابع در معرض ریسک بخش مالی غیربانکی نیز است) در نظر گرفته و الزامات سپر سرمایه ضدچرخه‌ای خود را به صورت متوسط موزون سپرهایی که در کشورهایی که در آنها منابع در معرض ریسک دارند محاسبه نمایند. منابع در معرض ریسک اعتباری در این حالت در بردارنده همه منابع در معرض ریسک بخش خصوصی که یک سرمایه پوششی ریسک اعتباری را به خود اختصاص می‌دهد و یا یک سرمایه پوششی متناظر دفتر تجاری و موزون شده به ریسک برای ریسک خاص، IRC و اوراق بهادارسازی را دارد، می‌باشد.

۷۹. نحوه وزن دهی سپر اعمال شده در هر کشور برابر کل هزینه سرمایه پوششی ریسک اعتباری بانک که مربوط به منابع در معرض ریسک اعتباری بخش خصوصی در آن کشور است^{۲۵۶} تقسیم بر کل هزینه سرمایه پوششی ریسک اعتباری بانک مربوط به منابع در معرض ریسک اعتباری بخش خصوصی در همه کشورها می‌باشد.

۸۰. در روش VaR برای ریسک خاص، با در نظر گرفتن سرمایه پوششی ریسک افزایشی و نیز هزینه سرمایه پوششی اندازه‌گیری ریسک جمعی، بانک‌ها باید با مقامات نظارتی خود تعامل داشته تا بتوانند رویکردی را تدوین نمایند که بر اساس آن اینگونه هزینه‌های سرمایه پوششی را به اوزان ریسک ابزار فردی تبدیل نمایند و بتوان این اوزان را به موقعیت‌های جغرافیایی مشتریان خاصی که این هزینه‌های پوشش سرمایه را ایجاد می‌کنند تخصیص داد. گرچه این امکان وجود دارد که همیشه نتوان هزینه سرمایه پوششی را به این روش تفکیک کرد چرا که هزینه‌های پوشش سرمایه بر اساس یک پایه سبد دارایی به سبد دارایی محاسبه شده‌اند. در چنین مواردی، هزینه پوشش سرمایه برای سبد دارایی مربوطه باید به مناطق جغرافیایی مربوط به اجزای تشکیل دهنده سبد دارایی تخصیص یابد از طریق محاسبه نسبت کل منابع در معرض ریسک در معرض نکول سبد دارایی (EAD) که به واسطه EAD منتج از طرف‌های مقابل در هر کدام از مناطق جغرافیایی محاسبه می‌شود.

D. گسترش سپر سرمایه حفاظتی

۸۱. الزامات سپر ضدچرخه‌ای که بر اساس آن بانک ملزم به رعایت آن می‌باشد از طریق گسترش سپر سرمایه‌ای

^{۲۵۶}. زمانی که کشوری که منابع در معرض ریسک اعتباری بخش خصوصی مربوط به آن کشور را در نظر می‌گیریم، بانک‌ها باید در صورت امکان پایه ریسک نهایی را استفاده نمایند؛ یعنی بانک باید کشوری را استفاده کند که تضمین‌کننده منابع در معرض ریسک در آنجا اقامت دارد و نه کشوری که منابع در معرض ریسک در آنجا ثبت شده است.

حفاظتی که در بخش III تعریف شد انجام می‌پذیرد.

۸۲. جدول زیر حداقل نسبت‌های سرمایه حفاظتی که یک بانک باید در سطوح مختلف نسبت سرمایه سهام عادی لایه ۱ رعایت نماید را نشان می‌دهد^{۲۵۷}. زمانی که سپر سرمایه ضدچرخه‌ای در همه کشورهای بانکی در آنجا منابع در معرض ریسک اعتباری بخش خصوصی دارد برابر صفر باشد، آنگاه سطوح سرمایه و محدودیت‌های بیان شده در جدول مطابق با مواردی است که در بخش III بیان گردید.

استانداردهای حداقل سرمایه حفاظتی برای هر بانک	
نسبت‌های حداقل سرمایه حفاظتی (به عنوان درصدی از سود)	نسبت سرمایه عادی لایه ۱ (دربردارنده سایر ابزارهای سرمایه‌ای با قابلیت جذب زیان کامل)
۱۰۰٪	در اولین محدوده یک‌چهارم سپر
۸۰٪	در دومین محدوده یک‌چهارم سپر
۶۰٪	در سومین محدوده یک‌چهارم سپر
۴۰٪	در چهارمین محدوده یک‌چهارم سپر
۰٪	بیش از محدوده سپر

۸۳. با هدف تبیین بیشتر موضوع، جدول زیر بیانگر نسبت‌های سرمایه حفاظتی است که یک بانک در صورتی که بانک ملزم به رعایت الزام سپر ضدچرخه‌ای ۲,۵٪ باشد، باید در سطوح مختلف سرمایه عادی لایه ۱ رعایت نماید.

استانداردهای حداقل سرمایه حفاظتی برای هر بانک، زمانی که بانک ملزم به رعایت الزام سپر ضدچرخه‌ای ۲,۵٪ می‌باشد	
نسبت‌های حداقل سرمایه حفاظتی (به عنوان درصدی از سود)	نسبت سرمایه عادی لایه ۱ (دربردارنده سایر ابزارهای سرمایه‌ای با قابلیت جذب زیان کامل)
۱۰۰٪	۴,۵٪ - ۵,۷۵٪
۸۰٪	>۵,۷۵٪ - ۷,۰٪
۶۰٪	>۷,۰٪ - ۸,۲۵٪
۴۰٪	>۸,۲۵٪ - ۹,۵٪
۰٪	> ۹,۵٪

^{۲۵۷} در جهت ایجاد سازگاری با سپر حفاظتی، نسبت سرمایه عادی لایه ۱ در اینجا شامل اقلامی است که برای رعایت الزامات حداقل سرمایه عادی لایه ۱ به میزان ۴,۵٪ استفاده می‌شود اما سایر موارد سرمایه عادی اضافی لایه ۱ که برای رعایت الزامات ۶٪ و نیز ۸٪ الزامات سرمایه کل استفاده می‌شود را در بر نمی‌گیرد.

E. تناوب دوره زمانی محاسبه و افشاء

۸۴. بانک‌ها باید این اطمینان را ایجاد نمایند که الزامات سپر ضد چرخه‌ای آنها حداقل به تناوب یکسانی با الزامات حداقل سرمایه محاسبه و به طور عمومی افشاء می‌شود. این سپر در زمان محاسبه الزامات حداقل سرمایه باید بر اساس آخرین سپرهای ضد چرخه‌ای در دسترس کشورهای مختلف مربوطه باشد. علاوه بر این، زمانی که بانک‌ها الزامات مربوط به سپر خود را افشاء می‌کنند لازم است، توزیع جغرافیایی منابع در معرض ریسک بخش خصوصی خود را که در محاسبه الزامات سپر محاسبه کرده‌اند را نیز افشاء نمایند.

F. تزییات مربوط به دوره گذار

۸۵. نظام سپر ضد چرخه‌ای به طور همزمان با سپر سرمایه حافظتی از اول ژانویه سال ۲۰۱۶ تا پایان سال ۲۰۱۸ به مرور الزامی گشته و از اول ژانویه سال ۲۰۱۹ به طور کامل لازم‌الاجراء می‌باشد. این بدان معنی است که حداکثر الزامات سپر ضد چرخه‌ای از ۰٫۶۲۵٪ دارایی‌های موزون به ریسک (RWAs) در اول ژانویه سال ۲۰۱۶ شروع شده و در هر سال آتی ۰٫۶۲۵٪ بدان افزوده می‌شود تا به میزان نهایی ۲٫۵٪ دارایی‌های موزون به ریسک (RWAs) در اول ژانویه سال ۲۰۱۹ برسد. البته کشورهایی که در طی این دوره گذار شاهد رشد اعتباری بیش از حد باشند، سرعت ایجاد سپر سرمایه حفاظتی و سپر ضد چرخه‌ای را افزایش خواهند داد. علاوه بر این، کشورها می‌توانند الزامات سپر ضد چرخه‌ای بیشتری را نیز اعمال نمایند. در چنین مواردی ضوابط تعامل متقابل مربوط به این نظام سپر حفاظتی برای مقادیر اضافی بیشتر یا چارچوب زمانی کوتاه‌تر به کار نخواهد رفت.

V. نسبت اهرمی

A. مبانی و اهداف

۸۶. یکی از ویژگی‌های اساسی بحران، ایجاد درجه اهرمی بیش از حد در اقلام بالا و پایین ترازنامه در سیستم بانکداری بود. در بسیاری از موارد بانک‌ها درجه اهرمی بیش از حدی را ایجاد نموده بودند در حالی که همچنان نسبت‌های قوی سرمایه مبتنی بر ریسک را نشان می‌دادند. در طول شدیدترین بخش بحران، بخش بانکی به منظور کاهش نسبت اهرمی خود تحت فشار بازار قرار گرفت به طریقی که منجر به تشدید فشار کاهشی در قیمت دارایی‌ها و نیز وخیم‌تر شدن چرخه بازگشتی مثبت بین زیان‌ها، کاهش در سرمایه بانک و

کاهش در میزان اعتبار در دسترس گردید.

۸۷. بنابراین، کمیته توافق نمود که یک نسبت اهرمی شفاف و ساده که مبتنی بر ریسک نیست را معرفی نماید؛ این نسبت به گونه‌ای تنظیم می‌شود که به عنوان یک سنجه تکمیلی معتبر در کنار الزامات سرمایه مبتنی بر ریسک عمل نماید. نسبت اهرمی به دنبال دستیابی به اهداف زیر می‌باشد:

- محدود کردن ایجاد نسبت اهرمی در بخش بانکی، کمک به اجتناب از بی ثبات سازی فرآیندهای ضداهرمی که می‌تواند در سطح وسیع‌تر، سیستم مالی و نیز کل اقتصاد را با مخاطره مواجه سازد، و
- اعمال مجدد الزامات مبتنی بر ریسک بر اساس یک سنجه پشتیبان ساده که مبتنی بر ریسک نباشد.

B. تعریف و اندازه‌گیری نسبت اهرمی

۸۸. این بخش تعریف و نحوه محاسبه نسبت اهرمی را بیان می‌کند که به عنوان مبنایی برای آزمون در طی دوره زمانی اولیه برای اجرای الزامات بال ۳ به کار می‌رود. مبنای محاسبه بر اساس متوسط نسبت اهرمی ماهانه در طول یک دوره فصلی بر اساس تعاریف سرمایه (سنجه‌های سرمایه) و کل منابع در معرض ریسک (میزان منابع در معرض ریسک) که در بندهای ۱۵۴ تا ۱۶۴ تعیین شده است می‌باشد. کمیته همچنان یک نسبت اهرمی لایه ۱ حداقل به میزان ۳٪ را در طول دوره بررسی از اول ژانویه سال ۲۰۱۳ تا اول ژانویه سال ۲۰۱۷ مورد آزمون قرار می‌دهد. ترتیبات دیگر مربوط به دوره گذار نیز در بندهای ۱۶۵ تا ۱۶۷ بیان خواهد شد.

۱. اندازه سرمایه

۸۹. میزان سرمایه برای نسبت اهرمی مبتنی بر تعریف جدید سرمایه لایه ۱ به طوری که در بندهای ۵۲ تا ۵۶ این چارچوب بیان گردید، خواهد بود. البته کمیته همچنان داده‌هایی را در طول دوره گذار به منظور ارزیابی تأثیر استفاده از کل سرمایه نظارتی و نیز سرمایه عادی لایه ۱ دریافت خواهد کرد.

۹۰. اقلامی که به طور کامل از سرمایه کاسته می‌شوند در نسبت اهرمی در نظر گرفته نمی‌شوند و بنابراین باید از میزان منابع در معرض ریسک نیز کاسته شوند. این بدان معنی است که سرمایه و منابع در معرض ریسک باید به صورت سازگار محاسبه شوند و از محاسبه مجدد اجتناب شود. یعنی کسورات از سرمایه لایه ۱ (همان گونه که در بندهای ۶۶ تا ۸۹ بیان گردید) همچنین باید از میزان منابع در معرض ریسک نیز کاسته شود.

۹۱. بر اساس روشی که در بندهای ۸۴ تا ۸۹ بیان گردید، زمانی که یک نهاد مالی در تلفیق حسابداری در نظر گرفته می‌شود اما در تلفیق نظارتی لحاظ نمی‌شود، سرمایه‌گذاری‌ها در چنین نهادهایی باید به میزان فراتر از حدود حاشیه‌ای مشخصی کاسته شود. به منظور ایجاد اطمینان از اینکه سرمایه و منابع در معرض ریسک به طور سازگار با هم برای اهداف محاسبه نسبت اهرمی اندازه‌گیری شده‌اند، دارایی‌های چنین نهادهایی که در تلفیق حسابداری در نظر گرفته می‌شوند باید در محاسبات میزان منابع در معرض ریسک متناسب با میزان سرمایه‌ای که بر اساس بندهای ۸۴ تا ۸۹ کسر می‌شود، لحاظ نگردد.

۲. اندازه منابع در معرض ریسک

(i) اصول کلی اندازه‌گیری

۹۲. اندازه‌گیری منابع در معرض ریسک برای نسبت اهرمی به طور کلی باید از روش حسابداری اندازه‌گیری منابع در معرض ریسک پیروی نماید. به منظور اندازه‌گیری به روشی سازگار با حساب‌های مالی اقدامات زیر باید به کار رود:

- دارایی‌های بالای خط ترازنامه، به جز اوراق مشتقه از ذخایر خاص و تعدیلات ارزش‌گذاری (مانند تعدیلات ارزش‌گذاری اعتباری) خالص می‌شوند؛
- وثایق مالی یا فیزیکی، ضمانت‌نامه‌ها یا هر نوع ابزارهای خریداری شده برای کاهش ریسک اعتباری نمی‌تواند منابع در معرض ریسک بالای خط را کاهش دهد؛ و
- خالص‌سازی وام‌ها و سپرده‌ها مجاز نمی‌باشد.

(ii) ارقام بالای خط

۹۳. بانک‌ها باید به منظور محاسبه نسبت اهرمی اقلامی را که در ترازنامه مالی خود استفاده می‌شود را در نظر بگیرند. علاوه بر این، در اندازه‌گیری منابع در معرض ریسک، بانک باید روش‌های زیر را برای مبادلات مالی اوراق بهادار (SFT)^{۲۵۸} و اوراق مشتقه به کار گیرد.

(a) توافقات باز خرید و تأمین مالی اوراق بهادار

۹۴. SFT نوعی از تأمین مالی تضمین شده است و بنابراین منبع مهمی از اهرم ترازنامه بانک محسوب می‌شود و

^{۲۵۸} مبادلات مالی اوراق بهادار شامل مبادلاتی همچون توافقات باز خرید، توافقات باز خرید معکوس، قرض دادن و قرض گرفتن اوراق بهادار، مبادلات وام‌دهی حاشیه‌ای می‌باشد که ارزش این مبادلات به ارزش‌گذاری بازار بستگی داشته و مبادلات اغلب مشروط به توافقات حاشیه‌ای می‌باشد.

باید در نسبت اهرمی در نظر گرفته شود. بنابراین بانک‌ها باید SFT را با هدف محاسبه نسبت اهرمی با به کارگیری موارد زیر محاسبه نمایند:

➤ معیار حسابداری منابع در معرض ریسک؛ و

➤ قواعد خالص‌سازی نظارتی مبتنی بر چارچوب بال II.^{۲۵۹}

(b) اوراق مشتقه

۹۵. اوراق مشتقه دو نوع از منابع در معرض ریسک را ایجاد می‌کنند: یک ارزش حال «اقلام بالای خط» که منعکس‌کننده ارزش منصفانه قرارداد است (اغلب در ابتدا صفر می‌باشد اما متعاقباً ارزش آن مثبت یا منفی می‌شود که بستگی به عملکرد قرارداد دارد)، و یک منابع در معرض ریسک اقتصادی ذهنی که بیانگر نرخ بهره اقتصادی در نظر گرفته شده برای قرارداد می‌باشد.

۹۶. بانک‌ها باید با هدف محاسبه نسبت اهرمی، اوراق مشتقه را شامل مواردی که بانک‌ها ابزارهایی را با استفاده از اوراق مشتقه اعتباری می‌فروشند، محاسبه نمایند. این محاسبه با به کارگیری روش‌های زیر انجام می‌شود:

➤ معیار حسابداری منابع در معرض ریسک به علاوه یک افزونه برای منابع در معرض ریسک بالقوه آتی

که بر اساس روش منابع در معرض ریسک جاری همچنان که در بندهای ۱۸۶، ۱۸۷ و ۳۱۷ چارچوب

بال ۲ بیان شده است محاسبه می‌شود. این روش این اطمینان را ایجاد می‌کند که همه اوراق مشتقه

به روشی سازگار به مقادیر "هم‌ردیف با وام‌ها" تبدیل شده‌اند؛ و

➤ قواعد خالص‌سازی نظارتی بر اساس چارچوب بال ۲.^{۲۶۰}

(iii) ارقام زیر خط

۹۷. این بخش مربوط به ارقام زیر خط ترازنامه (OBS) در بندهای ۸۲-۸۳، (شامل ۸۳ (i)، ۸۴ (i-iii)، ۸۵-۸۶ و

۸۸-۸۹) در چارچوب بال ۲ می‌باشد. این ارقام شامل تعهدات (دربرگیرنده تسهیلات نقدینگی)، تعهدات قابل

فسخ بدون قید و شرط، ابزارهای مستقیم جایگزین اعتباری، گواهی پذیره نویسی، اعتباراسنادی اتکایی،

اعتبارات اسنادی تجاری، تراکنش‌های ناموفق و اوراق بهادار تسویه نشده می‌باشد. روش در نظر گرفتن

^{۲۵۹} به جز قواعد مربوط به خالص‌سازی در سطح محصول مربوط به پیوست ۴، بخش ۳.

^{۲۶۰} به جز قواعد مربوط به خالص‌سازی در سطح محصول مربوط به پیوست ۴، بخش ۳.

اقلام ذکر شده در بندهای ۸۳(ii) و ۸۴، همچون قراردادهای بازر خرید و مبادلات تأمین مالی اوراق بهادار می‌باشد که در قسمت قبل بیان گردید.

۹۸. کمیته بال چنین تشخیص داده است که اقلام زیر خط ترازنامه یکی از منابع بالقوه و قابل توجه نسبت اهرمی بانکها می‌باشند. بنابراین بانکها باید اقلام زیر خط ترازنامه مذکور را با هدف محاسبه نسبت اهرمی با کاربرد ضریب تبدیل اعتباری (CCF) معادل 100% محاسبه نماید.

۹۹. برای هر کدام از تعهداتی که بدون قید و شرط و در هر زمانی توسط بانک و بدون اطلاع قبلی قابل فسخ است، بانکها باید ضریب تبدیل اعتباری 100% را به کار برند. کمیته بر اساس تجربیات تاریخی بررسی بیشتری را جهت اطمینان از اینکه ضریب CCF برابر 100% به طور مناسب محافظه کارانه در نظر گرفته شده است، انجام خواهد داد.

C. ترتیبات دور گذار

۱۰۰. دوره گذار برای نسبت اهرمی از اول ژانویه سال ۲۰۱۱ شروع می‌شود. کمیته دوره گذار را به منظور پایش داده‌های نسبت اهرمی بانکها بر پایه دوره نیم ساله به منظور ارزیابی اینکه آیا طراحی و محاسبات پیش‌بینی شده مربوط به حداقل نسبت اهرمی لایه ۱ به میزان 3% در طول یک دوره اعتباری کامل و برای انواع مختلف مدل‌های کسب و کار مناسب است یا خیر استفاده می‌کند. این ارزیابی همچنین در بردارنده این ملاحظه است که آیا یک تعریف گسترده‌تر از منابع در معرض ریسک و نیز در نظر گرفتن تعدیلات خالص‌سازی در محاسبه، اهداف مربوط به نسبت اهرمی را به طور مناسب برآورده می‌سازد یا خیر. کمیته همچنین به دقت استانداردهای و رویه‌های حسابداری را پایش نموده تا هرگونه تفاوت در چارچوب‌های حسابداری ملی که برای تعریف و محاسبه نسبت اهرمی اهمیت بالایی دارند را بررسی نماید.

۱۰۱. دوره گذار شامل یک دوره پایش نظارتی و یک دوره زمانی اولیه می‌باشد:

➤ دوره پایش نظارتی از اول ژانویه سال ۲۰۱۱ شروع می‌شود. فرآیند پایش نظارتی بر توسعه چارچوب‌هایی متمرکز خواهد شد تا به روشی سازگار اجزای تشکیل دهنده تعریف پذیرفته شده و نیز نسبت حاصله را در نظر گیرد.

➤ دوره زمانی اولیه از اول سال ژانویه سال ۲۰۱۳ شروع شده و تا اول ژانویه سال ۲۰۱۷ ادامه می‌یابد.

در طول این دوره نسبت اهرمی و اجزای آن نیز مورد بررسی قرار می‌گیرند که این بررسی شامل بررسی رفتار نسبی نسبت اهرمی در مقایسه با الزامات مبتنی بر ریسک می‌باشد. بانک‌ها ملزم به محاسبه نسبت‌های اهرمی خود با استفاده از تعاریف سرمایه و کل منابع در معرض ریسکی که در بندهای ۱۵۴ تا ۱۶۴ تصریح گردید و نیز محاسبه الزامات سرمایه مبتنی بر ریسک می‌باشند. افشای نسبت اهرمی و اجزای تشکیل دهنده آن در سطح بانک از اول ژانویه سال ۲۰۱۵ شروع می‌شود.^{۲۶۱} کمیته چارچوب مربوط به افشا را تدوین نموده و به دقت افشای نسبت را پیش می‌کند.

۱۰۲. هر تعدیل نهایی در خصوص تعریف و محاسبه نسبت اهرمی بر اساس نتایج دوره زمانی اولیه از نیمه اول سال ۲۰۱۷ و با در نظر گرفتن لزوم حرکت به سمت رویه‌های رکن ۱ بر اساس بررسی و محاسبه مناسب در اول ژانویه سال ۲۰۱۸ انجام خواهد شد.

^{۲۶۱}. این موضوع سازگار با دامنه کاربرد تعریف شده در بند ۲۲ چارچوب بال ۲ می‌باشد.

پیوست ۱

اندازه گیری چارچوب سرمایه

اندازه گیری چارچوب سرمایه			
الزامات سرمایه‌ای و سپرها (همه ارقام به درصد)			
	سهام عادی لایه ۱	سرمایه لایه ۱	کل سرمایه
حداقل	۴,۵	۶,۰	۸,۰
سپهر حفاظتی	۲,۵		
حداقل به اضافه سپهر حفاظتی	۷,۰	۸,۵	۱۰,۵
دامنه سپهر ضد دوره‌ای*	۰-۲,۵		

* زیرنویس ۵۳ را ملاحظه کنید.

پیوست ۲

حد ۱۵٪ سهام عادی در ارقام مشخص

۱. این پیوست به دنبال روشن نمودن نحوه محاسبه حد ۱۵٪ در خصوص سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در سهام عادی نهادهای مالی که مشمول تلفیق نیستند (بانک‌ها، بیمه و سایر نهادهای مالی)؛ حقوق خدمات رهنی و دارایی‌های مالیات انتقالی که از تفاوت‌های موقت ناشی می‌شود (که در مجموع ارقام مشخص عنوان می‌شوند) می‌باشد.

۲. شناسایی این ارقام مشخص محدود به میزان ۱۵٪ سرمایه لایه ۱ سهام عادی (CET۱)، پس از اعمال تمامی تعدیلات خواهد بود. به منظور تعیین حداکثر میزان ارقام مشخص که می‌تواند شناسایی گردد*، بانک‌ها و مقامات نظارتی باید میزان CET۱** (پس از همه کسورات، شامل کسر ارقام مشخص به طور کامل) را در ۱۷,۶۵٪ ضرب نمایند. این عدد از نسبت ۱۵٪ به ۸۵٪ استخراج شده است (یعنی $17,65\% = 15\% / 85\%$).

۳. به عنوان مثال، بانکی را در نظر بگیرید که ۸۵€ سرمایه عادی دارد (که به طور خالص از همه کسورات محاسبه شده است، شامل کسر ارقام مشخص به طور کامل).

۴. حداکثر میزان ارقام مشخص که می‌تواند توسط بانک در محاسبه سرمایه CET۱ شناسایی شود برابر است با $15 = 17,65\% \times 85$. هر میزانی بالاتر از ۱۵€ باید از CET۱ کسر شود. در صورتی که بانک ارقام مشخصی داشته باشد (به استثنای مقادیری که پس از اعمال حد فردی 10% کسر شده‌اند) که در مجموع به حد ۱۵٪ برسد، CET۱ پس از در نظر گرفتن ارقام مشخص، به میزان $10 + 15 = 25$ خواهد بود. درصد ارقام مشخص به کل CET۱ برابر ۱۵٪ می‌باشد.

* میزان واقعی که شناسایی می‌شود می‌تواند یا بخاطر آنکه مجموع این سه ارقام مشخص از حد ۱۵٪ بیان شده در این پیوست کمتر است و یا بخاطر به کارگیری حد 10% برای هر کدام از این ارقام، از این میزان حداکثر کمتر باشد.

** در اینجا این یک مقدار "فرضی" از CET۱ است که تنها با هدف تعیین کسورات از ارقام خاص استفاده می‌شود.

پیوست ۳

مثال توضیحی در مورد حقوق اقلیت

این پیوست توضیحی در خصوص نحوه در نظر گرفتن حقوق اقلیت و سایر ابزارهای سرمایه‌ای که از طرف واحدهای تابعه به اشخاص ثالث واگذار شده و در بندهای ۶۲ تا ۶۴ بیان شده است، ارایه می‌نماید.

مثال توضیحی

یک گروه بانکی شامل دو شخصیت حقوقی که هر دو نیز بانک هستند می‌باشد. بانک P شرکت مادر است و بانک S نیز نهاد تابعه و ترازنامه‌های غیرتلفیقی آنها به شرح زیر می‌باشد.

ترازنامه بانک P		ترازنامه بانک S	
دارایی‌ها		دارایی‌ها	
تسهیلات به مشتریان	۱۰۰	تسهیلات به مشتریان	۱۵۰
سرمایه‌گذاری در CET۱ بانک	۷		
سرمایه‌گذاری در AT۱ بانک S	۴		
سرمایه‌گذاری در T۲ بانک S	۲		
بدهی‌ها و سرمایه		بدهی‌ها و سرمایه	
سپرده‌ها	۷۰	سپرده‌ها	۱۲۷
سرمایه لایه ۲	۱۰	سرمایه لایه ۲	۸
سرمایه اضافی لایه ۱	۷	سرمایه اضافی لایه ۱	۵
سهام عادی	۲۶	سهام عادی	۱۰

ترازنامه بانک P نشان می‌دهد که علاوه بر وام‌های اعطا شده به مشتریان، ۷۰٪ سهام عادی بانک S، ۸۰٪ سرمایه اضافی لایه ۱ بانک S و ۲۵٪ سرمایه لایه ۲ بانک S را در تملک دارد. بنابراین مالکیت سرمایه بانک S به صورت زیر خواهد بود:

سرمایه منتشره بانک S			
	سرمایه منتشره نزد شرکت مادر (بانک P)	سرمایه منتشره نزد اشخاص ثالث	کل سرمایه
سرمایه سهام عادی لایه ۱ (CET۱)	۷	۳	۱
سرمایه اضافی لایه ۱ (AT۱)	۴	۱	۵
سرمایه لایه ۱ (T۱)	۱۱	۴	۱
سرمایه لایه ۲ (T۲)	۲	۶	۸
کل سرمایه (TC)	۱۳	۱۰	۲

ترازنامه تلفیقی گروه بانکی به صورت زیر می‌باشد:

ترازنامه تلفیقی	
دارایی‌ها	
وام به مشتریان	۲۵۰
بدهی‌ها و سرمایه	
سپرده‌ها	۱۹۷
سرمایه لایه ۲ منتشره توسط واحد تابعه نزد اشخاص ثالث	۶
سرمایه لایه ۲ منتشره توسط شرکت مادر	۱۰
سرمایه اضافی لایه ۱ منتشره توسط واحد تابعه نزد اشخاص ثالث	۱
سرمایه اضافی لایه ۱ منتشر شده توسط شرکت مادر	۷
سهام عادی منتشر شده توسط واحد تابعه نزد اشخاص ثالث (یعنی حقوق اقلیت)	۳
سهام عادی منتشر شده توسط شرکت مادر	۲۶

برای داشتن یک مثال عددی، فرض کنید بانک S دارای ۱۰۰ واحد دارایی‌های موزون شده به ریسک باشد. در این مثال، حداقل الزامات سرمایه بانک S و مشارکت واحد تابعه در الزامات تلفیقی مشابه است زیرا بانک S هیچ وامی به بانک P اعطا نکرده است. این بدان معنی است که آن بانک ملزم به رعایت حداقل الزامات زیر به علاوه الزامات سپر سرمایه حفاظتی و دارای سرمایه اضافی زیر خواهد بود:

حداقل و مازاد سرمایه بانک S		
	حداقل به اضافه سپر سرمایه حفاظتی	مازاد
CET ^۱	۷,۰ (= ۷,۰٪ of ۱۰۰)	۳,۰ (= ۱۰ - ۷,۰)
T ^۱	۸,۵ (= ۸,۵٪ of ۱۰۰)	۶,۵ (= ۱۰ + ۵ - ۸,۵)
TC	۱۰,۵ (= ۱۰,۵٪ of ۱۰۰)	۱۲,۵ (= ۱۰ + ۵ + ۸ - ۱۰,۵)

جدول زیر نشان‌دهنده چگونگی محاسبه میزان سرمایه منتشره توسط بانک S به منظور قرار گرفتن در سرمایه تلفیقی و نیز رویه محاسبه بیان شده در بندهای ۶۲ تا ۶۵ این سند می‌باشد:

بانک S: میزان سرمایه منتشره نزد اشخاص ثالث که در سرمایه تلفیقی در نظر گرفته می‌شود

	کل میزان سرمایه منتشره (a)	میزان سرمایه منتشره نزد اشخاص ثالث (b)	مآزاد (c)	مآزاد سرمایه مربوط به اشخاص ثالث (یعنی میزان سرمایه‌ای که در محاسبه سرمایه تلفیقی در نظر گرفته نمی‌شود) (d) $= (c) * (b) / (a)$	میزان سرمایه در نظر گرفته شده در سرمایه تلفیقی (e) = (b) - (d)
CET ¹	۱۰	۳	۳,۰	۰,۹۰	۲,۱۰
T ¹	۱۵	۴	۶,۵	۱,۷۳	۲,۲۷
TC	۲۳	۱۰	۱۲,	۵,۴۳	۴,۵۷

جدول زیر اجزای سرمایه برای گروه تلفیقی مبتنی بر میزان محاسبه شده در جدول بالا را به طور خلاصه نشان می‌دهد. سرمایه اضافی لایه ۱ به میزان تفاوت بین سهام عادی لایه ۱ و سرمایه لایه ۱ و همچنین سرمایه لایه ۲ به میزان تفاوت بین کل سرمایه و سرمایه لایه ۱ محاسبه شده است.

	کل میزان سرمایه منتشره توسط شرکت مادر (کل آن باید در سرمایه تلفیقی لحاظ شود)	میزان سرمایه منتشره توسط نهاد تابعه نزد اشخاص ثالث که باید در سرمایه تلفیقی لحاظ شود	کل میزان سرمایه منتشره توسط شرکت مادر و نهاد تابعه که باید در سرمایه تلفیقی لحاظ شود
CET ¹	۲۶	۲,۱۰	۲۸,۱۰
AT ¹	۷	۰,۱۷	۷,۱۷
T ¹	۳۳	۲,۲۷	۳۵,۲۷
T ²	۱۰	۲,۳۰	۱۲,۳۰
TC	۴۳	۴,۵۷	۴۷,۵۷

پیوست ۴

ترتیبات مربوط به دوره گذار

(قسمت‌های سایه‌دار بیانگر دوره‌های گذار می‌باشد- همه تاریخ‌ها از اول ژانویه شروع می‌شود)

	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	از اول ژانویه سال ۲۰۱۹
نسبت اهرمی	پایش نظارتی		دوره اولیه اول ژانویه ۲۰۱۳-اول ژانویه ۲۰۱۷ دوره افشاء از اول ژانویه ۲۰۱۵ شروع می‌شود				حرکت به سمت رکن ۱		
حداقل نسبت سرمایه سهام عادی			۳,۵%	۴,۰%	۴,۵%	۴,۵%	۴,۵%	۴,۵%	۴,۵%
سپر سرمایه حفاظتی						۰,۶۲۵%	۱,۲۵%	۱,۸۷۵%	۲,۵۰%
حداقل سهام عادی به اضافه سپر سرمایه حفاظتی			۳,۵%	۴,۰%	۴,۵%	۵,۱۲۵%	۵,۷۵%	۶,۳۷۵%	۷,۰%
شروع کسورات از CET ۱ (شامل مقادیر بیش از حدود مربوط به DTAs، MSR و ابزارهای مالی)				۲۰%	۴۰%	۶۰%	۸۰%	۱۰۰%	۱۰۰%
حداقل سرمایه لایه ۱			۴,۵%	۵,۵%	۶,۰%	۶,۰%	۶,۰%	۶,۰%	۶,۰%
حداقل سرمایه کل			۸,۰%	۸,۰%	۸,۰%	۸,۰%	۸,۰%	۸,۰%	۸,۰%
حداقل کل سرمایه به اضافه سپر حفاظتی			۸,۰%	۸,۰%	۸,۰%	۸,۶۲۵%	۹,۲۵%	۹,۸۷۵%	۱۰,۵%
ابزارهای سرمایه‌ای که دیگر نمی‌توانند به عنوان سرمایه غیرپایه لایه ۱ یا سرمایه لایه ۲ در نظر گرفته شوند	دوره گذار پایانی در طی یک دوره زمانی ۱۰ ساله که از سال ۲۰۱۳ شروع می‌شود								

نسبت پوشش نقدینگی	دوره بررسی شروع می‌شود				معرفی استانداردهای حداقل				
نسبت تامین مالی خالص با ثبات	دوره بررسی شروع می‌شود							معرفی استانداردهای حداقل	

۲۴- بخشنامه شماره ۹۷/۴۴۴۶۳۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۳؛ ابلاغ ترجمه «اصول آزمون بحران» - سند جدید منتشره

توسط کمیته نظارت بانکی بال در سال ۲۰۱۸

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً؛ همانگونه که استحضار دارند، آزمون بحران (Stress Testing) یکی از ابزارهای اساسی و مهم مدیریت مؤثر ریسک بانک‌ها محسوب می‌گردد. این ابزار توسط بانک‌ها و همچنین مقامات ناظر بانکی به منظور ارزیابی میزان تاب‌آوری و مقاومت بانک‌ها در برابر بحران‌های احتمالی با یک رویکرد آینده‌نگر مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنابراین، استفاده از نتایج آزمون بحران از نظر مدیریت انواع ریسک‌ها و همچنین با هدف ایجاد یک رویکرد آینده‌نگر نسبت به مسائل و مشکلات احتمالی ناشی از بحران‌های آتی بسیار با اهمیت است. استفاده از انواع آزمون‌های بحران به ویژه توسط مقامات ناظر بانکی، بعد از بحران مالی سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ اهمیت بیشتری پیدا کرد. بر این اساس، کمیته نظارت بانکی بال نیز، رهنمودهای قبلی خود در خصوص انجام آزمون بحران را به‌روزرسانی نمود که ماحصل آن سندی با عنوان «اصول آزمون بحران» (Stress Testing Principles) می‌باشد که در اکتبر سال ۲۰۱۸ انتشار یافته است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز با عنایت به اهمیت موضوع، در سال‌های گذشته اقداماتی را در خصوص معرفی آزمون بحران به شبکه بانکی کشور انجام داده است که حاصل آن ابلاغ بخشنامه شماره ۹۲/۳۲۹۱۵۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۰ به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌باشد. در ادامه و همگام با به‌روزرسانی انجام شده در اسناد کمیته بال، سند جدید منتشره توسط کمیته نظارت بانکی بال در سال ۲۰۱۸ با عنوان «اصول آزمون بحران» نیز در بانک مرکزی ترجمه شد که به پیوست جهت استحضار و بهره‌برداری ایفاد می‌گردد.

ضمن اعلام این که، از هرگونه پیشنهاد اصلاحی و تکمیلی در خصوص متن ترجمه استقبال می‌شود، شایان ذکر می‌داند، آزمون بحران به تنهایی قادر نیست تمامی ریسک‌های پیش‌روی یک بانک را نشان دهد ولی می‌تواند علاوه بر مشخص نمودن بخشی از ضعف‌ها، در مورد پیامدهای نامطلوب و غیرمنتظره ریسک‌ها به مدیریت بانک‌ها هشدار دهد. همچنین با استفاده از آزمون بحران می‌توان دریافت، برای تأمین زیان‌های ناشی از بحران‌های احتمالی در آینده، بانک و یا شبکه بانکی کشور به چه میزان سرمایه نیاز دارد. امید است ترجمه این قبیل اسناد و به اشتراک گذاردن آن‌ها، به تعمیق و پیاده‌سازی مفاهیم نوین مدیریت ریسک در نظام بانکی کشور کمک نماید و اجرای چنین استانداردهایی را تسهیل کند.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

اصول آزمون بحران

(Stress Testing Principles)

از انتشارات کمیته نظارت بانکی بال

(اکتبر ۲۰۱۸)

مترجمین:

دکتر حسین صدقی

میلاذ صارم صفاری

معاونت نظارت

بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران

بلوار میرداماد، شماره ۱۹۸

تلفن: ۳۹۹۵۱ (۹۸۲۱+)

وب سایت: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت نظارتی

استفاده از مطالب این سند با ذکر منبع بلامانع است.

مقدمه

کمیته بال پیش از این اصول آزمون بحران را در می ۲۰۰۹ منتشر کرده است. اصول سند منتشره در سال ۲۰۰۹ به منظور رفع نقاط ضعف شیوه‌های آزمون بحران که پس از بحران مالی جهانی (بحران بزرگ مالی) نمود پیدا کرد، طراحی شد. از آن زمان، نقش آزمون بحران به سرعت در حال تکامل بوده و اهمیت آن در کشورهای مختلف افزایش یافته است. در حال حاضر آزمون بحران یک عنصر مهم مدیریت ریسک برای بانک‌ها و ابزار مهمی برای ناظرین بانکی و مقامات مسئول سیاست احتیاطی کلان (مقاماتی که در تلاش برای کاهش ریسک در کل سیستم هستند)^{۲۶۲} است. آزمون بحران مبنایی برای مدیریت ریسک و نظارت بانکی است، در این صورت به مدیریت بانک و مقامات نظارتی در رابطه با وجود آمدن نتایج غیر منتظره مخاطره آمیز که ناشی از ریسک‌های مختلف است هشدار داده و شاخصی را به بانک‌ها و مقامات ناظر در خصوص منابع مالی ارایه می‌دهد که ممکن است برای جذب زیان ناشی از وقوع شوک‌های بزرگی مورد نیاز باشد.

با توجه به تحول سریع آزمون بحران در سال‌های اخیر، کمیته بال بررسی دقیق نظارت فعلی و شیوه‌های بانکی را بر عهده گرفت. با این بررسی مشخص شد که چارچوب آزمون بحران که از زمان بحران بین‌المللی توسعه یافته به مراتب فراتر از مواردی است که در سال ۲۰۰۹ در هنگام تدوین اصول آزمون بحران پیش‌بینی شده بود. با توجه به افزایش اهمیت آزمون بحران، همراه با طیف وسیعی از رویکردهایی که توسط مقامات نظارتی و بانک‌ها اتخاذ شده، این کمیته تصمیم گرفت اصول آزمون بحران منتشره در سال ۲۰۰۹ را بروز رسانی نماید. با توجه به تکامل روش‌های آزمون بحران به منظور هدایت تمام عوامل چارچوب آزمون بحران مناسب، جهت استفاده تمامی کشورها، مجموعه اصول آزمون بحران، شامل اصول عالی قابل استفاده برای بانک‌ها و کشورها تدوین گردید.

این اصول شیوه‌های آزمون بحران مناسب را پوشش می‌دهند و با توجه به کاربرد در بانک‌های بزرگ و بین‌المللی فعال و برای مقامات ناظر و سایر مقامات مالی مرتبط کشورهای مختلف عضو کمیته بال تنظیم شده است. با این حال، بانک‌های کوچک و مقامات ناظر در تمام کشورها می‌توانند با توجه به نوع تأثیر احتمالی سناریوهای نامطلوب در کسب و کار خود، حتی اگر از آزمون بحران رسمی نیز استفاده نکنند، از بکارگیری روش‌های ساده‌تر، بهره می‌برند. بنابراین این اصول بر اساس مقتضیات اعمال می‌شود و به اندازه، پیچیدگی و مشخصه ریسک بانک و بخشی که مقام ناظر نسبت به آن مسئول است، بستگی دارد.

^{۲۶۲} Macroprudential authorities

اصول مذکور به عنوان استانداردهایی نمی‌باشد که کمیته بال انتظار داشته باشد تمامی اعضاء و بانک‌های بین‌المللی تحت نظارت آن‌ها به طور کامل اجرا نمایند. بلکه دستورالعمل‌هایی است که بر عوامل اصلی چارچوب آزمون بحران شامل اهداف، مدیریت، خط‌مشی‌ها، فرآیندها، روش‌شناسی، منابع و مستندسازی که فعالیت‌ها را هدایت کرده و استفاده، اجرا و نظارت آن‌ها را تسهیل می‌کند تمرکز دارند. با این وجود، کارشناسان کمیته بال انتظار دارند که برای بانک‌های فعال بین‌المللی، آزمون بحران به عنوان یک مؤلفه مهم مدیریت مناسب ریسک و نظارت وجود داشته باشد و چنین آزمون بحرانی مفاد این اصول (اصولی که در ادامه ذکر می‌شود) را مورد توجه قرار می‌دهد.

هر کدام از اصول، دارای شرح مختصری از ملاحظات برای بانک‌ها و مقامات است. این توضیحات با دو مجموعه نکات اضافی برای بانک‌ها و مقامات همراه است:

- نکات اضافی (بیشتر) برای بانک‌ها: این موارد نکات اضافی که به طور ویژه مرتبط با آزمون بحران داخلی بانک‌ها و مشارکت در نظارت بر آزمون‌های بحران نظارتی هجوم مشتریان (سپرده‌گذاران)^{۲۶۳} است را پوشش می‌دهند.
- نکات اضافی برای مقامات: این نکات اضافی موارد مرتبط با آزمون بحران هجوم ناظران^{۲۶۴} و مقاماتی که نقشی در آزمون‌های بحران هجوم مشتریان دارند را پوشش می‌دهد. همچنین این نکات، نقش مقامات ناظر در نظارت بر آزمون بحران داخلی بانک‌ها را نیز پوشش می‌دهند.

اصول آزمون بحران

- ۱- چارچوب‌های آزمون بحران باید به صورت شفاف بیان شده و اهداف آن به صورت رسمی پذیرفته شود. چارچوب‌های آزمون بحران باید به صورتی طراحی شود که مطابق با اهداف مستند و مصوب هیأت مدیره و یا در سطح مناسب مدیریت ارشد نهاد حاکمیتی^{۲۶۵} باشد. اهداف باید پایه‌ای برای تعیین الزامات و انتظارات چارچوب بوده و با چارچوب مدیریت ریسک مقامات ناظر یا بانک و ساختار کلی مدیریت آن همگون باشد. کارکنانی که در اجرای چارچوب آزمون بحران همکاری می‌کنند باید درک درستی از اهداف چارچوب آن داشته باشند زیرا این امر می‌تواند هرگونه موارد اختیاری یا قضاوتی را در آن‌ها هدایت کند.

نکات اضافی برای بانک‌ها:

^{۲۶۳} Bank-run supervisory stress tests

^{۲۶۴} Supervisor-run stress tests

^{۲۶۵} Governance body

برای چارچوب آزمون بحران داخلی بانک‌ها، اهداف مرتبط سطح بالا باید متناسب با اشتباهات ریسک و چارچوب مدیریت ریسک بانک باشد و ممکن است، به عنوان مثال، مرتبط با استفاده از آزمون بحران برای اطلاع از برنامه‌ریزی سرمایه و نقدینگی یا نقش آن‌ها به عنوان عنصر داخلی مدیریت ریسک باشد.

نکات اضافی برای مقامات:

برای مقامات، اهداف سطح بالا ممکن است به عنوان مثال با موارد زیر مرتبط باشد:

- ارزیابی کفایت سطوح سرمایه یا نقدینگی بانک‌های تحت نظارت؛
- تقویت توانایی مدیریت ریسک و آزمون بحران بانک‌ها؛
- پشتیبانی از سایر فعالیت‌های نظارتی (به عنوان مثال بازرسی حضوری، تجزیه و تحلیل عمیق‌تر)؛
- ارزیابی کمی از مشخصه ریسکی بانک‌ها (برای هر کدام از بانک‌ها و برای کل شبکه بانکی در مجموع)؛
- کمک به ایجاد اعتماد به بازار یا تقویت نظم بازار.

مقامات باید در مورد اهداف و استفاده‌های مورد نظر آزمون بحران، پیش از اقدام، به بانک‌های مشارکت‌کننده اطلاع‌رسانی نمایند.

۲- چارچوب‌های آزمون بحران باید شامل ساختار حاکمیت مؤثر باشد.

چارچوب‌های آزمون بحران باید شامل ساختار حاکمیت مؤثر که شفاف، جامع و مستند است، باشد. این چارچوب‌ها باید نقش‌ها و مسئولیت‌های مدیر عامل، نهادهای نظارتی^{۲۶۶} و افرادی را که مسئول تداوم عملکرد چارچوب آزمون بحران می‌باشند، مشخص نماید. این چارچوب مدیریتی باید سایر ذینفعان^{۲۶۷} را شناسایی و از وجود نظارت و پایش کامل و همسان در مراحل مختلف فرآیند آزمون بحران اطمینان حاصل کند.

نقش‌ها و مسئولیت‌ها باید در رابطه با تمام جنبه‌های چارچوب آزمون بحران شامل توسعه و تصویب سناریو، توسعه و ارزیابی مدل، گزارش و به چالش کشیدن نتایج و استفاده از نتایج آزمون بحران مشخص باشد. نقش‌های خطوط دوم و سوم دفاعی باید مشخص باشد (به عنوان مثال به ترتیب مدیریت ریسک و تطبیق، و حسابرسی داخل).

^{۲۶۶} Oversight bodies

^{۲۶۷} Stakeholders

خط‌مشی‌ها و رویه‌ها باید تمام جنبه‌های چارچوب آزمون بحران را پوشش دهند، به صورت واضح مستند شده و به‌روز نگهداری شوند و همچنین توسط مدیر عامل یا هیأت مدیره تصویب شده باشند.

همچنین چارچوب آزمون بحران باید از همکاری تمام ذینفعان مورد نیاز و ارتباط مناسب بین ذینفعان، فروض، روش‌ها، سناریوها و نتایج آزمون بحران اطمینان حاصل نماید. ساختار تعامل باید چالش‌های محتمل چارچوب آزمون بحران را چه در سطح کارشناس فنی و چه ارشد نه فقط در رابطه با فروض بلکه ارزیابی تداوم عملکرد و اثربخشی و اصلاح مواردی که توسط ذینفعان شناسایی شده است، تسهیل نماید.

نکات اضافی برای بانک‌ها:

برای چارچوب آزمون بحران داخلی بانک‌ها، تمام جنبه‌های ترتیبات مدیریتی باید توسط بانک و مطابق با رعایت بهترین شیوه‌های بین‌المللی از جمله اصول کمیته بال در رابطه با حاکمیت شرکتی بانک‌ها^{۲۶۸} مشخص شود. هیأت عامل بانک‌ها^{۲۶۹} باید مسئولیت نهایی در کل چارچوب آزمون بحران شامل نظارت بر آن را بر عهده داشته باشند. توسعه و اجرای چارچوب آزمون بحران ممکن است به مدیر عامل یا کمیته آزمون بحران محول شود. انتظار می‌رود هیأت مدیره یا سطح مناسبی از مدیریت ارشد، درک درستی از جنبه‌های با اهمیت چارچوب آزمون بحران داشته باشند که آن‌ها را قادر سازد تا به طور فعال در گفت و گو با مدیر عامل و کارشناسان فنی مسئول آزمون بحران شرکت کرده و فروض اصلی مدل، سناریوهای انتخابی و فرض‌های آزمون بحران را به چالش کشند.

برای نظارت بر آزمون بحران هجوم مشتریان، بانک‌ها باید ترتیبات مدیریتی که نقش مشخص آن‌ها را در آزمون بحران مشخص می‌کند، مستند نمایند. برای مثال، می‌توان از مسئولیت‌های مرتبط مانند کنترل کیفیت داده‌ها، تعامل با مقامات نظارتی در مورد مسایل تفسیری و انتخاب‌های مدلسازی در مواردی که توسط مقامات مشخص نشده است، نام برد. واحدهای بانک که باید در انجام آزمون بحران درگیر شوند (شرکت کنند)، به عوامل متعددی از جمله اهداف چارچوب یا آزمون بحران ویژه، نوع آزمون بحران (در گستره بانک یا بیشتر) اعم از این که آن یک آزمون بحران داخلی باشد یا آزمون نظارتی در خصوص هجوم مشتریان، و ساختار ویژه بانک، بستگی دارند. مثال‌هایی از واحدهای بانک که احتمالاً با آزمون بحران مرتبط هستند شامل واحدهای اقتصادی، ریسک، مالی، استراتژی و واحدهای عملیاتی است.

نکات اضافی برای مقامات:

^{۲۶۸} Basel Committee's Corporate governance principles for banks

^{۲۶۹} Banks' boards of directors

مقامات باید اطمینان حاصل کنند که ساختار مدیریت جامعی برای تمام جنبه‌های چارچوب آزمون بحران توسط ذینفعان طراحی شده است. این فرآیند باید توصیف نقش‌های تمام افراد مرتبط به چارچوب آزمون بحران، هماهنگی بین ادارات و ماهیت و تناوب تبادل نظر در خصوص نتایج را مستندسازی نماید.

آزمون بحران اغلب شامل واحدهای مختلف دارای اختیار است؛ ساختار مدیریت باید هماهنگی بین واحدهای احتیاطی خرد و کلان را هدایت کند (به عنوان مثال هماهنگی در رابطه با ایجاد سناریو، اشتراک گذاری اطلاعات، اعتبار داده‌ها و استفاده از خروجی تمام آزمون‌های بحران).

۳- آزمون بحران باید به عنوان ابزار مدیریت ریسک و ابزاری جهت اطلاع رسانی برای تصمیمات تجاری استفاده شود.

به عنوان ابزار مدیریت ریسک آینده‌نگر، آزمون بحران یک ورودی مهم مرتبط با فعالیت‌های بانک‌ها و مقامات در خصوص شناسایی، پایش و ارزیابی ریسک است. همچنین، آزمون بحران باید به شکل‌گیری و پیگیری اهداف استراتژیک و اهداف خط‌مشی کمک کند.

هنگام استفاده از نتایج آزمون بحران، بانک‌ها و مقامات باید درک شفاف‌تری از فروض و محدودیت‌های مهم به عنوان مثال از منظر ارتباط سناریو، پوشش و مدل ریسک داشته باشند.

اگر آزمون بحران ابزار با اهمیت مدیریت ریسک باشد، باید به طور مرتب انجام شود. در حالی که آزمون بحران ویژه و خلاصه^{۲۷۰} ممکن است برای دلایل مشخصی انجام شود، البته معمولاً آزمون بحران باید بر اساس برنامه مشخصی انجام گیرد. تناوب مناسب به عوامل متعددی شامل اهداف چارچوب آزمون بحران، گستره آزمون بحران و اندازه و پیچیدگی بانک یا شبکه بانکی و تغییر در محیط اقتصاد کلان بستگی دارد.

نکات اضافی برای بانک‌ها:

بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که نتایج آزمون بحران و سایر یافته‌های مرتبط، به طور مؤثر مطابق با اهداف و خط‌مشی داخلی و رویه‌های چارچوب آزمون بحران استفاده می‌شود. این استفاده‌ها به مدیر عامل و هیأت مدیره بینشی برای اطلاع از هم‌جهتی تصمیمات مهم و مدیریت بانک ارایه می‌دهد. به این منظور، نتایج آزمون بحران باید به مدیرعامل و هیأت مدیره به صورت منظم، در سطوح مربوطه، گزارش شود. این گزارش‌ها باید شامل مدل‌ها و فروض اصلی سناریو و محدودیت‌های قابل توجه باشد.

نتایج آزمون بحران باید در صورت لزوم، اطلاعاتی در خصوص درجه‌بندی بانک در مورد میزان اشتها و محدودیت‌های پذیرش ریسک و طرح‌های مالی و سرمایه‌ای بانک، نقدینگی و ارزیابی ریسک مالی، طرح‌های احتمالی و

^{۲۷۰} Ad hoc stress tests

طرح‌های بازیابی و حل و فصل را ارائه دهد. برای مثال آزمون بحران داخلی باید از ارزیابی داخلی کفایت سرمایه و ارزیابی داخلی کفایت نقدینگی پشتیبانی کند. به علاوه، نتایج آزمون بحران باید در صورت لزوم، برای پشتیبانی از مدیریت پرتفوی، فرآیند تصویب تولید/ تجارت جدید و اطلاع‌رسانی درباره فرآیند سایر تصمیم‌گیری شرکتی به عنوان مثال ارزیابی گزینه‌های استراتژیک، استفاده شود.

نکات اضافی برای مقامات:

مقامات باید اطمینان حاصل کنند که آزمون بحران بطور کامل مورد بررسی و نقد قرار گرفته است و بطور یکپارچه (همسان) با برنامه‌های نظارتی و ثبات مالی همراه با سایر ابزارهای سیاستی و تحلیلی موجود مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مقامات ممکن است از نتایج آزمون بحران به عنوان یک خروجی برای فرآیند نظارت استفاده کنند. برای مثال، نتایج کمی و کیفی آزمون بحران باید به شناسایی ریسک‌ها و آسیب‌هایی که بانک‌ها در معرض آن قرار می‌گیرند، ارزیابی کفایت نقدینگی و سرمایه بانک‌ها و در صورت لزوم، اطلاع از بازبینی ترتیبات مدیریت داخلی و مدیریت ریسک بانک کمک کند. آزمون بحران به طور کلی برای اندازه‌گیری و اطلاع از ریسک‌ها طراحی شده است و به عنوان یک خروجی (نتیجه) ممکن است با توجه به اهداف، شامل نرخ یا آستانه‌های موانع^{۲۷۱} (نرخ مبنا یا حد نصاب) باشد. هنگامی که مقامات از آزمون بحران برای ارزیابی کفایت نقدینگی و سرمایه بانک‌ها (به عنوان مثال از طریق رکن ۲) استفاده می‌کنند، باید به واکنش‌های نظارتی مناسب با ناکارایی‌های شناسایی شده، توجه کنند که این واکنش‌ها می‌تواند شامل انتظار برای سرمایه اضافی، کاهش ریسک یا مدیریت ریسک افزایش‌یافته متکی به رویکرد مقام نظارتی، باشد. همچنین مقامات ممکن است، در صورت لزوم و وجود ارتباط، از نتایج آزمون بحران برای اهداف احتیاطی کلان شامل موارد زیر استفاده کنند:

- شناسایی و ارزیابی ریسک‌ها و آسیب‌پذیری در سطح سیستمی، احتمالاً شامل منابع اضافی بحران (به عنوان مثال بازخورد/اثرات دور دوم)؛
- اندازه‌گیری نیازهای سرمایه‌ای در سطحی سیستمی در زمان بحران؛
- اطلاع از میزان ابزارها و خط‌مشی‌ها کلان احتیاطی.

هنگامی که اقدامات مدیریت، جزئی از نتایج آزمون بحران نظارتی بانک‌ها باشد، مقامات باید توجه نمایند که آیا اقدامات پیشنهادی، بخشی از سایر برنامه‌های استراتژیک بانک است (به عنوان مثال طرح بازیابی) یا خیر.

^{۲۷۱} Hurdle rates/thresholds

۴- چارچوب‌های آزمون بحران باید ریسک‌های با اهمیت و مرتبط را پوشش داده و بحران‌هایی (شوک‌ها) که به اندازه

کافی شدید هستند را مورد استفاده قرار دهد.

چارچوب‌های آزمون بحران باید ریسک‌های با اهمیت و مرتبط شناسایی شده توسط فرآیند مناسب ریسک را پوشش دهد. این فرآیند شناسایی ریسک باید شامل ارزیابی جامع ریسک‌های که در بردارنده تأثیرات منابع در معرض ریسک زیر یا بالای خط ترازنامه، آسیب‌پذیری، ریسک عملیاتی و سایر عوامل که بر توانایی مالی یا وضعیت نقدینگی بانک مؤثر است، باشد (یا بانک‌ها در موارد آزمون‌های بحران نظارتی).

سناریوهای آزمون بحران باید به نوعی طراحی شود که ریسک‌های مرتبط و با اهمیت شناسایی شده در فرآیند شناسایی ریسک را پوشش دهد و متغیرهای مهم هر سناریو باید به صورت درونی، سازگار باشد. همچنین، توضیحی مبنی بر این که چطور سناریو، ریسک‌ها را پوشش می‌دهد، وجود داشته باشد. اگر ریسک‌های مرتبط و حایز اهمیت از سناریوها حذف شود، این موارد باید توضیح داده شده و مستند شود. این سناریوها باید با توجه به اهداف آزمون بحران به منظور ارایه آزمون‌های معنادار در رابطه با تاب‌آوری^{۳۷۲} بانک‌ها به اندازه کافی سخت و متنوع باشند. این سناریوها باید به اندازه کافی سخت و شدید ولی قابل قبول باشند.

سناریوها و تحلیل حساسیت‌های استفاده شده در آزمون بحران باید به صورت دوره‌ای بازبینی شود تا اطمینان حاصل شود که کماکان مرتبط باقی مانده‌اند. وقایع تاریخی و حوادث فرضی آتی که در بردارنده اطلاعات جدید و ریسک‌های در حال ظهور در زمان حال و آینده قابل پیش‌بینی است را باید مدنظر قرار داد. سناریوهایی که براساس اتفاقات تاریخی و مشاهدات نیستند، اگر آسیب‌پذیری‌های جدید و مهم شناسایی شود یا اگر اطلاعات تاریخی شامل دوره‌های بحرانی نباشد، می‌تواند برای برخی یا همه ریسک‌ها، استفاده شود. سناریوها و تحلیل حساسیت‌ها باید شرایط فعلی اقتصاد کلان و محیط مالی را مدنظر قرار دهند.

نکات اضافی برای بانک‌ها:

سناریوها و تحلیل حساسیت‌هایی که بانک‌ها برای آزمون‌های بحران داخلی استفاده می‌کنند، نباید محدود به استفاده از آزمون‌های بحران نظارتی باشد، اگرچه الگو قرار دادن آزمون بحران نظارتی می‌تواند اقدام مفیدی باشد. بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که سناریوها مناسب کسب و کار آن‌ها باشد و آسیب‌پذیرهای ویژه بانک را نیز مورد توجه قرار دهند. آزمون بحران معکوس سناریوهایی را که می‌تواند به طور بالقوه منجر به شکست بانک شود، تعیین می‌کند و بنابراین می‌تواند به بانک‌ها برای شناسایی آسیب‌پذیری اصلی کمک کند. در طراحی سناریو خود، بانک‌ها باید

^{۳۷۲} Resilience

به دقت ویژگی هر سناریو را، شامل شدت شوک و انواع ریسک‌هایی که در نظر گرفته می‌شود، به گونه‌ای که منعکس کننده اشتباهی ریسک هیأت مدیره و اهداف باشد، مشخص کنند. فرآیند طراحی باید برای ذینفعان داخلی و ذینفعان مرتبط خارجی شفاف باشد (مانند ناظرین بانک).

بانک‌ها باید آزمون‌های بحران داخلی خود را در سطوح مرتبط با سازمان به گونه‌ای که با اهداف خود سازگار باشند، انجام دهند (به عنوان مثال سطح پرتفوی، سطح واحد تجاری یا سطح شرکت (تلفیقی، انفرادی، تلفیقی فرعی^{۲۳۳})). اگر به ریسک‌ها در سطح بانک نگاه می‌کنیم، باید توجه ویژه‌ای معطوف به تمرکز ریسک باشد. گرایش استراتژی بانک و محیط اقتصادی باید به همین ترتیب در هنگام تعیین گستره و سناریو آزمون بحران مورد توجه قرار گیرد.

نکات اضافی برای مقامات:

هنگام گسترش سناریوهای آزمون بحران، مقامات باید ویژگی‌های شناسایی شده یا آسیب‌پذیری هر بانک (به عنوان مثال مشخصه ریسک آن‌ها و مدل تجاری) و یا شبکه بانکی به صورت کلی را مدنظر قرار دهند. در صورت امکان، همچنان آن‌ها باید ریسک‌های نوظهور را در صورتی که مرتبط با اهداف آزمون بحران است، مورد توجه قرار دهند. به علاوه مقامات می‌توانند پیشرفت در سناریوهای داخلی و تجزیه و تحلیل حساسیت داخلی بانک‌ها را در نظر بگیرند. با توجه به اهداف آزمون بحران، مقامات باید ارزیابی نمایند که آیا سناریوهای متداول برای کل شبکه بانکی قابل اجرا است یا خیر، یا آیا سناریوهای اختصاصی برای بخش خاصی از شبکه بانکی مناسب‌تر خواهد بود یا خیر.

۵- ساختار سازمانی و منابع باید به میزان کافی با اهداف چارچوب آزمون بحران مطابق باشد.

چارچوب آزمون بحران باید ساختار سازمانی که به میزان کافی مطابق اهداف خود باشد را دارا باشد. فرآیند مدیریت باید اطمینان حاصل کند که کفایت منابع برای آزمون بحران از جمله اطمینان از وجود منابع دارای توانایی مناسب برای اجرای چارچوب آزمون، وجود داشته باشد. تصمیم‌گیری در خصوص منابع باید این موضوع را در نظر بگیرد که آزمون بحران در طی زمان پیچیده‌تر می‌شود و این امر نیاز به پرسنل ماهرتر و سیستم و زیرساخت فناوری اطلاعات پیشرفته‌تر را افزایش می‌دهد.

فرآیندهای مربوط به حصول اطمینان از منابع دارنده مجموعه مهارت‌های مناسب، شامل ایجاد مهارت‌های پرسنل داخلی، تضمین انتقال دانش به پرسنل داخلی و استخدام پرسنل با مهارت‌های کافی آزمون بحران می‌باشد. معمولاً

^{۲۳۳} Subconsolidated

مجموعه مهارت مورد نیاز شامل (و نه محدود به) تخصص در ریسک نقدینگی، ریسک اعتباری، ریسک بازار، قوانین سرمایه، حسابداری مالی، مدلسازی و مدیریت پروژه است.

نکات اضافی برای بانک‌ها:

بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که خط‌مشی‌ها و کنترل داخلی مؤثر برای مدیریت سیستم‌ها و فرآیندهای استفاده شده در آزمون بحران داخلی و مشارکت آن‌ها در نظارت بر آزمون بحران هجوم مشتریان وجود دارد.

بانک‌ها که رویکرد متمرکز را برای آزمون بحران اتخاذ می‌کنند، باید اطمینان حاصل کنند که سیستم‌های مدیریت باید برای تسهیل دیدگاه خطوط کسب و کار به عنوان مثال این که چطور سناریوهای بحران بر پرتفوی آن‌ها مؤثر است، وجود داشته باشند. بانک‌ها که رویکرد غیر متمرکز اتخاذ می‌کنند، باید خط‌مشی‌ها، رویه‌ها و کنترل‌هایی در سطح گروه را به منظور حصول اطمینان از وجود سازگاری کافی در مورد چگونگی تبدیل سناریو بحران به تأثیراتی که نشان دهنده یک دیدگاه منسجم در مورد ریسک‌های پیش‌روی بانک است دارا باشند.

اگر خدمات ارایه شده شخص ثالث، توسط بانک برای تکمیل منابع داخلی استفاده شود، خط‌مشی‌ها و رویه‌ها باید شناسایی دقیق، نظارت و کنترل سازگار با مدیریت ریسک صحیح شخص ثالث را ایجاد کنند.

نکات اضافی برای مقامات:

نظارت بر آزمون‌های بحران هجوم مشتریان و ناظران، می‌تواند نیازمند به منابع متمرکز، پرسنل متخصص، سیستم و زیر ساخت فناوری اطلاعات باشد. مقامات باید اطمینان حاصل کنند که منابع و ساختار سازمانی، با توجه به پیچیدگی و اجرای آزمون بحران کافی باشد. برای مثال، مقامات باید منابع مورد نیاز برای تعامل بانک‌ها که در آزمون بحران مشارکت می‌کنند، به عنوان مثال فرآیندها و زیر ساخت‌ها برای پاسخ دادن به سوالات شفاف بانک‌ها و تعامل بین بانک‌ها برای بررسی کیفیت اطلاعات/اختلافات و ارایه بازخورد به بانک‌ها در رابطه با نتایج آزمون بحران، را مورد توجه قرار دهند.

۶- آزمون بحران باید توسط داده‌های دقیق و با جزئیات کافی و با سیستم‌های فناوری اطلاعات قوی حمایت شود.

در رابطه با شناسایی ریسک و قابل اطمینان بودن نتایج آزمون بحران، اطلاعات استفاده شده باید دقیق و کامل باشد و با جزئیات کافی و به موقع در دسترس باشد. جزئیات اطلاعات باید با اهداف آزمون بحران مطابقت داشته باشد (اصل ۷).

بانک‌ها و مقامات باید دارای زیر ساخت اطلاعاتی قوی باشند که قابلیت پردازش، بازیابی و گزارشگری اطلاعات استفاده شده در آزمون بحران برای اطمینان یافتن از این که این اطلاعات دارای کیفیت کافی برای مطابقت با اهداف چارچوب آزمون بحران است را دارا باشد. فرآیندهایی باید برای حل مشکل کمبود شناسایی هرگونه اطلاعات با اهمیت استفاده شود.

نکات اضافی برای بانک‌ها:

قابلیت‌های زیربنایی بانک‌ها باید به میزان کافی برای بازیابی اطلاعات به منظور استفاده از آزمون بحران داخلی و بانک‌هایی که در نظارت بر آزمون بحران هجوم مشتری مشغول هستند، انعطاف پذیر باشد. در صورت لزوم، بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که منابع، پردازش و تجمیع اطلاعات بطور سازگار در آزمون بحران وجود دارد. بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که اطلاعاتی که برای اهداف آزمون بحران تولید شده است با چارچوب کلی مدیریت ریسک آن‌ها سازگار است.

همچنین بانک‌ها باید با کیفیتی اطمینان بخش، اطلاعات تاریخی مرتبط با چارچوب آزمون بحران داخلی را جمع آوری و نگهداری کنند. بانک‌ها باید اطمینان حاصل کنند که قادر به تجمیع دقیق اطلاعات مرتبط با ادغام و تملیک و مجموعه اطلاعات تاریخی می‌باشند.

اصول تجمیع اطلاعات ریسک مؤثر و گزارش ریسک^{۲۷۴} کمیته بال در نظارت بانکی باید بانک‌ها را در ایجاد، تجدید نظر و ارتقای قابلیت استفاده آن‌ها از اطلاعات برای افزایش توانایی شناسایی و مدیریت ریسک در سطح بانک هدایت نماید. به طور خاص، توانایی تجمیع اطلاعات ریسک بانک‌ها باید:

- تحت ترتیبات نظارتی قوی قرار گیرد؛
- توسط معماری اطلاعات و زیر ساخت تکنولوژی اطلاعات کافی پشتیبانی شود؛
- قادر به نشان دادن و جمع‌آوری تمام اطلاعات ریسک‌های با اهمیت گروه بانکی باشد.

زیر ساخت باید به میزان کافی انعطاف پذیر باشد تا امکان انجام آزمون‌های بحران هدفمند و اضطراری در شرایطی که بازار به سرعت در حال تغییر شرایط است و به منظور این که با تقاضاهای ناشی از نیازهای داخلی و خارجی ناشی از خواسته‌های نظارتی مطابق باشد، فراهم آید.

نکات اضافی برای مقامات:

^{۲۷۴} Principles for effective risk data aggregation and risk reporting

مقامات باید، تا حد امکان، از اطلاعاتی که پیش از این توسط بانک‌ها به عنوان مثال از طریق گزارش‌های نظارتی بانک‌ها به مقامات آرایه شده، استفاده مضاعف نمایند. مقامات باید اطمینان حاصل کنند، اگر جمع اطلاعات در نظارت بر آزمون‌های بحران یا آزمون‌های بحران مختلف وجود داشته باشد، منابع اطلاعات تا حد امکان با یکدیگر سازگار باشند.

مقامات باید اقدام به بازبینی و ارتقای کیفیت اطلاعات و قابلیت جمع اطلاعات ریسک بانک‌ها به عنوان بخشی از نظارت مداوم آن‌ها نمایند.

۷- مدل‌ها و روش‌ها برای ارزیابی تأثیر سناریوها و تحلیل حساسیت‌ها باید با اهداف مطابق باشد.

روش‌ها و مدل‌های استفاده شده برای تخمین بحران و اثرات آن باید با اهداف و استفاده مورد نظر آزمون بحران منطبق باشد. به این معنی که موارد زیر در نظر گرفته شود:

- نیاز به توضیح کافی پوشش، تقسیم‌بندی و جزئیات اطلاعات و انواع ریسک در راستای اهداف چارچوب آزمون بحران در مرحله مدلسازی؛
- تناسب سطح پیچیدگی مدل با اهداف آزمون بحران و نوع و اهمیت پرتفویی که با استفاده از مدل پایش می‌شود؛
- موجه و مستند بودن مدل‌ها و روش‌های استفاده شده برای آزمون بحران.

توسعه مناسب مدل نیازمند همکاری متخصصان مختلف است. توسعه‌دهندگان مدل باید با ذینفعان برای کسب دیدگاهی در مورد ریسک‌های مدل ارتباط داشته و برای شناسایی اهداف تجاری، محرک‌های تجارت، عوامل ریسک و سایر اطلاعات مرتبط با کسب و کار که منجر به اهداف از پیش تعیین شده چارچوب آزمون بحران است همکاری نمایند (به عنوان مثال بازار، محصول یا انواع پرتفوی، ماهیت و اهمیت منابع در معرض ریسک). تصمیمات انتخاب و تصحیح مدلسازی باید با توجه به تعامل بین انواع مختلف ریسک و ارتباط بین مدل‌ها باشد. در این رابطه، ارتباط توانایی مالی و بحران نقدینگی باید در نظر گرفته شود. همکاری توسعه‌دهندگان مدل و ذینفعان به ویژه برای آزمون بحران در سطح بانک به منظور اطمینان از این که شامل تمام ریسک‌های با اهمیت و جمع‌آوری مناسب نتایج است، با اهمیت می‌باشد. آزمون‌های بحران سطح مشخصی از قضاوت کارشناسان شامل فروض مدل یا روش‌شناسی را در بردارد. در برخی موارد پوشش‌های مدل مناسب است. مانند مدل‌ها، این پوشش‌ها یا قضاوت کارشناسان باید به خوبی توجیه، مستند و متناسب با چالش‌های معتبر باشد (در صورت لزوم، شامل اعتبارسنجی و یا بازبینی مستقل).

نکات اضافی برای بانکها:

ترکیب خطوط تجاری بانکها، استراتژی، مشخصه ریسکی فعالیتها و منابع در معرض ریسک و اهداف آزمون بحران باید راهنمایی برای توسعه مدل‌های مناسب باشد. بانکها باید طیفی از روش‌ها را برای اندازه‌گیری تأثیر بحران، برای مثال رویکرد زمان ایستا برای تخمین پویایی پیشرفته که فعالیت‌های تجاری و اقدامات مدیریتی آتی را منعکس می‌کند، در نظر بگیرند.

بانکها باید اطمینان حاصل کنند که مدل مناسب و فرآیند مدیریت مدل همراه با فعالیت آزمون بحران شامل یک اعتبار سنجی قوی برای مدل باشد. مستندسازی مدل‌هایی که برای آزمون بحران استفاده می‌شود شامل آزمون عملکرد باید حفظ شود و برای مدیریت عامل و سایر ذینفعان داخلی و خارجی مانند ناظران در دسترس باشد.

نکات اضافی برای مقامات:

مقاماتی که از آزمون بحران برای دستیابی به اهداف کلان احتیاطی استفاده می‌کنند، باید نتایج مدل بانکها را مورد بازبینی و چالش قرار دهند، برای مثال از طریق پس‌آزمایی^{۲۷۵} یا الگوبرداری جفت (همتا)^{۲۷۶}. همچنین مقامات می‌توانند از معیارهای ارزیابی خود استفاده نموده و از طریق فرآیند نظارت، از بانکها ارتقای مدل‌ها و رویه‌های مدیریت مدل را، در صورت ضرورت، مطالبه کنند. به عنوان بخشی از فرآیند ارزیابی، مقامات می‌توانند مدل‌های خود را برای معیار سنجش یا اهداف مذکور توسعه دهند.

هنگامی که مقامات اهداف احتیاطی کلان دارند، مدل‌های آنها ممکن است ویژگی‌های متقابل بانک به عنوان مثال بازخورد یا سرایت در سطح سیستم را شامل شود.

۸- مدل‌ها، نتایج و چارچوب‌های آزمون بحران باید مورد چالش قرار گرفته و دارای بازبینی منظم باشد.

چالش و بازبینی منظم گام‌های مهمی در فرآیند آزمون بحران برای بانکها و مقامات می‌باشند. آنها برای ارتقاء اطمینان نسبت به نتایج آزمون بحران، کمک به درک محدودیت‌ها و شناسایی بخش‌هایی که آزمون بحران نیاز به بهبود دارد و اطمینان بخشی از این که نتایج آزمون بحران به گونه‌ای استفاده می‌شوند که با اهداف چارچوب همگون باشد، مهم هستند. این بازبینی‌ها باید پوششی برای تمام جنبه‌های چارچوب آزمون بحران به صورت دوره‌ای فراهم آورد و باید به منظور اطمینان بخشی از چارچوب آزمون بحران که حفظ و به صورت منظم به‌روز می‌شود استفاده شود.

^{۲۷۵} Backtesting

^{۲۷۶} Peer benchmarking

نکات اضافی برای بانک‌ها:

طرح چالش در طی انجام آزمون‌های بحران باید در مراحل مختلف و سطوح متفاوت بانک اتفاق بیافتد. بازبینی‌ها باید شامل اعتبارسنجی و سایر انواع بازبینی‌های مستقل مؤلفه‌های مهم فرآیند آزمون بحران، به عنوان مثال بازبینی فروش، روش‌ها و سناریوها و تخمین‌های زیان بحران، پیش‌بینی درآمد و نقدینگی، باشد. انتظار می‌رود که بازبینی شامل ارزیابی کفایت کل اقدامات، به عنوان مثال پس‌آزمایی نتایج یا سایر معیارهای مقایسه، و تجزیه و تحلیل حساسیت نتایج نسبت به فروض شود.

چالش در مورد بخش‌های تجاری فروض و قابل اعتماد بودن نتایج مرتبط با تجربیات بازار، برای تفسیر نتایج مفید بوده و اطمینان حاصل می‌کند که آزمون بحران صرفاً یک روش آماری یا فرضی نیست.

هنگامی که آزمون بحران در سطح بانک به منظور تصمیمات استراتژیک تجاری که ممکن است سلامت مالی مؤسسه را تحت تأثیر قرار دهد استفاده می‌شود، هیأت مدیره بانک یا سطح مناسب مدیریت باید فرآیندها، فروض (به عنوان مثال سناریوها و تحلیل حساسیت‌ها) و خروجی‌های آزمون بحران را مورد چالش قرار دهند. همانند هر فرآیند مدیریت مهم در بانک، واحد حسابرسی مستقل باید به طور منظم چارچوب آزمون بحران بانک و اجرای آن را، برای انجام آزمون بحران داخلی و برای نقش بانک در اجرای آزمون بحران هجوم مردم (سپرده‌گذاران) بازبینی نماید. این بازبینی‌ها باید جامع بوده و بازخورهایی از بهبود وضعیت بانک ارائه دهد.

نکاتی اضافی برای مقامات:

هنگامی که مقامات از نتایج آزمون بحران برای اهدافی در حوزه خود استفاده می‌کنند، باید فرآیند تسهیل فروض ایجادکننده خروجی‌ها و نتایج و همچنین فرآیند در نظر گرفتن محدودیت‌های مدل و ریسک را به چالش بکشند. این امر بدون در نظر گرفتن این است که آیا آزمون بحران با استفاده از تخمین‌های بانک انجام می‌شود یا خیر.

مقامات باید به طور منظم چارچوب‌های آزمون بحران داخلی بانک‌ها را بازبینی نمایند. ناظرین باید نتایج آزمون بحران را به عنوان بخشی از بازبینی فرآیند داخلی ارزیابی کفایت سرمایه^{۲۷۷} و مدیریت ریسک نقدینگی بانک‌ها بررسی کنند. به طور خاص، ناظرین باید در نظر گیرند که آیا چارچوب‌ها، تمام حوزه‌های ریسک‌های با اهمیت را به طور مناسب نشان می‌دهند یا خیر و نتایج آزمون بحران آینده نگر را، به عنوان بخشی از ارزیابی کفایت سرمایه و نقدینگی بانک مورد توجه قرار دهند.

^{۲۷۷} Internal capital adequacy assessment process

همچنین مقامات باید سایر جنبه‌های آزمون بحران بانک را از نظر تطابق با اهداف اعلام شده و ترتیبات مدیریت بررسی نمایند. ناظرین لازم است برای حل کمبودهای با اهمیتی که در چارچوب‌های آزمون بحران شناسایی می‌شود، شامل عدم بکارگیری کافی نتایج آزمون بحران در فرآیند تصمیم‌گیری بانک، مدیریت لازم را انجام دهند.

۹- شیوه‌ها و یافته‌های آزمون بحران باید در داخل کشورها و بین آن‌ها به اشتراک گذارده شود.

به اشتراک گذاردن اقدامات آزمون بحران بین ذینفعان مرتبط داخلی و خارج از کشور می‌تواند برای بانک‌ها و ناظرین مفید باشد. به اشتراک گذاردن نتایج می‌تواند، در صورت لزوم، چشم‌اندازهای مهمی در مورد ریسک‌هایی که در غیر این صورت قابل دسترسی برای بانک و مقام ناظر نخواهند بود، ارائه دهد.

افشای نتایج آزمون بحران، از طریق بانک‌ها یا مقامات، می‌تواند به ارتقای نظم بازار و اطمینان از انعطاف شبکه بانکی در مقابل بحران‌های شناسایی شده، کمک نماید. بانک‌ها و مقامات که تصمیم به افشای نتایج آزمون بحران می‌گیرند باید به دقت راه‌هایی برای اطمینان از درک کامل شرکت‌کنندگان در بازار در مورد اطلاعات افشا شده، شامل محدودیت‌ها و فروضی که بر مبنای آن بنا شده است، را مورد توجه قرار دهند. همچنین اهداف و چارچوب آزمون بحران می‌تواند هنگامی که بانک‌ها و مقامات ناظر تصمیم به افشای اطلاعات می‌گیرند، افشا شود. این افشا به کاهش ریسک شرکت‌کنندگان بازار که برگرفته از نتایج غلط در مورد انعطاف‌پذیری بانک‌ها با نتایج متفاوت و منفی است، کمک می‌کند.

نکات اضافی برای بانک‌ها:

بانک‌ها باید فرآیندی برای پشتیبانی از همسویی و به اشتراک‌گذاری منظم بین واحدهای آزمون بحران در سطح گروه و شعب بانکی یا سایر نهادهای قانونی (اعم از داخل کشورها یا بین آن‌ها) داشته باشند. این مهم است که گروه بانکی قادر به تجمیع و گزارش نتایج آزمون بحران در سراسر نهادهای قانونی بوده و باید به دنبال ایجاد هماهنگی در روش‌ها و تأثیرات در بین کشورها باشند.

نکات اضافی برای مقامات:

در صورت لزوم، مقامات باید شفافیت در فرآیندها و نتایج آزمون بحران را ارتقا دهند و فرآیندهایی برای اشتراک‌گذاری و هماهنگی آزمون بحران با سایر مقامات داخلی، به عنوان مثال مقامات ناظر، بانک مرکزی، مقامات حل و فصل و در صورت ارتباط، تنظیم‌کنندگان رفتار بازار، را تعیین نمایند.

ارتباط سازنده بین مقامات و صنعت بانکداری می‌تواند به ارایه دیدگاه عمیق‌تر در باب آسیب‌پذیری در سطح صنعت کمک نماید و به انجام آزمون بحران و ارتقای کیفیت نتایج نهایی آن کمک نماید.

ارتباطات بین کشورها شامل به اشتراک گذاری نتایج آزمون بحران بین ناظرین کشور مبدأ و میزبان^{۲۷۸} بانک‌های فعال بین‌المللی با توجه به محدودیت‌های قانونی قابل اجرا و هماهنگی بین‌المللی و همکاری فعالیت‌های آزمون بحران میان کشورها که منجر به هم‌افزایی‌های مفیدی خواهد شد، می‌گردد. اصول کمیته بال برای نظارت مؤثر بر سازمان‌های نظارتی به طور خاص مشوق اشتراک اطلاعات آزمون بحران بین سازمان‌های نظارتی است. به طور کلی، مقامات باید گستره همکاری خارج از مرزهای آزمون بحران را در صورت امکان مثلاً از طریق سناریوهای رایج و به اشتراک‌گذاری شیوه‌های بهتر مورد توجه قرار دهند.

^{۲۷۸} Home and host supervisors

بخش دوم:

بخشنامه‌های اداره مجوزهای بانکی

۱- بخشنامه شماره ۹۷/۵۰۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵؛ اعلام امکان تأسیس شعبه در شهرهای سلی‌مانیه و اربیل

کشور عراق

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک ایران و بانک مشترک ایران و ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه ۶۵/۱/۶۹۸۲۶ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۲۶ استاندار محترم کردستان مبنی بر درخواست تأسیس شعبه بانک‌های ایرانی در شهرهای سلیمانیه و اربیل کشور عراق به منظور تسهیل در مبادلات پولی و روان‌سازی فعالیت‌های اقتصادی تجار در دو کشور، جهت استحضار و هرگونه اقدام مقتضی ارسال می‌گردد. بدیهی است این بانک آمادگی دارد تا درخواست‌های واصله را که مبتنی بر انجام بررسی‌های لازم، برآورد هزینه-فایده و ... باشد در چارچوب «آیین‌نامه اجرایی نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعب بانک‌های ایرانی در خارج از کشور» مصوب یکهزار و یکصد و بیست و سومین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۷ شورای پول و اعتبار و دیگر قوانین و مقررات موجود، مورد بررسی قرار دهد.

از این رو، در صورتی که آن بانک متقاضی تأسیس شعبه در دو شهر یادشده می‌باشد؛ خواهشمند است دستور فرمایند درخواست مربوط به همراه مصوبات هیات‌مدیره در این خصوص و دیگر مدارک و مستندات پشتیبان درخواست صدور موافقت اصولی، موضوع ماده (۶) آئین‌نامه فوق به این مدیریت کل ارسال شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

عبدالمهدی ارجمندزاد

۳۲۱۵-۰۲

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

استاندار کردستان

تاریخ: ۹۶/۱۱/۲۶
شماره: ۴۵/۱/۴۹۸۲۶
پوست:

جناب آقای دکتر سیف

رئیس کل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سلام علیکم

با احترام؛ همچنانکه مستحضر هستید استان کردستان که به دلیل هم‌مرز بودن با کشور عراق، سالهای مدیدی است که روابط اقتصادی تجاری با کشور مذکور دارد و همین موضوع باعث شده که حجم مبادلات تجاری استان کردستان با کشور عراق (به ویژه شمال عراق) طی چند سال اخیر به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یابد و به بیش از شش میلیارد دلار برسد و مرزهای رسمی استان کردستان، بویژه مرز باشماقی مریوان در میان مبادی گمرکی کشور رتبه اول را کسب کند. بعلاوه همین حجم مبادلات تجاری از لحاظ پولی نیاز به وجود نظام بانکی (ارزی) در آن سوی مرز دارد. لذا به منظور تسهیل در مبادلات پولی و روان‌سازی فعالیتهای اقتصادی تجار دو کشور، ایجاد و تأسیس شعب بانکی ایرانی در دو شهر سلیمانیه و اربیل عراق ضروری به نظر می‌رسد. خواهشمند است دستور فرمایید در این خصوص اقدام لازم را به عمل آورده و نتیجه را به این استانداری اعلام نمایند

بهمین مراد است

۲- بخشنامه شماره ۹۷/۸۸۹۲۷ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۰؛ تأسیس واحدهای بانکی در خارج از کشور

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک ایران و بانک مشترک ایران و ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً؛ همان‌گونه که استحضار دارند یکی از مهم‌ترین ضرورت‌های رشد اقتصادی، بهبود و برقراری مجدد روابط بانکی در حوزه بین‌المللی و تلاش در جهت گسترش و تحکیم پایه‌های آن می‌باشد. با تصویب برنامه جامع اقدام مشترک، جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اروپا به نمایندگی از سوی کشورهای اروپایی عضو، تلاش مبسوطی به منظور پر کردن خلاهای ناشی از تحریم‌های بین‌المللی غیرعادلانه در روابط بانکی بین‌المللی و کارگزاری میان کشورمان و کشورهای اروپایی علی‌رغم تهدیدات مکرر ایالات متحده آمریکا مبنی بر خروج از توافق نامه مزبور به عمل آورده‌اند. شایان ذکر است مجموعه اقدامات مثبت انجام شده در این راستا طی مکاتباتی از سوی برخی سفارت‌خانه‌های جمهوری اسلامی ایران مستقر در کشورهای اروپایی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام شده است. بر این اساس ضمن جلب توجه مجدد مدیران ارشد بانک‌ها و موسسات اعتباری به مفاد مندرج در آیین‌نامه اجرایی نحوه تاسیس، فعالیت، نظارت و انحلال بانک‌های فرعی در خارج از کشور مصوب یک‌هزار و یکصد و بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۰۵/۲۵ شورای پول و اعتبار، به منظور تاسیس واحدهای فرعی و نیز الزامات مقرر در آیین‌نامه اجرایی نحوه تاسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعب بانک‌های ایرانی در خارج از کشور مصوب یک‌هزار و یکصد و بیست و سومین جلسه شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۷ به منظور تاسیس شعبه در خارج از کشور و تاکید بر موارد به شرح ذیل:

- کسب تاییدیه ثبات و سلامت مالی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
 - ارائه برنامه جامع کسب و کار مشتمل بر محورهای:
 - شناسایی و بررسی شرایط سیاسی و اقتصادی کشور میزبان و سطح روابط تجاری؛
 - ارائه دلایل توجیهی تاسیس واحد فرعی یا شعبه؛
 - تبیین اهداف موسسه اعتباری از تاسیس واحدهای مذکور و ارائه برنامه راهبردی؛
 - پیش‌بینی اندازه بازار (تعیین بازار هدف و ..)؛
 - فعالیت‌های بازاریابی و دیگر برنامه‌های بلند مدت موسسه اعتباری؛
 - شرح عملیات بانکی که مقرر است صورت پذیرد؛
 - تشریح فرآیند تملک سهام واحدهای فرعی یا تاسیس شعبه و مقررات ناظر بر آن و چگونگی
- اخذ مجوزهای لازم از جمله موافقت کشور میزبان؛

- ساختار مدیریتی و سازمانی پیشنهادی با عنایت به اهداف موسسه اعتباری و فعالیت‌های بانکی که پس از تاسیس یا تملک انجام خواهد پذیرفت؛
 - تعداد نیروی انسانی و مهارت‌های لازم به منظور راه‌اندازی واحدها و هزینه‌های پرسنلی؛
 - پیش‌بینی صورت درآمد‌ها و هزینه‌های واحدهای پیشنهادی در سال‌های آتی (حداقل تا زمان بازگشت کامل سرمایه بانک)؛
 - پیش‌بینی صورت‌های مالی واحدهای مورد درخواست (سود و زیان، ترازنامه و ...)
 - ارسال صورت‌های مالی حسابرسی شده واحدهای فرعی به منظور تملیک و یا افزایش سرمایه توسط موسسه اعتباری متقاضی؛
 - تبیین فرصت‌ها و تهدیدات و نقاط قوت و ضعف در سرمایه‌گذاری ملحوظ نظر؛
 - تعیین مفروضات مختلف و پیش‌بینی برنامه‌ها با توجه به تغییر شرایط محیط، رقبا و ...؛
 - سایر نکات جهت تکمیل اطلاعات به منظور توجیه‌پذیر نمودن طرح پیشنهادی؛
- نظر داشت پراکندگی جغرافیایی شعب موسسه اعتباری متقاضی در خارج از مرزهای کشور و نیز واحدهای فرعی و شعب سایر موسسات اعتباری ایرانی در کشور مقصد؛
 - اخذ تاییدات لازم از وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در مورد مناسبات سیاسی و اقتصادی با کشور مقصد؛
- آمادگی و حمایت این بانک در رسیدگی به درخواست‌های واصله به منظور حضور فعال شبکه بانکی کشور در عرصه بین‌المللی را اعلام می‌دارد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

۳- بخشنامه شماره ۹۷/۹۰۶۴۲ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۱؛ لزوم اصلاح اساسنامه مطابق اساسنامه نمونه شرکت‌های

واسپاری

شرکت‌های لیزینگ (واسپاری) متقاضی مجوز فعالیت از بانک مرکزی (شرکت‌های واسپاری فرهنگیان، گسترش تجارت و سرمایه ایرانیان، خودرو مهر آسا و افتتاح رهنورد)

با سلام؛

احتراماً، بدین وسیله به اطلاع می‌رساند؛ پیرو تصویب «دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های لیزینگ (واسپاری)» در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ شورای پول و اعتبار، اساسنامه نمونه شرکت‌های لیزینگ (واسپاری) به تفکیک سهامی خاص و سهامی عام تدوین و در پایگاه اطلاع‌رسانی این بانک به نشانی www.cbi.ir زبانه نظارت بانکی، بخش مقررات ناظر بر تأسیس، قسمت «دستورالعمل اجرایی تأسیس، نحوه فعالیت و نظارت بر شرکت‌های واسپاری (لیزینگ)» به همراه اساسنامه‌ها، فرم‌ها و پرسشنامه‌های مربوط، بارگذاری شده است.

از این رو، با توجه به اینکه یکی از شروط تمدید و صدور مجوز فعالیت شرکت‌های واسپاری (لیزینگ)، وفق ماده (۲۷) دستورالعمل ناظر، اصلاح اساسنامه شرکت در چارچوب ضوابط و مقررات و انجام امور ثبتی مربوط به آن می‌باشد، ضروری است؛ در زمان مقتضی نسبت به اصلاح و جایگزینی اساسنامه شرکت وفق اساسنامه نمونه این بانک و انتصاب حداقل پنج نفر عضو هیات مدیره اقدام و مستندات لازم به انضمام صورتجلسات مربوط، برای انجام امور ثبتی به این اداره ارسال گردد.

اداره مجوزهای بانکی

عطااله گرجی

۲۴۱۷-۰۳

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

۴- بخشنامه شماره ۹۷/۹۱۲۳۷ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۲؛ لزوم اصلاح اساسنامه مطابق اساسنامه نمونه شرکت‌های

واسپاری

شرکت‌های لیزینگ (واسپاری)

با سلام؛

احتراماً، بدین وسیله به اطلاع می‌رساند؛ پیرو تصویب «دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های لیزینگ (واسپاری)» در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ شورای پول و اعتبار، اساسنامه نمونه شرکت‌های لیزینگ (واسپاری) به تفکیک سهامی خاص و سهامی عام تدوین و در پایگاه اطلاع‌رسانی این بانک به نشانی www.cbi.ir زبانه نظارت بانکی، بخش مقررات ناظر بر تأسیس، قسمت «دستورالعمل اجرایی تأسیس، نحوه فعالیت و نظارت بر شرکت‌های واسپاری (لیزینگ)» به همراه اساسنامه‌ها، فرم‌ها و پرسشنامه‌های مربوط، بارگذاری شده است.

از این رو، با توجه به اینکه یکی از شروط تمدید و صدور مجوز فعالیت شرکت‌های واسپاری (لیزینگ)، وفق ماده (۲۷) دستورالعمل ناظر، اصلاح اساسنامه شرکت در چارچوب ضوابط و مقررات و انجام امور ثبتی مربوط به آن می‌باشد، ضروری است؛ در زمان مقتضی نسبت به اصلاح و جایگزینی اساسنامه شرکت وفق اساسنامه نمونه این بانک اقدام و مستندات لازم به انضمام صورتجلسات مربوط، برای انجام امور ثبتی به این اداره ارسال گردد.

بدیهی است، تمدید و صدور مجوز فعالیت آن شرکت پس از ثبت تغییرات مذکور، انتصاب حداقل پنج نفر عضو هیات مدیره و صرفاً در چارچوب مواد ۲۶ و ۲۷ دستورالعمل ناظر امکان‌پذیر خواهد بود.

اداره مجوزهای بانکی

عطااله گرجی

۲۴۱۷-۰۳

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

۵- بخشنامه شماره ۹۷/۳۶۸۴۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۷؛ درخواست معرفی نماینده تام‌الاختیار بانک‌ها و موسسات

اعتباری به اداره مجوزهای بانکی

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک ایران و موسسات اعتباری غیربانکی

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند این مدیریت کل در نظر دارد با هدف تکریم ارباب رجوع و افزایش رضایتمندی ایشان، پاسخگویی به مکاتبات و رسیدگی به درخواست‌های تمامی نهادهای تحت نظارت و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌ربط را به صورت مکتوب و یا از طریق سامانه‌های الکترونیکی در کمترین زمان ممکن انجام دهد، به گونه‌ای که دیگر نیازی به مراجعه و پیگیری حضوری امور نباشد. با این وجود، در خصوص بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی از حیث اهمیت، مقرر است در مواقع اضطرار و ضرورت که قطعاً حداقلی خواهد بود، برای تسهیل در امور و پیش‌گیری از هرگونه سوء استفاده احتمالی، مراتب صرفاً از طریق نماینده / نمایندگان (حداکثر دو نفر) که از سوی جنابعالی به صورت مکتوب معرفی می‌شود، پاسخ داده شود. قطعاً تأیید می‌فرمایند پاسخگویی به مراجعات حضوری و پیگیری‌هایی تلفنی اشخاص متفرقه که خود را نماینده و کارمند آن بانک / مؤسسه اعتباری غیربانکی معرفی می‌نمایند، برخلاف ضوابط و اصول رفتار حرفه‌ای می‌باشد. لذا، مقتضی است دستور فرمایند ضمن معرفی نماینده یا نمایندگان آن بانک / مؤسسه اعتباری به این مدیریت کل، از پیگیری امور به ویژه مقولات مرتبط با اداره مجوزهای بانکی بانک مرکزی به صورت مراجعه حضوری یا تماس تلفنی توسط افرادی غیر از نمایندگان معرفی شده، خودداری شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۶- بخشنامه شماره ۹۷/۳۹۳۴+۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۴ اعلام فرآیند رسیدگی به کلیه درخواست‌های مربوط به ایجاد، جابجایی، تعطیلی و ادغام، تبدیل و هرگونه تغییر در اطلاعات هریک از شعب، باجه‌ها و یا دفاتر نمایندگی نهادهای مزبور صرفاً به صورت الکترونیکی و لزوم ثبت درخواست‌های فوق در سامانه مدیریت شعب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک ایران و مؤسسات اعتباری توسعه، کوثر

مرکزی، ملل، نور و کاسپین

باسلام؛

احتراماً، در راستای عمل به الزامات مندرج در بند (الف) ماده (۱۸) و بند (پ) ماده (۶۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر لزوم الکترونیکی شدن کلیه فرآیندها و خدمات دستگاه‌های اجرایی و همچنین در اجرای تکالیف مطروحه در «دستورالعمل اجرایی موضوع ماده (۱۸) آیین‌نامه ایجاد یا تعطیل شعبه یا باجه یا نمایندگی مؤسسات اعتباری در داخل کشور» مصوب هفدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۸/۰۳ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی (موضوع بخشنامه شماره ۹۴/۲۵۷۲۸۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۰۹) و نیز به منظور به‌روزرسانی و ارتقاء دقت و تسریع در فرآیند بررسی درخواست‌ها و صدور مجوز فعالیت واحدهای بانکی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، از این پس مقرر است رسیدگی به کلیه درخواست‌های مربوط به ایجاد، جابجایی، تعطیلی و ادغام، تبدیل و هرگونه تغییر در اطلاعات هریک از شعب، باجه‌ها و یا دفاتر نمایندگی نهادهای مزبور به صورت الکترونیکی و از طریق درگاه خدمات الکترونیک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به آدرس portal.pbn.net انجام شود. بر همین اساس زبانه «سامانه مدیریت شعب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری» با امکان تعریف سطوح دسترسی کاربران، ایجاد و راه‌اندازی شده است. لذا مقتضی است دستور فرمایند برای ارائه درخواست‌های پیش‌گفته، با مراجعه به درگاه فوق و با استفاده از نام کاربری و کلمه عبور اختصاص یافته که قبلاً طی بخشنامه شماره ۹۴/۱۶۶۸۲۸ مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۲۳ به آن موسسه اعتباری ابلاغ شده است، کلیه درخواست‌های مربوط را حسب مورد، صرفاً از طریق درج در سامانه مذکور، به اداره مجوزهای بانکی بانک مرکزی اعلام نمایند.

همچنین از آن‌جایی که نام کاربری و کلمه عبور اختصاص یافته به آن موسسه اعتباری محرمانه بوده و مسئولیت و اختیار کلیه درخواست‌های موصوف، برعهده مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌باشد، ترتیبی اتخاذ شده است که درخواست‌های آن موسسه اعتباری صرفاً پس از تایید نهایی توسط مدیرعامل یا در غیاب ایشان عالی‌ترین مقام اجرایی موسسه اعتباری به بانک مرکزی ارسال شود.

خاطرنشان می‌سازد در صورت بروز هرگونه مشکل در فرآیند درخواست، کارشناسان این مدیریت کل با شماره‌های

۲۹۹۵۳۹۶۰ و ۲۹۹۵۳۹۰۰ آماده پاسخگویی به سوالات مربوطه می‌باشند.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۷- بخشنامه شماره ۹۷/۳۹۵۶۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۶؛ ارسال فرم به روز شده «حداقل اطلاعات مورد نیاز از مؤسسات حسابرسی جهت تأیید صلاحیت حسابرسان منتخب لیزینگ‌ها» و تأکید بر لزوم تکمیل فرم مزبور پیش از برگزاری مجامع عمومی و اخذ تأییدیه از این بانک

تمامی شرکت‌های لیزینگ (واسپاری)

با سلام؛

احتراماً، پی‌رو نامه‌های شماره ۹۶/۴۸۵۷۷ مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۲۱ و شماره ۹۶/۱۱۴۹۵۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۱۹ و حسب اعلام اداره ارزیابی سلامت نظام بانکی این بانک، ضمن ارسال فرم به روز شده «حداقل اطلاعات مورد نیاز از مؤسسات حسابرسی جهت تأیید صلاحیت حسابرسان منتخب لیزینگ‌ها» (دو برگ پیوست)، مجدداً تأکید می‌نماید؛ ضروری است حداقل دو ماه پیش از برگزاری مجامع عمومی و تصمیم‌گیری در خصوص «حسابرسان مستقل» و «بازرسان قانونی»، نسبت به ارسال سوابق کامل و فرم‌های تکمیل شده ممهور به مهر شرکت و مؤسسات حسابرسی پیشنهادی و ارسال مستندات موضوع بندهای (۵) و (۶) فرم مزبور، اقدام و از برگزاری مجامع عمومی در این خصوص پیش از اخذ تاییدی به کتبی از این بانک اکیداً خودداری نمایند.

بدیهی است، در صورت عدم رعایت مراتب به شرح فوق، مسئولیت هرگونه اشکال در روند ثبت تغییرات بر عهده اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل آن شرکت خواهد بود.

اداره مجوزهای بانکی

عطااله گرجی

۲۴۱۷-۰۳

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

این قسمت از اطلاعات باید توسط مؤسسه حسابرسی تکمیل و مهر و امضا شود:

حداقل اطلاعات مورد نیاز از مؤسسات حسابرسی جهت تایید صلاحیت حسابرسان منتخب لیزینگ ها

موضوع بند ۱ "معیارهای تایید صلاحیت حسابرسان شرکتهای واسپاری (لیزینگ)":

تاریخ شروع فعالیت مؤسسه	تاریخ عضویت در جامعه حسابداران رسمی ایران

موضوع بند ۲ "معیارهای تایید صلاحیت حسابرسان شرکتهای واسپاری (لیزینگ)":

نام هر یک از شرکا	سابقه حسابرسی	تعداد گزارشهای حسابرسی امضا شده صورتهای مالی	تعداد گزارشهای حسابرسی امضا شده صورتهای مالی	نام نهادهای پولی (تعاونی های اعتبار، بانک، قرض الحسنه، لیزینگ، صرافی) حسابرسی شده

موضوع بند ۳ "معیارهای تایید صلاحیت حسابرسان شرکتهای واسپاری (لیزینگ)":

تعداد کل کارکنان مؤسسه حسابرسی	تعداد کارکنان تمام وقت	تعداد کارکنان پاره وقت

موضوع بند ۴ "معیارهای تایید صلاحیت حسابرسان شرکتهای واسپاری (لیزینگ)":

امتیاز مؤسسه در جامعه حسابداران رسمی ایران با ذکر مقطع زمانی	امتیاز مؤسسه در سازمان بورس و اوراق بهادار با ذکر مقطع زمانی

موضوع بند ۵ "معیارهای تایید صلاحیت حسابرسان شرکتهای واسپاری (لیزینگ)":
در صورت وجود سابقه تنبیه های انضباطی موضوع بندهای ۳ تا ۶ ماده ۳۵ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران توضیح داده شود. (اعلام زمان و دلایل محکومیت و اعضای دارای سابقه تخلف) + ارسال تاییدیه جامعه مبنی بر احراز شرایط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و نداشتن سابقه تخلف و محکومیت
موضوع بند ۶ "معیارهای تایید صلاحیت حسابرسان شرکتهای واسپاری (لیزینگ)":
دریافت مجوز از جامعه حسابداران رسمی ایران مبنی بر ارائه اطلاعات به بانک مرکزی و ارسال رونوشت به اداره ارزیابی سلامت نظام بانکی

این قسمت از اطلاعات باید توسط شرکت واسپاری تکمیل و مهر و امضا شود: (بدیهی است اطلاعات ارسالی بعد از تاریخ ۰۱/۰۱/۱۳۹۸ باید شامل اسامی حسابرسان شرکت برای سالهای ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷ باشد)

حسابرسان مستقل و بازرسان قانونی چهار سال گذشته شرکت واسپاری			
ردیف	سال	حسابرس مستقل و بازرس قانونی اصلی	حسابرس مستقل و بازرس قانونی علی البدل
۱	۱۳۹۳		
۲	۱۳۹۴		
۳	۱۳۹۵		
۴	۱۳۹۶		

۸- بخشنامه شماره ۹۷/۴۱۱۰۷۶ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۷؛ لزوم رعایت مفاد "اساسنامه نمونه بانکها و مؤسسات

اعتباری غیربانکی غیردولتی" و "دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی"

درخصوص تفویض اختیار به اعضای هیأت عامل

مدیران عامل محترم کلیه بانکهای غیردولتی و مؤسسات اعتباری غیربانکی

با سلام؛

احتراماً همانگونه که مستحضرنند، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با هدف استقرار یک نظام حاکمیت شرکتی مؤثر در شبکه بانکی کشور و به تبع آن اداره صحیح مؤسسات اعتباری و دستیابی به اهداف عملیاتی، گزارش‌دهی و رعایت قوانین و مقررات در آن مؤسسات و در نهایت تحقق ثبات و سلامت نظام بانکی کشور، اقدامات متعددی را طی سالیان اخیر انجام داده است که از جمله مهمترین آنها می‌توان به تدوین و تصویب "آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی"، "اساسنامه نمونه بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی غیردولتی" و نیز "دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی" اشاره نمود. بدون تردید یکی از اصول کلیدی استقرار نظام حاکمیت شرکتی در بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، تفکیک شئون سیاستگذاری و نظارت از امور اجرایی است که باید به ترتیب توسط اعضای هیأت مدیره و اعضای هیأت عامل بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی اجرا گردد. بر این اساس، مدنظر قرار دادن فصول دوم و هفتم دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی و رعایت دقیق مفاد ماده (۵۷) اساسنامه بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی غیردولتی دال بر لزوم غیراجرایی بودن اکثریت اعضای هیأت مدیره از اهمیت وافری برخوردار است. لذا مقتضی است هیأت مدیره بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در اجرای ماده (۸۴) اساسنامه خود، کلیه امور اجرایی را به اعضای هیأت عامل تفویض نمایند. بدین لحاظ لازم است اشخاص دارای امضاء مجاز بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی صرفاً از میان اعضای هیأت عامل که ممکن است برخی از آنها عضو هیأت مدیره نیز باشند، تعیین گردند.

همچنین ضروری است اسامی اعضای اجرایی هیأت مدیره و نیز اعضای هیأت عامل آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی و تغییرات آن به بانک مرکزی منعکس گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۹- بخشنامه شماره ۹۷/۴۳۶۵۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۷؛ لزوم ارسال نمونه امضاء کلیه صاحبان امضای مجاز در

مؤسسات اعتباری به پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی بست‌بانک ایران و مؤسسات اعتباری غیربانکی

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۱۶۵۳-۹۷۰-۳۶-۴-۱۲۰۸ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۳ رئیس محترم پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا در خصوص درخواست معرفی صاحبان امضاء مجاز بانک‌های کشور، ارسال می‌گردد. مقتضی است دستور فرمایند به منظور تسهیل در ارائه خدمات، نمونه امضاء کلیه صاحبان امضای مجاز در آن مؤسسه اعتباری و تغییرات آتی آن، به پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا ارسال شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

شماره: ۸۷۰۱۴۵۳ - ۴ - ۱۲۰۸ - ۱۳۹۷

تاریخ: ۱۷/۱۰/۲۳

پیوست:

تعمیرات

دستور

از: پلیس راهتمایی و رانندگی ناجا - معاونت فنی مهندسی و خدمات ترافیک

به: ریاست محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ✓

موضوع: معرفی نمونه امضاء

سلام علیکم

صلوات بر محمد(ص) و آل محمد(ص) و با احترام

به آگاهی می‌رساند مکاتبات متعددی از سوی شعبه های مختلف بانک های ملت، ملی، سپه، تجارت و ... (از جمله شهر قدس، شعبه کاره و...) برای خرید و فروش و نقل و انتقال خودروها و موتورسیکلت های تحت تملک تقاضای معرفی نمونه امضاء صاحبان امضاء را می‌نمایند که با توجه به حجم مکاتبات وارده، پاسخگویی موردی به تمامی شعبات بانک ها میسر نمی‌باشد. لذا به منظور تسهیل در ارائه خدمات خواهشمند است دستور فرمایید نمونه امضاء صاحبان مجاز بانک های سراسر کشور را به صورت تجمیعی احصاء و به این پلیس ارسال تا پس از بررسی به واحدهای راهتمایی و رانندگی سراسر کشور اعلام گردد.

رئیس پلیس راهتمایی و رانندگی ناجا

سرتیپ پاسدار تقی مهری

انزوی سرحدات محدودی

بخش سوم:

بخشنامه‌های اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی

تروریسم

۱- بخشنامه شماره ۹۷/۱۹۷۷۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۸ در خصوص بیت کوین- ارزهای مجازی

مدیران عامل بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی، ملل،

نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که استحضار دارند انواع ارزهای مجازی از این قابلیت برخوردار هستند که به ابزاری برای پولشویی و تامین مالی تروریسم و به طور کل، جابجایی منابع پولی مجرمان بدل شوند. از این رو، در جلسه سی ام شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۹، به کارگیری ابزار بیت کوین (Bit Coin) و سایر ارزهای مجازی در کلیه مراکز پولی و مالی کشور ممنوع اعلام گردید.

با توجه به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند ضمن ابلاغ مراتب به کلیه شعب و واحدهای تابعه آن بانک/موسسه اعتباری؛ از انجام هر گونه خرید و فروش ارزهای مذکور و یا انجام هر گونه اقدامی که به تسهیل و یا ترویج ارزهای یاد شده بیاورد، به طور جد اجتناب شود. بدیهی است با متخلفین، برابر قوانین و مقررات مربوط برخورد خواهد شد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

فرید کیان

۲۳۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

۲- بخشنامه شماره ۹۷/۲۴۷۵۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۲ در خصوص ماده (۹) اصلاحی آئین‌نامه کاربردی شدن کارت

شناسایی ملی

مدیران عامل بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسات اعتباری غیربانکی توسعه، کوثر

مرکزی، ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر تصویب‌نامه شماره ۱۶۹۷۳۹/ت/۵۵۵۲۲۲هـ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۸ هیات وزیران، در خصوص اصلاح تصویب‌نامه شماره ۱۵۵۳۲۰/ت/۴۹۵۲۳هـ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۰۱ و اصلاحات بعدی آن در زمینه تمدید مهلت مقرر در ماده (۹) اصلاحی آیین‌نامه کاربردی شدن کارت شناسایی ملی تا پایان سال ۱۳۹۷ ارسال می‌گردد.

با عنایت به مراتب مذکور در تصویب‌نامه فوق، خواهشمند است دستور فرمایند موضوع به نحو مقتضی به

واحدهای تابعه ابلاغ گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

فرید کیان

۲۳۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

شماره ۱۶۹۲۳۹/ت ۵۵۲۲۲هـ

تاریخ ۳۸۰۰/۱۳۲۰/۲۸هـ

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۱۲/۲۷ به پیشنهاد شماره ۲۱۵۳۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۱ وزارت کشور و به استناد ماده (۶) الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی - مصوب ۱۳۷۶ - تصویب کرد:
مهلت مقرر در ماده (۹) اصلاحی آیین‌نامه کاربردی شدن کارت شناسایی ملی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۵۳۲۰/ت ۴۹۵۲۳هـ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۱ و اصلاحات بعدی آن تا پایان سال ۱۳۹۷ تمدید می‌شود.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس‌جمهور
ع

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.

شماره ۱۶۹۷۲۹/ت ۵۵۵۲۲۲ هـ

تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۸

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۱۲/۲۷ به پیشنهاد شماره ۲۱۵۳۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۱ وزارت کشور و به استناد ماده (۶) الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی - مصوب ۱۳۷۶ - تصویب کرد:
مهلت مقرر در ماده (۹) اصلاحی آیین‌نامه کاربردی شدن کارت شناسایی ملی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۵۳۲۰/ت/۴۹۵۲۳ هـ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۱ و اصلاحات بعدی آن تا پایان سال ۱۳۹۷ تمدید می‌شود.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس‌جمهور

رونوشت با توجه به اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به انضمام تصویر نامه اشاره شده در متن برای اطلاع ریاست محترم مجلس شورای اسلامی ارسال می‌شود.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس‌جمهور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

تاریخ ۹۶/۱۲/۲۱
شماره ۲۱۵۳۹۹
پوست

وزیر

بسمتعالی

جناب آقای دکتر جهانگیری

ساوان اول محترم رئیس جمهور

سلام علیکم

احتراماً همانگونه که استحضار دارید برابر ماده ۹ آیین نامه کاربردی نمودن کارت شناسایی ملی مصوب ۱۳۸۷ هیئت محترم وزیران و اصلاحیه بعدی موضوع تصویب نامه ۱۵۵۳۲۰/ت م ۴۹۵۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۱ هیئت محترم وزیران اعتبار اولین کارت های شناسایی ملی صادر شده تا پایان سال ۱۳۹۶ تمدید شده است. از آنجائی که صدور کارت هوشمند ملی برای آحاد جامعه و جایگزینی آن با کارت شناسایی ملی موصوف نیازمند مدت زمان بیشتری می باشد لطفاً دستور فرمایید با قید فوریت پیش نویس تصویب نامه ضمیمه در سیر مراحل تصویب قرار گرفته و از نتیجه این وزارت را مطلع نمایند.

عبدالله رضازحانی
عبدالله رضازحانی
۱۳۹۶

دفترخانه مرکزی ریاست جمهوری
شماره: 164449
1396/12/21

بسم تعالی
با صلوات بر محمد و آل محمد

هیأت وزیران در جلسه مورخ بنا به پیشنهاد شماره مورخ وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به استناد بند (د) ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه مصوب (۱۳۸۹) تصویب نمود؛ به وزیر کشور اجازه داده می شود، اعتبار آن دسته از کارتهای شناسایی ملی را که اعتبار آنها تا پایان سال ۱۳۹۶ به پایان می رسد، حسب ضرورت، حداکثر تا پایان آذر ماه سال ۱۳۹۷ تمدید نماید.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور

۳- بخشنامه شماره ۹۷/۱۴۴۵۶۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۱ در خصوص تمدید مدت اعتبار مدارک شناسایی آمایش

مرحله ۱۲ و هویت ۱۱ اتباع خارجی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

عسگریه، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۵۵۰۳۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۳ مدیرکل محترم دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور در خصوص تمدید مدت اعتبار مدارک شناسایی آمایش مرحله ۱۲ و هویت ۱۱ اتباع خارجی تا مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۳۱ ارسال می‌گردد. از این رو، ارائه خدمات بانکی به این اشخاص با لحاظ نمودن این مدت و در چارچوب مقررات مربوط، امکان پذیر است.

خواهشمند است دستور فرمایند به منظور جلوگیری از بروز وقفه در ارائه خدمات بانکی به این گروه از اتباع خارجی، مراتب به نحو شایسته به اطلاع واحدهای ذی ربط رسانده شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

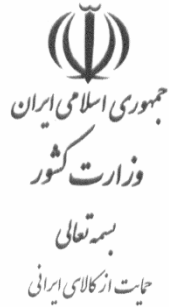
فرید کیان

۲۳۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۴/۰۳
شماره: ۵۵۰۳۶

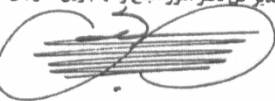
معاونت امنیتی و انتظامی
دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی

گیرندگان محترم ذیل:

سلام علیکم

با احترام، با توجه به شروع طرح آمایش ۱۳ از تاریخ ۹۷/۴/۲ جهت صدور کارتهای آمایش و هویت اتباع خارجی (پناهندگان جمعی ساکن جمهوری اسلامی ایران) و اتمام اعتبار کارت آمایش ۱۲ و کارت هویت ۱۱ اتباع خارجی در تاریخ ۹۷/۳/۳۱ و همچنین زمان بر بودن فرایند اجرای آمایش ۱۳، بدینوسیله اعلام میدارد مدارک شناسایی آمایش مرحله ۱۲ و هویت ۱۱ اتباع خارجی مذکور تا مورخ ۹۷/۵/۳۱ تمدید می گردد. علیهذا لطفا دستور فرمائید به منظور جلوگیری از ایجاد وقفه در ارائه خدمات به پناهندگان جمعی مراتب را به واحدهای استانی و تابعه آن دستگاه محترم اطلاع رسانی و اعلام نمایند

احمد محمدی فر
مدیر کل دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی

گیرندگان:

- ۱- وزارت امور خارجه-معاونت محترم کنسولی
- ۲- وزارت اطلاعات-معاونت محترم ضد جاسوسی
- ۳- دادستانی کل کشور - معاون محترم سیاسی امنیتی
- ۴- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی-معاونت محترم اشتغال
- ۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی-مرکز محترم بیماریهای واگیردار
- ۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - سازمان محترم بیمه سلامت
- ۷- وزارت آموزش و پرورش-مرکز محترم امور بین الملل
- ۸- وزارت علوم تحقیقات و فناوری- مدیر کل محترم دانشجویان غیر ایرانی
- ۹- ناجا-رئیس محترم پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا
- ۱۰- بانک مرکزی جمهوری اسلامی-مدیریت محترم مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
- ۱۱- سازمان تامین اجتماعی - مدیر کل محترم اتباع خارجی

رونوشت:

ادارات کل محترم امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری های سراسر کشور جهت اطلاع و اقدام لازم

۴- بخشنامه شماره ۹۷/۲۰۸۴۴۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۸ در خصوص ابلاغ قانون اصلاح قانون مبارزه با تامین مالی

تروریسم

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۶۴۸۸۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۲۰ ریاست محترم جمهور در خصوص ابلاغ قانون اصلاح قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ مجلس شورای اسلامی به تصویب و در تاریخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۰ به تایید شورای محترم نگهبان نیز رسیده است، ارسال می‌شود، خواهشمند است دستور فرمایند موضوع به نحو مقتضی به واحدهای تابعه ابلاغ گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

فرید کیان

۲۳۱۶

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۲۱۵-۰۲

قانون اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۵۴۰۴۰۵۹/۱۰۴۰۵۴ مورخ ۱۳۹۶/۸/۲۲ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۷/۴/۳۱ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۶۴۸۸۹

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۵/۲۰

وزارت دادگستری

وزارت امور اقتصادی و دارایی

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم» که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی و یکم تیرماه یکهزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۷/۵/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسید و طی نامه شماره ۳۴۴/۳۹۴۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

رئیس جمهور - حسن روحانی

قانون اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم

ماده ۱- ماده (۱) قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ و بند (الف) آن به شرح زیر اصلاح و تبصره‌های (۱) تا (۴) ذیل، جایگزین تبصره‌های (۱) و (۲) آن می‌شود:

ماده ۱- تهیه یا جمع آوری وجوه یا اموال به هر طریقی چه دارای منشأ قانونی باشد یا نباشد و یا مصرف تمام یا بخشی از منابع مالی حاصله از قبیل قاچاق ارز، جلب کمکهای مالی و پولی، اعانه، انتقال پول، خرید و فروش اوراق مالی و اعتباری، افتتاح مستقیم یا غیرمستقیم حساب یا تأمین اعتبار یا انجام هرگونه فعالیت اقتصادی اشخاص توسط خود یا دیگری برای انجام اعمال زیر یا جهت ارائه به افراد تروریستی یا سازمان‌های تروریستی، تأمین مالی تروریسم است و جرم محسوب می‌شود. علاوه بر گروههای تروریستی و افراد تروریست، تشخیص تروریستی بودن اعمال مندرج در بندهای ذیل بر عهده شورای عالی امنیت ملی است:

الف - ارتکاب یا تهدید به ارتکاب هرگونه اقدام خشونت آمیز از قبیل قتل، سوءقصد، اقدام خشونت آمیز منجر به آسیب جسمانی شدیدی که دیه آن بیش از یک سوم دیه کامل باشد، توقیف غیرقانونی و گروگانگیری اشخاص و یا اقدام خشونت آمیز آگاهانه علیه مردم یا به مخاطره انداختن جان یا آزادی آنها به قصد تأثیرگذاری بر خط مشی، تصمیمات و اقدامات دولت جمهوری اسلامی ایران، سایر کشورها و یا سازمان‌های بین‌المللی.

تبصره ۱- هر شخصی که وجوه یا اموالی را با اهداف مذکور در صدر این ماده تهیه یا جمع آوری نماید و قبل از مصرف یا استفاده یا ارائه به افراد یا سازمان‌های تروریستی به واسطه عامل خارج از اراده وی قصدش معلق بماند، نیز تأمین‌کننده مالی تروریسم محسوب می‌شود.

تبصره ۲- هرگاه شخصی قصد ارتکاب جرم موضوع این ماده را داشته باشد و شروع به اجرای آن نماید، لیکن به واسطه عامل خارج از اراده وی قصدش معلق بماند، مشمول ماده (۱۲۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ می‌شود.

تبصره ۳- برای تعقیب تأمین‌کننده مالی اقدامات تروریستی علیه افراد حقیقی و حقوقی صرف نظر از محل ارتکاب جرم، تابعیت و محل اقامت مجرم مفاد این قانون اجراء خواهد شد. در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها توافقنامه معاضدت قضائی و یا هر توافقنامه دیگری در زمینه مبارزه با تأمین مالی تروریسم با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران وجود داشته باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد گرفت. در غیر این صورت، همکاری‌های قضائی و سایر امور مربوط به مبارزه با تأمین مالی تروریسم بر اساس عمل متقابل صورت می‌گیرد.

تبصره ۴- تعین مصادیق اعمال، افراد، گروهها و سازمان های تروریستی موضوع این قانون با لحاظ اصل یکصد و پنجاه و چهارم (۱۵۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با تأکید بر حق افراد، ملتها، گروهها و سازمان های آزادی بخش با هدف مقابله با سلطه و اشغال خارجی و استعمار و نژادپرستی برعهده شورای عالی امنیت ملی است.

ماده ۲- ماده (۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲- تأمین مالی تروریسم در صورتی که در حکم محاربه یا افساد فی الارض تلقی شود، مرتکب به مجازات آن محکوم می شود و در غیر این صورت علاوه بر مصادره وجوه و اموال و در صورت عدم وجود عین اموال معادل ارزش آن به نفع دولت، به مجازات دو تا پنج سال حبس و جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر منابع مالی تأمین شده محکوم می شود.

ماده ۳- متن ذیل به عنوان تبصره به ماده (۵) قانون الحاق می شود:

تبصره - اشخاص موضوع این ماده موظفند حسب دستور مقام قضائی نسبت به مسدودکردن وجوه و توقیف اموال و دارایی های افراد، گروهها و سازمان های تروریستی و همچنین افراد موضوع قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی برابر فهرست اعلامی شورای عالی امنیت ملی اقدام نمایند. در موارد فوری و ضروری که دسترسی به مقام قضائی ممکن نیست باید برابر فهرست مذکور اقدام نموده و مراتب را ظرف مدت بیست و چهار ساعت به مراجع قضائی اعلام کنند.

ماده ۴- ماده (۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۰- جرایم موضوع این قانون، جرم سیاسی محسوب نمی شود.

ماده ۵- تبصره (۱) ماده (۱۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره ۱- چنانچه هر یک از اشخاص مذکور، وظایف مندرج در این قانون را انجام ندهد، به مجازات معاون جرم محکوم می‌شود و در صورتی که در انجام وظایف مرتکب تقصیری از جمله اهمال و سهل‌انگاری شود به یکی از مجازات‌های درجه هفت محکوم می‌شود. چنانچه مرتکب از اشخاص حقوقی باشد مطابق ماده (۲۰) قانون مجازات اسلامی عمل خواهد شد. همچنین عدم رعایت فهرست اعلامی شورای عالی امنیت ملی مشمول مجازات این تبصره می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر پنج ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی و یکم تیر ماه یک هزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۷/۵/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۵- بخشنامه شماره ۹۷/۲۱۰۳۰۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۹؛ تاکید بر لزوم اجرای دقیق مقررات مبارزه با پولشویی در

شبکه بانکی

مدیران محترم ادارات مبارزه با پولشویی بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری

توسعه، کوثر مرکزی، ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند بر اساس اعلام مراجع امنیتی و قضایی، بخشی از مشکلات و مسائل به وجود آمده در حوزه ارزی کشور ناشی از عدم رعایت مقررات مربوط در شبکه بانکی می‌باشد. از این رو ضمن تاکید مجدد بر رعایت منافع و مصالح ملی، خواهشمند است دستور فرمایند نسبت به رعایت و اجرای دقیق مقررات مبارزه با پولشویی به ویژه دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری در آن بانک/موسسه اعتباری، اهتمام بیش از پیش صورت پذیرد.

اداره مبارزه با پولشویی

پیام معتمدی

۲۳۲۲-۰۲

رضا قره‌باغی

۲۳۲۱-۰۱

۶- بخشنامه شماره ۹۷/۲۶۹۰۵۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۲ در خصوص روادید الکترونیکی (بدون برچسب)

مدیران محترم ادارات مبارزه با پولشویی بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری

توسعه، کوثر، ملل، نور و کاسپین

با سلام و احترام؛

با توجه به پرسش‌های مکرر بانک‌ها و موسسات اعتباری در خصوص روادید الکترونیکی (بدون برچسب) و همچنین نحوه شناسایی اتباع خارجی دارای این گونه روادید و استعلام موضوع از وزارت امور خارجه، موارد اعلامی وزارتخانه مذکور در خصوص روادید یاد شده به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

۱- برای اتباع کشورهای آمریکا، انگلیس، کانادا، افغانستان، پاکستان، اردن، کلمبیا، بنگلادش و سومالی، طبق روال سابق برچسب روادید صادر و در گذرنامه آنان درج می‌گردد.

۲- متقاضیان دریافت کننده روادید الکترونیکی (بدون برچسب)، یک برگ A۴ چاپ شده حاوی مشخصات روادید صادره را دریافت می‌نمایند. درج مهر ورود و خروج توسط پلیس به صورت الکترونیک ثبت شده و در گذرنامه نامبرده درج نمی‌شود.

در صورت ضرورت با مراجعه به سایت Evisa.mfa.ir در قسمت: (تعیین وضعیت درخواست - check application status) و با وارد نمودن کد رهگیری و یا شماره گذرنامه و تاریخ تولد و نشانی پست الکترونیکی می‌توانند روادید متقاضی را راستی آزمایی نمایند.

اداره مبارزه با پولشویی

علیرضا مظفری

۲۳۳۱-۰۴

رضا قره‌باغی

۲۳۳۱-۰۱

۷- بخشنامه شماره ۹۷/۳۰۵۱۰۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۳۰ در خصوص تمدید مدت اعتبار روادید گذرنامه اتباع

افغانستانی مشمول طرح خانواری تا تاریخ ۱۳۹۸/۰۳/۳۱

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، ضمن ارسال تصویر نامه شماره ۱۵۵۳۳۳ مورخ ۱۳۹۷/۸/۲۶ معاونت امنیتی و انتظامی وزارت کشور به استحضار می‌رساند، با توجه به اتمام مدت اعتبار روادید گذرنامه اتباع افغانستانی مشمول طرح خانواری در تاریخ ۱۳۹۷/۶/۳۱، مدت زمان اعتبار روادید دارندگان مدرک مذکور تا تاریخ ۱۳۹۸/۰۳/۳۱ تمدید می‌گردد، خواهشمند است دستور فرمایند موضوع به نحو مقتضی به واحدهای مربوطه ابلاغ شود.

اداره مبارزه با پولشویی

علیرضا مظفری

۲۳۳۱-۰۴

فرید کیان

۲۳۱۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۶
شماره: ۱۵۵۳۳۳

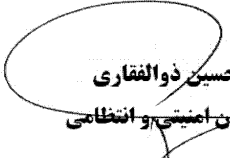

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور
بسمتعالی
حیات از کالای ایرانی

معاونت امنیتی و انتظامی

گیرندگان محترم ذیل:

سلام علیکم

با احترام، نظر به اتمام مدت اعتبار روادید گذرنامه اتباع افغانستانی مشمول طرح خانواری در تاریخ ۹۷/۶/۳۱، بدینوسیله اعلام می دارد مدت اعتبار روادید دارندگان مدرک مذکور تا تاریخ ۹۸/۳/۳۱ تمدید می گردد. لطفا دستور فرمایید به منظور جلوگیری از ایجاد وقفه در ارائه خدمات به اتباع مذکور مراتب به دستگاههای ذیربط استانی ابلاغ گردد.

حسین ذوالفقاری
معاون امنیتی و انتظامی

گیرندگان:

- وزارت امور خارجه- معاونت محترم کنسولی
- وزارت اطلاعات- معاونت محترم ضد جاسوسی
- وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی- معاونت محترم اشتغال و کارآفرینی
- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی- مرکز امور بیماریهای واگیر
- وزارت آموزش و پرورش- مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور
- دادستانی کل کشور - معاونت محترم امور بین الملل
- ناجا- پلیس محترم اطلاعات و امنیت عمومی ناجا
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران- اداره کل مبارزه با پولشویی
- وزارت علوم تحقیقات و فناوری- اداره کل امور دانشجویان غیر ایرانی
- سازمان تامین اجتماعی- اداره کل اتباع خارجی

۸- بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۳۰۵۲ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۴ در خصوص استعلام شماره اختصاصی اتباع خارجی به بانکها

و موسسات اعتباری

مدیران محترم ادارات مبارزه با پولشویی بانکهای دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری

غیر بانکی توسعه، کوثر مرکزی، ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، به اطلاع می‌رساند با توجه به اعلام برخی از ادارات مبارزه با پولشویی مبنی بر این که در هنگام استعلام از شرکت پژواک در خصوص اتباع خارجی که شماره اختصاصی آنها بر روی کارت شناسایی درج گردیده، پاسخ استعلام از سوی شرکت پژواک با وضعیت «خطا در اطلاعات» و با شرح «شماره اختصاصی روی کارت درج شده» بازگردانده می‌شود؛ موضوع از شرکت پژواک استعلام گردید و پاسخ دریافتی جهت اطلاع و ابلاغ به شعب زیر مجموعه به منظور استفاده همکاران در هنگام استعلام اتباع خارجی، به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«در صورتی که شماره اختصاصی به عنوان شماره مدرک در اطلاعات درخواست تخصیص شماره اختصاصی ارسال گردد، آن درخواست رد می‌گردد. همکاران شعب بانکها فقط باید شماره اختصاصی مندرج در کارت آمایش را از طریق سرویس استعلام، ارسال نمایند و این سرویس، اطلاعات هویتی مرتبط با آن شماره را برمی‌گرداند و نیازی به ارسال مجدد درخواست تخصیص شماره اختصاصی برای این موارد نمی‌باشد.»

اداره مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

۰۱-۲۳۲۲

رضا قره‌باغی

۰۱-۲۳۳۱

۹- بخشنامه شماره ۹۷/۳۳۹۹۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۲۷ در خصوص مطابقت آمار مشتری‌ان با اطلاعات سامانه نهاب

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که استحضار دارند، شناسایی مشتری از مهمترین ارکان مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم می‌باشد. در همین راستا، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در اجرای ماده (۲۰) آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی و قوانین و مصوبات مختلف از جمله بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه و همچنین ابلاغیه شماره ۱۲۳۲۱۸ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷ جناب آقای دکتر جهانگیری، معاون اول محترم رییس‌جمهور، اقدام به راه‌اندازی سامانه نظام هویت سنجی الکترونیکی بانکی موسوم به نهاب نموده است. نهاب، پایگاه جامع و یکپارچه اطلاعات هویتی مشتریان مؤسسات اعتباری به شمار می‌آید و شناسایی کامل مشتریان مؤسسات مذکور و ایجاد کنترل‌های لازم بر نحوه عملکرد آن‌ها در شبکه بانکی کشور را تسهیل و تسریع می‌نماید. این پایگاه داده به هریک از مشتریان شبکه بانکی کشور، شناسه منحصر به فردی به نام شهاب تخصیص می‌دهد که در این صورت لازمه بهره‌مندی از خدمات بانکی برخوردار از شناسه مذکور خواهد بود. مأموریت سامانه موصوف در پنج فاز طراحی شده و در حال حاضر مرحله برون‌خط سامانه نهاب تقریباً تکمیل شده و به زودی آن مرحله اجرایی خواهد شد.

علاوه بر این، چنانچه مستحضرنند در «قانون اصلاح قانون صدور چک» مصوب جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۸/۱۳ مجلس شورای اسلامی ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۰۴۶۵ مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۲، بانک‌ها موظف شده‌اند صحت مشخصات متقاضی دسته چک را با استعلام از سامانه نظام هویت‌سنجی الکترونیکی بانکی (نهاب)، احراز نمایند. لذا از این پس، قبل از اعطای دسته چک به متقاضیان، لازم است هویت متقاضی از طریق استعلام از سامانه نهاب احراز گردد.

با عنایت به مراتب مذکور و همچنان که پیشتر طی نامه شماره ۹۷/۲۷۲۲۳۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۵ اداره نظام‌های پرداخت بانک مرکزی اعلام گردید، آخرین به‌روز رسانی اطلاعات مشتریان دارای شناسه شهاب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری با هدف احراز صحت آمار و اطلاعات مشتریان شبکه بانکی کشور در سرور انتقال فایل سامانه نهاب به آدرس <ftp://NahabMAP.nibn.net> قرار گرفته است. لذا ضمن اعلام این که مسئولیت هرگونه مغایرت در اطلاعات مذکور، متوجه هیأت مدیره و هیأت عامل آن بانک/مؤسسه اعتباری می‌باشد، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن

بانک/مؤسسه اعتباری ابلاغ شده و نسبت به مطابقت و به‌روز رسانی آمار و اطلاعات مشتریان آن بانک/مؤسسه اعتباری اقدام مقتضی انجام پذیرد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی

فرید کیان

۲۳۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲